Bundel - Raadsvergadering van 22 februari 2022

Agenda bijlagen

Concept Besluitenlijst Raadsvergadering 22 februari 2022

1 Opening en mededelingen

De voorzitter nodigt u uit tot het bijwonen van de openbare vergadering van de gemeenteraad die gehouden wordt op dinsdag 22 februari, aanvang 19.30 uur. De vergadering wordt uitgezonden vanuit de Liendenzaal van het gemeentehuis van Buren, De Wetering 1 te Maurik. De agenda en alle bijbehorende stukken zijn door raads- en collegeleden digitaal in te zien via iBabs. Het publiek kan de stukken inzien via www.buren.nl/De gemeente/Gemeenteraad/Agenda en vergaderstukken. De vergadering is live te volgen via www.buren.nl/De gemeente/live-uitzendingen.

2 Vaststelling agenda raadsvergadering

De raad wordt voorgesteld de agenda van vandaag vast te stellen.

Agenda Raadsvergadering 22 februari 2022.pdf

3 Vaststellen besluitenlijst gemeenteraad

De raad wordt gevraagd de besluitenlijst van de raadsvergaderingen van 25 en 27 januari en 11 februari 2022 vast te stellen.

Concept Besluitenlijst Raadsvergadering 25 januari 2022

Concept Besluitenlijst Raadsvergadering 27 januari 2022

Concept Besluitenlijst Raadsvergadering 11 februari 2022

4 Vragenkwartier

De volgende vraag is aangemeld:
- De heer Van Alfen (Gemeentebelangen) over de inzameling van de GFT door de AVRI

5 A-STUKKEN (HAMERSTUKKEN)

5.1 Zienswijze op kaderbrief Omgevingsdienst Rivierenland

In dit voorstel wordt gevraagd een zienswijze in te dienen op de kadernota. Het bestuur van de Omgevingsdienst Rivierenland presenteert bij de conceptbegroting op welke wijze de zienswijzen op de kadernota zijn verwerkt. Aan de raad het verzoek akkoord te gaan met het indienen van deze zienswijze.

Dossier 2023 voorblad

Raadsvoorstel Zienswijze kaderbrief 2023 Omgevingsdienst Rivierenland

Bijlage 1: Raadsbesluit Zienswijze kaderbrief 2023 Omgevingsdienst Rivierenland

Bijlage 2: Aanbiedingsbrief kaderbrief ODR

Bijlage 3: Kaderbrief ODR

Bijlage 4: Zienswijzebrief gemeente Buren

D.105624 - Getekend raadsbesluit Zienswijze kaderbrief 2023 Omgevingsdienst Rivierenland

5.2 Zienswijze op kaderbrief Regio Rivierenland

In dit voorstel wordt gevraagd een zienswijze in te dienen op de kadernota. Het bestuur van Regio Rivierenland presenteert bij de conceptbegroting op welke wijze de zienswijzen op de kadernota zijn verwerkt. Aan de raad het verzoek akkoord te gaan met het indienen van deze zienswijze.

Dossier 2022 voorblad

Raadsvoorstel Zienswijze op kaderbrief 2023 Regio Rivierenland

Bijlage 1: Raadsbesluit Zienswijze op kaderbrief 2023 Regio Rivierenland

Bijlage 2: Aanbiedingsbrief kaderbrief 2023 Regio Rivierenland

Bijlage 3: Kaderbrief 2023 Regio Rivierenland

Bijlage 4: Zienswijzebrief gemeente Buren

D.105627 - Getekend raadsbesluit Zienswijze op kaderbrief 2023 Regio Rivierenland

5.3 Bouwen van 2 duivenhokken Nieuweweg 1 in Zoelen

Voor bij de Nieuweweg 1 in Zoelen is een vergunning aangevraagd voor de bouw van twee duivenhokken met een oppervlakte van 200 m2. Omdat de maximale oppervlakte van bijgebouwen al is overschreden, is het college van plan om geen vergunning te geven. De raad wordt gevraagd of hij het daarmee eens is.

Dossier 2083 voorblad

Raadsvoorstel Bouwen van 2 duivenhokken Nieuweweg 1 in Zoelen

Bijlage 2: Brief van 21 april 2020, kenmerk 0214122082, van de ODR

Bijlage 3: Publiceerbare Aanvraagformulier

Bijlage 4: Tekening duivenhok 2020-04-24

Bijlage 5: Milieutekening 2020-04-24

Bijlage 6: Ruimtelijke onderbouwing 2020-16-11

Bijlage 7: Landschappelijke inpassing

Bijlage 8: Raadsbesluit Bouwen van 2 duivenhokken Nieuweweg 1 in Zoelen

D.108638 - Getekend raadsbesluit bouwen van 2 duivenhokken Nieuweweg 1 in Zoelen

5.4 Vaststelling bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant

Dit bestemmingsplan maakt de bouw van 55 woningen mogelijk. Het plan is gelegen ten noorden van Kerk-Avezaath grenzend aan de wijk Lutterveld II. Op het plan zijn twee reacties (zienswijzen) ingediend. De raad wordt gevraagd of hij het eens is met het gewijzigd bestemmingsplan.

Dossier 2074 voorblad

Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant

Bijlage 1: Raadsbesluit Vaststelling bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant

Bijlage 2: Nota van Zienswijzen Kerk-Avezaath, Teisterbant

Bijlage 3: Ontwerpbestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant

Bijlage 4: Ontwerpbeeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaaht, Teisterbant

Bijlage 6: Regels Kerk-Avezaath, Teisterbant

Bijlage 7: Verbeelding bestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant

Inspraakreactie Bestuur BVKA - Bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant

Bijlage bij inspraakreactie Bestuur BVKA - wijzigingsvoorstel van het bestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant

D.107846 - Getekend raadsbesluit Vaststelling bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant

6 B-STUKKEN (BESPREEKSTUKKEN)

6.1 Lokale Adaptatie Strategie

In de Lokale Adaptatie Strategie (LAS) staat omschreven hoe de gemeente Buren toewerkt naar een klimaatbestendige leefomgeving en hoe dit aansluit op de regionale visie in de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) en de samenwerkingsagenda. De raad wordt gevraagd het eens te zijn met de LAS.

Dossier 2079 voorblad

Bijlage 1: Raadsvoorstel Lokale Adaptatie Strategie

Bijlage 2: Raadsbesluit Lokale Adaptatie Strategie

Bijlage 3: Lokale Adaptatie Strategie 2022

Bijlage 4: Resultaten vragenlijst inwoners klimaatadaptatie

Bijlage 5: Overige inwonersrespons

Bijlage 6: Resultaten vragenlijst raad-en burgerleden

Bijlage 7: Regionale Adaptatie Strategie (RAS) Rivierenland

Bijlage 8: RAS Samenwerkingsagenda

Bijlage 9: Voorbeeld uitvoeringsmatrix

Mind map Lokale Adaptatie Strategie beleidskaders en ontwikkelingen

D.107591 - Getekend raadsbesluit Lokale Adaptatie Strategie

6.2 Pilot kleine windmolens

Dit voorstel wordt gedaan om in een pilot ervaring op te doen met maximaal tien windmolens met een maximale hoogte van 35 meter. Deze komen op ruime afstand van omwonenden, zodat er geen overlast optreedt. Het doel van deze ervaring is om te onderzoeken of er meer van deze windmolens wenselijk zijn. De raad wordt gevraagd in te stemmen met deze pilot.
Er is een amendement aangekondigd door de PCG. Er is een motie aangekondigd door de PvdA.

Dossier 2072 voorblad

Raadsvoorstel pilot kleine windmolens

Raadsbesluit Kleine windmolens

Bijlage 1: Kaders voor plaatsing kleine windmolens

Bijlage 2: Procedure plaatsing kleine windmolens pilot

Bijlage 3: Effecten van kleine windmolens op de fauna

Aangekondigd Amendement PCG Kleine windmolens.pdf

Aangekondigde Motie PvdA - Pilot Kleine Windmolens.pdf

6.3 Zienswijze kadernota 2023 AVRI

In dit voorstel wordt gevraagd een zienswijze in te dienen op de kadernota. Het bestuur van Avri presenteert bij de conceptbegroting op welke wijze de zienswijzen op de kadernota zijn verwerkt. De raad wordt gevraagd het eens te zijn met het indienen van deze zienswijze.
Er is een amendement aangekondigd door de fractie van het CDA, fractie Mevrouw Van Dam en PvdA.

Dossier 2099 voorblad

Raadsvoorstel Zienswijze kadernota 2023 AVRI

Raadsbesluit Zienswijze kadernota 2023 AVRI

Discussienotitie nazorgfonds stortplaats Avri

Bijlage bij discussienotitie nazorgfonds stortplaats Avri

Bijlage 1: Aanbiedingsbrief kadernota Avri

Bijlage 2: Kadernota Avri 2023

Bijlage 3: Zienswijzebrief gemeente Buren

Aangekondigd amendement CDA e.a. - Zienswijze kadernota en discussienotitie

D.109641 - Getekend geamendeerd raadsbesluit Zienswijze kadernota 2023 AVRI

7 INFORMATIE-UITWISSELING

7.a Informatie-uitwisseling over niet geagendeerde agendapunten

7.b Vragen aan voorzitters werkgroepen/forums

7.c Terugkoppeling regionale samenwerking/VNG-commissie raadsleden en griffiers

Terugkoppeling van mevrouw Van Doremalen vanuit de Klankbordgroep RES.

8 Sluiting

Besluitenlijst Raadsvergadering

Datum	22-02-2022
Tijd	19:30 - 22:30
Locatie	MSTeams
Voorzitter	J.P.M. Meijers
Aanwezigen	S. van Alfen, A. Arends, D.J. Bult, G.J. Keller, W.T. van Laar, J.W. Lammers, P.A. Molleman, G.J.D. van Zetten (Gemeentebelangen), N.H.A.F. van Doremalen, M. van Lanen, I.P. Tetteroo-Baldinger, H.N. van Vierssen (VVD) C. van de Bijl, C. de Lange, H. Zaaijer (PCG), A. Willemsen (PvdD) A. Warmer (PvdA) M. Bettink-Pierik (CDA) N.A.W. van Dam (Fractie Mevrouw Van Dam) E.E. Weijenberg (Griffier)
Afwezigen	J. de Jonge (Partij voor de Dieren) en A. van Zijl-Hoek (D66)
Portefeuille-Houders	P.A.J.M. van den Hurk, K.A. Maier, J.P. Neven, H.N.G. Wiendels
Toelichting	Deze vergadering is digitaal en wordt live uitgezonden en is later terug te kijken op de website van de gemeente. De publieke tribune is gesloten. De voorlopige agenda is vastgesteld door de agendacommissie en aangevuld vanuit de Voorbespreking.

1 Opening en mededelingen

De voorzitter nodigt u uit tot het bijwonen van de openbare vergadering van de gemeenteraad die gehouden wordt op dinsdag 22 februari, aanvang 19.30 uur. De vergadering wordt uitgezonden vanuit de Liendenzaal van het gemeentehuis van Buren, De Wetering 1 te Maurik. De agenda en alle bijbehorende stukken zijn door raads- en collegeleden digitaal in te zien via iBabs. Het publiek kan de stukken inzien via www.buren.nl/De gemeente/Gemeenteraad/Agenda en vergaderstukken. De vergadering is live te volgen via www.buren.nl/De gemeente/live-uitzendingen.

Besluit:

De voorzitter opent om 19.30 uur de vergadering.

Toelichting:

Er zijn 19 raadsleden aanwezig. We hebben een afmelding ontvangen van:
• Mevrouw Van Zijl (D66)
• De heer De Jonge (Partij voor de Dieren)

2 Vaststelling agenda raadsvergadering

De raad wordt voorgesteld de agenda van vandaag vast te stellen.

Besluit:

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

Toelichting:
Mevr. van Dam (Fractie Mevr. Van Dam) en de heer Warmer (PvdA) verzoeken om agendapunt 5.4. een bespreekstuk te maken. Dit verzoek wordt alleen gesteund door de fracties CDA, Fractie Mevr. Van Dam en PvdA en raadslid Van Alfen (Gemeentebelangen). Hiermee blijft de agenda ongewijzigd.

3 Vaststellen besluitenlijst gemeenteraad

De raad wordt gevraagd de besluitenlijst van de raadsvergaderingen van 25 en 27 januari en 11 februari 2022 vast te stellen.

Besluit:
De besluitenlijsten van de gemeenteraad van 25 en 27 januari en 11 februari 2022 worden zonder wijzigingen vastgesteld.

4 Vragenkwartier

De volgende vraag is aangemeld:
- De heer Van Alfen (Gemeentebelangen) over de inzameling van de GFT door de AVRI

5 A-STUKKEN (HAMERSTUKKEN)

5.1 Zienswijze op kaderbrief Omgevingsdienst Rivierenland

In dit voorstel wordt gevraagd een zienswijze in te dienen op de kadernota. Het bestuur van de Omgevingsdienst Rivierenland presenteert bij de conceptbegroting op welke wijze de zienswijzen op de kadernota zijn verwerkt. Aan de raad het verzoek akkoord te gaan met het indienen van deze zienswijze.

Besluit:

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van de ODR op de volgende onderwerpen:
   a. Complimenten voor de toegankelijkheid van de kaderbrief.
   b. Aangeven dat communicatie en dienstverlening aandachtspunten zijn.
   c. Een terugkoppeling te geven over bezuinigingsmogelijkheden.
   d. Zorgen uiten over de personele bezetting en de gevolgen daarvan.
2. De zienswijzebrief vast te stellen (bijlage 4).

Toelichting:
Het besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag).

5.2 Zienswijze op kaderbrief Regio Rivierenland

In dit voorstel wordt gevraagd een zienswijze in te dienen op de kadernota. Het bestuur van Regio Rivierenland presenteert bij de conceptbegroting op welke wijze de zienswijzen op de kadernota zijn verwerkt. Aan de raad het verzoek akkoord te gaan met het indienen van deze zienswijze.

Besluit:

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van de Regio Rivierenland op de volgende onderwerpen:
   a. Opmerking te maken over het ontbreken van beleidsmatige uitgangspunten in de kaderbrief.
   b. Zorgen voor overzicht in het uitgebreide takenpakket van de Regio Rivierenland door het maken van een strategische agenda.
   c. Het geven van inzicht in de wijze waarop Versis regiovervoer zal worden gefinancierd.
2. De zienswijzebrief vast te stellen (bijlage 4).

Toelichting:

Het besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag).

5.3 Bouwen van 2 duivenhokken Nieuweweg 1 in Zoelen

Voor bij de Nieuweweg 1 in Zoelen is een vergunning aangevraagd voor de bouw van twee duivenhokken met een oppervlakte van 200 m2. Omdat de maximale oppervlakte van bijgebouwen al is overschreden, is het college van plan om geen vergunning te geven. De raad wordt gevraagd of hij het daarmee eens is.

Besluit:

1. Een ontwerpverklaring van geen bedenkingen (vvgb) af te geven voor het weigeren van een omgevingsvergunning voor twee duivenhokken aan de Nieuweweg 1 te Zoelen.
2. Deze ontwerpverklaring als definitieve verklaring van geen bedenkingen aan te merken als geen zienswijzen worden ingediend.

Toelichting:

Het besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag).

5.4 Vaststelling bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant

Dit bestemmingsplan maakt de bouw van 55 woningen mogelijk. Het plan is gelegen ten noorden van Kerk-Avezaath grenzend aan de wijk Lutterveld II. Op het plan zijn twee reacties (zienswijzen) ingediend. De raad wordt gevraagd of hij het eens is met het gewijzigd bestemmingsplan.

Besluit:

1. In te stemmen met de beantwoording van de ingekomen overleg reactie op het ontwerpbestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant zoals opgenomen in de Nota van Zienswijzen;
2. Het bestemmingsplan ‘Kerk-Avezaath, Teisterbant’ met IDN NL.IMRO.0214.KERTeisterbant-BVA1 gewijzigd vast te stellen ten opzichte van het in procedure gebrachte ontwerpplan zoals te vinden in de nota van zienswijzen waarbij de grondwaterbeschermingsfuncties in de toelichting, regels en op de verbeelding zijn opgenomen.
3. Het beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant vast te stellen.
4. Geen exploitatieplan vast te stellen bij het bestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant.

Toelichting:
Het besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag). Mevrouw E. van Dam (Fractie Mevrouw van Dam), mevrouw M. Bettink-Pierik (CDA) en de heer A. Warmer (PvdA) geven een stemverklaring.

6 B-STUKKEN (BESPREEKSTUKKEN)

6.1 Lokale Adaptatie Strategie

In de Lokale Adaptatie Strategie (LAS) staat omschreven hoe de gemeente Buren toewerkt naar een klimaatbestendige leefomgeving en hoe dit aansluit op de regionale visie in de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) en de samenwerkingsagenda. De raad wordt gevraagd het eens te zijn met de LAS.

Besluit:
De Lokale Adaptatie Strategie (bijlage 3) vast te stellen met als hoofdlijnen:
- informeren, stimuleren en faciliteren
- projecten en integraal werken
- toekomstgericht zijn
- prioriteren

Toelichting:
Het besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag). Mevrouw M. Bettink-Pierik (CDA) geeft een stemverklaring.
Portefeuillehouder Neven zegt toe dat er in het uitvoeringsplan een hoofdstuk 'participatie' wordt opgenomen wat ook gaat over hoe jongeren hierin worden meegenomen.

6.2 Pilot kleine windmolens

Dit voorstel wordt gedaan om in een pilot ervaring op te doen met maximaal tien windmolens met een maximale hoogte van 35 meter. Deze komen op ruime afstand van omwonenden, zodat er geen overlast optreedt. Het doel van deze ervaring is om te onderzoeken of er meer van deze windmolens wenselijk zijn. De raad wordt gevraagd in te stemmen met deze pilot.

Er is een amendement aangekondigd door de PCG. Er is een motie aangekondigd door de PvdA.

Besluit:
Verworpen. De raad stemt tegen het amendement.

Toelichting:
Het amendement wordt verworpen met 3 stemmen voor (PCG) en 16 stemmen tegen (overige fracties).

Besluit:
Verworpen. De raad stemt niet in met de pilot kleine windmolens.

Toelichting:
Het besluit is verworpen met 8 stemmen voor (CDA, PCG, Fractie Mevrouw Van Dam, PvdA, PvdD en mevrouw. N.H.A.F. van Doremalen (VVD)) en 11 stemmen tegen (overige fracties).

De volgende leden geven een stemverklaring: de heer A. Warmer (PvdA), de heer H. Zaaijer (PCG), de heren W.T. van Laar en J.W. Lammers (beiden Gemeentebelangen), mevrouw I.P. Tetteroo-Baldinger (VVD), mevrouw M. Bettink-Pierik (CDA), mevrouw. N.H.A.F. van Doremalen (VVD), de heren C. de Lange en C. van de Bijl (beiden PCG). Aangezien het besluit is verworpen is de aangekondigde motie niet in stemming gebracht.

6.3 Zienswijze kadernota 2023 AVRI

In dit voorstel wordt gevraagd een zienswijze in te dienen op de kadernota. Het bestuur van Avri presenteert bij de conceptbegroting op welke wijze de zienswijzen op de kadernota zijn verwerkt. De raad wordt gevraagd het eens te zijn met het indienen van deze zienswijze.

Er is een amendement aangekondigd door de fractie van het CDA, fractie Mevrouw Van Dam en PvdA.

Besluit:

De raad stemt in het met amendement en voegt toe aan de zienswijzebrief:
Wij verwachten dat zolang de provincie niet instemt met de door AVRI aangegeven uitgangspunten het risico als gevolg van het verschil in de berekening wordt opgenomen in de risicoparagraaf van de begroting 2023 van de Avri.

Toelichting:

Het gewijzigde besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag). De heer A. Warmer (PvdA) geeft een stemverklaring.
Portefeuillehouder Neven zegt toe bij de AVRI het verzoek in te brengen scenario's uit te werken over de financiële risico's m.b.t. het nazorgfonds stortplaats en deze scenario's dit jaar aan te leveren aan de gemeenteraad.

Besluit:

Geamendeerd besluit:
1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van Avri op de volgende onderwerpen:
a. Communicatie en verbeterkansen.
b. Programma GRIP, doelstellingen en besparingen.
c. Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid.
d. Ontwikkelingen afval- en grondstoffenmarkt.
e. Milieustraten in ontwikkeling.
f. Luiers en incontinentiemateriaal.
g. Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR).
h. Financiën en financiële stabiliteit.
i. Continuïteit in bedrijfsvoering middels duurzaam inzetbare medewerkers.

2. Een zienswijze in te dienen op de discussienota Nazorgfonds stortplaats op de volgende onderwerpen:
a. Risico omtrent stortplaats bij Avri houden.
b. Risico-opslag afvalstoffenheffing behouden.
c. Gemeente Buren periodiek geïnformeerd houden.

3. De zienswijzebrief gewijzigd vast te stellen, aangevuld met:
Wij verwachten dat zolang de provincie niet instemt met de door AVRI aangegeven uitgangspunten het risico als gevolg van het verschil in de berekening wordt opgenomen in de risicoparagraaf van de begroting 2023 van de Avri.

7 INFORMATIE-UITWISSELING

7.a Informatie-uitwisseling over niet geagendeerde agendapunten

Besluit:
Geen

7.b Vragen aan voorzitters werkgroepen/forums

Besluit:
Geen

7.c Terugkoppeling regionale samenwerking/VNG-commissie raadsleden en griffiers

Terugkoppeling van mevrouw Van Doremalen vanuit de Klankbordgroep RES.

Besluit:
Geen

8 Sluiting

Besluit:
De voorzitter sluit de vergadering om 22.21 uur.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 29 maart 2022

de griffier,	de voorzitter,
E.E. Weijenberg	J.P.M. Meijers

Agenda Raadsvergadering

Datum	22-02-2022
Tijd	19:30 - 22:30
Locatie	MSTeams
Voorzitter	J.P.M. Meijers
Aanwezigen	S. van Alfen, A. Arends, M. Bettink-Pierik, C. van de Bijl, D.J. Bult, N.A.W. van Dam, N.H.A.F. van Doremalen, P.A.J.M. van den Hurk, G.J. Keller, W.T. van Laar, J.W. Lammers, M. van Lanen, C. de Lange, K.A. Maier, J.P.M. Meijers, P.A. Molleman, J.P. Neven, I.P. Tetteroo-Baldinger, H.N. van Vierssen, A. Warmer, E.E. Weijenberg, H.N.G. Wiendels, A. Willemsen, H. Zaaijer en G.J.D. van Zetten
Afwezigen	J. de Jonge en A. van Zijl-Hoek
Toelichting	Deze vergadering is digitaal en wordt live uitgezonden en is later terug te kijken op de website van de gemeente. De publieke tribune is gesloten. De voorlopige agenda is vastgesteld door de agendacommissie en aangevuld vanuit de Voorbespreking.

1 Opening en mededelingen

De voorzitter nodigt u uit tot het bijwonen van de openbare vergadering van de gemeenteraad die gehouden wordt op dinsdag 22 februari, aanvang 19.30 uur. De vergadering wordt uitgezonden vanuit de Liendenzaal van het gemeentehuis van Buren, De Wetering 1 te Maurik. De agenda en alle bijbehorende stukken zijn door raads- en collegeleden digitaal in te zien via iBabs. Het publiek kan de stukken inzien via www.buren.nl/De gemeente/Gemeenteraad/Agenda en vergaderstukken. De vergadering is live te volgen via www.buren.nl/De gemeente/live-uitzendingen.

2 Vaststelling agenda raadsvergadering

De raad wordt voorgesteld de agenda van vandaag vast te stellen.

3 Vaststellen besluitenlijst gemeenteraad

De raad wordt gevraagd de besluitenlijst van de raadsvergaderingen van 25 en 27 januari en 11 februari 2022 vast te stellen.

4 Vragenkwartier

De volgende vraag is aangemeld:
- De heer Van Alfen (Gemeentebelangen) over de inzameling van de GFT door de AVRI

5 A-STUKKEN (HAMERSTUKKEN)

5.1 Zienswijze op kaderbrief Omgevingsdienst Rivierenland

In dit voorstel wordt gevraagd een zienswijze in te dienen op de kadernota. Het bestuur van de Omgevingsdienst Rivierenland presenteert bij de conceptbegroting op welke wijze de zienswijzen op de kadernota zijn verwerkt. Aan de raad het verzoek akkoord te gaan met het indienen van deze zienswijze.

Voorgesteld besluit:

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van de ODR op de volgende onderwerpen:

a. Complimenten voor de toegankelijkheid van de kaderbrief.
b. Aangeven dat communicatie en dienstverlening aandachtspunten zijn.
c. Een terugkoppeling te geven over bezuinigingsmogelijkheden.
d. Zorgen uiten over de personele bezetting en de gevolgen daarvan.

2. De zienswijzebrief vast te stellen (bijlage 4).

5.2 Zienswijze op kaderbrief Regio Rivierenland

In dit voorstel wordt gevraagd een zienswijze in te dienen op de kadernota. Het bestuur van Regio Rivierenland presenteert bij de conceptbegroting op welke wijze de zienswijzen op de kadernota zijn verwerkt. Aan de raad het verzoek akkoord te gaan met het indienen van deze zienswijze.

Voorgesteld besluit:

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van de Regio Rivierenland op de volgende onderwerpen:
   a. Opmerking te maken over het ontbreken van beleidsmatige uitgangspunten in de kaderbrief.
   b. Zorgen voor overzicht in het uitgebreide takenpakket van de Regio Rivierenland door het maken van een strategische agenda.
   c. Het geven van inzicht in de wijze waarop Versis regiovervoer zal worden gefinancierd.
2. De zienswijzebrief vast te stellen (bijlage 4).

5.3 Bouwen van 2 duivenhokken Nieuweweg 1 in Zoelen

Voor bij de Nieuweweg 1 in Zoelen is een vergunning aangevraagd voor de bouw van twee duivenhokken met een oppervlakte van 200 m2. Omdat de maximale oppervlakte van bijgebouwen al is overschreden, is het college van plan om geen vergunning te geven. De raad wordt gevraagd of hij het daarmee eens is.

Voorgesteld besluit:

1. Een ontwerpverklaring van geen bedenkingen (vvgb) af te geven voor het weigeren van een omgevingsvergunning voor twee duivenhokken aan de Nieuweweg 1 te Zoelen.
2. Deze ontwerpverklaring als definitieve verklaring van geen bedenkingen aan te merken als geen zienswijzen worden ingediend.

5.4 Vaststelling bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant

Dit bestemmingsplan maakt de bouw van 55 woningen mogelijk. Het plan is gelegen ten noorden van Kerk-Avezaath grenzend aan de wijk Lutterveld II. Op het plan zijn twee reacties (zienswijzen) ingediend. De raad wordt gevraagd of hij het eens is met het gewijzigd bestemmingsplan.

Voorgesteld besluit:

1. In te stemmen met de beantwoording van de ingekomen overleg reactie op het ontwerpbestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant zoals opgenomen in de Nota van Zienswijzen;
2. Het bestemmingsplan ‘Kerk-Avezaath, Teisterbant’ met IDN NL.IMRO.0214.KERTeisterbant-BVA1 gewijzigd vast te stellen ten opzichte

van het in procedure gebrachte ontwerpplan zoals te vinden in de nota van zienswijzen waarbij de grondwaterbeschermingsfuncties in de toelichting, regels en op de verbeelding zijn opgenomen.
3. Het beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant vast te stellen.
4. Geen exploitatieplan vast te stellen bij het bestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant.

6 B-STUKKEN (BESPREEKSTUKKEN)

6.1 Lokale Adaptatie Strategie

In de Lokale Adaptatie Strategie (LAS) staat omschreven hoe de gemeente Buren toewerkt naar een klimaatbestendige leefomgeving en hoe dit aansluit op de regionale visie in de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) en de samenwerkingsagenda. De raad wordt gevraagd het eens te zijn met de LAS.

Voorgesteld besluit:

De Lokale Adaptatie Strategie (bijlage 3) vast te stellen met als hoofdlijnen:
- informeren, stimuleren en faciliteren
- projecten en integraal werken
- toekomstgericht zijn
- prioriteren

6.2 Pilot kleine windmolens

Dit voorstel wordt gedaan om in een pilot ervaring op te doen met maximaal tien windmolens met een maximale hoogte van 35 meter. Deze komen op ruime afstand van omwonenden, zodat er geen overlast optreedt. Het doel van deze ervaring is om te onderzoeken of er meer van deze windmolens wenselijk zijn. De raad wordt gevraagd in te stemmen met deze pilot.

Er is een amendement aangekondigd door de PCG.
Er is een motie aangekondigd door de PvdA.

Voorgesteld besluit:

1. Een pilot te ondersteunen waarbij maximaal tien initiatiefnemers een kleine windmolen plaatsen in het buitengebied (één windmolen per initiatiefnemer).
2. De pilot uit te voeren binnen de bestaande (ruimtelijke) regelgeving.
3. Deelnemers aan de pilot in 2022 een tegemoetkoming toe te kennen in een deel van de procedurekosten voor in totaal maximaal € 29.000,-- totaal (maximaal € 2.900,-- per initiatiefnemer, circa een derde van de procedure- en onderzoekskosten).
4. Uitvoering van de pilot te laten plaatsvinden binnen kaders die in bijlage 1 staan samengevat, waaronder naast wet- en regelgeving de maximale hoogte, locatie en het betrekken van omwonenden.

6.3 Zienswijze kadernota 2023 AVRI

In dit voorstel wordt gevraagd een zienswijze in te dienen op de kadernota. Het bestuur van Avri presenteert bij de conceptbegroting op welke wijze de zienswijzen op de kadernota zijn verwerkt. De raad wordt gevraagd het eens te zijn met het indienen van deze zienswijze.

Er is een amendement aangekondigd door de fractie van het CDA en de fractie Mevrouw Van Dam.

Voorgesteld besluit:

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van Avri op de volgende onderwerpen:
a. Communicatie en verbeterkansen.
b. Programma GRIP, doelstellingen en besparingen.
c. Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid.
d. Ontwikkelingen afval- en grondstoffenmarkt.
e. Milieustraten in ontwikkeling.
f. Luiers en incontinentiemateriaal.
g. Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR).
h. Financiën en financiële stabiliteit.
i. Continuïteit in bedrijfsvoering middels duurzaam inzetbare medewerkers.

2. Een zienswijze in te dienen op de discussienota Nazorgfonds stortplaats op de volgende onderwerpen:
a. Risico omtrent stortplaats bij Avri houden.
b. Risico-opslag afvalstoffenheffing behouden.
c. Gemeente Buren periodiek geïnformeerd houden.

3. De zienswijzebrief vast te stellen (bijlage 3).

7 INFORMATIE-UITWISSELING

7.a Informatie-uitwisseling over niet geagendeerde agendapunten

7.b Vragen aan voorzitters werkgroepen/forums

7.c Terugkoppeling regionale samenwerking/VNG-commissie raadsleden en griffiers

Terugkoppeling van mevr. Van Zijl van de Algemene Leden Vergadering van de VNG op 13 januari 2022.
Terugkoppeling van mevrouw Van Doremalen vanuit de Klanbordgroep RES.

8 Sluiting

Besluitenlijst Raadsvergadering

Datum	25-01-2022
Tijd	19:30 - 22:30
Locatie	MSTeams
Voorzitter	J.P.M. Meijers
Aanwezigen	S. van Alfen, A. Arends, D.J. Bult, G.J. Keller, W.T. van Laar, J.W. Lammers (v.a. 21.08 uur), P.A. Molleman (Gemeentebelangen), N.H.A.F. van Doremalen, I.P. Tetteroo-Baldinger, H.N. van Vierssen (VVD) C. van de Bijl, C. de Lange, H. Zaaijer (PCG), J. de Jonge, A. Willemsen (PvdD) A. Warmer (v.a 19.33 uur) PvdA) M. Bettink-Pierik (CDA) A. van Zijl-Hoek (D66) N.A.W. van Dam (Mevr. Van Dam) E.E. Weijenberg (Griffier)
Afwezigen	M. van Lanen (VVD), G.J.D. van Zetten (GB)
Portefeuille-houders	P.A.J.M. van den Hurk, K.A. Maier, J.P. Neven, H.N.G. Wiendels
Toelichting	Deze vergadering is digitaal en wordt live uitgezonden en is later terug te kijken op de website van de gemeente. De publieke tribune is gesloten. De voorlopige agenda is vastgesteld door de agendacommissie.

1 19:30

Opening en mededelingen

De voorzitter nodigt u uit tot het digitaal bijwonen van de openbare vergadering van de gemeenteraad die gehouden wordt op dinsdag 25 januari, aanvang 19.30 uur. De vergadering wordt live uitgezonden vanuit de Liendenzaal van het gemeentehuis van Buren, De Wetering 1 te Maurik. De agenda en alle bijbehorende stukken zijn door raads- en collegeleden digitaal in te zien via iBabs. Het publiek kan de stukken inzien via www.buren.nl/De gemeente/Gemeenteraad/Agenda en vergaderstukken. De vergadering is live te volgen via www.buren.nl/De gemeente/live-uitzendingen.

Besluit:

De voorzitter opent om 19.30 uur de vergadering.

Toelichting:

Er zijn 18 raadsleden aanwezig. We hebben een afmelding ontvangen van:
• Mevrouw van Lanen (VVD)
• De heer van Zetten (GB)
• De heer Lammers (GB) komt later in de vergadering, vanaf 21.08 uur (agendapunt 6.2).

2

Vaststelling agenda raadsvergadering

De raad wordt voorgesteld de agenda van vandaag vast te stellen. Er is een motie vreemd aan de orde aangekondigd. Conform het reglement van orde is deze motie opgenomen aan het einde van de agenda onder agendapunt 8.
Dit betreft:

- 8a een motie vreemd VVD e.a. over pre-mantelzorgwoning.
- 8b een motie vreemd PCG over hoorzitting Rijnbrug. Of deze motie wordt ingediend is afhankelijk van de beantwoording van de vraag van de PCG in het Vragenkwartier.

Besluit:

De agenda wordt gewijzigd vastgesteld.

Toelichting:

Aangekondigde moties vreemd aan de orde worden toegevoegd als agendapunt 8a en 8b.

3 Vaststellen besluitenlijst gemeenteraad

De raad wordt gevraagd de besluitenlijst van de raadsvergadering van 7 en 9 december 2021 vast te stellen.

Besluit:

De besluitenlijsten van de gemeenteraad van 7 en 9 december 2021 worden zonder wijzigingen vastgesteld.

4 Vragenkwartier

19:45

De volgende vragen zijn aangemeld:
- De heer Zaaijer (PCGH) over de hoorzitting verbreding van de Rijnbrug.
- De heer van Bult (GB) over de regiekamer n.a.v. de raadsinformatiebrief.
- De heer van Vierssen (VVD) over de regiekamer n.a.v. de raadsinformatiebrief.
- De heer de Jonge (PvdD) over Heerlijkheid Eck en Wiel.
- De heer van der Bijl (PCG) over Heerlijkheid Eck en Wiel.

5 A-STUKKEN (HAMERSTUKKEN) - ONDER VOORBEHOUD

20:00

5.1 Vaststelling bestemmingsplan Lienden, Hogeweg 5-1

Met dit bestemmingsplan wordt uitbreiding voor een boomteeltbedrijf mogelijk. Er zijn geen zienswijzen ingediend en worden er geen wijzigingen voorgesteld ten opzichte van het ontwerpplan.

Besluit:

1. Het bestemmingsplan ‘Lienden, Hogeweg 5-1’ met IDN NL.IMRO.0214.LIEHogeweg51-BVA1 ongewijzigd vast te stellen ten opzichte van het in procedure gebrachte ontwerpplan;
2. Geen exploitatieplan vast te stellen bij het bestemmingsplan Lienden, Hogeweg 5-1.

Toelichting:

De besluit is genomen met 2 stemmen tegen (PvdD) en 16 stemmen voor (overige fracties). Mevrouw van Zijl-Hoek (D66), de heer de Jonge (PvdD), mevrouw van Dam (Mevrouw van Dam) en de heer Zaaijer (PCG) geven een stemverklaring.

5.2 Heffingsverordeningen 2022 - definitieve tarieven Onroerende-zaakbelastingen 2022

Jaarlijks moeten de definitieve OZB-tarieven worden vastgesteld. De tarieven worden berekend aan de hand van de geraamde opbrengst OZB voor 2022 en de nieuwe WOZ-taxaties. De nieuwe berekening van de definitieve OZB-tarieven zijn nu berekend.

Besluit:

1. De verordening tot wijziging van de verordening op de heffing en invordering van de Onroerende-zaakbelastingen 2022 vast te stellen met de volgende tarieven:
- OZB woningen 0,1321 %
- OZB eigendom niet-woningen 0,2824 %
- OZB gebruik niet-woningen 0,2005 %

Toelichting:

Het besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag).

5.3 Zienswijzen kaderbrieven

5.3.1 Zienswijze Kaderbrief 2023 GGD Gelderland-Zuid

In dit voorstel vindt u de zienswijze ter voorbereiding op de begroting 2023 van de GGD Gelderland-Zuid.

Besluit:

1. In te stemmen met de zienswijze op de Kaderbrief GGD 2023 en de aandachtspunten die in de zienswijze worden meegegeven over de inhoudelijke ontwikkelingen.
2. Als aandachtspunten mee te geven:
a. het bewaken van de uitvoering van basistaken, ondanks de benodigde inzet voor corona;
b. de oproep om binnen de bestaande financiële kaders te blijven;
c. het bewaken van de positie van de algemene reserve.
3. Deze zienswijze te sturen aan het dagelijks bestuur van de GGD Gelderland-Zuid

Toelichting:

Het besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag).

5.3.2 Zienswijze Kaderbrief 2023 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Ter voorbereiding op de begroting 2023 informeert de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid over de ontwikkelingen, het beleid en de financiële consequenties voor 2023. De gemeenteraad kan op deze kaderbrief een zienswijze indienen.

Besluit:

1. In te stemmen met de zienswijze op de Kaderbrief 2023 van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.
2. Dit kenbaar te maken aan het Algemeen Bestuur van de veiligheidsregio door bijgevoegde zienswijze in te dienen.

Toelichting:

Het besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag).

5.3.3 Zienswijze oprichting en deelname stichtingen risicobeheer en waarborgfonds

Het Veiligheidsberaad, VRGZ (overlegorgaan van de voorzitters veiligheidsregio's) heeft het principebesluit genomen tot oprichting van de stichting expertisebureau risicobeheer en de stichting waarborgfonds. Voordat het Algemeen Bestuur een definitief besluit kan nemen is wettelijk bepaald dat gemeenteraden in de gelegenheid

worden gesteld hun wensen en bedenkingen te uiten op het ontwerpbesluit en deze kenbaar te maken aan de VRGZ.

Besluit:
Bijgevoegde zienswijze in te dienen op de voorgenomen besluiten van het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, aangaande oprichting van en deelname aan de stichtingen risicobeheer en waarborgfonds veiligheidsregio's, inhoudende geen wensen/bedenkingen.

Toelichting:
Het besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag).

5.4 Aanwijzing plaatsvervangend griffier van de gemeente Buren

Na vertrek van de vorige raadsadviseur is mevr. Marie-Cécile Heuvelmans aangenomen als nieuwe raadsadviseur voor de gemeenteraad. Zij wordt tevens plaatsvervangend griffier. Om formeel bij de gemeenteraad aanwezig te mogen zijn bij vergaderingen en stukken te mogen ondertekenen dient de gemeenteraad een aanwijzingsbesluit te nemen.

Besluit:
Mevrouw Marie-Cécile Heuvelmans met ingang van 1 februari 2022 aan te wijzen als plaatsvervangend griffier van de gemeenteraad van Buren.

Toelichting:
Het besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag). Mevrouw van Zijl-Hoek (D66) geeft, als voorzitter van de werkgeverscommissie, een stemverklaring af. Mevrouw Heuvelmans legt de belofte af.

6 B-STUKKEN (BESPREEKSTUKKEN)

6.1 Visie op Dienstverlening

20:30 In dit voorstel wordt de visie op dienstverlening besproken. Er wordt ook ingegaan op de ambitie die hieraan gekoppeld is en wat er nodig is om tot uitvoering te komen. Het overhevelen van het budget is noodzakelijk om te komen tot het uitvoeren van de visie op dienstverlening.

Besluit:
De visie op dienstverlening vast te stellen met als ambitie: 'Inwoners ervaren een persoonlijke, digitale en toegankelijke dienstverlening bij de gemeente Buren'.

Toelichting:
Het besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag). Mevrouw Bettink-Pierik (CDA) en de heer Warmer (PvdA) geven een stemverklaring af.

6.2 Programmaplan Transformatie sociaal domein / implementatie ZBB

21:00 In dit voorstel leest u over de plannen voor het uitvoeren van de visie kansen.

Besluit:
In te stemmen met:
- de 7 opdrachten die inzetten op gedragsverandering en kostenbesparing, als vermeld in het programmaplan Transformatie Sociaal domein.

- de financiële en beleidsmatige indicatoren waarmee we het sociaal domein monitoren, als vermeld in de Monitor Sociaal domein.

Toelichting:
Bij aanvang van de 2e termijn komt de heer Lammers (GB) de vergadering in. Er zijn hiermee 19 leden aanwezig in de vergadering. Het besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag). De heer Warmer (PvdA) geeft een stemverklaring.

6.3 Uitgangspunten RES 2.0

21:45

De Regionale Energiestrategie (RES) Rivierenland is een langjarig regionaal samenwerkingsproces met als basis het Klimaatakkoord. In dit voorstel worden kaders gegeven voor de ontwikkeling van de RES 2.0 in 2023. Hierin zijn ook meegenomen de uitgangspunten voor de samenwerking, participatie en besluitvorming in het RES-proces richting die RES 2.0 en verder.

Er zijn twee moties aangekondigd:

- Door Mevrouw van Dam (Mevrouw van Dam) e.a. is een motie aangekondigd over burgerparticipatie bij de RES 2.0..
- Door PvdD is een motie aangekondigd over zonnevelden.

Besluit:
1: Kennis te nemen van de inhoudelijke uitgangspunten voor de Regionale Energiestrategie Rivierenland 2.0 en verder (hoofdstuk 1 en 2 van bijgevoegde notitie). Dit zoals die eerder ook al zijn vastgesteld bij de RES1.0.
2: In te stemmen met de procesafspraken over samenwerking, participatie en besluitvorming (hoofdstuk 3 en 4 van bijgevoegde notitie).

Toelichting:
Het besluit is unaniem zonder stemming. De heer Warmer (PvdA) en de heer de Jonge (PvdD) geven een stemverklaring af.

Voor aanvang van agendapunt 6.4. wordt de vergadering geschorst. De agenda zal verder worden behandeld in de raadsvergadering van donderdag 27 januari a.s. vanaf 20.45u.

Besluit:
De motie van PvdD over zonnevelden is niet aangenomen

Toelichting:
Motie Partij voor de Dieren over zonnevelden is verworpen met 2 stemmen voor (PvdD) en 17 stemmen tegen (overige fracties) stemmen tegen.

Besluit:
Motie van Fractie Mevrouw van Dam over agendapunt 6.4. Uitgangspunten RES 2.0. spreekt uit:

in regioverband invulling te geven aan een continue gestructureerde en representatieve vorm van communicatie en participatie van inwoners bij de vervolgstappen van de RES in de uitvoeringsagenda. Daarbij concreet te kijken naar:

- voorbeelden uit andere RES-regio's die een antwoord kunnen zijn op de vraag of en op welke wijze de betrokkenheid van en advisering door burgers op het niveau van de RES-regio meerwaarde kan hebben voor Rivierenland;
- de wijze waarop de participatie en betrokkenheid op het niveau van concrete uitvoeringsprojecten uit de RES vorm kan worden gegeven, onder andere door af te spreken dat bij elk project een participatieplan volgens een kaderrichtlijn moet worden opgesteld;
- dat de kaders voor de participatieplannen vervolgens door de gemeenteraad worden vastgesteld;
- een regiobreed in te zetten toolbox van communicatiemiddelen die de participatie op lokaal niveau rondom de uitvoeringsprojecten kunnen ondersteunen en versterken;
- over de mogelijke invulling van deze motie terug te koppelen richting de raad, teneinde te komen tot een nadere uitwerking hiervan in uitvoering van de RES en alle volgende versies van de RES.

Toelichting:
De motie wordt tijdens de vergadering tekstueel aangepast: bij 3e punt onder 'Roept het college op', worden de woorden 'de kaders voor' toegevoegd na het woordje 'dat'. Motie Mevrouw van Dam over 'Burgerparticipatie bij RES 2.0.' is unaniem aangenomen (bij hamerslag).

6.4 Vervanging klassieke lichtmasten centrum Buren

De klassieke lichtmasten in het centrum van Buren zijn toe aan vervanging. Door de lichtmasten te vervangen kan er bij een storing of schade veilig gewerkt worden.

Besluit:
Geen.

Toelichting:
Dit agendapunt zal worden behandeld in de raadsvergadering van 27 januari.

7 INFORMATIE-UITWISSELING

22:15

7.a Informatie-uitwisseling over niet geagendeerde agendapunten

Besluit:
n.v.t.

Toelichting:
Dit agendapunt zal worden behandeld in de raadsvergadering van 27 januari.

7.b Vragen aan voorzitters werkgroepen/forums

Besluit:
n.v.t.

Toelichting:
Dit agendapunt zal worden behandeld in de raadsvergadering van 27 januari.

7.c **Terugkoppeling regionale samenwerking/VNG-commissie raadsleden en griffiers**
Terugkoppeling van mevr. Van Zijl van de Algemene Leden Vergadering van de VNG op 13 januari 2022.

Besluit:
n.v.t.

Toelichting:
Dit agendapunt zal worden behandeld in de raadsvergadering van 27 januari.

8 **MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG**

8.a **Motie vreemd VVD e.a. over pre-mantelzorgwoning**
Er is door de VVD e.a. een motie vreemd aan de orde van de dag aangekondigd over de pre-mantelzorgwoning.

Besluit:
Geen

Toelichting:
Dit agendapunt zal worden behandeld in de raadsvergadering van 27 januari.

8.b **Motie vreemd PCG over verbreding Rijnbrug**
Indiening van de door PCG aangekondigde motie is afhankelijk van de behandeling in het Vragenkwartier.

Besluit:
Geen

Toelichting:
Dit agendapunt zal worden behandeld in de raadsvergadering van 27 januari.

9 **Sluiting**

Besluit:
De voorzitter sluit de vergadering om 22.30 uur.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 22 februari 2022

de griffier, de voorzitter,

E.E. Weijenberg J.P.M. Meijers

Besluitenlijst Raadsvergadering

Datum	27-01-2022
Tijd	20:45 - 22:20
Locatie	MSTeams
Voorzitter	J.P.M. Meijers
Aanwezigen	S. van Alfen, A. Arends, D.J. Bult, G.J. Keller, W.T. van Laar, J.W. Lammers, P.A. Molleman (v.a. 21.05 uur) (Gemeentebelangen), I.P. Tetteroo-Baldinger (v.a. 21.02 uur), H.N. van Vierssen (VVD) C. van de Bijl, C. de Lange, H. Zaaijer (PCG), J. de Jonge, A. Willemsen (PvdD) A. Warmer (PvdA) M. Bettink-Pierik (CDA) A. van Zijl-Hoek (D66) N.A.W. van Dam (Mevr. Van Dam) E.E. Weijenberg (Griffier)
Afwezigen	N.H.A.F. van Doremalen (VVD), M. van Lanen (VVD), J.W. Lammers (GB), G.J.D. van Zetten (GB)
Portefeuille-Houders	P.A.J.M. van den Hurk, K.A. Maier, J.P. Neven, H.N.G. Wiendels
Toelichting	Deze vergadering is digitaal en wordt live uitgezonden en is later terug te kijken op de website van de gemeente. De publieke tribune is gesloten. De voorlopige agenda is vastgesteld door de agendacommissie.

1 **Heropening en mededelingen**

De voorzitter nodigt u uit tot het bijwonen van de openbare vergadering van de gemeenteraad die gehouden wordt donderdag 27 januari, aanvang 20.45 uur. De vergadering wordt uitgezonden vanuit de Liendenzaal van het gemeentehuis van Buren, De Wetering 1 te Maurik. De agenda en alle bijbehorende stukken zijn door raads- en collegeleden digitaal in te zien via iBabs. Het publiek kan de stukken inzien via www.buren.nl/De gemeente/Gemeenteraad/Agenda en vergaderstukken. De vergadering wordt live uitgezonden via www.buren.nl/De gemeente/live-uitzendingen. De uitzending is achteraf ook via deze website terug te kijken.

Besluit:

De voorzitter heropent om 20.45 uur de vergadering.

Toelichting:

Er zijn 15 raadsleden aanwezig. Er zijn afmeldingen ontvangen van: Mevrouw van Doremalen (VVD), Mevrouw van Lanen (VVD), De heer Lammers (GB)

De heer van Zetten (GB). Mevrouw Tetteroo (VVD) en de heer Molleman (GB) komen later (beiden v.a. stemming agendapunt 6.4.).

6.4 **Vervanging klassieke lichtmasten centrum Buren**

De klassieke lichtmasten in het centrum van Buren zijn toe aan vervanging. Door de lichtmasten te vervangen kan er bij een storing of schade veilig gewerkt worden.

D66 kondigt een amendement aan.
PCG heeft een motie aangekondigd over kroontjes op nieuwe lichtmasten stad Buren.

Besluit:
Amendement D66 over vervanging klassieke lichtmastencentrum Buren is niet aangenomen.

Toelichting:
Mevrouw Tetteroo (VVD) sluit aan om 21.02u en de heer Molleman (GB) om 21.05u, waardoor er 17 raadsleden aanwezig zijn.

Het amendement van D66 is verworpen met 10 stemmen tegen (de fracties van CDA, Gemeentebelangen en PCG) en 7 stemmen voor (overige fracties). De heer van Laar (GB) en de heer Warmer (PvdA) geven een stemverklaring.

Besluit:
In te stemmen met:
1. Het versneld vervangen van 46 klassieke lichtmasten in het centrum van Buren.
2. Het beschikbaar stellen van een krediet ad € 105.436 voor het versneld vervangen van de klassieke lichtmasten in Buren.
3. De structurele kapitaallasten van € 3.800 met ingang van 2023 dekken uit het structureel verlagen van de post aardgas- en elektriciteitsverbruik van € 185.000 met € 3.800.

Toelichting:
Het besluit wordt genomen met 5 stemmen tegen (PvdD, VVD, D66) en 12 stemmen voor (overige fracties).

Besluit:
De motie van PCG over kroontjes op lichtmasten is niet aangenomen.

Toelichting:
De motie van PCG wordt verworpen met 8 stemmen voor (PCG, CDA, leden van Alfen, Keller, Arends, Bult (GB)) en 9 stemmen tegen (overige fracties). Mevrouw van Zijl-Hoek (D66), de heer van Laar (GB), de heer van Vierssen (VVD), mevrouw Bettink-Pierik (CDA), de heer Molleman (GB), mevrouw Tetteroo (VVD) en de heer de Jonge (PvdD) geven een stemverklaring.

7 INFORMATIE-UITWISSELING

7.a Informatie-uitwisseling over niet geagendeerde agendapunten
Geen melding.

7.b Vragen aan voorzitters werkgroepen/forums
Geen.

7.c Terugkoppeling regionale samenwerking/VNG-commissie raadsleden en griffiers
Terugkoppeling van mevr. Van Zijl van de Algemene Leden Vergadering van de VNG op 13 januari 2022.

Besluit:
Geen.

Toelichting:
Deze terugkoppeling zal worden gedaan in de raadsvergadering van 22 februari.

8 MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG

8.a Motie vreemd VVD e.a. over pre-mantelzorgwoning

Er is door de VVD e.a. een motie vreemd aan de orde van de dag aangekondigd over de pre-mantelzorgwoning.

Besluit:
Voor het einde van 2022 de raad een voorstel te doen om het mogelijk te maken om onder voorwaarden pre-mantelzorgwoningen op eigen grond toe te staan in de gemeente Buren.

Toelichting:
De motie wordt aangenomen met 12 stemmen voor (VVD, GB, PvdA, PCG) en 5 stemmen tegen (overige fracties). De heer Zaaijer (PCG) en mevrouw van Zijl-Hoek geven een stemverklaring.

8.b Motie vreemd PCG over verbreding Rijnbrug

Indiening van de door PCG aangekondigde motie is afhankelijk van de behandeling in het Vragenkwartier.

Besluit:
De motie van PCG over verbreding Rijnbrug is niet aangenomen.

Toelichting:
De motie wordt verworpen met 3 stemmen voor (PCG) en 14 stemmen tegen (overige fracties). Mevrouw van Zijl-Hoek (D66), mevrouw Tetteroo (VVD) en de heer de Jonge (PvdD) geven een stemverklaring.

9 Sluiting

Besluit:
De voorzitter sluit de vergadering om 22.20 uur.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 22 februari 2022

de griffier,	de voorzitter,
E.E. Weijenberg	J.P.M. Meijers

Concept Besluitenlijst Raadsvergadering

Datum	11-02-2022
Tijd	20:55 - 22:15
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	J.P.M. Meijers
Aanwezigen	S. van Alfen, A. Arends, D.J. Bult, W.T. van Laar, J.W. Lammers, P.A. Molleman, G.J.D. van Zetten (Gemeentebelangen), M. van Lanen, I.P. Tetteroo-Baldinger, H.N. van Vierssen (VVD) C. van de Bijl, C. de Lange, H. Zaaijer (PCG), A. Willemsen (PvdD) A. Warmer (PvdA) M. Bettink-Pierik (CDA) A. van Zijl-Hoek (D66) N.A.W. van Dam (Mevr. Van Dam) E.E. Weijenberg (Griffier)
Afwezigen	N.H.A.F. van Doremalen (VVD) , J. de Jonge (PvdD) en G.J. Keller (GB)
Toelichting	De publieke tribune is gesloten. De vergadering wordt in openbaarheid geopend en daarna gesloten.

1 **Opening en mededelingen**

De voorzitter nodigt u uit tot het bijwonen van de openbare vergadering van de gemeenteraad die gehouden wordt op vrijdag 11 februari 2022, aanvang 20.30 uur, in de raadzaal van het gemeentehuis van Buren, De Wetering 1 te Maurik.

Het openbare deel van de vergadering wordt uitgezonden via www.buren.nl/De gemeente/live-uitzendingen.

Besluit:

De voorzitter opent de vergadering om 20.55 uur.

Toelichting:

Een technisch mankement is de oorzaak van een vertraagde start van de vergadering.

2 **Besloten vergadering**

De voorzitter oordeelt dat de deuren worden gesloten.

2.a **Beslissing of met gesloten deuren wordt vergaderd (artikel 23, lid 3 Gemeentewet)**

Naar het oordeel van de voorzitter zijn de deuren gesloten. Zij legt uit waarom zij van oordeel is dat met gesloten deuren wordt vergaderd. De raad wordt gevraagd of hij hiermee in kan stemmen.

Besluit:

De raad besluit om achter gesloten deuren te vergaderen. Aanwezig zijn 18 raadsleden, 4 wethouders, burgemeester, gemeentesecretaris, griffier.

Toelichting:
Het besluit is unaniem.

2.b **Vaststelling agenda raadsvergadering**

De raad wordt voorgesteld de agenda van vandaag vast te stellen.

Besluit:
De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2.c **Behandelen onderwerp**

De raad krijgt toelichting op het onderwerp.
De raad wordt gevraagd een voorbereidingsbesluit vast te stellen voor Burensewal 1 en 3 in Kapel-Avezaath.

Besluit:

1. Dat een bestemmingsplan wordt voorbereid voor het gebied dat is aangewezen op de bij dit besluit behorende verbeelding met nummer NL.IMRO.0214.KAPBurensewal3-VBB1 vast te stellen.
2. Op grond van artikel 25 lid 3 Gemeentewet in samenhang met artikel 10 lid 2 onder g van de Wet openbaarheid van bestuur, de door het college op grond van artikel 55 lid 1 Gemeentewet opgelegde geheimhouding bij collegebesluit D.097559 / Z.034646 d.d. 11 februari 2022 te bekrachtigen.
3. De geheimhouding vervalt zodra dit voorbereidingsbesluit op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt.

Toelichting:
Het besluit is unaniem. Stemverklaringen:
- PCG stemt vóór met de opmerking dat voorbereidingstijd tot maximaal 1 jaar wordt beperkt
- VVD sluit zich bij de opmerking van PCG aan
De heer Warmer verlaat na de stemming de vergadering. Hem is expliciet geheimhouding opgelegd.

2.d **Opleggen geheimhouding (artikel 25 Gemeentewet en artikel 24 Reglement van Orde)**

De raad wordt voorgesteld geheimhouding op te leggen ten aanzien van het behandelde en hetgeen in deze vergadering is besproken tot het moment waarop het besluit is bekendgemaakt.

Besluit:
De raad besluit geheimhouding op te leggen ten aanzien van het behandelde en hetgeen in deze vergadering is besproken tot het moment waarop het besluit is bekendgemaakt.

Toelichting:
Het besluit is unaniem. De griffier zal de opheffing van de geheimhouding melden aan de raadsleden, met een link naar de bekendmaking.

2.e **Beslissing over openbaarmaken besluitenlijst besloten raadsvergadering (artikel 23, lid 4 Gemeentewet en artikel 23 Reglement van Orde)**

Gelet op artikel 23, lid 4 Gemeentewet en in afwijking van artikel 23 RvO wordt de raad voorgesteld te besluiten dat de concept besluitenlijst van deze besloten raadsvergadering openbaar is vanaf het moment waarop het voorbereidingsbesluit in werking treedt en dat de formele vaststelling van de besluitenlijst in de eerstvolgende openbare raadsvergadering plaatsvindt.

Besluit:

De raad besluit dat de concept besluitenlijst van deze besloten raadsvergadering openbaar is vanaf het moment waarop het voorbereidingsbesluit in werking treedt en dat de formele vaststelling van de besluitenlijst in de eerstvolgende openbare raadsvergadering plaatsvindt.

Toelichting:

Het besluit is unaniem.

3 **Sluiting**

Besluit:

De voorzitter sluit de vergadering om 22.15 uur.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 22 februari 2022

de griffier,	de voorzitter,
E.E. Weijenberg	J.P.M. Meijers

Raadsvergadering

Dossiernummer	2023
Extern Zaak ID	Z.037128
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 februari 2022
Agendapunt	5.1
Titel	Zienswijze op kaderbrief Omgevingsdienst Rivierenland
Organisatieonderdeel	Domein Bedrijfsvoering
Eigenaar	Morshuis, R.B.
Portefeuillehouder	P.A.J.M. van den Hurk

Bijlagen
Raadsvoorstel Zienswijze kaderbrief 2023 Omgevingsdienst Rivierenland
Bijlage 1: Raadsbesluit Zienswijze kaderbrief 2023 Omgevingsdienst Rivierenland
Bijlage 2: Aanbiedingsbrief kaderbrief ODR
Bijlage 3: Kaderbrief ODR
Bijlage 4: Zienswijzebrief gemeente Buren
D.105624 - Getekend raadsbesluit Zienswijze kaderbrief 2023 Omgevingsdienst Rivierenland

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Collegevergadering	18 januari 2022
Agendacommissie	26 januari 2022
Voorbespreking I	8 februari 2022
Raadsvergadering	**22 februari 2022**

Voorgesteld besluit

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van de ODR op de volgende onderwerpen:
   a. Complimenten voor de toegankelijkheid van de kaderbrief.
   b. Aangeven dat communicatie en dienstverlening aandachtspunten zijn.
   c. Een terugkoppeling te geven over bezuinigingsmogelijkheden.
   d. Zorgen uiten over de personele bezetting en de gevolgen daarvan.
2. De zienswijzebrief vast te stellen (bijlage 4).

Besluit

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van de ODR op de volgende onderwerpen:
   a. Complimenten voor de toegankelijkheid van de kaderbrief.
   b. Aangeven dat communicatie en dienstverlening aandachtspunten zijn.
   c. Een terugkoppeling te geven over bezuinigingsmogelijkheden.
   d. Zorgen uiten over de personele bezetting en de gevolgen daarvan.
2. De zienswijzebrief vast te stellen (bijlage 4).

Toelichting

Het besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag).

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
22 februari 2022	**D.105623** **Z.037128**

Voorstel ingebracht door	R. B. Morshuis
Portefeuillehouder	P. A. J. M. van den Hurk
Begrotingsprogramma en taakveld	1. Wonen, werken en recreatie 8.3 Wonen en bouwen

Onderwerp **Zienswijze kaderbrief 2023 Omgevingsdienst Rivierenland**

Voorgesteld besluit

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van de ODR op de volgende onderwerpen:
a. Complimenten voor de toegankelijkheid van de kaderbrief.
b. Aangeven dat communicatie en dienstverlening aandachtspunten zijn.
c. Een terugkoppeling te geven over bezuinigingsmogelijkheden.
d. Zorgen uiten over de personele bezetting en de gevolgen daarvan.
2. De zienswijzebrief vast te stellen (bijlage 4).

Samenvatting van het voorstel

Dit is het eerste jaar dat de Omgevingsdienst Rivierenland een kaderbrief stuurt naar de deelnemende gemeenten. In de kaderbrief geeft de gemeenschappelijke regeling aan wat de beleidsmatige en financiële uitgangspunten zijn voor de begroting voor 2023. De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op deze kaderbrief. Deze procedure is afgesproken in het regionale informatieprotocol. In dit voorstel wordt aangegeven een zienswijze in te dienen op de kaderbrief. Het bestuur van de Omgevingsdienst Rivierenland dient bij het presenteren van de conceptbegroting kenbaar te maken op welke wijze de zienswijzen op de kaderbrief zijn verwerkt in de conceptbegroting.

HOOFDLIJNEN

1. Inleiding

Dit is het eerste jaar dat de Omgevingsdienst Rivierenland (hierna ODR) een kaderbrief stuurt naar de deelnemende gemeenten. In de kaderbrief geeft de gemeenschappelijke regeling (hierna GR) aan wat de beleidsmatige en financiële uitgangspunten zijn voor de begroting voor 2023. Deze conceptbegroting wordt in april aan de gemeenten voorgelegd. De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op deze kaderbrief. Het geven van een zienswijze is niet wettelijk verplicht, maar wel zeer wenselijk omdat de gemeenteraad daarmee beter in positie kan worden gebracht.

2. Doel / meetbaar effect

Door het indienen van een zienswijze op de kaderbrief van de ODR kan de gemeente Buren kenbaar maken wat de wensen zijn voor de aankomende begroting voor 2023. Door een zienswijze in te dienen op de kaderbrief kunnen gemeenten meer invloed uitoefenen op de conceptbegroting. Het bestuur van de ODR dient bij het presteren van de conceptbegroting kenbaar te maken op welke wijze de zienswijzen op de kaderbrief zijn verwerkt in de conceptbegroting.

3. Argumenten

1.1 Met het indienen van een zienswijze geeft de raad invulling aan zijn kaderstellende rol.

Het indienen van een zienswijze op de kaderbrief is niet wettelijk verplicht, maar het is wel wenselijk omdat de raad met het indienen van een zienswijze beter in positie kan worden gebracht. Door een zienswijze in te dienen op de kaderbrief, heeft de raad meer invloed op de inhoud van de begroting 2023 van de ODR. Hierin streeft de gemeente Buren ernaar om aansluiting te zoeken bij regionale initiatieven rondom grip op de gemeenschappelijke regelingen. Met het indienen van zienswijzen op kaderbrief van de ODR wordt invulling gegeven aan de wens van de raad om grip te krijgen op de gemeenschappelijke regelingen en wordt invulling gegeven aan het in 2020 vastgestelde regionale informatieprotocol.

1.2 De gemeente Buren heeft een groot bestuurlijke en financieel belang bij de ODR.

De gemeentelijke bijdrage aan de ODR is substantieel ten opzichte van de gemeentelijke begroting. Het financiële belang is groot. Daarnaast is de ODR verantwoordelijk voor een kerntaak van de gemeente, namelijk vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-beleid).

1.3 De zienswijze op de kaderbrief moet uiterlijk op 1 maart worden ingediend.

Om de ODR de mogelijkheid te geven om zienswijzen op de kaderbrief te betrekken bij het opstellen van de begroting, wordt in het informatieprotocol bepaald dat de gemeenteraden uiterlijk op 1 maart hun zienswijze kenbaar moet maken. Desalniettemin moet worden opgemerkt dat de ODR de zienswijzen op korte termijn moet verwerken, aangezien de conceptbegroting vóór 15 april naar de gemeenteraden moet worden gestuurd.

2.1 De kaderbrief is duidelijk en overzichtelijk.

De opzet van de eerste kaderbrief van de ODR is duidelijk en overzichtelijk. Het format, dat al wordt gebruik voor de andere P&C-stukken, is duidelijk en overzichtelijk. Dat de ODR nu vooral alle P&C-stukken, zoals de begroting, de jaarrekening en de bestuursrapportage, hetzelfde format gebruikt, komt de leesbaarheid ten goede. De opzet van de kaderbrief stemde de ODR af met de ambtelijke opdrachtgevers van de deelnemende gemeente.

2.2 In de kaderbrief wordt aandacht besteed aan communicatie en dienstverlening.

In de kaderbrief wordt aandacht besteed aan communicatie en dienstverlening. Wij zien dat hier nog een verbeterslag in is te maken door de ODR. Dit blijven ontwikkelen en hier continue aandacht aan geven, is belangrijk. Het is goed om te zien dat dit gebeurt en er aandacht is voor deze onderwerpen. Wij hopen dit dan ook terug te zien in de begroting 2023.

2.3 Mogelijkheden om te bezuinigen.

Voor de begroting 2023 wordt er door de ODR gekeken naar mogelijkheden om te bezuinigen. In de kaderbrief wordt nog niet duidelijk wat de denkrichting is. Het verzoek aan de ODR is om bij de begroting 2023 aan te geven aan welke bezuinigingsmogelijkheden wordt gedacht en waarom deze wel of niet zijn terug te zien in de conceptbegroting.

2.4 Zorgen om personele bezetting bij de ODR en toenemende werkvoorraad

De ODR geeft in de aanbiedingsbrief aan dat het werven van (tijdelijk) personeel op dit moment erg lastig is. Er is niet alleen sprake van het niet voorhanden zijn van gekwalificeerd personeel. Ook potentiële medewerkers die bijvoorbeeld via een scholingstraject kunnen worden opgeleid, zijn moeilijk te vinden. De ODR geeft aan zich zorgen te maken over de werkdruk en werkvoorraad met het huidige personeelsbestand. De ODR stelt dat zij verwachten dat de situatie in 2023 al sterk veranderd is. Ook de ambtelijke organisatie in Buren ervaart de gevolgen van de toenemende werkvoorraad bij de ODR. Het is goed om deze zorgen kenbaar te maken in de zienswijze.

4. Kanttekeningen

1.1 Het is nog onduidelijk hoe er wordt omgegaan met de ingediende zienswijzen.

Dit is het eerste jaar dat de ODR een kaderbrief stuurt naar de gemeente. Het is daarom ook de eerste keer dat de raad een zienswijze geeft op de kaderbrief van de ODR. Het is nog niet duidelijk hoe de ODR omgaat met de ingediende zienswijzen. Als meerdere gemeenten dezelfde zienswijzen indienen, is de kans groter dat een GR concreet invulling gaat geven aan de gegeven zienswijzen. Wel is in het informatieprotocol afgesproken dat in de aanbiedingsbrief van de conceptbegroting moet worden aangegeven op welke wijze de zienswijzen op de kaderbrief zijn verwerkt in de conceptbegroting.

1.2 De daadwerkelijke kosten voor de gemeente zijn op basis van outputfinanciering.

In een model van inputfinanciering weet je van tevoren exact wat de kosten zullen worden. Vanaf 2018 vindt de afrekening plaats op basis van het werkelijk aantal geleverde uren (outputfinanciering). Hierdoor kunnen de kosten mee- of tegenvallen. Deze overweging is belangrijk om mee te nemen in het beoordelen van zowel de kaderbrief als de conceptbegroting van de ODR.

1.3 De invoering van de Omgevingswet maakt het lastig om de werkzaamheden in te schatten.

Op 1 juli 2022 wordt naar verwachting de Omgevingswet ingevoerd. Hierdoor is het lastig om in te schatten wat dit gaat betekenen voor het aantal vergunningaanvragen. Rondom de Omgevingswet moeten nog veel keuzes worden gemaakt. Het is voor de ODR moeilijk om een begroting te maken voor 2023, aangezien nog niet geheel duidelijk is wat de invloed van deze wet is op de werkzaamheden.

TOELICHTING EN UITVOERING

5. Financiën

De algemene uitgangspunten wijken niet af van de uitgangspunten van de begroting 2022. Ook de systematiek van kostenverdeling en toerekening zijn volgens de systematiek uit de begroting 2022. De indexeringssystematiek wijkt niet af ten opzichte van de begroting 2022 en is volgens het percentage dat de overige gemeenschappelijke regelingen gebruiken (1.5% Prijsindex Nationale Bestedingen).

6. Communicatie

Nadat raad heeft ingestemd met de concept-zienswijzebrief wordt deze verstuurd naar het algemeen bestuur van de ODR.

7. Uitvoering en planning

- Zienswijzen op de kaderbrief moeten uiterlijk vóór 1 maart worden ingediend, zodat deze betrokken kunnen worden bij het opstellen van de begroting.
- De concept begroting moet vóór 15 april worden verstuurd naar de gemeenteraden.
- Bij de aanbiedingsbrief van de conceptbegroting moet worden aangegeven op welke wijze de zienswijzen op de kaderbrief zijn verwerkt in de conceptbegroting.
- De gemeenteraad kan vervolgens in de zienswijze op de conceptbegroting aangeven of de raad tevreden is met de wijze waarop de ODR omgaat met de zienswijze op de kaderbrief.

8. Participatie

n.v.t.

9. Duurzaamheid

n.v.t.

Bijlagen:

1. Raadsbesluit
2. Aanbiedingsbrief kaderbrief ODR
3. Kaderbrief ODR
4. Zienswijzebrief gemeente Buren

Inlichtingen bij:

Naam	R. B. Morshuis
Domein	Bedrijfsvoering

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
22 februari 2022	**D.105623**	**D.105624** **Z.037128**

Onderwerp **Zienswijze kaderbrief 2023 Omgevingsdienst Rivierenland**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 18 januari 2022;

besluit:

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van de ODR op de volgende onderwerpen:
a. Complimenten voor de toegankelijkheid van de kaderbrief.
b. Aangeven dat communicatie en dienstverlening aandachtspunten zijn.
c. Een terugkoppeling te geven over bezuinigingsmogelijkheden.
d. Zorgen uiten over de personele bezetting en de gevolgen daarvan.
2. De zienswijzebrief vast te stellen (bijlage 4).

Vastgesteld in de openbare vergadering van 22 februari 2022,

De griffier, De voorzitter,

E.E. Weijenberg J.P.M. Meijers

Omgevingsdienst
Rivierenland

Retouradres: Postbus 6267, 4000 HG Tiel

Aan de Raden van de gemeenten die
deelnemen in de Omgevingsdienst Rivierenland,
t.a.v. de griffier

Onderwerp
Kaderbrief 2023

Datum
29 november 2021

Pagina
1 van 2

Ons kenmerk
--

Uw kenmerk
--

Behandeld door
M. van Egmond
0344 - 57 93 14
m.vanegmond@odrivierenland.nl

Bijlagen
1 (Kaderbrief 2023)

Afschrift aan
--

Geachte griffier,

Begin 2021 hebben de gemeenten in Rivierenland het Informatieprotocol vastgesteld. Dit protocol beoogt de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden te versterken. Eén van de onderdelen van dit protocol is het opstellen van een Kaderbrief door de gemeenschappelijke regeling (hierna "GR").

In het Informatieprotocol is bepaald dat de Kaderbrief van een GR de financiële en beleidsmatige kaders bevat voor het jaar dat volgt op het komende jaar. De Kaderbrief wordt uiterlijk op 1 december naar de raad verzonden. Reacties op de Kaderbrief kunnen voor 1 maart worden ingediend, zodat deze betrokken kunnen worden bij het opstellen van de begroting.

<u>Kaderbrief 2023</u>
Hierbij zenden wij u de Kaderbrief 2023 van de ODR. Ook bij dit document is gebruik gemaakt van het nieuwe format dat wij inmiddels voor onze financiële documenten hanteren en waarop wij al veel positieve reacties hebben mogen ontvangen.

Wij verzoeken u een eventuele reactie van uw Raad op onze Kaderbrief uiterlijk op 28 februari 2022 schriftelijk aan ons mee te delen. Bij de aanbiedingsbrief van de ontwerp Programmabegroting 2023 wordt aangegeven op welke wijze de reacties op de Kaderbrief zijn verwerkt.

Bij onze bespreking van de Kaderbrief zijn twee belangrijke punten naar voren gekomen, die wij hierbij graag onder uw aandacht willen brengen.

<u>De Omgevingswet</u>
Op 1 juli 2022 zal, hoogstwaarschijnlijk, de Omgevingswet (hierna "Ow") in werking treden. De Ow is daarom, uiteraard, als een belangrijk onderwerp in de Kaderbrief genoemd. Wij hechten er aan u

Omgevingsdienst
Rivierenland

er, wellicht ten overvloede, nogmaals op te wijzen, dat de Ow invloed gaat hebben op de kosten van de uitvoering. Hoe groot die invloed zal zijn, is mede afhankelijk van de beleidskeuzes die de gemeenten nog gaan maken in het omgevingsplan. Het is goed om te realiseren dat ook het (nog) niet maken van keuzes een financieel effect heeft. Naar verwachting worden de uitvoeringskosten dan hoger.

Naast een grote mate van onzekerheid over de financiële effecten, is ook het feit dat de Ow halverwege het volgende jaar in werking treedt een belangrijke factor waar rekening mee gehouden moet worden. Door de (vermoedelijke) inwerkintreding per 1 juli 2022, is 2023 pas het eerste, volledige jaar waarop de Ow van toepassing zal zijn.

<u>Situatie arbeidsmarkt</u>
In de Kaderbrief wordt verwezen naar onze “Koers”. In deze Koers staat beschreven dat wij een aantrekkelijke werkgever willen zijn. Het zal u, gelet op de landelijke berichtgeving, niet verbazen dat de huidige situatie op de, zeer krappe, arbeidsmarkt ons zorgen baart.

Het werven van (tijdelijk) personeel is op dit moment erg lastig. Er is niet alleen sprake van het niet voorhanden zijn van gekwalificeerd personeel. Ook potentiële medewerkers die bijvoorbeeld via een scholingstraject kunnen worden opgeleid, zijn moeilijk te vinden.

Zoals aangegeven is deze situatie niet uniek voor de ODR maar dit leidt er wel toe dat ook wij ernstige zorgen hebben over de werkdruk en werkvoorraad bij het huidige personeelsbestand. Wij verwachten niet dat deze situatie in 2023 al sterk veranderd is.

Wij gaan ervan uit dat wij u hiermee voldoende hebben geïnformeerd en hopen dat u met genoegen onze Kadernota 2023 leest.

Met vriendelijke groet,
Het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Rivierenland,

de voorzitter,	de secretaris,
C.A.H. Zondag	drs. R.S. Dijkstra

Omgevingsdienst
Rivierenland
J.S. de Jongplein 2
Postbus 6267
4000 HG Tiel

T 0344 - 57 93 14
E info@odrivierenland.nl
www.odrivierenland.nl

KvK 56452500
IBAN NL49BNGH0285157841
BTW NL 8521.32.104.B.01

Kaderbrief 2023

Omgevingsdienst
Rivierenland

Inhoudsopgave

Inleiding **3**

Beleid **4**

Besturingscyclus 5

Missie, visie & koers 6

Ontwikkelingen 7

Financiën **11**

Begrotingsrichtlijnen 12

Financiële mutaties 13

Inleiding

Voor u ligt de kaderbrief 2023 van Omgevingsdienst Rivierenland (ODR). Hierin leest u hoe wij ook in 2023 een bijdrage leveren aan een prettige, veilige en duurzame leefomgeving in Rivierenland.

Algemeen

De kaderbrief 2023 is opgesteld conform het vastgestelde Informatieprotocol Rivierenland. In deze kaderbrief informeren wij u over zowel de beleidsmatige als de financiële uitgangspunten die de basis vormen voor het opstellen van de Begroting 2023.

Hierbij wordt opgemerkt dat de jaarlijkse werkplannen leidend blijven voor het opstellen van de definitieve begroting. In deze werkplannen worden jaarlijks de afspraken over de af te nemen producten en diensten vastgelegd tussen gemeenten en ODR. Vanwege de outputfinanciering zijn de werkelijke kosten afhankelijk van de werkelijke productie.

Leeswijzer

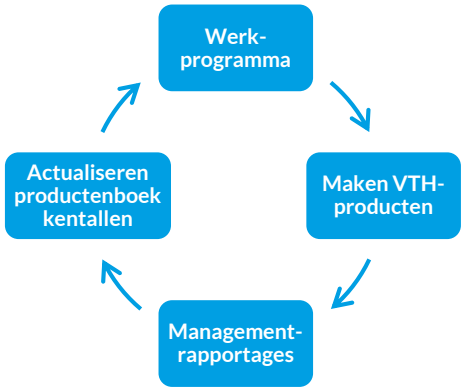
- Deze kaderbrief start met onze besturingscyclus en missie & visie, waarbij u kunt lezen hoe wij hieraan invulling geven door middel van de koers.
- De relevante ontwikkelingen met effect op de bedrijfsvoering en het takenpakket van de ODR worden benoemd.
- Verder zijn de algemene jaarlijkse financiële begrotingsrichtlijnen opgenomen.
- Tenslotte worden de (indicatieve) financiële mutaties voor dit begrotingsjaar toegelicht.

Beleid

Besturingscyclus

Onderstaand schema laat zien hoe de deelnemers afspraken maken met ODR. En hoe zij de (financiële) voortgang kunnen bewaken van de afgesproken taken.

Productenboek, werkprogramma's, kentallen

De producten en diensten van ODR staan beschreven in het productenboek. Op basis van het productenboek bepaalt elke deelnemer welke producten en diensten men afneemt. Dit wordt jaarlijks vastgelegd in het werkprogramma en verwerkt in de programmabegroting. Als gevolg van het in 2021 nieuw opgestelde VTH beleid, wordt vanaf 2022 gestart met de ontwikkeling van uitvoeringsprogramma's waarin veel meer de te bereiken effecten centraal zullen staan. De komende jaren zullen de systematiek van de werkprogramma's en de uitvoeringsprogramma's 'bij elkaar moeten komen'.

Managementrapportages per trimester

Elk trimester ontvangen de deelnemers een managementrapportage. De managementrapportage geeft de voortgang van de werk- en uitvoeringsprogramma's weer. Levert ODR conform de afspraken of zijn er afwijkingen? De afwijkingen worden toegelicht in de rapportage.

Koers - concernplan

Naast de werkprogramma's beschrijft ODR per planperiode (3-5 jaar) hoe zij de koers en doorontwikkeling van de organisatie wil realiseren. Dit staat in het concernplan. De thema's staan op de volgende pagina.

Missie, Visie & Koers

Onze missie – Waar we voor staan

De omgeving verandert. Dat stelt eisen aan ons en onze opdrachtgevers.
We anticiperen op wijzigende wet- en regelgeving zoals de Omgevingswet, spelen in op maatschappelijke trends en dragen bij aan de realisatie van de ambities van de gemeenten en de Provincie. Samen werken we aan een veilige en duurzame leefomgeving. We vinden het belangrijk dat die leefomgeving ook prettig is: fijn wonen, fijn ondernemen en fijn leven. Initiatieven van inwoners en ondernemers beoordelen we met deskundigheid en gedrevenheid. Samenwerking met opdrachtgevers, partners en met inwoners en ondernemers, is daarbij onmisbaar.

Onze visie – Waar we voor gaan

Omgevingsdienst Rivierenland heeft vergunningverlenende, toezichthoudende, handhavende (VTH) en adviserende taken op het gebied van de leefomgeving. We zijn en blijven een financieel gezonde uitvoeringsdienst die deze taken uitvoert. Dat willen we steeds beter doen door:

- **ons partnerschap te versterken**
- **meerwaarde te bieden met onze dienstverlening**

Koers

Om partnerschap te versterken en meerwaarde te bieden is er voor gekozen om ons in de periode van 2020- 2025 te focussen op onderstaande negen thema's:

1. Nog betere dienstverlening
2. Verbinden van uitvoering en beleid
3. Aantrekkelijke werkgever zijn
4. Sensitiviteit ontwikkelen
5. Relaties intensiveren
6. Gelijk speelveld – iedereen gelijk behandelen
7. Kwaliteit is onze basis
8. Kennis ontwikkelen
9. Innoveren

De manier waarop de ODR uitvoering geeft aan de gekozen koers staat beschreven in het concernplan 2020-2025.

Ontwikkelingen bedrijfsvoering

Communicatie en dienstverlening

Meerwaarde bieden met onze dienstverlening is een belangrijke pijler uit de Koers 2020-2025.

Dit betekent dat wij continu blijven werken aan klantgerichtheid, waarbij een positieve klantbeleving ons doel is.

In het VTH-beleid is vastgelegd wat we hierin willen bereiken. Jaarlijks bespreken we samen met onze opdrachtgevers welke activiteiten en projecten nodig zijn om hierin het grootste effect te bereiken.

In 2023 zal de focus liggen op een positieve klantbeleving. Dit betekent een verdere optimalisatie van onze informatiehuishouding waardoor de klant online inzicht krijgt in de status van zijn aanvraag. Hoe staan we onze klanten nog beter te woord en zorgen we dat we begrijpelijk communiceren in woord en geschrift. Allemaal thema's waar we op blijven ontwikkelen.

Organisatie ontwikkeling

De ODR bestaat sinds 2013. Sindsdien is de organisatie opgebouwd en ontstonden er nieuwe samenwerkings-relaties met opdrachtgevers. Ook is de omgeving veranderd.

Nu komt de ODR in een nieuwe fase, waarbij de vastgestelde Koers 2020-2025 leidend is. Deze nieuwe fase vraagt ook om heroverweging van de organisatie. De ODR geeft hier momenteel vorm en invulling aan.

Kosteneffectiviteit

De ODR beseft dat veel gemeenten financiële uitdagingen hebben om de begroting sluitend te krijgen. Daarom wordt continu bekeken of er mogelijkheden zijn voor kosten-besparingen.

Zo was in de begroting 2022 een efficiencyvoordeel op de overhead opgenomen van € 150.000 per jaar. Daarnaast wordt met ingang van 2022 jaarlijks € 85.000 bespaard door te gaan werken met een bodemviewer.

Bij het opstellen van de begroting 2023 zal ook worden bekeken of er mogelijkheden zijn om kosten te besparen, en op die manier de deelnemersbijdragen zo reëel mogelijk te houden.

Inhoudelijke ontwikkelingen

Omgevingswet

Uit gezamenlijk onderzoek van de gemeenten in Rivierenland en de ODR blijkt dat de Omgevingswet invloed heeft op de kosten van de uitvoering. Hoe dat precies uitpakt, is afhankelijk van de beleidskeuzes die gemeenten maken in het omgevingsplan. Het gaat om beleidskeuzes als: stelt de gemeente regels voor veel of voor een beperkt aantal activiteiten, kiest de gemeente vooral voor algemene regels of voor vergunningplichten, wat doet de gemeente met de regels uit de bruidsschat? Nog geen keuzes maken heeft ook effect, naar verwachting worden de kosten dan hoger. Ook een grote variatie in keuzes op lokaal niveau kan leiden tot hogere kosten van de uitvoering door de ODR.

Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

Met deze wet verschuiven taken in het kader van het verlenen van bouwvergunningen en het toezicht op de bouw van ODR naar een private kwaliteitsborger. Ook krijgt ODR nieuwe taken. Dit heeft gevolgen voor de inzet van ODR, de kosten en de verhaalbaarheid van die kosten in de leges.

De impact van deze verschuiving in taken, uren en kosten is onderzocht en op basis daarvan is het werkprogramma opnieuw ingericht.

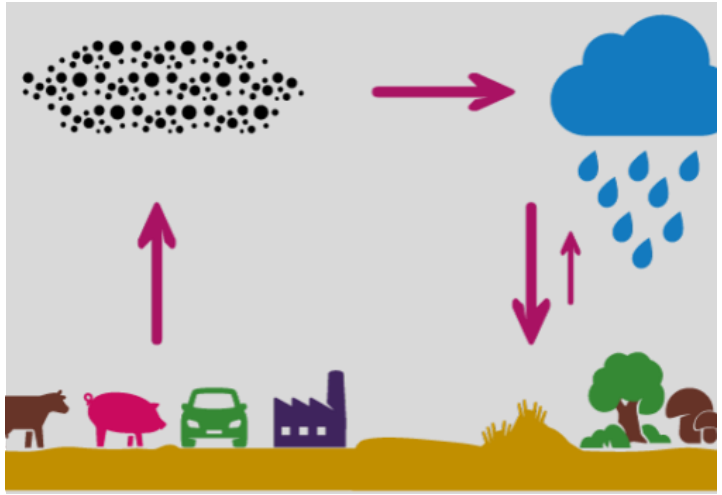
In het omgevingsplan kan de gemeente gedeeltelijk sturen op de inhoud en daarmee de omvang van dit takenpakket. Bepalend daarbij is wat de gemeente zelf belangrijk vindt bij het toetsen en toezicht op bouwen.

VTH-beleid

In 2021 zijn de gemeenten en ODR gezamenlijk nieuw beleid aan het vormen dat voor de komende vier jaar sturing geeft aan de VTH-uitvoering. De opdrachtgevers leggen in dit beleid vast wat ze willen bereiken en waar aandacht naar uit moet gaan. Deze keuzes hebben gevolgen voor de inrichting van het VTH-werk. In het vanaf 2022 te ontwikkelen jaarlijkse uitvoeringsprogramma bepalen we vervolgens gezamenlijk welke specifieke activiteiten uitgevoerd moeten worden om die doelstellingen te bereiken. In het programma zullen we onszelf per jaar concrete doelen en normen stellen, wat een doorvertaling krijgt in de werkprocessen.

Inhoudelijke ontwikkelingen

Stikstof

Het stikstofdossier is grillig en de wettelijke consequenties worden vooral bepaald door nieuwe jurisprudentie. Om de natuurdoelen te behalen hebben het Rijk en de Provincies zich bovendien gecommitteerd aan het substantieel terugdringen van de stikstofuitstoot in 2030. In omgevingsplannen zijn er ook mogelijkheden voor gemeenten om hier aan bij te dragen.

Als ODR hebben wij de beschikking over veel data en knowhow met betrekking tot stikstof. De ODR biedt meerwaarde op het gebied van advisering omtrent de stikstofproblematiek. Bovendien speelt naast stikstof ook de afname van biodiversiteit. Wij volgen daarom continu de ontwikkelingen en bespreken ze met onze opdrachtgevers.

Zeer zorgwekkende stoffen (o.a. PFAS)

Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) zijn de gevaarlijkste stoffen voor mens en milieu. Het streven is om ZZS uit de leefomgeving te weren. De Omgevingswet en onderliggende besluiten stellen daarom regels aan ZZS die kunnen vrijkomen bij bedrijfsmatige activiteiten. De aanpak bestaat uit de stappen bronaanpak, minimalisatie en continu verbeteren.

Voor PFAS zijn in onze regio de diffuse achtergrondgehalten in de bodem vastgelegd in de bodemkwaliteitskaart. In 2021 is in de Nota Bodembeheer regionaal beleid vastgelegd voor het hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie.

De verwachting is dat in de komende jaren op landelijk niveau voor meer ZZS normen zullen worden afgeleid. Afhankelijk van de mate van aanwezigheid van deze ZZS in de regio wordt in overleg met onze opdrachtgevers bepaald of deze ZZS worden opgenomen in de bodemkwaliteitskaart en de Nota Bodembeheer.

Commissie van Aartsen

In maart 2021 heeft de commissie Van Aartsen het rapport “Om de leefomgeving-omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur” opgeleverd. De commissie vindt dat het huidige VTH-stelsel niet functioneert en niet voldoet aan de oorspronkelijke bedoeling.

In september 2021 is aanvullend onderzoek gepubliceerd: “omgevingsdiensten in beeld”. Dit rapport is gebaseerd op kwantitatief onderzoek en geeft hanteerbare aanbevelingen. In opdracht van de staatssecretaris wordt een notitie opgesteld waarin wordt beschreven hoe het nieuwe kabinet opvolging kan geven aan de aanbevelingen.

De Gelderse Omgevingsdiensten, waaronder de ODR, zijn van mening dat de samenwerking binnen het Gelders Stelsel een antwoord biedt op de aanbevelingen uit het rapport Van Aartsen. Daarnaast wordt het Stelsel verder doorontwikkeld.

Inhoudelijke ontwikkelingen

Data-gedreven werken

Om proactief, efficiënt en effectief toezichtcapaciteit in te kunnen zetten, voert de ODR samen met Team Ketentoezicht Gelderse Omgevingsdiensten risico- en informatie gestuurde analyses en controles uit voor de bestuurlijke en integrale aanpak van milieucriminaliteit. Daarbij werken zij samen met de (Gelderse en Overijsselse) omgevingsdiensten en andere handhavingspartners zoals de Politie, het Functioneel Parket, de landelijke inspectiediensten, het RIEC en de Belastingdienst. De aandacht richt zich op datgene wat de meeste risico's met zich meebrengt en de hoogste prioriteit heeft gekregen. Hiervoor is het nodig dat data en informatie van goede kwaliteit is en op een eenduidige manier wordt vastgelegd door alle betrokkenen. Zodat deze data en informatie aan elkaar kunnen worden gekoppeld en geanalyseerd. Een belangrijke rol hierin is weggelegd voor het Datalab dat in 2022 gaat draaien binnen het Gelderse Stelsel.

Energietransitie

Energietransitie is één van de grote speerpunten in de wereld, in Nederland en in Gelderland. De Provincie heeft als doel gesteld dat we in 2030 minimaal 55% minder CO2 uitstoot produceren en in 2050 geheel klimaatneutraal zijn.

De ODR verwacht daarom ook dat deze beweging de komende jaren alleen maar groter wordt. Gemeenten en de ODR moeten samenwerken om de energiedoelstellingen te behalen.

Deze ontwikkelingen vragen om extra bewustwording, rollen en taken vanuit alle betrokkenen. Dit resulteert niet alleen in energiecontroles bij bedrijven, maar kan op meerdere manieren ingezet worden. De ODR geeft hier invulling aan.

Ondermijning

Fraude, mensenhandel, drugscriminaliteit en bijbehorende bedreiging en intimidatie zijn helaas aan de orde van de dag en zijn meer dan ooit ook lokale thema's.

Vanuit de stelling "beter voorkomen dan genezen" en laagdrempelig werken zijn er samenwerkingsverbanden ontstaan waarbij diverse partners actief zijn om ondermijnende activiteiten op te sporen en om deze zo onaantrekkelijk mogelijk te maken.

Ook de ODR is een belangrijke partner in het kader van ondermijning. Wij kennen het gebied en hebben de kennis en bevoegdheden die nodig zijn om diverse misstanden (mee) aan te pakken. Waar mogelijk willen wij ons nog verder professionaliseren en gemeenten en partners ondersteunen op dit thema, waarbij iedere gemeente een eigen afweging kan maken qua aard en omvang van inzet.

Financiën

Begrotingsrichtlijnen

Dit betreffen de jaarlijks terugkerende algemene financiële uitgangspunten voor het opstellen van de begroting. Deze zijn hetzelfde als vorige begrotingsjaren.

1. De begroting 2023 heeft als vertrekpunt het bestaande structurele beleid 2022.
2. Geautoriseerde beleidswijzigingen die consequenties hebben voor de begroting 2023 (en volgende jaren) worden in de begroting 2023 verwerkt. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de meest actuele werkprogramma's.
3. De meerjarenraming wordt op basis van constante prijzen geraamd.
4. De raming van het percentage voor de lonen en prijzen voor het jaar 2023 worden gebaseerd op de percentages van het CPB genoemd in de septembercirculaire 2021:
   a. Voor de prijzen wordt het percentage voor de netto materiële overheidsconsumptie gehanteerd
   b. Voor de lonen wordt de laatst bekende cao gehanteerd en voor de eventueel resterende tijd naar rato de loonvoet voor de sector overheid toegepast.

   Hierbij vindt afstemming plaats met de andere regionale gemeenschappelijke regelingen.
5. Onvoorzien wordt geraamd op € 45.000,--
6. De deelnemersbijdrage wordt uitgesplist per programma.
7. Er wordt een budget begroot van 3% van de loonsom voor reiskosten, abonnementen en verzekeringen.
8. Er wordt een budget begroot van 2% van de loonsom voor opleidingen.
9. Voor de overhead taken wordt uitgegaan van een minimaal benodigde overhead waarmee de organisatie op een kwalitatief goede manier wordt ondersteund.
10. Voor kennis en kwaliteit wordt een percentage van 5% van de formatie gehanteerd.

Financiële mutaties

Dit betreffen de (indicatieve) financiële mutaties voor het specifieke begrotingsjaar. Hier wordt invulling gegeven aan de algemene begrotingsrichtlijnen, en worden eventuele nieuwe onderwerpen toegelicht.

	Omschrijving	Bedrag (€)
A.	Loonindexaties	440.000
B.	Prijsindexaties	35.000
C.	Wet Open Overheid	50.000
	Totaal mutaties begroting 2023	**525.000**

Hieronder staan de mutaties toegelicht:

A. Conform de septembercirculaire 2021 gaan we voor 2023 uit van een loonstijging van 2,3%. Daarnaast is de verwachting dat de pensioenpremie en sociale lasten stijgen met 0,45%. Per saldo is de prijsontwikkeling van de loonkosten dus 2,75%. Dit percentage is afgestemd met de andere gemeenschappelijke regelingen in Rivierenland. Het indicatieve bedrag in bovenstaande tabel is gebaseerd op de huidige werkprogramma's 2021. De definitieve mutaties zijn afhankelijk van de werkprogramma's 2022.

B. De prijsindexering van de goederen en diensten is ook gebaseerd op de septembercirculaire 2021. Hiervoor wordt een prijsontwikkeling van 1,5% gehanteerd. Dit percentage is afgestemd met de andere gemeenschappelijke regelingen in Rivierenland. Het indicatieve bedrag in bovenstaande tabel is gebaseerd op de huidige werkprogramma's 2021. De definitieve mutaties zijn afhankelijk van de werkprogramma's 2022.

C. Op 26 januari 2021 heeft de Tweede Kamer de Wet open overheid (Woo) aangenomen. Het doel is om de gehele overheid transparanter en toegankelijker te maken. De huidige Wet van bestuur (Wob) wordt ingetrokken bij de inwerkingtreding van de Woo. Voor de financiering, ook voor Gemeenschappelijke regelingen, zijn extra middelen in het gemeentefonds opgenomen.

Omgevingsdienst Rivierenland
Postbus 6267
4000 HG TIEL

uw brief van:
uw kenmerk:
ons kenmerk: Z.037128/D.107955
behandeld door: R. B. Morshuis
bijlage(n):
onderwerp: Zienswijzebrief gemeente Buren

Maurik, 21 december 2021

Geacht bestuur van de Omgevingsdienst Rivierenland,

Op 29 november 2021 ontvingen wij van u de kaderbrief 2023. Via deze brief maken wij onze zienswijze kenbaar op de kaderbrief 2023.

Allereerst onze complimenten voor de opzet van de eerste kaderbrief van de ODR. Het format, dat al ook wordt gebruik voor de andere P&C stukken, is duidelijk en overzichtelijk.

In de kaderbrief wordt aandacht besteed aan communicatie en dienstverlening. Wij zien dat hier nog een verbeterslag in is te maken door de ODR. Dit blijven ontwikkelen en hier continue aandacht aan geven, is belangrijk. Het is goed om te zien dat dit gebeurt en er aandacht is voor deze onderwerpen. Wij hopen dit dan ook terug te zien in de begroting 2023.

Voor de begroting 2023 wordt er door de ODR gekeken naar mogelijkheden om te bezuinigen. In de kaderbrief wordt nog niet duidelijk wat de denkrichting is. Het verzoek aan de ODR is om bij de begroting 2023 aan te geven aan welke bezuinigingsmogelijkheden wordt gedacht en waarom deze wel of niet zijn terug te zien in de conceptbegroting.

Als de krapte op de arbeidsmarkt aanhoudt, heeft dit gevolgen voor de werkdruk en de werkvoorraad bij de ODR. Dit brengt risico's met zich mee voor de gemeente Buren. Wij stellen voor om deze risico's inzichtelijk te maken in de programmabegroting 2023.

Wij wensen u veel succes bij het opstellen van de conceptbegroting en zien deze met belangstelling tegemoet. In het informatieprotocol is afgesproken dat in de aanbiedingsbrief van de conceptbegroting wordt aangegeven op welke wijze de zienswijze op de kaderbrief verwerkt is in de conceptbegroting. Wij vernemen graag uw reactie op de gegeven zienswijze.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
namens de gemeenteraad van Buren,

de griffier,	de voorzitter,
E.E. Weijenberg	J.P.M. Meijers

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
22 februari 2022	D.105623	D.105624 Z.037128

Onderwerp **Zienswijze kaderbrief 2023 Omgevingsdienst Rivierenland**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 18 januari 2022;

besluit:

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van de ODR op de volgende onderwerpen:
a. Complimenten voor de toegankelijkheid van de kaderbrief.
b. Aangeven dat communicatie en dienstverlening aandachtspunten zijn.
c. Een terugkoppeling te geven over bezuinigingsmogelijkheden.
d. Zorgen uiten over de personele bezetting en de gevolgen daarvan.
2. De zienswijzebrief vast te stellen (bijlage 4).

Vastgesteld in de openbare vergadering van 22 februari 2022,

De griffier, De voorzitter,

E.E. Weijenberg J.P.M. Meijers

Raadsvergadering

Dossiernummer	2022
Extern Zaak ID	Z.037130
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 februari 2022
Agendapunt	5.2
Titel	Zienswijze op kaderbrief Regio Rivierenland
Organisatieonderdeel	Domein Bedrijfsvoering
Eigenaar	Morshuis, R.B.
Portefeuillehouder	J.P.M. Meijers

Bijlagen
Raadsvoorstel Zienswijze op kaderbrief 2023 Regio Rivierenland
Bijlage 1: Raadsbesluit Zienswijze op kaderbrief 2023 Regio Rivierenland
Bijlage 2: Aanbiedingsbrief kaderbrief 2023 Regio Rivierenland
Bijlage 3: Kaderbrief 2023 Regio Rivierenland
Bijlage 4: Zienswijzebrief gemeente Buren
20220222 Brief inwoner aan gemeenteraad ter behandeling bij agendapunt 5.2
D.105627 - Getekend raadsbesluit Zienswijze op kaderbrief 2023 Regio Rivierenland

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Collegevergadering	18 januari 2022
Agendacommissie	26 januari 2022
Voorbespreking I	8 februari 2022
Raadsvergadering	**22 februari 2022**

Toelichting

Dit is het eerste jaar dat Regio Rivierenland een kaderbrief stuurt naar de deelnemende gemeenten. In de kaderbrief geeft de gemeenschappelijke regeling aan wat de beleidsmatige en financiële uitgangspunten zijn voor de begroting 2023. De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op deze kaderbrief. Deze procedure is afgesproken in het regionale informatieprotocol. In dit voorstel wordt geadviseerd om een zienswijze in te dienen op de kaderbrief. Het bestuur van Regio Rivierenland dient bij het presteren van de conceptbegroting kenbaar te maken op welke manier de zienswijzen op de kaderbrief zijn verwerkt in de conceptbegroting.

Voorgesteld besluit

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van de Regio Rivierenland op de volgende onderwerpen:
   a. Opmerking te maken over het ontbreken van beleidsmatige uitgangspunten in de kaderbrief.
   b. Zorgen voor overzicht in het uitgebreide takenpakket van de Regio Rivierenland door het maken van een strategische agenda.
   c. Het geven van inzicht in de wijze waarop Versis regiovervoer zal worden gefinancierd.
2. De zienswijzebrief vast te stellen (bijlage 4).

Besluit

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van de Regio Rivierenland op de volgende onderwerpen:
   a. Opmerking te maken over het ontbreken van beleidsmatige uitgangspunten in de kaderbrief.
   b. Zorgen voor overzicht in het uitgebreide takenpakket van de Regio Rivierenland door het maken van een strategische agenda.
   c. Het geven van inzicht in de wijze waarop Versis regiovervoer zal worden gefinancierd.
2. De zienswijzebrief vast te stellen (bijlage 4).

Toelichting

Het besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag).

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
22 februari 2022	**D.105626** **Z.037130**

Voorstel ingebracht door	R. B. Morshuis
Portefeuillehouder	J. P. M. Meijers
Begrotingsprogramma en taakveld	5. Inwoners, bestuur en veiligheid 0.1 Bestuur

Onderwerp **Zienswijze op kaderbrief 2023 Regio Rivierenland**

Voorgesteld besluit

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van de Regio Rivierenland op de volgende onderwerpen:

a. Opmerking te maken over het ontbreken van beleidsmatige uitgangspunten in de kaderbrief.

b. Zorgen voor overzicht in het uitgebreide takenpakket van de Regio Rivierenland door het maken van een strategische agenda.

c. Het geven van inzicht in de wijze waarop Versis regiovervoer zal worden gefinancierd.

2. De zienswijzebrief vast te stellen (bijlage 4).

Samenvatting van het voorstel
Dit is het eerste jaar dat Regio Rivierenland een kaderbrief stuurt naar de deelnemende gemeenten. In de kaderbrief geeft de gemeenschappelijke regeling aan wat de beleidsmatige en financiële uitgangspunten zijn voor de begroting 2023. De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op deze kaderbrief. Deze procedure is afgesproken in het regionale informatieprotocol. In dit voorstel wordt geadviseerd om een zienswijze in te dienen op de kaderbrief. Het bestuur van Regio Rivierenland dient bij het presteren van de conceptbegroting kenbaar te maken op welke manier de zienswijzen op de kaderbrief zijn verwerkt in de conceptbegroting.

HOOFDLIJNEN

1. Inleiding

Dit is het eerste jaar dat de Regio Rivierenland een kaderbrief stuurt naar de deelnemende gemeenten. In de kaderbrief geeft de gemeenschappelijke regeling (hierna GR) aan wat beleidsmatige en financiële uitgangspunten zijn voor de begroting 2023. Deze conceptbegroting wordt in april aan de gemeenten voorgelegd. De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op deze kaderbrief. Het geven van een zienswijze is niet wettelijk verplicht. Echter, is het zeer wenselijk omdat de raad zo beter in positie kan worden gebracht.

2. Doel / meetbaar effect

Door het indienen van een zienswijze op de kaderbrief van de Regio Rivierenland kan de gemeente Buren kenbaar maken wat de wensen zijn voor de aankomende begroting voor 2023. Door een zienswijze in te dienen op de kaderbrief kunnen gemeenten meer invloed uitoefenen op de conceptbegroting. Bij het presenteren van de conceptbegroting dient het bestuur van Regio Rivierenland kenbaar te maken op welke manier de zienswijzen op de kaderbrief zijn verwerkt in de conceptbegroting.

3. Argumenten

1.1 Met het indienen van een zienswijze geeft de raad invulling aan zijn kaderstellende rol.

Het indienen van een zienswijze op de kaderbrief is niet wettelijk verplicht. Echter, is het zeer wenselijk omdat de raad zo beter in positie kan worden gebracht. Door een zienswijze in te dienen op de kaderbrief, heeft de raad meer invloed op de inhoud van de begroting 2023 van Regio Rivierenland. Hierin streeft de gemeente Buren ernaar om aansluiting te zoeken bij regionale initiatieven rondom grip op de gemeenschappelijke regelingen. Met het indienen van zienswijzen op de kaderbrief van Regio Rivierenland wordt invulling gegeven aan de wens van de raad om grip te krijgen op de gemeenschappelijke regelingen. Ook wordt er invulling gegeven aan het in 2020 vastgestelde regionale informatieprotocol.

1.2 Met het indienen van een zienswijze is er aansluiting bij regionale ontwikkelingen.

Buren streeft ernaar om aansluiting te zoeken bij regionale initiatieven rondom het krijgen van grip op de gemeenschappelijke regelingen. Met het indienen van zienswijzen op de kaderbrieven van GR'en wordt er invulling gegeven aan het in 2020 vastgestelde regionale informatieprotocol.

1.3 De zienswijze op de kaderbrief moet uiterlijk op 1 maart worden ingediend.

In het informatieprotocol is bepaald dat zienswijzen uiterlijk vóór 1 maart ingediend moeten worden bij de GR. Zo krijgt Regio Rivierenland de mogelijkheid om zienswijzen op de kaderbrief te betrekken bij het opstellen van de begroting 2023.

2.1 In de kaderbrief staat dat deze enkel financiële uitgangspunten bevat, dit terwijl de kaderbrief ook beleidsmatige uitgangpunten zou moeten bevatten.

In artikel 24b van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) staat dat de kaderbrief beleidsmatige uitgangspunten moet bevatten. Het is een gemiste kans dat de Regio Rivierenland zowel in de aanbiedingsbrief als in de inleiding van de kaderbrief aangeeft dat deze brief geen beleidsmatige uitgangspunten bevat. Zij stellen in de inleiding van de kaderbrief het volgende: "Wij continueren in de begroting het bestaande beleid." Met deze zin gaat de Regio Rivierenland voorbij aan de mogelijkheid die gemeenteraden hebben om hun kaderstellende rol vorm te geven met de kaderbrief. Daarnaast gaat de Regio Rivierenland voorbij aan belangrijke ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de begroting 2023. Het voorstel is om Regio Rivierenland erop te wijzen dat de kaderbrief voor volgend jaar zowel financiële als beleidsmatige uitgangspunten moet bevatten.

2.2 Overzicht aanbrengen in het uitgebreide takenpakket van de Regio Rivierenland door een strategische agenda.

Regio Rivierenland zet zich in voor verschillende onderwerpen om samenwerking binnen de regio te versterken. Het takenpakket van Regio Rivierenland wordt steeds omvangrijker. Rondom deze taken zijn ondertussen verschillende ambtelijke en bestuurlijke overleggen. Uiteindelijk komt dit alles samen bij de besluitvorming door het Algemeen Bestuur. Verschillende taken en projecten kunnen elkaar overlappen, waardoor het soms lastig is om als gemeente overzicht te houden. Daarnaast speelt de beperkte ambtelijke capaciteit een rol bij het aansluiting bij de verschillende overleggen en projecten. Het helpt de gemeenten als Regio Rivierenland een jaarplanning maakt van de producten die in ontwikkeling zijn of op ons af gaan komen. Deze planning kan indien nodig gedurende het jaar worden geactualiseerd. Met een strategische agenda houdt de gemeente het overzicht. Ook kan er aandacht worden besteed aan capaciteit en prioritering. Tot slot kan uit een strategische agenda worden afgeleid op welke momenten projecten worden voorgelegd aan speerpuntberaden, regionale portefeuillehoudersoverleggen, het algemeen bestuur en de colleges en de raden van de deelnemende gemeenten.

2.3 Uitwerken van scenario's rondom het financieren van Versis regiovervoer.

De subsidie van de provincie voor dit programma wordt afgebouwd. In de kaderbrief is niet uitgewerkt welke consequenties dit heeft. In de kaderbrief konden verschillende scenario's worden uitgewerkt. Als Versis de taken blijft uitvoeren zoals nu het geval is en er minder subsidie is, dan betekent dit een extra bijdrage van de gemeenten. Een ander scenario is het afbouwen van het regionaal vervoer. Het is nu niet duidelijk welke keuzes er gemaakt gaan worden in de aanloop naar de begroting 2023. In de kaderbrief staat dat de subsidie van de provincie voor Versis wordt afgebouwd. Het voorstel is om in de zienswijze aan te geven dat we verwachten dat de financiële consequenties inzichtelijk zijn in de conceptbegroting 2023. Als het nog niet duidelijk is wat de financiële consequenties zijn, verzoeken wij Regio Rivierenland hierop een toelichting te geven.

4. Kanttekeningen

1.2 Het is nog onduidelijk hoe er wordt omgegaan met de ingediende zienswijzen.

Dit is het eerste jaar dat Regio Rivierenland een kaderbrief stuurt naar de gemeente. Het is daarom ook de eerste keer dat de raad een zienswijze geeft op de kaderbrief van Regio Rivierenland. Het is nog onduidelijk hoe Regio Rivierenland omgaat met de ingediende zienswijzen. Als meerdere gemeenten dezelfde zienswijzen indienen, is de kans groter dat een GR concreet invulling gaat geven aan de zienswijzen. In de aanbiedingsbrief van de conceptbegroting wordt aangegeven op welke wijze de zienswijze op de kaderbrief is verwerkt in de conceptbegroting. Dit is afgesproken in het informatieprotocol.

TOELICHTING EN UITVOERING

5. Financiën

De algemene financiële uitgangspunten in de kaderbrief wijken niet af op de uitgangspunten van de begroting 2022. Ook de systematiek van kostenverdeling en toerekening zijn conform de systematiek uit de begroting 2022. De indexeringssystematiek wijkt niet af t.o.v. van de begroting 2022 en is conform het percentage dat de overige Gemeenschappelijk Regelingen gebruiken (1.5% Prijsindex Nationale Bestedingen).

6. Communicatie

Nadat raad heeft ingestemd met de concept-zienswijzebrief wordt deze verstuurd naar het algemeen bestuur van Regio Rivierenland.

7. Uitvoering en planning

- Zienswijzen op de kaderbrief moeten uiterlijk vóór 1 maart worden ingediend, zodat deze betrokken kunnen worden bij het opstellen van de begroting.
- De concept begroting moet vóór 15 april worden verstuurd naar de gemeenteraden.
- Bij de aanbiedingsbrief van de conceptbegroting moet worden aangegeven op welke wijze de zienswijzen op de kaderbrief zijn verwerkt in de conceptbegroting.
- De gemeenteraad kan vervolgens in de zienswijze op de conceptbegroting aangeven of de raad tevreden is met de wijze waarop de Regio Rivierenland omgaat met de zienswijze op de kaderbrief.

8. Participatie

n.v.t.

9. Duurzaamheid

n.v.t.

Bijlagen:

1. Raadsbesluit
2. Aanbiedingsbrief kaderbrief Regio Rivierenland
3. Kaderbrief 2023 Regio Rivierenland
4. Zienswijzebrief gemeente Buren

Inlichtingen bij:

Naam	R. B. Morshuis
Domein	Bedrijfsvoering

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
22 februari 2022	**D.105626**	**D.105627** **Z.037130**

Onderwerp **Zienswijze op kaderbrief 2023 Regio Rivierenland**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 18 januari 2022;

besluit:

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van de Regio Rivierenland op de volgende onderwerpen:

a. Opmerking te maken over het ontbreken van beleidsmatige uitgangspunten in de kaderbrief.

b. Zorgen voor overzicht in het uitgebreide takenpakket van de Regio Rivierenland door het maken van een strategische agenda.

c. Het geven van inzicht in de wijze waarop Versis regiovervoer zal worden gefinancierd.

2. De zienswijzebrief vast te stellen (bijlage 4).

Vastgesteld in de openbare vergadering van 22 februari 2022,

De griffier, De voorzitter,

E.E. Weijenberg J.P.M. Meijers

Aan:
- het College van Burgemeester en Wethouders van de lidgemeenten van Regio Rivierenland
  t.a.v. de secretaris
- de raden van de lidgemeenten van Regio Rivierenland
  t.a.v. de griffier

Uw kenmerk	:		Inlichtingen	:	R.J.H. Janssen
Ons kenmerk	:	21.0001824	Doorkiesnr.	:	0344-638548
Datum	:	29 november 2021	Emailadres	:	rjanssen@regiorivierenland.nl
			Bereikbaar	:	ma t/m do + vr-ochtend

Onderwerp : Kaderbrief Programmabegroting 2023 van Regio Rivierenland

Geacht College, geachte Raad,

Hierbij ontvangt u de Kaderbrief Programmabegroting 2023 van Regio Rivierenland, die het Algemeen Bestuur op 24 november jl. heeft vastgesteld. In deze Kaderbrief zijn de financiële uitgangspunten/kaders van de Programmabegroting 2023 vastgelegd. In april 2022 ontvangt u van ons de Programmabegroting 2023 en krijgt u de gelegenheid de gemeentelijke zienswijze bij de begroting kenbaar te maken. Uiteraard kunt u ons desgewenst al eerder een reactie sturen op basis van de geformuleerde begrotingsuitgangspunten en de overige informatie die in onze Kaderbrief is opgenomen. Dit is geen verplichting, omdat er voor de Kaderbrief geen zienswijze-procedure geldt op grond van onze financiële verordening Regio Rivierenland.
Als u ons een reactie stuurt, ontvangen wij die graag vóór 1 maart 2022, zodat we de mogelijkheid hebben om de informatie te gebruiken bij het opstellen en uitwerken van de begroting 2023.

Wij nemen aan u met dit schrijven voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
het Dagelijks Bestuur van Regio Rivierenland,

de secretaris,	de voorzitter,
mr. J.W.A. Hakkert	ir. J. Beenakker

Bijlage: Kaderbrief Programmabegroting 2023 van Regio Rivierenland
(vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 24 november 2021)

Kaderbrief Programmabegroting 2023

1.1 Inleiding

De kaderbrief geeft het financiële beleidskader weer voor de Programmabegroting 2023 en vormt daarmee de start van het opstellen van de begroting 2023. In deze kaderbrief worden de belangrijkste financiële uitgangspunten opgenomen en wordt ingegaan op de begrotingseffecten van actuele ontwikkelingen. Bij de samenstelling van de begroting 2023 houden we rekening met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), fiscale en overige wet- en regelgeving en de Financiële verordening Regio Rivierenland.

Deze Kaderbrief bevat alleen de financiële kaders voor de begroting 2023. We nemen geen nieuwe inhoudelijke beleidskaders op in de Kaderbrief. Dat is ook de reden, dat we de term Kaderbrief gebruiken en niet Kadernota. In een Kadernota past het meer om nieuwe beleidsvoornemens op te nemen, ter beoordeling en afweging, maar dat doen wij niet. Wij continueren in de begroting het bestaande beleid. Nieuwe beleidskaders nemen wij op in afzonderlijke documenten, die ter besluitvorming worden voorgelegd aan de raden. Belangrijkste voorbeeld daarvan is het Regionaal Economische Ambitiedocument, waarbij wij de gemeenteraden intensief, en aan de voorkant, betrekken. Pas op het moment, dat de besluitvorming rondom bijvoorbeeld het Regionaal Economisch Ambitiedocument volledig is afgerond, worden de financiële effecten daarvan meegenomen in onze begroting. Op deze wijze wordt geborgd, dat financiële gevolgen van nieuwe beleidsvoornemens (en eventueel nieuwe taken) pas verwerkt worden in onze begroting, nadat de besluitvorming daarover volledig is afgerond.

1.2 Algemene uitgangspunten voor de (Programma)begroting 2023

Algemeen
Basis voor de begroting 2023 vormt het bestaande beleid zoals geformuleerd en geraamd in de Programmabegroting 2022 inclusief de besluiten van het Algemeen Bestuur. Nieuwe ontwikkelingen die relevant zijn voor de begroting 2023 worden eveneens meegenomen.

Aantal inwoners
De inwoneraantallen worden geraamd op de voorlopige aantallen op 1 januari 2022 van het Centraal Bureau voor de Statistiek, conform de in de gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland opgenomen bepalingen.

Inrichting van de begroting en definiëring van de verschillende programma's
De inrichting van de begroting sluit aan bij de huidige opzet van de regionale samenwerking. Ten opzichte van de begroting 2022 zijn er geen wijzigingen in de programma-indeling.

1.3 Systematiek van kostenverdeling en kostentoerekening

In de begroting 2023 worden de kosten toegerekend aan de activiteiten die door Regio Rivierenland worden uitgevoerd, overeenkomstig de bestaande verdeelsleutels die ook in de begroting 2022 zijn toegepast.

1.4 Interbestuurlijk programma (IBP)

Er zijn maatschappelijke opgaven die niet door één overheid kunnen worden aangepakt.
Met het IBP wordt een nieuwe fase van interbestuurlijke samenwerking tussen verschillende overheden geïnitieerd en gestimuleerd. Het IBP is uitgewerkt in een 10-tal opgaven, onder meer op gebieden als de regionale economie, klimaat/duurzaamheid, wonen en het sociale domein. Beleidsterreinen waarop Regio Rivierenland nu al acteert in samenwerking met gemeenten en andere partners (zoals ondernemers en onderwijsinstellingen). Alle onderwerpen binnen het Ambitiedocument hebben een werkwijze als bedoeld in het IBP.

1.5 Wet open overheid

Op 26 januari 2021 heeft de Tweede Kamer de Wet open overheid (Woo) aangenomen. Op 5 oktober 2021 heeft ook de Eerste Kamer ingestemd met het initiatiefvoorstel Wet open overheid (Woo). Het doel van de nieuwe wet is om de gehele overheid transparanter en toegankelijker te maken. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is.

De kern van de wet is tweeledig. Ten eerste verplicht de wet overheidsorganisaties documenten actief openbaar te maken. Ten tweede verplicht de Woo gemeenten om de informatiehuishouding op orde te brengen. De bepaling uit de Archiefwet, dat gemeenten documenten in een goede, geordende en toegankelijke staat moeten bewaren, wordt herhaald in de Woo. Hiermee is een aanzienlijke doorlooptijd gemoeid, de Memorie van Toelichting noemt een mogelijke termijn van zelfs acht jaar. De Woo treedt op 1 mei 2022 in werking. De huidige Wet openbaarheid van bestuur (Wob) wordt ingetrokken bij de inwerkingtreding van de Woo.

Voor de financiering zijn door het Rijk, ook voor gemeenschappelijke regelingen, extra middelen in het gemeentefonds opgenomen, die aan de gemeenten worden uitgekeerd. De financiële middelen bestaan uit zowel incidentele als structurele middelen. De incidentele middelen (voor de periode 2022 tot en met 2026 € 24,98 miljoen per jaar) zijn bestemd voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie. De structurele middelen (€ 21,03 miljoen in 2022, oplopend naar structureel € 42,06 miljoen vanaf 2026) zijn bedoeld voor de actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen.

In de via de algemene uitkering door gemeenten ontvangen budgetten ten behoeve van de Woo is gecalculeerd met de volgende budgetbedragen voor kleine gemeenten én voor gemeenschappelijke regelingen:

Budgetten per GR	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Initiële lasten Woo	€ 24.950	€ 24.950	€ 24.950	€ 24.950	€ 24.950	€ 0
Structurele lasten Woo	€ 21.500	€ 26.900	€ 32.300	€ 37.700	€ 43.000	€ 43.000
Totaal lasten Woo	€ 46.450	€ 51.850	€ 57.250	€ 62.650	€ 67.950	€ 43.000

We gaan in overleg met de gemeenten over doorbetaling van de door het Rijk via de algemene uitkering voor gemeenschappelijke regelingen beschikbaar gestelde budgetten voor implementatie en uitvoering van de Wet open overheid (Woo). Dit doen we in gezamenlijkheid en samenwerking met alle gemeenschappelijke regelingen in Rivierenland.

1.6 Faciliteren en uitvoeren van beleidstaken voor de gemeenten, waaronder begrepen het opstellen van het nieuwe meerjarig Regionaal Ambitiedocument 2022-2025 en de coördinatie van de Regio Deal FruitDelta Rivierenland

Het faciliteren van de uitvoering van de beleidstaken, zoals o.a. voor Agribusiness, Recreatie & Toerisme, Economie & Logistiek, Regionale Energiestrategie (RES), Mobiliteit en Wonen en de personele inzet door beleidsadviseurs van de Regio wordt zo veel als mogelijk binnen de bestaande budgettaire kaders van de (meerjaren)begroting uitgevoerd.

In de afgelopen periode heeft de evaluatie van het Regionaal Ambitiedocument 2016-2020 plaatsgevonden en zijn de voorbereidingen voor een gefaseerde ontwikkeling van een nieuw meerjarig plan opgepakt waarin nieuwe economische doelstellingen voor de periode van 2022 t/m 2025 worden vastgesteld. De economische doelstellingen en de in het plan vastgelegde ambities zullen als input worden meegenomen in de regionale strategische (gebieds)agenda. Daarbij zal dan ook opschaling plaatsvinden naar een bredere scope van aandachtsgebieden/beleidsterreinen en ook de betrokkenheid en inzet van partnerorganisaties wordt daarbij vergroot voor een breder draagvlak. Bovendien kunnen we met de extra financiële middelen van het Rijk en de Provincie die afkomstig zijn uit de Regio Deal FruitDelta Rivierenland in de periode 2021 t/m 2023 versneld werken aan onze strategische gebiedsagenda en realisatie van onze gezamenlijke regionale ambities en (beleids)doelstellingen.

1.7 Lobby & Branding

Voor de regionale, landelijke en internationale profilering van de 'merknaam' FruitDelta en de versterking van het imago van de Regio heeft het Algemeen Bestuur de "Strategische beleidsnota Lobby & Branding FruitDelta Rivierenland vastgesteld". De vastgestelde strategische visie wordt uitgewerkt in een jaarplan, waarin de beleidsvoornemens concreet worden vertaald met bijbehorende financiën.

1.8 Personele en financiële capaciteit voor de ondersteunende functies

In de afgelopen periode zijn we geconfronteerd met een sterke toename van de werkvoorraad door uitbreidingen van taken en nieuwe projecten. Gevolg is een hoge werkdruk en een toename van gewerkte overuren. Dit concentreert zich met name bij de ondersteunende functies voor de zogenaamde PIOFACH-taken/-activiteiten. Om dit aan te pakken gaan wij daar waar mogelijk de bestaande bezetting uitbreiden en zullen wij in overleg treden met onze bestuurders en onze opdrachtgevers (gemeenten) om samen te werken aan een passende oplossing. Daar waar er nieuwe taken en projecten bij onze organisatie worden belegd, zullen we goed kijken naar benodigde randvoorwaarden om deze opdracht(en) goed in te vullen.

1.9 Contractgestuurde dienstverlening

Uitgangspunt voor de begroting is, dat de uurtarieven van de activiteiten die onder Contractgestuurde dienstverlening vallen in lijn met het niveau van de werkelijke kosten liggen.

1.10 Basismobiliteit/Versis

De gemeenten werken samen op het gebied van basismobiliteit en hebben daarvoor het regionale vervoersysteem Versis ingericht. Op dit moment wordt onder de naam van Versis uitvoering gegeven aan het gemeentelijk sociaal recreatieve Wmo-vervoer van de acht regiogemeenten, het provinciale OV-vangnet, en leerlingen- en jeugdvervoer voor de gemeenten Buren, Culemborg, Neder-Betuwe, Tiel en West Betuwe.

De gemeenten hebben in het kader van basismobiliteit een samenwerkingsovereenkomst met de provincie afgesloten met als einddatum 3 april 2022 (inclusief verlengingen). Vanaf genoemde einddatum van 3 april 2022 organiseert de provincie haar OV-vangnet buiten Versis.
De provincie heeft aangegeven dat de jaarlijkse subsidie voor het sociaal recreatieve Wmo-vervoer en het beheer daarvan gefaseerd wordt afgebouwd tot nihil in de periode van 1-1-2021 tot 1-1-2024. In 2021 wordt een subsidiekorting van 25% toegepast. De korting loopt jaarlijks op met 25%, waardoor de subsidie vanaf het begrotingsjaar 2024 volledig komt te vervallen.
De gemeenten zijn hierover geïnformeerd, meteen nadat de provincie in 2019 heeft besloten de subsidie te beëindigen. De provinciale subsidie bedroeg in 2020 (= basisjaar voor de afbouw in 2021-2024) € 678.009, en is als volgt opgebouwd:

- Subsidie voor het sociaal recreatieve Wmo-vervoer: € 547.393
- Bijdrage beheerkosten: € 130.616

We hebben met de provincie de afspraak kunnen maken, dat de kostenbijdrage voor het beheer in 2021 nog eenmalig aangevuld wordt tot het niveau van 100%. Ook voor de eerste drie maanden van 2022 (tot de einddatum van 3 april 2022) is een dergelijke regeling overeengekomen. De gefaseerde afbouw gebeurt nu als volgt:

	Subsidie Wmo-vervoer	Bijdrage beheerkosten
t/m 2020	100%	100%
2021	75%	100%
2022	50%	ca. 62,5%
2023	25%	25%
2024	0%	0%

De afbouw van de provinciale subsidie heeft als gevolg, dat een groter deel van de vervoerskosten en de kosten van beheer worden betaald door de gemeenten. De individuele gemeenten zijn hierover geïnformeerd en de effecten zijn meegenomen in de prognoses. De systematiek van facturatie blijft hetzelfde. Maandelijks worden de werkelijke kosten van Versis (onder aftrek van de ontvangen provinciale subsidie) gefactureerd aan de gemeenten op basis van de feitelijk uitgevoerde ritten.

1.11 Inburgering

De nieuwe Wet inburgering treedt in werking op 1 januari 2022, nadat invoering van het nieuwe inburgeringsstelsel twee keer eerder is uitgesteld. Gemeenten krijgen een belangrijke rol bij de begeleiding van nieuwkomers (asielstatushouders en gezinsmigranten), die inburgeringsplichtig zijn. Het doel van de nieuwe inburgeringswet is dat alle inburgeringsplichtigen snel en volwaardig mee kunnen doen aan de Nederlandse samenleving, het liefst door middel van betaald werk.

Gemeenten krijgen de regie over de uitvoering van de inburgering en worden verantwoordelijk voor de begeleiding en ondersteuning van inburgeringsplichtigen gedurende het inburgeringstraject. Vooral voor de kleine gemeenten met een geringe opgave is het een lastige klus om dit goed te organiseren. Daarom hebben de Rivierenlandse gemeenten het initiatief genomen om een deel van de coördinatie- en uitvoeringstaken rondom Inburgering regionaal te organiseren en over te hevelen naar Regio Rivierenland. In het najaar van 2021 is binnen onze regio gestart met een pilot voor de implementatie van het nieuwe inburgeringsstelsel. Parrallel hieraan zijn we in verschillende werkgroepen samen met de gemeenten aan de slag gegaan met het uitwerken en vastleggen van de werkafspraken en het formaliseren van de taakoverdracht naar Regio Rivierenland middels een DVO. We onderzoeken welke inburgeringstakentaken binnen onze regio door Regio Rivierenland uitgevoerd kunnen worden, welke (beleids)taken bij de gemeenten blijven, wat nodig is voor een taakoverdracht naar Regio Rivierenland (inrichting van de administratie, informatieverplichtingen, softwaresystemen voor registratieverplichtingen op cliëntniveau, privacy-eisen, data-veiligheid e.d.) en welk bedrag per gemeente hiervoor berekend moet worden.

Wanneer de bestuurlijke besluitvorming is afgerond en de overdracht van inburgeringstaken naar Regio Rivierenland geformaliseerd is, zullen de financiën van Inburgering worden opgenomen in de begroting van Regio Rivierenland.

1.12 Overige uitgangspunten voor de begroting 2023

<u>Salariskosten</u>
Algemeen uitgangspunt is, dat de personele formatie en de bijbehorende salariskosten voor de begroting 2023 worden geraamd op basis van de actuele personele formatie in februari/maart 2022; dat is het moment, dat de cijfers van de begroting 2023 worden berekend/doorgerekend.

<u>CAO-afspraken en raming salariskostenstijging</u>
De financiële controllers van de Rivierenlandse gemeenschappelijke regelingen (GR-en) hebben met elkaar afspraken gemaakt over de systematiek van het in de begroting verwerken van verwachte salariskostenstijgingen en de hierbij gewenste onderlinge harmonisering. Afgesproken is, dat aansluiting word gezocht bij de door het CPB 'berekende' stijging van de lonen (de geraamde loonontwikkeling), die in de door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uitgebrachte septembercirculaire is gepubliceerd. Aanvullend wordt voor de hoogte van de totale salariskostenstijging in de begroting een schatting gemaakt van de verwachte stijging van de pensioenpremies en overige sociale lasten (premies werknemersverzekeringen).

De laatste CAO liep af op 1 januari 2021. Inmiddels is er een principeakkoord bereikt over een nieuwe CAO met een looptijd van 1 januari 2021 t/m 1 januari 2023 en loopt het traject van ledenraadpleging door de VNG en de vakbonden. Formalisering van de CAO-afspraken na de ledenraadpleging gebeurt niet eerder dan in januari/februari 2022.

Op basis van de huidige inzichten en gepubliceerde informatie van het CPB wordt in de begroting 2023 gerekend met een loonontwikkeling van 2,3% (loonvoet sector overheid). Daarnaast houden we voor 2023 rekening met een beperkte stijging van de pensioenpremies *(1)* en de overige sociale lasten (premies werknemersverzekeringen) van indicatief 0,45%, waardoor de totale stijging van de salariskosten in de begroting 2023 geraamd wordt op 2,75%.

(1) Toelichting bij de pensioenpremies:
Het ABP bouwt het verwachte rendement op beleggingen stapsgewijs af in de periode van 2021 t/m 2023. Dit betekent een extra stijging van de pensioenpremies OP/NP naast de reguliere premiestijgingen. De VPL-regeling voorwaardelijk pensioen wordt op 31 december 2022 beëindigd. Vanaf 1 januari 2023 vervalt deze voorwaardelijkheid en is er ook geen VPL-premie meer van toepassing. Dit leidt tot een verlaging van de premiekosten voor de werkgevers.
We verwachten, dat het netto effect van deze pensioen-gerelateerde ontwikkelingen beperkt zal zijn voor de totale hoogte van de pensioenpremies in 2023.

Indien de werkelijke salariskostenstijging in 2022 afwijkt van de ramingen die in de programmabegroting 2022 zijn verwerkt (een geraamde stijging van de salariskosten met 3,0%), worden de structurele effecten daarvan meegenomen in de salarisberekeningen van de programmabegroting 2023. In de jaarrekening worden de werkelijke salariskosten verantwoord.

Prijsindexering kostenbudgetten
Overeenkomstig de door het CPB opgestelde cijfers die in de septembercirculaire zijn opgenomen, passen we een algemene prijsindexering toe van 1,5% (prijsindex nationale bestedingen). Dit algemene indexeringspercentage wordt ook door andere gemeenschappelijke regelingen (GR-en) toegepast in de begroting 2023. Alleen indien voor specifieke kostencategorieën andere indexeringspercentages gelden, wordt afgeweken van het algemene indexeringspercentage en worden de marktconforme kostenstijgingen in de begrotingscijfers verwerkt. Dit hebben de financiële controllers van de GR-en met elkaar afgestemd. Ook de in onze begroting opgenomen werkbudgetten, zoals voor Lobby & Branding en de 3 beleidsspeerpunten worden geïndexeerd.

Meerjarenbegroting
In de meerjarenbegroting wordt de actuele bedragen geraamd, waarbij rekening gehouden wordt met de bekende meerjarige aanpassingen, zoals mutaties op het gebied van salarissen, prijsindexeringen, actualisatie van werkbudgetten en kapitaallasten.

1.13 Slotopmerking

Deze kaderbrief Programmabegroting 2023 is besproken in de vergadering van het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland op 24 november 2021 (digitale bijeenkomst). Het Algemeen Bestuur heeft ingestemd met de in deze kaderbrief opgenomen financiële (beleids-)kaders als uitgangspunten voor de begroting 2023.

de secretaris,

mr. J.W.A. Hakkert

de voorzitter,

ir. J. Beenakker

Regio Rivierenland
Postbus 137
4000 AC TIEL

uw brief van:
uw kenmerk:
ons kenmerk: Z.037130/D.107954
behandeld door: R. B. Morshuis
bijlage(n):
onderwerp: Zienswijzebrief gemeente Buren

Maurik, 21 december 2021

Geacht bestuur van de Regio Rivierenland,

Op 29 november 2021 ontvingen wij van u de kaderbrief 2023. Dit is het eerste jaar dat wij een kaderbrief van u ontvangen. Via deze brief maken wij onze zienswijze kenbaar op de kaderbrief 2023.

In de aanbiedingsbrief en in de inleiding van de kaderbrief wordt aangegeven dat de kaderbrief geen beleidsmatige uitgangspunten zal bevatten. In artikel 24b van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) staat dat de kaderbrief beleidsmatige uitgangspunten moet bevatten. Daarnaast is in het regionale informatieprotocol afgesproken dat de gemeenschappelijke regelingen een kaderbrief sturen met zowel financiële als beleidsmatige uitgangspunten. Het is een gemiste kans dat de Regio Rivierenland in de kaderbrief geen beleidsmatige uitganspunten geeft. We verzoeken de Regio Rivierenland om bij de volgende kaderbrief zowel financiële als beleidsmatige uitgangspunten op te nemen.

De kaderbrief laat zien dat de Regio Rivierenland zich bezighoudt met een breed takenpakket dat steeds omvangrijker wordt. Verschillende taken en projecten kunnen elkaar overlappen, waardoor het soms lastig is om als gemeente overzicht te houden. Het helpt de gemeenten als Regio Rivierenland een jaarplanning maakt voor de projecten en producten die in ontwikkeling zijn of op ons af gaan komen. Deze planning kan indien nodig gedurende het jaar worden geactualiseerd. Met een strategische agenda krijgen de deelnemende gemeenten meer overzicht. Ook kan er aandacht worden besteed aan capaciteit en prioritering.

In de kaderbrief staat dat de subsidie van de provincie voor Versis wordt afgebouwd. In deze brief is nog niet uitgewerkt welke consequenties dit heeft. We verwachten dat de financiële consequenties inzichtelijk zijn in de conceptbegroting 2023. Wanneer het nog niet duidelijk is wat de financiële consequenties zijn, vernemen wij graag waarom dit het geval is.

Wij vernemen graag uw reactie op de gegeven zienswijze. In de aanbiedingsbrief van de conceptbegroting wordt aangegeven op welke wijze de zienswijze op de kaderbrief is verwerkt in de conceptbegroting. Dit is afgesproken in het informatieprotocol.

Wij wensen u veel succes toe bij het opstellen van de conceptbegroting en zien deze met belangstelling tegemoet.

Hopende u zo voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
namens de gemeenteraad van Buren,

de griffier,	de voorzitter,
E.E. Weijenberg	J.P.M. Meijers

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
22 februari 2022	D.105626	D.105627 Z.037130

Onderwerp **Zienswijze op kaderbrief 2023 Regio Rivierenland**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 18 januari 2022;

besluit:

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van de Regio Rivierenland op de volgende onderwerpen:

a. Opmerking te maken over het ontbreken van beleidsmatige uitgangspunten in de kaderbrief.

b. Zorgen voor overzicht in het uitgebreide takenpakket van de Regio Rivierenland door het maken van een strategische agenda.

c. Het geven van inzicht in de wijze waarop Versis regiovervoer zal worden gefinancierd.

2. De zienswijzebrief vast te stellen (bijlage 4).

Vastgesteld in de openbare vergadering van 22 februari 2022,

De griffier, De voorzitter,

E.E. Weijenberg J.P.M. Meijers

Raadsvergadering

Dossiernummer	2083
Extern Zaak ID	Z.038106
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 februari 2022
Agendapunt	5.3
Titel	Bouwen van 2 duivenhokken Nieuweweg 1 in Zoelen
Organisatieonderdeel	Domein Ruimte
Eigenaar	Zwaan, Pieter
Portefeuillehouder	P.A.J.M. van den Hurk

Bijlagen
Raadsvoorstel Bouwen van 2 duivenhokken Nieuweweg 1 in Zoelen
Bijlage 2: Brief van 21 april 2020, kenmerk 0214122082, van de ODR
Bijlage 3: Publiceerbare Aanvraagformulier
Bijlage 4: Tekening duivenhok 2020-04-24
Bijlage 5: Milieutekening 2020-04-24
Bijlage 6: Ruimtelijke onderbouwing 2020-16-11
Bijlage 7: Landschappelijke inpassing
Bijlage 8: Raadsbesluit Bouwen van 2 duivenhokken Nieuweweg 1 in Zoelen
Bijlage 1: Collegebesluit d.d. 29-9-2020
D.108638 - Getekend raadsbesluit bouwen van 2 duivenhokken Nieuweweg 1 in Zoelen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Collegevergadering	11 januari 2022
Agendacommissie	26 januari 2022
Voorbespreking I	8 februari 2022
Raadsvergadering	**22 februari 2022**

Toelichting

Voor bij de Nieuweweg 1 in Zoelen is een vergunning aangevraagd voor de bouw van twee duivenhokken met een oppervlakte van 200 m2. Omdat de maximale oppervlakte van bijgebouwen al is overschreden, wordt de raad gevraagd een besluit te nemen.

Voorgesteld besluit

1. Een ontwerpverklaring van geen bedenkingen (vvgb) af te geven voor het weigeren van een omgevingsvergunning voor twee duivenhokken aan de Nieuweweg 1 te Zoelen.
2. Deze ontwerpverklaring als definitieve verklaring van geen bedenkingen aan te merken als geen zienswijzen worden ingediend.

Besluit

1. Een ontwerpverklaring van geen bedenkingen (vvgb) af te geven voor het weigeren van een omgevingsvergunning voor twee duivenhokken aan de Nieuweweg 1 te Zoelen.
2. Deze ontwerpverklaring als definitieve verklaring van geen bedenkingen aan te merken als geen zienswijzen worden ingediend.

Toelichting

Het besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag).

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
22 februari 2022	**D.108637** **Z.038106**

Voorstel ingebracht door	
Portefeuillehouder	P.A.J.M. van den Hurk
Begrotingsprogramma en taakveld	Fysieke leefomgeving Ruimtelijke ordening

Onderwerp **bouwen van 2 duivenhokken Nieuweweg 1 in Zoelen**

Voorgesteld besluit

1. Een ontwerpverklaring van geen bedenkingen (vvgb) af te geven voor het weigeren van een omgevingsvergunning voor twee duivenhokken aan de Nieuweweg 1 te Zoelen;
2. Deze ontwerpverklaring als definitieve verklaring van geen bedenkingen aan te merken als geen zienswijzen worden ingediend.

Samenvatting van het voorstel
Er is een aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor de bouw van twee duivenhokken met een oppervlakte van 200 m^2 bij een woning aan de Nieuweweg 1 te Zoelen. Omdat de maximale oppervlakte van bijgebouwen al is overschreden kan de vergunning niet verleend worden. De omgevingsvergunning kan geweigerd worden als de raad een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) afgeeft. Het college vraagt de raad in te stemmen met de ontwerp vvgb. Na het raadsbesluit wordt het ontwerp weigeringsbesluit ter inzage gelegd en kunnen zienswijzen worden ingediend. Daarna kan de raad een definitieve vvgb afgeven en het college kan op basis daarvan de omgevingsvergunning weigeren. Als geen zienswijzen worden ingediend is geen apart raadsbesluit nodig en wordt de ontwerp vvgb de definitieve vvgb.

HOOFDLIJNEN

1. Inleiding

Op 19 december 2019 is een aanvraag ingediend voor een omgevingsvergunning voor het bouwen van 2 duivenhokken op het adres Nieuweweg 1 in Zoelen. Op 4 mei 2020 is vervolgens een ruimtelijke onderbouwing aangeleverd om de aanvraag te motiveren. Op 29 september 2020 heeft het college besloten:

1 De aanvraag omgevingsvergunning voor het oprichten van twee duivenhokken aan de Nieuweweg 1 in Zoelen, te weigeren in verband met strijd met het geldende beleid.
2 In gesprek te gaan met de initiatiefnemer om te onderzoeken welke mogelijkheden haalbaar zijn.

Uitgebreid bestuurlijk en ambtelijk overleg heeft niet geleid tot een aangepast plan of wijziging van de vergunningaanvraag. Dit voorstel heeft als doel het besluit van 29 september 2020 te effectueren door het starten van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure en uw raad de benodigde verklaring van geen bedenkingen daarvoor te vragen.

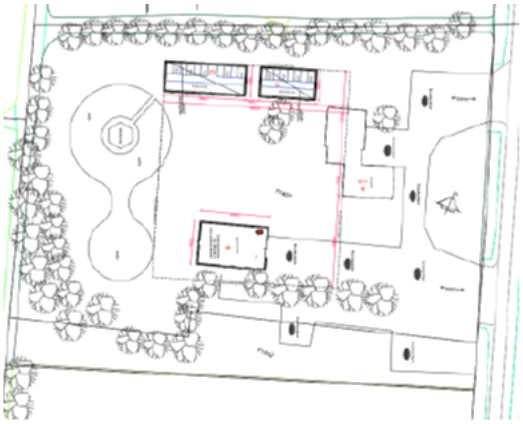
2. Doel / meetbaar effect

De uniforme openbare voorbereidingsprocedure die nodig is om de gevraagde omgevingsvergunning te weigeren starten en daarvoor een verklaring van geen bedenkingen verlenen.

3. Argumenten

1.1. Het plan voldoet niet aan de regels van het bestemmingsplan Buitengebied 2008

Voor de locatie is het bestemmingsplan Buitengebied 2008 van toepassing. Ter plaatse geldt de bestemming Wonen. Het bestemmingsplan biedt de mogelijk voor maximaal twee bijgebouwen met een maximale oppervlakte 75 m^2. Met een binnenplanse afwijking kan deze oppervlakte tot 200 m^2 worden uitgebreid. In de bestaande situatie wordt deze oppervlakte al overschreden. De oppervlakte aan bijgebouwen is 251 m^2. De oppervlakte van de twee nieuwe duivenhokken bedraag 200 m^2. Er bestaat geen ruimte meer voor deze extra bijgebouwen.
Daarnaast gaat het om een bedrijfsmatige activiteit die in strijd is met de bestemming Wonen.

1.2. Het plan voldoet niet aan het beleid voor buitenplanse afwijkingen

De gemeente kent een beleid voor buitenplanse afwijkingen[1]. In dit beleid is voor het bouwen van bijgebouwen in het buitengebied bepaald dat maximaal 150m² mogelijk is. Het plan voldoet niet aan dit beleid.

1.3. Er bestaan ruimtelijk geen argumenten om mee te werken aan het voornemen

Het ruimtelijk beleid voor het buitengebied is er op gericht dat verdere verstening moet worden tegengegaan (o.a. VAB beleid). Meer dan verdubbeling van de toegestane oppervlakte aan bijgebouwen is hier niet te onderbouwen. Een omvang van 451 m^2 aan bijgebouwen bij een woning is niet proportioneel.
Meewerken aan het initiatief zou een ongewenst precedent scheppen voor andere woningen in het buitengebied.

1.4. Het betreft een bedrijfsmatige activiteit die niet bij een woonbestemming past

Aanvrager is professioneel duivenfokker van beroep en wil op de locatie duiven gaan fokken. Dit is een bedrijfsmatige activiteit. Het bestemmingsplan Buitengebied 2008 geeft geen mogelijkheden voor beroep of bedrijf aan huis.
In beginsel is een beroep of bedrijf aan huis wel denkbaar en passend in het ruimtelijk beleid. Het uitgangspunt is dat de activiteiten in bestaande bebouwing of binnen bestaande bouwmogelijkheden plaatsvinden. Uitbreiding van bebouwing voor een beroep of bedrijf aan huis buiten de geldende oppervlaktes is niet wenselijk omdat de activiteiten juist kleinschalig en ondergeschikt aan de woonfunctie moeten blijven.
Vestiging van een duivenfokkerij op een bestaande en positief bestemde locatie van een (agrarisch) bedrijf zou in beginsel planologisch wel mogelijk zijn mits op de locatie voldoende bedrijfsbebouwing aanwezig of toegestaan is en geen overlast voor de omgeving te verwachten is.

2. Kanttekeningen

Omgevingsdienst Rivierenland heeft verwachtingen gewekt

De omgevingsdienst Rivierenland heeft in zijn brief van 21 april 2020 ten onrecht de verwachting gewekt dat de gemeente zal meewerken aan het initiatief. Deze brief is te betreuren maar aan de brief kunnen geen rechten worden ontleend. De bevoegdheid te besluiten over de ingediende aanvraag ligt bij college en raad.

[1] Gemeenteblad 2021, 230269 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen (officielebekendmakingen.nl)

TOELICHTING EN UITVOERING

3. Financiën
Voor de behandeling van de vergunningaanvraag worden leges in rekening gebracht.

4. Communicatie
De aanvrager krijgt van de Omgevingsdienst Rivierenland bericht over de besluitvorming en publicaties.

5. Uitvoering en planning
Voor het weigeren van een omgevingsvergunning dient dezelfde procedure gevolgd te worden als voor het verlenen ervan. Voor de verlening of weigering dient de uniforme openbare voorbereidingsprocedure te worden doorlopen waarbij een verklaring van geen bedenkingen van de raad vereist is. Als de raad een ontwerp verklaring afgeeft kan publicatie en ter inzage legging van het ontwerp weigeringsbesluit plaatsvinden. Iedereen heeft dan de mogelijkheid zienswijzen in te dienen over het ontwerp besluit. Als er geen zienswijzen worden ontvangen kan de aanvraag omgevingsvergunning worden geweigerd. Indien er wel zienswijzen komen zal de raad nogmaals een besluit moeten nemen over de beantwoording van de zienswijzen en een definitieve verklaring van geen bedenkingen moeten verlenen.

Als de raad op 22 februari 2022 een besluit neemt kan de ter inzage legging van maart tot half april plaatsvinden. In mei kan dan het weigeringsbesluit worden verzonden. Bij zienswijze zal in juni of juli de raad nogmaals moeten besluiten over verklaring van geen bedenkingen.

8. Participatie
Niet van toepassing.

Bijlagen:
1. Collegebesluit 29 september 2020
2. Brief van 21 april 2020, kenmerk 0214122082, van de omgevingsdienst Rivierenland
3. Publiceerbare aanvraagformulier
4. Tekening Duivenhok 2020-04-24
5. Milieutekening def -1 2020-02-24
6. Ruimtelijke onderbouwing 2020-16-11
7. Landelijke inpassing
8. Raadsbesluit

Inlichtingen bij:
Naam Griffie
Domein

Omgevingsdienst
Rivierenland

Retouradres: Postbus 6267, 4000 HG Tiel

Achitectenbureau Dbl
aan de heer M. Meijers
Meuluntersewег 34
6741 HN LUNTEREN

Onderwerp
In behandeling nemen aanvraag omgevingsvergunning

Datum
21 april 2020

Pagina
1 van 2

Ons kenmerk
0214133082

Uw kenmerk

Behandeld door
Leo den Besten

Geachte heer Meijers,

Op 19 december 2019 kregen wij uw aanvraag voor een omgevingsvergunning. U vroeg een vergunning voor het bouwen van 2 duivenhokken op het adres Nieuweweg 1 in Zoelen. Hieronder leest u wat wij nu gaan doen. En wanneer we een beslissing nemen.

Tijdens de beoordeling van uw plan aan het bestemmingsplan is duidelijk geworden dat uw plan is strijd is met de regels van het bestemmingsplan. De volgende zaken zijn in strijd met de regels;
Het totaal aantal m2 is veel groter dan toegestaan,
De duivenhokken worden buiten het virtuele bouwvlak geplaatst.
Er is geen sprake van hobbydieren of een agrarische neven activiteit.

Duidelijk is geworden dat we niet met een kleine buitenplan afwijkingsprocedure kunnen afwijken van deze strijdigheden.
Dit betekend dat alleen met toepassing van een uitgebreide voorbereidingsprocedure tot een besluit kunnen komen.
De gemeente Buren wil ook deze procedure toe passen.
Wel geeft de gemeente Buren aan dat de duiven hokken binnen het virtuele bouwvlak (binnen 40 m gemeten vanaf de achtergevel) moeten staan. Verder kan gemeld worden dat tijdens deze procedure ook een verklaring van geen bedenkingen gevraagd wordt aan de gemeente Raad.

Ik heb inmiddels de procedure aangepast naar een uitgebreide procedure.

Bij deze procedure hoort een onderbouwing van de goede ruimtelijke ordening (GRO).
Ik verzoek u deze GRO zo spoedig mogelijk in te dienen

Wanneer nemen we een beslissing?
Wij mogen er maximaal 6 maanden over doen om te beslissen over uw aanvraag.

Omgevingsdienst Rivierenland

J.S. de Jongplein 2
4001 WG Tiel
Postbus 6267
4000 HG Tiel

T 0344 – 579 314
E ingekomenpost@odrivierenland.nl
www.odrivierenland.nl

KvK 56452500
IBAN NL49BNGH0285157841
BTW NL 8521.32.104.B.01

De Omgevingsdienst Rivierenland is een samenwerkingsverband van 8 gemeenten, te weten Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel en de provincie Gelderland.

Bijlagen
Bij deze brief horen de volgende bijlagen:
- geen

Heeft u vragen?
Heeft u vragen over deze brief? Bel dan met Leo den Besten, telefoonnummer 0344 – 579 314. Wilt u deze brief erbij houden als u belt? Dan kunnen wij u sneller helpen.

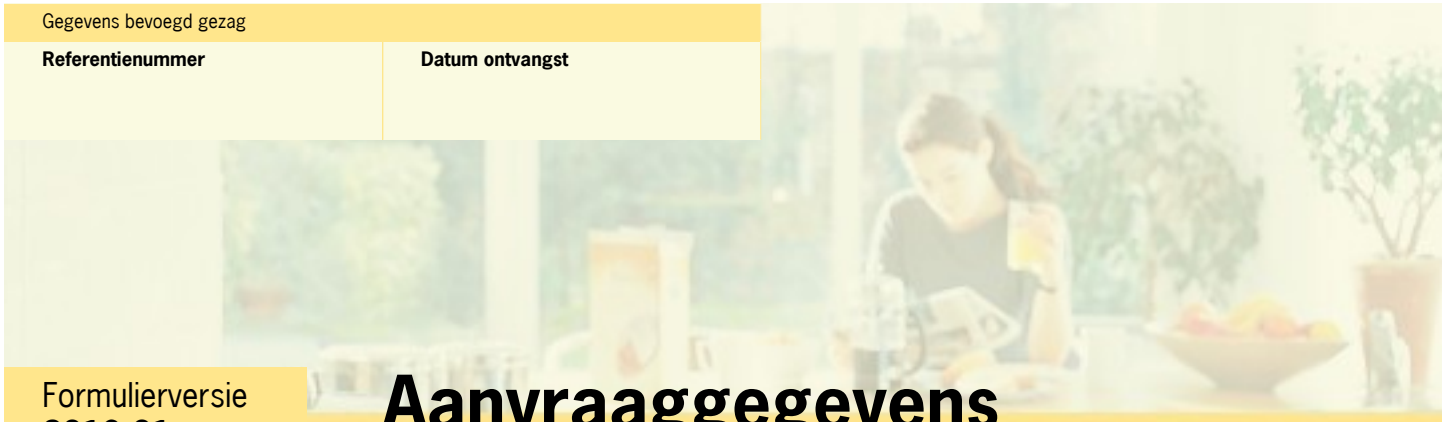
Met vriendelijke groet,

L. den Besten
Medewerker Vergunningverlening
Omgevingsdienst Rivierenland

Gegevens bevoegd gezag

Referentienummer	Datum ontvangst

Formulierversie
2019.01

Aanvraaggegevens

Ingediende aanvraag/melding

Aanvraagnummer	4843785
Aanvraagnaam	Aanvraag bouw duivenhok a/d nieuweweg 1 te Zoelen
Uw referentiecode	19-246
Ingediend op	19-12-2019
Soort procedure	Reguliere procedure
Projectomschrijving	Realiseren van 2 duivenhokken aan de Nieuweweg 1 te Zoelen
Opmerking	-
Gefaseerd	Nee
Blokkerende onderdelen weglaten	Nee
Persoonsgegevens openbaar maken	Nee
Kosten openbaar maken	Nee
Bijlagen die later komen	nvt
Bijlagen n.v.t. of al bekend	alle ontbrekende bijlagen

Bevoegd gezag

Naam:	Gemeente Buren
Bezoekadres:	U kunt telefonisch contact opnemen met Omgevingsdienst Rivierenland om een bezoekafspraak te maken.
Postadres:	Postbus 6267 4000 HG Tiel
Telefoonnummer:	0344-579314
E-mailadres:	ingekomenpost@odrivierenland.nl
Website:	www.buren.nl
Contactpersoon:	Omgevingsdienst Rivierenland
Bereikbaar op:	ma–do: 9 - 17 uur, vr: 9 - 13 uur

Overzicht bijgevoegde modulebladen

Aanvraaggegevens

Aanvragergegevens

Locatie van de werkzaamheden

Werkzaamheden en onderdelen

Overig bouwwerk bouwen

- Bouwen

Bijlagen

Kosten

Formulierversie
2019.01

Aanvrager

1 Persoonsgegevens aanvrager/melder

Geslacht	☑ Man ☐ Vrouw ☐ Niet bekend
Voorletters	R
Voorvoegsels	-
Achternaam	Bakker

2 Verblijfsadres

Postcode	3905 GL
Huisnummer	14
Huisletter	-
Huisnummertoevoeging	-
Straatnaam	Prinsesselaan
Woonplaats	Veenendaal

3 Correspondentieadres

Adres	Prinsesselaan 14 3905 GL Veenendaal

4 Contactgegevens

Telefoonnummer	0627260301
E-mailadres	ruudbakker44@hotmail.com

Formulierversie
2019.01

Gemachtigde bedrijf

1 Bedrijf

KvK-nummer	09082187
Vestigingsnummer	000019406436
Statutaire naam	Architectenbureau DBL Lunteren BV
Handelsnaam	Architectenbureau DBL Lunteren BV

2 Contactpersoon

Geslacht	☑ Man ☐ Vrouw
Voorletters	M
Voorvoegsels	-
Achternaam	Meijers
Functie	-

3 Vestigingsadres bedrijf

Postcode	6741HN
Huisnummer	34
Huisletter	-
Huisnummertoevoeging	-
Straatnaam	Meulunterseweg
Woonplaats	Lunteren

4 Correspondentieadres

Adres	Meulunterseweg 34 6741HN Lunteren

5 Contactgegevens

Telefoonnummer	0318-482462
Faxnummer	-
E-mailadres	matthew@dbl-lunteren.nl

6 Akkoordverklaring

Akkoordverklaring	☑ Hierbij verklaar ik dat ik de aanvraag/melding naar waarheid heb ingevuld, dat ik correspondentie over mijn aanvraag/melding wil ontvangen op het door mij opgegeven e-mailadres of op het door mij opgegeven adres van de berichtenbox en dat ik weet dat er kosten verbonden kunnen zijn aan het indienen van een aanvraag.

Formulierversie
2019.01

Locatie

1 Adres

Postcode	4011JV
Huisnummer	1
Huisletter	-
Huisnummertoevoeging	-
Straatnaam	Nieuweweg
Plaatsnaam	Zoelen
Gelden de werkzaamheden in deze aanvraag/melding voor meerdere adressen of percelen?	☐ Ja ☑ Nee

2 Eigendomssituatie

Eigendomssituatie van het perceel	☑ U bent eigenaar van het perceel ☐ U bent erfpachter van het perceel ☐ U bent huurder van het perceel ☐ Anders

Formulierversie
2019.01

Bouwen

Overig bouwwerk bouwen

1 De bouwwerkzaamheden

Wat is er op het bouwwerk van toepassing?	☐ Het wordt geheel vervangen ☐ Het wordt gedeeltelijk vervangen ☑ Het wordt nieuw geplaatst
Eventuele toelichting	Bouwen van twee duivenhokken
Hebt u voor deze bouwwerkzaamheden al eerder een vergunning aangevraagd?	☐ Ja ☑ Nee

2 Plaats van het bouwwerk

Waar gaat u bouwen?	Terrein

3 Bruto vloeroppervlakte bouwwerk

Verandert de bruto vloeroppervlakte van het bouwwerk door de bouwwerkzaamheden?	☑ Ja ☐ Nee
Wat is de bruto vloeroppervlakte van het bouwwerk in m2 voor uitvoering van de bouwwerkzaamheden?	0
Wat is de bruto vloeroppervlakte van het bouwwerk in m2 na uitvoering van de bouwwerkzaamheden?	200

4 Bruto inhoud bouwwerk

Verandert de bruto inhoud van het bouwwerk door de bouwwerkzaamheden?	☑ Ja ☐ Nee
Wat is de bruto inhoud van het bouwwerk in m3 voor uitvoering van de bouwwerkzaamheden?	0
Wat is de bruto inhoud van het bouwwerk in m3 na uitvoering van de bouwwerkzaamheden?	755

5 Oppervlakte bebouwd terrein

Verandert de bebouwde oppervlakte van het terrein na uitvoering van de bouwwerkzaamheden?	☑ Ja ☐ Nee

Wat is de bebouwde oppervlakte van het terrein in m2 voor uitvoering van de bouwwerkzaamheden?	325
Wat is de bebouwde oppervlakte van het terrein in m2 na uitvoering van de bouwwerkzaamheden?	525

6 Seizoensgebonden en tijdelijke bouwwerken

Gaat het om een seizoensgebonden bouwwerk?	☐ Ja ☑ Nee
Gaat het om een tijdelijk bouwwerk?	☐ Ja ☑ Nee

7 Gebruik

Waar gebruikt u het bouwwerk en/ of terrein momenteel voor?	☑ Wonen ☐ Overige gebruiksfuncties
Waar gaat u het bouwwerk voor gebruiken?	☐ Wonen ☑ Overige gebruiksfuncties
Geef aan waar u het bouwwerk voor gaat gebruiken.	duivenhok

8 Gebruiksfuncties

In onderstaande tabel staan in de eerste kolom mogelijke gebruiksfuncties die in een bouwwerk kunnen voorkomen. Vul voor alle gebruiksfuncties die voor u van toepassing zijn het aantal personen, de totale gebruiksoppervlakte en de totale vloeroppervlakte van het verblijfsgebied in m2 in hele getallen in.

Gebruiksfunctie	Aantal personen	Gebruiksoppervlakte (m2)	Verblijfsoppervlakte (m2)
Bijeenkomst			
Cel			
Gezondheidszorg			
Industrie			
Kantoor			
Logies			
Onderwijs			
Sport			
Winkel			
Overige gebruiksfuncties			

9 Uiterlijk bouwwerk/welstand

Beschrijf van de onderstaande onderdelen de materialen en kleuren die u voor het bouwwerk gebruikt. U mag het veld leeg laten als u materialen en kleuren in de bijlagen vermeldt

Onderdelen	Materiaal	Kleur
Gevels	baksteen	geel genuanceerd
- Plint gebouw	baksteen	antraciet
- Gevelbekleding	nvt	nvt
- Borstweringen	hout	gebroken wit
- Voegwerk	nvt	licht en donker
Kozijnen	hout	gebroken wit
- Ramen	hout	gebroken wit
- Deuren	hout	gebroken wit
- Luiken	nvt	nvt
Dakgoten en boeidelen	hout	gebroken wit
Dakbedekking	pannen	antraciet

Vul hier overige onderdelen en bijbehorende materialen en kleuren in. -

10 Mondeling toelichten

Ik wil mijn bouwplan mondeling toelichten voor de welstandscommissie/ stadsbouwmeester.

- ☐ Ja
- ☑ Nee

Formulierversie
2019.01

Bijlagen

Formele bijlagen

Naam bijlage	Bestandsnaam	Type	Datum ingediend	Status document
19-246_2019-12--18_Duivenhok-DO-01_pdf	19-246_2019-12--18 Duivenhok-DO-01.pdf	Plattegronden, doorsneden en detailtekeningen bouwen complexere bouwwerken Constructieve veiligheid complexere bouwwerken Gelijkwaardigheid Welstand Bestemmingsplan, beheersverordening en bouwverordening complexere bouwwerken Energiezuinigheid en milieu	2019-12-19	In behandeling
19-246_Bakker_machtiging_ondertekend_pdf	19-246_Bakker machtiging ondertekend.pdf	Anders	2019-12-19	In behandeling

Formulierversie
2019.01

Kosten

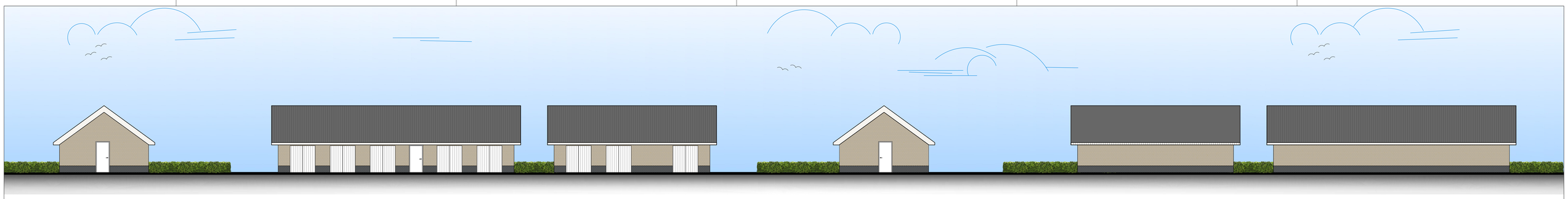
Bouwen

Overig bouwwerk bouwen

Wat zijn de geschatte kosten in euro's (exclusief BTW)?	55000

Projectkosten

Wat zijn de geschatte kosten voor het totale project in euro's (exclusief BTW)?	55000

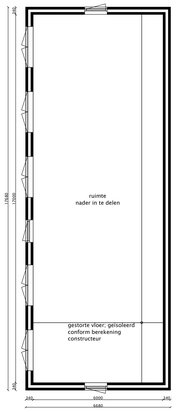

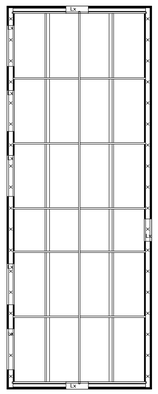
VOORGEVEL

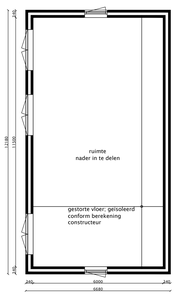
LINKER ZIJGEVEL

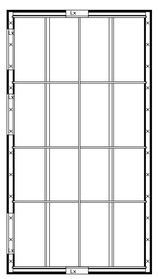
ACHTERGEVEL

RECHTER ZIJGEVEL

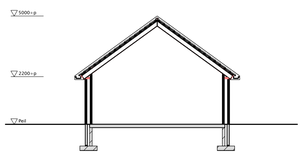

BEGANE GROND VLOER

KAPCONSTRUCTIE

DOORSNEDE A-A

5000 +p

Dakopbouw:
- keramische dakpannen
- tengels 22x50mm
- Unidek Aero dakelement 209mm Rc= 6,0m².K/W
- balklaag volgens berek. constructeur
- plafondaferking

vogelschroot

2200 +p

boeiboord

openstootvoeg

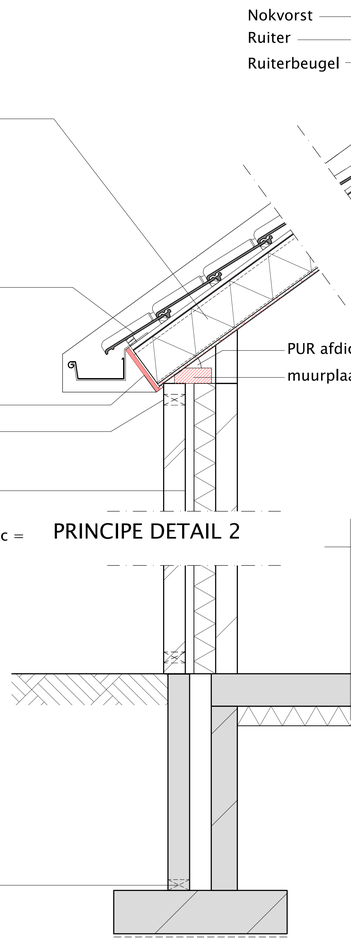
Gevelopbouw:
- Metselwerk 100 mm
- luchtspouw 40 mm
- isolatie harde persing 100 mm Rc = 4,5m².K/W
- kalkzandsteen 100 mm

Peil = 0

openstootvoeg

ok. fundering
1215 -p

PRINCIPE DETAIL 1

PRINCIPE DETAIL 3

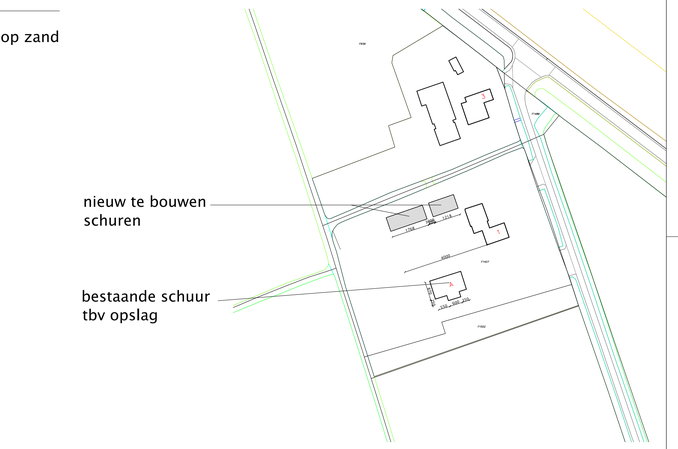
Dakopbouw:
- keramische dakpannen
- tengels 22x50mm
- Unidek Aero dakelement 209mm Rc= 6,0m².K/W
- balklaag volgens berek. constructeur
- plafondaferking

PRINCIPE DETAIL 2

Vloeropbouw:
- Cementdekvloer
- i.h.w. gestorte beton op zand
- isolatie

Materiaal en kleurenstaat

Onderdeel	Materiaal	Kleur
gevels	metselwerk	geel genuanceerd, licht grijs voeg
gevelplint	metselwerk	antraciet grijs, donkere voeg
dakbedekking	pannen	antraciet
kozijnen	hout	gebroken wit
deuren	hout	gebroken wit
overstekken/goten	hout	gebroken wit

SITUATIE

kadastrale gemeente Zoelen
sectie F nummer 1407
schaal 1: 1000

N.

BRANDWEERRENVOOI

1. Brandwerende scheidingsconstructie met een weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag (WBDBO) van ten minste 30 / 60 minuten.

CONSTRUCTIES

6. Een zijde van een constructieonderdeel die grenst aan de binnenlucht voldoet aan brandklasse D en aan rookklasse s2, beide bepaald volgens NEN-EN 13501-1.

7. Een zijde van een constructieonderdeel die grenst aan de buitenlucht voldoet aan brandklasse C bepaald volgens NEN-EN 13501-1.

8. De bovenzijde van het dak is, bepaald volgens NEN 6063, niet brandgevaarlijk.

RENVOOI

Deuren, ramen, kozijnen en daarmee gelijk te stellen constructie-onderdelen in een uitwendige scheidingsconstructie van een niet-gemeenschappelijke ruimte, die volgens NEN 5087 berekbaar zijn voor inbraak, hebben een volgens NEN 5096 bepaalde inbraakweerendheid die voldoet aan de in die norm aangegeven weerstandsklasse 2. Dit geldt ook voor een inwendige scheidingsconstructie tussen een niet-gemeenschappelijke ruimte en een aangrenzende gebruiksfunctie of een aangrenzende gemeenschappelijke ruimte.

- De netto doorgang van de binnendeurkozijnen moet minimaal 850mm breed en 2100mm hoog zijn (m.u.v. kasten e.d.)
- Rioleringsschema aansluiten volgens geldend voorschrift.
- Alle constructieve werken volgens nadere berekeningen constructeur
- Electra-aansluitpunten volgens NEN1010 in het bijgebouw aanbrengen
- Drinkwateraansluitpunten bij tapwatertoestellen volgens AVWI in het bijgebouw aanbrengen.

Alle maten, tekeningen, etc. voor start 1e werkzaamheden t.b.v. bouwwerk controleren en zo nodig aanpassen.
Erfgrenzen voor eerste werkzaamheden t.b.v. bouwwerk (laten) uitzetten en zonodig maatvoering aanpassen.
Bouwplan uitvoeren volgens de UAV en voor dit plan geldende (bouwregelgeving.
Alle constructieve werken volgens nadere berekening constructeur.

Rev.	Datum:	Omschrijving:	Get.
A			
B			
C			
D			
E			
F			

dbl architecten bureau
Meulunterseweg 34
6741 HN Lunteren
0318 482462
www.dbl-lunteren.nl

PROJECT
Nieuwbouw schuren a/d Nieuweweg 1, 4011 JV Zoelen

ONDERDEEL — STATUS
Gevels, plattegronden, doorsnedes en principedetails — DEFINITIEF ONTWERP

OPDRACHTGEVER
Dhr. R. Bakker
Prinsesselaan 14,
3905 GL Veenendaal

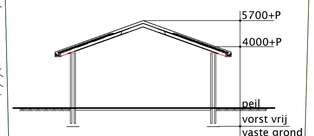
GETEKEND	SCHAAL	DATUM	FORMAAT	PROJECTNR	TEKENINGNR
MM	1:100	24-04-2020	A0	19-246	DO - 01

Deze tekening blijft eigendom van architectenbureau DBL Lunteren BV - auteursrecht voorbehouden

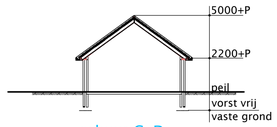
Gebouw	vloer	wanden	dak	vee
A	beton	spouw	pannen	-
B	beton	damwand	pannen	-
C	beton	spouw	pannen	-
D	beton	spouw	pannen	-

Renvooi

Symb.	Gebouw	Omschrijving	Aantal	Vermogen kW p/st	Eenheid/ stuk
1	B	grasmaaier	1	-	25cc
2	B	bladblazer	1	-	15cc
3	B	kast met verf etc.	1	-	12ltr
4	B	diverse handgereedschap	1	6	-
	B	poederblusser	1	-	7kg
X3		losplaats voer			

schuur B

schuur C, D

Situatie

kadastrale gemeente Zoelen
sectie F nummer 1407
schaal 1: 2000

Tekening gemaakt aan de hand van aangeleverde gegevens.

Rev.	Datum:	Omschrijving:	Get.
A	00-00-2013	Ter controle	G.v.G.
B			
C			
D			
E			
F			

dbl architecten bureau

Meulunterseweg 34
6741 HN Lunteren
0318 482462
www.dbl-lunteren.nl

PROJECT

Melding acitviteitenbesluit aan de Nieuweweg 1, 4011 JV te Zoelen

ONDERDEEL

plattegronden en doorsnedes

STATUS

MELDING

OPDRACHTGEVER

Bakker Pigeons VOF
Prinsesselaan 14
3905 GL Veenendaal

GETEKEND	SCHAAL	DATUM	FORMAAT	PROJEKTNR	TEKENINGNR
G-JvG	1:200	24-04-2020	A1	19-246	U - 1

Deze tekening blijft eigendom van architectenbureau DBL Lunteren BV - auteursrecht voorbehouden

UITGEBREIDE VOORBEREIDINGSPROCEDURE, NIEUWEWEG 1 ZOELEN,

GEMEENTE BUREN.

Auteur: : architectenbureau D.B.L. Lunteren B.V. , P.Haver

Werknr. : 19-246

Datum : 16 november-2020

Versie : 2

INHOUD

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling……3-4

2. BESCHRIJVING BESTAANDE BEOOGDE SITUATIE
2.1 Ligging en begrenzing plangebied……..4-5
2.2 Vingerende bestemming…… …… 5
2.3 Beoogde situatie…….6-7
2.4 Landschap……...7
2.5 Afwijken van het geldende bestemmingsplan……8
3. MILIEU
3.1 Regelgeving…….8
3.2 Geluid……8-9
3.3 Geur……..9
3.4 Natuur…….9-10
3.5 Verkeer en parkeren……10
3.6 Waterhuishouding……10

1. INLEIDING

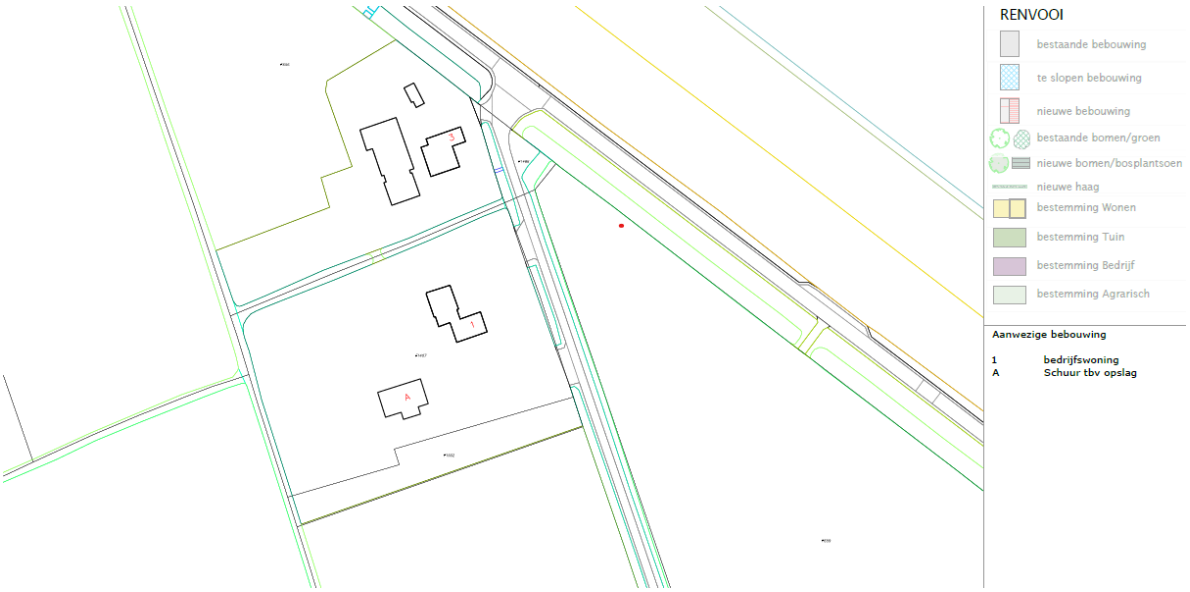
1.1 Aanleiding en doelstelling

Voorliggende ruimtelijke onderbouwing is opgesteld vanwege het voornemen van initiatiefnemer om zich te vestigen op het adres Nieuweweg 1 te Zoelen, om daar duiven te gaan fokken. Hiervoor dienen twee bijgebouwen, duivenhokken, te worden gerealiseerd.

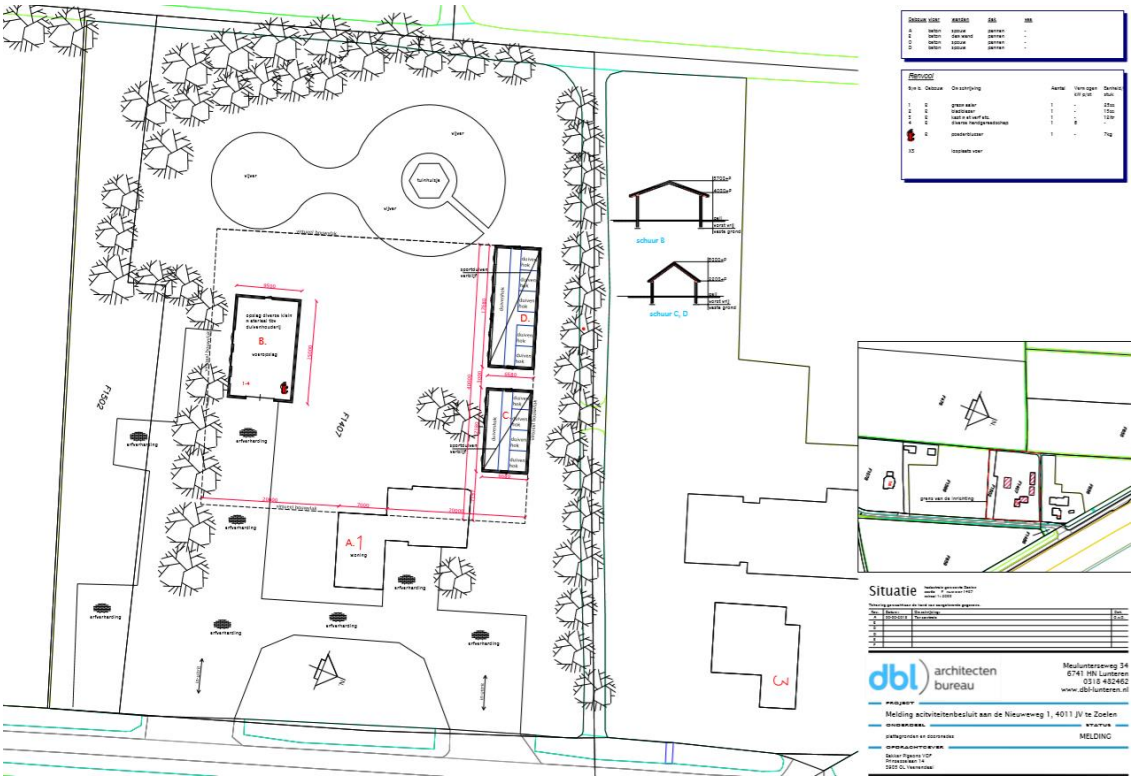
Daartoe dient te worden afgeweken van het vingerende bestemmingsplan middels een uitgebreide voorbereidingsprocedure. In de brief van 21 april 2020, kenmerk 0214122082, van de omgevingsdienst Rivierenland, wil de gemeente Buren aan deze procedure meewerken.

De planlocatie bestaat in de huidige situatie uit een bedrijfswoning een bedrijfsgebouwenwaar een transportbedrijf is gevestigd. Direct aansluitend naast de bedrijfslocatie ligt een agrarisch bedrijf. Het bestaande bedrijfsgebouw is in redelijke staat en zal gehandhaafd blijven . Initiatiefnemer is voornemens om voor de duiven twee nieuwe duivenhokken te bouwen.

Onderstaand is in figuur 1-2 de huidige en geoogde situatie weergegeven

Figuur 1; Huidige situatie

Figuur 2; Beoogde situatie

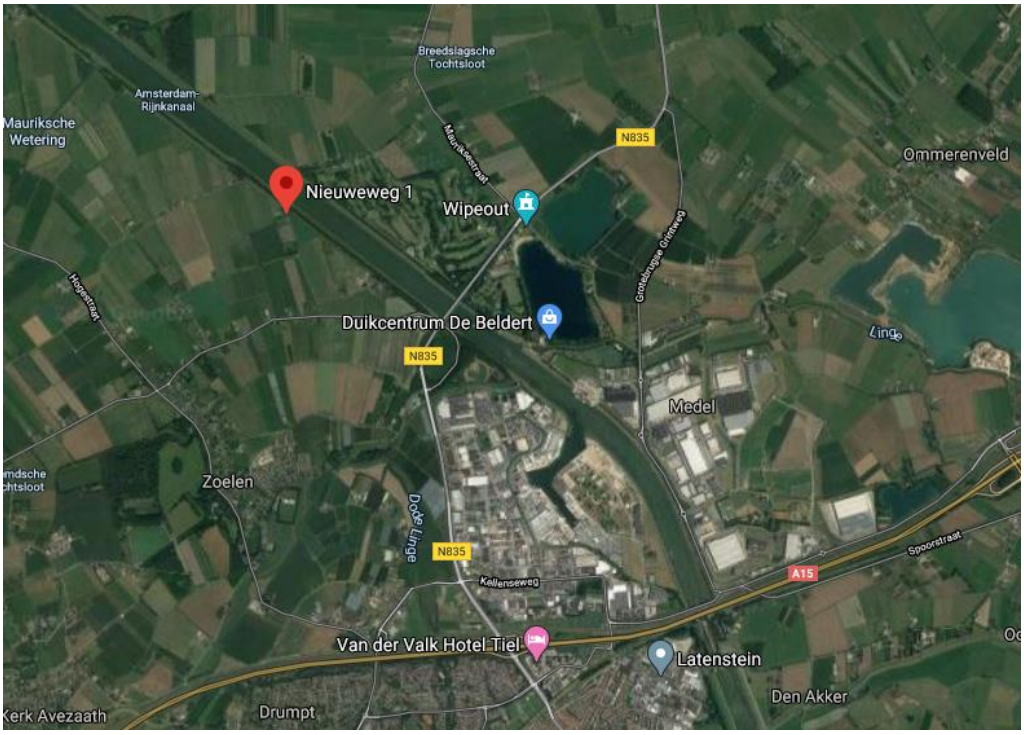
Zoals eerder aangegeven is de gemeente Buren bereid mee te werken aan genoemde ontwikkeling mits de duivenhokken binnen het virtuele bouwblok worden geplaatst en er een ruimtelijke onderbouwing wordt ingediend.

2. BESCHRIJVING BESTAANDE/BEOOGDE SITUATIE

2.1 Ligging en begrenzing plangebied

Het plangebied aan de Nieuweweg 1 te Zoelen ligt in het buitengebied van de gemeente Buren ten noord/westen van het Industrieterrein Medel. Het is kadastraal bekend als gemeente Zoelen, sectie F, nummer 1407. Ten zuiden van de planlocatie ligt de Provinciale weg N 835 en de A 15. De omliggende gronden zijn voornamelijk in gebruik als agrarisch en als gras- en bouwland.

Zie figuur 3 hieronder

Figuur 3, locatie omgeving

2.2. Vingerende bestemming.

Het perceel Nieuweweg 1 ligt in het buitengebied van de gemeente Buren waarvoor op 09-29-2009 het bestemmingsplan Buitengebied Buren 2008 is vastgesteld. In het bestemmingsplan heeft het plangebied de enkelbestemming ‘Agrarisch’ met de aanduiding , Wonen, zonder bouwperceel. Op basis van de vingerende bestemmingen is het niet mogelijk de beoogde bedrijfsactiviteiten uit te voeren en de duivenhokken te realiseren. In figuur 4 is een uitsnede van het vingerende bestemmingsplan weergegeven.

Figuur 4 Bestemmingsplan ‘Buitengebied Buren 2008’

2.3 Beoogde situatie

Initiatiefnemer is duivenfokker van beroep en hij is voornemens op de planlocatie duiven te gaan fokken. Voor het fokken van duiven is de locatie en ligging zeer belangrijk. Initiatiefnemer heeft voor deze locatie een 10-tal andere locaties bezocht en deze schiet er op enkele belangrijke aspecten bovenuit. Ten eerste de ligging en grootte van het perceel, ruim 8000m² en het feit dat er praktisch geen bewoners zijn in de omgeving.

Voor het houden van duiven is de ligging van de hokken van groot belang. Deze moeten gesitueerd kunnen worden op het zuiden-zuid/oosten. De zon die opkomt in het oosten draait door deze ligging bijna de gehele dag voorlangs. Voor duiven is een goede zonlicht situering heel belangrijk. Zonlicht is namelijk belangrijk voor een goede gezondheid en prestatie.

De tweede reden dat voor de huidige locatie is gekozen is de volgende. De Nederlandse duivensportbond is landelijk verdeeld in 11 afdelingen. Initiatiefnemer valt op de huidige locatie in Veenendaal onder afdeling 7 Midden-Nederland. Het is zeer belangrijk dat bij verhuizing naar een andere locatie je binnen je eigen afdeling blijft. Je kunt als professioneel duivenfokker geen dispensatie krijgen om je binnen en andere afdeling te vestigen. De locatie aan de Nieuweweg 1 te Zoelen valt ook onder afdeling 7 Midden-Nederland.

Voor het gaan houden van de duiven op de genoemde planlocatie moeten twee duivenhokken worden gebouwd van +/- 120 m² en 80 m² met een goothoogte van 2.20 meter en bouwhoogte van 5 meter. De hokken kunnen niet worden samengevoegd omdat dit de gezondheid van met name de jonge duiven op het spel zou zetten. De hokken verschillen nogal van elkaar qua inrichting. Voor het kweken van jonge duiven zijn broedhokken nodig. Een broedhok is meestal 40 cm breed en hoog en 80 cm diep. Jonge duiven doorlopen ziektes en het is zeer belangrijk deze tijdens de groei gescheiden te houden van de oude duiven. Men moet zich ook altijd ontsmetten wanneer men van het ene naar andere hok gaat. Goede ventilatie en isolatie zijn belangrijk en daarnaast is het heel belangrijk dat er geen temperatuurverschillen optreden. De hokken zouden eventueel aaneen kunnen worden gebouwd maar dan dienen deze te worden gescheiden door een hygiënesluis. Deze vraagt extra m² om te realiseren.

Een postduif groeit erg snel in vergelijking tot andere dieren. Wanneer een jonge duif uit het ei komt, is het niet veel groter dan een duim en weegt het ongeveer 20 gram. Is dan zeer kwetsbaar. Na vijf weken weegt de duif al zo'n 300 gram en wordt dij ook niet veel groter. De eerste dagen krijgen ze zogenaamde 'kropmelk' gevoerd. Na zes dagen worden dit granen. De duif is na ongeveer drie weken zelfstandig en gaat zelf eten en drinken. Met vier weken gaan beginnen ze met vliegen. Vanaf en half jaar zijn ze geslachtsrijp. Er worden koppels samengesteld waarvan wordt gedacht dat deze goed zijn. Met de jongen van deze koppels worden wedstrijden gevlogen. Bij goede resultaten en interesse van duivenliefhebbers worden deze verkocht met een dna paspoort, Dit geeft koper 100% zekerheid. Dit wordt gedaan met zo'n 25 tot 30 koppels. De tijdsduur van een fokronde bedraagt ongeveer 8 weken en er zijn vier rondes per jaar in de periode van januari tot augustus.

Het maximaal te houden duiven is niet precies aan te geven en verscheelt heel erg per periode. Maximaal zullen er, afhankelijk van de ronde, 250-300 duiven worden gehouden (koppels met jongen).

De wedstrijden zijn in de periode van april tot augustus en vinden bijna dagelijks plaats, met uitzondering van de zaterdag en zondag. Voor de wedstrijden worden de duiven zelf, door initiatiefnemer weggebracht naar de duivenvereniging. Dit gebeurt met een personenauto met aanhanger of bestelbus. Vandaan worden deze weggebracht naar een gezamenlijke

verzamelpunt waar ze in de vrachtauto worden geladen. En naar de locatie worden gereden waar zij worden gelost.

Het bestaande bedrijfsgebouw gaat gebruikt worden als opslag voor materialen en voer voor de duivenhouderij.

Voor de ontsluiting van het bedrijf wordt gebruikt gemaakt van de bestaande uitritten. Via de Nieuweweg en Westkanaalweg wordt ontsloten naar de Provincialeweg te N835. Verkeer van potentiele kopers is er niet. Verkoop gaat online. Duiven die worden verkocht worden 1x 4-8 weken afgehaald door een koerier.

2.4 Landschap

Rondom het gebied liggen bestaande omliggende groenelementen bomen en struiken en hagen en aan de achterzijde een waterpartij/vijver. Hieraan wijzigt niets. De nieuw te bouwen duivenhokken worden ten noord-westen, achter de bestaande bedrijfswoning gebouwd, binnen het virtuele bouwvlak. De nieuw te bouwen hokken hebben veel zonlicht nodig. Het is daarom niet wenselijk om dicht bij de schuren (hoge) beplanting toe te voegen. In het bijgevoegde landschapsplan is ervoor gekozen om de inpassing vooral toe te passen aan de zuid-kant, de westkant en aan de oostkant. Vanuit het naastgelegen gelegen perceel Nieuweweg 3, wordt het zicht op deze duivenhokken weggenomen door de aanwezig bomenrij, struiken en beukenhaag. In figuur 4 is de actuele situatie weergegeven.

Figuur 4 actuele situatie

2.5 Afwijken van het geldende bestemmingsplan

Zoals al aangegeven valt het plangebied onder het bestemmingsplan ‘Buitengebied Buren 2008’. In dit plan is bepaald dat de gronden bestemd zijn voor oa.:

- Grondgebonden agrarische productie
- Het weiden van dieren
- Wonen

Om medewerking aan plan mogelijk te maken dient een uitgebreide voorbereidingsprocedure te worden gevolgd, voor de volgende afwijkingen:

- Aantal toegestane m2 bijgebouwen
- Gebruik perceel, er is geen sprake van hobbydieren of een agrarische nevenactiviteit.

3.. MILIEU

3.1 Regelgeving

Goede ruimtelijke ordening voorziet in het voorkómen van hinder en gevaar. Door bij nieuwe ontwikkelingen voldoende afstand in acht te nemen tussen milieubelastende activiteiten (zoals bedrijven) en gevoelige functies (zoals woningen) kan dit gerealiseerd worden. Hiervoor worden de afstanden uit de VNG publicatie ‘Bedrijven en Milieuzonering’ als maatgevend beschouwd. In deze publicatie zijn voor verschillende activiteiten richtafstanden opgenomen voor de aspecten geur, stof, geluid en gevaar. De grootste richtafstand is bepalend voor de indeling van een activiteit in een milieucategorie.

Voor de duivenfokkerij is op 10 maart 2020, onder nummer 0214135302, een melding verleend op grond van het Activiteitenbesluit. De inrichting valt onder categorie 8.1.a van bijlage 1 onder C van het Besluit omgevingsrecht. Er moet hierbij worden voldaan aan de voorschriften uit het Activiteitenbesluit en de -regeling die op het bedrijf van toepassing zijn (bijvoorbeeld over afval, afwater, bodem, energie en geluid).

3.2. Geluid

Het aspect geluid is onderdeel van het behoud van de omgevingskwaliteit en wordt op verschillende manieren vastgelegd in wetten. De belangrijkste toetsing van geluidhinder door inrichtingen is via de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). In de Wet milieubeheer zijn voor een groot aantal type inrichtingen algemene regels opgenomen. De handreiking industrielawaai en vergunningverlening is het wettelijk kader voor de vergunningverlening voor het stellen van geluidsniveaus vanuit de inrichting, om geluidshinder te voorkomen en te beperken. Daarnaast worden geluidsgevoelige objecten beschreven met voorschriften die bescherming bieden. Een ander spoor dat kaders geeft voor geluidsproductie is de Wet geluidhinder (Wgh), welke is vastgesteld op d.d. 16 februari 1979. Deze richt zich met name op de ruimtelijke inpassing van geluidsgevoelige bestemmingen in relatie tot belangrijke geluidsbronnen.

Onderhavig planvoornemen voorziet in de toekenning van een bedrijfsbestemming waar duiven worden gefokt en gehouden. Ten opzichte van geluidsgevoelige objecten in de omgeving dient het bedrijf (bedrijfsactiviteiten) te voldoen aan de geluidsnormen uit het Activiteitenbesluit.

Deze zijn als volgt:

Het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau (LAr,LT) van de inrichting mag door activiteiten en/of installaties en toestellen ter plaatse van gevoelige objecten, niet meer bedragen dan:

- 45 dB(A) tussen 06.00 en 19.00 uur (dagperiode);
- 40 dB(A) tussen 19.00 en 22.00 uur (avondperiode);
- 35 dB(A) tussen 22.00 en 06.00 uur (nachtperiode).

Het maximale geluidsniveau (LAmax) van de inrichting mag door activiteiten en/of installaties en toestellen ter plaatse van de gevoelige objecten, niet meer bedragen dan:

- 70 dB(A) tussen 06.00 en 19.00 uur (dagperiode);
- 65 dB(A) tussen 19.00 en 22.00 uur (avondperiode);
- 60 dB(A) tussen 22.00 en 06.00 uur (nachtperiode).

Hierbij geldt dat de tussen 06.00 uur en 19.00 uur het maximale geluidsniveau niet van toepassing is op laad- en losactiviteiten, alsmede op het in- en uit de inrichting rijden van landbouwtractoren of motorrijtuigen met beperkte snelheid. Bij de melding in het kader van het Activiteitenbesluit is getoetst moeten of aan de geldende geluidsnormen voldaan kan worden. Bij een normale bedrijfsvoering kan aan deze normering worden voldaan, zeker gezien de afstand tot de naastgelegen functies.

Het aantal verkeersbewegingen van- en naar de inrichting, dat via de Nieuweweg en Westkanaalweg is ontsloten, is beperkt. De verkeersbewegingen als gevolg van de inrichting gaan direct op in de verkeersintensiteit van het onderliggend wegennet. Gelet op vorenstaande vormt het aspect geluid geen belemmering voor onderhavig plan.

3.3 Geur

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is het toetsingskader voor het aspect geurhinder van dierenverblijven van veehouderijen. In het Activiteitenbesluit milieubeheer zijn de eisen voor geur uit de Wgv opgenomen.

De Wgv is 1 januari 2007 in werking getreden. Met minimumafstanden en maximale waarden voor geurbelasting krijgen geurgevoelige objecten bescherming tegen overmatige geurhinder. Deze waarden voor geurbelasting worden weergegeven in odour units per kubieke meter lucht. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen geurgevoelige objecten binnen en buiten de bebouwde kom en binnen en buiten een concentratiegebied.

Duiven worden niet gezien als landbouwhuisdieren en hebben geen geurbelastingfactor. Er is dus geen sprake van een geurbelasting. Er is sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Het aspect geur vormt geen belemmering voor onderhavig plan.

3.4 Natuur

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van Natura-2000 gebied. Op 6800 meter is het Natura-2000 gebied de ‘Rijntakken’ gelegen. Met de voorgenomen werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van dit Natura 2000-gebied. Tijdens de aanlegfase is sprake van graaf en bouwwerkzaamheden voor onder andere de bouw van de nieuwe duivenhokken. Tijdens de gebruiksfase is er alleen sprake van een aantal extra verkeersbewegingen. Relevante milieueffecten zullen indien deze al

optreden, hooguit gering van aard, slechts tijdelijk, van korte duur, omkeerbaar en eenmalig zijn. Uit de ingediende Aerius-berekeningen voor de aanleg en gebruiksfase blijkt dat er geen rekenresultaten beschikbaar zijn. Dit betekend impliceert dat er geen waarde hoger dan 0.00 mol/ ha/j. zijn. In geen geval zullen significante negatieve effecten optreden.

3.4 Verkeer en parkeren

Zoals al aangegeven wordt de planlocatie ontsloten via de Nieuweweg en Westkanaalweg. Er wordt gebruik gemaakt van de bestaande in-uitritten. Op het terrein is voldoende ruimte aanwezig voor het parkeren van voertuigen en het eventueel manoeuvreren met trekkers en opleggers, vrachtwagens.

Derhalve heeft onderhavig initiatief geen negatieve effecten op het aspect verkeer en parkeren.

3.4 Waterhuishouding

In de bestaande situatie wordt er geen bedrijfsafvalwater geloosd en alleen huishoudelijk afvalwater op het gemeente riool. Voor het overig wordt vanuit de inrichting niet verontreinigd hemelwater geloosd. Dit is afkomstig van het regenwater dat op de daken valt en erfverharding valt.

Bij medewerking aan het plan worden twee duivenhokken gerealiseerd met een totaal dakoppervlak van ongeveer 240 m2. Er wordt vanuit deze hokken verder geen afvalwater geloosd. Aanleg van een nieuw dakoppervlak leidt tot meer afvoer van hemelwater naar watergangen. Echter de toename is maar beperkt tot 240m2. Omdat de toename ruim blijft onder de 1500 m2 is op grond van het waterschapbeleid geen compensatieplicht vereist.

Bijlage;

- Landschappelijk inpassingsplan
- Aerius berekeningen aanlegfase en gebruiksfase.

SCHAAL 1:500

NIEUWEWEG 1, ZOELEN

PROJECT:
LANDSCHAPPELIJK INPASSINGSPLAN IVM NIEUWBOUW SCHUREN

LOCATIE:
NIEUWEWEG 1
KADASTRALE GEMEENTE ZOELEN
SECTIE F NUMMER 1407

STATUS:
BESTAANDE SITUATIE

BURO BINNENVELD
Tuin- en landschapsontwerp

BURO BINNENVELD
TUIN- EN LANDSCHAPSINRICHTING
DIJKGRAAF 32B
6721NL BENNEKOM
06-12192241
WWW.BUROBINNENVELD.NL

DATUM: 7-11-2020

PROJECTNR: BB 20.16

PAPIERFORMAAT A3

PLANTLIJST BIJ VOORLOPIG ONTWERP NIEUWEWEG 1 TE ZOELEN

CODE	WETENSCHAPPELIJKE NAAM	NEDERLANDSE NAAM	PL.AFST.	MAAT	AANTAL
HAAG VAN VELDESDOORN					
ACE1	Acer campestre	Veldesdoorn	6 st/ m1	80/100 cm	120
ACE2	Acer campestre	Veldesdoorn	6 st/ m1	80/100 cm	186
ACE3	Acer campestre	Veldesdoorn	6 st/ m1	80/100 cm	54
GEMENGDE HAAG					
	Acer campestre (40%)	Veldesdoorn	6 st/ m1	80/100 cm	100
	Carpinus betulus (40%)	Haagbeuk	6 st/ m1	80/100 cm	100
	Prunus spinosa (20%)	Sleedoorn	6 st/ m1	80/100 cm	50
BOOMGAARD					
CLA	Pyrus communis 'Clapp's Favourite'	peer	10 m	14-16, hoogstam, draadkluit	1
CON	Pyrus communis 'Conference'	peer	10 m	14-16, hoogstam, draadkluit	2
NOT	Malus domestica 'Notarisappel'	appel	10 m	14-16, hoogstam, draadkluit	2
SCH	Malus Domestica 'Schone Van Boskoop'	appel	10 m	14-16, hoogstam, draadkluit	1
REI	Prunus Domestica 'Reine Victoria'	pruim	10 m	14-16, hoogstam, draadkluit	1
OPA	Prunus Domestica 'Opal'	pruim	10 m	14-16, hoogstam, draadkluit	1
SOLITAIRE BOOM					
TIL	Tilia cordata 'Rancho'	Kleinbladige linde 'Rancho'	nvt	16-18, hoogstam, draadkluit	1
AANVULLEN VAN RIJ MET ELZEN					
ALN	Alnus glutinosa	Zwarte els	variabel		8
HOUTSINGEL					
Al	Alnus glutinosa (15%)	Zwarte els	1,5 m	100/ 120 cm (bosplantsoen)	23
Ac	Acer campestre (15%)	Veldesdoorn	1,5 m	100/ 120 cm (bosplantsoen)	23
Vi	Viburnum opulus (15%)	Gelderse roos	1,5 m	100/ 120 cm (bosplantsoen)	22
Co	Corylus avellana (15%)	Hazelaar	1,5 m	100/ 120 cm (bosplantsoen)	22
So	Sorbus aucuparia (10%)	Lijsterbes	1,5 m	100/ 120 cm (bosplantsoen)	15
Fr	Frangula alnus (10%)	Vuilboom	1,5 m	100/ 120 cm (bosplantsoen)	15
Pr	Prunus spinosa (10%)	Sleedoorn	1,5 m	100 / 120 cm (bosplantsoen)	15
Ma	Malus sylvestris (10%)	Wilde appel	1,5 m	100 / 120 cm (bosplantsoen)	15

Foto's Plangebied

Zuid-west hoek van het perceel

Noordelijke rand van het perceel

Westelijke rand van het perceel

Op de locatie is vrij veel verharding aanwezig.

Locatie Plangebied

(Bron: www.kadaster.nl)

Historische kaarten

1980 (Bron: www.topotijdreis.nl)

2004 (Bron: www.topotijdreis.nl)

Inventarisatie

- Het plangebied ligt in het Oeverwallenlandschap. De oeverwallen zijn wat hoger gelegen delen in het landschap. Omdat de percelen en wegen de oeverwallen volgen hebben ze doorgaans een wat grilliger verloop. Over het algemeen komt er relatief veel erfbeplanting voor in de vorm van houtsingels, hoogstamboomgaarden, geriefhoutbosjes, elzensingels, struweelhagen en knip- en scheerheggen.
- In de omgeving van het plangebied komt vooral veel beplanting voor als begeleiding van het nabijgelegen Amsterdam-Rijnkanaal. Hier is een strook met opgaande beplanting van onder andere eik, van zo'n 30 meter breed, aanwezig.
- Op het perceel van Nieuweweg 1 is sinds het jaar 2000 bebouwing aanwezig. Er is destijds een groene tuin aangelegd met hoofdzakelijk veel coniferen. Aan de randen van het perceel staan een aantal elzen. De biodiversiteit en de landschappelijke uitstraling kunnen verhoogd worden door het toevoegen van landschapselementen met inheemse soorten.
- Op het perceel wenst men twee schuren te bouwen ten behoeve van de duivenfokkerij. Duiven hebben veel (zon)licht nodig. Het is daarom niet wenselijk om aan de zonkant of te dicht bij de schuren te hoge beplanting te plaatsen. Daarnaast is hoge beplanting onwenselijk omdat de duiven, roofvogels als sperwers dan pas laat aan zien komen. In het kader van het dierenwelzijn worden er bij voorkeur geen of weinig hoge bomen toegepast in het ontwerp.

Uitgangspunten ontwerp

- Versterken van het cultuurhistorisch landschap door het toevoegen van robuuste landschapselementen.
- Beeld creëren wat past bij het oeverwallandschap.
- De toe te passen beplanting zal bestaan uit soorten die ook in de nabije omgeving van het plangebied aanwezig zijn, zoals, els en/of soorten die gebiedseigen zijn, zoals sleedoorn, veldesdoorn, hazelaar en Gelderse roos.
- Er is aan de zijkant van het perceel een stuk verharding aanwezig wat voor nieuwe eigenaar geen meerwaarde heeft. Dit kan een groene invulling krijgen.
- Weinig tot geen hoge bomen toevoegen in verband met het welzijn van de duiven.

Nieuweweg 1, Zoelen

Project:
Landschappelijk inpassingsplan

Locatie:
Nieuweweg 1, Zoelen

Onderdeel:
Inventarisatie, analyse en uitgangspunten ontwerp

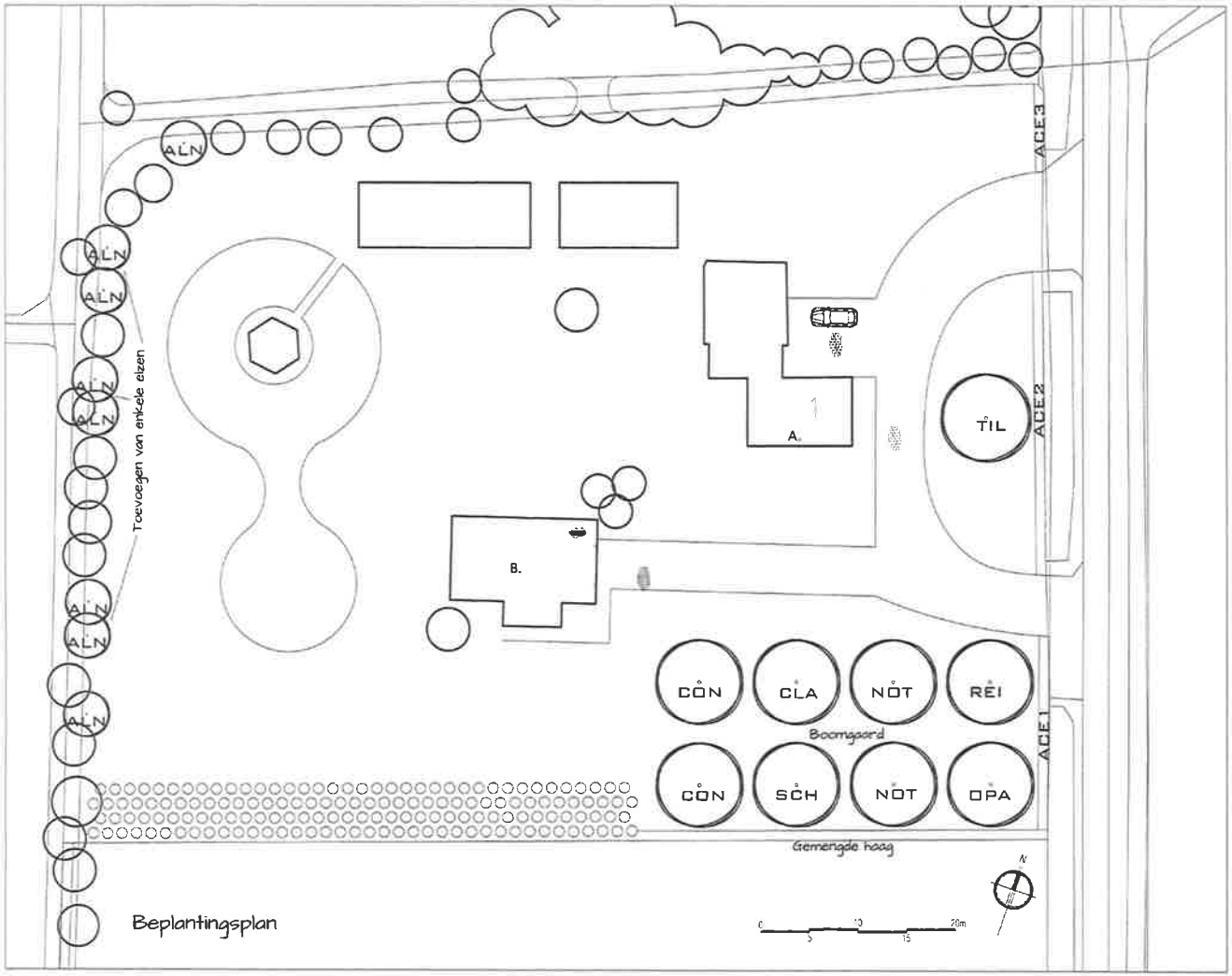
Buro Binnenveld
Tuin- en landschapsontwerp

Datum:
7-11-2020

Projectnr:
BB 20.16

Papierformaat:
A3

Buro Binnenveld
Tuin- en Landschapsinrichting
Dijkgraaf 32B
6721NL Bennekom
06-12192241
www.burobinnenveld.nl

SCHAAL 1:500

PLANTLIJST BIJ VOORLOPIG ONTWERP NIEUWEWEG 1 TE ZOELEN

CODE	WETENSCHAPPELIJKE NAAM	NEDERLANDSE NAAM	PL.AFST.	MAAT	AANTAL
HAAG VAN VELDESDOORN					
ACE1	Acer campestre	Veldesdoorn	6 st/ m1	80/100 cm	120
ACE2	Acer campestre	Veldesdoorn	6 st/ m1	80/100 cm	186
ACE3	Acer campestre	Veldesdoorn	6 st/ m1	80/100 cm	54
GEMENGDE HAAG					
	Acer campestre (40%)	Veldesdoorn	6 st/ m1	80/100 cm	100
	Carpinus betulus (40%)	Haagbeuk	6 st/ m1	80/100 cm	100
	Prunus spinosa (20%)	Sleedoorn	6 st/ m1	80/100 cm	50
BOOMGAARD					
CLA	Pyrus communis 'Clapp's Favourite'	peer	10 m	14-16, hoogstam, draadkluit	1
CON	Pyrus communis 'Conference'	peer	10 m	14-16, hoogstam, draadkluit	2
NOT	Malus domestica 'Notarisappel'	appel	10 m	14-16, hoogstam, draadkluit	2
SCH	Malus Domestica 'Schone Van Boskoop'	appel	10 m	14-16, hoogstam, draadkluit	1
REI	Prunus Domestica 'Reine Victoria'	pruim	10 m	14-16, hoogstam, draadkluit	1
OPA	Prunus Domestica 'Opal'	pruim	10 m	14-16, hoogstam, draadkluit	1
SOLITAIRE BOOM					
TIL	Tilia cordata 'Rancho'	Kleinbladige linde 'Rancho'	nvt	16-18, hoogstam, draadkluit	1
AANVULLEN VAN RIJ MET ELZEN					
ALN	Alnus glutinosa	Zwarte els	variabel		8
HOUTSINGEL					
Al	Alnus glutinosa (15%)	Zwarte els	1,5 m	100/ 120 cm (bosplantsoen)	23
Ac	Acer campestre (15%)	Veldesdoorn	1,5 m	100/ 120 cm (bosplantsoen)	23
Vi	Viburnum opulus (15%)	Gelderse roos	1,5 m	100/ 120 cm (bosplantsoen)	22
Co	Corylus avellana (15%)	Hazelaar	1,5 m	100/ 120 cm (bosplantsoen)	22
So	Sorbus aucuparia (10%)	Lijsterbes	1,5 m	100/ 120 cm (bosplantsoen)	15
Fr	Frangula alnus (10%)	Vuilboom	1,5 m	100/ 120 cm (bosplantsoen)	15
Pr	Prunus spinosa (10%)	Sleedoorn	1,5 m	100 / 120 cm (bosplantsoen)	15
Ma	Malus sylvestris (10%)	Wilde appel	1,5 m	100 / 120 cm (bosplantsoen)	15

NIEUWEWEG 1, ZOELEN

PROJECT:
LANDSCHAPPELIJK INPASSINGSPLAN IVM NIEUWBOUW SCHUREN

LOCATIE:
NIEUWEWEG 1
KADASTRALE GEMEENTE ZOELEN
SECTIE F NUMMER 1407

STATUS:
VOORLOPIG ONTWERP

ONDERDEEL:
BEPLANTINGSPLAN

BURO BINNENVELD
Tuin- en landschapsontwerp

BURO BINNENVELD
TUIN- EN LANDSCHAPSINRICHTING
DIJKGRAAF 328
6721NL BENNEKOM
06-12192241
WWW.BUROBINNENVELD.NL

DATUM: 11-11-2020
PROJECTNR: BB 20.16
PAPIERFORMAAT A3

SCHAAL 1:500

Toelichting op ontwerp:
De nieuw te bouwen schuren zijn bedoeld voor het fokken van duiven. Duiven hebben veel (zon)licht nodig. Het is daarom niet wenselijk om dicht bij de schuren (hoge) beplanting toe te voegen. Daarnaast zorgen hoge bomen ervoor dat roofvogels pas laat gezien worden door de duiven, waardoor ze er eerder aan ten prooi zullen vallen. In het kader van het dierenwelzijn is het daarom van belang niet of nauwelijks hoge bomen toe te passen.
Het perceel heeft momenteel wel een redelijk groene invulling, maar de beplanting bestaat nu vooral uit veel coniferen. Het toevoegen van enkele landschapselementen kan de landschappelijke uitstraling van het terrein verhogen.
Er is voor gekozen om de inpassing vooral toe te passen aan de zuidkant, de westkant en aan de oostkant. Het aanzicht vanaf de Nieuweweg zal daardoor aanzienlijk veranderen. En de zone rond de nieuwe schuren blijft vrij.

Gekozen is voor een aantal verschillende elementen:

Boomgaard en hagen
Een deel van de bestaande verharding op het voorterrein komt te vervallen. Hier komt ruimte voor een boomgaard, met deels oude fruitrassen zoals peer 'Clapp's Favourite' en appel 'Schone van Boskoop'. Om de boomgaard en langs de wegkant komt een haag.

Houtsingel
Achter de boomgaard komt op de erfgrens een houtsingel van 4 rijen breed. Voor de singel is gekozen voor soorten die ook in de nabije omgeving van het plangebied aanwezig zijn, zoals els of soorten die gebiedseigen zijn zoals veldesdoorn, hazelaar en sleedoorn. De beplanting wordt in een bepaalde verhouding toegepast. De hoofdsoorten zijn els, veldesdoorn, gelderse roos en hazelaar (elk 15%). Daarnaast bevat de houtsingel lijsterbes, vuilboom, sleedoorn en wilde appel (elk 10%). De planten mogen tijdens het planten gemengd worden. De houtsingel wordt zo'n 6,5 meter breed met daarin 4 rijen beplanting. De planten zullen aangeplant worden in een verspringend plantverband met een onderlinge afstand van 1,5 m.

Losse bomen
Daarnaast worden er nog enkele losse bomen toegevoegd. Op het voorterrein komt een solitaire linde. Aan de westkant van het perceel (langs de sloot), staan al enkele elzen. Deze rij kan wat aangevuld worden met enkele nieuwe elzen,

NIEUWEWEG 1, ZOELEN

PROJECT:
LANDSCHAPPELIJK INPASSINGSPLAN IVM NIEUWBOUW SCHUREN

LOCATIE:
NIEUWEWEG 1
KADASTRALE GEMEENTE ZOELEN
SECTIE F NUMMER 1407

STATUS:
VOORLOPIG ONTWERP

BURO BINNENVELD
Tuin- en landschapsontwerp

BURO BINNENVELD
TUIN- EN LANDSCHAPSINRICHTING
DIJKGRAAF 328
6721NL BENNEKOM
06-12192241
WWW.BUROBINNENVELD.NL

DATUM: 11-11-2020
PROJECTNR: BB 20.16
PAPIERFORMAAT: A3

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
22 februari 2022	**D.108637** **Z.038106**	**D.108638** **Z.038106**

Onderwerp bouwen van 2 duivenhokken Nieuweweg 1 in Zoelen

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 11 januari 2022;

besluit:

1. Een ontwerpverklaring van geen bedenkingen af te geven voor het weigeren van een aanvraag omgevingsvergunning voor de bouw van twee duivenhokken bij de woning aan de Nieuweweg 1 te Zoelen;
2. Deze ontwerpverklaring als definitieve verklaring van geen bedenkingen aan te merken als geen zienswijzen worden ingediend;

Vastgesteld in de openbare vergadering van 22 februari 2022,

De griffier, De voorzitter,

E.E. Weijenberg J.P.M. Meijers

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
22 februari 2022	D.108637 Z.038106	D.108638 Z.038106

Onderwerp **bouwen van 2 duivenhokken Nieuweweg 1 in Zoelen**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 11 januari 2022;

besluit:

1. Een ontwerpverklaring van geen bedenkingen af te geven voor het weigeren van een aanvraag omgevingsvergunning voor de bouw van twee duivenhokken bij de woning aan de Nieuweweg 1 te Zoelen;
2. Deze ontwerpverklaring als definitieve verklaring van geen bedenkingen aan te merken als geen zienswijzen worden ingediend;

Vastgesteld in de openbare vergadering van 22 februari 2022,

De griffier,

E.E. Weijenberg

De voorzitter,

J.P.M. Meijers

Raadsvergadering

Dossiernummer	2074
Extern Zaak ID	Z.028612
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 februari 2022
Agendapunt	5.4
Titel	Vaststelling bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant
Organisatieonderdeel	Domein Ruimte
Eigenaar	Straatman, N.
Portefeuillehouder	P.A.J.M. van den Hurk

Bijlagen
Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant
Bijlage 1: Raadsbesluit Vaststelling bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant
Bijlage 2: Nota van Zienswijzen Kerk-Avezaath, Teisterbant
Bijlage 3: Ontwerpbestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant
Bijlage 4: Ontwerpbeeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaaht, Teisterbant
Bijlage 5: Getekende overeenkomst Kerk-Avezaath, Teisterbant (vertrouwelijk)
Bijlage 6: Regels Kerk-Avezaath, Teisterbant
Bijlage 7: Verbeelding bestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant
Bijlage 8: Taxatierapport Kerk-Avezaath, Teisterbant (vertrouwelijk)
Inspraakreactie Bestuur BVKA - Bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant
Bijlage bij inspraakreactie Bestuur BVKA - wijzigingsvoorstel van het bestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant
Reactie op vragen bestemmingsplan Kerk-Avezaath.pdf
D.107846 - Getekend raadsbesluit Vaststelling bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Collegevergadering	11 januari 2022
Agendacommissie	26 januari 2022

Voorbespreking I	8 februari 2022
Raadsvergadering	**22 februari 2022**

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met de beantwoording van de ingekomen overleg reactie op het ontwerpbestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant zoals opgenomen in de Nota van Zienswijzen;
2. Het bestemmingsplan 'Kerk-Avezaath, Teisterbant' met IDN NL.IMRO.0214.KERTeisterbant-BVA1 gewijzigd vast te stellen ten opzichte van het in procedure gebrachte ontwerpplan zoals te vinden in de nota van zienswijzen waarbij de grondwaterbeschermingsfuncties in de toelichting, regels en op de verbeelding zijn opgenomen.
3. Het beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant vast te stellen.
4. Geen exploitatieplan vast te stellen bij het bestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant.

Besluit

1. In te stemmen met de beantwoording van de ingekomen overleg reactie op het ontwerpbestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant zoals opgenomen in de Nota van Zienswijzen;
2. Het bestemmingsplan 'Kerk-Avezaath, Teisterbant' met IDN NL.IMRO.0214.KERTeisterbant-BVA1 gewijzigd vast te stellen ten opzichte van het in procedure gebrachte ontwerpplan zoals te vinden in de nota van zienswijzen waarbij de grondwaterbeschermingsfuncties in de toelichting, regels en op de verbeelding zijn opgenomen.
3. Het beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant vast te stellen.
4. Geen exploitatieplan vast te stellen bij het bestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant.

Toelichting

Het besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag). Mevrouw E. van Dam (Fractie Mevrouw van Dam), mevrouw M. Bettink-Pierik (CDA) en de heer A. Warmer (PvdA) geven een stemverklaring.

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
22 februari 2022	**D.107573** **Z.028612**

Voorstel ingebracht door	N. Straatman
Portefeuillehouder	P.A.J.M. van den Hurk
Begrotingsprogramma en taakveld	Ruimte; ruimtelijke ordening

Onderwerp **Vaststelling bestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant**

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met de beantwoording van de ingekomen overleg reactie op het ontwerpbestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant zoals opgenomen in de Nota van Zienswijzen;
2. Het bestemmingsplan 'Kerk-Avezaath, Teisterbant' met IDN NL.IMRO.0214.KERTeisterbant-BVA1 gewijzigd vast te stellen ten opzichte van het in procedure gebrachte ontwerpplan zoals te vinden in de nota van zienswijzen waarbij de grondwaterbeschermingsfuncties in de toelichting en regels zijn opgenomen.
3. Het beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant vast te stellen.
4. Geen exploitatieplan vast te stellen bij het bestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant.

Samenvatting van het voorstel

Het college legt het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant ter vaststelling voor aan de gemeenteraad. Het bestemmingsplan maakt de bouw van 55 woningen mogelijk. Het plan is gelegen ten noorden van Kerk-Avezaath grenzend aan de wijk Lutterveld II. Het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerpbeeldkwaliteitsplan hebben ter inzage gelegen voor een periode van zes weken. Er zijn twee zienswijzen ingediend. Voorgesteld wordt om het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen. De toelichting, regels en verbeelding worden aangevuld, zodat de grondwaterbeschermingsfuncties goed worden geborgd. Het beeldkwaliteitsplan wordt ongewijzigd vastgesteld.

HOOFDLIJNEN

1. Inleiding

Het ontwerpbestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant heeft ter inzage gelegen. Het plan maakt de bouw van 55 woningen mogelijk in het gebied ten noorden van Kerk-Avezaath, grenzend aan Lutterveld II.
In het noordelijk deel van het plangebied zijn langs de ontsluitingsweg 22 woningen gesitueerd: 14 twee-onder-een-kapwoningen en 8 rijwoningen in twee blokjes van 3 en 5 woningen. In het zuidelijk deel zijn 33 woningen geprojecteerd: 16 sociale woningen en 17 woningen in de vrije sector.

Op 28 september 2021 heeft het college besloten om het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerpbeeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant in procedure te brengen. Het plan heeft van 12 oktober 2021 tot en met 22 november 2021 ter inzage gelegen. Gedurende deze periode zijn er twee zienswijzen ingediend.

2. Doel / meetbaar effect

Door het bestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant, wordt de bouw van 55 woningen mogelijk gemaakt in het gebied ten noorden van Kerk-Avezaath, grenzend aan Lutterveld II.

3. Argumenten

1.1. Gedurende de inzagetermijn zijn er twee zienswijzen ingediend.

Het ontwerpbestemmingsplan heeft van 12 oktober 2021 tot en met 22 november 2021 ter inzage gelegen. Er zijn twee zienswijzen binnengekomen. In de Nota van Zienswijzen zijn de zienswijzen samengevat en is er een ambtelijke reactie verwoord. Hieruit komt naar voren dat de toelichting en regels moeten worden aangevuld zodat de grondwaterbeschermingsfuncties goed worden geborgd in het vast te stellen bestemmingsplan. De voorgestelde wijzigingen kunt u terugvinden in de betreffende Nota.

2.1 Het plan voldoet aan een goede ruimtelijke ordening

De beoogde ruimtelijke ontwikkeling is getoetst aan de geldende beleidskaders en de milieu- en omgevingsaspecten zijn onderzocht. Dit is samen met een beschrijving van het plangebied en de beoogde ontwikkeling in het bestemmingsplan onderbouwd. In het bestemmingsplan staat tevens een toelichting op de relevante juridische aspecten en op de uitvoerbaarheid van het plan. Het bestemmingsplan toont daarmee aan dat de beoogde ontwikkeling voldoet aan een goede ruimtelijke ordening.

3.1 *Het beeldkwaliteitsplan vormt het toetsingskader bij de verlening van de omgevingsvergunningen en de inrichting van de openbare ruimte.*

Het ontwerpbeeldkwaliteitsplan heeft samen met het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegen. De ingediende zienswijzen hebben geen betrekking op het beeldkwaliteitsplan. In de welstandsnota van Buren is dit gebied niet opgenomen. In het beeldkwaliteitsplan zijn spelregels vastgelegd die, in combinatie met het bestemmingsplan, het uitgangspunt vormen voor nadere uitwerking van het plan.

4.1 Een exploitatieplan vaststellen is niet nodig.

De wet schrijft voor dat er een exploitatieplan moet worden vastgesteld door de gemeenteraad voor gronden waarvoor een bouwplan is voorzien. De raad kan bij de vaststelling van een bestemmingsplan besluiten geen exploitatieplan vast te stellen als het verhaal van de kosten van de grondexploitatie op een andere manier is geregeld. Er is voor dit plan een anterieure overeenkomst gesloten, op deze manier is het kostenverhaal geregeld. De raad kan daarom besluiten geen exploitatieplan vast te stellen.

4. Kanttekeningen

1.1 Indien het bestemmingsplan niet wordt vastgesteld, wordt niet voldaan aan de inspanningsverplichting.

In de overeenkomst die gesloten is in het kader van het plan Kerk-Avezaath, Teisterbant is een inspanningsverplichting opgenomen voor het realiseren van deze woningbouwontwikkeling van 55 woningen.

TOELICHTING EN UITVOERING

5. Financiën

Met de initiatiefnemer is een anterieure overeenkomst gesloten in het kader van deze bestemmingsplanherziening. De kosten die gemaakt worden voor dit plan, worden verhaald op de initiatiefnemer. Hierdoor hoeft de gemeenteraad geen exploitatieplan vast te stellen voor dit bestemmingsplan. Het college heeft op 28 september 2021 besloten de grond aan initiatiefnemers te verkopen. Uit rapportage van een onafhankelijk deskundige is gebleken dat de verkoopprijs marktconform is. Dit gegeven wordt verwerkt bij de herijking van de grondexploitatie voor project Teisterbant in 2022.

6. Communicatie

De indieners van de zienswijzen en de initiatiefnemer worden geïnformeerd over het besluit tot vaststelling. Na vaststelling van het bestemmingsplan wordt het bestemmingsplan op de gebruikelijke wijze gepubliceerd.

7. Uitvoering en planning

Nadat het bestemmingsplan is vastgesteld, zal het plan worden gepubliceerd. Het plan zal dan in het kader van de beroepstermijn voor een periode van zes weken ter inzage worden gelegd.

8. Participatie

De wettelijk voorgeschreven procedure voorziet in de mogelijkheid tot burgerparticipatie. Dit kan door het indienen van zienswijzen. Daarnaast heeft initiatiefnemer de plannen toegelicht aan de direct omwonenden. Ook is er een inloopavond georganiseerd op 12 oktober 2021 in het dorpshuis te Kerk-Avezaath. Hier kon het plan worden bekeken en was het mogelijk vragen te stellen.

9. Duurzaamheid

n.v.t.

Bijlagen:

1. Raadsbesluit
2. Nota van zienswijzen Kerk-Avezaath, Teisterbant
3. Ontwerpbestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant
4. Ontwerpbeeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant
5. Overeenkomst Kerk-Avezaath, Teisterbant (vertrouwelijk)

Inlichtingen bij:

Naam	N. Straatman
Domein	Ruimte

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
22 februari 2022	**D.105130**	**D.107846** **Z.028612**

Onderwerp **Vaststelling bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 11 januari 2022;

besluit:

1. In te stemmen met de beantwoording van de ingekomen overleg reactie op het ontwerpbestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant zoals opgenomen in de Nota van Zienswijzen;
2. Het bestemmingsplan ‘Kerk-Avezaath, Teisterbant’ met IDN NL.IMRO.0214.KERTeisterbant-BVA1 gewijzigd vast te stellen ten opzichte van het in procedure gebrachte ontwerpplan zoals te vinden in de nota van zienswijzen waarbij de grondwaterbeschermingsfuncties in de toelichting, regels en op de verbeelding zijn opgenomen.
3. Het beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant vast te stellen.
4. Geen exploitatieplan vast te stellen bij het bestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 22 februari 2022.

De griffier, De voorzitter,

E.E. Weijenberg J.P.M. Meijers

Nota van Zienswijzen
Bestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant

Datum raadsbesluit vaststelling bestemminsplan: 22 februari 2022

Inhoud

1. Inleiding

2. Zienswijzen
Beantwoording zienswijze

3. Bijlagen

1 Inleiding

Op 28 september 2021 heeft het college van B&W besloten om het ontwerpbestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant en het ontwerpbeeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant in procedure te brengen. Dit bestemmingsplan maakt de bouw van een woongebied met 55 woningen mogelijk. Het plan is gelegen ten noorden van Kerk-Avezaath grenzend aan de woonwijk Lutterveld II.

Procedure
In de periode van 12 oktober tot en met 22 november 2021 heeft het ontwerpbestemmingsplan 'Kerk-Avezaath, Teisterbant' met IDN NL.IMRO.0214.KERTeisterbant-BON1, ter inzage gelegen met de mogelijkheid voor eenieder om hier opmerkingen op kenbaar te maken bij de gemeenteraad.

Zienswijzen en beantwoording
In de genoemde periode zijn er twee reacties binnengekomen en deze zijn ontvankelijk. De voorliggende nota bevat de beantwoording hiervan. De zienswijzen zijn als bijlage (geanonimiseerd) bijgevoegd.

2 Zienswijzen

De zienswijze die is ingediend hebben we in dit hoofdstuk samengevat en van een reactie voorzien.

Zienswijze
Zienswijze 1
Zienswijze 2

2.1 Algemeen

Zienswijze 1

Samenvatting

1. Voor boringsvrije zones en kwo-vrije zones gelden er randvoorwaarden ten aanzien van ingrepen in de bodem op basis van paragraaf 3.2.4 en 3.2.5 van de Omgevingsverordening Gelderland. Voor intrekgebieden geldt, naast het verbod op de winning van fossiele energie, ook de zorgplicht. Dit blijkt uit de toelichting op artikel 3.5 van de verordening. Met andere woorden er wordt van het bevoegd gezag verwacht dat wordt nagegaan welke gevolgen een bepaalde ontwikkeling kan hebben voor de functie van intrekgebied.
2. Voor het intrekgebied is het van belang dat verstening beperkt wordt en regenwater zoveel mogelijk onverstoord kan intrekken. Binnen het plangebied neemt de verstening toe met ca. 1,65 ha. Voor zover verstening wordt aangebracht dient dit zoveel mogelijk waterdoorlatend te zijn. Verder is afkoppeling van de regenafvoer van het riool van belang. Het plan voorziet in verbreding van een watergang waardoor mogelijkerwijs water sneller wordt afgevoerd in plaats van dat het kan intrekken in de bodem.
3. Ter voorkoming dat watervoerende lagen in de bodem worden geraakt, is het van belang dat wordt uitgesloten dat er diepe grondwerken/-werkzaamheden worden uitgevoerd en installaties op diepte worden aangebracht, bijvoorbeeld voor de winning van bodemenergie.
4. In algemene zin is het van belang dat bij plannen waar grondwaterbescherming aan de orde is, in de planregels de aanduiding grondwaterbescherming wordt opgenomen en dit ook op de verbeelding zo aan te duiden.
5. Verzocht wordt om alsnog een uitgebreide watertoets uit te voeren waarbij gekeken wordt naar de verschillende functies die verband met de bescherming van het grondwater voor de drinkwaterwinning. Van belang is dat de intrekfunctie niet verslechtert en dat zeker wordt gesteld dat watervoerende bodemlagen niet kunnen worden verstoord.

Reactie gemeente Buren
De opmerkingen gemaakt door Vitens worden verwerkt in de toelichting, regels en op de verbeelding.

Conclusie
De zienswijze gegrond verklaren en deze verwerken in de toelichting, regels en op de verbeelding.

Zienswijze 2

Samenvatting

1. Als direct omwonenden hebben wij ernstige bezwaren tegen de ontsluiting naar de geplande nieuwbouwwijk Teisterbant via de Achterstraat.
2. Recent hebben de bewoners vernomen dat het voornemen van de Klok groep is om op termijn veel meer dan 55 woningen te plaatsen ten oosten van Teisterbant. Een aantal van 200 tot 300 woningen is genoemd. Dit zou een ernstige afbreuk van ons woongenot vormen aan het eind van een nu nog rustige straat.
3. De bewoners maken zich zorgen om de verkeersveiligheid. De bocht voor hun woning is scherp, smal en onoverzichtelijk door de begroeiing.
4. Er is een belangrijke discrepantie tussen de werkelijkheid en de in het plan onjuist getekende kadastrale grens ter plaatse van de bocht (weg vormt verbinding van voormalig corsoterrein naar de Achterstraat) in de weg voor hun woning.
5. Ook is direct om de hoek een speeltuin gesitueerd. Waar de afwezigheid van verkeer nu geen gevaar vormt voor spelende kinderen, zal het risico op ongevallen stijgen wanneer de nieuwbouw wijk voltooid is.
6. Vooral over het passerende bouwverkeer tijdens de bouwperiode hebben wij grote zorgen.

7. Uit het bestemmingsplan blijkt een schatting van ongeveer 388 verkeersbewegingen per dag voor de geplande 55 woningen. Na extrapolatie van dit getal voor bijvoorbeeld nog eens 250 woningen, gaat het in de toekomst om ongeveer 2150 verkeersbewegingen per dag. Uit de bijlage met de berekeningen voor de geluidsnormen blijkt dat deze zouden worden overschreden bij 1000 verkeersbewegingen per dag (48dB).
8. Eerder advies van de klankbordgroep om de ontsluiting niet via de Achterstraat te plannen is door het college terzijde geschoven.

Reactie gemeente Buren

Ad 1. De verkeersgeneratie kan berekend worden aan de hand van de kencijfers van de publicatie 'CROW 381 Toekomstbestendig parkeren' uit 2018. De verwachte verkeersgeneratie varieert per woningtype:
- Sociale woningen (koop of huur): 5,6 verkeersbewegingen per woning per dag;
- Rijenwoningen (koop), tussen- of hoekwoningen:7,4 verkeersbewegingen per woning per dag;
- Halfvrijstaande woningen: 7,8 verkeersbewegingen per woning per dag;
- Vrijstaande woningen: 8,2 verkeersbewegingen per woning per dag.

Op basis van het verkavelingsplan kan berekend worden, dat de totale verkeersgeneratie ongeveer 386 verkeersbewegingen per dag zal bedragen. Deze verkeersbewegingen worden afgewikkeld via verschillende routes (De Abdij, de Thornstraat, Die Haghe, Teisterbantstraat op de Achterstraat en de Achterstraat). Al het verkeer van de nieuwe woonwijk wordt direct of indirect afgewikkeld via de Achterstraat. In 2019 bedroeg de verkeersintensiteit van de Achterstraat nog geen 1.000 motorvoertuigen per etmaal.
Gezien de ligging van het plangebied en de verkeerssituatie ter hoogte van het plangebied mag worden aangenomen dat deze toename van het verkeer zonder problemen opgenomen kan worden door de bestaande wegen in Lutterveld II.

Ad 2. Ongeveer 20 jaar geleden is de laatste woonwijk in Kerk-Avezaath ontwikkeld. Het huidige bestemmingsplan gaat alleen in op de bouw van 55 woningen met de daarbij behorende infrastructuur. Voor een volgende nieuwbouwwijk zal opnieuw een bestemmingsplanprocedure moeten worden opgestart. Onderdeel daarvan vormt de verkeersafwikkeling. Op dit moment zijn er bij de gemeenten geen andere plannen in procedure.

Ad 3. De gemeente zal er op toezien dat de aansluiting op de Achterstraat volgens de eisen zoals vermeld in de ASVV worden toegepast. Sprake moet zijn van een overzichtelijke aansluiting op de Achterstraat. De begroeiing moet daaraan ondergeschikt zijn.

Ad 4. De ruimte is voldoende om er een weg met voetpad aan te leggen. Naar aanleiding van de zienswijze is dit nogmaals gecheckt.

Ad 5. De meeste kinderen die de speeltuin bezoeken moeten een bepaalde afstand overbruggen en sommige moeten daarbij meerdere wegen oversteken. De kinderen wonende in het oosten of zuiden van Kerk-Avezaath zullen door de grotere afstand van de speeltuin meer wegen moeten oversteken dan de kinderen die in het noorden wonen. Een extra oversteek maakt de speeltuin niet meteen verkeersonveilig. Bij het inrichten van de weg rondom de speeltuin zal rekening worden gehouden met het gebruik van de speeltuin door snelheidsmaatregelen te treffen.

Ad 6. De gemeente deelt die zorgen. Om die reden is de gemeente in overleg met de provincie Gelderland om voor het bouwverkeer ter plaatse een bouwinrit te realiseren aan de provinciale weg N834 voor de realisatie van de 55 woningen. Mocht dat onverhoopt niet doorgaan dan zullen alternatieven onderzocht worden.

Ad 7. Het bestemmingsplan is opgesteld om 55 woningen te kunnen realiseren. De uitgevoerde onderzoeken zijn hierop gebaseerd. Op dit moment zijn 250 woningen niet aan de orde.

Ad 8. Voor een woonwijk bestaande uit 55 woningen kan volstaan worden met de voorgestelde ontsluitingen.

Conclusie

De zienswijze ongegrond verklaren. Het voorgenomen initiatief zal niet leiden tot verkeerskundige problemen. Nabij de speeltuin en de aansluiting op de Achterstraat treffen we maatregelen om de verkeersveiligheid te verbeteren.

3 Bijlagen

1. Zienswijzen

Bijlage 1.

Zienswijze 1:

Openbaar

Gemeente Buren
t.a.v. de gemeenteraad
Postbus 23
4020 BA MAURIK

Behandeld door	[redacted]	Datum	22 november 2021
Doorkiesnummer		Email	[redacted]
Ons kenmerk	2021/081 AMT-GLD/IA	Uw kenmerk	--
Onderwerp	Zienswijze ontwerpbestemmingsplan en beeldkwaliteitplan gemaakt Kerk-Avezaath, Teisterbant		

Geachte raad,

In het kader van het ontwerpbestemmingsplan en het plan beeldkwaliteit gemaakt Kerk-Avezaath sturen we u bij deze onze zienswijze toe.

Het plan voorziet in de mogelijkheid tot de aanleg van een nieuwe woonwijk aan de noordzijde van de bebouwde kom. De planlocatie ligt in een boringsvrije en kwo-vrije zone en in het intrekgebied van de grondwaterwinning Kerk-Avezaath van Vitens.

Voor boringsvrije zones en kwo-vrije zones gelden er randvoorwaarden ten aanzien van ingrepen in de bodem op basis van paragraaf 3.2.4 en 3.2.5 van de Omgevingsverordening Gelderland. Voor intrekgebieden geldt, naast het verbod op de winning van fossiele energie, ook de zorgplicht. Dit blijkt uit de toelichting op artikel 3.5 van de verordening. Met andere woorden er wordt van het bevoegd gezag verwacht dat wordt nagegaan welke gevolgen een bepaalde ontwikkeling kan hebben voor de functie van intrekgebied.

We hebben helaas niet kunnen lezen hoe het plan is getoetst met het oog op deze functies en op welke wijze deze functies in het bestemmingsplan worden beschermd. Voor het intrekgebied is van belang dat verstening beperkt wordt en regenwater zoveel mogelijk onverstoord kan intrekken. Binnen het plangebied neemt de verstening toe met ca. 1.65 hectare. Voor zover verstening wordt aangebracht dient dit zoveel mogelijk waterdoorlatend te zijn. Verder is afkoppeling van de regenafvoer van het riool van belang. Het plan voorziet in verbreding van een watergang waardoor mogelijkerwijs water sneller wordt afgevoerd in plaats dat het kan intrekken in de bodem.

Ter voorkoming dat watervoerende lagen in de bodem worden geraakt, is het van belang dat wordt uitgesloten dat er diepe grondwerken/-werkzaamheden worden uitgevoerd en installaties op diepte worden aangebracht, bijvoorbeeld voor de winning van bodemenergie. Voor zover dat toch nodig is, dient er eerst te worden onderzocht of dat uitvoerbaar is, mede gelet op de provinciale beschermingsregels in de Omgevingsverordening.

In algemene zin is het van belang dat bij plannen waar grondwaterbescherming aan de orde is, in de planregels de aanduiding grondwaterbescherming wordt opgenomen en dit ook op de verbeelding zo aan te duiden. In voorliggend geval zou het dan gaan om de functie van

koude- en warmteopslagvrije zone, boringsvrije zone en intrekgebied, zie hiervoor de voorbeeldbijlage II. Daarbij kan dan een rechtstreekse verwijzing opgenomen worden naar de bepalingen hiervoor in de provinciale Omgevingsverordening. In bijlage I treft u een voorbeeldtekst aan voor het onderdeel grondwaterbescherming voor de toelichting in een bestemmingsplan.

We verzoeken u om alsnog eerst een uitgebreide watertoets uit te voeren waarbij gekeken wordt naar de verschillende functies in verband met de bescherming van het grondwater voor de drinkwaterwinning. Wij hopen dat u alsnog deze watertoets grondwaterbescherming uitvoert en erop toeziet dat het plan niet wordt aangenomen indien de grondwaterbeschermingsfuncties zouden kunnen worden aangetast. Van belang is dat de intrekfunctie niet verslechtert en dat zeker wordt gesteld dat watervoerende bodemlagen niet kunnen worden verstoord.

Wij hopen dat u de gevraagde aanpassingen doorvoert en wensen u veel succes met de verdere besluitvorming.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Omgevingsmanager

BIJLAGE I: TEKSTVOORSTEL TOELICHTING

Drinkwaterbescherming

Het plangebied is gelegen binnen een intrekgebied grondwater, boringsvrije zone en koude- en warmteopslagvriie zone. Hiervoor zijn specifieke regels opgenomen in de Omgevingsverordening Gelderland (artikel 3.5, par. 3.2.4 en par. 3.2.5) ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de drinkwaterwinning. Deze regels hebben onder meer betrekking op de aanleg van boorputten (waaronder sonderingen), grond- of funderingswerken en open of gesloten bodemenergiesystemen. Zo zijn bodemenergiesystemen verboden en is het verboden om boorputten op te richten. Tevens is het verboden om grond- of funderingswerkzaamheden uit te voeren op een diepte van 3 meter of meer onder het maaiveld. Deze verboden gelden niet indien wordt voldaan aan bepaalde voorschriften die opgenomen zijn in de verordening. Voorafgaand aan het oprichten van een boorput of het uitvoeren van grond- of funderingswerkzaamheden dieper dan 3 meter dient door degene die de activiteit onderneemt een melding te worden gedaan bij Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland.

De zorgplicht grondwaterbescherming vraagt aandacht om te voorkomen dat bepaald handelen of juist het nalaten daarvan de kwaliteit van het grondwater aantast.

Omdat bij de uitvoering van werkzaamheden in het plangebied moet worden voldaan aan de regels die opgenomen zijn in de Omgevingsverordening voor boringsvrije zones, koude- en warmteopslagvrije zones en intrekgebieden, is op de verbeelding van het bestemmingsplan de aanduiding 'milieuzone – beschermingszone grondwater' opgenomen. In de regels is bepaald dat hier tevens de regels uit de Omgevingsverordening Gelderland gelden vanwege de ter plaatse aanwezige boringsvrije zone, koude- en warmteopslagvrije zone en het intrekgebied. De aanduiding 'milieuzone – beschermingszone grondwater' vervult daarmee een signaleringsfunctie en maakt direct duidelijk dat deze regels uit de verordening ten behoeve van de bescherming van het grondwater in acht genomen moeten worden. De regels die opgenomen zijn in de Omgevingsverordening Gelderland hebben een rechtstreekse werking en deze gelden dus, ook los van het bestemmingsplan, altijd.

BIJLAGE II: TEKSTVOORSTEL BESTEMMING 'MILIEUZONE – BESCHERMINGSZONE GRONDWATER: BORINGSVRIJE ZONE, KOUDE- EN WARMTEOPSLAGVRIJE ZONE EN INTREKGEBIED

"Artikel XX – Milieuzone Beschermingszone Grondwater: boringsvrije zone, koude- en warmteopslagvrije zone en intrekgebied.

De *gronden ter plaatse van de aanduiding 'Milieuzone Beschermingszone Grondwater: boringsvrije zone, koude- en warmteopslagvrije zone en intrekgebied' zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming van de functie van de bodem en daarin aanwezige waterlagen ten behoeve van de drinkwatervoorziening. Voor deze zones zijn naast de regels van dit plan tevens de regels van toepassing zoals die zijn opgenomen in de Omgevingsverordening Gelderland.*

Zienswijze 2:

Betreft: zienswijze tav geplande nieuwbouwwijk Teisterbant in Kerk-Avezaath (bestemmingsplan: IMRO-idn: NL.IMRO.0214.KERTeisterbant-BON1, VERSIE IMRO2012)

Datum: 21 november 2021

Geachte gemeenteraad,

Als direct omwonende hebben wij ernstige bezwaren tegen de ontsluiting naar de geplande nieuwbouwwijk Teisterband via de Achterstraat. In praktijk zal deze ontsluiting de voornaamste toegangsweg worden voor de geplande wijk. Recent hebben we vernomen dat het voornemen van Klok groep is om op termijn veel meer dan 55 woningen te plaatsen op het land gelegen hierachter; genoemd is een getal van nog eens 200 tot 300 woningen. Buiten het feit dat dit een ernstige afbreuk is voor ons woongenot aan het einde van een nu nog rustige doodlopende straat, maken we ons ook zorgen over de verkeersveiligheid.

De bocht bij ons voor is scherp, smal en onoverzichtelijk vanwege begroeiing. Daarnaast is er sprake van een belangrijke discrepantie tussen de werkelijkheid en de in het plan onjuist getekende kadastrale grens ter plaatse van deze bocht. Naast deze onveilige bocht is direct om de hoek bovendien ook een speeltuin gesitueerd. Waar de afwezigheid van verkeer nu geen gevaar vormt voor spelende kinderen, zal het risico op ongevallen stijgen wanneer de nieuwbouw wijk voltooid is. Vooral over het passende bouwverkeer tijdens de bouwperiode hebben wij grote zorgen.

Uit het bestemmingsplan blijkt een schatting van ongeveer 388 verkeersbewegingen per dag voor de geplande 55 woningen. Na extrapolatie van dit getal voor bijvoorbeeld nog eens 250 woningen, gaat het in de toekomst om ongeveer 2150 verkeersbewegingen per dag. Uit de bijlage met de berekeningen voor de geluidsnormen blijkt dat deze zouden worden overschreden bij 1000 verkeersbewegingen per dag (48dB).

Eerder advies van de klankbordgroep om de ontsluiting niet via de Achterstraat te plannen is door het college terzijde geschoven. Vanwege bovenstaande argumenten en met het oog op een goede lange termijn planning ten aanzien van de te verwachten uitbreiding van de geplande wijk, vragen wij de ontsluiting via de Achterstraat te heroverwegen. De argumentatie dat uitbreiding van de wijk nu niet ter beoordeling ligt is in onze ogen onjuist. In gesprekken met gemeente en vertegenwoordigers van Klok groep en in het licht van de maatschappelijke en politieke ontwikkelingen op de nationale huizenmarkt, is de ambitie tot uitbreiding van de wijk door alle partijen duidelijk aan ons kenbaar gemaakt.

Met vriendelijke groet,

KUBIEK
Ruimtelijke Plannen

Bestemmingsplan

Kerk-Avezaath, Teisterbant

Gemeente Buren

TOELICHTING

Bestemmingsplan

Kerk-Avezaath, Teisterbant

Gemeente Buren

TOELICHTING

GEGEVENS VAN DE AANVRAGER

Klok Groep BV
Dhr. S. Roelofs
Kanaalstraat 200
6541 XN Nijmegen

KUBIEK Ruimtelijke Plannen
Kerkewijk 156
3904 JJ Veenendaal
T. 0318 – 50 56 37

I. www.kubiek.nu
E. info@kubiek.nu

PLANGEGEVENS:

IDN:	**NL.IMRO.0214.KERTeisterbant-BON1**
Projectnummer:	**Kerk-Avezaath, Teisterbant**
Titel:	

Status	**Datum**
Concept:	17 mei 2021
Voorontwerp:	n.v.t.
Ontwerp:	11 oktober 2021
Vastgesteld:	

Projectleider:	Jan Polinder
Auteur:	Jos van der Mark en Sanne Drost

Inhoudsopgave

TOELICHTING **6**

Hoofdstuk1 Inleiding **6**

1.1 Aanleiding 6
1.2 Ligging en begrenzing plangebied 6
1.3 Vigerende planologische situatie 7
1.4 Opzet bestemmingsplan en toelichting 9

Hoofdstuk2 Beschrijving van de situatie **11**

2.1 Huidige situatie 11
2.2 Toekomstige situatie 16

Hoofdstuk3 Beleidskader **22**

3.1 Rijksbeleid 22
3.1.1 Nationale Omgevingsvisie (NOVI) 22
3.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) 22
3.1.3 Ladder voor duurzame verstedelijking 23
3.2 Provinciaal beleid 24
3.2.1 Provinciale Omgevingsvisie Gaaf Gelderland 24
3.2.2 Provinciale Omgevingsverordening Gelderland 25
3.2.3 Actieplan Wonen 2020-2025 27
3.3 Regionaal beleid 27
3.3.1 Regionale Woonagenda Rivierenland 2020-2030 27
3.4 Gemeentelijk beleid 28
3.4.1 Structuurvisie Buren 2009-2019 28
3.4.2 Woonvisie Buren 2014-2020 28

Hoofdstuk4 Uitvoeringsaspecten **29**

4.1 Wet natuurbescherming 29
4.1.1 Wettelijk kader 29
4.1.2 Gebiedsbescherming 30
4.1.3 Soortenbescherming 30
4.1.4 Stikstofdepositie 31
4.1.5 Conclusie 33
4.2 Bodemkwaliteit 33
4.2.1 Wettelijk kader 33
4.2.2 Onderzoek 34
4.2.3 Conclusie 36
4.3 Cultuurhistorie en archeologie 36
4.3.1 Wettelijk kader 36
4.3.2 Cultuurhistorie 36

	4.3.3	Archeologie	36
	4.3.4	Conclusie	38
4.4		Luchtkwaliteit	38
	4.4.1	Wettelijk kader	38
	4.4.2	Beoordeling	38
	4.4.3	Conclusie	38
4.5		Parkeren en verkeer	39
	4.5.1	Parkeren	39
	4.5.2	Verkeer	39
	4.5.3	Conclusie	40
4.6		Geluidhinder	40
	4.6.1	Wettelijk kader	40
	4.6.2	Onderzoek	40
	4.6.3	Conclusie	40
4.7		Bedrijven en milieuzonering	41
	4.7.1	Wettelijk kader	41
	4.7.2	Beoordeling	42
	4.7.3	Conclusie	42
4.8		Externe veiligheid	42
	4.8.1	Wettelijk kader	42
	4.8.2	Onderzoek	44
	4.8.3	Conclusie	45
4.9		Kabels en leidingen	45
4.10		Water	45
	4.10.1	Inleiding	45
	4.10.2	Beleidskader	46
	4.10.3	Watertoets	46
	4.10.4	Drinkwaterbescherming	50
	4.10.5	Conclusie	50
4.11		Duurzaamheid	50
4.12		M.e.r.-beoordeling	51
	4.12.1	Wettelijk kader	51
	4.12.2	Vormvrije m.e.r.-beoordeling	51
	4.12.3	Conclusie	51
Hoofdstuk5		**Juridische planbeschrijving**	**52**
5.1		Inleiding	52
5.2		Inleidende regels	52
	5.2.1	Begrippen	52
	5.2.2	Wijze van meten	52
5.3		Bestemmingsregels	53
	5.3.1	Opbouw bestemmingen	53
	5.3.2	Bestemmingen	53
5.4		Algemene regels	54
	5.4.1	Anti-dubbeltelregel	54
	5.4.2	Overige algemene regels	54
5.5		Overgangs- en slotregels	54

5.5.1 Overgangsregel 54
5.5.2 Slotregel 54

Hoofdstuk6 Economischeen maatschappelijke uitvoerbaarheid 55

6.1 Economische uitvoerbaarheid 55
6.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid 55
6.2.1 Overleg met omwonenden 55
6.2.2 Overleg met overheidsinstanties 55

TOELICHTING

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Kerk-Avezaath is één van de kernen gelegen in de gemeente Buren. Omdat de kern Buren zelf nauwelijks uitbreidingsmogelijkheden heeft, is gezocht naar locaties in de andere kernen van de gemeente Buren. Al in een vroeg stadium is het oog daarbij gevallen op een terrein aan de noordzijde van de woonwijk Lutterveld II in de kern Kerk-Avezaath. Dit gebied is hieronder globaal aangeduid.

Globale ligging toekomstig woongebied aan de noordzijde van Kerk-Avezaath

Er zijn plannen ontwikkeld voor een woongebied met een capaciteit van 55 woningen, aansluitend op de bestaande bebouwing van Kerk-Avezaath. Het nieuwe woongebied heeft de naam "Teisterbant" gekregen. Dit als eerbetoon aan Huis Teisterbant, een buitenplaats in de directe omgeving van het plangebied.

Het initiatief kan niet worden gerealiseerd op grond van het vigerende bestemmingsplan. Om de 55 nieuwe woningen planologisch-juridisch mogelijk te maken, is een procedure tot vaststelling van een nieuw bestemmingsplan als bedoeld in artikel 3.1 Wet ruimtelijke ordening (Wro) noodzakelijk. Met het voorliggend bestemmingsplan wordt het nieuwe woongebied voorzien van een ruimtelijk juridisch kader. In deze toelichting wordt de beoogde ontwikkeling beschreven en wordt aangetoond dat voldaan kan worden aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening.

1.2 Ligging en begrenzing plangebied

Het plangebied is gelegen ten noorden van Kerk-Avezaath. De locatie ligt in het buitengebied aan de rand van de bebouwde kom.

Theoretisch is het mogelijk de begrenzing van het plangebied te beperken tot de begrenzing van het toekomstige woongebied. Gebleken is echter, dat het nodig is om enkele agrarische gronden, die aansluiten aan het woongebied te betrekken binnen het plangebied. Dit om er planologisch voor te zorgen, dat binnen een afstand van 50 meter rond het toekomstige woongebied geen agrarische gronden

aanwezig zijn, waarvan de zogenaamde spuitzones over een deel van het toekomstige woongebied slaan. Om dit te kunnen bewerkstelligen moeten deze agrarische gronden binnen het plangebied opgenomen worden en voorzien worden van een nadere aanduiding "spuitvrije zone". Dit verklaart de begrenzing van het plangebied, zoals hieronder globaal is aangegeven.

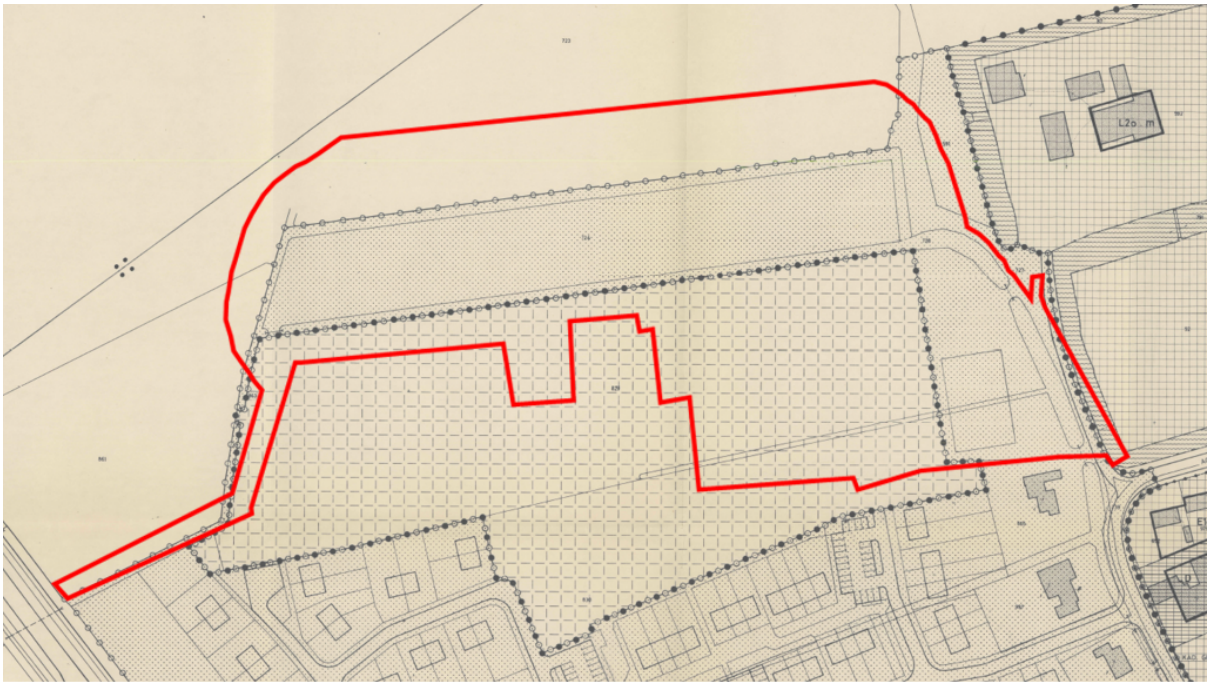

Begrenzing plangebied (rood omlijnd), geprojecteerd op de luchtfoto

1.3 Vigerende planologische situatie

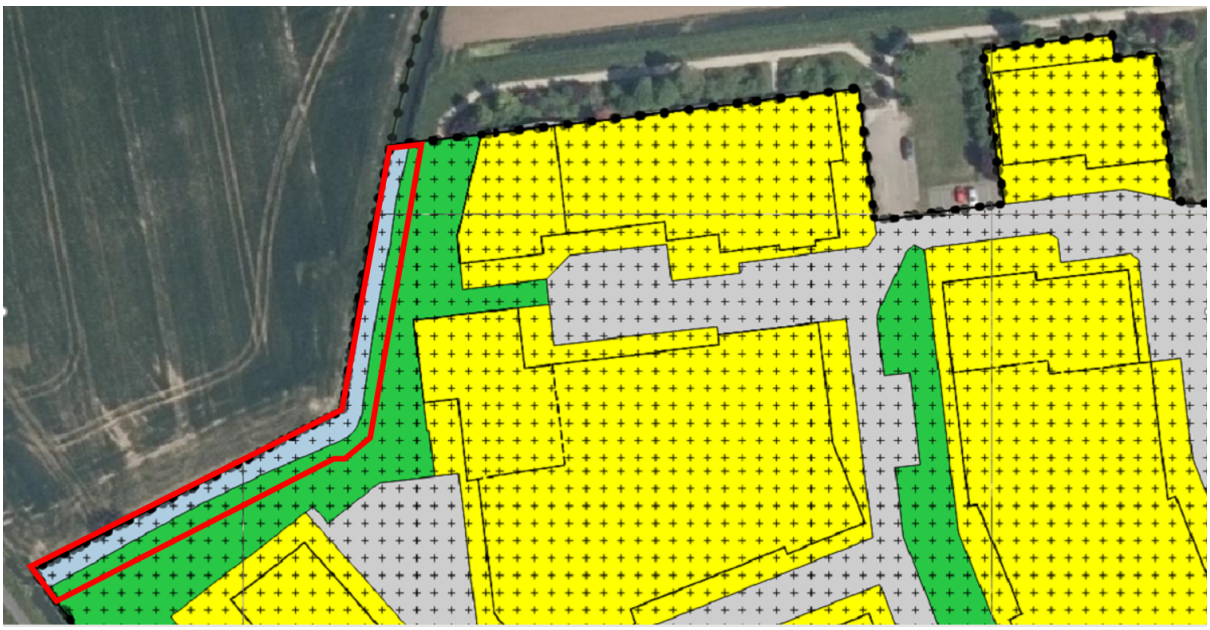
Het plangebied ligt voor een deel nog binnen de begrenzing van het bestemmingsplan 'Kom Kerk-Avezaath 1977' van de voormalige gemeente Zoelen.

Op basis van het bestemmingsplan 'Kom Kerk-Avezaath' is aan een deel van de gronden binnen ons plangebied de bestemming 'Agrarisch productiegebied' toegekend. Op de afbeelding is de begrenzing van het plangebied geprojecteerd op de plankaart van het vigerende bestemmingsplan 'Kom Kerk-Avezaath 1977'. Daarbij dient opgemerkt te worden, dat de plankaart een 'papieren versie' betreft, waardoor er afwijkingen mogelijk zijn ten opzichte van de latere digitale gegevenheden:

Uitsnede vigerend bestemmingsplan 'Kom Kerk-Avezaath 1977' met de globale begrenzing van het plangebied in rood aangegeven.

Daarnaast ligt het plangebied voor een klein deel binnen de begrenzing van het bestemmingsplan 'Kernen Buren', welke is vastgesteld door de raad van de gemeente Buren op 25 juni 2013. Het betreft hier de gronden, die nodig zijn om de bestaande watergang te kunnen verbreden ten behoeve van de benodigde waterberging.

Begrenzing gedeelte plangebied (rood omlijnd), geprojecteerd op een uitsnede van het vigerende bestemmingsplan 'Kernen Buren' (bron: ruimtelijkeplannen.nl)

In het bestemmingsplan 'Kernen Buren' kent het plangebied de enkelbestemming 'Groen' en 'Water' en de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 4 archeologisch onderzoeksgebied 2'.

De voor 'Groen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. groenvoorzieningen en bermen;
b. voet- en fietspaden;
c. speelvoorzieningen;
d. voorzieningen voor de waterhuishouding, waterberging, waterzuivering en hemelwaterinfiltratie;
e. het tijdelijk plaatsen van kramen en wagens ten behoeve van het te koop aanbieden, verkopen of afleveren van goederen, dan wel ten behoeve van het aanbieden van diensten;
f. in- en uitritten;
g. buis- en kabelverbindingen voor riolering, nutsbedrijven en overeenkomstige doeleinden;
h. nutsvoorzieningen.

De voor 'Water' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. waterpartijen, watergangen en daarbij behorende voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, de waterberging daaronder mede begrepen;
b. instandhouding, dan wel herstel en ontwikkeling, van de landschappelijke waarden en de natuurwaarden die eigen zijn aan waterpartijen, watergangen en bijbehorende oeverzones;
c. een aanlegplaats van kano's ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van groen - aanleg en te water laat plaats';
d. bruggen;
e. extensief dagrecreatief medegebruik;
f. steigers en vlonders.

De voor 'Waarde - Archeolgie 4 archeologisch onderzoeksgebied 2' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud en de bescherming van archeologische waarden van de gronden.

Conclusie

Onderhavig initiatief is in strijd met het vigerende bestemmingsplan 'Kom Kern-Avezaath 1977', omdat de huidige bestemmingen geen woningen toestaan. Daarnaast is onderhavig initiatief in strijd met het bestemmingsplan 'Kernen Buren', omdat de verbreding van de watergang niet passend is binnen de bestemming 'Groen'. Om de 55 woningen en de verbreding van de watergang te kunnen realiseren, dient er een nieuw bestemmingsplan te worden vastgesteld.

1.4 Opzet bestemmingsplan en toelichting

Het bestemmingsplan 'Kerk-Avezaath, Teisterbant' bestaat uit de volgende stukken:

- toelichting;
- verbeelding;
- planregels.

De toelichting is niet juridisch bindend, maar vormt een belangrijk onderdeel van het bestemmingsplan. De toelichting geeft aan wat de beweegredenen en achtergronden zijn die aan het bestemmingsplan ten grondslag liggen. Tot slot heeft de toelichting als doel om het bestemmingsplan te begrijpen en de regels op een correcte manier na te leven.

De verbeelding en de planregels vormen samen het juridisch bindende gedeelte van het bestemmingsplan en kunnen enkel in samenhang met elkaar 'gelezen' worden.

Op de verbeelding zijn de bestemmingen van de in het plangebied begrepen gronden en opstallen aangegeven. Aan deze bestemmingen zijn regels en bepalingen gekoppeld om de uitgangspunten van het plan zeker te stellen.

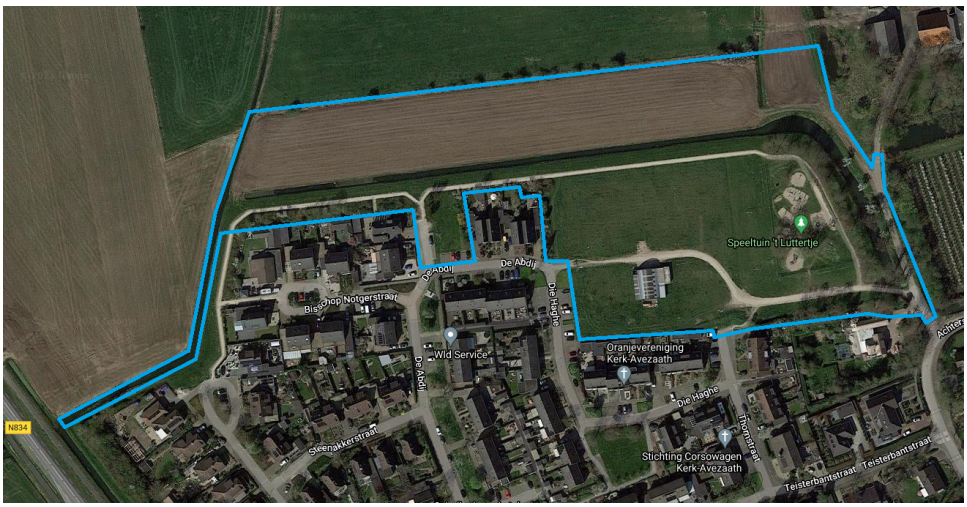
De toelichting is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2 staat stil bij de huidige en toekomstige situatie van het plangebied;
- in Hoofdstuk 3 is een beknopt overzicht opgenomen van de belangrijkste beleidsvisies van de verschillende overheden die relevant zijn voor het plangebied;
- de gevolgen of effecten op de planologische- en milieutechnische aspecten worden in Hoofdstuk beschreven;
- in Hoofdstuk 5 worden de gehanteerde bestemmingen met bijbehorende regeling beschreven;
- Hoofdstuk 6 behandelt ten slotte de economische uitvoerbaarheid en maatschappelijke uitvoerbaarheid. Hierin worden de resultaten beschreven van de gevolgde inspraakprocedure en het vooroverleg conform artikel 3.1.1 Bro.

Hoofdstuk 2 Beschrijving van de situatie

2.1 Huidige situatie

Het toekomstige woongebied is gelegen ten noorden van de bestaande woonwijk Lutterveld II. Op onderstaande afbeelding is goed te zien, dat het plangebied nagenoeg onbebouwd is.

Ligging toekomstig woongebied ten noorden van Lutterveld II

In het plangebied ligt een oost-west gelegen watergang met wandelpad die het plangebied in een zuidelijk en noordelijk deel opsplitst. Ten noorden van deze watergang ligt het agrarisch gebied.

De watergang, die dwars door het plangebied gesitueerd is

Het gebied ten noorden van de watergang wordt gebruikt als bouwland

Het gebied ten zuiden van de watergang vormt het uitloopgebied van de woonwijk Lutterveld II. Hier bevindt zich een wandelpad langs de watergang, terwijl in het oostelijke deel een trapveld en een speeltuin aanwezig is.

Het wandelpad langs de watergang

Het oostelijke deel van het plangebied (Bron: Google Earth)

De (omheinde) speeltuin in het oostelijke deel

Impressie speeltuin

Het trapveldje naast de speeltuin

In de nabijheid van het trapveld bevindt zich ook de enige bebouwing, die het plangebied rijk is. Het betreft hier een corsoloods. Deze loods zal verplaatst worden naar een locatie buiten het plangebied.

De corsoloods

De corsoloods, met op de achtergrond de noordrand van de bestaande bebouwing langs Die Haghe

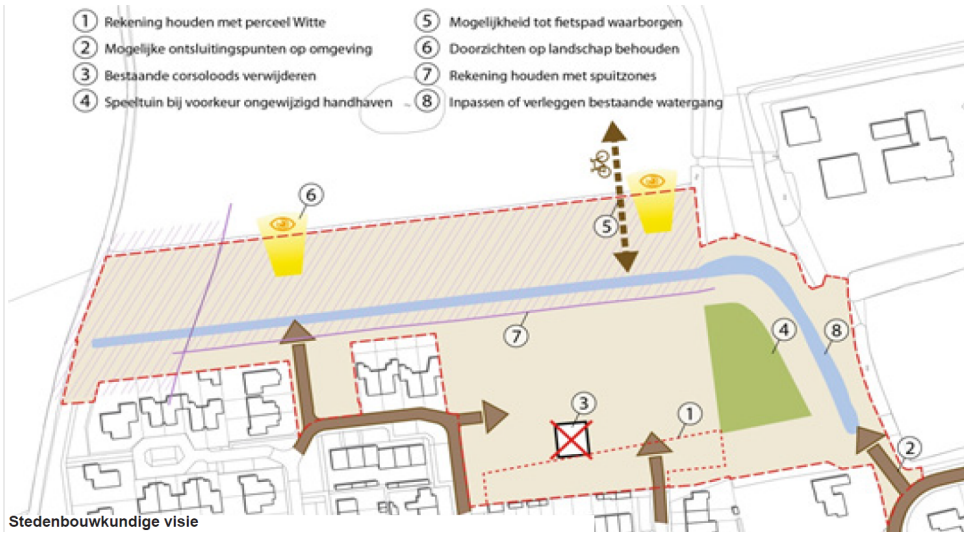

De corsoloods met op de achtergrond de bestaande bebouwing langs De Abdij

Samenvattend kan gesteld worden dat het plangebied nu een groene uitstraling heeft vanwege het gras in het zuidelijke deel en de landbouw in het noordelijke deel. Langs de noord- en de oostrand is enig opgaand groen aanwezig.

2.2 Toekomstige situatie

In maart 2019 is door de gemeenteraad het kader voor de ontwikkeling van dit plangebied vastgesteld. Dit kader vormt de basis en de visie voor de ontwikkeling van de locatie Teisterbant. De essentie van de visie is in dit kader als volgt verbeeld:

Stedenbouwkundige visie

De *letterlijke tekst* bij deze visie is hieronder opgenomen:

Op de locatie mogen woningen worden gebouwd. Het plangebied wordt ontsloten via de bestaande ontsluiting van de wijk Lutterveld II (cijfer 2). Als het ruimtelijk mogelijk is, wordt het plangebied ook via de Achterstraat ontsloten. In het plangebied moeten twee zichtlijnen naar het noorden worden gerealiseerd (cijfer 6). Ook moet er een rekening gehouden worden met een mogelijk fietspad van Kerk-Avezaath naar de sportvelden (cijfer 5).

In het plangebied zijn diverse elementen aanwezig, zoals de corsoloods, speeltuin en een watergang. Bij het ontwikkelen van de locatie hoeft geen rekening gehouden te worden met de corsoloods. De gemeente Buren heeft de inspanningsverplichting de corsoloods te verwijderen (cijfer 3). Er moet

rekening gehouden worden met de speeltuin en de watergang. De speeltuin wordt bij voorkeur ongewijzigd gehandhaafd (cijfer 4) en het uitgangspunt is het behouden van de bestaande watergang (cijfer 8)

Daarnaast moet rekening worden gehouden met spuitzones (cijfer 7) en afkoop van een pachtovereenkomst. De gemeente is voor twee zones een afkoopvergoeding overeengekomen met de grondeigenaar en met de pachter. Met de spuitzone in de noord-westhoek moet rekening worden gehouden in de planvorming.

Op basis van deze visie is door SAB een stedenbouwkundige verkaveling opgesteld met een capaciteit van 55 woningen.

Stedenbouwkundige verkaveling

De hoofdopzet van de verkaveling

Het nieuwe woongebied wordt hoofdzakelijk ontsloten vanaf de Achterstraat en De Abdij. De aansluitpunten op de bestaande wegen zijn hieronder in beeld gebracht:

Vanaf dit punt op de Achterstraat wordt het nieuwe woongebied ontsloten

Vanaf dit punt op De Abdij wordt het nieuwe woongebied ook ontsloten

De bestaande watergang wordt gehandhaafd, waardoor het plangebied opgedeeld wordt in een zuidelijk en een noordelijk deel.

Het **zuidelijke deel** vormt als het ware de afronding van de bestaande woonwijk Lutterveld II.

Het zuidelijke deelgebied

Op de verkavelingstekening is te zien, dat de speeltuin in het oostelijke deel van dit deelgebied gehandhaafd is. De rest van het plangebied wordt voor woningbouw benut. In totaal zijn in dit deelgebied 33 woningen geprojecteerd: een 16-tal sociale woningen in het zuidelijke deel (op de locatie van de corsoloods), terwijl het noordelijke deel ruimte biedt aan 17 woningen in de vrije sector, waaronder 14 rijenwoningen.

De sociale woningen bestaan in beginsel uit 1 bouwlaag met een kap en worden ontsloten vanaf De Abdij en een nieuwe weg, die Die Haghe verbindt met de Thornstraat.

Het gebied met de sociale woningen wordt aan de zuidzijde begrensd door de bestaande achtertuinen

van de woningen aan Die Haghe. Hierdoor worden de bestaande erfafscheidingen van deze bestaande woningen aan het oog onttrokken.

De bestaande erfafscheidingen langs de achtertuinen van de woningen aan Die Haghe

De overige woningen in dit deelgebied, bestaande uit maximaal 2 bouwlagen met een kap (maximale goothoogte 6 meter en maximale bouwhoogte 12 meter) zijn gesitueerd aan 2 korte insteekweggetjes en aan de nieuwe route vanaf de Thornstraat naar het noordelijke deelgebied.

Het **noordelijke deel** kan beschouwd worden als het begin van een nieuw woongebied ten noorden van de watergang.

Het noordelijke deelgebied

De planning is dat de bestaande watergang wordt verbreed om een bijdrage te leveren aan de noodzakelijke waterberging. Ten zuiden van deze watergang zal de bestaande wandelroute in het groen gehandhaafd worden.

Een tweetal duikerbruggen over de watergang zorgen voor de ontsluiting van dit deelgebied. Evenwijdig aan de watergang is een ontsluitingsweg geprojecteerd, waarlangs alle woningen in dit deelgebied gesitueerd zijn. In de eerste verkavelingsvoorstellen was deze ontsluitingsweg nog langs de noordrand van het plangebied getraceerd. In dat geval zouden alle achterkanten van de woonpercelen gesitueerd zijn aan de watergang. Er is bewust afscheid genomen van deze wijze van verkavelen omdat er vanaf zuidelijke richting in dat geval direct zicht zou zijn op de achtertuinen met erfafscheidingen. In de praktijk leidt dit tot een minder fraaie aanblik.

Aan de noordzijde van de watergang wordt een ontsluitingsweg aangelegd. Langs deze ontsluitingsweg zijn in dit deelgebied 22 woningen gesitueerd: 14 dubbele woningen en 8 rijenwoningen in twee blokjes (van 3 en van 5 woningen). De goothoogte van deze woningen bedraagt maximaal 6 meter, terwijl de bouwhoogte maximaal 12 meter bedraagt. Door het laten verspringen van de rooilijn kan hier een gevarieerd straatbeeld gerealiseerd worden.

In het noordelijke deelgebied is voorzien in twee zichtlijnen: 1 in het verlengde van De Abdij en 1 in de

uitertse noordoost-hoek. Ter plaatse van deze laatste zichtlijn kan desgewenst een fietsroute gerealiseerd worden naar de sportvelden.

Het parkeren

Het nieuwe woongebied zal in haar eigen parkeerbehoefte moeten voorzien. Bij alle dubbele woningen wordt voorzien in 2 parkeerplaatsen op eigen erf. Bij de vrijstaande woning wordt voorzien in 1 parkeerplaats op eigen erf. Tenslotte wordt ook bij het blokje van 3 woningen in de noordrand voorzien in 1 parkeerplaats op eigen erf bij de hoekwoningen. De overige parkeerplaatsen moeten gerealiseerd worden in de openbare ruimte. In het zuidelijke deelgebied zijn vooral haakse parkeerplaatsen toegepast, terwijl langs de ontsluitingsweg in het noordelijke deelgebied voorzien wordt in langsparkeerplaatsen.

Situering parkeerplaatsen (Bron: SAB)

Uit ondertaande berekening blijkt, dat er in totaal voldoende parkeerplaatsen in het nieuwe woongebied gerealiseerd zullen worden om te voorzien in de parkeerbehoefte, rekening houdend met de parkeernormen, die in de gemeente Buren worden gehanteerd.

Aantal woningen	Soort	P-norm	Totaal parkeren	Particulier	Openbaar	Berekening particulier
1 midden	Vrijstaand koop	2,3	2,3	1	3	0,8 = 1 * 0,8
16 noord	2 onder 1 kap	2,2	35,2	32	14	26,38 = 16 * 1,8
2 noord	Rijtje hoek	2,2	4,0	2	2	1,6 = 2 * 0,8
1 noord	Rijtje	2,0	2,0	0	1	
2 noord	Rijtje	2,0	4,0	2	0	1,6 = 2 * 0,8
3 noord	Rijtje tussen	2,0	6,0	0	4	
14 midden	Rijtje	2,0	28,0	0	29	
16 zuid	Rijtje huur	1,6	25,6	0	24	
55 woningen			**107,1**	**37**	**77**	**30,38**

Berekening parkeerbehoefte

Beeldkwaliteit

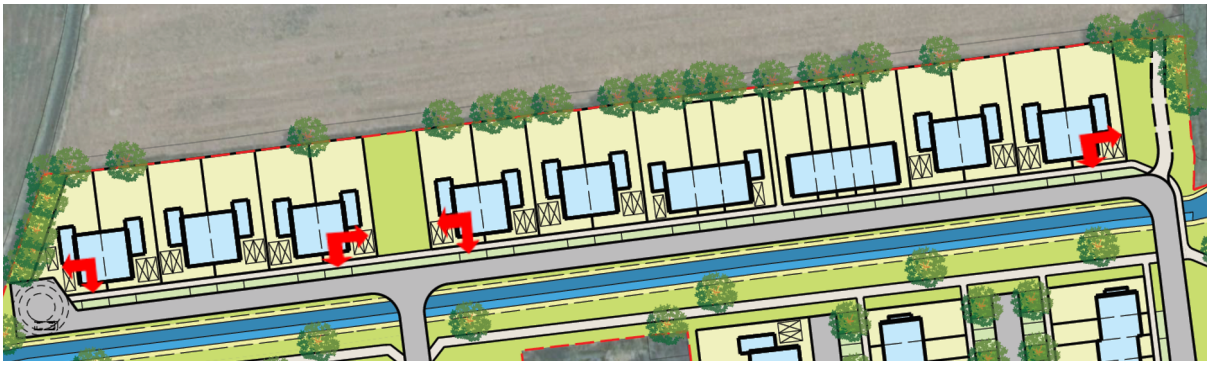
Voor dit nieuwe woongebied is een afzonderlijk beeldkwaliteitplan opgesteld, welke is bijgevoegd als Bijlage 1. Dit beeldkwaliteitplan, bevat een aantal spelregels voor het ontwerp en de bouw van de nieuwe woningen en de inrichting van de buitenruimte zodat de gekozen oplossingen passen binnen de doelstellingen voor het gebied. De regels in het beeldkwaliteitplan gaan niet alleen over de afmetingen en de vorm van de woning, maar ook over de situering, hoe met erfscheidingen wordt omgegaan en welke duurzaamheidsmaatregelen verplicht zijn.

Een belangrijk onderdeel van het beeldkwaliteitsplan betreft de vereiste tweezijdige oriëntatie van

hoekwoningen. Het gaat dan om hoekwoningen op percelen, die aan twee zijden grenzen aan het openbare gebied. Op onderstaande afbeeldingen is aangegeven welke hoekwoningen in het zuidelijke en het noordelijke plandeel een tweezijdige oriëntatie dienen te krijgen.

Vereiste tweezijdige oriëntatie van hoekwoningen in het zuidelijke plandeel.

Vereiste tweezijdige oriëntatie van hoekwoningen in het noordelijke plandeel.

Hoofdstuk 3 Beleidskader

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

Op 11 september 2020 is de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) vastgesteld als rijksstructuurvisie. De NOVI vervangt onder andere de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De NOVI is de langetermijnvisie voor een duurzame fysieke leefomgeving in Nederland.

Nederland staat voor een aantal urgente maatschappelijke opgaven, die zowel lokaal als regionaal, nationaal en internationaal spelen. Grote en complexe opgaven zoals klimaatverandering, energietransitie, circulaire economie, bereikbaarheid en woningbouw zullen Nederland flink veranderen. Nederland heeft een lange traditie van zich aanpassen. Deze opgaven worden benut om vooruit te komen en tegelijkertijd het mooie van Nederland te behouden voor de generaties na ons. De NOVI biedt een perspectief om deze grote opgaven aan te pakken, om samen Nederland mooier en sterker te maken en daarbij voort te bouwen op het bestaande landschap en de (historische) steden. Omgevingskwaliteit is het kernbegrip: dat wil zeggen ruimtelijke kwaliteit én milieukwaliteit. Met inachtneming van maatschappelijke waarden en inhoudelijke normen voor bijvoorbeeld gezondheid, veiligheid en milieu. In dat samenspel van normen, waarden en collectieve ambities, stuurt de NOVI op samenwerking tussen alle betrokken partijen.

De NOVI heeft de maatschappelijke opgaven samengevat in 4 prioriteiten:

1. Ruimte voor klimaatadaptie en energietransitie;
2. Duurzaam economisch groeipotentieel;
3. Sterke en gezonde steden en regio's;
4. Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

Onder deze prioriteiten hangen 21 nationale belangen die het lokale, regionale en provinciale niveau overstijgen. Deze belangen hebben onder andere betrekking op het realiseren van een goede leefomgevingskwaliteit, zorgt dragen voor een woningvoorraad die aansluit op woonbehoeften, het beperken van klimaatverandering, et cetera. De verantwoordelijkheid van het omgevingsbeleid ligt voor een groot deel bij provincies, gemeenten en waterschappen, waardoor inhoudelijke keuzes in veel gevallen ook het beste regionaal kunnen worden gemaakt. Met de NOVI wordt het proces in gang gezet waarmee de keuzes voor de leefomgeving sneller en beter gemaakt kunnen worden.

Conclusie

Onderhavig initiatief betreft een ontwikkeling van beperkte omvang zonder strijdigheid met rijksbelangen. De ontwikkeling is passend binnen de NOVI.

3.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

Op 30 december 2011 is het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) in werking getreden. Gemeenten moeten bij het vaststellen van bestemmingsplannen, wijzigingsplannen of uitwerkingsplannen rekening houden met het Barro. Doel van het Barro is bepaalde onderwerpen uit het nationale beleid te verwezenlijken. In het Barro worden een aantal projecten opgesomd die een groot Rijksbelang hebben. Per project worden regels gegeven, waaraan bestemmingsplannen moeten voldoen. De regels zijn een uitwerking van de onderwerpen uit het nationale beleid.

In het Barro zijn veertien onderwerpen met bijzonder rijksbelang beschreven:

- Rijksvaarwegen;
- Project mainportontwikkeling Rotterdam;
- Kustfundament;
- Grote rivieren;
- Waddenzee en waddengebied;
- Defensie;
- Hoofdvaarwegen en landelijke spoorwegen;

- Elektriciteitsvoorziening;
- Buisleidingen van nationaal belang voor het vervoer van gevaarlijke stoffen;
- Natuurnetwerk Nederland;
- Primaire waterkeringen buiten het kustfundament;
- IJsselmeergebied (uitbreidingsruimte);
- Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarden;
- Ruimtereservering parallelle Kaagbaan.

Conclusie

Het initiatief valt niet onder een van de projecten uit het Barro. Door de gewenste ontwikkeling zal geen nationaal belang worden geschaad.

3.1.3 Ladder voor duurzame verstedelijking

Het nationale beleid vraagt om een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten. Dit moet met behulp van de ladder voor duurzame verstedelijking worden onderbouwd. Deze verplichte toetsing is vastgelegd in het Besluit algemene. Het Barro verwijst naar het Bro; geformuleerd is dat deze toetsing een procesvereiste is bij alle nieuwe ruimtelijke besluiten en plannen ten aanzien van bijvoorbeeld kantoorlocaties en woningbouwlocaties. Gemotiveerd dient te worden hoe een zorgvuldige afweging is gemaakt ten aanzien van het ruimtegebruik. De kernbepaling van de Ladder, artikel 3.1.6 lid 2 Bro, luidt:

'De toelichting van een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de behoefte aan de voorgenomen stedelijke ontwikkeling. Indien blijkt dat de stedelijke ontwikkeling niet binnen het bestaand stedelijk gebied kan worden voorzien, bevat de toelichting een motivering daarvan en een beschrijving van de mogelijkheid om in die behoefte te voorzien op de gekozen locatie buiten het bestaand stedelijk gebied.'

Om dit te onderbouwen dienen de volgende stappen te worden doorlopen:

1. er dient een beoordeling plaats te vinden door betrokken overheden of de beoogde ontwikkeling voorziet in een behoefte;
2. indien er een vraag is aangetoond, dient een beoordeling plaats te vinden door betrokken overheden of de ontwikkeling binnen bestaand stedelijk gebied kan worden gerealiseerd door locaties voor herstructurering of transformatie te benutten. Indien het bestemmingsplan de ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, is een motivering benodigd waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.

Stedelijke ontwikkeling

Om aan deze verplichting uit het Bro te kunnen voldoen dient allereerst te worden nagegaan of er sprake is van een stedelijke ontwikkeling.

In het Bro is het begrip stedelijke ontwikkeling als volgt vastgelegd:

'ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen.'

Uit jurisprudentie blijkt dat er in beginsel sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling vanaf de realisatie van 12 woningen. Onderhavig initiatief betreft de bouw van 55 woningen, waardoor het doorlopen van de laddertoets noodzakelijk is.

Daarom heeft BRO in november 2018 een Ladderonderbouwing Woningbouw Teisterbant, Kerk-Avezaath opgesteld. Deze onderbouwing is als Bijlage 2 toegevoegd. Op basis van deze Ladderonderbouwing kan het volgende opgemerkt worden:

Behoefte

Zowel uit de landelijke en provinciale cijfers als regionaal en gemeentelijk woningmarktonderzoek blijkt een woningbouwbehoefte in de regio en in de gemeente Buren. De gemeentelijke woningbehoefte bedraagt ongeveer 70 tot 100 woningen per jaar tot aan 2025. De regionale woningbouwopgave voor de

gemeente Buren is in regionaal verband vastgesteld op 1.109 woningen in de periode 2015-2025. Enerzijds komt de woningbehoefte voort uit de veranderende samenstelling van de bevolking (gezinsverdunning), maar er is ook een woningbehoefte door instroom van buiten de gemeente. Deze behoefte doet zich vooral voor in het westelijk deel van de gemeente, waaronder het deelgebied Buren. Voor de stad Buren bestaat er zelfs een flinke restvraag, omdat daar fysiek nauwelijks ruimte (meer) is voor woningbouwontwikkelingen.

Gezien het teveel aan plancapaciteit in de regio en de gemeente is er gemeentelijk een rem gezet op nieuwe projecten, ten gunste van lopende plannen. Een van die lopende plannen is het project Teisterbant in Kerk-Avezaath (beoogde planinitiatief). Binnen het deelgebied Buren is dit specifieke project aangewezen als opvanglocatie voor de restvraag vanuit de stad Buren. Dit is in 2014 middels een raadbesluit bekrachtigd. De plannen voor woningbouw gaan echter al verder terug. Al in de toekomstvisie WijZijnBuren 2030 en de Structuurvisie 2009 wordt uitgegaan van een woningbouwprogramma van circa 70 woningen ten noorden van de wijk Lutterveld.

Vanwege de genoemde restvraag voor de stad Buren en de beleidsmatige verankering van het project als opvanglocatie zijn er geen nadelige effecten te verwachten.

Uit de kwalitatieve woningbouwprogrammering voor de gemeente Buren (vanuit de regionale woningbouwprogrammering) blijkt dat er momenteel in alle segmenten (huur / koop) en prijsklassen nog ruimte is voor toevoegingen. Met name betaalbare eengezinshuurwoningen en eengezinskoopwoningen in alle prijscategorieën, waaronder ook nadrukkelijk het dure segment (> €250.000). Voor Kerk-Avezaath bestaat de toekomstige woningbehoefte voornamelijk uit tweekappers en vrijstaande (koop)woningen.

Niet realiseerbaar binnen bestaand stedelijk gebied

Uit het behoefteonderzoek blijkt duidelijk dat de woningbehoefte in Kerk-Avezaath voornamelijk voortkomt uit de restvraag vanuit de stad Buren. In de stad Buren is er namelijk fysiek nauwelijks ruimte (meer) voor woningbouwontwikkelingen. Ter illustratie: de woningbehoefte in de stad Buren bedraagt 101 woningen, waarvan er momenteel 22 in plannen zitten. De afgelopen jaren zijn er daarnaast geen nieuwe woningen gerealiseerd. Het project Teisterbant is om die reden in een raadbesluit uit 2014 aangewezen als opvanglocatie voor een belangrijk deel van de restvraag van 79 woningen. Ook in Zoelen wordt een deel van de restvraag gerealiseerd.

Binnen de gemeente zijn er geen andere locaties die zich vanuit kwalitatief oogpunt goed lenen voor de opvang van de restvraag uit Buren. Dit vanwege de ligging van het dorp nabij de snelweg en het ‘blauwe leefstijl’ profiel van het dorp (open samenleving), wat vestigers van buiten aanspreekt. De vraag in Buren komt namelijk voor ruim de helft (56 woningen) vanuit instroom van buiten. Het project Teisterbant in Kerk-Avezaath leent zich daarom zeer goed voor de opvang van de Burense restvraag.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat er duidelijke sprake is van een woningbehoefte. Het voorliggende plan met een capaciteit van 55 woningen voorziet hierin voor de komende jaren.

3.2 Provinciaal beleid

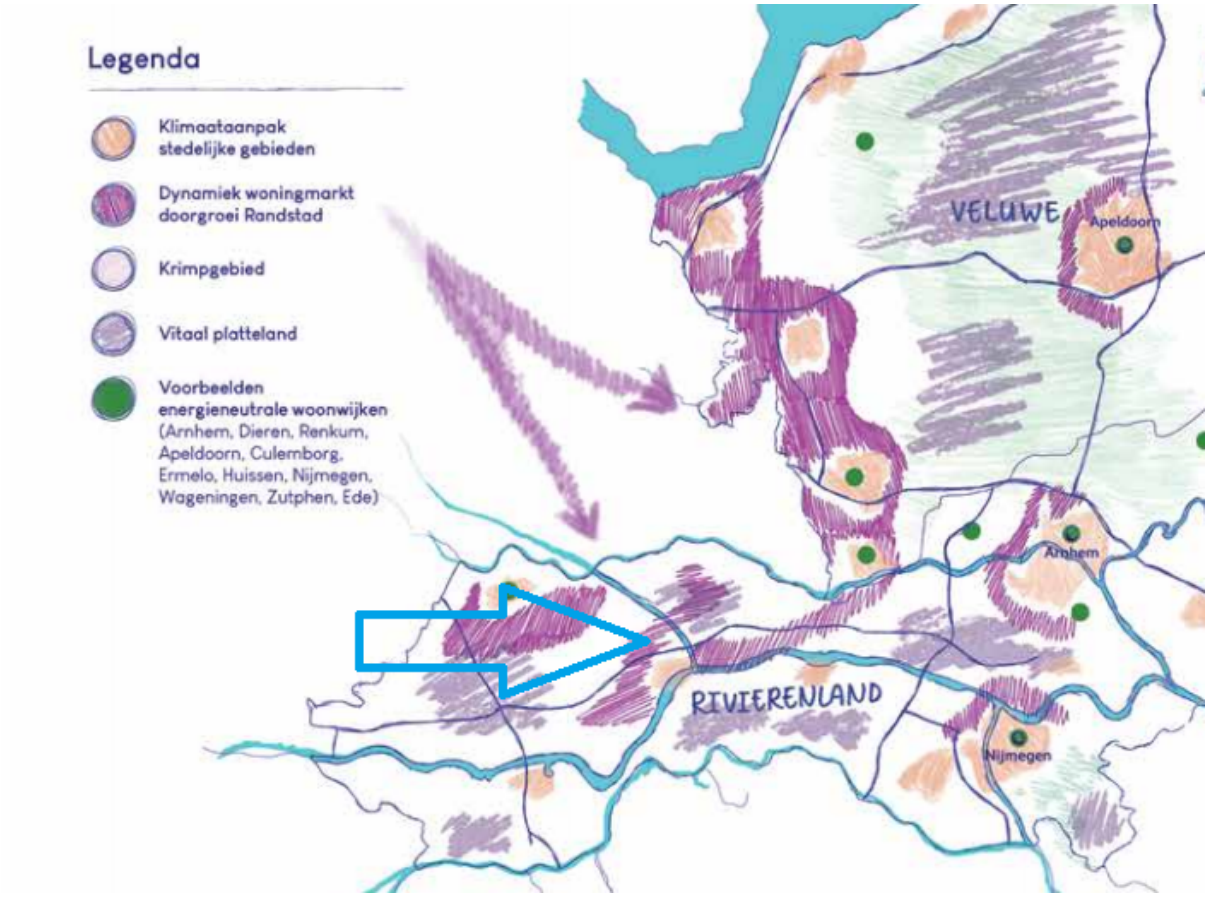
3.2.1 Provinciale Omgevingsvisie Gaaf Gelderland

De omgevingsvisie van de provincie Gelderland is vastgesteld op 19 december 2018. Gaaf verwijst naar mooi, maar ook naar de toekomst. Belangrijke thema's hierin zijn duurzaamheid, vestigingsklimaat en woon- en leefomgeving. In de omgevingsvisie geeft de provincie aan te streven naar een hoge kwaliteit van de leefomgeving, om zo Gelderland aantrekkelijk te blijven houden voor zowel mensen als bedrijven. Goed wonen is onderdeel van een aantrekkelijk Gelderland en er wordt onderkend dat Gelderland uiteenlopende woonkwaliteiten heeft, zowel landelijk als stedelijk.

Om het Gelderse landschap open te houden, het voorzieningenniveau op peil te houden en leegstand te voorkomen, is bouwen binnen bestaand verstedelijkt gebied het vertrekpunt. Daarnaast staat duurzaam wonen hoog in het vaandel.

Hieruit vloeien de volgende ambities voort:

- Gelderland heeft een aanbod aan woningtypen en woonmilieus passend bij de diversiteit aan woningvraag; voor ieder een passende, duurzame woning. De provincie wil de bestaande bebouwde omgeving optimaal benutten met voldoende ruimte voor klimaatadaptieve maatregelen.
- Alle nieuwbouw wordt aardgasloos aangelegd en zoveel mogelijk circulair gebouwd. In 2035 zijn alle (bestaande) wijken van het aardgas.
- Woningen in Gelderland zijn in 2050 klimaatneutraal.

Uitsnede visieschets woon- en leefomgeving met aanduiding plangebied (bron: Omgevingsvisie Gaaf Gelderland)

Het gebied waar de woning wordt gerealiseerd is aangeduid als 'dynamische woningmarkt doorgroei Randstad'. Er is dus veel vraag naar woningen in de regio, mede door ontwikkelingen in de Randstad, waar een tekort aan woningen bestaat.

Conclusie

De voorgenomen ontwikkeling om een woonwijk te realiseren, bestaande uit 55 woningen en grenzend aan het bestaande stedelijke gebied van Kerk Avezaath, past binnen de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland.

3.2.2 Provinciale OmgevingsverordeningGelderland

De Provinciale Omgevingsverordening is geconsolideerd vastgesteld in maart 2021. In de omgevingsverordening geeft de provincie aan waar ruimtelijke plannen aan moeten voldoen om te waarborgen dat de provinciale belangen in ruimtelijke plannen doorwerken.

Vanuit de provinciale verordening volgt dat de planlocatie is gelegen in een gebied dat is aangewezen als 'Intrekgebied'. Hier wordt de winning van fossiele energie niet mogelijk. Ook is de planlocatie aangeduid als boringsvrije zone en een koude-warmteopslagvrije zone. Daarnaast is de nieuw vestiging van

glastuinbouw niet mogelijk. Deze regels zijn niet relevant voor de gewenste ontwikkeling.

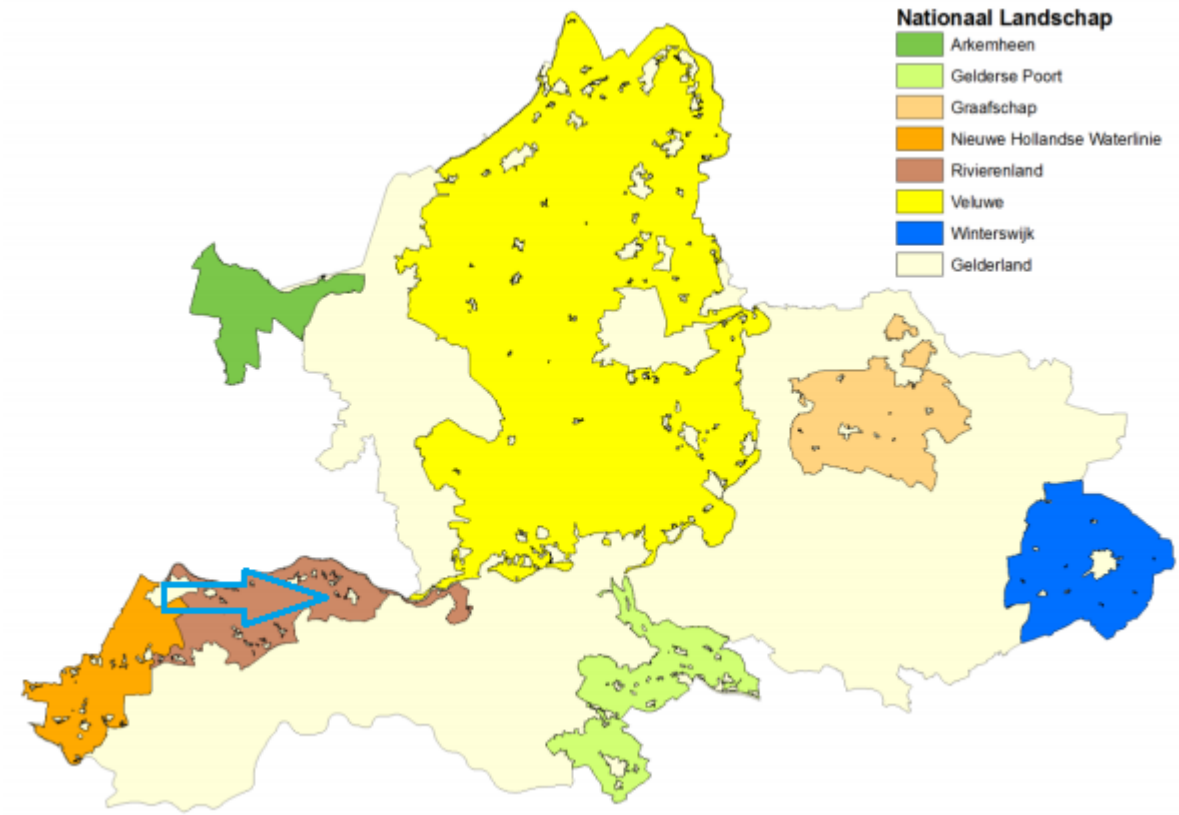
Verder is de planlocatie gesitueerd binnen een Nationaal landschap, maar buiten de Groene ontwikkelingszone, het Gelders natuurnetwerk en de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Dit betekent dat de ontwikkeling de kernkwaliteiten van het Nationaal landschap niet mag aantasten, tenzij:

a. er geen reële alternatieven zijn;
b. er sprake is van redenen van groot openbaar belang;
c. compenserende maatregelen plaatsvinden ter waarborging van de kernkwaliteiten van de Nationale Landschappen zoals vastgelegd in bijlage Kernkwaliteiten Nationale Landschappen.

Tevens vloeit uit de verordening voort dat gemeentebesturen per regio een regionale woonagenda opstellen. Een nieuwe woning wordt alleen mogelijk als de ontwikkeling past binnen de vastgestelde woonagenda. In navolgende paragraaf zal de woonagenda worden besproken.

Nationaal landschap

Het Rijk heeft twintig karakteristieke gebieden in Nederland aangewezen als Nationaal Landschap, waaronder het Rivierengebied waarbinnen de planlocatie zich bevindt. Het ruimtelijk beleid is erop gericht om de kernkwaliteiten van deze gebieden te behouden en verder te ontwikkelen.

Begrenzing van Nationale Landschappen in Gelderland met globale aanduiding planlocatie (bron: Bijlage Kernkwaliteiten Nationale Landschappen)

Het Nationaal Landschap Rivierengebied is opgedeeld in verschillende deelgebieden, waaronder Buren - Kerk-Avezaath. In dit deelgebied vindt men een karakteristieke, kleinschalige oeverwal met rijke afwisseling van boomgaarden, gras- en bouwlanden, buurtschappen, dorpen, verspreide bebouwing, buitenplaatsen, kasteelterreinen en beeldbepalende terreinen.

Ondanks dat de kernwaarden niet in acht worden genomen met de beoogde ontwikeling, heeft dit geen strijdigheid met het beleid tot gevolg. Met de realisatie van 55 woningen wordt een bijdrage geleverd aan het oplossen van het woningtekort in de gemeente Buren. De heersende woningnood kan worden aangemerkt als een groot openbaar belang. Om die reden is de realisatie van de 55 woningen

gerechtvaardigd.

Conclusie

Er is geen strijdigheid met de omgevingsverordening. Wel dient het plan getoetst te worden aan de regionale woonagenda.

3.2.3 Actieplan Wonen 2020-2025

“Bevordering van voldoende woongelegenheid is voorwerp van zorg der overheid,” zo luidt artikel 22, lid 2, van onze Grondwet. Met dit Actieplan Wonen geeft provincie Gelderland vorm aan die opdracht. Het is een actieplan voor heel Gelderland, voor alle mensen die op zoek zijn naar een huis. Met het actieplan wil de provincie het tekort aan huizen – en vooral het tekort aan betaalbare huizen – in Gelderland terugdringen. En het is nadrukkelijk een actieplan waarmee in de komende paar jaar wordt gewerkt aan het woningtekort. Hierbij staan drie doelen centraal:

- Versnelling van de woningbouw;
- Meer betaalbare woningen;
- Meer flexibele woonvormen.

In de gemeente Buren bestaat er een woningbehoefte. De voorgenomen ontwikkeling ziet op het opvangen van deze lokale behoefte door 55 nieuwe woningen te realiseren. De te realiseren woningen zullen zowel bestaan uit sociale woningen als koopwoningen in verschillende typen en prijsklassen.

Conclusie

De ontwikkeling is in lijn met het actieplan wonen, doordat er wordt voorzien in verschillende typen woningen in verschillende prijsklassen.

3.3 Regionaal beleid

3.3.1 Regionale Woonagenda Rivierenland 2020-2030

Vraagstukken op het gebied van wonen zijn niet aan gemeentegrenzen gebonden. Daarom heeft Regio Rivierenland een breedgedragen woonagenda en woningbouwprogramma, dat aansluit op de wensen en behoeften van -toekomstige- inwoners. In nauwe samenwerking met de provincie Gelderland is de Regionale Woonagenda Rivierenland 2020-2030 tot stand gekomen en vastgesteld door alle colleges van Burgemeester en Wethouders van de acht regiogemeenten. Het rapport is aangeboden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland, conform de provinciale omgevingsverordening.

De regio Rivierenland is niet alleen aantrekkelijk vanwege de gunstige ligging en goede ontsluiting. Een grote afwisseling aan woonmilieus met veel groen, ruimte en een relatief betaalbare woningvoorraad ten opzichte van omliggende steden als Utrecht, Den Bosch, Ede en Nijmegen zorgen voor een toenemende druk op de woningmarkt. Mede door deze ontwikkeling hebben de acht regiogemeenten vijf prioritaire thema's benoemd waarop zij de komenden jaren willen samenwerken:

- Continuïteit in de productie;
- Betaalbaarheid van het wonen;
- Flexibiliteit op de woningmarkt;
- Wonen en zorg;
- Duurzame woningvoorraad.

Voor de gehele regio Rivierenland geldt een toevoeging van 7.900 tot 12.550 woningen in de periode 2020-2030. Voor gemeente Buren is een toevoeging van 800 tot 1.400 woningen voorzien.

Conclusie

Voor de periode tot 2030 bestaat er nog een behoorlijke woningbouwbehoefte in de regio Rivierenland. Voor gemeente Buren geldt dat er is voorzien in de toevoeging van 800 tot 1.400 nieuwe woningen. De woonwijk bestaande uit 55 nieuwe woningen maakt hier deel van uit.

3.4 Gemeentelijk beleid

3.4.1 Structuurvisie Buren 2009-2019

De Structuurvisie Buren 2009 – 2019, vastgesteld op 27 oktober 2009, gaat in op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente Buren tot 2019. Het doel van deze structuurvisie is enerzijds het aangeven van de kaders waarbinnen ontwikkelingen en projecten kunnen plaatsvinden en anderzijds het communiceren van de ambities van de gemeente aan derden. De structuurvisie vormt voor een belangrijk deel een voortzetting van het bestaande beleid.

De gemeente ziet het landelijke karakter van de gemeente, gelegen in het rivierengebied, als een belangrijke en grote kwaliteit. De bestaande landelijke kwaliteiten, die zich uiten in aspecten als rust, een relatief schoon milieu, ruimte en het relatief gaaf gebleven rivierenlandschap moeten behouden blijven. De uitbreiding van woon- en bedrijfsbebouwing is alleen wenselijk als het gaat om het opvangen van de lokale behoefte.

Conclusie

De ontwikkeling ziet op het uitbreiden van woonbebouwing. Omdat door de realisatie van nieuwe woningen ziet op het opvangen van de lokale woningbehoefte, is er geen sprake van strijdigheid met de structuurvisie.

3.4.2 Woonvisie Buren 2014-2020

De woonvisie Buren 2014-2020 omschrijft het woonbeleid van de gemeente Buren tot 2020. Een uitgangspunt is dat de gemeente wil dat mensen die in de gemeente Buren wonen nu en in de toekomst kunnen wonen. De gemeente wil de woningmarkt aantrekkelijker maken voor:

- jonge gezinnen;
- senioren;
- mensen van buiten de gemeente die graag in de gemeente Buren willen wonen;
- bijzondere doelgroepen.

De gemeente wil daarbij onder andere levensloopbestendig en duurzaam bouwen stimuleren. Voor nieuwbouwontwikkelingen geeft de woonvisie aan dat gebouwd moet worden naar aard en schaal van de omgeving. De gemeente wil dan ook zorgdragen dat de nieuwbouwwoningen niet alleen qua type en prijsklasse passen bij de vragen, maar dat deze ook op de juiste plaats worden gebouwd. Daarbij geldt dat wonen in het groen een belangrijke kwaliteit van de gemeente is waar nog steeds veel vraag naar is. Ook het bevorderen van de doorstroming is een belangrijk aandachtspunt in de woonvisie.

Conclusie

Doordat met de beoogde ontwikkeling verschillende typen woningen worden gerealiseerd in verschillende prijsklassen, is de ontwikkeling in lijn met de woonvisie.

Hoofdstuk 4 Uitvoeringsaspecten

In dit hoofdstuk zullen de relevante uitvoeringsaspecten bij het plan worden besproken. Hierin is aandacht voor de verschillende milieuaspecten zoals flora en fauna en luchtkwaliteit, en is er aandacht voor milieuzonering, verkeer en parkeren en externe veiligheid.

4.1 Wet natuurbescherming

4.1.1 Wettelijk kader

Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet heeft de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet vervangen. Het doel is om met één wet en minder regels de wet makkelijker te kunnen toepassen. Vanaf 1 januari 2017 bepalen de provincies wat wel en niet mag in de natuur in hun gebied. Ook zorgen de provincies vanaf deze datum voor vergunningen en ontheffingen. De Rijksoverheid blijft verantwoordelijk voor het beleid van grote wateren, zoals het IJsselmeer.

De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden. Ter bescherming van deze Natura 2000-gebieden voorziet de Wet natuurbescherming in een vergunningenregime voor het realiseren of verrichten van projecten en andere handelingen die de natuurlijke kenmerken van een aangewezen Natura 2000-gebied kunnen aantasten.

Voorts voorziet de Wet natuurbescherming in de bescherming van planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Het uitgangspunt is dat beschermde planten- en diersoorten geen schade mogen ondervinden. Voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte is het niet altijd nodig een vrijstelling of een ontheffing aan te vragen. Voor onder andere reguliere werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling voor beschermde soorten op voorwaarde dat gehandeld wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Verder worden vrijstellingsregelingen op de nationaal beschermde soorten per provincie vastgesteld.

Wanneer het onmogelijk is schade aan streng beschermde planten en dieren tijdens ruimtelijke ontwikkelingen en inrichting te voorkomen, moet altijd een ontheffing worden aangevraagd. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of een ontheffing zijn afhankelijk van de status van de planten- en diersoorten die in het plangebied voorkomen.

Zorgplicht

Voorts geldt bij uitvoering van werkzaamheden ten allen tijde een de algemene zorgplicht (artikel 1.11 Wet natuurbescherming). Deze schrijft voor dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel als mogelijk voorkomen moeten worden. Dit betekent dat wanneer tijdens uitvoering van de werkzaamheden een algemeen beschermde soort als konijn, veldmuis of gewone pad wordt aangetroffen zij de ruimte en tijd moet krijgen om een veilig heenkomen te zoeken. Indien nodig kunnen aangetroffen exemplaren verplaatst worden naar een naastgelegen ruimte waar geen werkzaamheden uitgevoerd worden.

Natuurnetwerk Nederland

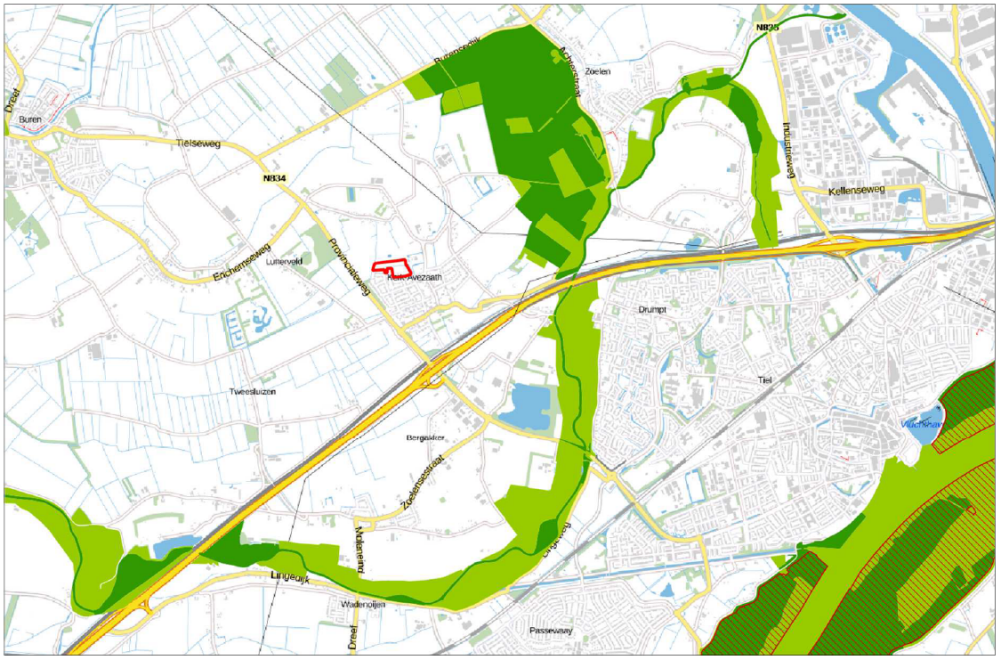
Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. In het NNN liggen onder andere bestaande natuurgebieden en alle Natura 2000-gebieden. Het NNN is op provinciaal niveau uitgewerkt en middels ruimtelijke nota's en verordeningen voorzien van juridische doorwerking. In sommige provincies bestaan er naast het NNN ook nog andere groene zones die een zekere mate van bescherming genieten.

4.1.2 Gebiedsbescherming

Er is in mei 2021 door BRO een verkennend flora- en faunaonderzoek (quickscan) uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in een rapport, dat als Bijlage 3 is toegevoegd. Op basis van het uitgevoerde onderzoek kunnen ten aanzien van de gebiedsbescherming de volgende conclusies getrokken worden:

Het plangebied is niet gelegen binnen de grenzen van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000-gebied. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, “Rijntakken”, bevindt zich op circa 4 kilometer afstand ten zuidoosten van het projectgebied (zie figuur 10). Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect, zoals toename van geluid, licht of depositie van stikstof. Mede gezien de afstand tot het plangebied zijn externe effecten als licht en geluid uitgesloten.

Het plangebied is niet gelegen binnen het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en/of de Groene Ontwikkelingszone (GO)GO (zie onderstaande afbeelding). Het dichtstbijzijnde onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) ligt ongeveer 1 kilometer ten oosten van het plangebied. Gezien de aard van de voorgenomen plannen zullen de omgevingscondities redelijkerwijs gelijk blijven, waardoor de wezenlijke kenmerken en waarden van de huidige staat van het GNN/GO niet worden aangetast. Vervolgonderzoek in het kader van het GNN/GO wordt dan ook niet noodzakelijk geacht.

De ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van het Natuur Netwerk Nederland en Natura 2000-gebieden (Bron: BRO)

4.1.3 Soortenbescherming

Er is in mei 2021 door BRO een verkennend flora- en faunaonderzoek (quickscan) uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in een rapport, dat als Bijlage 3 is toegevoegd. Dit verkennend onderzoek zoomt in op de (mogelijke) schadelijke effecten door de activiteiten en op de wijze waarop in het kader van de wet gehandeld kan worden. Op basis van het uitgevoerde onderzoek kunnen ten aanzien van de soortenbescherming de volgende conclusies getrokken worden:

Bij uitvoering van de plannen gaan geen nestlocaties van soorten met een jaarrond beschermde status verloren. Bij het verwijderen van het opgaand groen kunnen wel nesten verloren gaan die niet jaarrond zijn beschermd. Voor de betreffende vogelsoorten geldt dat, indien het verwijderen van het opgaand groen buiten het broedseizoen wordt uitgevoerd, er redelijkerwijs geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot broedvogels. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Bij

twijfel over de aan/afwezigheid van een verlaat broedgeval (bijvoorbeeld van een houtduif) dient een controle hieromtrent zekerheid te bieden. De voorgenomen plannen zullen geen afname van essentieel broedhabitat veroorzaken van een vogelsoort, inbreuk op de gunstige staat van instandhouding van lokale populaties is dan ook uitgesloten.

De aanwezige loods bevat geen geschikte verblijfslocaties voor vleermuizen. Door de gladde wanden van de loods en het ontbreken van smalle ruimtes waarachter vleermuizen zouden kunnen gebruiken zijn hier geen potentiele verblijfplaatsen te verwachten. Er worden bij de uitvoer van de plannen geen bomen met boomholtes gekapt. De werkzaamheden zullen geen effect hebben op potentiele verblijfplaatsen van vleermuizen. De watergang kan mogelijk gebruikt worden als foerageergebied, deze zal worden verbreed, waardoor de watergang nog steeds deze functie zou kunnen vervullen. Daarmee is er ook geen effect op (essentieel) foerageergebied of vliegroutes.

Met de ontwikkeling binnen het plangebied gaat geen essentieel leefgebied van een grondgebonden zoogdiersoort verloren. Inbreuk op de gunstige staat van instandhouding van lokale populaties van soorten is niet aan de orde. In het kader van de zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor (incidenteel) aanwezige individuen.

Negatieve effecten op reptielen zijn op voorhand uitgesloten.

De voorgenomen plannen zullen geen afname van geschikt essentieel habitat van een amfibieënsoort veroorzaken, inbreuk op de gunstige staat van instandhouding van populaties is dan ook uitgesloten. In het kader van de algemene zorgplicht is het wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Hiervoor kan gedacht worden aan het ontzien van de winter- en voortplantingsperiode, het uitscheppen van waterplanten en modder, en dempen vanaf een zijde. Daarnaast wordt aanbevolen de nieuwe watergang te voorzien van een meer natuurvriendelijke oever om de geschiktheid van de sloot voor amfibieën te verhogen in vergelijking met de huidige situatie.

Daar ook het verplaatsen van een (klein) deel van het leefgebied van de grote modderkruiper een overtreding van een verbodsbepaling uit de Wet natuurbescherming betreft, is middels e-DNA (environmental DNA) onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van grote modderkruiper. Het onderzoek is uitgevoerd door Datura, met rapportnummer RA2018107. Het rapport is als Bijlage 4Bijlage 4 toegevoegd. Er zijn op twee locaties monsters genomen. In geen van de samples is eDNA van grote modderkruiper aangetoond. Ook de aanwezigheid van deze soort kan daarmee uitgesloten worden.

Negatieve effecten voor beschermde ongewervelde soorten zijn op voorhand uitgesloten.

Negatieve effecten voor beschermde vaatplanten worden op voorhand uitgesloten.

4.1.4 Stikstofdepositie

In het kader van de Wet natuurbescherming moet uitgesloten worden dat significante negatieve effecten kunnen optreden in Natura 2000-gebieden. Stikstofdepositie kan verslechterende gevolgen hebben voor stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden waarvoor een Natura 2000-gebied is aangewezen. Deze gevolgen kunnen significant zijn wanneer een plan, project of andere handeling leidt tot een toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden die overbelast zijn.

De effectbeoordeling stikstofdepositie heeft tot doel de NOx (stikstof) en NH3 (ammoniak) emissies naar de lucht door het voornemen inzichtelijk te maken, de toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden te berekenen. De effectbeoordeling stikstofdepositie wordt afgesloten met conclusies waarbij duidelijk wordt of in het kader van de Wet natuurbescherming significante effecten uitgesloten kunnen worden, dan wel een nader onderzoek nodig is.

Door Kubiek Ruimtelijke Plannen is op 5 juli 2021 een berekening uitgevoerd van de stikstofdepositie op nabijgelegen kwetsbare natuurgebieden ten gevolge van de voorgenomen ontwikkelingen in het plangebied Teisterbant. De resultaten van deze berekeningen zijn met een begeleidend memo opgenomen als Bijlage 5, Bijlage 6 en Bijlage 7.

Het plangebied ligt op circa 4 kilometer afstand van stikstofgevoelige habitats en leefgebieden in Natura 2000-gebied 'Rijntakken'. Op onderstaande afbeelding is de ligging van het pangebied ten opzichte van

dit Natura 2000-gebied aangegeven.

Ligging planlocatie (blauwe ster) ten oppzichte van Natura2000-gebied Rijntakken (Bron: AERIUS Calculator 2020)

Voor deze situatie zijn de volgende onderzoeken verricht:

- onderzoek naar de NOX en NH3 emissies tijdens de realisatie (aanlegfase);
- onderzoek naar de NOX en NH3 emissies in de toekomstige situatie (beoogde gebruiksfase);
- een berekening van de depositie met AERIUS Calculator

Op basis van de onderzoeken kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

Gebruiksfase

In de gebruiksfase zal er stikstofemissie plaatsvinden door de verkeersgeneratie van de nieuwe woningen. De verkeersgeneratie kan bepaald worden aan de hand van de CROW publicatie 381 'Toekomstbestendig Parkeren'. Hierbij is onder andere gekeken naar de verkeersgeneratie voor sociale woningen (koop of huur), rijenwoningen, tussen- of hoekwoningen, halfvrijstaande woningen en vrijstaande woningen. Op basis van het verkavelingsplan kan berekend worden dat de totale verkeersgeneratie ongeveer 386 mvt 'licht verkeer' per etmaal zal bedragen.

De bronlijn loopt vanaf de meest westelijk geplande woning richting het oosten, richting het zuiden via een te realiseren doorgang richting het oosten naar de Achterstraat via het zuiden tot aan de Daver. Hier gaat het verkeer op in het heersende verkeersbeeld. Als peiljaar is gekozen voor 2023.

Uit de berekening blijkt dat er in de gebruiksfase geen stikstofdepositie plaatsvindt op Natura 2000-gebied. De rekenresultaten zijn te vinden in Bijlage 6.

Realisatiefase

Om het plan te kunnen realiseren zijn er bouwwerkzaamheden nodig. Hoewel wordt getracht om zo efficiënt en duurzaam mogelijk te bouwen, is het niet mogelijk om een volledig stikstofemissieloze realisatiefase te bewerkstelligen. Er wordt gebruik gemaakt van machines, maar er is ook een verkeersaantrekkende werking door bouwverkeer. Gerekend is op een bouwperiode van ongeveer één

jaar. Als peiljaar is gekozen voor 2022.

Voor de bouwperiode wordt er gerekend op 2.500 vrachten ‘zwaar vrachtverkeer’ om materiaal naar de bouw te vervoeren. Verder voorziet deze berekening in 2.000 ritten ‘middelzwaar vrachtverkeer’. Daarnaast zal bouwend personeel zorgen voor 2.500 ritten met ‘licht verkeer’. De aantallen zijn ruim ingeschat en verdubbeld ingevoerd (verkeer gaat heen én weer).

Verder zal er gebruik worden gemaakt van mobiele werktuigen. Er is gerekend op de inzet van werktuigen zoals weergegeven in onderstaande tabel. Omdat het gebruik van elektrische materieel geen stikstofemissie tot gevolg heeft, is dit materieel niet ingevoerd.

Soort	Vermogen	Bouwjaar (vanaf)	Belasting	Uitstoot-hoogte	Draai-uren	Emissiefactor in g/kWh		Emissie in kg/jaar	
						NOx	NH3	NOx	NH3
Mobiele hijskraan (sloop)	210 kW	2014	61 %	4 m	300	0,9	0,00236	34,587	0,09069
Graafmachine	200 kW	2014	69 %	4 m	300	0,8	0,00241	33,12	0,09977
Laadschop	200 kW	2014	55 %	4 m	300	0,9	0,00271	29,7	0,08943
Betonpomp	200 kW	2014	69 %	4 m	260	1	0,00276	35,88	0,09903
Verreiker	100 kW	2015	84 %	4 m	300	0,9	0,00246	22,68	0,06199
Trilplaat	10 kW	2019	40 %	4 m	80	1,3	0,00057	0,416	0,00018

Uit de berekening blijkt dat er in de realisatiefase geen stikstofdepositie plaatsvindt op Natura 2000-gebied. De rekenresultaten zijn te vinden in Bijlage 7.

4.1.5 Conclusie

Op basis van de quickscan flora en fauna wordt vervolgonderzoek naar effecten op beschermde gebieden/houtopstanden niet noodzakelijk geacht en is er geen sprake van een compensatieverplichting. Evenmin is er sprake van een noodzaak tot het indienen van een ontheffingsaanvraag dan wel een vergunningsaanvraag in het kader van gebiedsbescherming.

Ten aanzien van de stikstofdepositie kan geconcludeerd worden, dat er door de gewenste ontwikkeling geen strijdigheden ontstaan met de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied. Er vindt geen stikstofdepositie plaats op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Er is geen sprake van rekenresultaten boven de 0,00 mol/ha/jaar.

Gelet op het voorgaande kan worden geconcludeerd dat er vanuit de Wet natuurbescherming geen beperkingen worden opgelegd aan onderhavig initiatief.

4.2 Bodemkwaliteit

4.2.1 Wettelijk kader

De Wet Bodembescherming schrijft voor dat in het kader van een ruimtelijk planologische procedure moet worden aangetoond dat de kwaliteit van de bodem en het grondwater in het plangebied in overeenstemming zijn met het gewenste nieuwe gebruik. De bodemkwaliteit kan (negatief) van invloed zijn op de gewenste nieuwe ontwikkeling.

Indien sprake is van een functiewijziging zal er in veel gevallen een bodemonderzoek moeten worden uitgevoerd op de planlocatie. Door middel van een dergelijk onderzoek kan in beeld worden gebracht of de bodemkwaliteit en de beoogde functie van het plangebied bij elkaar passen.

4.2.2 Onderzoek

Door Econsultancy is in december 2018 een verkennend bodemonderzoek, een verkennend onderzoek asbest in puin en bodem en een verkennend waterbodemonderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in een een tweetal rapporten, die als Bijlage 8 en Bijlage 9 zijn toegevoegd. De belangrijkste resultaten van de uitgevoerde onderzoeken luiden als volgt:

Verkennend bodemonderzoek

Uit het vooronderzoek blijkt, dat in de bovengrond van de gehele locatie sprake is van bijmenging met puin. Verwacht wordt, dat er verspreid over de locatie in de bovengrond wisselende gehalten aan verontreinigende stoffen voorkomen. De verwachte verontreinigende stof voor deze situatie is asbest. Ter plaatse van de voormalig gedempte sloten, voormalige (verharde) weg is geen seperate deellocatie vastgesteld omdat de onderzoekslocatie als een verdachte locatie wordt aangemerkt. Tijdens het onderzoek ter plaatse van de gehele onderzoekslocatie zijn de verdachte locaties meegenomen.

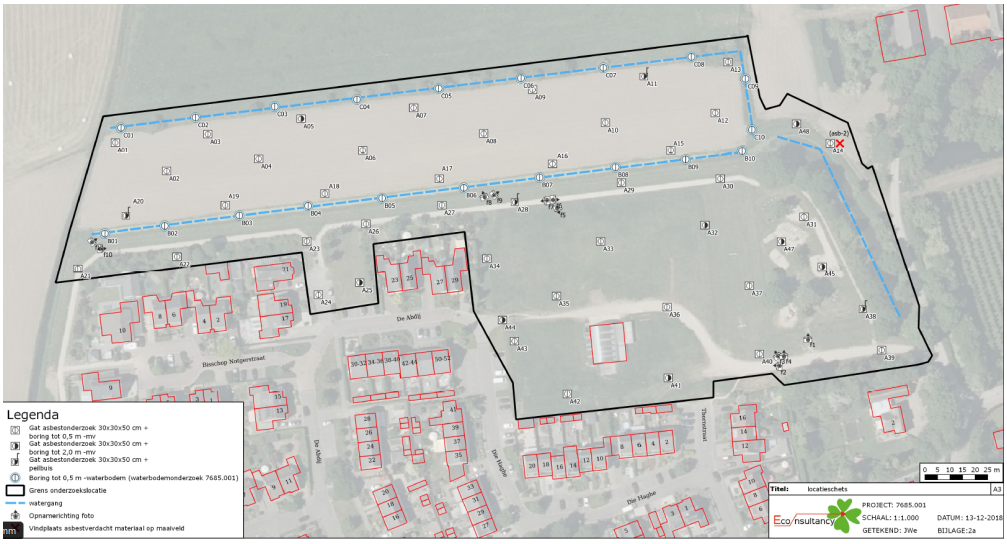
Uit het vooronderzoek blijkt, dat er ter plaatse van de gehele locatie sprake geweest is van de aanwezigheid van een boomgaard. Boomgaarden zijn verdacht voor het voorkomen van een verontreiniging met bestrijdingsmiddelen in de bovengrond (traject: 0-0,3 m -mv). Verwacht wordt, dat er verspreid over de locatie in de bovengrond (traject: 0-0,3 m - mv) wisselende gehalten aan verontreinigende stoffen voorkomen. De verwachte verontreinigende stoffen voor deze situatie zijn organochloorbestrijdingsmiddelen (OCB).

Op basis van het vooronderzoek dient de bovengrond derhalve onderzocht te worden volgens de strategie voor een "verdachte locatie met diffuse bodembelasting en een heterogene verontreiniging op schaal van monsterneming" (VED-HE). Het doel van het verkennend bodemonderzoek in deze situatie is het bepalen van de aard van de heterogeen verdeelde verontreinigende stof op schaal van monsterneming. Tevens wordt vastgesteld of de vermoede verontreinigende stof de achtergrondwaarde of het geldend achtergrondgehalte overschrijdt.

Uit het vooronderzoek blijkt verder dat in de ondergrond geen sprake is van bodembelasting, anders dan een regionale of landelijke diffuse achtergrondbelasting in de ondergrond. Op basis van het vooronderzoek is geconcludeerd dat ter plaatse van de ondergrond sprake is van een "onverdacht" (ONV) locatie. Bij onverdachte locaties luidt de onderzoekshypothese dat de bodem niet verontreinigd is.

De bovengrond bestaat voornamelijk uit matig zandige klei en zwak tot matig siltig, zeer fijn tot matig grof zand. De bovengrond is bovendien zwak humeus. De ondergrond bestaat voornamelijk uit matig siltig, zwak tot sterk zandig, zwak veenhoudende klei.

On de volgende afbeelding is de situering aangegeven van de boorpunten/ gaten en de peilbuizen.

Situering boorpunten/ gaten en peilbuizen (Bron: Econsultancy)

De bovengrond en plaatselijk de ondergrond (tot 1,5 m -mv) is zwak- en plaatselijk sterk puinhoudend. Plaatselijk (boring A36A, A39A en A48) bestaat de bovengrond uit volledig puin. Ter plaatse van boring A48 (met een rood kruis aangegeven op bovenstaande afbeelding) is de bovengrond tevens sterk asbesthoudend.

De bovengrond is plaatselijk licht verontreinigd met barium, cadmium, nikkel, lood, minerale olie en PAK. De ondergrond is plaatselijk licht verontreinigd met nikkel. In de bovengrond zijn geen verhoogde gehalten met OCB's vastgesteld. Het grondwater is licht verontreinigd met barium. Deze metaalverontreinigingen zijn te relateren aan regionaal verhoogde achtergrondconcentraties van metalen in het grondwater.

De vooraf gestelde hypothese, dat de onderzoekslocatie als "verdacht voor een heterogene verontreiniging op schaal van monsterneming" dient te worden beschouwd wordt betreffende de parameter OCB verworpen en betreffende de overige parameter uit het standaardpakket bevestigd. Gelet op de aard en mate van verontreiniging, bestaat er echter géén reden voor een nader onderzoek ter plaatse van de onderzoekslocatie naar de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem.

Verkennend onderzoek asbest in bodem en puin

Tijdens de terreininspectie is vastgesteld dat op het maaiveld (toplaag) visueel bijmenging met puin aanwezig zijn. Binnen de gehele locatie is sprake van een heterogene verspreiding van dit materiaal. De bijmengingen geven aanleiding asbestverontreinigingen te verwachten.

Op het maaiveld ter plaatse van boring/gat A14 zijn asbestverdachte materialen (68 gram, 4 stukjes golfplaat) waargenomen. Dit plaatmateriaal blijkt na analyse 10-15 % hechtgebonden chrysotiel asbest te bevatten.

In de zintuiglijk volledig puinhoudende laag ter plaatse van boring/gat A48 (traject 0,0-0,15 m -mv), welke tevens zintuiglijk (fractie > 20 mm) sterk met asbest verontreinigd is, is een totaal berekend gehalte aan gewogen asbest aan getroffen van 1.371 mg/kg droge stof. Ter plaatse van deze boring/gat bevindt het gehalte aan gewogen asbest in de bodem zich boven de interventiewaarde (= 100 mg/kg d.s.) volgens het toetsingskader uit de Circulaire bodemsanering. Gezien de overschrijding van de interventiewaarde bij deze boring/gat (A48) ter plaatse van deze zintuiglijk sterk met asbest verontreinigde bodem is er sprake van een bodemverontreiniging.

Het indicatieve asbestgehalte ter plaatse van boring/gat A48 is hoogstwaarschijnlijk gerelateerd aan de (voormalige) stortlocatie op het oostelijk deel van de onderzoekslocatie en het aangrenzende perceel in het oosten. Econsultancy adviseert om een nader onderzoek te laten instellen naar de aard en de omvang van de geconstateerde verontreiniging met asbest, ter plaatse van boring/gat A48.

Echter, op de locatie van de aangetroffen bodemverontreiniging zullen geen (grond)werkzaamheden worden uitgevoerd. Voor de beoogde woningbouw hoeft de grond niet bouwrijp gemaakt te worden op deze plek en blijft de situatie ongewijzigd ten opzichte van de huidige situatie. Om die reden is Omgevingsdienst Rivierenland gevraagd een advies uit te brengen inzake bodem, welke als Bijlage 10 is bijgevoegd. Uit deze adviesbrief blijkt dat voldoende is aangetoond dat er geen werkzaamheden op deze deellocatie zijn gepland, waardoor het advies met betrekking tot het uitvoeren van nader onderzoek kan vervallen.

Verkennend waterbodemonderzoek

Ten tijde van het onderzoek werd er nog van uit gegaan, dat de bestaande A-watergang in het plangebied gedempt zou worden en "verplaatst" zou worden naar de noordgrens van het plangebied. De daar aanwezige C-watergang zou dan de functie van de A-watergang moeten overnemen. Inmiddels is besloten de A-watergang te handhaven en zelfs met ongeveer 2 meter te verbreden in zuidelijke richting. Dit heeft tot gevolg, dat het rapport niet actueel meer is.

Toch zijn de resultaten van het uitgevoerde waterbodemonderzoek het vermelden waard: Op basis van de onderzoeksresultaten bestaat er géén reden voor een aanvullend waterbodemonderzoek voorafgaand aan de geplande bestemmingsplanwijziging.

4.2.3 Conclusie

Op basis van het verkennend bodemonderzoek is er geen reden voor een nader onderzoek ter plaatse van de onderzoekslocatie naar de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem.

Ondanks dat op basis van het verkennende onderzoek naar asbest in puin en bodem nader onderzoek is geadviseerd naar de aard en de omvang van de geconstateerde verontreiniging met asbest, ter plaatse van boring/ gat A48, is nader onderzoek niet nodig. Doordat de locatie van deze boring gelegen is buiten het toekomstige woongebied en er geen (grond)werkzaamheden worden uitgevoerd op deze deellocatie, kan het advies met betrekking tot nader onderzoek vervallen.

Op basis van het verkennende waterbodemonderzoek is er geen reden voor een aanvullend onderzoek naar de milieuhygienische kwaliteit van de waterbodem.

Gelet op het voorgaande kan worden geconcludeerd dat er geen sprake is van belemmeringen met betrekking tot de (water)bodemkwaliteit voor onderhavig initiatief.

4.3 Cultuurhistorie en archeologie

4.3.1 Wettelijk kader

Vanaf 1 juli 2016 is de Erfgoedwet van kracht. Doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van archeologische en cultuurhistorische waarden. In de Erfgoedwet is vastgelegd hoe met het erfgoed van nationaal belang wordt omgegaan, wie welke verantwoordelijkheden daarin heeft en hoe het toezicht wordt geregeld.

Als gevolg van deze wet wordt in het kader van de ruimtelijke ordening het behoud van het erfgoed meegewogen zoals alle andere aspecten die bij de voorbereiding van het plan een rol spelen.

4.3.2 Cultuurhistorie

In het plangebied zijn geen panden aanwezig, die aangemerkt zijn als rijks- of gemeentelijk monument. Ook maakt het plangebied geen deel uit van een beschermd dorpsgezicht. Wel hebben de twee panden ten oosten van het plangebied een cultuurhistorische waarde. Zo is Huize Teisterbant, gelegen aan de Dorpsstraat 29, een rijksmonument en Klein Teisterbant, gelegen aan de Dorpsstraat 27, een gemeentelijk monument. Huize Teisterbant is een statig landhuis uit de eerste helft van de 19e eeuw. Klein Teisterbant is een statig herenhuis. Dankzij deze twee monumenten heeft het plangebied de naam 'Teisterbant' gekregen. De watergang en de speeltuin die aan de oostkant van het plangebied zijn gesitueerd vormen een zogenaamde buffer ten opzichte van het rijks- en gemeentelijke monument. Geconcludeerd kan worden dat met de gewenste ontwikkeling geen schade wordt toegebracht aan bestaande cultuurhistorische panden of structuren.

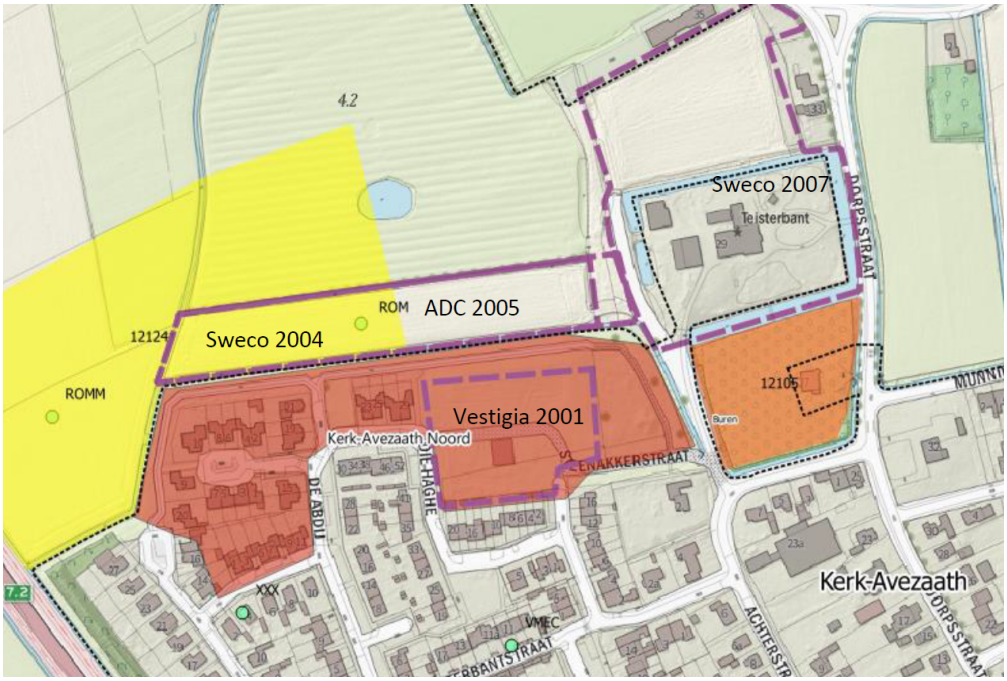
4.3.3 Archeologie

Gemeenten zijn verplicht om bij het vaststellen van bestemmingsplannen rekening te houden met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten archeologische waarden. Voorts geldt een meldingsplicht bij het vinden van (mogelijke) waardevolle zaken. Dat melden dient terstond te gebeuren.

Door de Omgevingsdienst Rivierenland is in juli 2018 onderzocht, of het nodig is verkennend archeologisch onderzoek uit te voeren. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in een rapport, dat als Bijlage 11 is toegevoegd. De belangrijkste resultaten van het uitgevoerde onderzoek luiden als volgt:

In het kader van de ontwikkeling rond Teisterbant zijn tussen 2001 en 2008 diverse archeologische studies verschenen (zie afbeelding 2):

1. Vestigia 2001/2002: Lutterveld II, quickscan (bureau+booronderzoek) (Bijlage 12);
2. Grontmij [Sweco] 2004: Lutterveld II, inventariserend veldonderzoek dmv grondboringen (Bijlage 13, Bijlage 14 en Bijlage 15);
3. ADC 2005: Lutterveld II, proefsleuvenonderzoek (Bijlage 16);
4. Grontmij 2007/2008: huis Teisterbant, booronderzoek (Bijlage 17)

Uitgevoerde archeologische onderzoeken aan de noordzijde van Kerk-Avezaath (Bron: Omgevingsdienst Rivierenland)

De uitgevoerde archeologische onderzoeken zijn door de Omgevingsdienst beoordeeld. Op basis hiervan komt de Omgevingsdienst tot de volgende aanbevelingen:

- Het plangebied en de directe omgeving zijn de afgelopen jaren afdoende archeologisch onderzocht om een besluit te baseren voor die delen die nog niet zijn meegenomen in het onderzoek;
- De booronderzoeken zijn indicatief gebleken voor de opbouw van de ondergrond en de kans op bewoningssporen en inrichting/cultivering van het gebied;
- Het proefsleuvenonderzoek van ADC heeft duidelijk gemaakt dat hoewel van enige landinrichting en gebruik sprake is, het hier niet gaat om een vindplaats van groot (wetenschappelijk) belang. De gaafheid ervan is beneden gemiddeld, de conservering redelijk;
- De inhoudelijke kwaliteit van sporen en vondstmateriaal is terecht beneden gemiddeld aangemerkt. De noord-zuid georiënteerde greppels zullen ongetwijfeld doorlopen in het huidige plangebied, maar de waarde en kwaliteit daarvan is betwistbaar op basis van de eerdere waardering.

Samenvattend adviseert de Omgevingsdienst Rivierenland het grootste deel van het plangebied vrij te stellen van nader archeologisch onderzoek. Het college van Burgemeester en Wethouders heeft dit advies overgenomen en kenbaar gemaakt in het selectiebesluit archeologische monumentenzorg, dat is opgenomen als Bijlage 18.

Voor de verbreding van de watergang die plaatsvindt buiten het gebied dat is vrijgesteld van nader archeologisch onderzoek en voor de agrarische gronden ten noorden van het beoogde woongebied is de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 4 archeologisch onderzoeksgebied 2' opgenomen. Bij de vergunningaanvraag voor het realiseren van de verbreding van de watergang zal een rapport moeten worden overlegd waarin de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag zullen worden verstoord, in voldoende mate zijn vastgesteld.

4.3.4 Conclusie

Met de gewenste ontwikkeling worden geen cultuurhistorische panden of structuren aangetast. Het gebied waar de woningen worden gerealiseerd is vrijgesteld van nader archeologisch onderzoek. Voor de vergunningaanvraag voor het realiseren van de verbreding van de watergang buiten het vrijgestelde gebied, zal een archeologisch onderzoek uitgevoerd moeten worden. Verder zijn er geen belemmeringen vanuit cultuurhistorie en archeologie voor het onderhavige initiatief.

4.4 Luchtkwaliteit

4.4.1 Wettelijk kader

Wet milieubeheer

Nederland heeft de Europese regels ten aanzien van de luchtkwaliteit geïmplementeerd in de Wet milieubeheer (Wm). De in deze wet gehanteerde normen gelden overal, met uitzondering van een arbeidsplaats (hierop is de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing). In de Wet milieubeheer zijn onder andere regels en grenswaarden opgenomen voor zwaveldioxide, stikstofdioxide en stikstofoxiden, fijnstof, lood, koolmonoxide en benzeen.

Omdat titel 5.2 van de Wm ingaat op de luchtkwaliteit, staat dit ook wel bekend als de 'Wet luchtkwaliteit'. Hierin wordt gesteld dat ruimtelijke plannen doorgang kunnen vinden indien aan één van de onderstaande voorwaarden is voldaan:

- de plannen leiden niet tot het overschrijden van een grenswaarde;
- de luchtkwaliteit verbetert tengevolge van de plannen (per saldo) of blijft ten minste gelijk;
- de plannen dragen niet in betekenende mate (NIBM) bij aan de concentratie van NO2 en PM10 in de buitenlucht. Vanaf het in werking treden van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit op 1 augustus 2009 wordt onder een NIBM bijdrage een bijdrage van minder dan 3% van de grenswaarde verstaan;
- het project is opgenomen of past binnen het Nationaal Samenwerkingsprogramma Lucht (NSL).

AMvB en Regeling niet in betekenende mate (NIBM)

De Wet luchtkwaliteit maakt onderscheid tussen grote en kleine ruimtelijke projecten. Een project is klein als het niet in betekende mate (NIBM) leidt tot een verslechtering van de luchtkwaliteit. De grens ligt bij een toename van de NO2 en/of PM10 jaarconcentratie met maximaal 3% van de grenswaarden (of wel een toename van maximaal 1,2 ìg/m3 NO2 en/of PM10). NIBM projecten kunnen zonder toetsing aan de grenswaarden voor het aspect luchtkwaliteit uitgevoerd worden. Grotere projecten daarentegen kunnen worden opgenomen in het NSLprogramma, mits ook overtuigend wordt aangetoond dat de effecten van dat project worden weggenomen door maatregelen.

De AMvB en Regeling NIBM bevatten criteria waarmee kan worden bepaald of een project van een bepaalde omvang wel of niet als NIBM moet worden beschouwd. Voor woningbouw is bepaald, dat een project als NIBM wordt beschouwd in de volgende situaties:

- Woningbouw: tot 1500 woningen (netto) bij minimaal 1 ontsluitingsweg, en tot 3000 woningen bij minimaal 2 ontsluitingswegen met een gelijkmatige verkeersverdeling.

4.4.2 Beoordeling

De ontwikkeling kan, gezien de beperkte omvang, aangemerkt worden als een project dat niet in betekenende mate van invloed is op de luchtkwaliteit. Toetsing van het aspect luchtkwaliteit is daardoor, op grond van artikel 4 van de Regeling NIBM niet noodzakelijk. Er behoeft dus niet getoetst te worden aan de grenswaarden.

4.4.3 Conclusie

Het project kan worden beschouwd als een NIBM-project. Nader onderzoek naar de luchtkwaliteit kan dan ook achterwege blijven.

4.5 Parkeren en verkeer

4.5.1 Parkeren

Het nieuwe woongebied zal in haar eigen parkeerbehoefte moeten voorzien. Bij alle dubbele woningen wordt voorzien in 2 parkeerplaatsen op eigen erf. Bij de vrijstaande woning wordt voorzien in 1 parkeerplaats op eigen erf. Tenslotte wordt ook bij het blokje van 3 woningen in de noordrand voorzien in 1 parkeerplaats op eigen erf bij de hoekwoningen. De overige parkeerplaatsen moeten gerealiseerd worden in de openbare ruimte. In het zuidelijke deelgebied zijn vooral haakse parkeerplaatsen toegepast, terwijl langs de ontsluitingsweg in het noordelijke deelgebied voorzien wordt in langsparkeerplaatsen.

Situering parkeerplaatsen (Bron: SAB)

Door SAB is in januari 2021 berekend hoeveel parkeerplaatsen er gerealiseerd dienen te worden in het plangebied. Het opgestelde verkavelingsplan is vervolgens getoetst aan de berekende parkeerbehoefte. Uit ondertaande berekening blijkt, dat er in totaal voldoende parkeerplaatsen in het nieuwe woongebied gerealiseerd zullen worden om te voorzien in de parkeerbehoefte, rekening houdend met de parkeernormen, die in de gemeente Buren worden gehanteerd.

Aantal woningen	Soort	P-norm	Totaal parkeren	Particulier	Openbaar	Berekening particulier
1 midden	Vrijstaand koop	2,3	2,3	1	3	0,8 = 1 * 0,8
16 noord	2 onder 1 kap	2,2	35,2	32	14	26,38 = 16 * 1,8
2 noord	Rijtje hoek	2,2	4,0	2	2	1,6 = 2 * 0,8
1 noord	Rijtje	2,0	2,0	0	1	
2 noord	Rijtje	2,0	4,0	2	0	1,6 = 2 * 0,8
3 noord	Rijtje tussen	2,0	6,0	0	4	
14 midden	Rijtje	2,0	28,0	0	29	
16 zuid	Rijtje huur	1,6	25,6	0	24	
55 woningen			**107,1**	**37**	**77**	**30,38**

4.5.2 Verkeer

Het plangebied wordt ontsloten via de bestaande wegen van Lutterveld II. De nieuwe wegenstructuur sluit aan op De Abdij, Die Haghe, de Thornstraat en via de Steenakkerstraat ook op de Achterstraat. Hierdoor is het nieuwe plangebied langs verschillende routes bereikbaar en kan het verkeer zich verdelen over deze routes.

De verkeersgeneratie kan berekend worden aan de hand van de kencijfers van de publicatie 'CROW 381 Toekomstbestendig parkeren' uit 2018. De verwachte verkeersgeneratie varieert per woningtype als volgt:

- Sociale woningen (koop of huur): 5,6 verkeersbewegingen per woning per dag;
- Rijenwoningen (koop), tussen- of hoekwoningen: 7,4 verkeersbewegingen per woning per dag;
- Halfvrijstaande woningen: 7,8 verkeersbewegingen per woning per dag;
- Vrijstaande woningen: 8,2 verkeersbewegingen per woning per dag.

Op basis van het verkavelingsplan kan berekend worden, dat de totale verkeersgeneratie ongeveer 386 verkeersbewegingen per dag zal bedragen. Deze verkeersbewegingen worden afgewikkeld via verschillende routes (De Abdij, de nieuwe weg tussen De Abdij en de Thornstraat en via de Steenakkerstraat op de Achterstraat).

Gezien de ligging van het plangebied en de verkeerssituatie ter hoogte van het plangebied mag worden aangenomen dat deze toename van het verkeer zonder problemen opgenomen kan worden door de bestaande wegen in Lutterveld II.

4.5.3 Conclusie

Voorgenomen initiatief zal niet leiden tot verkeerskundige en/of parkeertechnische problemen. Parkeren wordt op eigen terrein opgelost en de verkeersgeneratie neemt slechts beperkt toe.

4.6 Geluidhinder

4.6.1 Wettelijk kader

Wegverkeer en railverkeer

Langs alle (spoor)wegen – met uitzondering van 30 km/h-wegen en woonerven – bevinden zich op grond van de Wet geluidhinder (Wgh) geluidszones waarbinnen de geluidshinder vanwege de (spoor)weg getoetst moet worden. De breedte van de geluidszone is afhankelijk van het aantal rijstroken/spoorstaven en van binnen- of buitenstedelijke ligging. Op basis van jurisprudentie dient in het kader van een goede ruimtelijke ordening ook bij 30 km/h-wegen de aanvaardbaarheid van de geluidsbelasting te worden onderbouwd.

4.6.2 Onderzoek

Door Econsultancy is in oktober 2018 een akoestisch onderzoek verricht naar wegverkeerslawaai. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in een rapport, dat als Bijlage 19 is toegevoegd. De belangrijkste resultaten van het uitgevoerde onderzoek luiden als volgt:

Het plangebied is gelegen binnen de geluidzone van de N834 en de Dorpsstraat buiten de bebouwde kom. In het kader van een goede ruimtelijke onderbouwing worden tevens de nabijgelegen 30 km/uur wegen binnen de bebouwde kom in het onderzoek betrokken.

Uit het onderzoek blijkt, dat het wegverkeerslawaai veroorzaakt door het verkeer op de N834 en de Dorpsstraat niet tot gevolg heeft dat de voorkeursgrenswaarde van 48 dB op de gevels van de geprojecteerde woningen wordt overschreden.

Ook het wegverkeer op de bestaande 30 km-wegen in Lutterveld II heeft niet tot gevolg, dat de voorkeursgrenswaarde van 48 dB op de gevels van de bestaande en/of de geprojecteerde woningen wordt overschreden.

4.6.3 Conclusie

Vanuit akoestisch oogpunt zijn er geen belemmeringen voor onderhavig initiatief.

4.7 Bedrijven en milieuzonering

4.7.1 Wettelijk kader

Zowel de ruimtelijke ordening als het milieubeleid stelt zich ten doel een goede kwaliteit van het leefmilieu te handhaven en te bevorderen. Dit gebeurt onder andere door milieuzonering. Onder milieuzonering verstaan we het aanbrengen van een voldoende ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende bedrijven of inrichtingen enerzijds en milieugevoelige functies als wonen en recreëren anderzijds. De ruimtelijke scheiding bestaat doorgaans uit het aanhouden van een bepaalde afstand tussen milieubelastende en milieugevoelige functies. Die onderlinge afstand moet groter zijn naarmate de milieubelastende functie het milieu sterker belast. Milieuzonering heeft twee doelen:

- het voorkomen of zoveel mogelijk beperken van hinder en gevaar bij woningen en andere gevoelige functies;
- het bieden van voldoende zekerheid aan bedrijven dat zij hun activiteiten duurzaam onder aanvaardbare voorwaarden kunnen uitoefenen.

Voor het bepalen van de aan te houden afstanden wordt de VNG-uitgave 'Bedrijven en Milieuzonering' uit 2009 gehanteerd. Deze uitgave bevat een lijst, waarin voor een hele reeks van milieubelastende activiteiten (naar SBI-code gerangschikt) richtafstanden zijn gegeven ten opzichte van milieugevoelige functies. De lijst geeft richtafstanden voor de ruimtelijk relevante milieuaspecten geur, stof, geluid en gevaar. De grootste van de vier richtafstanden is bepalend voor de indeling van een milieubelastende activiteit in een milieucategorie en daarmee ook voor de uiteindelijke richtafstand. De richtafstandenlijst gaat uit van gemiddeld moderne bedrijven. Indien bekend is welke activiteiten concreet zullen worden uitgeoefend, kan gemotiveerd worden uitgegaan van de daadwerkelijk te verwachten milieubelasting, in plaats van de richtafstanden.

De afstanden worden gemeten tussen enerzijds de grens van de bestemming die de milieubelastende functie(s) toelaat en anderzijds de uiterste situering van de gevel van een milieugevoelige functie die op grond van het bestemmingsplan mogelijk is.

Hoe gevoelig een gebied is voor milieubelastende activiteiten is mede afhankelijk van het omgevingstype. De richtafstanden van de onderstaande richtafstandenlijst gelden ten opzichte van het omgevingstype 'rustige woonwijk' dan wel 'gemengd gebied'.

Milieucategorie	Richtafstand tot omgevingstype rustige woonwijk en rustig buitengebied	Richtafstand tot omgevingstype gemengd gebied
1	10 m	0 m
2	30 m	10 m
3.1	50 m	30 m
3.2	100 m	50 m
4.1	200 m	100 m
4.2	300 m	200 m
5.1	500 m	300 m
5.2	700 m	500 m
5.3	1.000 m	700 m
6	1.500 m	1.000 m

Richtafstanden en omgevingstype

Hiernaast gelden ten aanzien van bedrijven die onder de werkingssfeer van de Wet milieubeheer vallen, deze Wet en haar uitvoeringsbesluiten als toetsingskader voor de toegestane bedrijfshinder.

In Nederland zijn er geen wettelijke bepalingen ter bescherming van omwonenden en passanten ten aanzien van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Zo is er in de wet geen minimale afstand gedefinieerd tussen de plek waar de middelen worden toegepast en een gevoelige functie.

Wel is er een minimale afstand tussen een bomenrij en watervoerende sloten, de zogenaamde teeltvrije

zone (3 meter) bepaald. Ook de spuittechniek voor dergelijke situaties is voorgeschreven.

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft om bovenstaand hiaat op te vullen een afstand van 50 meter als vuistregel in de ruimtelijke ordeningspraktijk geïntroduceerd en deze is sindsdien algemeen gangbaar.

4.7.2 Beoordeling

Voor onderhavig project dient te worden getoetst of de nieuwe functie mogelijk belemmeringen veroorzaakt voor bestaande functies in de omgeving en of de nieuwe functie mogelijk belemmeringen ondervindt als gevolg van de milieuhinder van naburige bedrijven en/of bedrijvigheid.

De omgeving van het plangebied kan gekarakteriseerd worden als een rustige woonwijk. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen milieuhinderlijke bedrijven. Daarom hoeft er niet gevreesd te worden voor milieuhygienische overlast van bedrijven. Ook leidt de ontwikkeling van de nieuwe woonbuurt niet tot belemmeringen voor aanwezige bedrijven.

Wel bevinden zich in de directe omgeving enkele particulieren/percelen met een spuitzone. Omdat er geen driftreducerende maatregelen zijn getroffen valt het nieuwe woongebied deels binnen de hinderzone van deze fruitteeltbedrijven. Om het woongebied toch te kunnen ontwikkelen zijn er afspraken gemaakt met de grondeigenaren/ gebruikers over het beëindigen van de spuitzones. Deze afspraken zijn opgenomen in een vaststellingsovereenkomst, die als Bijlage 20 is opgenomen. Hierdoor is er van hinderlijke spuitzones geen sprake meer. Om het beëindigen van de spuitzones ook publiekrechtelijk te waarborgen zullen de agrarische gronden, die gelegen zijn binnen een afstand van 50 meter van de geprojecteerde woningbouw op de plankaart van de aanduiding 'spuitvrije zone' worden voorzien.

4.7.3 Conclusie

Gelet op het voorgaande vormt het aspect milieuzonering geen belemmering voor de in dit plan besloten ruimtelijke ontwikkeling. Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen ontwikkeling in overeenstemming is te achten met een goede ruimtelijke ordening.

4.8 Externe veiligheid

4.8.1 Wettelijk kader

Sommige activiteiten brengen risico's op zware ongevallen met mogelijk grote gevolgen voor de omgeving met zich mee. Externe veiligheid richt zich op het beheersen van deze risico's. Het gaat daarbij om onder meer de productie, opslag, transport en het gebruik van gevaarlijke stoffen. Dergelijke activiteiten kunnen een beperking opleggen aan de omgeving. Door voldoende afstand tot de risicovolle activiteiten aan te houden kan voldaan worden aan de normen. Aan de andere kant is de ruimte schaars en het rijksbeleid erop gericht de schaarse ruimte zo efficiënt mogelijk te benutten. Het ruimtelijk beleid en het externe veiligheidsbeleid moeten dus goed worden afgestemd. De wetgeving rond externe veiligheid richt zich op de volgende risico's:

- risicovolle (Bevi-)inrichtingen;
- vervoer gevaarlijke stoffen door buisleidingen;
- vervoer gevaarlijke stoffen over weg, water of spoor.

Daarnaast wordt er in de wetgeving onderscheid gemaakt tussen de begrippen kwetsbaar en beperkt kwetsbaar en plaatsgebonden risico en groepsrisico.

Kwetsbaar en beperkt kwetsbaar

Kwetsbaar zijn onder meer woningen, onderwijs- en gezondheidsinstellingen, kinderopvang- en dagverblijven en grote kantoorgebouwen (>1.500 m²). Beperkt kwetsbaar zijn onder meer kleine kantoren, winkels en horeca. De volledige lijst wat onder (beperkt) kwetsbaar wordt verstaan is in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) opgenomen.

Plaatsgebonden risico en groepsrisico

Het plaatsgebonden risico wordt uitgedrukt in een contour van 10^{-6} als grenswaarde. Het realiseren van

kwetsbare objecten binnen deze contour is niet toegestaan. Het realiseren van beperkt kwetsbare objecten binnen deze contour is in principe ook niet toegestaan. Echter, voor beperkte kwetsbare objecten is deze 10^{-6} contour een richtwaarde. Mits goed gemotiveerd kan worden afgeweken van deze waarde tot de 10^{-5} contour.

Het groepsrisico is gedefinieerd als de cumulatieve kansen per jaar dat ten minste 10, 100 of 1.000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof betrokken is. Het groepsrisico wordt niet in contouren vertaald, maar wordt weergegeven in een grafiek. In de grafiek wordt de groepsgrootte van aantallen slachtoffers (x-as) uitgezet tegen de cumulatieve kans dat een dergelijke groep slachtoffer wordt van een ongeval (y-as). Voor het groepsrisico geldt geen grenswaarde, maar een zogenaamde oriëntatiewaarde. Daarnaast geldt voor het groepsrisico een verantwoordingsplicht. Het bevoegd gezag moet aangeven welke mogelijkheden er zijn om het groepsrisico in de nabije toekomst te beperken, het moet aangeven op welke manier hulpverlening, zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid zijn ingevuld. Het bevoegd gezag moet tevens aangeven waarom de risico's verantwoord zijn, en de veiligheidsregio moet in de gelegenheid zijn gesteld een brandweeradvies te geven. Hierbij geldt hoe hoger het groepsrisico, hoe groter het belang van een goede groepsrisicoverantwoording.

Risicovolle (Bevi-)inrichtingen

Voor (de omgeving van) de meest risicovolle bedrijven is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) van belang. Het Bevi legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor mensen buiten de inrichting. Het Bevi is opgesteld om de risico's, waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld vanwege risicovolle bedrijven, te beperken. Het besluit heeft tot doel zowel individuele als groepen burgers een minimaal (aanvaard) beschermingsniveau te bieden. Via een bijhorende ministeriële regeling (Revi) worden diverse veiligheidsafstanden tot kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten gegeven. Aanvullend op het Bevi zijn in het Vuurwerkbesluit en het Activiteitenbesluit (Besluit algemene regels inrichtingen milieubeheer) veiligheidsafstanden genoemd die rond minder risicovolle inrichtingen moeten worden aangehouden.

Vervoer gevaarlijke stoffen door buisleidingen

Met betrekking tot het beleid en de regelgeving voor het vervoer van gevaarlijke stoffen door buisleidingen is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en de Structuurvisie buisleidingen van belang. Deze structuurvisie bevat een lange termijnvisie op het buisleidingentransport van gevaarlijke stoffen.

Het Bevb en de bijbehorende Regeling externe veiligheid buisleidingen (Revb) zijn op 1 januari 2011 in werking getreden. Het Bevb regelt onder andere welke veiligheidsafstanden moeten worden aangehouden rond buisleidingen met gevaarlijke stoffen. Op basis van het Bevb wordt het voor gemeenten verplicht om bij de vaststelling van een bestemmingsplan, op basis waarvan de aanleg van een buisleiding of een kwetsbaar object of een risicoverhogend object mogelijk is, de grenswaarde voor het plaatsgebonden risico in acht te nemen en het groepsrisico te verantwoorden.

Vervoer gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor

Het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) stelt regels aan transportroutes en de omgeving daarvan. Zo moet een basisveiligheidsniveau rond transportassen (plaatsgebonden risico) en een transparante afweging van het groepsrisico worden gewaarborgd.

Als onderdeel van het Bevt is op 1 april 2015 tevens het basisnet in werking getreden. Het basisnet verhoogt de veiligheid van mensen die wonen of werken in de buurt van rijksinfrastructuur (auto-, spoor- en vaarwegen) waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd. In de regeling ligt vast wat de maximale risico's voor omwonenden mogen zijn. Die begrenzing was er tot nu toe niet. Bovendien zorgt het basisnet ervoor dat gevaarlijke stoffen tussen de belangrijkste industriële locaties in Nederland en het buitenland vervoerd kunnen blijven worden.

Indien een bestemmingsplan betrekking heeft op een gebied dat geheel of gedeeltelijk gelegen is binnen 200 m van een (basisnet)transportroute voor gevaarlijke stoffen, moet in de toelichting ingegaan worden op de dichtheid van personen in het invloedsgebied van de transportroute op het tijdstip waarop het plan wordt vastgesteld. Hierbij moet rekening worden gehouden met de personen die a) in dat gebied reeds

aanwezig zijn, b) in dat gebied op grond van het geldende bestemmingsplan redelijkerwijs te verwachten zijn en c) de redelijkerwijs te verwachten verandering van de dichtheid van personen in het gebied waarop dat plan betrekking heeft.

4.8.2 Onderzoek

Risicovolle bedrijven

Binnen de beoogde bestemming 'Wonen' passen geen risicovolle activiteiten, zoals Bevi-activiteiten.

Uit de regionale signaleringskaart externe veiligheid blijkt dat het plangebied niet ligt binnen het invloedsgebied van een Bevi-inrichting of de veiligheidsafstanden van andere stationaire risicobronnen. Hierdoor is geen verantwoording van het groepsrisico nodig vanwege risicovolle inrichtingen.

Vervoer gevaarlijke stoffen

Uit de regionale signaleringskaart externe veiligheid blijkt dat het aspect externe veiligheid wel relevant is vanwege het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Betuweroute en de A15. Het plangebied ligt namelijk binnen het invloedsgebied van deze transportroutes, waarbij personen kunnen overlijden als rechtstreeks gevolg van een zwaar ongeval met toxische stoffen. Het plangebied ligt echter buiten een veiligheidszone, een plasbrandaandachtsgebied en de meest relevante zones voor het groepsrisico (de 200 meter zones).

Op grond van artikel 7 van het Bevt moet in ieder geval worden ingegaan op de mogelijkheden voor:

- de bestrijdbaarheid van een zwaar ongeval op deze transportroutes, en;
- de zelfredzaamheid met betrekking tot nog niet aanwezige (beperkt) kwetsbare objecten binnen het plangebied.

Volgens artikel 9 van het Bevt moet de veiligheidsregio in de gelegenheid worden gesteld om hierover een advies uit te brengen. Veiligheidsregio Gelderland-Zuid heeft op 2 juni 2021 aangegeven dat in dit geval onderstaande verantwoordingstekst kan worden gehanteerd. Relevant hierbij is ook dat het ruimtelijke besluit geen betrekking heeft op het mogelijk maken van een (nog niet aanwezig) "zeer kwetsbaar gebouw", bestemd voor verminderd zelfredzame personen.

Bestrijdbaarheid van de omvang van een ramp of zwaar ongeval

Bij een calamiteit, waarbij toxische stoffen (kunnen) vrijkomen, zal de brandweer inzetten op het beperken of voorkomen van effecten. Deze inzet zal voornamelijk plaatsvinden bij de bron. De brandweer richt zich dan niet direct op het bestrijden van effecten in of nabij het plangebied. De mogelijkheden voor bestrijdbaarheid worden daarom niet verder in beschouwing genomen.

Mogelijkheden tot zelfredzaamheid

Bij een calamiteit, waarbij toxische stoffen (kunnen) vrijkomen, is het belangrijk dat de aanwezigen in het plangebied worden geïnformeerd hoe te handelen bij dat incident. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde waarschuwings- en alarmeringspalen (WAS-palen) of NL- alert. Bij het genoemde incidentscenario is het advies om te schuilen in een gebouw en de ramen, deuren en ventilatieopeningen te sluiten. In het plangebied zijn voldoende mogelijkheden aanwezig om dit advies tijdig op te volgen.

Buisleidingen

Uit de regionale signaleringskaart externe veiligheid blijkt dat het plangebied niet is gelegen binnen het invloedsgebied van relevante buisleidingen voor aardgas en vloeibare brandstoffen. Hierdoor is geen verantwoording van het groepsrisico nodig vanwege buisleidingen.

Uitsnede risicokaart met aanduiding plangebied (bron: www.risicokaart.nl)

4.8.3 Conclusie

Het aspect externe veiligheid is alleen relevant vanwege het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Betuweroute en de A15. Gelet op de hiervoor genoemde overwegingen zijn er in plangebied voldoende mogelijkheden voor de zelfredzaamheid bij een zwaar ongeval op deze transportroutes. Dit betekent dat geen nadere eisen aan het plan hoeven te worden gesteld in het kader van het aspect externe veiligheid.

4.9 Kabels en leidingen

Planologisch relevante leidingen en hoogspanningsverbindingen dienen te worden gewaarborgd. Tevens dient rond dergelijke leidingen rekening te worden gehouden met zones waarbinnen mogelijke beperkingen gelden. Planologisch relevante leidingen zijn leidingen waarin de navolgende producten worden vervoerd:

- gas, olie, olieproducten, chemische producten, vaste stoffen/goederen;
- aardgasleidingen afhankelijk van druk;
- defensiebrandstoffen;
- warmte en afvalwater, ruwwater of halffabricaat voor de drink- en industriewatervoorziening met een diameter groter of gelijk aan 18 inch.

Uit de toelichting en verbeelding van bestemmingsplan "Kernen Buren" en "Buitengebied Buren" is op te maken dat er geen planologisch relevante kabels en leidingen in het plangebied of in de directe omgeving daarvan aanwezig zijn.

Voor de verdere realisatie van het plan zal indien nodig een KLIC-melding gedaan worden om te achterhalen of er relevante kabels en leidingen in het plangebied of in de directe omgeving daarvan aanwezig zijn.

4.10 Water

4.10.1 Inleiding

Water en ruimtelijke ordening hebben veel met elkaar te maken. Aan de ene kant is water één van de sturende principes in de ruimtelijke ordening en kan daarmee beperkingen opleggen aan het ruimtegebruik zoals locaties voor stadsuitbreiding. Aan de andere kant kunnen ontwikkelingen in het ruimtegebruik ongewenste effecten hebben op de waterhuishouding.

Op Europees en nationaal niveau heeft water een eigen plaats gekregen in de ruimtelijke besluitvorming via de verplichte 'watertoets'. Een watertoets geeft aan wat de gevolgen zijn van een ruimtelijk plan voor de waterhuishouding in het betreffende gebied. Zo'n waterparagraaf moet sinds 1 januari 2003 worden opgenomen in de toelichting bij ruimtelijke plannen. Doel van de watertoets is de relatie tussen planvorming op het gebied van de ruimtelijke ordening en de waterhuishouding te versterken.

Een watertoets is verplicht als het gaat om een functieverandering en/of bestemmingswijziging. Op basis van informatie en randvoorwaarden vanuit waterbeheerder, het waterbeleid en relevante bodemgegevens worden de verschillende wateraspecten uitgewerkt in een waterparagraaf. De waterparagraaf beschrijft het huidige watersysteem alsmede de mogelijkheden en randvoorwaarden voor het toekomstig watersysteem. De waterparagraaf wordt afgestemd met de waterbeheerder.

4.10.2 Beleidskader

Op verschillende bestuursniveaus zijn de afgelopen jaren beleidsnota's verschenen aangaande de waterhuishouding. Deze paragraaf geeft een overzicht van de voor onderhavige ontwikkeling relevante nota's.

Europa

Met ingang van december 2000 is de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) van kracht geworden. In het kader van de Kaderrichtlijn worden kwaliteitseisen gesteld, gericht op het beschermen en verbeteren van de aquatische ecosystemen (verplichting per stroomgebied). Deze richtlijn stelt als norm dat oppervlaktewateren binnen 15 jaar na inwerkingtreding moeten voldoen aan een 'goede ecologische' toestand (GET). Voor kunstmatige wateren, zoals de meeste stadswateren, geldt dat de oppervlaktewateren minimaal moeten voldoen aan een 'goed ecologisch potentieel' (GEP). Inmiddels zijn de GEP-normen per stroomgebied uitgewerkt.

Rijk

De Waterwet, die in werking is getreden in 2009, regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater, en verbetert ook de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. Op grond van deze wet moeten de provincies één of meer regionale waterplannen vaststellen die wat betreft de ruimtelijke aspecten de status van provinciale structuurvisie hebben. De Waterwet schrijft eveneens voor dat elke zes jaar een nieuw Nationaal Waterplan uitgebracht wordt. Op 10 december 2015 is het Nationaal Waterplan 2 (NWP2) vastgesteld. Het NWP2 is opgesteld vanuit het perspectief om een nationale Omgevingsvisie te ontwikkelen richting 2018 conform de Omgevingswet in wording. Het NWP2 geeft de hoofdlijnen, principes en richting van het nationale waterbeleid in de planperiode 2016-2021, met een vooruitblik richting 2050. Met dit NWP2 zet het kabinet een volgende ambitieuze stap in het robuust en toekomstgericht inrichten van ons watersysteem, gericht op een goede bescherming tegen overstromingen, het voorkomen van wateroverlast en droogte en het bereiken van een goede waterkwaliteit en een gezond ecosysteem als basis voor welzijn en welvaart. Het beleid en de maatregelen in het nieuwe Nationaal Waterplan dragen bij aan het vergroten van het waterbewustzijn in Nederland.

4.10.3 Watertoets

Omdat er in het plangebied (veel) meer dan 1.500 m^2 extra verharding zal worden gerealiseerd, zal de waterhuishouding veranderen. Er is in een vroeg stadium contact gezocht met het Waterschap Rivierenland en de gemeente om de uitgangspunten en randvoorwaarden te bepalen. Omdat er extra verharding wordt toegevoegd in het plangebied (woningen, verharde erven, wegen, voetpaden, parkeerplaatsen) dient er gezorgd te worden voor compensatie in de vorm van waterberging. Daarbij gelden in ieder geval de volgende basis uitgangspunten:

1. Het watersysteem moet voldoen aan een situatie die statistisch eenmaal per 10 jaar voorkomt (zogenaamde T=10+10% bui). Dit houdt in dat er per ha. extra verharding die wordt aangebracht 436 m^3 waterberging moet worden gerealiseerd en het watersysteem niet meer dan 3 cm mag stijgen (de waterberging moet dus gevonden worden in een peilstijging/waterbergingsschijf van 30 cm);
2. Daarnaast moet het watersysteem voldoen aan een situatie die statistisch eenmaal per 100 jaar voorkomt (zogenaamde T=100+10% bui). In deze situatie mag er geen inundatie plaatsvinden vanuit watergangen of wadi's. Dit vertaald zich in de vuistregel dat er 664 m^3/ha verharding moet passen binnen de insteek van de nieuw aangelegde watergangen en wadi's.

Door RE-Infra is vervolgens een waterhuishoudkunig plan opgesteld om onder andere te bepalen op welke manier de gewenste waterberging het beste gerealiseerd kan worden. Deze rapportage is opgenomen als Bijlage 21.

Binnen het plangebied worden 55 woningen gebouwd. Het ruimtegebruik ziet er als volgt uit:

- Uitgeefbare grond voor woningbouw: 11.000 m^2;
- Verhardingen voor wegen, parkeervakken en voetpaden: 6.825 m^2;
- Oppervlak waterberging: 2.530 m^2.

Op basis van metingen, uitgevoerde geohydrologische onderzoeken en literatuurstudie kan het volgende worden gezegd over het plangebied:

- Het terrein varieert in hoogte tussen +3.90 m NAP tot +5.00 m NAP;
- De bodem bestaat bovenin voornamelijk uit een laag klei met in het zuiden een zandlaag tussen de klei;
- In het plangebied zijn watergangen met een zomerpeil van +3.15 m NAP;
- De gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG) bedraagt +3.25 m NAP.

Grondwater

Op basis van de grondwaterstanden blijkt ten behoeve van de beoogde bestemming voldoende ontwateringsdiepte en drooglegging aanwezig te zijn, indien het terrein wordt opgehoogd. De bouwpeilen van de woningen zijn vastgesteld tussen +4.60 en +4.80 m NAP. De as van de wegen wordt gemiddeld 0.30 m lager aangelegd, waarbij plaatselijk 0.20 m en 0.40 m dient te worden geaccepteerd zodat bovengrondse waterafvoer mogelijk is.

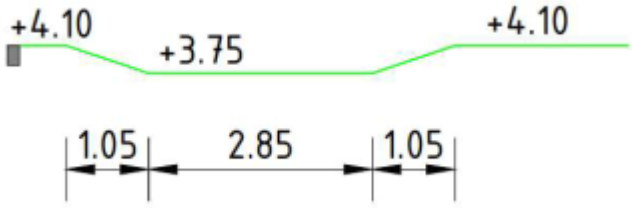
Waterberging

Door de geplande bouw van woningen, aanleg verhardingen, het graven van de wadi en het verbreden van de watergang neemt het verhardingsoppervlak binnen het plangebied toe met ca. 1.65 hectare. Op basis van de vuistregel van Waterschap Rivierenland voor bui T=10+10% en T=100+10% dient er respectievelijk 436 m^3 en 664 m^3 waterberging te worden gerealiseerd voor elke hectare dat het verhardingsoppervlak binnen het plangebied toeneemt.

Door de versnelde afvoer van het hemelwater dat op het nieuwe verhardoppervlak valt, kan er mogelijk wateroverlast ontstaan. Om dit te voorkomen dient er extra waterberging te worden gerealiseerd binnen en aansluitend op het oorspronkelijke plangebied.

Gezien de waterberging wordt gerealiseerd in (voornamelijk) watergangen en een wadi is de bui T=10+10% maatgevend voor de berekening van de benodigde waterberging. Een toename van 1.65 hectare zorgt voor een wateropgave van 720 m^3 voor T=10+10%. Daarnaast dient ook de A-watergang te worden gecompenseerd die grotendeels wordt vergraven. Hierdoor vervalt 294 m^3 waterberging uit de huidige situatie die gecompenseerd dient te worden, waardoor de totale wateropgave 1.014 m^3 bedraagt.

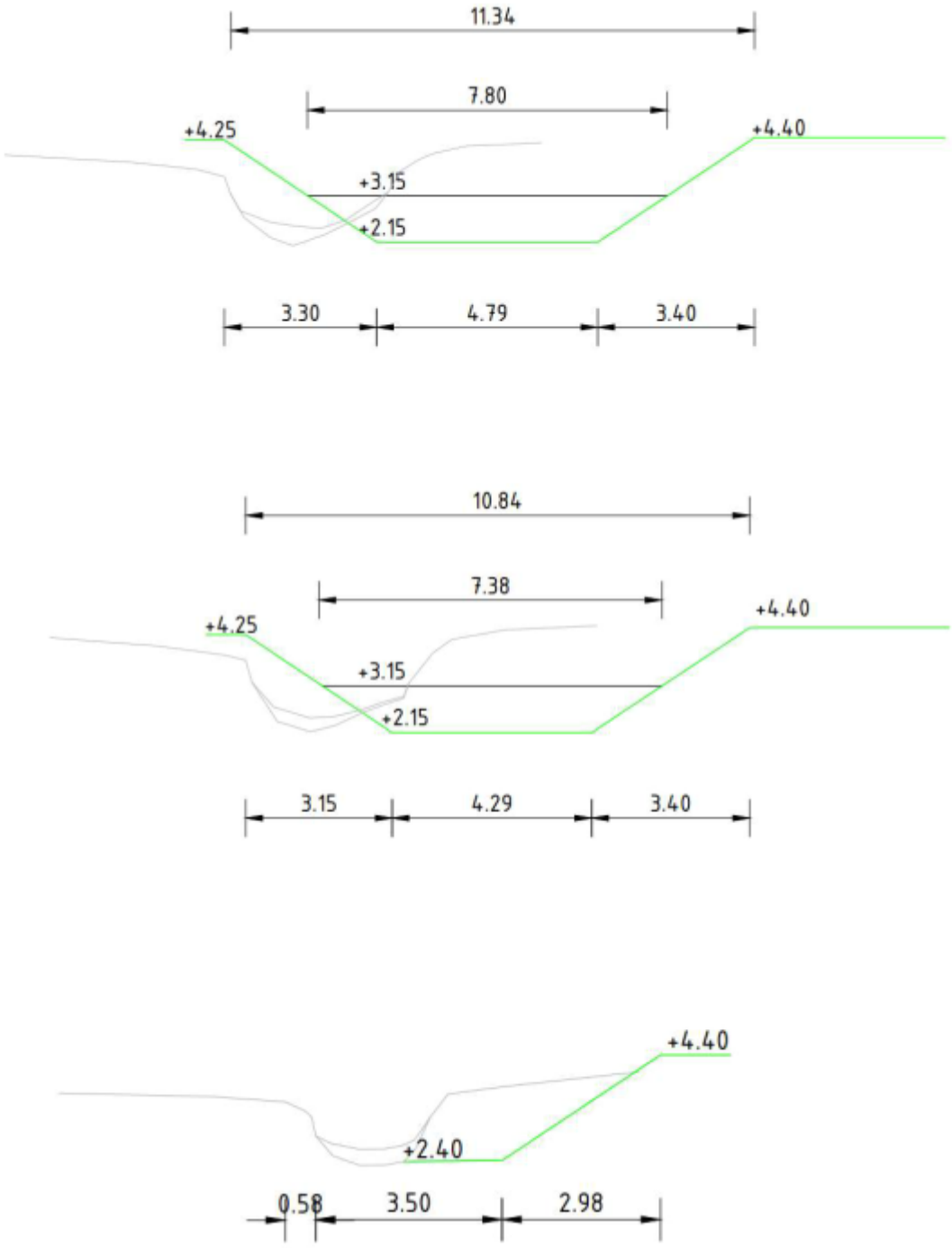
De waterberging zal gedeeltelijk in de wadi plaatsvinden die in het oostelijk deel van het plangebied zal worden aangelegd. Deze wadi heeft een stijghoogte van 0.25 m boven de bodem in T=10+10% situatie en hiermee een waterbergingscapaciteit van 222 m^3 alvorens deze middels een slokop met overstortleiding het hemelwater afvoert naar de A-watergang. Onderstaande afbeelding toont het principe profiel van deze wadi.

Principe profiel wadi (bron: RE-Infra)

Het blijkt dat de waterberging in de wadi volledig wordt benut, alvorens deze gaat overstorten naar het oppervlaktewater. De wadi heeft een theoretische statische berging van 37 mm (310 m^3 waterberging voor 8281 m^2 verhardingsoppervlak).

Naast de wadi zal de waterberging verder grotendeels worden gerealiseerd in de verbreding van de A-watergang. Deze A-watergang wordt onderverdeeld in 3 verschillende delen. Aan de westkant van de westelijke toegangsweg wordt de A-watergang verbreed tot 11.35 m (breedte van insteek tot insteek) over een lengte van 90 m. Aan de oostzijde van de westelijk toegangsweg wordt de watergang verbreed tot 10.90 m over een lengte van 180 m. Uit deze verbreding komt een berging van respectievelijk 223 m^3 en 419 m^3. Om de resterende benodigde waterberging te realiseren wordt er buiten het oorspronkelijke plangebied gekeken naar waterbergingsmogelijkheden. De A-watergang 112828 (westelijk van het plangebied) heeft ruimte om verbreed te worden. Vanaf het plangebied richting het zuiden over een lengte van 80 m wordt deze watergang 4 m verbreed, waardoor deze watergang bij het plangebied is betrokken. Dit zorgt voor een berging van 107 m^3. Tot aan A-watergang 213994 kan watergang 112828 ook nog verbreed worden met 3.50 m. Dit zorgt nog voor een berging van ca. 83 m^3.

Principe profielen van verbreding watergangen (bron: RE-Infra)

In totaal is door het realiseren van bovengenoemde wadi en verbredingen van watergangen ca. 38 m^3 meer waterberging aanwezig dan de minimaal benodigde hoeveelheid o.b.v. de totale toename van het verhardingsoppervlak en vervallen watergangen. Het blijkt dat er voldoende waterberging kan worden gerealiseerd conform de vuistregels van Waterschap Rivierenland.

Het hemelwater wordt bovengronds afgevoerd naar een wadi of de verbrede watergangen waar het geborgen wordt. Door de bovengrondse afvoer en berging van het hemelwater is deze zichtbaar, waardoor de belevingswaarde en bewustwording vergroot wordt bij de toekomstige bewoners.

Waterkwaliteit

Het hemelwater zal via de bermen afstromen naar de bergingsvoorzieningen, waardoor een eerste filtering van vuil zal plaatsvinden alvorens het hemelwater in het oppervlaktewater terecht komt. Daarnaast zal door de structuur van bestaande watergangen te handhaven het water doorstromen, waardoor stroming in de watergangen zal blijven. Daarnaast komen er geen doodlopende watergangen voor binnen het plangebied. Stilstaand water wordt hiermee voorkomen. Bovenstaande zal de waterkwaliteit ten goede komen.

Riolering en zuiveringswerken

Voor het inzamelen en transporteren van het afvalwater binnen het plangebied worden twee nieuwe vuilwater rioolstelsels aangelegd. Via deze vuilwaterriolen wordt het afvalwater onder vrij verval afgevoerd naar het bestaande vuilwaterstelsel van Kerk-Avezaath. Het nieuwe riool van het zuidelijke deel van het plan, kan onder vrijverval aangesloten worden op het riool aan de Thornstraat. De woningen aan het noordelijke deel van het plangebied zullen, in verband met de A-watergang tussen het noordelijke en zuidelijk deel van het plangebied, aangesloten worden op een andere locatie.

Het aanbod aan huishoudelijk afvalwater, door realisatie van het plan, heeft te verwaarlozen gevolgen voor het bestaande vuilwaterstelsel en het bestaande rioolgemaal. De leidingen blijken voldoende afvoercapaciteit te hebben, de stroomsnelheid blijft beperkt en de bodemschuifspanning is voldoende.

4.10.4 Drinkwaterbescherming

Het plangebied is gelegen binnen een boringsvrije zone, koude- en warmteopslagvrije zone en intrekgebied. Hiervoor zijn specifieke regels opgenomen in paragraaf 3.2.4. en 3.2.5. van de Omgevingsverordening Gelderland ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de drinkwaterwinning. Deze regels hebben onder meer betrekking op de aanleg van boorputten, grond- of funderingswerken en open of gesloten bodemenergiesystemen. Hieruit blijkt onder andere dat grond- of funderingswerkzaamheden op een diepte van 3 meter of meer onder het maaiveld moeten voldoen aan aanvullende voorschriften, beschreven in de aan de Omgevingsverordening Gelderland gehechte bijlage Grondwaterbescherming, onderdeel F. Dit betekent dat voor het inbrengen van palen worden gebruikt:

- grondverdringende gladde geprefabriceerde palen zonder verbrede voet;
- in de grond gevormde palen waarbij een hulpbuis wordt gebruikt die niet plaatselijk verbreed is, grondverdringend wordt ingebracht en niet wordt getrokken, of;
- boor- of schroefpalen, als wordt aangetoond dat de paalsystemen genoemd onder a en b op de betreffende locatie niet toepasbaar zijn.

Omdat bij de uitvoering van werkzaamheden in het plangebied moet worden voldaan aan de regels die opgenomen zijn in de Omgevingsverordening voor boringsvrije zones, koude- en warmteopslagvrije zones en intrekgebieden, is op de verbeelding van het bestemmingsplan de aanduiding 'Milieuzone – beschermingszone grondwater: boringsvrije zone, koude- en warmteopslagvrije zone en intrekgebied' opgenomen.

4.10.5 Conclusie

Vanuit het aspect water zijn er naar verwachting geen belemmeringen voor onderhavig initiatief.

4.11 Duurzaamheid

De wet- en regelgeving ten aanzien van duurzaamheid evolueert voortdurend. Bij de bouw van de woningen zullen daarom de eisen ten aanzien van duurzaamheid in acht genomen worden, die op dat moment gesteld worden. Uiteraard zullen de woningen gasloos uitgevoerd worden. Daarnaast zullen de woningen worden voorzien van een luchtwarmtepomp en zullen de (meeste) woningen standaard van een aantal zonnepanelen worden voorzien.

4.12 M.e.r.-beoordeling

4.12.1 Wettelijk kader

In de Besluit milieueffectrapportage is opgenomen dat op basis van selectiecriteria vastgesteld dient te worden of de activiteit belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zal hebben of niet. Onderdeel D van de bijlage bevat activiteiten, plannen en besluiten waarvoor het maken van een m.e.r.-beoordeling verplicht is. Voor elke activiteit die genoemd wordt in kolom 1 van onderdeel D van het Besluit m.e.r. moet beoordeeld worden of er sprake is van (mogelijke) nadelige milieugevolgen. Voor activiteiten die onder de drempelwaarde zoals genoemd in kolom 2 van onderdeel D vallen, volstaat een vormvrije m.e.r.-beoordeling. Deze motivering dient qua inhoud aan te sluiten bij de m.e.r.-beoordeling, maar heeft geen vormvereisten. Voorliggend initiatief kan gezien worden als 'stedelijk ontwikkelingsproject' (D 11.2). De gewenste ontwikkeling blijft ruim onder de drempelwaarde van 2.000 woningen, waardoor een vormvrije m.e.r.-beoordeling volstaat.

In een vormvrije m.e.r.-beoordeling dient aandacht te worden besteed aan drie criteria die zijn opgenomen in Bijlage III van de Europese richtlijn 'betreffende milieubeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten'. Dit zijn achtereenvolgens de kenmerken van het project, de plaats van het project en de kenmerken van het potentiële effect.

4.12.2 Vormvrije m.e.r.-beoordeling

Kenmerken van het project

Het bestemmingsplan voorziet in een beperkte uitbreiding van het dorp Kerk-Avezaath in noordelijke richting. De capaciteit van het plan bedraagt 55 woningen. In paragraaf 2.1 wordt nader ingegaan op de gewenste nieuwe situatie. Kortheidshalve wordt hiernaar verwezen.

Plaats van het project

De locatie vormt de afronding van de woonbuurt Luitterveld II. Het plangebied sluit naadloos aan op de bestaande bebouwing van Kerk-Avezaath. In de directe nabijheid van het nieuwe woongebied zijn geen beschermde natuurgebieden aanwezig. De nieuwe woonbuurt wordt aan de noordzijde omsloten door het agrarische gebied.

Kenmerken van het potentiële effect

Op basis van de uitgevoerde onderzoeken kan gesteld worden, dat de nieuwe ontwikkelingen geen nadelige invloed hebben op bestaande natuur- en/of landschapswaarden. Ook worden geen cultuur-historische en/of archeologische waarden aangetast. Door de nieuwe ontwikkelingen worden bestaande bedrijven in de omgeving niet in hun mogelijkheden beperkt. Met de fruitteeltbedrijven in de directe omgeving zijn afspraken gemaakt, zodat ook zij niet belemmerd worden in hun bedrijfsvoering. Bodem en grondwater zijn geschikt voor de beoogde functie. Voorts kan opgemerkt worden, dat het geluid van het wegverkeer op wegen buiten het plangebied en op de wegen in Lutterveld II niet tot gevolg heeft, dat de voorkeursgrenswaarde wordt overschreden. Tenslotte is gebleken, dat de verkeersgeneratie van het nieuwe woongebied eenvoudig opgenomen kan worden in het bestaande wegbeeld van Lutterveld II.

4.12.3 Conclusie

De kenmerken, plaats en potentiële effecten van de ontwikkeling geven op basis van het voorgaande geen aanleiding ernstige milieugevolgen te verwachten die het nodig maken om een m.e.r-procedure te doorlopen.

Hoofdstuk 5 Juridische planbeschrijving

5.1 Inleiding

In een bestemmingsplan zijn de bouw- en gebruiksmogelijkheden voor een bepaald gebied opgenomen. Het onderhavige bestemmingsplan regelt de inrichting van het gebied op hoofdlijnen door de gronden te beleggen met een bestemming. Het juridische deel van het bestemmingsplan bestaat uit de verbeelding (kaart) in samenhang met de regels. In dit hoofdstuk wordt het juridische deel van het bestemmingsplan nader toegelicht.

De regels en verbeelding zijn opgesteld conform de RO-standaarden 2012, waarbij in het bijzonder het IMRO 2012 (Informatiemodel Ruimtelijke Ordening) en de SVBP 2012 (Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen) van belang zijn. Voor de regels is aansluiting gezocht bij het vigerende bestemmingsplan voor Lutteveld II, namelijk het bestemmingsplan 'Kernen Buren', vastgesteld door de gemeenteraad van Buren op 25 juni 2013. De vigerende bestemming 'Agrarisch productiegebied' uit het bestemmingsplan 'Kom Kerk-Avezaath 1977' is niet als zodanig overgenomen omdat deze bestemming niet aansluit bij de gangbare regelingen in het buitengebied. In plaats daarvan is aansluiting gezocht bij de bestemmingen in het aansluitende buitengebied.

Het bestemmingsplan 'Kerk-Avezaath, Teisterbant' bestaat uit een verbeelding, regels en een toelichting. De verbeelding en de regels tezamen vormen het juridisch bindende deel van het plan. Verbeelding en regels dienen te allen tijde in onderlinge samenhang te worden bezien en toegepast. Op de verbeelding krijgen alle gronden binnen het plangebied een bestemming. Binnen een bestemming kunnen nadere aanduidingen zijn aangegeven. De juridische betekenis van deze bestemmingen en aanduidingen zijn terug te vinden in de regels. Een gedeelte van de informatie op de verbeelding heeft geen juridisch betekenis, maar is slechts opgenomen om de leesbaarheid van en oriëntatie op de verbeelding te vergroten, zoals een kadastrale/BGT ondergrond. Alle letters, aanduidingen en lijnen worden verklaard in de legenda op de verbeelding.

De regels bepalen de gebruiksmogelijkheden van de gronden binnen het plangebied en geven tevens de bouw- en gebruiksmogelijkheden met betrekking tot bouwwerken aan. De regels van het bestemmingsplan 'Kerk-Avezaath, Teisterbant' zijn opgebouwd conform de door de SVBP 2012 voorgeschreven systematiek en omvatten inleidende regels, bestemmingsregels, algemene regels de overgangs- en slotregels.

5.2 Inleidende regels

De inleidende regels bestaan uit de volgende artikelen.

5.2.1 Begrippen

In de begripsregels worden omschrijvingen gegeven van de in het bestemmingsplan gebruikte begrippen. Deze worden opgenomen om interpretatieverschillen te voorkomen. Alleen die begripsregels worden opgenomen die gebruikt worden in de regels en die tot verwarring kunnen leiden of voor meerdere uitleg vatbaar zijn.

5.2.2 Wijze van meten

Om op een eenduidige manier afstanden en oppervlakten te bepalen, wordt in de 'wijze van meten' uitleg gegeven wat onder de diverse begrippen wordt verstaan. Dit artikel geeft aan hoe de lengte, breedte, hoogte, diepte en oppervlakte e.d. van gronden en bouwwerken wordt gemeten of berekend. Alle begrippen waarin maten en waarden voorkomen worden in dit artikel verklaard. Ten aanzien van de wijze van meten op de verbeelding geldt steeds dat het hart van een lijn moet worden aangehouden. Ook voor de 'wijze van meten' worden in de SVBP 2012 richtlijnen gegeven.

5.3 Bestemmingsregels

5.3.1 Opbouw bestemmingen

De gronden van het gehele plangebied hebben een positieve bestemming. Een positieve bestemming betekent dat het gebruik van de gronden voor de verschillende bestemmingen direct mogelijk is. Bovendien betekent het dat oprichting van gebouwen direct mogelijk is nadat burgemeester en wethouders een omgevingsvergunning hebben verleend, welke dient te voldoen aan onder meer de regels van het bestemmingsplan, het Bouwbesluit en de Bouwverordening. De opbouw van de bestemmingen ziet er in beginsel als volgt uit:

- Bestemmingsomschrijving;
- Bouwregels;
- Afwijken van de bouwregels;
- Specifieke gebruiksregels;
- Afwijken van de gebruiksregels;
- Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden;
- Wijzigingsbevoegdheid.

5.3.2 Bestemmingen

In het bestemmingsplan 'Kerk-Avezaath, Teisterbant' komen verschillende enkelbestemmingen voor. De gronden krijgen de bestemming 'Agrarisch met waarden - Oeverwalgebied', 'Groen', 'Verkeer', 'Water' of 'Wonen'. Daarnaast zijn de dubbelbestemmingen 'Waarde - Archeologie 4 archeologisch onderzoeksgebied 2' en 'Waterstaat - Beheerszone watergang opgenomen.

Hieronder volgt een beschrijving van de in het plan opgenomen (dubbel)bestemmingen.

Agrarisch met waarden - Oeverwalgebied

Deze bestemming is hoofdzakelijk toegekend aan enkele stukken grond, die buiten het te ontwikkelen woongebied gelegen zijn, maar wel binnen een stand van 50 meter ten opzichte van de bestemming 'Wonen'. Voor zover deze gronden gelegen zijn binnen deze 50 meter zone zijn ze voorzien van een een nadere aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch-spuitvrije zone'.

Groen

De bestemming 'Groen' is opgenomen ten behoeve van het structurele groen dat aanwezig is in het plangebied. Binnen deze bestemming mogen geen gebouwen worden gerealiseerd.

Verkeer

Deze bestemming is toegekend aan de gronden, die benut zullen worden voor wegen, voet-en fietspaden, en parkeerplaatsen en bijbehorende (groen)voorzieningen.

Waarde - Archeologie 4 archeologisch onderzoeksgebied 2

Deze bestemming is toegekend aan een klein deel van het plangebied, dat buiten het gebied valt wat is vrijgesteld voor nader archeologisch onderzoek.

Water

Deze bestemming is toegekend aan de (verbrede) watergang, die het gebied opdeelt in een noordelijk en een zuidelijk deel. Ook de watergang, die de westelijke begrenzing vormt is als zodanig bestemd.

Wonen

Alle gronden, die uitgegeven zullen worden voor woningbouw zijn voorzien van de bestemming Wonen. Door middel van een bebouwingsvlak is aangegeven waar de bebouwing gerealiseerd dient te worden. Door middel van een nadere bouwaanduiding is aangegeven welke woningtypen gebouwd mogen worden. Deze aanduiding is gekoppeld aan bepalingen voor de maximale goothoogte en de maximale bouwhoogte van de woningen.

Waterstaat - Beheerszone watergang

Voor de gebieden aan weerszijden van de watergangen is een dubbelbestemming opgenomen. Binnen deze dubbelbestemming zijn de gronden, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:

a. bescherming en beheer van de naastgelegen watergangen;
b. werkzaamheden in het kader van de verbetering van de naastgelegen watergangen.

5.4 Algemene regels

5.4.1 Anti-dubbeltelregel

Een anti-dubbeltelregel wordt opgenomen om te voorkomen dat, wanneer volgens een bestemmingsplan bepaalde bouwwerken niet meer dan een bepaald deel van een bouwperceel mogen beslaan, het opengebleven terrein ook nog eens meetelt bij het toestaan van een ander gebouw of bouwwerk, waaraan een soortgelijke eis wordt gesteld. De opgenomen anti-dubbeltelregel is gelijkluidend aan de in het Besluit ruimtelijke ordening voorgeschreven formulering.

5.4.2 Overige algemene regels

Voor het hele plangebied geldt een aantal algemene regels. Het gaat hier om algemene bouw- en gebruiksregels, mogelijkheden om af te wijken van bepaalde, in het bestemmingsplan geregelde, onderwerpen, en procedureregels worden behandeld.

5.5 Overgangs- en slotregels

5.5.1 Overgangsregel

In deze regels wordt het overgangsrecht, zoals voorgeschreven in het Besluit ruimtelijke ordening en de Wabo, overgenomen.

5.5.2 Slotregel

Als laatste wordt de slotregel opgenomen, ook zoals voorgeschreven in het Besluit ruimtelijke ordening. Deze regel geeft aan hoe het plan kan worden aangehaald.

Hoofdstuk 6 Economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid

6.1 Economische uitvoerbaarheid

De planontwikkeling komt geheel voor rekening en risico van de initiatiefnemer. De ontwikkeling zal geschieden conform hetgeen bepaald is in de Wet Ruimtelijke ordening. De verwezenlijking van het plan is dan ook niet afhankelijk van gemeentelijke investeringen. De initiatiefnemer heeft met de gemeente in een anterieure overeenkomst afgesproken welke kosten voor rekening van de initiatiefnemer komen. Te denken valt hierbij onder andere aan de kosten voor de ambtelijke afhandeling van de procedure, het opstellen van het bestemmingsplan en eventuele planschades. Het plan wordt dan ook economisch haalbaar geacht.

6.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Voor onderhavig bestemmingsplan wordt de uniforme voorbereidingsprocedure gevolgd als bedoeld in hoofdstuk 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, in samenhang met het gestelde in de Wet ruimtelijke ordening.

6.2.1 Overleg met omwonenden

De inrichting van het nieuwe woongebied is besproken tijdens bijeenkomsten van een klankbordgroep. De opmerkingen, die tijdens deze bijeenkomsten zijn gemaakt zijn zo goed mogelijk verwerkt in de meest recente versie van het verkavelingsplan (januari 2021). Daarbij is vooral aandacht besteed aan de verkeerssituatie, de wijze van parkeren en de realisatie van sociale woningen en de overgang naar de bestaande bebouwing. Deze laatste versie van het verkavelingsplan is vervolgens weer besproken tijdens een bijeenkomst van de klankbordgroep op 17 februari 2021. Een verslag van deze bijeenkomst is als Bijlage 22 toegevoegd. Het college heeft kennis genomen van de opmerkingen van de klankbordgroep maar zag geen aanleiding om aanpassingen te plegen alvorens het verkavelingsplan goed te keuren.

6.2.2 Overleg met overheidsinstanties

Bij de voorbereiding van het bestemmingsplan is overleg gevoerd met het Waterschap Rivierenland. Daarbij is vooral de gewenste waterberging aan de orde gekomen. Dit heeft geleid tot het verbreden van de bestaande watergang en het mogelijk maken van wadi's in het openbaar groen. Hierdoor kan aan de gewenste hoeveelheid waterberging voldaan worden.

Verder is er in een vroeg stadium advies gevraagd aan de Veilgheidsregio Gelderland-Zuid over de bereikbaarheid voor hulpdiensten. Het advies -uitgebracht door de Brandweer Gelderland-Zuid- is vervat in briefvorm en is als Bijlage 23 toegevoegd. Omdat het verkavelingsplan sindsdien een aantal wijzigingen heeft ondergaan, is besloten de Veiligheidsregio een actualisatie van het advies te laten opstellen. De aanbevelingen die door de Veiligheidsregio worden gedaan, zullen dan ook ter harte genomen worden bij de verdere uitwerking van het plan.

KUBIEK
Ruimtelijke Plannen

Kerkewijk 156
3904 JJ Veenendaal
T. 0318 – 50 56 37

I. www.kubiek.nu
E. info@kubiek.nu

KUBIEK
Ruimtelijke Plannen

Kerk-Avezaath

Teisterbant

Beeldkwaliteitsplan

Kerk-Avezaath

Teisterbant

GEGEVENS VAN DE AANVRAGER

Klok Groep BV
Dhr. S. Roelofs
Kanaalstraat 200
6541 XN Nijmegen

PLANGEGEVENS:

Projectnummer:	**K21146**	
Status	**Datum**	**Versie**
Concept:	9 september 2021	4
Definitief:		

Projectleider: Jan Polinder

Auteurs: Jos van der Mark

KUBIEK Ruimtelijke Plannen

Kerkewijk 156
3904 JJ Veenendaal
T. 0318 – 50 56 37

I. www.kubiek.nu
E. info@kubiek.nu

Inhoud

1 INLEIDING 4

1.1 Aanleiding 4

1.2 Doel beeldkwaliteitsplan 4

1.3 Hardheidsclausule 5

1.4 Leeswijzer 5

2 HUIDIGE SITUATIE 6

3 HET STEDENBOUWKUNDIG PLAN 9

4 BEELDKWALITEITSEISEN ZUIDELIJK PLANDEEL 12

4.1 Massa en situering 13

4.2 Architectuur 14

4.3 Kleuren en materialen 15

4.4 Erfafscheidingen 16

4.5 Inrichting openbare ruimte 17

5 BEELDKWALITEITSEISEN NOORDELIJK PLANDEEL 18

5.1 Massa en situering 19

5.2 Architectuur 20

5.3 Kleuren en materialen 21

5.4 Erfafscheidingen 22

5.5 Inrichting openbare ruimte 23

Ligging plangebied aan de noordzijde van Kerk-Avezaath

Stedenbouwkundig plan Teisterbant

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Kerk-Avezaath is één van de kernen gelegen in de gemeente Buren. Omdat de kern Buren zelf nauwelijks uitbreidingsmogelijkheden heeft, is gezocht naar locaties in de andere kernen van de gemeente Buren. Al in een vroeg stadium is het oog daarbij gevallen op een terrein aan de noordzijde van de woonwijk Lutterveld II in de kern Kerk-Avezaath.

Er is een stedenbouwkundig plan opgesteld voor een woongebied met een capaciteit van 55 woningen, aansluitend op de bestaande bebouwing van Kerk-Avezaath. Het nieuwe woongebied heeft de naam "Teisterbant" gekregen. Dit als eerbetoon aan Huize Teisterbant, een buitenplaats in de directe omgeving van het plangebied. Dit stedenbouwkundige plan vormt de basis voor dit beeldkwaliteitsplan.

1.2 Doel beeldkwaliteitsplan

Het doel van het beeldkwaliteitsplan is om een duidelijk stedenbouwkundig en architectonisch kader te scheppen voor de nadere uitwerking van het nieuwe woongebied.

In het beeldkwaliteitsplan wordt niet alleen aandacht besteed aan de gewenste architectonische uitstraling van de woningen, maar ook aan de inrichting van de openbare ruimte. Tenslotte zal ook aangegeven worden hoe er met erfafscheidingen omgegaan dient te worden. De tekst in dit beeldkwaliteitsplan is leidend, terwijl de referentiebeelden indicatief zijn.

Het beeldkwaliteitsplan is enerzijds een inspiratiebron, maar geeft anderzijds concrete toetsbare spelregels waaraan moet worden voldaan. Als zodanig vormt het beeldkwaliteitsplan een helder kader voor de verschillende partijen, die bij de planontwikkeling betrokken zijn. Het is vooral de taak van de architect om binnen het aangegeven kader te komen met creatieve oplossingen.

Door dit beeldkwaliteitsplan ook als onderdeel van de welstandsnota vast te stellen kunnen de beeldkwaliteitsrichtlijnen ook echt als toetsingscriteria worden gehanteerd bij de aanvraag van een omgevingsvergunning.

1.3 Hardheidsclausule

Als een bouwplan uitzonderlijke architectonische kwaliteiten bezit, maar niet voldoet aan de beeldkwaliteitscriteria in dit beeldkwaliteitsplan is de welstandscommissie bevoegd om gemotiveerd af te wijken. Dit is bijvoorbeeld het geval bij een bijzonder vormgegeven woning of naar aanleiding van een omstandigheid die tijdens het opstellen van het voorliggende beeldkwaliteitsplan niet voorzien was. In dergelijke uitzonderlijke gevallen kan gemotiveerd worden afgeweken van het beeldkwaliteitsplan. Dit dient in een collegebesluit en/of een ruimtelijk besluit (omgevingsvergunning) vastgelegd te worden.

1.4 Leeswijzer

De opbouw van dit beeldkwaliteitsplan is als volgt: Na dit hoofdstuk zal er in hoofdstuk 2 aandacht geschonken worden aan de bestaande situatie, waarna Hoofdstuk 3 een beschrijving geeft van het stedenbouwkundig plan. In Hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de beeldkwaliteitseisen in het zuidelijk plandeel. Hoofdstuk 5 schenkt aandacht aan de beeldkwaliteitseisen in het noordelijk plandeel.

Ligging plangebied ten noorden van Lutterveld II

De watergang, die dwars door het plangebied gesitueerd is

2 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen ten noorden van de bestaande woonwijk Lutterveld II. Op de afbeelding is goed te zien, dat het plangebied nagenoeg onbebouwd is.

In het plangebied ligt een oost-west gelegen watergang met wandelpad die het plangebied in een zuidelijk en noordelijk deel opsplitst. Ten noorden van deze watergang ligt het agrarisch gebied.

Het gebied ten noorden van de watergang wordt gebruikt als bouwland

Het gebied ten zuiden van de watergang vormt het uitloopgebied van de woonwijk Lutterveld II. Hier bevindt zich een wandelpad langs de watergang, terwijl in het oostelijke deel een trapveld en een speeltuin aanwezig is.

Het wandelpad langs de watergang

Het oostelijke deel van het plangebied

De (omheinde) speeltuin in het oostelijke deel

Impressie speeltuin

Het trapveldje naast de speeltuin

In de nabijheid van het trapveld bevindt zich ook de enige bebouwing, die het plangebied rijk is. Het betreft hier een corsoloods. Deze loods zal verplaatst worden naar een locatie buiten het plangebied.

De corsoloods met op de achtergrond de bestaande bebouwing

Vanaf dit punt op de Achterstaat wordt het nieuwe woongebied ontsloten

Vanaf dit punt op De Abdij wordt het nieuwe woongebied ook ontsloten

3 Het stedenbouwkundig plan

Voor het gebied is een stedenbouwkundig plan opgesteld met een capaciteit van 55 woningen.

Op de tekening is te zien, dat het nieuwe woongebied hoofdzakelijk ontsloten wordt vanaf de Achterstraat en De Abdij. De bestaande watergang wordt gehandhaafd, waardoor het woongebied opgedeeld wordt in een zuidelijk en een noordelijk deel.

De watergang als scheiding tussen een noordelijk en een zuidelijk deel

Het **zuidelijke deel** vormt als het ware de afronding van de bestaande woonwijk Lutterveld II.

Het stedenbouwkundig plan gaat er van uit, dat de speeltuin in het oostelijke deel van dit deelgebied gehandhaafd wordt. De rest van het plangebied wordt voor woningbouw benut. In totaal zijn in dit deelgebied 33 woningen geprojecteerd: een 16-tal sociale woningen in het zuidelijke deel (op de locatie van de corsoloods), terwijl het noordelijke deel ruimte biedt aan 17 woningen in de vrije sector, waaronder 14 rijenwoningen.

De sociale woningen bestaan uit 1 tot 2 bouwlagen met een kap (maximale goothoogte 6 meter en maximale bouwhoogte 12 meter). Het gebied met de sociale woningen wordt aan de zuidzijde begrensd door de bestaande achtertuinen van de woningen aan Die Haghe. Hierdoor worden de bestaande erfafscheidingen van deze bestaande woningen aan het oog onttrokken.

De bestaande erfafscheidingen langs de achtertuinen van de woningen aan Die Haghe

De overige woningen in dit deelgebied, bestaande uit maximaal 2 bouwlagen met een kap (maximale goothoogte 6 meter en maximale bouwhoogte 12 meter) zijn gesitueerd aan een kort insteekweggetje en aan de nieuwe route vanaf de Thornstraat naar het noordelijke deelgebied.

Het **noordelijke deel** kan beschouwd worden als het begin van een nieuw woongebied ten noorden van de watergang.

Het noordelijke deelgebied

De bestaande watergang wordt verbreed om een bijdrage te leveren aan de noodzakelijke waterberging. Ten zuiden van deze watergang zal een wandelroute in het groen gehandhaafd worden.

Een tweetal (duiker)bruggen over de watergang zorgen voor de ontsluiting van dit deelgebied. Evenwijdig aan de watergang is een ontsluitingsweg geprojecteerd, waarlangs alle woningen in dit deelgebied gesitueerd zijn. Deze ontsluitingsweg kan ook benut worden als “werkpad” ten behoeve van het onderhoud van de watergang. Langs deze ontsluitingsweg zijn in dit deelgebied 22 woningen gesitueerd: 14 twee-onder-een-kapwoningen en 8 rijenwoningen in twee blokjes (van 3 en van 5 woningen). De goothoogte van deze woningen bedraagt maximaal 6 meter, terwijl de bouwhoogte maximaal 12 meter bedraagt.

Door de twee toegangen tot het noordelijk gebied ver uiteen te leggen kan voorkomen worden, dat er meerdere doodlopende straten ontstaan. In de voorgestelde situatie kan men vanuit de westelijke toegang al het gehele deel van de ontsluitingsweg overzien waar de 6 twee-onder-een-kapwoningen zijn geprojecteerd. Hierdoor hoeft er niet gevreesd te worden voor (sociaal) onveilige situaties.

In het noordelijke deelgebied is voorzien in twee zichtlijnen: 1 in het verlengde van De Abdij en 1 in de uiterste noordoosthoek. Ter plaatse van deze laatste zichtlijn kan desgewenst een fietsroute gerealiseerd worden naar de sportvelden.

Het nieuwe woongebied zal in haar eigen parkeerbehoefte moeten voorzien. Bij alle dubbele woningen wordt voorzien in 2 parkeerplaatsen op eigen erf. Bij de vrijstaande woning wordt voorzien in 1 parkeerplaats op eigen erf. Tenslotte wordt ook bij het blokje van 3 woningen in de noordrand voorzien in 1 parkeerplaats op eigen erf bij de hoekwoningen. De overige parkeerplaatsen moeten gerealiseerd worden in de openbare ruimte.

In het zuidelijke deelgebied zijn vooral haakse parkeerplaatsen toegepast, terwijl langs de ontsluitingsweg in het noordelijke deelgebied voorzien wordt in langsparkeerplaatsen. Omdat er in het noordelijk deelgebied veel op eigen erf geparkeerd wordt hoeft hier niet gevreesd te worden voor lange rijen langsparkeerplaatsen.

Situering parkeerplaatsen

Tenslotte nog een belangrijke opmerking: Het stedenbouwkundig plan vormt nadrukkelijk geen blauwdruk, maar geeft slechts richting aan de toekomstige ontwikkeling van Teisterbant. De hoofdopzet bevat voldoende ruimte om binnen de verschillende woonvelden te schuiven met woningtypen, zodat optimaal kan worden ingespeeld op de toekomstige woonbehoefte in Kerk-Avezaath.

Impressies bestaand woongebied Lutterveld II

4 Beeldkwaliteitseisen zuidelijk plandeel

Het zuidelijk plandeel vormt de afronding van het bestaande woongebied Lutterveld II. Dit woongebied is ontwikkeld vanaf het begin van de 80er jaren tot begin deze eeuw. Het noordelijke deel van Lutterveld II is het meest recent. Een impressie van dit gedeelte is hiernaast opgenomen.

De nieuwbouw in het zuidelijke deel van Teisterbant dient qua uitstraling aan te sluiten bij de sfeer van het bestaande woongebied. Op die manier kan deze nieuwbouw zich profileren als een logische afronding van een bestaand woongebied. Dat betekent concreet, dat hier geen vreemde architectonische eend in de bijt gerealiseerd dient te worden (qua vormgeving en/of kapvorm), maar bebouwing, die zich als het ware naadloos voegt in de bestaande omgeving. Dit mag echter niet leiden tot het klakkeloos kopiëren van de bestaande woningontwerpen. Maar de bestaande woonbuurt fungeert wel als een belangrijke inspiratiebron voor een sfeervolle, dorpse en kleinschalige afronding.

Om de gewenste beeldkwaliteit te kunnen bewerkstelligen, zijn beeldkwaliteitseisen opgenomen voor de volgende aspecten:

1. Massa en situering;
2. Architectuur;
3. Kleuren en materialen;
4. Erfafscheidingen;
5. Inrichting openbare ruimte

Om misverstanden te voorkomen: **De tekst in dit beeldkwaliteitsplan is leidend, terwijl de referentiebeelden indicatief zijn**.

Bouwblokken, waarin verbijzondering nodig is.

Tweezijdige oriëntatie van hoekwoningen gewenst

4.1 Massa en situering

- De woningen bestaan uit 1 tot 2 bouwlagen, voorzien van een kap. Bergingen zijn ondergeschikt. Plat afgedekte woningen zijn niet toegestaan, maar plat afgedekte uit- of aanbouwen aan zij- of achtergevel zijn natuurlijk wel toegestaan;
- De woningen hebben een robuust, enkelvoudig hoofdvolume;
- Indien een bouwblok bestaat uit meer dan 5 rijenwoningen, dan dient er na vier aaneengesloten rijwoningen een verbijzondering te worden aangebracht, bijvoorbeeld een sprong in nok- of goothoogte en/ of een verspringing in de rooilijn van minimaal 0,5 meter (aan die zijden die direct zichtbaar zijn vanaf de openbare ruimte). Deze eis geldt niet voor de 3 meest zuidelijke bouwblokken, omdat er anders geen sociale woningen gerealiseerd kunnen worden;
- Alle woningen zijn georiënteerd op de weg, waarvandaan ze ontsloten worden. Hoekwoningen zijn waar mogelijk tweezijdig georiënteerd op de openbare ruimte;
- Om een afwisselend en dorps straatbeeld te krijgen, kunnen de entrees van vrijstaande woningen, twee-onder-één-kapwoningen en hoekwoningen zowel in de voor- als zijgevel van de woning gesitueerd worden.
- Voortuinen zijn bij voorkeur minimaal 2 meter diep. Deze eis geldt niet voor het middelste blok sociale woningen, waarvan de gevel op de perceelsgrens gesitueerd mag worden. De zone van 2 meter mag gebruikt worden voor de realisatie van veranda's;

Dorpse architectuur.

4.2 Architectuur

- De woningen zijn voorzien van een zadeldak, waarbij er incidenteel ruimte is voor de toepassing van dwarskappen. De kap kan worden verbijzonderd door middel van dakkapellen, schoorstenen en dakramen. De lengte van de dakkapel is niet meer dan 50% van de gevellengte, maar bij voorkeur minder;

- De nokrichting van (twee-)aaneengebouwde woningen verloopt overwegend evenwijdig met de straat, terwijl de nok van vrijstaande woningen juist haaks op de straat is gepositioneerd

- De architectuur is dorps, maar eigentijds; zorgvuldig vormgegeven met speciale aandacht voor de entree, dakrand en accenten. Kenmerkend voor dorpse architectuur is de toepassing van topgevels, erkers en dakkapellen, waardoor een afwisselend gevelbeeld ontstaat.

- Gevels hebben zoveel mogelijk diepte en reliëf. Erkers, nissen en overstekken dragen bij aan dit beeld. In de gevels komen verschillende afmetingen van gevelopeningen voor;

- Vrijstaande bijgebouwen zoals bergingen hebben een rechthoekige hoofdvorm en mogen zowel voorzien worden van een kap als een plat dak;

- Hoekwoningen die aan twee kanten grenzen aan de openbare ruimte, krijgen bij voorkeur een tweezijdige uitstraling en een open zijgevel;

- Wanneer zonnepanelen worden toegepast, dient hiermee rekening te worden gehouden in het woningontwerp. Deze dienen tezamen met overige duurzame voorzieningen geïntegreerd te worden in het architectonische ontwerp.

4.3 Kleuren en materialen

- De daken zijn voorzien van dakpannen, leien, of een ander duurzaam materiaal in de kleur antraciet of zwart;
- De gevels worden grotendeels van metselwerk gemaakt. Baksteen is het basismateriaal, in warme kleuren, geel, rood en/of bruin. Incidenteel is een wit gekeimde of gestucte gevel denkbaar;
- Voor de sociale woningbouw is naast de bovengenoemde kleuren ook een donkere kleur baksteen toegestaan. Hierdoor kunnen deze woningen extra uitstraling krijgen;
- Baksteen kan gecombineerd worden met ander duurzaam materiaal, zoals hout of leisteen;
- Om het landelijke karakter te versterken is de toepassing van plinten in een afwijkend kleur- of materiaalgebruik mogelijk.
- Zonnepanelen zijn toegestaan mits ze zwart zijn;

Lage haag bij voortuin

Hoge haag, bestaande uit een hekwerk met hedera bij achtertuin en/of zijerf

4.4 Erfafscheidingen

- De voortuinen zijn bij voorkeur minimaal 2 meter diep, incidenteel kan sprake zijn van diepere voortuinen;
- Erfafscheidingen die grenzen aan de openbare ruimte zijn groen van karakter. Incidenteel maken ze deel uit van de bebouwing en zijn ze mee ontworpen;
- De groene erfafscheidingen bestaan uit hagen of eenvoudige hekwerken, begroeid met klimplanten.
- Erfafscheidingen bij woningen die met hun voorzijde aan de openbare weg liggen zijn maximaal 1 meter hoog;
- Indien zij- of achtererven grenzen aan de openbare ruimte worden erfafscheidingen mee ontworpen (maximaal twee meter hoog) of ze zijn voorzien van een haag, geplant op eigen terrein (door de ontwikkelaar);
- De hagen bij de woningen worden uitgegeven bij de woning. Ze zijn inheems en passen bij het oorspronkelijke landschap, zoals haagbeuk of liguster.

Bestaand woongebied als referentie

4.5 Inrichting openbare ruimte

De inrichting van de openbare ruimte sluit aan op de inrichting van het bestaande woongebied Lutterveld II. Dat betekent:

- Wegen zijn voorzien van grijze betonklinkers;
- Voetpaden zijn voorzien van grijze trottoirtegels;
- Parkeerplaatsen zijn voorzien van grijze betonklinkers;
- Om te voorkomen, dat er lange stroken met parkeren in het straatbeeld aanwezig zijn wordt er bij haaksparkeren om de 5 parkeerplaatsen een plantvak met doorsteek in groenvakken, -stroken tussen parkeervak en trottoir gerealiseerd;
- De soort beplanting sluit aan op het bestaande assortiment in de bestaande woonbuurt;
- Langs de zuidzijde van de watergang worden bomen aangebracht.

Noordelijk plandeel

5 Beeldkwaliteitseisen noordelijk plandeel

Het noordelijk plandeel kan beschouwd worden als het begin van een nieuw woongebied ten noorden van de watergang. Dit deel “hoort” niet meer bij Lutterveld II, waardoor hier een nieuwe start gemaakt kan worden.

De uitstraling van dit plandeel is eigentijds. Kenmerken van een moderne bouwstijl zijn individualiteit, een strakke vormgeving, transparantie en technologie. Een moderne bouwstijl is meteen te herkennen aan de strakke vormgeving, er wordt namelijk gebruik gemaakt van eenvoudige, strakke vormen. De eigentijdse uitstraling komt ook tot uiting in het kleurgebruik en de materialisering.

Tenslotte wordt de gelegenheid aangegrepen om ook een slag te maken bij de inrichting van de openbare ruimte.

Om de gewenste beeldkwaliteit te kunnen bewerkstelligen, zijn beeldkwaliteitseisen opgenomen voor de volgende aspecten:

1. Massa en situering;
2. Architectuur;
3. Kleuren en materialen;
4. Erfafscheidingen;
5. Inrichting openbare ruimte

Om misverstanden te voorkomen: **De tekst in dit beeldkwaliteitsplan is leidend, terwijl de referentiebeelden indicatief zijn**.

5.1 Massa en situering

- De woningen bestaan uit 1 tot 2 bouwlagen, voorzien van een kap. Bergingen zijn ondergeschikt. Plat afgedekte woningen zijn niet toegestaan, maar plat afgedekte uit- of aanbouwen aan zij- of achtergevel zijn natuurlijk wel toegestaan;

- De woningen hebben een robuust hoofdvolume, maar kunnen ook bestaan uit meerdere volumes die in- en uit elkaar schuiven;

- Een bouwblok bestaat uit maximaal 5 woningen aaneen;

- Alle woningen zijn georiënteerd op de weg, waarvandaan ze ontsloten worden; Als een twee-onder-een-kapwoning aan twee zijden grenst aan de openbare ruimte dan dient deze woning tweezijdig georiënteerd te worden;

Tweezijdige oriëntatie op de openbare ruimte gewenst

- Om een afwisselend straatbeeld te krijgen, dient de rooilijn te variëren. De rooilijn van twee naast elkaar gelegen bouwblokken dient minimaal 1 meter te verspringen, waardoor ondiepe en diepere voortuinen elkaar afwisselen. Voortuinen zijn minimaal 2 meter diep;

- De entrees van vrijstaande woningen, twee-onder-één-kapwoningen en hoekwoningen mogen zowel in de voor- als zijgevel van de woning gesitueerd worden.

Asymmetrische kap van een twee-aaneengebouwde woning

Strakke vormgeving van de gevels

5.2 Architectuur

- De architectuur is eigentijds. De woningen worden gekenmerkt door: Een strakke vormgeving, doordachte detaillering, terugliggend metselwerk met vaak een gladde platte vermetselde steen, hoekkozijnen en glaspartijen en de toepassing van open en transparante ruimtes, die de volumes doorbreken;

- De woningen zijn voorzien van een zadeldak, een lessenaarsdak of een schilddak. De kap kan worden verbijzonderd door middel van dakkapellen, schoorstenen en dakramen, maar het dak blijft overwegend vlak;

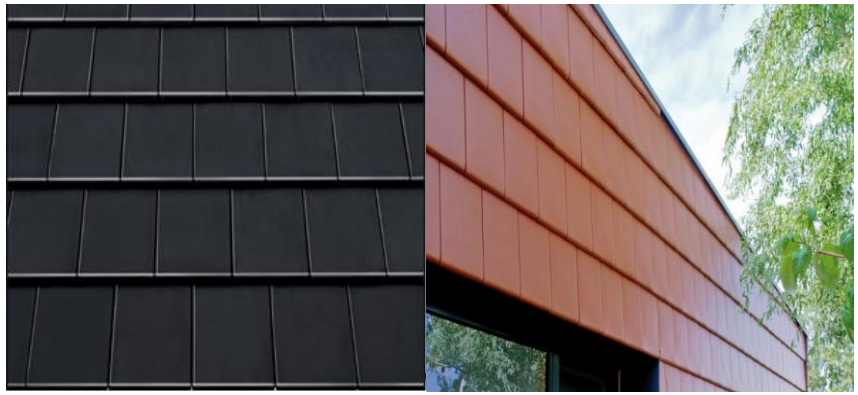
- De nokrichting van aaneengebouwde woningen verloopt overwegend evenwijdig met de straat, waarbij er incidenteel ruimte is voor de toepassing van dwarskappen;

- De nokrichting van twee-aaneengebouwde woningen is bij voorkeur asymmetrisch, waardoor beide woningen een individuele uitstraling krijgen.

- Gevels zijn strak vormgegeven met een doordachte detaillering. In de gevels komen vaak dezelfde afmetingen van gevelopeningen voor;

- Vrijstaande bijgebouwen zoals bergingen hebben een rechthoekige hoofdvorm en mogen zowel voorzien worden van een kap als een plat dak;

- Wanneer zonnepanelen worden toegepast, dient hiermee rekening te worden gehouden in het woningontwerp. Deze dienen tezamen met overige duurzame voorzieningen geïntegreerd te worden in het architectonische ontwerp.

5.3 Kleuren en materialen

- De daken zijn voorzien van dakpannen, leien, of een ander duurzaam materiaal in de kleur rood, bruin, antraciet of zwart;
- De gevels worden grotendeels van metselwerk gemaakt. Baksteen is het basismateriaal, dat gecombineerd kan worden met glad glimmend en strak aluminium of (grillige) houtstructuren. Er wordt gezocht naar contrasten. Grote glaspartijen kunnen bijvoorbeeld gecombineerd worden met een gevlamde steen en heldere glaspartijen met donkere zware kozijnen;
- Ook in het kleurgebruik dient gezocht te worden naar contrasten: Donkere baksteen tegenover wit stucwerk of wit gekeimde gevels;
- Voor het aanbrengen van verbijzonderingen/ accenten kunnen afwijkende materialen zoals hout, zink, (wit of grijs) stucwerk en glas worden toegepast, mits dit ondergeschikt is aan het hoofdmateriaal;
- Voor de achtergevels geldt dat de toepassing van terughoudende (bescheiden) kleuren de voorkeur geniet;
- Zonnepanelen zijn toegestaan mits ze zwart zijn.

Lage haag bij voortuin

Hoge haag, bestaand uit een hekwerk met hedera bij achtertuin en/of zijerf

5.4 Erfafscheidingen

- De voortuinen zijn minimaal 2 meter diep, maar door de variabele rooilijn komen ook diepere voortuinen voor;
- Erfafscheidingen die grenzen aan de openbare ruimte zijn groen van karakter. Incidenteel maken ze deel uit van de bebouwing en zijn ze mee ontworpen;
- De groene erfafscheidingen bestaan uit hagen of eenvoudige hekwerken, begroeid met klimplanten.
- Erfafscheidingen bij woningen die met hun voorzijde aan de openbare weg liggen zijn maximaal 1 meter hoog;
- Indien zij- of achtererven grenzen aan de openbare ruimte worden erfafscheidingen mee ontworpen (maximaal twee meter hoog) of ze zijn voorzien van een haag, geplant op eigen terrein (door de ontwikkelaar);
- De hagen bij de woningen worden uitgegeven bij de woning. Ze zijn inheems en passen bij het oorspronkelijke landschap, zoals haagbeuk of liguster;
- Ter plaatse van de achterpaden gelden dezelfde voorwaarden als voor erfafscheidingen grenzend aan openbaar gebied.

Rijweg met aansluitend langsparkeerplaatsen

(duiker)brug over de watergang

5.5 Inrichting openbare ruimte

De inrichting van de openbare ruimte is ook eigentijds en vormt een trendbreuk ten opzichte van de inrichting van het bestaande woongebied Lutterveld II. Dat betekent het volgende:

- Wegen zijn voorzien van rode of rood gemêleerde gebakken klinkers, terwijl ook de trottoirs voorzien zijn van gebakken klinkers in een rode of gemêleerde kleur;
- Parkeerplaatsen zijn voorzien van gebakken klinkers en kunnen al dan niet voorzien worden van een antraciet of zwart “matje”, maar het is ook denkbaar om de parkeervakken uit te voeren in grastegels;
- De beplanting is inheems en sluit aan bij het karakter van het omliggende landschap;
- Bij voorkeur worden er (duiker)bruggen toegepast over de watergang in plaats van duikerdammen. Deze (duiker)bruggen zorgen ervoor, dat het water maximaal beleefd kan worden.

Kerkewijk 156
3904 JJ Veenendaal
T. 0318 – 50 56 37

I. www.kubiek.nu
E. info@kubiek.nu

KUBIEK
Ruimtelijke Plannen

Bestemmingsplan

Kerk-Avezaath, Teisterbant

Gemeente Buren

REGELS

Bestemmingsplan

Kerk-Avezaath, Teisterbant

Gemeente Buren

REGELS

GEGEVENS VAN DE AANVRAGER

Klok Groep BV
Dhr. S. Roelofs
Kanaalstraat 200
6541 XN Nijmegen

KUBIEK Ruimtelijke Plannen
Kerkewijk 156
3904 JJ Veenendaal
T. 0318 – 50 56 37

I. www.kubiek.nu
E. info@kubiek.nu

PLANGEGEVENS:

IDN:	**NL.IMRO.0214.KERTeisterbant-BON1**
Projectnummer:	**Kerk-Avezaath, Teisterbant**
Titel:	

Status	**Datum**
Concept:	17 mei 2021
Voorontwerp:	n.v.t.
Ontwerp:	11 oktober 2021
Vastgesteld:	

Projectleider:	Jan Polinder
Auteur:	Jos van der Mark en Sanne Drost

Inhoudsopgave

REGELS **4**

Hoofdstuk1 Inleidende regels **4**

Artikel 1 Begrippen 4
Artikel 2 Wijze van meten 11

Hoofdstuk2 Bestemmingsregels **14**

Artikel 3 Agrarisch met waarden - Oeverwalgebied 14
Artikel 4 Groen 17
Artikel 5 Verkeer 19
Artikel 6 Water 21
Artikel 7 Wonen 22
Artikel 8 Waarde - Archeologie 4 archeologisch onderzoeksgebied 2 26
Artikel 9 Waterstaat - Beheerszone watergang 28

Hoofdstuk3 Algemene regels **29**

Artikel 10 Anti-dubbeltelregel 29
Artikel 11 Algemene bouwregels 30
Artikel 12 Algemene gebruiksregels 31
Artikel 13 Algemene aanduidingsregels 32
Artikel 14 Algemene afwijkingsregels 33
Artikel 15 Algemene wijzigingsregels 38

Hoofdstuk4 Overgangs- en slotregels **39**

Artikel 16 Overgangsrecht 39
Artikel 17 Slotregel 40

REGELS

behorende bij het bestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

In deze regels wordt verstaan onder:

1.1 plan

het bestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant met identificatienummer NL.IMRO.0214.KERKTeisterbant-BON1 van de gemeente Buren.

1.2 bestemmingsplan

de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0214.KERKTeisterbant-BON1 met de bijbehorende regels en bijlagen.

1.3 aanduiding

een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid waar ingevolge de regels, regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden.

1.4 aanduidingsgrens

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft.

1.5 aan huis gebonden bedrijf

het beroepsmatig verlenen van diensten en/of het uitoefenen van ambachtelijke bedrijvigheid waarvan de omvang in een woning met bijbehorende gebouwen past en de woonfunctie behouden blijft door de gebruiker van de woning.

1.6 aan huis gebonden beroep

het uitoefenen van een beroep of het beroepsmatig verlenen van diensten op zakelijk, maatschappelijk, juridisch, administratief, persoonlijk, medisch, therapeutisch, kunstzinnig dan wel ontwerptechnisch gebied, dat door zijn beperkte omvang in een woning met daarbij behorende gebouwen, met behoud van de woonfunctie, kan worden uitgeoefend door de gebruiker van de woning.

1.7 ADR

op 30 september 1957 te Genève tot stand gekomen Europese overeenkomst betreffende het internationale vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg (Trb. 1959, 71).

1.8 agrarisch bedrijf

een bedrijf dat is gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of het houden van dieren.

1.9 ambachtelijk bedrijf

een bedrijf, gericht op het uitoefenen van een ambacht, zijnde het geheel of overwegend door middel van handwerk vervaardigen, bewerken of herstellen van goederen en het installeren van goederen.

1.10 archeologische waarde

de aan een gebied toegekende waarde in verband met de kennis en de studie van het in dat gebied voorkomende bodemarchief.

1.11 bebouwd oppervlak

het totaal van de oppervlakken van bouwwerken voor zover deze een grotere bouwhoogte hebben dan 1,2 m.

1.12 bebouwing

één of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

1.13 bebouwingspercentage

een in de regels aangegeven percentage, dat de grootte aangeeft van het deel van het bouwvlak met een aanduiding aangegeven gebied, dat ten hoogste tot het bebouwd oppervlak mag behoren.

1.14 bed en breakfast

een kleinschalige aan de woonfunctie ondergeschikte accommodatie voor uitsluitend logies en bedoeld voor kortstondig, wisselend recreatief verblijf.

1.15 bedrijfsbouwwerk c.q. bedrijfsgebouw

een bouwwerk c.q. een gebouw dat dient voor de uitoefening van één of meer bedrijfsactiviteiten.

1.16 bedrijfsvloeroppervlak

de totale vloeroppervlakte van kantoren, winkels of bedrijven met inbegrip van de daartoe behorende magazijnen en overige dienstruimten.

1.17 bedrijfswoning

een woning in of bij een gebouw of op een terrein, kennelijk slechts bedoeld voor (het huishouden van) een persoon, wiens huisvesting daar gelet op de bestemming van het gebouw of het terrein noodzakelijk is.

1.18 bestaand

a. bij bouwwerken: bouwwerken die:
   1. op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerp van dit plan legaal bestonden of in uitvoering waren;
   2. of gebouwd zijn of gebouwd kunnen worden overeenkomstig de Woningwet of Wet algemene bepalingen omgevingsrecht of krachtens die wetten gegeven voorschriften;

b. bij gebruik:

   gebruik dat op het tijdstip van het van kracht worden van het bestemmingsplan, voor zover betrekking hebbend op het desbetreffende gebruik legaal bestond en was toegestaan.

1.19 bestemmingsgrens

de grens van een bestemmingsvlak;

1.20 bestemmingsvlak

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming;

1.21 bevoegd gezag

bestuursorgaan dat bevoegd is tot het nemen van een besluit ten aanzien van een aanvraag om een omgevingsvergunning of ten aanzien van een al verleende omgevingsvergunning.

1.22 bijbehorende bouwwerk

een functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd op de grond staand gebouw of ander bouwwerk met een dak. Een bijbehorend bouwwerk moet functioneel en bouwkundig ondergeschikt zijn aan het hoofdgebouw.

1.23 bouwen

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk.

1.24 bouwgrens

de grens van een bouwvlak.

1.25 bouwlaag

een doorlopend gedeelte van een gebouw dat door op gelijke of bij benadering gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen is begrensd, zulks met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van kelder en zolder.

1.26 bouwperceel

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten.

1.27 bouwperceelgrens

een grens van een bouwperceel.

1.28 bouwvlak

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten.

1.29 bouwwerk

elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.

1.30 bouwwerk, geen gebouw zijnde

een bouwwerk, welke niet is aan te merken als gebouw.

1.31 carport / overkapping

een bouwwerk geen gebouw zijnde, in het bijzonder bedoelt als stallingsgelegenheid voor motorvoertuigen, met ten minste een dak en ten hoogste twee wanden, waarvan 1 wand een bestaande wand van een overig gebouw is.

1.32 containerteelt

het kweken van planten/bomen in potten op een gesloten bed-ondergrond of een open bed-ondergrond met drainage.

1.33 dagrecreatie

verblijf en activiteiten gericht op ontspanning in de vrije tijd zoals sport en spel, natuurbeleving, amusement en uitstapjes, die uitsluitend plaatsvinden binnen een tijdsbestek van een dag buiten de woning voor recreatieve doeleinden zonder dat er een overnachting ter plaatse mee gepaard gaat.

1.34 dak

iedere bovenbeëindiging van een gebouw.

1.35 detailhandel

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen die die goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit.

1.36 dienstverlening

het bedrijfsmatig verlenen van economische en maatschappelijke diensten aan derden.

1.37 eerste bouwlaag

de bouwlaag op de begane grond.

1.38 erf

al dan niet bebouwd perceel, of een gedeelte daarvan, dat direct is gelegen bij een hoofdgebouw en dat in feitelijk opzicht is ingericht ten dienste van het gebruik van dat gebouw, en, voor zover een bestemmingsplan of een beheersverordening van toepassing is, deze die inrichting niet verbiedt.

1.39 extensief dagrecreatief medegebruik

een aan de bestemming ondergeschikt gebruik voor niet gemotoriseerde dagrecreatie gericht op het rustig beleven en gebruikmaken van aanwezige specifieke omgevingskwaliteiten in de vorm van wandelen, fietsen, varen, vissen e.d.

1.40 gebouw

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

1.41 gevaarlijke stoffen

stoffen en voorwerpen, waarvan het vervoer volgens het ADR is verboden of slechts onder daarin opgenomen voorwaarden is toegestaan, dan wel stoffen, materialen en voorwerpen aangeduid in de International Maritime Dangerous Goods Code.

1.42 grondgebondenagrarische productie

de agrarische productie, waarbij het voortbrengen van producten afhankelijk is van de groeikracht van de bodem waarop de productie plaatsvindt en waarbij het voortbrengen van producten in hoofdzaak plaatsvindt in de openlucht.

1.43 halfvrijstaande woning

een twee-onder-één-kap-woning.

1.44 hoofdgebouw

een gebouw, of gedeelte daarvan, dat noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de geldende of toekomstige bestemming van een perceel en, indien meer gebouwen op het perceel aanwezig zijn, gelet op die bestemming het belangrijkst is.

1.45 huishouden

onder een huishouden wordt verstaan een alleenstaande, dan wel twee of meer personen die een duurzame gemeenschappelijke huishouding voeren of willen voeren.

1.46 kantoor

een ruimte of bij elkaar horende ruimten die bestemd is/zijn om voornamelijk te worden gebruikt voor administratieve werkzaamheden of dienstverlening.

1.47 kantoor- en praktijkruimte

een ruimte waarvan de aard en indeling zijn afgestemd op de uitoefening van administratieve, (para)medische, sociaalwetenschappelijke, juridische, therapeutische, kunstzinnige, ontwerptechnische en andere hiermede vergelijkbare beroepen, door de bewoner(s) van de desbetreffende woning.

1.48 kampeermiddel

een tent, tentwagen, kampeerauto, caravan, of enig ander onderkomen ten behoeve van recreatief nachtverblijf, voor zover geen bouwwerk zijnde waarvoor op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, zoals dit geldt ten tijde van de vaststelling van dit bestemmingsplan, en krachtens deze wet vastgestelde voorschriften een omgevingsvergunning is vereist en met geen grotere afmeting dan 25 m².

1.49 kunststoftunnel

een bouwwerk, bestaande uit onder meer een steunconstructie en een afdichting van kunststoffolie, bedoeld om gewassen te beschermen tegen weersinvloeden.

1.50 kleinschalig kamperen

een vorm van kamperen waarbij maximaal 25 kampeermiddelen voor een korte periode en uitsluitend tussen 15 maart en 31 oktober zijn toegestaan.

1.51 kleinschalig wonen met zorg

een voorziening waar zorg verleend wordt voor de dagelijkse levensbehoeften en/of zorg op maat wordt verleend aan ouderen, mensen met een lichamelijke of verstandelijke handicap of daarmee vergelijkbare categorieën mensen.

1.52 landschappelijke beplanting

opgaande, uit houtgewas bestaande beplanting, in hoofdzaak bestaande uit streekeigen soorten, ter verfraaiing van het landschap en/of ter inpassing van hierin voorkomende bouwwerken en werken.

1.53 landschappelijke waarde

de aan een gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het waarneembare deel van het aardoppervlak, welke waarde bepaald wordt door de onderlinge samenhang en beïnvloeding van de levende en niet-levende natuur.

1.54 maatschappelijke voorzieningen/ dienstverlening

educatieve, sociaal-medische, sociaal-culturele, levensbeschouwelijke, sport- en recreatieve voorzieningen/dienstverlening en voorzieningen ten behoeve van openbare dienstverlening, alsook ondergeschikte detailhandel ten dienste van deze voorzieningen en ondergeschikte horeca ten dienste van deze voorzieningen.

1.55 mantelzorg

het bieden van zorg aan huis aan iemand die hulpbehoevend is op het fysieke, psychische en/of sociale vlak, buiten bedrijfsmatig of organisatorisch verband.

1.56 molen

bouwwerk bestemd en geschikt voor het benutten van windkracht.

1.57 natuurwaarde

de aan een gebied toegekende waarde, gekenmerkt door de hydrologie en door geologische, geomorfologische, bodemkundige en biologische elementen, zowel afzonderlijk, als in onderlinge samenhang.

1.58 nevenactiviteit

een ander gebruik naast het bestaande gebruik, maar daaraan ondergeschikt en waarbij het bestaande gebruik volwaardig blijft bestaan.

1.59 niet-permanente teeltondersteunende voorziening

een kunststoftunnel of overkapping waarbij de afdichting of afdekking per jaar niet langer dan 5 maanden is aangebracht.

1.60 omgevingsvergunning

een vergunning als bedoeld in artikel 1.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, zoals deze wet luidde ten tijde van de vaststelling van dit bestemmingsplan.

1.61 perceelsgrens

de scheiding tussen percelen, die niet aan éénzelfde eigenaar behoren dan wel niet door éénzelfde gebruiker worden benut.

1.62 productiegebonden detailhandel

detailhandel in goederen die ter plaatse worden vervaardigd, gerepareerd en/of toegepast in het productieproces, waarbij de detailhandelsfunctie ondergeschikt is aan de productiefunctie.

1.63 prostitutie

het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding.

1.64 seksinrichting

een voor publiek toegankelijke besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht of vertoningen van erotisch-pornografische aard plaatsvinden en waaronder in elk geval wordt verstaan een prostitutiebedrijf, waaronder begrepen een erotische massagesalon, seksbioscoop, seksautomaat, sekstheater of parenclub, al dan niet in combinatie met elkaar.

1.65 uitvoeren

uitvoeren, het doen uitvoeren, laten uitvoeren en in uitvoering geven;

1.66 voorgevel

de lijn die gelijk loopt aan de naar de straat gerichte voorgevel van het hoofdgebouw en het verlengde daarvan. Van een hoofdgebouw gelegen op de hoek van meer dan 1 straat moeten alle gevels van het hoofdgebouw, gelegen aan de straatkant, gezien worden als voorgevel.

1.67 webwinkel

het al dan niet hobbymatig dan wel bedrijfsmatig verkopen van goederen via internet, waarbij de goederen elders worden bezorgd. Er is geen sprake is van een voor publiek toegankelijke winkelruimte of showroom.

1.68 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Wet van 6 november 2008 (Stb. 496), houdende regels inzake een vergunningstelsel met betrekking tot activiteiten die van invloed zijn op de fysieke leefomgeving en inzake handhaving van regelingen op het gebied van de fysieke leefomgeving (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht), zoals deze luidt op het moment van de terinzagelegging van het ontwerp van dit plan.

1.69 woning

een (gedeelte van een) gebouw, niet zijnde een woonwagen, dat dient voor de huisvesting van één huishouden.

1.70 woongebouw

een gebouw of samenhangend geheel van gebouwen met een centrale ingang waarin meerdere woningen/wooneenheden aanwezig zijn.

Artikel 2 Wijze van meten

2.1 Meetwijze

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1.1 afstand tot de bouwperceelgrens

tussen de grenzen van een bouwperceel en enig punt van het op dat bouwperceel voorkomend (hoofd)gebouw, waar die afstand het kortst is.

2.1.2 de dakhelling

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak.

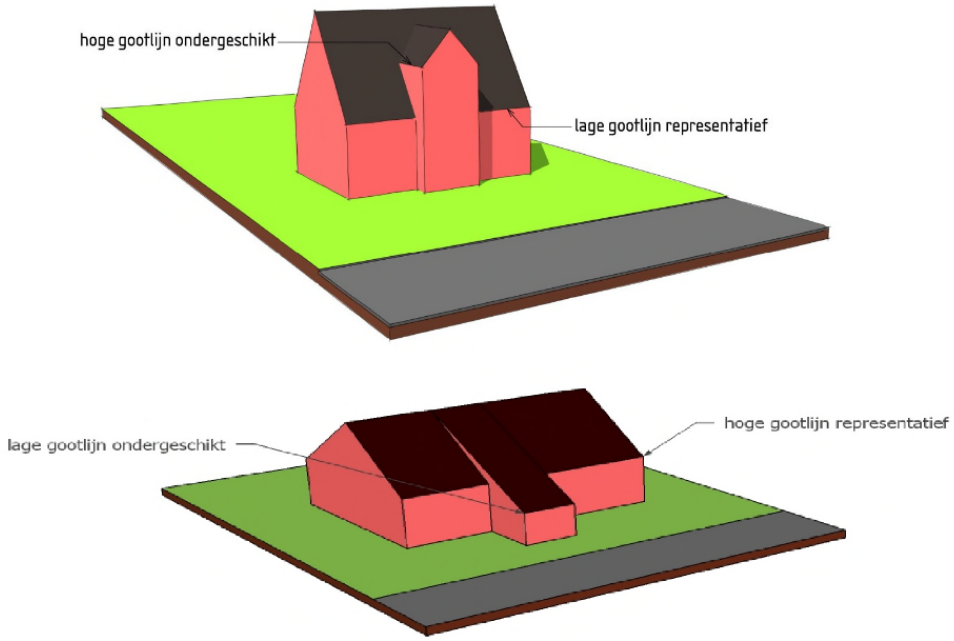
2.1.3 de goothoogte van een bouwwerk

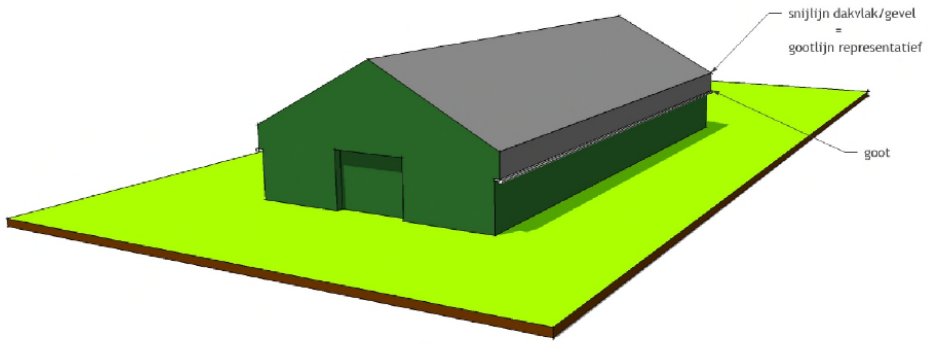
vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel.

Toelichting bij de goothoogte:

Als gootlijn wordt aangemerkt het snijpunt van het verticale gevelvlak met de bovenzijde van het aansluitende dakvlak.

De te toetsen goothoogte is die hoogte die representatief kan worden geacht voor de hoofdmassa. Onderstaande figuur toont voorbeelden wat onder de representatieve goothoogte wordt verstaan en wat onder ondergeschikte delen wordt verstaan. De ondergeschikte goothoogte mag niet meer dan 1/3e deel van de breedte van het dakvlak bedragen.

2.1.4 de bouwhoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.

2.1.5 de inhoud van een bouwwerk

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.1.6 de oppervlakte van een bouwwerk

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

2.1.7 oppervlakte van een overkapping

tussen de buitenzijde van de afdekking van de overkapping, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van de overkapping.

2.1.8 peil

a. Voor bouwwerk, waarvan de hoofdtoegang of voorgevel zich bevindt binnen een maximale afstand van 5 meter tot de rand van de weg (inclusief stoep), geldt:
   - de hoogte van de kruin van de weg ter plaatse van de hoofdtoegang.

b. Als aan een dijk wordt gebouwd en indien de voorgevel van een bouwwerk binnen een afstand van maximaal 5 meter uit de grens van de weg (dijk) ligt geldt:
   - de kruin van de dijk;

c. Als in of op de grens van water wordt gebouwd geldt het Nieuw Amsterdams Peil voor het bouwwerk;

d. In andere gevallen voor bouwwerk geldt:
   - de gemiddelde hoogte van het aanliggende, afgewerkte terrein, dat gelegen is binnen het desbetreffende bestemmingsvlak.

In algemene zin geldt dat:

- Indien een bouwwerk aan meer dan één weg wordt gebouwd, is het peil van de hoogstgelegen weg maatgevend;
- Plaatselijke ophogingen aan de voet van het bouwwerk, die niet bij het verdere verloop van het terrein passen, blijven buiten beschouwing voor de hoogte van het peil. Ophogingen die noodzakelijk zijn voor de bouw, vallen niet onder deze plaatselijke ophogingen;
- Voor een bouwwerk op een erf- of perceelgrens is het maatgevende peil aan die kant waar het

aansluitend afgewerkt terrein het hoogst is.

2.2 Ondergeschikte bouwdelen

Bij de toepassing van het bepaalde ten aanzien van het bouwen worden ondergeschikte bouwdelen, als plinten, pilasters, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, gevel- en kroonlijsten, regenpijpen, stoeptreden, luifels, balkons en overstekende daken, buiten beschouwing gelaten, mits de overschrijding van bouw-, c.q. bestemmingsgrenzen niet meer dan 1 m bedraagt.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Agrarisch met waarden - Oeverwalgebied

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Agrarisch met waarden - Oeverwalgebied" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. grondgebonden agrarische productie;
b. het weiden van dieren;
c. bijbehorende voorzieningen, huiserven, gaarden en opslag;
d. instandhouding, dan wel herstel en ontwikkeling, van de landschappelijke waarden en de natuurwaarden die eigen zijn aan een agrarisch oeverwalgebied;
e. watergangen en daarbij behorende voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, de waterberging daaronder mede begrepen;
f. extensief dagrecreatief medegebruik.

voor zover de gronden op de verbeelding zijn aangeduid als "bouwvlak", zijn deze gronden tevens bestemd voor:

a. niet-grondgebonden agrarische productie met bijbehorende voorzieningen en opslag, voor zover deze productie plaatsvindt als neventak van een bedrijf dat in hoofdzaak is gericht op de grondgebonden agrarische productie;
b. bijbehorende verwerking van agrarische producten, productiegebonden detailhandel en detailhandel in streekeigen agrarische producten;
c. bijbehorende bewoning;
d. recreatief nachtverblijf in de vorm van kleinschalig kamperen.

3.1.1 Waarden

Tot de landschappelijke waarden en de natuurwaarden die eigen zijn aan de in artikel 3.1 bedoelde gronden worden gerekend:

a. reliëf: geulen, ruggen en huisterpen;
b. waterhuishouding: een relatief laag grond- en oppervlaktewaterpeil;
c. watersysteem: wielen, plassen en open water;
d. grondgebruik: een divers agrarisch gebruik, onder meer als grasland, akkerland, boomgaard en boomkwekerij, waarbij de diverse gebruiksvormen door elkaar heen voorkomen;
e. verkaveling: een kleinschalige verkaveling, waarbij zowel regelmatige als onregelmatige en zowel strookvormige als blokvormige percelen voorkomen en die voor een deel het reliëf volgt;
f. opgaande beplanting: relatief veel erf-, kavelgrens- en wegbeplantingen, boomgaarden en bosjes, met als meest kenmerkende boomsoorten eiken, essen, iepen, lindes, fruit-, noten- en kastanjebomen;
g. bebouwing: relatief veel bebouwing, waarbij deze zowel kan voorkomen in de vorm van geconcentreerd liggende buurtschappen en lintbebouwing als in de vorm van verspreid liggende bebouwing;
h. flora: droge, halfnatuurlijke, kruidenrijke graslanden, akkeronkruiden en opgaande beplanting met bijbehorende onderbegroeiing;
i. fauna: diersoorten die zijn gebonden aan opgaande beplanting (zoals vleermuizen, zang- en roofvogels en kleine zoogdieren, waaronder marterachtigen).

3.2 Bouwregels

3.2.1 Bouwregels buiten de bouwvlakken

Op de gronden met de bestemming "Agrarisch met waarden - Oeverwalgebied", voor zover gelegen buiten de bouwvlakken, mogen uitsluitend worden gebouwd:

a. niet-permanente teeltondersteunende voorzieningen zoals kunststoftunnels en overkappingen, met dien verstande dat de bouwhoogte niet meer mag bedragen dan 6 m;
b. molens ten behoeve van de waterhuishouding, met dien verstande dat de bouwhoogte niet meer

mag bedragen dan 6m;

c. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van de bestemming, waarbij de volgende bepalingen in acht genomen dienen te worden:

1. de oppervlakte mag niet meer bedragen dan 10 m^2;
2. de hoogte mag niet meer bedragen dan 2 m;
3. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen vóór de naar de weg gekeerde voorgevel(s) dan wel het verlengde daarvan mag niet meer bedragen dan 1 m, met uitzondering van toegangspoorten, waarvan de bouwhoogte niet meer mag bedragen dan 1,5 m;
4. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de naar de weg gekeerde voorgevel(s) dan wel het verlengde daarvan mag niet meer bedragen dan 2 m, mits deze op minimaal 1 m achter de naar de weg gekeerde voorgevel(s) van het hoofdgebouw of het verlengde daarvan worden gebouwd.

3.3 Specifieke gebruiksregels

Als gebruik in strijd met de bestemming "Agrarisch met waarden - Oeverwalgebied" wordt in ieder geval begrepen:

a. het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen ten behoeve van de fruitteelt of boomteelt op gronden met de nadere aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - spuitvrije zone', een en ander met dien verstande dat onder chemische gewasbeschermingsmiddelen geen biologische gewasbeschermingsmiddelen worden begrepen;
b. een gebruik als volkstuin;
c. een gebruik voor niet-grondgebonden agrarische productie in de vorm van teelt op trayvelden of op stellingen, teelt op folie of worteldoek en/of containerteelt op lavas of beton;
d. een gebruik voor de verwerking van agrarische producten, voor zover dit gebruik meer bedraagt dan 250 m^2 en een gebruik voor productiegebonden detailhandel en detailhandel in streekeigen agrarische producten, voor zover dit gebruik meer bedraagt dan 50 m^2;
e. de opslag van mest buiten de agrarische bouwvlakken;
f. de opslag van goederen en materieel in de openlucht en buiten de agrarische bouwvlakken uitsluitend ten behoeve van bedrijfsmatige grondgebonden agrarisch gerelateerde activiteiten, voor zover de oppervlakte van de opslag meer bedraagt dan 200 m^2 per perceel en/of de hoogte van de opslag meer bedraagt dan 2 m;
g. de opslag van goederen en materieel in de openlucht en op de agrarische bouwvlakken, voor zover de hoogte van de opslag meer bedraagt dan 4 m;
h. de plaatsing van kampeermiddelen waarvan de oppervlakte meer bedraagt dan 25 m^2.

3.4 Afwijken van de gebruiksregels

Burgemeester en Wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 3.3 sub a voor het toestaan van het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen ten behoeve van de fruitteelt of boomteelt op een afstand van minder dan 50 meter tot bestemmingsvlakken met de bestemming 'Wonen', mits aangetoond is dat een aanvaardbaar verblijfsklimaat voor de functie wonen is gegarandeerd.

3.5 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

3.5.1 Uitvoeren van werkzaamheden

Het is verboden binnen de bestemming "Agrarisch met waarden - Oeverwalgebied", zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. werken en werkzaamheden die direct zijn gericht op het storten, deponeren of op andere wijze opslaan van grond, puin of afvalmaterialen, voor zover deze van elders zijn aangevoerd;
b. het vellen, rooien of beschadigen van houtgewas, voor zover dit niet betreft de verzorging van de aanwezige houtopstanden;
c. het afgraven, ophogen of egaliseren van gronden;
d. het aanplanten van een houtopstand;
e. het aanbrengen van oppervlakteverhardingen;

f. het dempen, graven, verbreden, verdiepen van waterpartijen en watergangen of het aanbrengen van drainagevoorzieningen.

3.5.2 Uitzonderingen

Het in artikel 3.5.1 vervatte verbod geldt niet voor:

a. werken en werkzaamheden binnen het kader van het normale onderhoud, beheer of herstel van de functies, die het plan aan de gronden toekent;
b. werken en werkzaamheden, voor zover daarvoor, op het tijdstip van het van kracht worden van het plan, reeds een vergunning is verleend ingevolge de Ontgrondingenwet;
c. werken en werkzaamheden die ten tijde van het van kracht worden van het plan in uitvoering waren;
d. werken en werkzaamheden die zijn bedoeld om de directe gevolgen van calamiteiten of plagen te beperken;
e. werken en werkzaamheden ten aanzien waarvan door Burgemeester en wethouders is medegedeeld dat deze, wat aard en omvang betreft, van zodanige ondergeschikte betekenis zijn, dat voor de uitvoering daarvan geen omgevingsvergunning wordt vereist.

3.6 Onderzoek

Burgemeester en wethouders gaan pas over tot het verlenen van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden, als bedoeld in artikel 3.5.1 indien een nader onderzoek is gebleken dat door de beoogde werken of werkzaamheden, dan wel door de daarvan te verwachten directe of indirecte gevolgen, de landschappelijke waarden en de natuurwaarden die eigen zijn aan de desbetreffende gronden, ofde mogelijkheden tot herstel of ontwikkeling van deze waarden, niet blijvend onevenredig worden aangetast en, gehoord de betrokken rivier-, dijk- of waterbeheerder, is gebleken dat hierdoor de waterstaatkundige belangen, de Beleidslijn grote rivieren mede in acht genomen, niet blijvend onevenredig worden geschaad.

Artikel 4 Groen

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Groen" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. groenvoorzieningen en bermen;
b. voet- en fietspaden;
c. speelvoorzieningen;
d. voorzieningen voor de waterhuishouding, waterberging, waterzuivering en hemelwaterinfiltratie;
e. het tijdelijk plaatsen van kramen en wagens ten behoeve van het te koop aanbieden, verkopen of afleveren van goederen, dan wel ten behoeve van het aanbieden van diensten;
f. in- en uitritten;
g. buis- en kabelverbindingen voor riolering, nutsbedrijven en overeenkomstige doeleinden;
h. nutsvoorzieningen.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Toegestane bebouwing

Op gronden met de bestemming “Groen” mogen uitsluitend worden gebouwd:

a. zitbanken, beeldhouwwerken en daarmee gelijk te stellen kunstzinnige elementen;
b. toestellen voor sport en spel;
c. terreinafscheidingen en (keer)muren;
d. bestaande garageboxen, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van groen - garagebox';
e. bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van de geleiding, beveiliging en regeling van het verkeer, zoals lichtmasten en verkeers- en verwijsborden;
f. bouwwerken ten behoeve van nutsvoorzieningen, zoals transformatoren, gasvoorzieningen en naar de aard daarmee gelijk te stellen voorzieningen;
g. bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van de waterhuishouding, de waterberging, de waterzuivering en de hemelwaterinfiltratie.

4.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van de in artikel 4.2.1 genoemde bouwwerken mag de bouwhoogte niet meer bedragen dan 2 m, met dien verstande dat:

a. de bouwhoogte van de in artikel 4.2.1 sub a genoemde beeldhouwwerken en daarmee gelijk te stellen kunstzinnige elementen niet meer mag bedragen dan 4 m;
b. de bouwhoogte van de in artikel 4.2.1 sub b genoemde toestellen voor sport en spel niet meer mag bedragen dan 4 m;
c. de bouwhoogte van de in artikel 4.2.1 sub c genoemde terreinafscheidingen en (keer)muren niet meer mag bedragen dan 1 m voor zover deze terreinafscheidingen gelegen zijn buiten de begrenzing van de gronden met de nadere aanduiding 'speelterrein';
d. de bouwhoogte van de in artikel 4.2.1 sub e genoemde bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van de geleiding, beveiliging en regeling van het verkeer niet meer mag bedragen dan 10 m;
e. de bouwhoogte van de in artikel 4.2.1 sub f genoemde bouwwerken mag niet meer bedragen dan 1 m en de oppervlakte daarvan mag niet meer bedragen dan 2 m²;
f. de bouwhoogte van de in artikel 4.2.1 sub g genoemde bouwwerken mag niet meer bedragen dan 1 m.

4.3 Afwijken van de gebruiksregels

4.3.1 Omgevingsvergunning parkeervoorzieningen

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van het gestelde in de bestemmingsomschrijving van dit artikel ten behoeve het gebruik van de gronden voor en van de aanleg van parkeervoorzieningen met dien verstande dat:

a. de parkeervoorzieningen uitsluitend bedoeld zijn om de parkeerdruk ter plaatse te ondervangen;

b. geen onevenredige belemmering voor de verkeersstromen ter plaatse ontstaat;
c. geen onevenredige aantasting van het woon- en leefmilieu ter plaatse ontstaat;
d. het parkeren niet doeltreffend op eigen terrein van woningen, of andere functies waar het parkeren bij behoord, gerealiseerd kan worden;
e. er geen onevenredige aantasting van een structurele groenvoorziening ontstaat;
f. indien het verhard oppervlak toeneemt, aangegeven wordt op welke wijze wordt voorzien in compenserende maatregelen voor hemelwaterinfiltratie/-berging.

4.3.2 Omgevingsvergunning tuin

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van het gestelde in de bestemmingsomschrijving van dit artikel voor het gebruik van de gronden als tuin, mits er geen sprake is van een onevenredige aantasting van:

a. structureel groen;
b. een goede woon- en leefsituatie;
c. een samenhangend straat- en bebouwingsbeeld.

Artikel 5 Verkeer

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Verkeer" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wegen, voet- en fietspaden, met bermen;
b. parkeervoorzieningen;
c. groenvoorzieningen;
d. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, zoals wadi's en waterafvoer;
e. buis- en kabelverbindingen voor riolering, nutsbedrijven en overeenkomstige doeleinden;
f. nutsvoorzieningen;
g. speelvoorzieningen;
h. het tijdelijk plaatsen van kramen en wagens ten behoeve van het te koop aanbieden, verkopen of afleveren van goederen, dan wel ten behoeve van het aanbieden van diensten.

5.2 Bouwregels

5.2.1 Toegestane bebouwing

Op gronden met de bestemming “Verkeer” mogen uitsluitend worden gebouwd:

a. abri's;
b. zitbanken, beeldhouwwerken en daarmee gelijk te stellen kunstzinnige elementen;
c. terreinafscheidingen en (keer)muren;
d. bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van de geleiding, beveiliging en regeling van het verkeer, zoals lichtmasten en verkeers- en verwijsborden;
e. weg- en waterbouwkundige kunstwerken, zoals bruggen en duikers;
f. bouwwerken ten behoeve van nutsvoorzieningen, zoals transformatoren, gasvoorzieningen en naar de aard daarmee gelijk te stellen voorzieningen;
g. speelvoorzieningen;
h. muziektent;
i. garageboxen.

5.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van de in artikel 5.2.1 sub a t/m artikel 5.2.1 sub f genoemde bouwwerken mag de bouwhoogte niet meer bedragen dan 2 m, met dien verstande dat:

a. de bouwhoogte van de in artikel 5.2.1 sub a genoemde abri’s niet meer mag bedragen dan 3 m;
b. de bouwhoogte van de in artikel 5.2.1 sub b genoemde beeldhouwwerken en daarmee gelijk te stellen kunstzinnige elementen niet meer mag bedragen dan 4 m;
c. de bouwhoogte van de in artikel 5.2.1 sub c genoemde terreinafscheidingen en (keer)muren niet meer mag bedragen dan 1 m;
d. de bouwhoogte van de in artikel 5.2.1 sub d genoemde bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van de geleiding, beveiliging en regeling van het verkeer niet meer mag bedragen dan 10 m;
e. de bouwhoogte van de in artikel 5.2.1 sub f genoemde bouwwerken mag niet meer bedragen dan 1 m en de oppervlakte daarvan mag niet meer bedragen dan 2 m²;
f. de bouwhoogte van de in artikel 5.2.1 sub g genoemde toestellen voor sport en spel niet meer mag bedragen dan 4 m;
g. de bouwhoogte van de in artikel 5.2.1 sub h genoemde bouwwerk mag niet meer bedragen dan 8 m.

5.2.3 Garageboxen

De bouwhoogte van de in artikel 5.2.1 sub i genoemde garageboxen mag niet meer bedragen dan 3 m.

5.3 Afwijken van de gebruiksregels

5.3.1 Omgevingsvergunning Wonen

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van het gestelde in artikel 5.1 voor het gebruik van de gronden als Wonen, mits er geen sprake is van een onevenredige aantasting van:

a. structureel groen;
b. een goede woon- en leefsituatie;
c. een samenhangend straat- en bebouwingsbeeld.

Artikel 6 Water

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Water" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. waterpartijen, watergangen en daarbij behorende voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding, de waterberging daaronder mede begrepen;
b. instandhouding, dan wel herstel en ontwikkeling, van de landschappelijke waarden en de natuurwaarden die eigen zijn aan waterpartijen, watergangen en bijbehorende oeverzones;
c. bruggen, duikers of duikerbruggen ter plaatse van de functieaanduiding "brug";
d. extensief dagrecreatief medegebruik;
e. steigers en vlonders.

6.2 Bouwregels

6.2.1 Toegestane bebouwing

Op gronden met de bestemming “Water” mogen uitsluitend worden gebouwd:

a. overkluizingen ter verbinding van de aangrenzende gronden;
b. duikers, stuwen en overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van de bestemming;
c. bij de bouw van de in artikel 6.1 sub e genoemde bouwwerken mag de oppervlakte niet meer bedragen dan 10 m²;
d. gehoord de betrokken waterbeheerder.

Artikel 7 Wonen

7.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Wonen" aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. bewoning en daarbij behorende doeleinden, incl. mantelzorg en/of aan huisgebonden beroep of bedrijf en/of webwinkel;

7.2 Bouwregels

7.2.1 Toegestane bebouwing

Op gronden met de bestemming “Wonen” mogen uitsluitend worden gebouwd:

a. woningen, voor zover gesitueerd binnen het bouwvlak;
b. bij de woningen behorende bijbehorende bouwwerken;
c. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

7.2.2 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van de in artikel 7.1 sub a genoemde woningen (i.c. hoofdgebouwen) gelden de bepalingen zoals deze in de onderstaande tabel zijn opgenomen, met dien verstande dat, indien de bestaande goothoogte hoger is, deze hogere maat maatgevend is.

Ter plaatse van de aanduiding	**Toegestane bouwvorm**	**Bouwhoogte** (meters)	**Goothoogte** (meters)	**Afstand tot de zijdelingse perceelsgrens** (zie ook artikel 7.2.5)
specifieke bouwaanduiding bv	vrijstaand	12	6, met dien verstande, dat enkel de goothoogte aan de zuidzijde van de woning maximaal 5 meter mag bedragen	**3**
specifieke bouwaanduiding - cvh	vrijstaand of twee-aaneen	12	6	3
specifieke bouwaanduiding - 0	vrijstaand, twee-aaneen of aaneengebouwd	12	6	3, met dien verstande dat de afstand tot de zijdelingse perceelsgrens bij aaneengebouwde woningen minimaal 2 meter dient te bedragen

7.2.3 Verbijzondering bij bouwblokken, bestaande uit meer dan 5 rijenwoningen

Indien een bouwblok bestaat uit meer dan 5 rijenwoningen dan dient er na 4 aaneengesloten rijenwoningen een verbijzondering te worden aangebracht, bijvoorbeeld een sprong in nok- of goothoogte en/of een verspringing in de rooilijn van minimaal 0,5 meter (aan die zijden die direct zichtbaar zijn vanaf de openbare ruimte). Deze eis geldt niet voor de 3 meest zuidelijke bouwblokken omdat er anders geen sociale woningen gerealiseerd kunnen worden.

7.2.4 Situering voorgevel

Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - gevel' dienen de naar de openbare ruimte gekeerde gevels van het hoofdgebouw van de hoekwoning een tweezijdige oriëntatie te hebben.

Bij twee naast elkaar gelegen bouwblokken in het noordelijke deelgebied moet de sprong in de voorgevelrooilijn onderling minimaal 1 meter bedragen.

7.2.5 Uitzondering afstand tot de zijdelingse perceelsgrens

Niet van toepassing is het gestelde in artikel 7.2.2 ten aanzien van de afstand van een hoofdgebouw tot de perceelsgrens indien het betreft een gemeenschappelijke perceelsgrens tussen woningen die aan elkaar mogen worden gebouwd en indien er bij hoekwoningen in de zijdelingse perceelsgrens gebouwd wordt, mits er sprake is van een goede ruimtelijke kwaliteit (een en ander ter beoordeling door de gemeentelijke stedenbouwkundige).

7.2.6 Bouwdiepte

De bouwdiepte van een hoofdgebouw mag niet meer bedragen dan 15 m, met dien verstande dat, indien de bestaande bouwdiepte meer bedraagt, de bestaande bouwdiepte maatgevend is.

7.2.7 Bebouwingspercentage

Voor het bouwen van de in artikel 7.1 sub a genoemde bouwwerken mag het bebouwingspercentage niet meer bedragen dan 60%, met dien verstande dat, voor zover een aanduiding "maximum bebouwingspercentage (%)" is opgenomen, het bebouwingspercentage niet meer mag bedragen dan ter plaatse van die aanduiding is aangegeven.

7.2.8 Maximum aantal woningen

Het maximum aantal woningen in het plangebied mag niet meer bedragen dan 55.

7.2.9 Bijbehorende bouwwerken

Voor het bouwen van de in artikel 7.2.1 sub b genoemde bijbehorende bouwwerken gelden de volgende bepalingen:

a. de gezamenlijke oppervlakte van bijbehorende bouwwerken mag niet meer bedragen dan:

Totale perceelsgrootte	**Maximum oppervlak aan bijbehorende bouwwerken**
tot 500 m^2	75 m^2
vanaf 500 m^2 tot 1500 m^2	100 m^2
vanaf 1500 m^2	150 m^2

b. het aantal vrijstaande bijbehorende bouwwerken op 1 perceel mag niet meer bedragen dan 3;
c. bijbehorende bouwwerken dienen tenminste 1 m achter de naar de weg gekeerde gevel(s) van het hoofdgebouw of het verlengde daarvan te worden gebouwd;
d. de bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 6 m;
e. de goothoogte mag niet meer bedragen dan 3 m;
f. indien het een aangebouwd bijbehorende bouwwerken aan een hoofdgebouw betreft is het gestelde in sub e niet van toepassing en mag de goothoogte niet meer bedragen dan de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw plus 0,30 m.

7.2.10 Erkers

Voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken in de vorm van erkers voor de voorgevel gelden de volgende regels:

a. de breedte mag niet meer bedragen dan 75% van de breedte van de voorgevel van het bijbehorende hoofdgebouw;
b. de diepte mag niet meer bedragen dan 1,5 meter vanaf de voorgevel van het bijbehorende hoofdgebouw;
c. de bouwhoogte mag niet meer bedragen dan de hoogte van de begane grondlaag van het hoofdgebouw + 0,25 meter tot een maximum van 4 meter;
d. per perceel is maximaal 1 bijbehorend bouwwerk in de vorm van een erker toegestaan aan de voorgevel.

7.2.11 Veranda's

Voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken in de vorm van veranda's voor de voorgevel gelden de volgende regels:

a. de volle breedte van de voorgevel van het bijbehorende hoofdgebouw mag benut worden;
b. de diepte mag niet meer bedragen dan 2 meter vanaf de voorgevel van het bijbehorende hoofdgebouw;
c. de bouwhoogte mag niet meer bedragen dan 3 meter.

7.2.12 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van de in artikel 7.2.1 sub c genoemde bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende bepalingen:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen vóór de naar de weg gekeerde voorgevel(s) dan wel het verlengde daarvan mag niet meer bedragen dan 1 m, met uitzondering van toegangspoorten, waarvan de bouwhoogte niet meer mag bedragen dan 2 m;
b. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de naar de weg gekeerde voorgevel(s) dan wel het verlengde daarvan mag niet meer bedragen dan 2 m, mits deze op minimaal 1 m achter de naar de weg gekeerde voorgevel(s) van het hoofdgebouw of het verlengde daarvan worden gebouwd;
c. bij hoekwoningen en andere situaties dan bedoelt onder lid a en b van artikel 7.2.12 geldt dat, wanneer de erf- en terreinafscheiding gekeerd is naar de openbare weg of openbaar toegankelijk gebied er vanaf 1 meter hoogte een open constructie is toegestaan, tot een maximale hoogte van 2 meter.
d. de bouwhoogte van pergola's mag niet meer bedragen dan 3 m;
e. de bouwhoogte van carports en overkappingen mag niet meer bedragen dan 3 m;
f. de bouwhoogte van vlaggenmasten mag niet meer bedragen dan 5 m;
g. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 2 m.

7.3 Specifieke gebruiksregels

7.3.1 Strijdig gebruik

Tot een gebruik strijdig met de bestemming “Wonen” wordt in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van vrijstaande bijbehorende bouwwerken voor bewoning;
b. een gebruik van gronden en bouwwerken voor (detail)handel, met uitzondering van detailhandel in de vorm van een webwinkel.

7.3.2 Mantelzorg

Gebruik van ruimten ten behoeve van mantelzorg, wordt als gebruik overeenkomstig de bestemming aangemerkt als:

a. de inwoning plaats vindt in het hoofdgebouw en geen groter vloeroppervlak in beslag neemt dan 75 m2;
b. er sprake is van een gemeenschappelijke entree;
c. het verbouwde gedeelte voor inwoning technisch/functioneel altijd weer bij de oorspronkelijke woning kan worden betrokken.

7.3.3 Aan huis gebonden beroep of bedrijf

Gebruik van ruimten ten behoeve van een aan huis gebonden beroep of bedrijf wordt als gebruik overeenkomstig de bestemming aangemerkt voor zover de volgende bepalingen in acht worden genomen:

a. maximaal 40% van het vloeroppervlak van alle bestaande gebouwen mag gebruikt worden voor het aan huisgebonden bedrijf of beroep;
b. het onbebouwde deel van het perceel van het bestemmingsvlak niet wordt gebruikt voor de beoogde activiteit, met uitzonderingen van parkeervoorzieningen die zijn afgestemd op de activiteit;

c. degene die de activiteiten uitvoert, moet de bewoner van de woning zijn;
d. geen detailhandel plaatsvindt, tenzij het als ondergeschikte activiteit van het bedrijf of beroep plaatsvindt;
e. buitenopslag niet is toegestaan.

7.3.4 Webwinkel

Gebruik van ruimten ten behoeve van een webwinkel wordt als gebruik overeenkomstig de bestemming aangemerkt voor zover de volgende bepalingen in acht worden genomen:

a. de hoofdfunctie moet over tenminste 70 % van de totale inhoud van de gebouwen op het betreffende bouwperceel gehandhaafd blijven;
b. verkoop aan huis is niet toegestaan, alleen internetverkoop.
c. uitstalling, bezichtigen en buitenopslag van goederen is niet toegestaan;
d. opslag en verkoop van gevaarlijke stoffen e.d. zijn niet toegestaan;
e. de levering van de goederen mogen niet leiden tot onveilige verkeerssituaties;
f. reclame uitingen zijn niet toegestaan.

Artikel 8 Waarde - Archeologie 4 archeologisch onderzoeksgebied 2

8.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Waarde - Archeologie 4 archeologisch onderzoeksgebied 2" aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud en de bescherming van archeologische waarden van de gronden.

8.2 Bouwregels

a. Voor het bouwen op gronden met de bestemming "Waarde - Archeologie 4 archeologisch onderzoeksgebied 2" dient, overeenkomstig de regels voor de andere op deze gronden voorkomende bestemmingen, de aanvrager van een omgevingsvergunning voor het bouwen een rapport te overleggen waarin de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag zullen worden verstoord, naar oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate zijn vastgesteld. Op voorwaarde dat:
   1. het bouwwerk(en) betreft waarbij de oppervlakte groter is dan 1.000 m^2 en de grondwerkzaamheden dieper reiken dan 0,30 m onder het bestaande maaiveld;
   2. het bouwwerk(en) betreft waarbij de oppervlakte kleiner is dan 1.000 m^2 en de grondwerkzaamheden dieper reiken dan 0,30 m onder het bestaande maaiveld voor zover de bouw van de bouwwerk(en) plaatsvindt op een kleinere afstand dan 50 m van gronden die bestemd zijn als "Waarde - Archeologie 4 archeologisch onderzoeksgebied 2".

b. Indien uit het onder a genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het verlenen van de omgevingsvergunning voor het bouwen zullen of kunnen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meerder van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning voor het bouwen:
   1. De verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
   2. De verplichting tot het doen van opgravingen;
   3. De verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan door het bevoegd gezag bij de vergunning te stellen kwalificaties.

8.3 Afwijken van de bouwregels

8.3.1 Omgevingsvergunning bouwen

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 8.2 sub a indien:

a. het bouwwerk dient ter vervanging van een bestaand bouwwerk, waarbij de oppervlakte noch de diepte wordt uitgebreid;
b. het bouwwerk(en) betreft die voor archeologisch onderzoek noodzakelijk zijn;
c. de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld;
d. het bouwwerk is gesitueerd binnen 3 m uit de fundering van een bestaand bouwwerk.

8.4 Omgevingsvergunningvoor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

8.4.1 Werken en werkzaamheden

Het is verboden binnen de gronden met de bestemming “Waarde - Archeologie 4 archeologisch onderzoeksgebied 2" zonder of in afwijking van een vergunning van het bevoegd gezag (omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, of van werkzaamheden) de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren of te laten voeren:

a. het afgraven, diepploegen, egaliseren, frezen, mengen, ontginnen, scheuren en woelen van gronden;

b. het graven of vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren of het aanbrengen van drainage;
c. het verwijderen van bestaande funderingen;
d. het verlagen van het waterpeil;
e. het tot stand brengen en/of in exploitatie brengen van boor- en pompputten;
f. het uitvoeren van heiwerken en/of indrijven van scherpe voorwerpen in de bodem;
g. het aanplanten van een houtopstand, waaronder begrepen een bos, boomgaard, zachtfruitopstand, (boom)kwekerij of windsingel, of het rooien daarvan waarbij stobben worden verwijderd;
h. het aanleggen, verbreden of verharden van wegen, voet-, ruiter- of rijwielpaden/- banen of parkeergelegenheden en het aanleggen van andere oppervlakteverhardingen;
i. het aanleggen van nieuwe ondergrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

8.4.2 Uitzonderingen

Het in artikel 8.4.1 sub a vervatte verbod geldt niet voor:

a. werken en werkzaamheden in de bodem tot een diepte van 0,30 m onder het bestaande maaiveld en met een oppervlakte kleiner dan 1.000 m^2 voor zover de werken en werkzaamheden plaatsvinden op een grotere afstand dan 50 m van gronden die zijn bestemd als "Waarde - Archeologie 4 archeologisch onderzoeksgebied 2";
b. werken en werkzaamheden in de bodem met een oppervlakte kleiner dan 30 m^2 voor zover de werken en werkzaamheden plaatsvinden op een kleinere afstand dan 50 m van gronden die zijn bestemd als "Waarde - Archeologie 4 archeologisch onderzoeksgebied 2";
c. werken en werkzaamheden voor zover het betreft de herplant van een bestaande houtopstand, waaronder begrepen een bos, boomgaard, zachtfruitopstand, (boom)kwekerij of windsingel;
d. werken en werkzaamheden die het gewone onderhoud betreffen, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande oppervlakteverhardingen, beplantingen langs wegen en bestaande tracés van kabels en leidingen;
e. werken en werkzaamheden, indien en voor zover daarvoor, op het tijdstip van het van kracht worden van het plan, reeds een omgevingsvergunning is verleend;
f. werken en werkzaamheden die ten tijde van het van kracht worden van het plan in uitvoering waren; werken en werkzaamheden die zijn bedoeld om de directe gevolgen van calamiteiten of plagen te beperken;
g. werken en werkzaamheden die archeologisch onderzoek betreffen.

8.4.3 Verlening

a. Een omgevingsvergunning zoals bedoeld in artikel 8.4.1 kan slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden;
b. Alvorens over de aanvraag wordt beslist, dient de aanvrager een rapport te overleggen waarin de archeologische waarde van het terrein dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld;
c. Een rapport is niet noodzakelijk indien naar het oordeel van het bevoegd gezag de archeologische waarde van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld. Deze informatie wordt dan als een rapport beschouwd.

8.4.4 Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk

a. In het belang van de archeologische monumentenzorg kan het bevoegd gezag regels verbinden aan een sloopvergunning;
b. Aan de omgevingsvergunning kan het bevoegd gezag de regel verbinden dat de sloopwerken vanaf het maaiveld en dieper worden begeleid door een deskundige wanneer de latere verstoringsdiepte dieper reikt dan 0,30 m onder maaiveld en het grondoppervlak van de werken meer bedraagt dan 1.000 m^2;
c. Indien tijdens de begeleiding van de sloopwerken van zeer hoge waarde worden aangetroffen, wordt hiervan onmiddellijk melding gemaakt bij het bevoegd gezag die in het belang van de archeologische monumentenzorg aanvullende voorwaarden kunnen verbinden aan de omgevingsvergunning.

Artikel 9 Waterstaat - Beheerszone watergang

9.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Waterstaat - Beheerszone watergang" aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor:

a. bescherming, beheer en verbetering van watergangen;
b. voorzieningen voor de waterhuishouding.

9.2 Bouwregels

9.2.1 Toegestane bebouwing

Op gronden met de bestemming “Waterstaat - Beheerszone watergang”, met uitzondering van de gronden met de eveneens voor deze gronden aangegeven bestemming “Water”, mogen geen bouwwerken worden gebouwd.

9.2.2 Bouwwerken

Voor zover de gronden tevens zijn bestemd voor de eveneens voor deze gronden aangegeven bestemming “Water”, mogen op deze gronden bouwwerken worden gebouwd overeenkomstig de bepalingen van die bestemming.

9.3 Afwijken van de bouwregels

9.3.1 Omgevingsvergunning bouwen

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 9.2.1 voor de bouw van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten dienste van de bestemming en voor de bouw van bouwwerken, indien en voor zover deze zijn toegestaan voor de in de bestemmingsomschrijving van dit artikel bedoelde, eveneens voor deze gronden aangegeven andere bestemmingen, en uit een schriftelijke verklaring van de betrokken waterbeheerder is gebleken dat hierdoor de waterstaatkundige belangen niet blijvend onevenredig worden geschaad.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 10 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 11 Algemene bouwregels

11.1 Situering gebouwen

Gebouwen dienen binnen een bouwvlak gebouwd te worden.

11.2 Situering woningen

Hoofdgebouwen dienen, voor zover het woningen betreffen, met een naar de weg gekeerd gevelvlak in of achter de bouwgrens aan de wegzijde van het bouwwerk geplaatst te worden.

11.3 Omgevingsvergunningbouwen buiten bouwgrens

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van het gestelde in artikel 11.2, ten behoeve van het niet bouwen in de bouwgrens aan de wegzijde van het bouwvlak, indien en voor zover de overschrijding van de betreffende bouwgrens niet meer bedraagt dan 1 m.

Artikel 12 Algemene gebruiksregels

Onder gebruik in strijd met de regels van dit plan wordt in ieder geval verstaan:

a. gebruik als seksinrichting, zijnde een voor het publiek toegankelijke besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht of vertoningen van erotisch pornografische aard plaatsvinden en waaronder in elk geval wordt verstaan een prostitutiebedrijf, alsmede een erotische massagesalon, een seksbioscoop, een seksautomatenhal, een sekstheater of een parenclub, al dan niet in combinatie met elkaar;
b. gebruik als escortbedrijf, zijnde een natuurlijke persoon, groep van personen of rechtspersoon die bedrijfsmatig, of in omvang alsof zij bedrijfsmatig was, prostitutie aanbiedt die op een andere plaats dan in de bedrijfsruimte wordt uitgeoefend;
c. gebruik als smartshop, zijnde een ruimte waarin detailhandel plaatsvindt in psychotrope stoffen;
d. gebruik als coffeeshop, zijnde een alcoholvrije horecagelegenheid waar handel in en gebruik van softdrugs plaatsvindt;
e. gebruik als stort- en/of opslagplaats van grond en/of afval, anders dan als stort- en/of opslagplaats voor normaal gebruik;
f. gebruik als woning, waarbij er meer woningen ontstaan dan het bestaande aantal woningen of zijn toegestaan middels deze planregels.

Artikel 13 Algemene aanduidingsregels

De gronden ter plaatse van de aanduiding 'Milieuzone - beschermingszone grondwater: boringsvrije zone, koude- en warmteopslagvrije zone en intrekgebied' zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming van de functie van de bodem en daarin aanwezige waterlagen ten behoeve van de drinkwatervoorziening. Zodoende zijn voor deze zones, naast de regels van dit plan, in beginsel eveneens de regels zoals die zijn opgenomen in de Omgevingsverordening Gelderland van toepassing.

Artikel 14 Algemene afwijkingsregels

14.1 Maten en maatvoeringen

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijking van de in de regels en op de verbeelding gegeven maten, afmetingen en percentages tot niet meer dan 10% van deze gegeven maten met dien verstande dat er mag geen onevenredige afbreuk worden gedaan aan:

a. het woon- en leefklimaat,
b. de stedenbouwkundige kwaliteit van de omgeving,
c. de waterhuishouding.

14.2 Bed & breakfast

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van het plan voor de inrichting en het gebruik van woningen ten behoeve van Bed & breakfast, waaronder wordt verstaan een kleinschalige aan de woonfunctie ondergeschikte accommodatie voor uitsluitend logies en ontbijt en bedoeld voor kortstondig, wisselend recreatief verblijf, indien en voor zover:

a. het betreft een woning, die tevens bewoond blijft;
b. niet meer dan 3 slaapkamers, ten behoeve van maximaal 6 personen, van de betreffende woning worden ingericht en gebruikt voor Bed & breakfast;
c. de Bed & breakfast voorziening niet functioneert als een zelfstandige woning;
d. indien is aangetoond dat Bed & breakfast niet gerealiseerd kan worden in de woning, kan gebruikt gemaakt worden van een bijbehorend bouwwerk;
e. parkeren plaats vindt op eigen terrein;
f. van tevoren in voldoende mate is verzekerd dat het beoogde gebruik geen onevenredig nadelige gevolgen heeft voor het woon- en leefklimaat van de omliggende woningen of voor de bedrijfsvoering van omliggende bedrijven.

14.3 Erkers

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van het plan ten behoeve van de bouw van erkers buiten een bouwvlak, waarbij aan de volgende voorwaarden moet worden voldaan:

a. de breedte mag niet meer bedragen dan 75% van de breedte van de voorgevel van het bijbehorende hoofdgebouw;
b. de diepte mag niet meer bedragen dan 1,5 meter vanaf de voorgevel van het bijbehorende hoofdgebouw;
c. de bouwhoogte mag niet meer bedragen dan de hoogte van de begane grondlaag van het hoofdgebouw + 0,25 meter tot een maximum van 4 meter;
d. per perceel is maximaal 1 bijbehorend bouwwerk in de vorm van een erker toegestaan aan de voorgevel.

14.4 Evenementen

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van het plan voor het gebruik van gronden voor het houden van meerdaagse evenementen, waaronder worden verstaan kermissen, jaarmarkten, tentfeesten en daarmee vergelijkbare evenementen.

14.5 Grenzen en aanduidingen

Het bevoegd gezag kan, mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het straat- en bebouwingsbeeld, de woonsituatie, de milieusituatie, de verkeersveiligheid, de sociale veiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden, bij een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van het plan ten behoeve van:

a. het afwijken van bestemmingsgrenzen, bouwgrenzen en overige aanduidingen in het horizontale vlak, indien en voor zover afwijking noodzakelijk is in verband met de uitmeting van het terrein en er geen dringende redenen zijn die zich tegen de afwijking verzetten, mits de afwijking ten opzichte van hetgeen in het plan is aangegeven niet meer bedraagt dan 2,5 m;

b. het afwijken van bouwgrenzen en overige aanduidingen in het horizontale vlak, niet zijnde bestemmingsgrenzen, indien en voor zover afwijking noodzakelijk is uit een oogpunt van doelmatig gebruik van de grond, mits de afwijking ten opzichte van hetgeen in het plan is aangegeven niet meer bedraagt dan 2,5 m;
c. de bestemmingsbepalingen ten aanzien van de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, en toestaan dat de bouwhoogte van de bouwwerken, geen gebouwen zijnde, wordt vergroot tot niet meer dan 10 m.

14.6 Mantelzorg

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van het plan voor de verbouw van een woning in verband met het verlenen van mantelzorg, indien en voor zover:

a. de verbouw noodzakelijk is om te voorzien in de behoefte aan inwoning ten behoeve van mantelzorg;
b. de inwoning plaats vindt in het hoofdgebouw en geen groter vloeroppervlak in beslag neemt dan 75 m^2;
c. er sprake is van een gemeenschappelijke entree;
d. het verbouwde gedeelte voor inwoning technisch/functioneel altijd weer bij de oorspronkelijke woning kan worden betrokken;
e. indien in voldoende mate aangetoond kan worden dat geen (volledig) gebruik kan worden gemaakt van de woning, mag naast of in plaats van inwoning door verbouw van de woning ook inwoning plaats vinden in een bijbehorend bouwwerk of daarvoor bestemde unit / portocabin, mits voldaan wordt aan het volgende:
    1. de vloeroppervlakte in gebruik ten behoeve van mantelzorg mag niet meer bedragen dan 60 m^2,
    2. de afstand van het bijgebouw tot de woning mag niet meer bedragen dan 15 m;
    3. de getroffen functionele voorzieningen worden na afloop van het gebruik verwijderd.
    4. voor een unit / portocabin geldt dat deze in elk geval een woonkamer, keuken, badkamer en een slaapkamer heeft.

14.7 Extra woning

Het bevoegd gezag kan eenmalig bij een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van het plan voor de realisering van één extra woning, indien en voor zover:

a. het uitsluitend gaat over splitsing van woningen, geen bedrijfswoning zijnde;
b. de extra woning wordt gerealiseerd binnen een bestaande woning met een grotere inhoud dan 1000 m^3:
c. de extra woning een inhoud heeft van tenminste 300 m^3.

14.8 Nutsvoorzieningen

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van het plan ten behoeve van de bouw van bouwwerken voor nutsvoorzieningen zoals pompgemalen, verdeel-, regel- of transformatorruimten, telefooncentrales, telefooncellen, geldautomaten en abri's, waarvan de inhoud niet meer mag bedragen dan 50 m^3 en de hoogte niet meer mag bedragen dan 3 m, alsmede voor beeldhouwwerken en daarmee gelijk te stellen kunstzinnige elementen met geen grotere hoogte dan 6 m en lichtmasten en vlaggenmasten met geen grotere hoogte dan 10 m.

14.9 Kleinschalige voorzieningen in de toeristische en recreatieve sector

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van het plan voor het gebruik van gronden ten behoeve van kleinschalige voorzieningen in de toeristische en recreatieve sector, mits voldaan wordt aan het volgende:

a. voorzien wordt in een inpassing middels landschappelijke beplanting;
b. op eigen terrein dient te worden voorzien in voldoende parkeergelegenheid;
c. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van het woon- en leefmilieu;
d. er vindt geen milieubelemmering plaats voor omliggende functies en bedrijven;
e. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de verkeersveiligheid;
f. er ontstaat geen onevenredige verkeers- en parkeeroverlast voor de omgeving.

14.10 Aan huis gebonden beroep of bedrijf

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van het plan voor het gebruik van een deel van de (bedrijfs-)woning ten behoeve van een aan huis gebonden beroep of bedrijf met in acht name van het volgende:

a. maximaal 40% van het vloeroppervlak van alle bestaande gebouwen;
b. het onbebouwde deel van het perceel van het bestemmingsvlak niet wordt gebruikt voor de beoogde activiteit, met uitzonderingen van parkeervoorzieningen die zijn afgestemd op de activiteit;
c. degene die de activiteiten uitvoert, moet de bewoner van de woning zijn;
d. geen detailhandel plaatsvindt, tenzij het als ondergeschikte activiteit van het bedrijf of beroep plaatsvindt;
e. er geen (milieu)belemmering plaatsvindt voor omliggende functies en bedrijven;
f. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van het woon- en leefmilieu;
g. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de verkeersveiligheid;
h. er geen onevenredige verkeers- en parkeeroverlast voor de omgeving ontstaat;
i. parkeren plaatsvindt op eigen terrein, tenzij aangetoond wordt dat er voldoende parkeergelegenheid is in de directe omgeving;
j. geen buitenopslag plaatsvindt.

14.11 Algemene gebruiksafwijking

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van het plan voor het gebruik van een gebouw ten behoeve van een andere functie met in acht name van het volgende:

a. de functie verandering in oppervlakte niet meer bedraagt dan 1.500 m^2;
b. vestiging van horecagelegenheden op een bedrijventerrein niet zijn toegestaan;
c. het gebruik als seksinrichting, escortbureau, sekswinkel en prostitutiebedrijf niet is toegestaan;
d. er geen (milieu)belemmering plaatsvindt voor omliggende functies en bedrijven;
e. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van het woon- en leefmilieu;
f. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de verkeersveiligheid;
g. er geen onevenredige verkeers- en parkeeroverlast voor de omgeving ontstaat;
h. parkeren plaatsvindt op eigen terrein, tenzij aangetoond wordt dat er voldoende parkeergelegenheid is in de directe omgeving;
i. geen buitenopslag plaatsvindt.

14.12 Kleinschalig wonen met zorg

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van de regels voor het verlenen van huisvesting van kleinschalig wonen met zorg. Het verzoek voor kleinschalig wonen met zorg moet voldoen aan de volgende criteria:

a. de grootte van het kleinschalig wonen met zorg moet afgestemd zijn op de omgeving en de beoogde doelgroep;
b. er is sprake van een langdurend verblijf;
c. er mag geen sprake zijn van een te grote clustering van kleinschalige woonvormen;
d. kleinschalige woonvormen zijn op bedrijventerreinen niet toegestaan;
e. er mag geen onevenredige verkeers- en parkeeroverlast voor de omgeving ontstaan;
f. er mag geen onevenredige aantasting plaatsvinden van het woon- en leefmilieu.

14.13 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van het plan voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouw zijnde, zoals zwembaden, speeltoestellen, geluidsschermen, antennes, lichtmasten, vlaggenmasten, reclame-uitingen, zonnepanelen, pergola's, (beeldende) kunstwerken, verkeersborden met in acht name van het volgende:

a. bouwwerken, geen gebouw zijnde niet hoger mogen zijn dan 5 meter, met uitzondering van:
    1. zonnepanelen tot maximaal 2 meter;
    2. pergola's tot maximaal 2,5 meter;
    3. antennes, lichtmasten en vlaggenmasten tot maximaal 10 meter;

b. de oppervlakte niet meer bedraagt dan 50m^2;
c. een zwembad mag al dan niet overdekt zijn met een maximale hoogte van 2 meter en moet binnen het erf gelegen zijn;
d. er geen (milieu)belemmering plaatsvindt voor omliggende functies en bedrijven;
e. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van het woon- en leefmilieu.

14.14 Dakterassen

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van het plan voor het bouwen van dakterassen met in acht name van het volgende:

a. dakterassen niet gerealiseerd mogen worden op vrijstaande bijgebouwen;
b. dakterassen bereikbaar zijn via een deur vanuit een ruimte op diezelfde verdieping;
c. dakterassen zijn toegestaan op minimaal 1 meter achter de voorgevel;
d. Er een afstand is van minimaal 2 meter tussen het dakterras en een perceelgrens.

14.15 Bijbehorende bouwwerken

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van het plan voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken met in acht name van het volgende:

a. het bouwen van bijbehorende bouwwerken niet tot gevolg heeft dat, het aansluitend terrein dan wel de oppervlakte die op grond van het bestemmingsplan voor bebouwing in aanmerking komt, de maximale oppervlakte in onderstaande tabel wordt overschreden:

Totale perceelsgrootte	**Maximum oppervlak aan bijbehorende bouwwerken**
tot 500 m^2	75 m^2
vanaf 500 m^2 tot 1500 m^2	100 m^2
vanaf 1500 m^2	150 m^2

b. de goothoogte van bijbehorende bouwwerken maximaal 3 meter bedraagt en de bouwhoogte maximaal 6 meter;
c. bijbehorende bouwwerken op minimaal 1 meter achter de voorgevel van het hoofdgebouw worden gebouwd;
d. indien niet op de perceelgrens wordt gebouwd, moet het bijbehorend bouwwerk op minimaal 1 meter van de zijdelingse perceelgrens worden gebouwd;
e. voor overkappingen geldt specifiek, dat:
    1. De oppervlakte bedraagt maximaal 30m^2;
    2. De bouwhoogte bedraagt maximaal 3 meter;
f. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van het woon- en leefmilieu;
g. er geen (milieu)belemmering plaatsvindt voor omliggende functies en bedrijven;
h. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de verkeersveiligheid;

14.16 Het plaatsen van een kraam ten behoeve van de verkoop van lokaal geproduceerde agrarische producten

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van het plan voor het plaatsen van een kraam ten behoeve van de verkoop van lokaal geproduceerde agrarische producten met in acht name van het volgende:

a. de kraam niet doelmatig op een bijbehorend agrarisch bouwvlak kan worden opgericht;
b. de kraam een directe, ruimtelijke relatie heeft met de lokaal geproduceerde agrarische producten;
c. de oppervlakte maximaal 25 m^2 bedraagt;
d. de goothoogte maximaal 3 meter en de nokhoogte maximaal 5 meter bedraagt.

14.17 Het wijzigen van de functie van onbebouwde gronden, niet ten behoeve van bouwen

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van het plan voor het wijzigen van de functie van onbebouwde gronden, niet ten behoeve van bouwen, met in acht name van het volgende:

a. het geen activiteiten betreft in de recreatieve en toeristische sector;
b. de oppervlakte maximaal 500 m^2 bedraagt;
c. geen detailhandel plaatsvindt;
d. geen buitenopslag plaatsvindt van goederen en materieel.

14.18 Plaatsen gebouwen buiten het bouwvlak

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van het plan voor het plaatsen gebouwen buiten het bouwvlak, met in acht name van het volgende:

a. het aantal woningen mag niet wijzigen;
b. het moet aansluiten op een bestaand bouwvlak;
c. de nieuwe plaats van het gebouw moet passend zijn binnen het bestaande verkavelingspatroon;
d. er geen landschappelijke, ruimtelijke, stedenbouwkundige en milieuhygiënische belemmeringen zijn.

Artikel 15 Algemene wijzigingsregels

15.1 Wijziging van maten en maatvoeringen

Burgemeester en wethouders kunnen het plan, met inachtneming van het bepaalde in artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening, B&W wijzigen ten behoeve van het verruimen van maten, afmetingen en percentages tot niet meer dan 10% met dien verstande dat er geen onevenredige afbreuk worden gedaan aan:

a. het woon- en leefklimaat,
b. de stedenbouwkundige kwaliteit van de omgeving,
c. de waterhuishouding.

15.2 Nutsvoorzieningen

Burgemeester en wethouders kunnen het plan, met inachtneming van het bepaalde in artikel 3.6 lid 1 sub a van de Wet ruimtelijke ordening, wijzigen waarbij gronden worden bestemd voor de bouw van bouwwerken voor verdeel-, regel- en transformatorruimten, met dien verstande dat:

a. de bouwhoogte niet meer dan 5 m mag bedragen;
b. de inhoud niet meer dan 150 m^3 mag bedragen.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 16 Overgangsrecht

16.1 Overgangsrecht bouwwerken

16.1.1 Algemeen

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, danwel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

16.1.2 Afwijken bij omgevingsvergunning

Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het bepaalde in artikel 16.1.1 een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in artikel 16.1.1 met maximaal 10 %.

16.1.3 Uitzondering

Het bepaalde in artikel 16.1.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

16.2 Overgangsrecht gebruik

16.2.1 Algemeen

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

16.2.2 Strijdig gebruik

Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in artikel 16.2.1, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

16.2.3 Onderbroken gebruik

Indien het gebruik, bedoeld in artikel 16.2.1, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

16.2.4 Uitzondering

Het bepaalde in artikel 16.2.1 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 17 Slotregel

Deze regels kunnen worden aangehaald als: Regels van het bestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant.

KUBIEK
Ruimtelijke Plannen

Kerkewijk 156
3904 JJ Veenendaal
T. 0318 – 50 56 37

I. www.kubiek.nu
E. info@kubiek.nu

LEGENDA

Plangebied

- Plangebiedgrens

Enkelbestemmingen

- AW-O — Agrarisch met waarden - Oeverwalgebied
- G — Groen
- V — Verkeer
- WA — Water
- W — Wonen

Dubbelbestemmingen

- WR-A4 — Waarde - Archeologie 4
- WS-B — Waterstaat - Beheerszone watergang

Gebiedsaanduidingen

- milieuzone - beschermingszone grondwater: boringsvrije zone, koude- en warmteopslagvrije zone en intrekgebied

Functieaanduidingen

- (br) — brug
- (sa-sz) — specifieke vorm van agrarisch - spuitvrije zone
- (spe) — speelterrein

Bouwvlakken

- bouwvlak

Bouwaanduidingen

- [sba-0] — specifieke bouwaanduiding - 0
- [sba-bv] — specifieke bouwaanduiding - bv
- [sba-cvh] — specifieke bouwaanduiding - cvh
- [sba-g] — specifieke bouwaanduiding - gevel

Verklaring

- Topografische en kadastrale gegevens

Versiebeheer:

Versie	A	Datum	20-12-2021	Tekenaar	WDK

Gemeente Buren
Kerk-Avezaath, Teisterbant
NL.IMRO.0214.KERKTeisterbant-BON1

Tekeninggegevens:

Datum	20-12-2021	Projectnummer	K 21146
Tekenaar	BraGIS bv	Variant	ontwerp
Schaal	1:1500	Blad	1
Formaat	A3		

KUBIEK
Ruimtelijke Plannen

Ruimtelijke plannen
Omgevingsvergunningen
Bezwaar en beroep
Ruimtelijk en juridisch advies

Kerkewijk 117
3904 JB Veenendaal
tel. 0318 - 51 92 68

Bewonersvereniging opgericht in 2007

KERK-AVEZAATH

Aan de gemeenteraad van de gemeente Buren

De Wetering 1,
4021 VZ Maurik

Kerk-Avezaath, 2 februari 2022

Onderwerp: inspraak Bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant.

Geachte leden van de gemeenteraad,

Gebruikmakend van de schriftelijke inspraakmogelijkheid willen wij graag onze mening geven over het bg. raadsvoorstel.
Ondanks de korte voorbereidingstijd hebben wij de wijzigingsdocumenten en de betreffende agendastukken bekeken en besproken.
In het algemeen zijn we blij met de voortgang en hopen dat realisatie snel kan plaatsvinden.

Niettemin willen wij nog een paar punten nadrukkelijk onder de aandacht brengen:

1. Op de ontwikkelingen van het voorliggende plan is diverse malen door een hiertoe opgerichte klankbordgroep (KBG) aandacht besteed aan aspecten die voor de dorpsgemeenschap van belang zijn. Een ultieme verwoording van de opmerkingen zijn vermeld in bijlage 22 van het bestemmingsplan zoals dat ter inzage heeft gelegen (kopie hiervan is bijgevoegd)
2. Noch in het voorliggende plan, noch in het concept GVVP staat de dringende gewenste fietsroute naar de Woerd opgenomen. De in het plan opgenomen optie is naar onze mening onvoldoende.
3. Er is naar onze menig onvoldoende aandacht besteed aan de praktische bereikbaarheid van de woningen in het nieuwe plan. Door wegaanpassingen in de onderliggende wijk Lutterveld 2 (Teisterbantstraat, Thornstraat, Die Haghe en De Abdij) en de Achterstraat dient een evenwichtige spreiding van de toegang voor de nieuwe bewoners gecreëerd te worden.
   In dit kader is ook van belang de aanpassing van de kruising Achterstraat/Daver, die weliswaar in het concept GVVP is opgenomen, maar nog niet vastgesteld.
4. De toegang tot de bouwlocatie voor bouwverkeer kan niet via de dorpskern gerealiseerd worden.
   Locatietoegang vanaf de provinciale weg is hiertoe absoluut noodzakelijk.
   In de toekomst kan deze route wellicht verder ontwikkeld worden om verkeer door de dorpskern en schoolroute te verminderen.
5. In reactie op de ingediende zienswijze is weliswaar aandacht besteed aan spelende kinderen en de speeltuin, echter dit is naar onze mening onvoldoende uitgewerkt.

6. De in bijlage 8 (locatie 48) geconstateerde asbestvervuiling dient verwijderd te worden (ondanks de negatieve reactie van de ODR)
7. Hoewel niet eerder genoemd dient naar onze mening gewaarborgd te worden dat, gezien de toekomstige elektrificatie van het wagenpark aandacht wordt besteed aan energievoorziening hiervoor op de beoogde parkeerplaatsen.

Wij hopen dat U met deze punten in uw beoordeling en besluitvorming in de vergaderingen op 8 en 22 februari afdoende rekening kunt houden

Hoogachtend en met vriendelijke groet

Bewonersvereniging Kerk-Avezaath

J. Turlings, secretaris

Bijlage:
bijlage 22 van het voorstel voor de wijziging van het bestemmingsplan:
b_NL.IMRO.0214.KERTeisterbant-BON1_tb22.pdf

Reactie op plan Teisterbant naar aanleiding van de presentatie voor de klankbordgroep 17 februari jl.

1. Algemeen
   - Het is jammer dat de BVKA en de klankbordgroep niet vooraf kennis hadden kunnen nemen van de plannen en zich hadden kunnen voorbereiden op de meeting
   - Dit tevens omdat hiervoor tussen gemeente en BVKA op 27 september 2007 een duidelijk convenant is afgesloten (zie bijgaande kopieën)
   - Vanaf het begin van de KBG is gesproken over 45 woningen, in de kadernota is dit al verruimd naar 51 en nu blijken het zelfs 55 te moeten worden. Dit gaat duidelijk verder dan de oorspronkelijke uitgangspunten en geeft meer zorgen over veiligheid en leefbaarheid. Graag hoort de KBG wat de redenen voor deze uitbreiding zijn.
   - In de ogen van de deelnemers van de sessie zijn een aantal vragen nauwelijks beantwoord.
2. Verkeer naar en van de locatie
   - Bouwverkeer vanaf de provinciale weg naar de locatie kunnen rijden. Niet realiseren levert een hoge kostenpost op voor herstel van de toegangswegen na de bouw en levert veel risico op voor het bestaande verkeer, o.a. door kruising van de frequent gebruikte schoolroute (Blinker-gymzaal)
   - Na de bouw dient alles in het werk gesteld te worden dat ook ontsluitingsverkeer van de provinciale weg naar de locatie kan rijden.
   - Als dat laatste niet mogelijk is dient vooraf een duidelijk verkeersplan uitgewerkt te worden waarbij een natuurlijke verdeling van het verkeer wordt bewerkstelligd. Met name de verkeersoverlast in de onderliggende wijk spreiden door te zorgen voor een goede doorstroming. De KGB wil dit vooraf uitgewerkt zien en duidelijk inspraak hebben op plan en uitvoering
3. Energie
   Er dient de nodige aandacht te zijn voor energie toevoer gezien de hoge belasting van het elektriciteitsnet door de gasloze bouw. Lokale energieproductie door PV dient gestimuleerd te worden en in de ontwerpfase al voorzien te worden.
   Dit geldt eveneens voor de riolering, die in de onderliggende wijk al aan de grens van de capaciteit zit.
4. Ontsluiting vanaf Achterstraat
   De ontsluiting van de wijk door de weg langs speeltuin, over het trapveldje wordt negatief beoordeeld.
   - Het trapveldje is een van de beperkte groenvoorzieningen in de nabijheid en gaat hierdoor vervallen.
   - De weg langs de speeltuin zal zeer frequent gebruikt worden en levert daardoor voor kinderen een te groot risico op.
5. Bij de KBG is voorkeur om de oost-west weg ten noorden van de huizenrij aan te leggen, waarbij dan een bredere groenstrook rond de waterpartij beschikbaar komt. Dit conform het laatste plan en het kaderdocument. De inrichting van de waterpartij dient met de KBG afgestemd te worden.
6. Alle huizenblokken met meer dan 3 huizen dienen verspringende gevels te hebben maar ook verschillende kleuren stenen/gevels, dit om saaiheid in het aanzicht te voorkomen. Creativiteit is hier gewenst.
7. Het is opvallend dat bij het blok van 5 huizen aan de noordrand geen parkeermogelijkheden zijn. Dit kan toch niet de bedoeling zijn?
8. De KBG mist in het plan de gevraagde fietsroute naar de Woerd om zodoende de veiligheid van de Dorpstraat langs de voetbalvelden te verhogen.

Opgesteld op 24 februari 2021 en geverifieerd door de leden van de Klankbordgroep in een gemeenschappelijke Zoom-sessie.

J. Turlings, secretaris Bewonersvereniging Kerk-Avezaath

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
22 februari 2022	D.105130	D.107846 Z.028612

Onderwerp **Vaststelling bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 11 januari 2022;

besluit:

1. In te stemmen met de beantwoording van de ingekomen overleg reactie op het ontwerpbestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant zoals opgenomen in de Nota van Zienswijzen;
2. Het bestemmingsplan 'Kerk-Avezaath, Teisterbant' met IDN NL.IMRO.0214.KERTeisterbant-BVA1 gewijzigd vast te stellen ten opzichte van het in procedure gebrachte ontwerpplan zoals te vinden in de nota van zienswijzen waarbij de grondwaterbeschermingsfuncties in de toelichting, regels en op de verbeelding zijn opgenomen.
3. Het beeldkwaliteitsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant vast te stellen.
4. Geen exploitatieplan vast te stellen bij het bestemmingsplan Kerk-Avezaath, Teisterbant.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 22 februari 2022.

De griffier, De voorzitter,

E.E. Weijenberg J.P.M. Meijers

Raadsvergadering

Dossiernummer	2079
Extern Zaak ID	Z.037437
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 februari 2022
Agendapunt	6.1
Titel	Lokale Adaptatie Strategie
Organisatieonderdeel	Domein Ruimte
Eigenaar	Witting, C.L.
Portefeuillehouder	J.P. Neven

Bijlagen
Bijlage 1: Raadsvoorstel Lokale Adaptatie Strategie
Bijlage 2: Raadsbesluit Lokale Adaptatie Strategie
Bijlage 3: Lokale Adaptatie Strategie 2022
Bijlage 4: Resultaten vragenlijst inwoners klimaatadaptatie
Bijlage 5: Overige inwonersrespons
Bijlage 6: Resultaten vragenlijst raad-en burgerleden
Bijlage 7: Regionale Adaptatie Strategie (RAS) Rivierenland
Bijlage 8: RAS Samenwerkingsagenda
Bijlage 9: Voorbeeld uitvoeringsmatrix
Mind map Lokale Adaptatie Strategie beleidskaders en ontwikkelingen
Antwoorden op vragen-VVD VB-LAS-RAS-8-jan-2022.pdf
Antwoord op vagen CDA over LAS en Pilot kleine windmolens voorbespreking 08-02-22
D.107591 - Getekend raadsbesluit Lokale Adaptatie Strategie

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Collegevergadering	11 januari 2022
Agendacommissie	26 januari 2022
Voorbespreking I	8 februari 2022
Raadsvergadering	**22 februari 2022**

Voorgesteld besluit

De Lokale Adaptatie Strategie (bijlage 3) vast te stellen met als hoofdlijnen:
- informeren, stimuleren en faciliteren

- projecten en integraal werken
- toekomstgericht zijn
- prioriteren

Besluit

De Lokale Adaptatie Strategie (bijlage 3) vast te stellen met als hoofdlijnen:
- informeren, stimuleren en faciliteren
- projecten en integraal werken
- toekomstgericht zijn
- prioriteren

Toelichting

Het besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag). Mevrouw M. Bettink-Pierik (CDA) geeft een stemverklaring.
Portefeuillehouder Neven zegt toe dat er in het uitvoeringsplan een hoofdstuk 'participatie' wordt opgenomen wat ook gaat over hoe jongeren hierin worden meegenomen.

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
22 februari 2022	**D.107590** **Z.037437**

Voorstel ingebracht door	C.L.Witting
Portefeuillehouder	J.P.Neven
Begrotingsprogramma en taakveld	Begrotingsprogramma ruimte Taakveld 7.3 (milieu) beheer

Onderwerp **Lokale Adaptatie Strategie**

Voorgesteld besluit

1. De Lokale Adaptatie Strategie (bijlage 3) vast te stellen met als hoofdlijnen:

- informeren, stimuleren en faciliteren
- projecten en integraal werken
- toekomstgericht zijn
- prioriteren

Samenvatting van het voorstel
Deze Lokale Adaptatie Strategie (afkorting: LAS) focust zich op klimaatadaptatie in de gemeente Buren, waarbij de drie klimaateffecten wateroverlast, droogte en hitte naar voren komen. Het doel van de Lokale Adaptatie Strategie is om richting te geven aan het klimaatbestendig maken van de gemeente Buren. Door middel van de LAS kan de gemeente aangeven op welke manier zij wil aansluiten op het regionale beleid en beschrijft zij op welke onderwerpen zij zich lokaal wil richten. Na het vaststellen van de LAS zal er een uitvoeringsplan worden opgesteld op verschillende ambitieniveaus met bijbehorend benodigde capaciteit en budget. De LAS zal dan ook waar nodig worden aangepast en ter herbevestiging worden aangeboden.

HOOFDLIJNEN

1. Inleiding

De urgentie om ons aan te passen aan het klimaat en de effecten van klimaatverandering tegen te gaan wordt steeds meer gevoeld. Uit een regionale stresstest blijkt dat de regio Rivierenland gevoelig tot zeer gevoelig is voor droogte, wateroverlast, hitte en de kans op overstromingen. Dit zijn gevolgen die de inwoners van de gemeente Buren nu al ondervinden (zie bijlage 4,5 en 6). Helaas valt dit soort extreem weer door klimaatverandering steeds vaker te verwachten. Daarom wil Buren de samenleving en leefomgeving zo goed mogelijk aanpassen aan klimaatverandering. Dit wordt klimaatadaptatie genoemd. Deze Lokale Adaptatie Strategie (afkorting: LAS) focust zich op klimaatadaptatie in de gemeente Buren. De LAS spreekt de ambitie uit om in 2050 klimaatbestendig te zijn ingericht. Daarmee blijft Buren een aantrekkelijke en leefbare gemeente. De doelstellingen in de LAS worden vervolgens in 2022 uitgewerkt in een uitvoeringsplan.

Het verminderen van het overstromingsrisico valt binnen het Deltaprogramma waterveiligheid en zoetwatervoorziening. In de LAS richt de gemeente zich op de drie andere klimaateffecten: droogte, wateroverlast en hitte door deze te koppelen aan de thema's wonen, natuur, agrarisch, openbare ruimte, recreatie, economie en gezondheid. Dat gebeurt in de LAS aan de hand van 4 strategische hoofdlijnen:

A. Informeren, stimuleren en faciliteren

Buren voorbereiden op het veranderende klimaat kan de gemeente niet alleen. De gemeente is weliswaar verantwoordelijk voor de inrichting van de openbare ruimte, maar een groot deel van de ruimte is in eigendom van bewoners en ondernemers, die hier zelf de regie over hebben. De gemeente heeft hierbij een informerende, stimulerende en faciliterende rol.

B. Projecten en integraal werken
Klimaatadaptatieve maatregelen worden uitgevoerd op verschillende domeinen, zoals de openbare ruimte, wonen en natuur en projecten bieden kansen voor het koppelen van biodiversiteit en gezondheid. Er gebeurt al veel en het is belangrijk om overzicht te bewaren om integraal werken met de diverse betrokken partijen en stakeholders en binnen de gemeente mogelijk te maken. Binnen de gemeente is daarom een interne werkgroep klimaatadaptatie opgezet.

C. Toekomstgericht zijn
De gemeente moet zich voorbereiden op een klimaat dat in toenemende mate verandert. Uitgangspunten hierbij zijn de huidige inzichten en voorspellingen ten aanzien van het veranderende klimaat. Om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen en gevolgen evalueert de gemeente de LAS driejaarlijks binnen de werkgroep klimaatadaptatie en stelt deze zonodig bij.

D. Prioriteren
Vanwege beperkte middelen en capaciteit wordt geprioriteerd op het uitvoeren van maatregelen. De gemeente gebruikt de stresstesten, klimaatgesprekken en inbreng van inwoners en ondernemers om te bepalen welke thema's voorrang krijgen en welke maatregelen waar het eerst moeten worden uitgevoerd. Daarnaast worden enkele thema's ook regionaal opgepakt en is het vanwege capaciteit en uniformiteit goed om hierbij aan te sluiten.

Met deze LAS geeft de gemeente aan hoe ze aansluit op de regionale visie in de RAS en de daarbij behorende samenwerkingsagenda RAS (zie bijlage 7 en 8) en beschrijft zij op welke onderwerpen zij zich lokaal wil richten. In feite gaat het in deze LAS en het eerste uitvoeringsplan om de financiering van een eerste inhaalslag voor het klimaatbestending maken van de bestaande ruimtelijke omgeving. Voor verdere stappen in de adaptatie is het nodig na te gaan hoe meer structurele kosten voor klimaatmaatregelen gedekt kunnen worden.

2. Doel / meetbaar effect

Deze Lokale Adaptatie Strategie (afkorting: LAS) focust zich op klimaatadaptatie in de gemeente Buren, waarbij de drie klimaateffecten wateroverlast, droogte en hitte naar voren komen. Het doel van de Lokale Adaptatie Strategie is om richting te geven aan het klimaatbestendig maken van de gemeente Buren.

3. Argumenten

1.1 Met het opstellen van de lokale adaptatie strategie wordt voldaan aan de afspraken voortkomend uit het bestuursakkoord Klimaatadaptatie.

De lokale (klimaat)adaptatiestrategie en het uitvoeringsplan worden door iedere gemeente in Nederland opgesteld om klimaatadaptatie vorm te geven. Dit komt voort uit afspraken uit het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie, waarin gemeenten via de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben toegezegd de ambities van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) uit te voeren.

1.2 De LAS zet de eerste stap naar de ambitie uit de Klimaatvisie Buren om tot een lokaal adaptatie plan te komen.

De LAS beschrijft hoe de vier ambities in de Klimaatvisie Buren verder worden uitgewerkt in doelstellingen. Vervolgens worden deze doelstellingen in het verdere uitvoeringsplan omgezet naar actie. De vier ambities van de Klimaatvisie Buren voor klimaatadaptatie zijn:

1. Veilig voor het water
2. Minimale hinder van te veel of te weinig neerslag
3. De inwoners zijn zich bewust van de effecten van klimaatverandering en weten wat zij kunnen doen
4. Klimaatadaptatie draagt bij aan een comfortabele, leefbare en aantrekkelijke gemeente.

De ambities 2, 3 en 4 worden in de verschillende thema's in de LAS beschreven. De realisatie van ambitie 1 ligt bij de waterschappen en Rijkswaterstaat.

1.3 De LAS is integraal opgebouwd

Klimaatadaptatie wordt in de lokale adaptatie strategie niet gezien als een losstaande duurzaamheidsopgave, maar wordt integraal meegenomen in thema's die van belang in de gemeente. De LAS is in samenspraak met meerdere medewerkers van de relevante beleidsvelden opgesteld, vanuit de domeinen fysiek (binnen beheer en beleid) en sociaal (binnen gezondheid). Hierna worden ook nog andere medewerkers van communicatie betrokken. Daarnaast worden ook diverse externe partijen en stakeholders betrokken.

1.4 Nu actie ondernemen voorkomt ergere schade in de toekomst
In de toekomst neemt de kans op hevige hoosbuien, droogte en extreme hitte toe. Wanneer de samenleving en de leefomgeving nu wordt voorbereid op deze effecten, is de (financiële) schade lager wanneer extreem weer voorkomt. Een lokale adaptatie strategie geeft de richting om tot een maatregelenplan te komen.

1.5 Klimaatadaptatie kan verdere meerwaarde hebben
Maatregelen voor klimaatadaptatie, zoals ruimte voor waterberging en vergroenen, bieden ook volop mogelijkheden voor een fijne leefomgeving in buurten en wijken, het vergroten van de biodiversiteit in het gebied, het versterken van de economie en voor een betrokken en actieve deelname van inwoners aan de samenleving. Een voorbeeld hiervan is dat inwoners samen een buurttuin kunnen onderhouden.

1.6 De gemeente heeft een voorbeeldfunctie
Buren voorbereiden op het veranderende klimaat kan de gemeente niet alleen. Iedereen krijgt namelijk meer te maken met de gevolgen van klimaatverandering. Om inwoners en ondernemers te stimuleren om zelf actie te ondernemen moet de gemeente zelf ook bijdragen aan een klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte om geloofwaardig te zijn.

4. Kanttekeningen

1.1 Klimaatverandering gaat erg snel en de effecten kunnen zich nog verder ontwikkelen
De gemeente moet zich voorbereiden op een klimaat dat in toenemende mate verandert. Uitgangspunten hierbij zijn de huidige inzichten en voorspellingen ten aanzien van het veranderende klimaat. Sommige gevolgen zijn echter nog onbekend. Bijvoorbeeld wat de hogere temperaturen voor effect hebben op inheemse dieren, maar ook exotische diersoorten die naar Nederland migreren en daarmee ook op infectieziekten. Een driejaarlijkse evaluatie speelt in op deze nieuwe ontwikkelingen.

1.2 Klimaatadaptatiemaatregelen zijn kostbaar en zijn daarom niet in één keer uit te voeren
Aan het op te stellen uitvoeringsplan zal waarschijnlijk een flink prijskaartje hangen. Daarom werkt Buren verschillende scenario's uit, waarbij geprioriteerd wordt op het uitvoeren van maatregelen. Klimaatadaptatiemaatregelen, bijvoorbeeld voor het tegengaan van wateroverlast, zijn immers kostbaar.

1.3 Druk op personele capaciteit
Klimaatadaptatie heeft betrekking op diverse beleidsterreinen en er ligt een grote uitdaging voor de gemeente om in 2050 klimaatbestendig te zijn. Het vraagt veel van de bestaande personele capaciteit om naast de vaste taken ook de klimaatadaptatiemaatregelen op te pakken en uit te voeren. Daarnaast wordt ook een grote rol van de vakgroep communicatie gevraagd om inwoners bewuster te maken van klimaatverandering – en adaptatie en hen te betrekken bij campagnes en acties. Dat kan op termijn wellicht formatieve effecten hebben. Zeker omdat klimaatadaptief beleid en uitvoering ook onderdeel van het standaard werk moet worden. De gemeente gebruikt de stresstesten, klimaatgesprekken en inbreng van inwoners en ondernemers om te bepalen welke thema's voorrang krijgen en welke maatregelen waar het eerst moeten worden uitgevoerd. Daarnaast worden enkele thema's ook regionaal opgepakt en is het vanwege capaciteit en uniformiteit goed om hierbij aan te sluiten.

TOELICHTING EN UITVOERING

5. Financiën

<u>DPRA impulsgelden</u>

Vanaf 2021 tot 2027 kunnen gemeenten, provincies en waterschappen gebruik maken van de landelijke DPRA impulsregeling. Deze rijksbijdrage is bedoeld om klimaatadaptieve maatregelen te versnellen en betreft alleen de (extra) kosten voor maatregelen tegen wateroverlast, droogte en het verminderen van het overstromingsrisico in de openbare ruimte. Maatregelen tegen hittestress vallen niet primair onder de impulsregeling.

Voor Buren is een gedrag gereserveerd van €358.721. Minimaal 67% van de kosten moeten worden gedekt door de gemeente zelf. De rijksbijdrage levert namelijk 1/3 cofinanciering en stelt als voorwaarde dat de maatregelen moeten voor 31 december 2027 zijn uitgevoerd.

De gemeente Buren wilt de impulsgelden deels gebruiken voor het uitvoeren van maatregelen tegen wateroverlast om een deel van de kosten te dekken. Ook zal de gemeente verkennen of klimaatbestendige maatregelen op bedrijventerreinen mede gedekt kunnen worden uit de DPRA gelden. In het uitvoeringsplan zal dit als totaal kostenoverzicht met bijbehorende dekking in beeld worden gebracht. Daarnaast zullen de kosten moeten worden ondergebracht in nieuw beleid, zie budget gemeente.

Budget gemeente
In de begroting van Buren is nu structureel €50.000 per jaar opgenomen voor het uitvoeren van klimaatbestendige maatregelen. Hiervan moet jaarlijks structureel €15.000 worden gereserveerd voor de bijdrage aan de werkregio Klimaat Actief Rivierenland (KAR), waaraan Buren deelneemt. De KAR is de ambtelijke werkregio van de RAS. Daarnaast wordt er jaarlijks €25.000 vanuit dit budget gereserveerd voor de informatie, communicatie en participatie met inwoners en stakeholders. Het gaat dan ook om het opzetten van campagnes of faciliteren van kleinschalige acties van inwoners zoals het NK tegelwippen. Het resterende bedrag van €10.000 is jaarlijks nodig voor onvoorziene zaken.

Dit bedrag, naast de beschikbare subsidies, is niet voldoende om de maatregelen in het uitvoeringsplan te dekken. Er zal daarom in de kadernota of het uitvoeringsplan een voorstel voor nieuw beleid 2023 gedaan worden om klimaatadaptieve projecten te financieren.

Subsidie toekomstbestendige bedrijventerreinen
Voor het klimaatbestendig maken van het nieuwe deel van het bedrijventerrein in Doejenburg en mogelijk ook andere bedrijventerreinen wordt gestreefd naar het gebruik maken van een bijdrage regeling van de provincie Gelderland. Dit zal in de verdere uitwerking voor het uitvoeringsplan verder uitgezocht worden. Mogelijk dat ook hierbij de DPRA impulsgelden als co-financieringsstroom een rol kunnen spelen.

Overige subsidies
Mogelijk is dat er in de komende jaren ook andere subsidies beschikbaar komen van bijvoorbeeld van het Rijk en de Provincie Gelderland. Een voorbeeld is de regio deal, waar de gemeente op andere terreinen gebruik van heeft gemaakt. Ook biedt provincie Gelderland financiële ondersteuning bij maatregelen tegen hittestress, omdat hitte niet is opgenomen in de DPRA impulsgelden. Ook is er incidenteel cofinanciering van de provincie voor het vergroenen van schoolpleinen en het aanvragen van een watertappunt. Dit zijn maatregelen die aansluiten bij de LAS. Daarom worden enkele maatregelen zo veel mogelijk gekoppeld aan (co)financieringsmogelijkheden en per jaar uitgevoerd. Ook worden subsidies beschikbaar gesteld door organisaties genoemd op de duurzaamheidspagina van de website van de gemeente Buren, die mogelijk ook aantrekkelijk zijn voor initiatieven van inwoners en ondernemers.

Huidige middelen meekoppelen
Ten slotte kunnen klimaatbestendige maatregelen in huidige herstructureringsprojecten en onderhoudsprojecten worden meegenomen. In gemeente Buren gebeurt bijvoorbeeld al dat bij het renoveren van een weg wordt gekeken welk type wegdek het meest verkoelend werkt en of het aanplanten van bomen langs de weg mogelijk is. Hiervoor zal waar nodig bij actualisatie van de betreffende beheerplannen een nieuw voorstel voor de dekking klimaatadaptatie worden gedaan.

Tot slot
Het is denkbaar dat er extra rijksmiddelen beschikbaar komen voor klimaatadaptatie, omdat het onderdeel is van de (landelijke) duurzaamheidsopgave. Die kunnen dan wellicht mede voor de

verdere uitvoering van klimaatadaptatie ingezet worden. Verder zal bij de rekening 2021 nagegaan worden in hoeverre het mogelijk en nodig is resterende incidentele middelen duurzaamheid (taakveld 7.3 milieu over te hevelen naar 2022. Dit is dan een eerste basis voor de middelen van circa € 710.00 (66%) die nodig zijn voor DPRA cofinanciering (33%) van de DPRA gelden van in totaal € 358.721. Andere bronnen daarvoor kunnen mogelijk in bestaande beheerbudgetten of andere mogelijke cofinanciering gevonden worden. In de kadernota kan als nieuw beleid 2023 of anders in het uitvoeringsplan mogelijk ook een voorstel gedaan worden voor de aanvullende dekking van de 66% projectkosten van DPRA- projecten als die eerdere dekkingsmogelijkheden onvoldoende blijken voor de noodzakelijke klimaatmaatregelen. Verder moet ook nagedacht worden over de structurele dekking van klimaatadaptief werken. In feite gaat het in deze LAS en het eerste uitvoeringsplan om de financiering van een eerste inhaalslag voor het klimaatbestending maken van de bestaande ruimtelijke omgeving. Zo is er voor de verdere stappen in de adaptatie nodig na te gaan hoe de verdere en meer structurele kosten voor klimaatmaatregelen gedekt kunnen worden. Een voorbeeld met betrekking tot lokaal waterbeheer kan zijn dat de kosten van de maatregelen toegevoegd worden aan het betreffende beheerplan en de daarbij behorende dekking.

6. Communicatie

De inwoners in Buren zijn meermaals geïnformeerd dat de gemeente een lokale adaptatie strategie en bijbehorend uitvoeringsplan aan het opstellen is, waarbij inbreng van inwoners (door middel van de vragenlijst) is meegenomen. In het verdere traject om de gemeente Buren klimaatbestendig te maken ligt er een belangrijke rol voor informatie, communicatie en participatie. In het voortraject van de LAS is dat al gebeurt door informatie op te halen bij inwoners door middel van het verspreiden van een vragenlijst en swipocratie. Om de communicatie naar en participatie van inwoners doelgericht te houden wordt er met de vakgroep communicatie een communicatie- en participatieplan geschreven. Dit ook om gemeentelijke inzet te kunnen plannen. Hierin worden de campagnes en acties beschreven die voor en samen met de inwoners in de komende jaren worden uitgevoerd. Dit plan wordt gekoppeld aan het uitvoeringsplan en heeft als uitgangspunt: “beter goed informeren, dan te veel informeren”, zodat de inwoners niet worden ‘overspoeld’ met duurzaamheidsinformatie. Om doelmatig campagnes op te zetten wordt aangesloten bij een aantal landelijke campagnes mede omdat dat de aandacht versterkt en het minder gemeentelijke inzet vraagt. Een voorbeeld is aansluiten bij landelijke campagnes van stichting Steenbreek.

7. Uitvoering en planning

Planning en uitvoering

Om de doelstellingen en ambities in de Lokale Adaptatie Strategie in de praktijk te brengen wordt een uitvoeringsplan op twee ambitieniveaus door de werkgroep klimaatadaptatie geschreven. Na maart 2022 zullen de gemeenteraad en de inwoners worden gevraagd inbreng te leveren op de uitgewerkte maatregelen op twee ambitieniveaus. Het uitvoeringsplan wordt vanaf de zomer 2022 voorgelegd aan de gemeenteraad. Naast het uitvoeringsplan wordt een communicatie- en participatieplan geschreven, om bij te voegen aan de LAS.

Voor het uitvoeringsplan staat voor nu in ieder geval op de planning:

1. Gemeentebreed maatregelenplan wateroverlast met adviesbureau opstellen inclusief prioritering
2. Aansluiten bij regionale gesprekken groennormen ontwikkelaars
3. De eerste gesprekken met de woningbouwcorporaties om te komen tot klimaatbestendige prestatieafspraken over wonen
4. Opstart gesprekken met parkmanagement over klimaatbestendig bedrijventerrein
5. Deelnemen aan bijeenkomsten opstellen lokale hitteplannen
6. Met de regionale werkgroep landelijk een pre-verkenning laten uitvoeren

Hiernaast worden de mogelijke maatregelen verkend en gesprekken aangegaan met andere betrokkenen.

Daarnaast worden ook al in het eerste deel van 2022 acties opgezet met het huidige budget voor klimaatadaptatie, lokaal en regionaal.

1. Buren neemt deel aan de Groene Stad Challenge om inzichten te krijgen in het groen van de dorpen en stad. De eerste resultaten worden in 2022 bekend gemaakt.

2. Gemeente Buren start met NK tegelwippen om inwoners te stimuleren om tegels in hun tuin te vervangen voor groen.

Evaluatie
Het klimaat verandert in toenemende mate. Uitgangspunten voor de LAS zijn de huidige inzichten en voorspellingen ten aanzien van het veranderende klimaat. Sommige gevolgen zijn echter nog onbekend. Daarnaast verandert ook onze samenleving en vindt er veel bedrijvigheid plaats in de gemeente. Het is belangrijk om in te kunnen spelen op gevolgen en ontwikkelingen die nog niet bekend zijn of bekende ontwikkelingen waarvan de prioriteit toeneemt. Dit gaat over de klimaatontwikkelingen net als de ontwikkelingen rond wonen, bedrijven en in de kernen. Daarnaast zal de werkgroep klimaatadaptatie de voortgang van de realisatie van de doelstellingen in de LAS driejaarlijks evalueren. Met behulp van de monitoring en evaluatie zal de gemeente het uitvoeringsplan en wanneer nodig ook de LAS elke 3 jaar actualiseren.

8. Participatie
Buren kan alleen klimaatbestendig zijn en worden als samen met de inwoners, bedrijven en andere betrokkenen wordt opgetrokken. Iedereen heeft immers te maken met de gevolgen van klimaatverandering en kan ook bijdragen aan de oplossing. Zo is het vergroenen van tuinen en bedrijven- en schoolterreinen iets waar de inwoners en ondernemers zelf de regie over hebben. Daarom is participatie een belangrijk onderdeel van de lokale klimaatadaptatie strategie van Buren en het uitvoeringsplan. De eerste inbreng van inwoners en ondernemers is meegenomen door middel van een uitgezette vragenlijst. Daarnaast is ook inbreng opgehaald door mee te gaan met de omgevingsbus en is er een avond georganiseerd samen met de jongerenraad. Ook mails van inwoners met suggesties voor klimaatadaptatie zijn meegenomen in de LAS.

Ook in het vervolg speelt participatie van inwoners een belangrijke rol en om dit doelgericht te houden wordt er in samenwerking met de werkgroep klimaatadaptatie, de vakgroep communicatie en kernregisseurs in 2022 een communicatie- en participatieplan geschreven. Hierin worden de campagnes en acties beschreven die voor en samen met de inwoners in de komende jaren worden uitgevoerd.

Bij de LAS zijn daarom ook de kernregisseurs betrokken en spelen de uitgangspunten uit de Nota Kerngericht Werken zeker een rol. Dit zijn;
1. “Inwoners en de gemeente werken samen als partners”
2. “Inwonersinitiatieven krijgen ruimte”
3. “We leveren maatwerk naar de kernen”

9. Duurzaamheid
De LAS draagt bij aan de uitwerking en uitvoering van klimaatadaptatie (onderdeel van duurzaamheid), zoals beschreven in de Klimaatvisie Buren.

Bijlagen:
Bijlage 1: Raadsvoorstel Lokale Adaptatie Strategie
Bijlage 2: Raadsbesluit Lokale Adaptatie Strategie
Bijlage 3: Lokale Adaptatie Strategie
Bijlage 4: Resultaten vragenlijst inwoners
Bijlage 5: Overige inwonersrespons
Bijlage 6: Resultaten vragenlijst raads- en burgerleden
Bijlage 7: Regionale adaptatie strategie (RAS) Rivierenland
Bijlage 8: RAS samenwerkingsagenda
Bijlage 9: Voorbeeld uitvoeringsmatrix

Inlichtingen bij:

Naam	C.L.Witting
Domein	Ruimte

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
22 februari 2022	**D.107590** **Z.037437**	**D.107591** **Z.037437**

Onderwerp **Lokale Adaptatie Strategie**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 11 januari 2022;

besluit:

1: De Lokale Adaptatie Strategie (bijlage 3) vast te stellen met als hoofdlijnen:
- informeren, stimuleren en faciliteren
- projecten en integraal werken
- toekomstgericht zijn
- prioriteren

Vastgesteld in de openbare vergadering van 22 februari 2022

De griffier, De voorzitter,

E.E. Weijenberg J.P.M. Meijers

LOKALE ADAPTATIESTRATEGIE

Gemeente Buren 2022

GEMEENTE BUREN
DOMEIN RUIMTE

INHOUD

WOORD VOORAF 3

SAMENVATTING 4

1 INLEIDING 6

2 BESTUURLIJKE ACHTERGROND 7

2.1 DPRA DELTAPROGRAMMA 7

2.2 REGIONALE ADAPTATIE STRATEGIE (RAS) 7

3 UITGANGSPUNTEN 9

4 GEVOLGEN IN BUREN 14

4.1 DROOGTE 15

4.2 HITTE 16

4.3 WATEROVERLAST 17

5 MISSIE EN DOELSTELLINGEN 18

5.1 ALGEMEEN 18

5.2 GEZONDHEID 19

5.3 OPENBARE RUIMTE 20

5.4 WONEN 21

5.5 ECONOMIE 23

5.6 AGRARISCH 24

5.7 NATUUR 25

5.8 RECREATIE 26

5.9 OVERIG 27

6 STRATEGIELIJNEN 28

6.1 INFORMEREN, STIMULEREN EN FACILITEREN 28

6.2 PROJECTEN EN INTEGRAAL WERKEN 28

6.3 TOEKOMSTGERICHT ZIJN 28

6.4 PRIORITEREN 28

7 PLAN VAN AANPAK UITVOERINGSPLANNEN 29

7.1 ACTIES EN ACTIVITEITEN 29

7.2 COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE 30

7.3 KOSTEN EN DEKKING 32

7.4 EVALUATIE 33

Kijk voor de begrippenlijst duurzaamheid op www.buren.nl/duurzaamheid

WOORD VOORAF

We krijgen allemaal meer met klimaatverandering te maken. Zo kunnen we extremere weersomstandigheden verwachten, zoals hete temperaturen en krachtige piekbuien. Helaas hebben we dit in Buren de afgelopen jaren ook al ervaren. Denk aan de wateroverlast in Lienden dit jaar of de drogere zomers van de jaren ervoor. In de testen die wij regionaal en lokaal hebben uitgevoerd zien we dat dit vaker zal voorkomen.

Hierdoor ligt er een opgave voor ons om ons zo goed mogelijk aan te passen aan dit veranderende klimaat. In de lokale adaptatie strategie (LAS) wordt aandacht gegeven aan het aanpassen aan wateroverlast, droogte en hitte. Klimaatadaptatie geeft daarnaast ook een kans om de leefomgeving en het woonplezier in onze dorpen te verbeteren. Zo zorgt het planten van bomen niet alleen voor verkoeling van de omgeving en een betere waterdoorlaatbaarheid van de bodem, maar is er ook meer biodiversiteit en een gezondere lucht.

Met deze LAS geven wij aan hoe wij als gemeente aansluiten op de regionale visie in de regionale adaptatie strategie (RAS) en de daarbij behorende samenwerkingsagenda. Aangezien sommige onderwerpen spelen in de hele regio kunnen we de krachten bundelen. Daarnaast beschrijven wij ook op welke onderwerpen wij ons lokaal willen richten, zoals het aanpakken van wateroverlast in kernen die hier veel last van hebben en door prestatieafspraken op te stellen met woningbouwverenigingen. Integraal werken is hier een belangrijk onderdeel van. Aanpassen aan het klimaat kan door klimaatadaptatie een onderdeel te laten zijn van onder andere wonen, economie en natuur en door projecten te combineren.

Samen optrekken met inwoners en ondernemers is belangrijk. Tuinen en bedrijventerreinen met ruimte voor water en planten zijn noodzakelijk voor een klimaatbestendig Buren. Meerdere inwoners hebben al aangegeven hier zelf ook aan bij te willen dragen, bijvoorbeeld door het afkoppelen van regenwater of het aanleggen van een groen dak. Ook hebben inwoners in december massaal gebruik gemaakt van een gezamenlijke actie om hoogstamfruitbomen op te halen om te planten op eigen terrein. Om deze LAS als lokale strategische visie concreet te maken volgt een uitvoeringsplan, waarin ook een communicatie- en participatieplan wordt opgenomen. Hierin worden de campagnes en acties beschreven die voor en samen met de inwoners in de komende jaren worden uitgevoerd. Samen op weg naar een klimaatbestendig en waterrobuust Buren!

Pieter Neven

Wethouder Duurzaamheid

SAMENVATTING

Het doel van de Lokale Adaptatie Strategie is om richting te geven aan het klimaatbestendig maken van de gemeente Buren. Door middel van deze strategie is aangegeven op welke manier de gemeente wil aansluiten op het regionale beleid en is beschreven op welke onderwerpen zij zich lokaal wil richten. De verdere en structurele dekking, mede gezien de financiële situatie en de beperkte middelen vanuit het rijk voor deze landelijke opgaven, vormt nog een uitdaging voor de komende jaren. Dat wetende, is het wel nodig om de nu noodzakelijke plannen voor te bereiden. Om deze LAS als lokale strategische visie concreet te maken volgt media 2022 een lokaal uitvoeringsplan op verschillende ambitieniveaus met bijbehorend benodigde capaciteit en budget. Na het vaststellen van de LAS zal er een uitvoeringsplan worden opgesteld op verschillende ambitieniveaus met bijbehorend benodigde capaciteit en budget. De LAS wordt daarnaast toegevoerd ter herbevestiging en eventueel aangepast naar aanleiding van nieuwe inzichten uit het uitvoeringsplan.

De LAS is opgesteld aan de hand van 4 strategische hoofdlijnen:

A. Informeren, stimuleren en faciliteren
   Buren voorbereiden op het veranderende klimaat kan de gemeente niet alleen. De gemeente is weliswaar verantwoordelijk voor de inrichting van de openbare ruimte, maar een groot deel van de ruimte is in eigendom van bewoners en ondernemers, die hier zelf de regie over hebben. De gemeente heeft hierbij een informerende, stimulerende en faciliterende rol.

B. Projecten en integraal werken
   Klimaatadaptatieve maatregelen worden uitgevoerd op verschillende domeinen, zoals de openbare ruimte, wonen en natuur en projecten bieden kansen voor het koppelen van biodiversiteit en gezondheid. Er gebeurt al veel en het is belangrijk om overzicht te bewaren om integraal werken met de diverse betrokken partijen en stakeholders en binnen de gemeente mogelijk te maken. Binnen de gemeente is daarom een interne werkgroep klimaatadaptatie opgezet. Deze werkgroep bestaat uit medewerkers van de gemeente Buren op relevante beleidsterreinen, zoals wonen, economie en openbare ruimte.

C. Toekomstgericht zijn
   De gemeente moet zich voorbereiden op een klimaat dat in toenemende mate verandert. Uitgangspunten hierbij zijn de huidige inzichten en voorspellingen ten aanzien van het veranderende klimaat. Om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen en gevolgen evalueert de gemeente de LAS driejaarlijks binnen de werkgroep klimaatadaptatie en stelt deze zonodig bij.

D. Prioriteren
   Vanwege beperkte middelen en capaciteit wordt geprioriteerd op het uitvoeren van maatregelen. De gemeente gebruikt de stresstesten, klimaatgesprekken en inbreng van inwoners en ondernemers om te bepalen welke thema's voorrang krijgen en welke maatregelen waar het eerst moeten worden uitgevoerd. Daarnaast worden enkele thema's ook regionaal opgepakt en is het vanwege capaciteit en uniformiteit goed om hierbij aan te sluiten.

Hiernaast komen per thema de volgende inhoudelijke doelstellingen naar voren in de LAS en richting de uitvoering. In de LAS wordt klimaatadaptatie gekoppeld aan de thema's wonen, natuur, agrarisch, openbare ruimte, recreatie, economie en gezondheid. Per thema wordt besproken hoe klimaatverandering effect heeft en hoe de gemeente zich hierin kan aanpassen. Hieronder staan de belangrijkste punten uit de thema's benoemd.

1. Gezondheid:
   Buren sluit zich aan bij de regionale gesprekken om tot een (lokaal) hitteplan te komen.
   Lokaal wordt voornamelijk ingezet op een informerende rol van gezondheid door het mee koppelen aan maatregelen die binnen andere domeinen worden uitgevoerd.
   De rol van gezondheid bij klimaatadaptatie zou in de toekomst groter kunnen worden door het veranderende klimaat en onvoorspelbare gevolgen.

2. Openbare ruimte:
   Voor het tegengaan van wateroverlast wordt een maatregelenplan voor alle kernen opgesteld. Hitte is een gevolg van klimaatverandering dat met name in de versteende dorpen wordt gevoeld. Bij het uitvoeren van de maatregelen tegen wateroverlast wordt daarom gestreefd naar het meekoppelen van groen.
   Bij acties en campagnes voor het vergroenen van tuinen wordt ook gekeken of het beheren van geventuintjes in de openbare ruimte een oplossing kunnen zijn voor inwoners die geen tuin bezitten.

3. Wonen:
   Buren sluit regionaal aan bij het uitwerken van groennormen en ontwerpprincipes, samen met andere partners zoals ontwikkelaars.
   Lokaal wordt gekeken of er een loketfunctie kan worden geopend om meldingen van inwoners over scheurvorming te registreren.
   Daarnaast gaat de gemeente Buren vanaf het najaar van 2021 het gesprek aan met woningbouwcorporaties Thius en Kleurrijk Wonen met het doel om tot concrete klimaatadaptieve maatregelen te komen om jaarlijks op te nemen in de prestatieafspraken.

4. Economie:
   Buren stemt informatie naar ondernemers over klimaatadaptatie af met de regionale communicatie campagnes.
   De gemeente zal met het parkmanagement van Doejenburg II in gesprek gaan over de mogelijkheden voor toekomstbestendig (in dit geval klimaatbestendig) maken van het bedrijventerrein.
   Daarna worden klimaatbestendige maatregelen op andere bedrijventerreinen verkend.

5. Agrarisch:
   Buren neemt regionaal deel in de werkgroep landelijk, samen met het waterschap, de provincie en andere stakeholders, met het doel om een regionale netwerkstructuur op te zetten.
   Aangezien er regionaal al veel klimaatbestendige maatregelen worden getroffen ligt de prioriteit lokaal nu niet op het stimuleren van klimaatbestendige landbouw.
   De gemeente blijft wel aangehaakt in gesprekken over teeltondersteunende voorzieningen vanuit het oogpunt van klimaatadaptatie.

6. Natuur:
   Aangezien regionaal met de natuurbeheerders wordt samengewerkt in de werkgroep landelijk (zie punt 5), zet de gemeente lokaal vooral in op het vergroten van natuur in de wijken, participatie van inwoners en meekoppelen van natuur bij andere domeinen.
   Met behulp van de Groene Stad Challenge analyse krijgt de gemeente meer inzicht in hoeveel groen aanwezig is en kan zij de maatregelen daarop aanpassen.
   Voor versteende en verdichte wijken kan worden ingezet op verticaal groen, terwijl bij grotere tuinen meer ruimte is voor onttegelen. Openbaar groen kan op meerdere manieren worden vergroot, bijvoorbeeld met verticaal groen, groene daken en het planten van bomen.

7. Recreatie:
   De prioriteiten liggen nu bij het informeren van bezoekers over waterkwaliteit (onder andere blauwalg),
   onderzoeken of er meer schaduwplekken op recreatieterreinen nodig zijn en
   of er maatregelen zijn die positieve invloed hebben op de beheerkosten.

8. Communicatie- en participatie:
   Om de communicatie naar en participatie van inwoners doelgericht te houden wordt er een communicatie- en participatieplan geschreven. Dit ook om de gemeentelijke inzet te kunnen plannen. Hierin worden de campagnes en acties beschreven die voor en samen met de inwoners in de komende jaren worden uitgevoerd.

1 Inleiding

De urgentie om ons aan te passen aan het klimaat en om klimaatverandering tegen te gaan wordt steeds meer gevoeld. Uit een regionale stresstest blijkt dat de regio Rivierenland gevoelig tot zeer gevoelig is voor droogte, wateroverlast, hitte en de kans op overstromingen (RAS, 2021). Dit zijn gevolgen die de inwoners van de gemeente Buren nu al ondervinden. Helaas valt dit soort extreem weer door klimaatverandering steeds vaker te verwachten (2021, IPCC)[1].

De gemeente kan op twee manieren aan de slag voor het klimaat, zoals beschreven in de Klimaatvisie Buren. De eerste manier is *klimaatmitigatie*, waarbij men de door de mens veroorzaakte uitstoot van broeikasgassen vermindert. De gemeente pakt dit aan door middel van de energietransitie, de warmtetransitie en circulaire economie. De tweede vorm is *klimaatadaptatie,* waarbij de gemeente onze samenleving en leefomgeving zo goed mogelijk aanpast aan droogte, wateroverlast, hitte en de kans op overstromingen. De lokale adaptatie strategie (LAS) focust zich volledig op klimaatadaptatie. Klimaatadaptatie is geen vervanging voor klimaatmitigatie, maar wel erg belangrijk om te zorgen dat schade en overlast door de klimaateffecten zo veel mogelijk beperkt is.

Maatregelen voor klimaatadaptatie, zoals ruimte voor waterberging en vergroenen, bieden daarnaast volop mogelijkheden voor een fijne leefomgeving in buurten en wijken, het vergroten van de biodiversiteit in het gebied, het versterken van de economie en voor een betrokken en actieve deelname van inwoners aan de samenleving.

De gemeente Buren hoeft niet vanaf nul te beginnen, want er gebeurt al veel op de verschillende terreinen. Zo worden er samen met scholieren bomen geplant op schoolpleinen, zijn er in meerdere kernen wadi's aangelegd die het regenwater opvangen en afvoeren en zijn de eerste lichte wegdekken aangelegd die als voordeel hebben dat zij minder warm worden in de zomer. Desondanks is er meer nodig om de gemeente zo goed mogelijk voor te bereiden op het klimaat.

Het doel van de Lokale Adaptatie Strategie is daarom om richting te geven aan het klimaatbestendig maken van de gemeente Buren. Door middel van de LAS kan de gemeente aangeven op welke manier zij wil aansluiten op het regionale beleid en beschrijft zij op welke onderwerpen zij zich lokaal wil richten.

De drie klimaateffecten wateroverlast, droogte en hitte worden hierbij aangepakt. Dat gebeurt aan de hand van 4 strategische hoofdlijnen: 1. Informeren, stimuleren en faciliteren, 2. Projecten en integraal werken, 3. Toekomstgericht zijn en 4. Prioriteren. Om integraal werken te waarborgen is de LAS opgesteld met behulp van de werkgroep klimaatadaptatie. Deze werkgroep bestaat uit medewerkers van de gemeente Buren op relevante beleidsterreinen, zoals wonen, economie en openbare ruimte. Na het vaststellen van de LAS zal er een uitvoeringsplan worden opgesteld op verschillende ambitieniveaus met bijbehorend benodigde capaciteit en budget. De LAS wordt daarnaast toegevoerd ter herbevestiging en eventueel aangepast naar aanleiding van nieuwe inzichten uit het uitvoeringsplan.

Figuur 1 Een licht wegdek, zoals hier in de Eck en Wiel, zorgt voor een koelere leefomgeving (Luchtfoto Google Earth)

[1] IPCC, 2021. Climate Change 2021: The Physical Science Basis. https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/

2 BESTUURLIJKE ACHTERGROND

2.1 DPRA DELTAPROGRAMMA

De lokale (klimaat)adaptatiestrategie en het uitvoeringsplan worden door iedere gemeente in Nederland opgesteld om klimaatadaptatie vorm te geven. Dit komt voort uit afspraken uit het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie, waarin gemeenten via de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben toegezegd de ambities van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) uit te voeren. Het DPRA is een gezamenlijk plan van de gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk om Nederland klimaatbestendig en waterrobuust in te richten voor 2050. Binnen het DPRA is klimaatadaptatie onderverdeeld in vier klimaateffecten: droogte, hitte, wateroverlast en het overstromingsrisico. Het vierde bekende klimaateffect, het verminderen van het overstromingsrisico, valt binnen het Deltaprogramma waterveiligheid en zoetwatervoorziening. Dit is opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma en de Veiligheidsregio Rivierenland en de maatregelen hiervoor worden met name door het waterschap Rivierenland en Rijkswaterstaat uitgevoerd.

Figuur 2 De vier DPRA klimaateffecten

De strategielijn van het DPRA is uitgewerkt in zeven ambities. Deze ambities zijn ook van belang bij de uitwerking van de LAS in Buren. Zo zijn er stresstesten uitgevoerd om kwetsbaarheden in beeld te brengen en risicodialogen gevoerd. In de strategie worden koppelkansen benut en ruimtelijke adaptatie in beheer en onderhoud gereguleerd en geborgd. Ook is er ingezet op het stimuleren en faciliteren van klimaatbestendige maatregelen. Om te handelen bij calamiteiten stelt de gemeente onder andere een lokaal hitteplan op. Verder geeft de LAS richting aan het opstellen van een uitvoeringsagenda.

2.2 REGIONALE ADAPTATIE STRATEGIE (RAS)

De DPRA is vervolgens in de regio Rivierenland uitgewerkt in de Regionale Adaptatie Strategie (RAS). De RAS heeft als doel om richting te geven aan de opgave om vanaf 2020 klimaatadaptief te handelen en in 2050 klimaatadaptief te zijn ingericht. Meerdere gemeenten waaronder Buren, de provincie Gelderland, het waterschap Rivierenland en andere stakeholders hebben de RAS samen tot stand gebracht. De doelstellingen en speerpunten van de RAS zullen ook als basis worden genomen om tot de LAS Buren te komen, aangezien de regionale problematiek ook lokaal speelt.

Figuur 3 De Regionale Adaptatie Strategie is een samenwerkingsverband tussen meerdere partners in het Rivierengebied

Om de uitgangspunten en doelstellingen in de regionale adaptatie strategie (RAS) op te pakken is een samenwerkingsagenda opgesteld met concrete opgaven en speerpunten voor de jaren 2021-2023. Verschillende stakeholders, waaronder de gemeenten, het waterschap Rivierenland en de provincie Gelderland hebben hier aan meegewerkt. Binnen regionale werkgroepen worden de speerpunten verder opgepakt door gemeenteambtenaren. Enkele speerpunten zullen voornamelijk regionaal worden getrokken, maar het kan zo zijn dat Buren het speerpunt ook lokaal uitwerkt of wordt gevraagd om een- of meermalig haar visie te delen. Ook neemt Buren deel in meerdere regionale werkgroepen.

	Speerpunten samenwerkingsagenda RAS
1	We hebben klimaatadaptatie als een integraal onderdeel opgenomen in onze omgevingsvisies en omgevingsplannen.
2	We beschikken over hitteplannen en -protocollen die we actief uitdragen naar inwoners, zorginstellingen, bedrijven, organisatoren evenementen.
3	We willen klimaatadaptief handelen stimuleren bij inwoners en bedrijven in de regio (participatie).
4	We hebben groennormen en ontwerpprincipes geformuleerd voor het klimaatadaptief ontwikkelen van bebouwd en onbebouwd gebied.
5	We nemen klimaatadaptatie-doelen standaard mee in de prestatieafspraken met de woningcorporaties en contracten met ontwikkelaars.
6	We stellen perspectieven en actiepunten op voor de klimaatbestendige inrichting van de land- en tuinbouw voor de langere termijn.
7	We stellen perspectieven op voor de klimaatbestendige inrichting van de natuur voor de langere termijn.
8	We hebben de klimaatkwetsbaarheden van de vitale en kwetsbare functies in onze regio in beeld en geanalyseerd.
9	We hebben stakeholders actief betrokken in onze ambitie en strategie om alle relevante, vitale, kwetsbare functies voldoende te beschermen.

De LAS gaat in op deze speerpunten en in hoeverre Buren deze lokaal uitwerkt. Natuurlijk is dit ook afhankelijk van de andere uitgangspunten, gevolgen en resultaten die in hoofdstuk 3 worden genoemd.

3 UITGANGSPUNTEN

Om de Lokale Adaptatie Strategie op te stellen is gebruik gemaakt van verschillende bronnen, personen en beleidskaders. Lokaal zijn er veel nieuwe ontwikkelingen die koppelkansen bieden, maar ook ruimte vragen in de ondergrond.

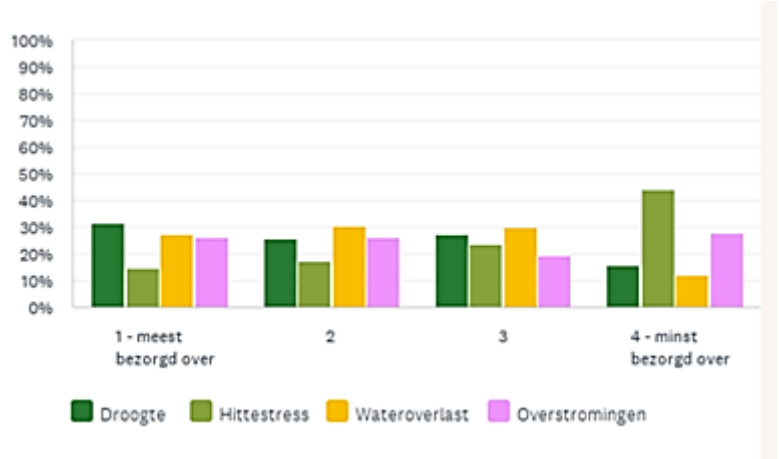
Hieronder staan de uitgangspunten voor de LAS benoemd. Dit zijn beleidsstukken van de gemeente, maar ook regionale en nationale stukken. Enkele uitgangspunten, zoals de stresstesten, de Klimaatvisie Buren en de Regionale Adaptatie Strategie, zijn essentieel voor het opstellen van de LAS. De belangrijkste resultaten en gevolgen hiervan worden in hoofdstuk 4 toegelicht. Met behulp van deze resultaten worden de algemene missie en doelstellingen geformuleerd, maar ook per thema.

Stresstesten

Om inzicht te krijgen in de huidige gevolgen van klimaatverandering in Buren en de mogelijke gevolgen in de toekomst is gebruik gemaakt van meerdere bronnen, waaronder klimaattesten. Op landelijk niveau is de klimaateffectatlas opgesteld, waarbij je per gemeente een algemeen beeld kunt schetsen voor meerdere klimaateffecten, zoals bodemdaling, het overstromingsrisico en hittestress. Aanvullend is vanuit de RAS een regionale test uitgevoerd om meer inzicht te krijgen. Hierbij is op gemeenteniveau in te zoomen, waarbij de resultaten van verharding, droogte- en natschade en de opwarming van oppervlaktewateren worden getoond. Hiernaast heeft Buren zelf nog een lokale test de kans op wateroverlast in woningen en huizen bij hoosbuien uitgevoerd. Deze resultaten zijn op woningniveau te bekijken. Daarnaast kan groen een positief effect hebben op de gevoelshitte, wateroverlast en droogte. Om meer inzicht te krijgen in haar groen participeert Buren in de Groene Stad Challenge. De Groene Stad Challenge geeft op basis van data-analyses, satellietbeelden, luchtfoto's en Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) drie jaar lang diepgaand inzicht in de mate van vergroening per wijk of buurt binnen de gemeente. Zo is duidelijk waar al 'voldoende' groen aanwezig is en waar de vergroeningspotenties zijn. De Groene Stad Challenge start in 2022 en vanaf dan kunnen deze resultaten ook worden gebruikt.

Inwonersinbreng

In hoofdstuk 4 worden ook de resultaten van de inwonersvragenlijst en andere signalen van inwoners en organisaties in de gemeente meegenomen. De vragenlijst klimaatadaptatie is ingevuld door 155 inwoners, ondernemers en medewerkers van lokale organisaties (zie bijlage 4). Hierbij zijn de inwoners de grootste groep. Er is een goede man-vrouw verdeling en de leeftijd van de respondenten ligt hoog, waarbij de groep onder de 28 jaar maar uit 4 procent bestaat. Een groot aantal respondenten woont in Lingemeer, bijna de helft van alle deelnemers. Hier is rekening mee gehouden in hoofdstuk 4 door met name de open antwoorden te analyseren. Van de respondenten vindt 70 procent het belangrijk dat er in Buren meer aandacht komt voor klimaatadaptatie en ook maken zij zich een beetje tot veel zorgen over klimaatverandering.

Figuur 4 Resultaat van de vragenlijst. Inwoners zijn het meest bezorgd over droogte en wateroverlast en minder over hitte.

De inwoners geven aan dat zij hitte en droogte het afgelopen jaar het meest hebben ervaren en dat wateroverlast en overstromingen meestal zelden of nooit voorkwam. Toch zijn er de minste zorgen over hitte en worden droogte en wateroverlast als problematischer ervaren. Door de open vragen geven de inwoners aan waar zij specifiek overlast hebben ervaren. De resultaten hiervan worden meegenomen in hoofdstuk 4 over gevolgen van klimaatverandering in Buren. Doordat veel respondenten uit Lingemeer komen, zijn de open vragen gerangschikt per kern.

De antwoorden op de gesloten vragen zijn meegenomen in de ontwikkeling van de LAS. Zo wordt gezondheid gezien als het belangrijkste thema met betrekking tot klimaatadaptatie, met daarna veiligheid en kwetsbare functies en op de derde plek waterhuishouding. Met deze reden is gezondheid opgenomen als apart thema in de LAS met eigen doelstellingen. Daarnaast noemen de inwoners het thema veiligheid en kwetsbare functies, en de rol van de gemeente en regio hierin. Ook is waterhuishouding sterk meegenomen in de thema's openbare ruimte en agrarisch.

Daarnaast zijn er nog vragen gesteld over de oplossingen die inwoners zelf hebben en waar de inwoners behoefte aan hebben. Deze antwoorden dienen ook als uitgangspunt van de LAS en worden verder meegenomen in het uitvoeringsplan.

Overige inbreng inwoners

Naast de vragenlijst voor inwoners en ondernemers zijn er ook meerdere klimaatbestendige ideeën en signalen binnengekomen via de mail, de omgevingsbus en tijdens het gesprek met de jongerenraad (zie bijlage 5). Tussen de ambtelijke groep duurzaamheid en de Jongerenraad Buren is in het najaar 2021 een gesprek gevoerd over verschillende duurzaamheidsonderwerpen, de betrokkenheid van de jongerenraad en de rol van de gemeente. Op het onderdeel klimaatadaptatie zijn meerdere ideeën genoemd door de jongeren waar de gemeente mee aan de slag kan. De jongerenraad zou met name in de vorm van communicatie willen bijdragen. De ideeën die de jongeren hebben bedacht worden bekeken en waar mogelijk meegenomen in het uitvoeringsplan van de LAS. Voorbeelden zijn meedoen aan het NK tegelwippen en biodiversiteit en gezondheid koppelen aan klimaatadaptatie.

Medewerkers van de gemeente zijn in oktober 2021 ook aangesloten bij de participatierondes van de omgevingsbus. De omgevingsbus ging langs verschillende kernen om het gesprek met inwoners aan te gaan. De inwoners werden ook gewezen op de vragenlijst klimaatadaptatie en konden suggesties in de duurzame ideeënbox doen. De ideeën die ook betrekking hebben op klimaatadaptatie zijn bekeken voor de LAS en worden waar mogelijk meegenomen in het uitvoeringsplan. Met name burgerparticipatie werd vaak genoemd als behoefte van onze inwoners, maar ook 'maak het betaalbaar' en 'richt je meer op jongeren' kwamen vaker terug.

Verder zijn via de mail inwonersverzoeken binnengekomen over de beschikbaarheid van een openbaar watertappunt en het aanleggen van een groen dak of aanschaffen van een regenton en hier subsidie voor krijgen.

Raadsinbreng

Tien raads- en burgerleden van de gemeente Buren hebben ook een vragenlijst ingevuld, waarvan de resultaten als één van de uitgangspunten worden genomen voor de ontwikkeling van de LAS (zie bijlage 6). Van de respondenten vindt 78% het belangrijk dat er meer aandacht voor klimaatadaptatie komt in Buren. Daarnaast maakt bijna 90% zich een beetje tot veel zorgen over het klimaat. De Burense gemeenteraad sluit zich verder aan bij de inwoners en rangschikt gezondheid, veiligheid en kwetsbare functies en waterhuishouding in de top drie van belangrijkste thema's. Hoewel de raadsleden daarnaast woningen, gebouwen en kernen hoger rangschrikken dan de inwoners, waar de inwoners weer natuur kiezen. De resultaten zullen ook worden gebruikt als input voor het uitvoeringsplan, maar daarnaast zal verdere inbreng van de gemeenteraad worden gevraagd.

Beleidskaders en ontwikkelingen

Hieronder staat het beleid en ontwikkelingen genoemd die ook van belang zijn voor de RAS. Om integraliteit te bewaken is zo veel mogelijk aangesloten bij al opgestelde beleidskaders.

	Data	Relevante inhoud
Nationale beleidskaders en ontwikkelingen		
DPRA Deltaprogramma		Zie hoofdstuk 2, bestuurlijke achtergrond
Regionale beleidskaders en ontwikkelingen		
Regionale Adaptatie Strategie en Samenwerkingsagenda	Vastgesteld in 2021.	Speerpunten staan hierboven benoemd. Regionale Adaptatie Strategie: Bijlage 7 Samenwerkingsagenda: Bijlage 8
Actieplan Klimaatadaptatie van Provincie Gelderland	2021-2023	De vijf thema's zijn hittestress, klimaatbestendig (ver)bouwen, groene steden en dorpen, natuurlijk bodem en watersysteem als basis en klimaatbestendige provinciale wegen.
Fruitpact Rivierenland plan klimaatadaptatie en water	Wordt mogelijk opgesteld in 2021/2022	Plan van aanpak om watergerelateerde problematiek in relatie tot klimaatadaptatie in de fruitsector aan te pakken.
Lokale beleidskaders en ontwikkelingen		
Beleidsnota Klimaatvisie Buren	Vastgesteld in 2020.	Vier ambities voor klimaatadaptatie in de gemeente Buren. 1. Veilig voor het water 2. Minimale hinder van te veel of te weinig neerslag 3. De inwoners zijn zich bewust van de effecten van klimaatverandering en weten wat zij kunnen doen 4. Klimaatadaptatie draagt bij aan een comfortabele, leefbare en aantrekkelijke gemeente.
Omgevingsvisie	Wordt opgesteld in 2022.	In de omgevingsvisie is aandacht gevraagd voor de LAS en het bijbehorende uitvoeringsplan in verdere ontwikkelingen. Meer ruimte voor waterberging en het tegengaan van hittestress worden specifiek genoemd.
Nota Kerngericht Werken En bijlage Handreiking overheidsparticipatie	Vastgesteld voor de jaren 2020-2023.	In de Nota worden drie uitgangspunten genoemd. Deze punten zullen ook als uitgangspunt dienen in het uitvoeringsplan van de LAS. 1. Inwoners en de gemeente werken samen als partners. 2. Inwonersinitiatieven krijgen ruimte 3. We leveren maatwerk naar de kernen. In de handreiking overheidsparticipatie

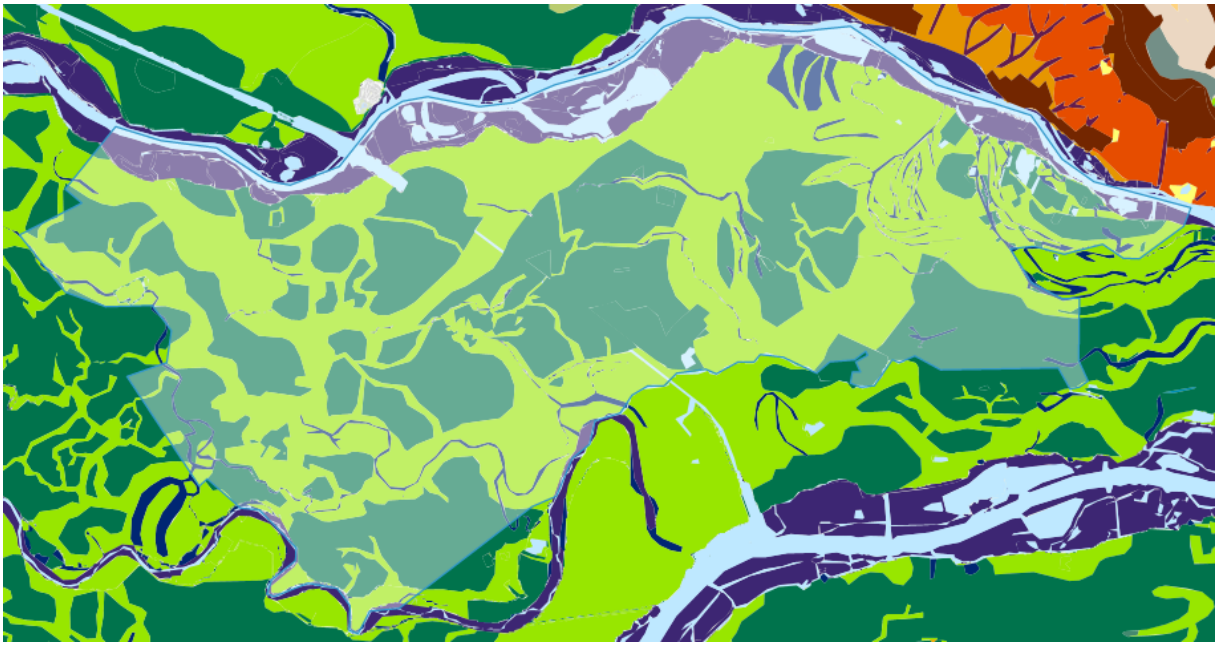
		worden vijf stappen genoemd: 1. Ken de context 2. Bepaald je houding 3. Bepaal je rol 4. Zorg voor duidelijkheid 5. Evalueer en leer
Beheerplan riolering	-	Bij vervanging of in geval van nieuwe ontwikkelingen houdt de gemeente de volgende voorkeursvolgorde aan: • Duurzaam gescheiden stelsel o Hemelwater wordt na de nodige filtering, bij voorkeur door een wadi, rechtstreeks op het oppervlaktewater geloosd. • Verbeterd gescheiden stelsel o Hemelwater wordt in een apart leidingstelsel opgevangen en beperkt afgevoerd naar de waterzuivering. • Gemengd stelsel o Zowel het afvalwater als het regenwater worden door middel van één stelsel afgevoerd naar de waterzuivering. Bovengrondse inzameling en afvoer hebben duidelijk de voorkeur boven ondergronds. Hemelwater is een leidend ordenend principe, dat randvoorwaarden oplegt aan de inrichting van nieuwe ontwikkelingen.
Nota Economie	Vastgesteld in 2021.	De gemeente zet zich in voor een goed en sterk ondernemersklimaat. De ambitie vanuit de Nota Economie is om de gemeente Buren aantrekkelijker te maken voor ondernemers door duidelijke ruimtelijke richtlijnen en kaders, ook op het gebied van duurzaamheid en bereikbaarheid. Per sector en locatie(type) wordt gekeken naar maatwerk oplossingen binnen deze kaders. Ook wordt genoemd afstemming te zoeken met en input te willen leveren in het duurzaamheidsbeleid. Hiernaast ook het verkennen van de mogelijkheden provincie/rijk voor verduurzaming van bedrijventerreinen. Deze uitgangspunten zullen worden meegenomen in de LAS, bij het onderdeel Bedrijven.
Visie Recreatie en Toerisme	Wordt opgesteld in 2022.	De uitgangspunten zullen zijn: Focus op 1. Verblijfsrecreatie 2 Dag attracties 3. Routes 4.Activiteiten en evenementen en 5.Promotie en samenwerking. Ook worden drie ruimtelijke gebieden aangewezen waar de aandacht op is gelegd, te weten 1. Het eiland van Maurik 2.De stad Buren en 3. Het buitengebied en recreatieplassen. Deze uitgangspunten zullen worden meegenomen in de LAS bij het

		onderdeel Recreatie.
Woningprogramma	Opgesteld voor 2020-2030, dynamisch document.	In het woningprogramma staan benoemd dat duurzaamheid en klimaatadaptatie in verschillende woonvormen een uitgangspunt zijn:, Steeds meer ontwikkelende en bouwende partijen zetten daarop in. Zeker bij de partijen die zich richten op modulair bouwen is daarvan sprake. Dat past bij het streven om de woningvoorraad in de gemeente te duurzamen. Bij nieuwbouw zien we dat de wetgeving ook al zorgt voor een grote slag. Ook woningsplitsing kan er voor zorgen dat er in oude, minder duurzame panden mogelijkheden ontstaan om ook de woning duurzamer te maken. Behalve op het niveau van de woning biedt ook de woonomgeving kansen voor verduurzaming en klimaatadaptatie. Dit houdt in dat er bij de inrichting van nieuwe plannen zoveel mogelijk rekening gehouden moet worden met het voorkomen van wateroverlast en hittestress.
Landschapsontwikkelingsplan	Opgesteld in 2012.	In de LOP (inclusief werkboeken) worden vier landschapsensembles binnen de gemeente Buren beschreven, typerend voor het rivierenlandschap, die ieder hun eigen karakteristiek en ontwikkelingsmogelijkheden hebben. Het Betuws agrarisch cultuurlandschap komt sterk naar voren als gewenst landschap. De uitgangspunten genoemd in de LOP worden meegenomen in het verdere traject.
Nota Gezondheidsbeleid	Wordt opgesteld in 2022.	Op dit moment heeft de gemeente Buren geen gezondheidsbeleid voor na 2020. In 2021 zal deze worden opgesteld. In het nieuwe gezondheidsbeleid zal de LAS in acht worden genomen, net zoals gezondheid is betrokken bij de ontwikkeling van deze LAS.
Compacte communicatie strategie duurzaamheid	Opgesteld in 2021.	In de compacte communicatiestrategie duurzaamheid staan drie doelen benoemd. Als eerste is de informatievoorziening naar inwoners belangrijk, net als de transparantie over eigen werk. Ten tweede is het doel dat inwoners zich bewuster worden van klimaatverandering. Als derde wordt gestimuleerd dat inwoners zelf aan de slag gaan met duurzaamheid en ook weten hoe dat kan.

4 Gevolgen in Buren

Om de gevolgen voor Buren van klimaatverandering in kaart te brengen zijn de uitgangspunten uit hoofdstuk 3 gebruikt. De gevolgen benoemd in dit hoofdstuk vormen in het verdere bestand samen met de speerpunten van de RAS, de huidige ontwikkelingen in de gemeente en de suggesties van inwoners de missie en doelstellingen van de LAS.

De klimaatgevolgen voor de gemeente Buren verschillen van andere gemeenten onder andere door de ligging en het bodem- en watersysteem. Daarnaast speelt de inrichting van de (openbare) ruimte een rol.

Figuur 5 Basiskaart natuurlijk systeem subtypen gemeente Buren

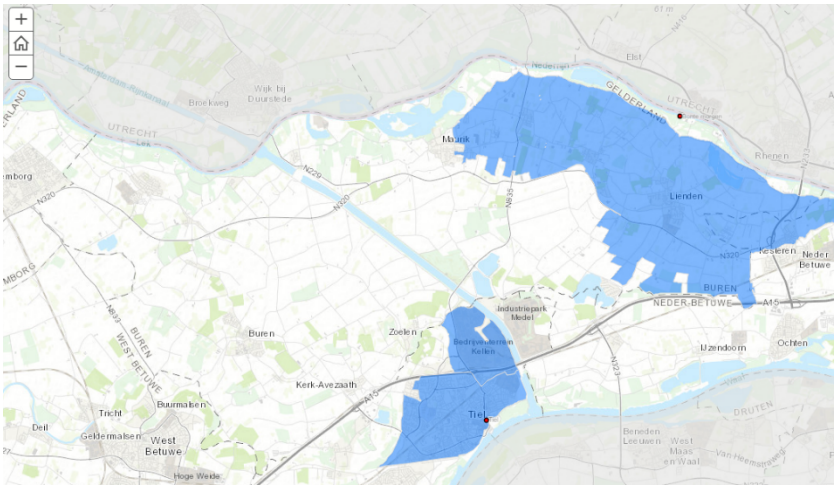
De bodem is niet overal in de gemeente hetzelfde. In figuur 5 de basiskaart ‘natuurlijk systeem subtypen’ van de Klimaateffectatlas is te zien dat er verschillende natuurlijke systemen in Buren voorkomen, met name rivierenkommen (donkergroen), stroomruggen/oeverwallen (lichtgroen) en uiterwaarden (paars). Het waterbergend vermogen van deze gronden verschilt en hier is in de verdere uitwerking van dit hoofdstuk ook rekening mee gehouden.

De belangrijkste gevolgen voor de gemeente Buren worden hieronder per klimaateffect *droogte, wateroverlast* en *hitte* besproken. Zoals eerder genoemd wordt het verminderen van het overstromingsrisico met name regionaal uitgevoerd in het Deltaprogramma waterveiligheid en zoetwatervoorziening. De maatregelen hiervoor worden met name door het waterschap Rivierenland en Rijkswaterstaat uitgevoerd.

4.1 DROOGTE

Door klimaatverandering bestaat de kans dat droogte meer zal toenemen door een groter neerslagtekort in de zomer en de afname van rivierwateraanvoer, met name in het binnenland van Nederland. Zeker in klei- en veengebieden kunnen door droogte bodemdalingen ontstaan. De landelijke en regionale stresstesten tonen aan dat ook Buren een significante bodemdaling ervaart. Een risico voor Buren is daarnaast ook dat enkele gebieden waar bodemdaling wordt ervaren overlappen met inlaatgebieden. In deze gebieden bestaat er door droogte een kans dat het waterpeil van de rivier daalt tot onder het niveau van de inlaat voor een gebied. Hierdoor wordt bodemdaling versterkt.

Deze inlaatgebieden zijn op onderstaande kaart (regionale stresstest) met blauw aangegeven.

Figuur 6 Kaart van gemeente Buren uit stresstest van inlaatgebieden die overlappen met gebieden die bodemdaling ervaren

Droogte kan ook leiden tot verschilzetting van gebouwen en dit blijkt in de gemeente Buren laag tot zeer laag te zijn (Klimaateffectatlas). Niet alle schademechanismen van funderingsproblematiek zijn echter meegenomen. Ook gebieden waar krimp- en zwel gedrag van kleibodems tot schade kan leiden, zoals in het rivierengebied, zijn nog niet meegenomen in de kaart. Scheurvorming in huizen is in de stad Buren door inwoners wel genoemd[2] (Gelderlander, 2019). De gemeente Buren heeft de afgelopen jaren ook meerdere meldingen ontvangen. Bij de omgevingsdienst Rivierenland (ODR) is nagevraagd of zij ook meldingen over scheurvorming hebben ontvangen, maar dit is niet het geval.

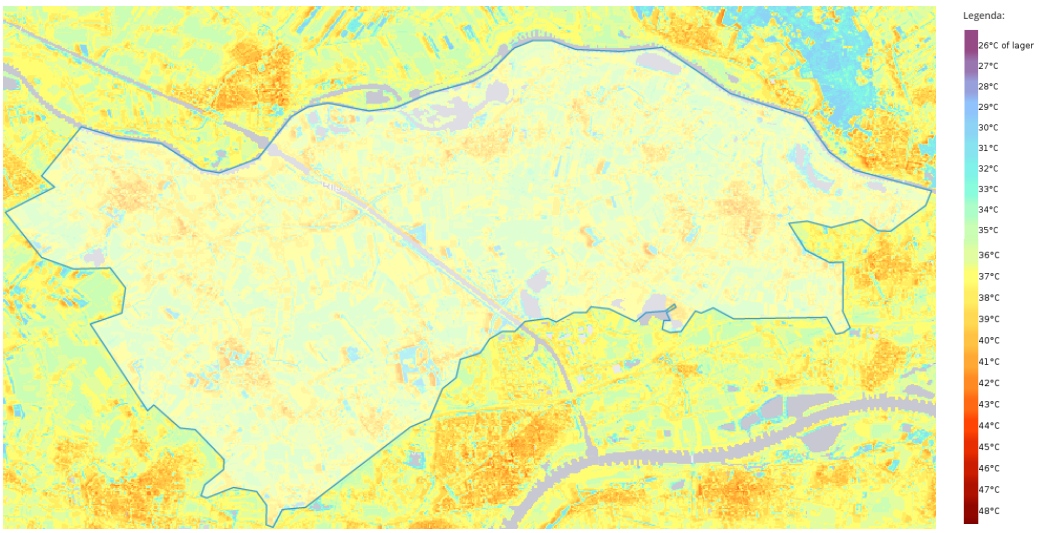
Daarnaast kan droogte nog meer gevolgen hebben. Uit gesprekken tussen de regionale RAS werkgroep landelijk en betrokkenen blijkt dat in de landbouw door droogte meer water wordt gebruikt, maar in de watersystemen hier te weinig op is geanticipeerd. Dit leidt tot watertekorten, zeker voor agrariërs die achteraan de watergang zitten. Daarnaast ervaren agrariërs meer zonneschade op gewassen en meer overlast van plaagsoorten. Ook geven betrokkenen uit de natuursector aan last te hebben van droogte. Diverse diersoorten hebben het hier moeilijk door. Water wordt te snel afgevoerd en te weinig opgevangen, waardoor natuurgebieden verdrogen. Hierdoor kunnen er meer natuurbranden ontstaan. Uit de stresstest (Klimaateffectatlas) blijkt dat het laatste in de gemeente Buren in beperkte mate kan voorkomen.

Ten slotte kan droogte leiden tot een drinkwatertekort. De provincie wijst momenteel in de gemeente Buren nieuwe drinkwaterreserveringsgebieden aan die moeten worden beschermd, volgens het ontwerp-Actualisatieplan 9 Omgevingsverordening Aanvullende Strategische Voorraden (ASV).

[2] Stad Buren zakt en scheurt: 'Sinds de verlaging van het waterpeil is begonnen' | Buren | gelderlander.nl

4.2 Hitte

Hitte levert gevaren op voor onze inwoners, met name voor kwetsbare groepen in de samenleving, zoals ouderen, kinderen en chronisch zieken. Blootstelling aan hoge temperaturen zorgt voor gezondheidsrisico's. Langdurig aanhoudende hitte kan leiden tot klachten als vermoeidheid, concentratieproblemen en hoofdpijn. Er bestaat ook risico op uitdroging en oververhitting. Onderstaande kaart uit de klimaateffectatlas laat zien waar het op een warme dag extra heet aanvoelt (rood en oranje) en waar verkoeling gezocht kan worden (groen en paars).

Figuur 7 Hittekaart van gemeente Buren uit de klimaateffectatlas

Verharding wordt gekoppeld aan de hitte die wordt gevoeld in een dorp of stad, de gevoelstemperatuur. Hoe meer verhard een gebied is, hoe warmer het aanvoelt. Uit de regionale analyse blijkt dat er in de gemeente Buren enkele aandachtsgebieden zijn die sterk verhard zijn. Dit zijn de dorpen Maurik, Lienden, Buren, Zoelmond, Beusichem en Eck en Wiel. In een snelle analyse uitgevoerd door Stichting Steenbreek komt Lienden naar voren als meest versteende plek van de gemeente en blijkt meer dan de helft van de tuinen van inwoners in de hele gemeente verhard. Kerk-Avezaath heeft ook last van verharding in mindere mate. De Groene Stad Analyse, waar Buren gebruik van maakt, kan meer inzicht bieden in de mogelijkheden tot vergroenen per kern. Bij genoemde maatregelen in de klimaatadaptatie vragenlijst kwam -meer groen in de openbare ruimte om de omgeving te verkoelen- bovenaan als meest gewenst voor de inwoners.

De kwaliteit van oppervlaktewater kan door opwarming ook achteruit gaan, waardoor er een risico is op blauwalg en daardoor op gezondheidsklachten. Uit de regionale stresstest blijkt bijvoorbeeld dat met het huidige klimaat het aantal dagen dat het zwemwatergebied de Beldert een hogere temperatuur dan 20 graden heeft tussen de 20 en 30 dagen ligt. Vanaf 2050 is de voorspelling dat de Beldert meer dan 40 dagen een temperatuur van boven de 20 graden heeft. En dit is hetzelfde geval voor alle andere zwemwateren in de gemeente.

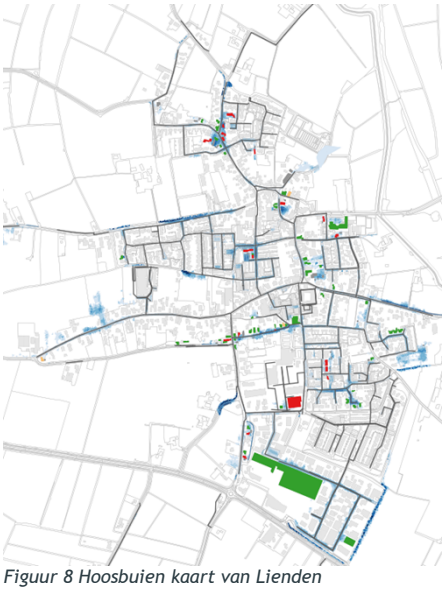
Andere gevolgen zijn dat in de natuur warmere temperaturen kunnen zorgen voor het verdwijnen van soorten en de komst van exoten. Door hitte kan infrastructuur uitzetten, waardoor bepaalde wegen onbereikbaar worden, wat een gevaar is voor de veiligheid. Hiernaast leidt een hogere bodemtemperatuur tot een hogere watertemperatuur in drinkwaterleidingen, wat slecht kan zijn voor de kwaliteit van het drinkwater. De landbouw krijgt te maken met nieuwe plaagsoorten, wat nu al wordt ervaren door agrariërs in de regio Rivierenland. Door een ander seizoensritme moet ook de timing van veel landbouwactiviteiten aangepast worden.

4.3 Wateroverlast

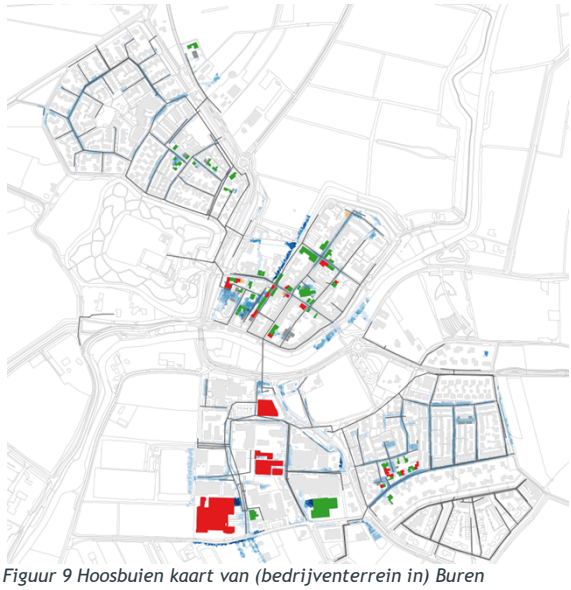
Door klimaatverandering kan de gemeente te maken krijgen met kortdurende hevige neerslag en met wateroverlast door langdurige neerslag. Ook kan rivierkwel zorgen voor wateroverlast door hogere grondwaterstanden. Met name in het noorden van de gemeente Buren en het dorp Zoelen kan rivierkwel voorkomen. Wateroverlast kan ook voor andere gevolgen zorgen. De toegang voor hulpdiensten kan beperkt worden, omdat wegen niet meer begaanbaar zijn. Ook is er een kans op uitval van vitale en kwetsbare instanties, zoals in verpleeghuizen en elektriciteitskasten. Vervolgens kunnen gezondheidsklachten optreden, doordat rioolwater op straat terecht komt, waar ziekteverwekkers in zitten.

Wateroverlast kan ook leiden tot schade in gebouwen en daardoor tot overlast voor inwoners, doordat onder andere in verharde gebieden het water niet kan infiltreren in de bodem en de riolering de neerslag niet aankan. Om te berekenen hoe groot de kans is dat wateroverlast in gebouwen in Buren voorkomt, heeft de gemeente een lokale wateroverlast test laten uitvoeren. In dat rekenmodel komen ontwerpbuien voor die eens per tien, honderd of duizend jaar in Nederland kunnen vallen. Het model rekende uit hoe het water wegliep en hoe hoog het water overal komt te staan. Ten eerste staan normaal gesproken de straten blank, maar daarna kan het ook de tuinen instromen. Als het water tot aan de gevel van een woning of bedrijfspand komt is de kans aanwezig dat wateroverlast in de woning wordt ervaren. Uit de test blijkt dat, afhankelijk van het type modelbui (theoretische kans van optreden van eens per 10 of 100 jaar), zo'n 60-135 woningen water binnen kunnen krijgen.

Figuur 8 laat de kans zien dat water eens in de honderd jaar een woning of bedrijfspand in het dorp Lienden instroomt. In de rood gekleurde huizen ligt het waterpeil hoger dan de laagst gemeten vloer van de woning. Ook in andere gebieden in de gemeente Buren is er een kans dat water sommige gebouwen in stroomt. Overlast door water wordt ook nu al door inwoners ervaren. Zo vindt er volgens brandweer Gelderland-Zuid structureel wateroverlast plaats in de Brinkstraat in Lienden. Andere locaties in Lienden, Eck en Wiel en Ingen zijn ook genoemd.

Figuur 8 Hoosbuien kaart van Lienden

Figuur 9 Hoosbuien kaart van (bedrijventerrein in) Buren

Over het algemeen is de beschikbare bodemberging van hemelwater bij de gronden in de gemeente Buren laag, afhankelijk van de hoogte van het grondwater. Hierdoor heeft vasthouden en langzaam afvoeren vaak de voorkeur bij maatregelen. Aan de andere kant liggen enkele delen van Buren op een stroomrug, wat hoger gelegen is. In dit geval kan er wel worden ingezet op snellere infiltratie in de bodem ter aanvulling op het grondwater. Bij het uitwerken van de LAS in een uitvoeringsplan zal daarom ook worden gekeken naar het bodemsysteem.

Enkele bedrijven op bedrijventerrein 't Hulster in de stad Buren (figuur 9) blijken ook een hoge kans te hebben om wateroverlast te ervaren bij een hoosbui. In tegenstelling tot het nieuwe deel van bedrijventerrein Doejenburg in Eck en Wiel, dat waterrobuuster is ingericht.

5 Missie en doelstellingen

5.1 Algemeen

Uiterlijk in 2050 wil Buren klimaatbestendig zijn. Dit heeft de gemeenteraad van Buren vastgesteld in de Klimaatvisie Buren. Met klimaatbestendig zijn zorgt de gemeente dat de inwoners zo min mogelijk last hebben van droogte, wateroverlast en hitte om een aantrekkelijke en leefbare gemeente te blijven. Klimaatadaptatie geeft daarnaast een kans om de leefomgeving en het woonplezier in onze dorpen te verbeteren. Klimaatadaptatie kan naast noodzakelijk ook leuk zijn en sociale cohesie vergroten. Naast het verminderen van schade geven groene klimaatbestendige maatregelen voordelen zoals, gezondere inwoners, meer biodiversiteit en een sterkere economische positie van de gemeente. De waarde van vastgoed gaat omhoog en bedrijven vestigen zich graag in een goede omgeving. Daarnaast is het de ambitie dat de Burense inwoners en ondernemers weten wat zij ook zelf kunnen doen om meer ruimte aan groen en water te geven en zich bewust zijn van de baten.

In regionaal verband wordt onder andere samen gewerkt om de bescherming tegen overstromingen te vergroten en onze vitale en kwetsbare functies veilig te houden. Lokaal gaat Buren aan de slag met het aanpakken van wateroverlast, droogte en hittestress. De thema's in de LAS zijn 'gezondheid', 'openbare ruimte', 'wonen', 'economie', 'agrarisch', 'recreatie' en 'natuur'. Waar mogelijk zal ook worden gekeken naar samenhang met andere thema's, zoals 'energietransitie' en 'veiligheid'. Per thema zijn er doelstellingen opgesteld om de klimaateffecten te beperken. Natuurlijk hangen deze thema's ook samen en worden waar mogelijk onderwerpen mee gekoppeld. Per thema wordt aangegeven welke regionale speerpunten van de RAS aansluiten bij het thema, maar ook waar de lokale prioriteiten liggen. Vervolgens worden deze doelstellingen vanaf 2022 uitgewerkt in acties en maatregelen in een uitvoeringsplan. Het regionale speerpunt 1 'We hebben klimaatadaptatie als een integraal onderdeel opgenomen in onze omgevingsvisies en omgevingsplannen' sluit niet aan bij één van bovengenoemde thema's. Omdat het wel de doelstelling is om te zorgen dat klimaatadaptatie is geborgd in de omgevingsvisie van Buren is er ook vanuit klimaatadaptatie inbreng geleverd op de lokale visie.

Enkele acties zullen voor de hele gemeente gelden, bijvoorbeeld goed voorbereid zijn op hittegolven door het opstellen van een hitteplan. Of met de inwoners tegels wippen om samen zo toekomstbestendig mogelijk te zijn. Dit betekent dat de gemeente zich ook moet kunnen aanpassen aan klimaateffecten in de toekomst en deze ontwikkelingen nauw in de gaten moeten houden. Andere maatregelen zullen zo veel mogelijk kern- en locatiegericht zijn. De reden hiervoor is dat de urgentie op enkele plekken groter is voor het aanpakken van droogte, hitte of wateroverlast. Dat blijkt uit *hoofdstuk 4: Gevolgen in Buren*, waarin de resultaten van klimaattesten en de reacties van inwoners worden besproken. De kernregisseurs zullen daarnaast ook worden betrokken bij het opstellen van de maatregelen, wanneer het over inwonersparticipatie gaat. Om de acties met inwoners lokaal en kerngericht uit te voeren wordt er nog een apart communicatie- en participatieplan voor inwoners opgesteld.

Hierbij zet de gemeente Buren voor inwoners en ondernemers sterk in op informeren, stimuleren en faciliteren. De noodzaak van reguleren wordt wel gezien bij het stellen van klimaatadaptatie-eisen op het gebied van nieuwbouw voor de ontwikkeling van nieuwe projecten. Als de klimaatadaptatie-maatregelen in het begin worden meegenomen, zal dat minder kosten dan het oplossen van overlast achteraf. De behoefte wordt gevoeld om dit regionaal op te pakken om uniformiteit in Rivierenland te krijgen. Daarom wordt aangesloten bij het verband om groennormen en ontwerpprincipes op te stellen samen met partners in de regio.

Figuur 10 De wadi bij de Lage Korn in Buren bergt hemelwater, maar biedt ook een mooi zicht met de fruitbomen en ruimte om te spelen

5.2 GEZONDHEID

Door hitte, droogte en hevige buien wordt de waterkwaliteit van aangetast, waardoor ziekteverwekkers, zoals de legionellabacterie en blauwalg, beter kunnen groeien. Ook kan rioolwater op straat komen bij overbelasting van het riool. Verder hebben de klimaateffecten op de natuur ook invloed op de gezondheid van de mens, zoals het langere hooikoortsseizoen.

Regionaal

In de regionale samenwerking wordt er in het thema gezondheid ingezet op het opstellen van hitteplannen, om aan speerpunt 2: 'We beschikken over hitteplannen en -protocollen die we actief uitdragen naar inwoners, zorginstellingen, bedrijven, organisatoren van evenementen' te voldoen. In 2022 zijn regionale afspraken gepland om samen met gemeenten in het Rivierenland tot concept hitteplannen te komen. Medewerkers uit de gemeente Buren sluiten zich hierbij aan. Daarna wordt het plan vertaald naar een lokaal hitteplan. Deze ontwikkeling wordt door de GGD gecoördineerd.

Lokaal

In de gemeente Buren wordt voornamelijk ingezet op een informerende rol door het meekoppelen aan maatregelen die binnen andere domeinen worden uitgevoerd. Zo kan bij het vergroenen van het openbaar domein of klimaatbestendige afspraken maken met woningcorporaties ook worden gekeken naar de gezondheidseffecten. Om te zorgen dat collega's weten hoe zij het thema gezondheid integraal kunnen meenemen wordt er een informatiedocument opgesteld door de medewerker gezondheid en gedeeld met andere collega's en domeinen. Hierin staat benoemd welke effecten bepaalde keuzes op de gezondheid van inwoners hebben. Verder wordt door de medewerker gezondheid waar nodig afgestemd met communicatie en andere medewerkers om inwoners te informeren over klimaateffecten en gezondheid. Gedacht kan worden aan informatie over de huidige waterkwaliteit, woningen koel houden en infectieziekten overgedragen door insecten.

De koppeling tussen gezondheid, klimaatadaptatie en biodiversiteit wordt daarnaast veel gemaakt, waaronder in de Groene Stad waar de gemeente zich voor heeft aangemeld. Deze koppeling wordt ook door inwoners gezien, aangezien het thema gezondheid zelfs op de eerste plek staat in de vragenlijst over klimaatadaptatie. Er moet nog verkend worden bij welke acties voor klimaatadaptatie gezondheid zal aanhaken. Een voorbeeld kan een project voor gezonde scholen zijn, waarbij gedacht moet worden aan vergroening van schoolpleinen en het aanleggen van openbare watertappunten.

Ten slotte zal Buren inbreng geven in de hitteplannen/protocollen die regionaal worden opgesteld en dit verder lokaal uitwerken met behulp van de landelijke stresstest. De rol van gezondheid bij klimaatadaptatie zou in de toekomst groter kunnen worden. Er komen steeds warmere voorjaarsmaanden voor door klimaatverandering. Door de hogere temperaturen en de afwezigheid van natuurlijke vijanden kunnen plagen ontstaan. Een bekend voorbeeld is de eikenprocessierups. Daarnaast zijn nieuwe bedreigingen voor de gezondheid, zoals infectieziekten overgedragen door diersoorten die normaal niet in Nederland voorkomen, moeilijk te voorspellen.

Figuur 111 De eikenprocessierups komt door de warmere voorjaarsmaanden in steeds grotere aantallen voor

5.3 Openbare ruimte

Klimaatverandering kan veel schade leveren aan de openbare ruimte. Door wateroverlast of overstromingen kunnen wegen en gebieden overstromen, waardoor hulpdiensten beperkt worden in mobiliteit. Hete straten en pleinen kunnen gezondheidsrisico's opleveren voor inwoners. Het algemene leefklimaat kan minder worden.

Regionaal

Regionaal wordt het speerpunt 4 over het opstellen van groennormen en ontwerpprincipes verder uitgewerkt. Meer hierover is te vinden in 5.4 wonen. Medewerkers van Buren betrokken bij de regiekamer zullen zich ook aansluiten bij regionale gesprekken over dit speerpunt.

Lokaal

Lokaal geeft Buren prioriteit aan het aanpakken van wateroverlast die schade veroorzaakt aan woningen en bedrijven. Uit de gevolgen beschreven in hoofdstuk 4 blijkt dat in Lienden nu al ernstige wateroverlast is ervaren. Daarom worden de eerste projecten voorgesteld in de kern Lienden. Met behulp van een maatregelenplan, opgesteld samen met een adviesbureau, zullen de belangrijkste oplossingen om wateroverlast tegen te gaan in kaart worden gebracht. Deze maatregelen gaan niet alleen over de kern Lienden, maar worden ook uitgewerkt voor de andere kernen. Hierbinnen wordt een prioritering gemaakt naar aanleiding van de resultaten van de lokale hoosbuientest. Deze maatregelscenario's inclusief kosten en dekking neemt de gemeente op in het uitvoeringsplan van de LAS. Ook komt er wateroverlast voor bij huizen die hun vloerpeil lager hebben liggen ten aanzien van het wegpeil. Informeren van deze bewoners en zelf de verantwoordelijkheid laten nemen zou een andere stap kunnen zijn.

Naast deze maatregelen zijn er in de gemeente al voorkeursregels opgesteld bij projecten in de openbare ruimte. Bij vervanging of nieuwe ontwikkelingen wordt er een voorkeur gegeven aan een duurzaam gescheiden stelsel, waarbij hemelwater na infiltratie, door bijvoorbeeld een wadi, wordt geloosd op het oppervlaktewater. Bovengrondse en vertraagde afvoer heeft hierbij de voorkeur. Door de vele kleibodems in de gemeente is het niet altijd mogelijk om regenwater in de bodem te infiltreren. De gevolgen van droogte in de openbare ruimte spelen op dit moment minder in het Rivierenland.

Hitte is een gevolg van klimaatverandering dat met name in de versteende dorpen wordt gevoeld, waarbij Lienden er bovenuit springt. Andere aandachtsgebieden zijn de dorpen Maurik, Zoelmond, Beusichem en Eck en Wiel en de stad Buren. Bij het uitvoeren van de maatregelen tegen wateroverlast wordt daarom gestreefd naar het meekoppelen van groen. Vergroenen is een erg gewenste maatregel om hittestress en wateroverlast tegen te gaan door infiltratie in de bodem, verkoeling door verdamping en het bieden van schaduw. Ook voldoet meer groen aan de wens van inwoners, blijkt uit de vragenlijst klimaatadaptatie. Aan de andere kant vragen bomen en planten ook veel water. Bij het plaatsen van groen moet hier rekening mee worden gehouden door het type vegetatie af te stemmen op de waterbeschikbaarheid en een goede watervoorziening aan te leggen.

Met behulp van de analyse Groene Stad Challenge krijgt de gemeente meer inzicht in het openbaar groen en ziet zij waar er meer ruimte is voor het aanleggen van bomen en planten. Bomen kunnen als natuurlijke schaduwplekken dienen. Dit biedt ook kansen om de aspecten biodiversiteit en gezondheid naar voren te laten komen. Afhankelijk van de resultaten van deze analyse zal Buren verdere maatregelen op dit gebied uitwerken. Ook zal er verdere afstemming met collega's van infrastructuur en verkeer worden gezocht om zichtbare klimaatbestendige maatregelen te nemen bij onderhoud, zoals een licht wegdek.

Verder in de LAS worden de plannen voor communicatie en participatie met inwoners toegelicht. Voor het thema openbare ruimte geldt dat niet alle inwoners een tuin bezitten, maar desondanks wel betrokken willen zijn bij klimaatadaptatie. Inwoners een stukje groen laten beheren scheelt de gemeente onderhoudskosten én heeft een positief effect op sociale cohesie van een wijk. Daarom wordt (samen met de kernregisseurs) bij acties en campagnes voor het vergroenen van tuin ook gekeken of het beheren van geveltuintjes in de openbare ruimte een oplossing kunnen zijn voor inwoners die geen tuin bezitten.

5.4 Wonen

Door langer aanhoudende droge periodes versnelt bodemdaling op een aantal plekken. Daardoor kan schade ontstaan aan de fundering van woningen en leiden tot scheurvorming, verschilzetting en paalrot. Toenemende hitte kan daarnaast zorgen voor hittestress in woningen. Door verstening in tuinen wordt warmte langer vastgehouden. Wateroverlast kan naast hinder in de openbare ruimte leiden tot schade in kelders en woningen.

Regionaal

Het thema klimaatadaptief wonen wordt regionaal uitgewerkt door middel van speerpunt 4 'We hebben groennormen en ontwerpprincipes geformuleerd voor het klimaatadaptief ontwikkelen van bebouwd en onbebouwd gebied'. Samen met omgevingsdiensten, ontwikkelaars, waterschap, provincie en andere partijen wordt in gezamenlijkheid gezocht naar groennormen en ontwerpprincipes met draagvlak. De regionale werkgroep groennormen is bezig met een convenant op te stellen. Wanneer dit verder is uitgewerkt sluit de gemeente Buren zich aan bij de regionale overleggen om lokale inbreng te leveren en gebruik te maken van het al bestaande netwerk.

Ook wordt regionaal het speerpunt 5 'We nemen klimaatadaptatiedoelen standaard mee in de prestatieafspraken met de woningcorporaties en contracten met ontwikkelaars' uitgewerkt. Hiervoor wordt regionale afstemming geïnitieerd met stakeholders zoals woningbouwverenigingen en projectontwikkelaars. Op dit moment initieert de regio voornamelijk kennisdeling tussen de partijen en verzorgt inspiratiesessies, zoals de 'ROADshow voor groene huisvesters'. Woningbouwcorporaties kunnen gebruik maken van deze trainingen.

Lokaal

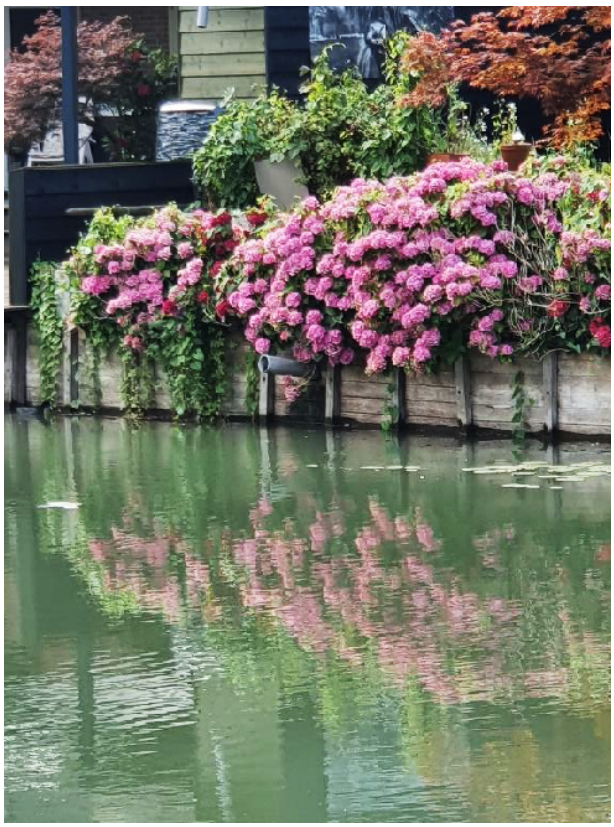
Uit de resultaten van de stresstesten (beschreven in hoofdstuk 4.1 droogte) blijkt dat de kans op verschilzetting door droogte in de gemeente laag tot zeer laag is, hoewel hierbij niet alle factoren zijn meegenomen. Desondanks geven inwoners in de stad Buren wel aan last te hebben van scheurvorming in huizen en merken de woningbouwverenigingen dit ook op. Tussen 2018 en 2020 zijn hier meerdere meldingen bij de gemeente over binnengekomen van inwoners. Om meer inzicht te krijgen in deze problematiek zal intern worden besproken en onderzocht of een loketfunctie kan worden geopend om meldingen over scheurvorming en inklinking te registreren. Daarna kan naar aanleiding van het aantal meldingen worden beslist wat hiermee gedaan zal worden.

In het woningprogramma 2020-2030 van gemeente Buren staat benoemd dat er bij de inrichting van nieuwe plannen zoveel mogelijk rekening gehouden moet worden met het voorkomen van wateroverlast en hittestress. Daarom gaat de gemeente Buren vanaf het najaar van 2021 het gesprek aan met woningbouwcorporaties Thius en Kleurrijk Wonen om hun ambities en de eigen ambities op het gebied van klimaatadaptatie te bespreken. Het doel hiervan is om tot concrete klimaatadaptieve maatregelen te komen om op te nemen in de prestatieafspraken. Voorbeelden hiervan zijn zonweringen, groene daken en natuurlijke erfafscheidingen plaatsen.

In de meerjarige prestatieafspraken 2022-2026 tussen de gemeente en woningbouwcorporaties, vastgesteld in 2021, zijn twee afspraken opgenomen met betrekking tot de LAS en het bijbehorende uitvoeringsplan. De eerste afspraak is als volgt en geldt voor de jaren 2022-2026: *De gemeente werkt de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) Rivierenland, die in 2021 is vastgesteld door de gemeente Buren, uit in een Lokale Adaptatie Strategie (LAS). Corporaties worden uitgenodigd deel te nemen aan de gesprekstafels om te komen tot een LAS en bijbehorend uitvoeringsplan. De gezamenlijke afspraken die voortvloeien uit dit proces en gerelateerd zijn aan volkshuisvesting en het bezit van de corporaties worden jaarlijks opgenomen in de prestatieafspraken. Hiernaast spelen er regionale ontwikkelingen die ook van invloed kunnen zijn op de meerjarige afspraken tussen gemeente Buren en corporaties. Een voorbeeld hiervan zijn de bijeenkomsten die worden georganiseerd door de provincie om gezamenlijk met de gemeenten te versnellen op een klimaatrobuuste omgeving.*

Daarnaast is de volgende afspraak opgenomen voor het jaar 2022: *De gemeente werkt in samenspraak met andere partijen, waaronder de corporaties, de LAS en het bijbehorend uitvoeringsplan verder uit en streeft ernaar deze medio 2022 voor te kunnen leggen aan de raad ter vaststelling*.

Naast het maken van afspraken over klimaatbestendig wonen wordt ook het gesprek met de woningbouwcorporaties aangegaan over inwonersparticipatie. Meerdere inwoners benoemen in de vragenlijst klimaatadaptatie dat droogte in de tuinen een steeds groter probleem wordt. Daarom wordt door de gemeente het gesprek aangegaan met de woningbouwcorporaties om een actie als het NK tegelwippen te organiseren om inwoners op een leuke manier te stimuleren om hun tuinen te vergroenen, zelf hemelwater op te slaan en steen eruit te halen.

Figuur 12 In de kern Lingemeer vangen veel huizen het regenwater op via buizen, waarna het wordt afgevoerd naar de singels (foto: Belangenvereniging Villapark Lingemeer)

5.5 Economie

Bedrijventerreinen zijn meestal logistiek efficiënt ingericht en daardoor gevoelig voor de klimaateffecten. Zo hebben de terreinen vaak te maken met hittestress en wateroverlast bij extreem weer door verstening. Een groenblauwe inrichting kan juist zorgen voor wateropvang, waterafvoer en verkoeling. Daarnaast biedt het aanpakken van terreinen ook kansen voor de biodiversiteit en een verhoogd welzijn bij medewerkers. Zo kunnen de terreinen zo worden ingericht dat zij uitnodigen tot bewegen en stress verlagen. Zelfs het uitzicht op groen zorgt ervoor dat werknemers hun werk beter kunnen doen en het werk meer waarderen. Ook kunnen bedrijventerreinen een fijne plek zijn voor insecten en andere dier- en plantensoorten.

Regionaal

Het RAS speerpunt 3 ‘Klimaatadaptief handelen stimuleren bij inwoners en bedrijven’ wordt vorm gegeven door middel van een regionale communicatiestrategie. Vanuit de regionale communicatiestrategie wordt in 2022 ingezet op het informeren van inwoners. Daarna is er een grote kans dat het informeren van ondernemers het jaar erna wordt opgestart. In de gemeente Buren wordt ook gevoeld dat informeren naar ondernemers over klimaatadaptatie gewenst is. Om zoals gezegd ondernemers niet te ‘overspoelen’ met duurzaamheidsinformatie en om gebruik te maken van de regionale ondersteuning zal Buren indien mogelijk aanhaken bij het regionale communicatie traject en aandacht vragen voor het informeren van ondernemers. Wanneer blijkt dat er in 2023 of 2024 geen regionaal communicatietraject naar ondernemers wordt opgezet over klimaatadaptatie zal Buren hier zelf naar kijken.

Lokaal

In Buren bevinden zich vier bedrijventerreinen: in Lienden, Maurik, Buren en Beusichem. De gemeente wil inzetten op het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen. Om te zorgen dat de bedrijventerreinen klimaatbestendig worden wil de gemeente gebruikt maken van het programma ‘toekomstbestendige bedrijventerreinen’ van de Provincie Gelderland. De provincie biedt (financiële) ondersteuning voor de realisatie van fysieke maatregelen voor onder andere klimaatadaptatie. Daarnaast wordt uitgezocht of de DPRA impulsgelden ook geschikt zijn voor cofinanciering. Uit de stresstest wateroverlast bij hoosbuien blijkt dat het bedrijventerrein in Buren een hoge kans heeft dat water enkele gebouwen binnendringt. Bij het bedrijventerrein Doejenburg II in Maurik is dit minder het geval. Wanneer een bedrijventerreinen ‘toekomstbestendig’ wordt gemaakt wordt daarom ook gekeken naar waar de prioriteiten liggen.

Op het bedrijventerrein Doejenburg II in Maurik is een parkmanagement-organisatie aangesteld. De gemeente zal met het parkmanagement in gesprek gaan over de mogelijkheden voor toekomstbestendig maken van het bedrijventerreinen. Daarbij worden maatregelen voor klimaatadaptatie besproken, voornamelijk gericht op verkoeling en de opvang en infiltratie van regenwater. Wateroverlast tegengaan speelt minder op dit terrein. Andere duurzame maatregelen, zoals energieopwekking en biodiversiteit, kunnen hieraan worden gekoppeld. Na het onderzoeken van de mogelijkheden voor Doejenburg II, samen met het parkmanagement, zal bekeken worden welke andere bedrijventerreinen op welke manier klimaatbestendig gemaakt kunnen worden. Als eerste zal dan naar het bedrijventerrein in Buren worden gekeken vanwege een gesprek dat al met deze ondernemers is gevoerd.

Daarnaast wordt voor nieuwe terreinen, net als met andere nieuwe projectontwikkelingen, aangehaakt bij de regionale ontwikkelingen voor groennormen en ontwerpprincipes. Meer hierover is te vinden in *hoofdstuk 4.3 wonen*. Zoals hierboven genoemd zal ook lokaal worden ingezet op het geven van informatie aan ondernemers over klimaatadaptatie. Dit zal worden afgestemd met het regionale communicatietraject. Als dit niet mogelijk is wordt bekeken of informatie over klimaatadaptatie kan worden gegeven op de ondernemersavonden in samenhang met andere duurzaamheidsonderwerpen.

5.6 AGRARISCH

Door klimaatverandering krijgen landbouw en tuinbouw vaker last van extreme weersomstandigheden, zoals hittestress, stormschade, hagelschade, vorstschade, droogte en overstromingen. Deze effecten kunnen de opbrengst van de oogst verminderen. Ook komt er meer ruimtelijke concurrentie in het landelijk gebied. Zo worden sommige gebieden aangewezen als potentieel drinkwatergebied, waardoor de tuinders minder gebruik kunnen maken van het bronwater in tijden van droogte.

Regionaal

Regionaal wordt RAS speerpunt 6: 'We stellen perspectieven op voor de klimaatbestendige inrichting van de land- en tuinbouw voor de langere termijn' uitgewerkt. Om verder richting te geven aan het speerpunt is een regionale ambtelijke werkgroep landelijk opgesteld. Onlangs zijn ook de provincie Gelderland, LTO en Staatsbosbeheer aangehaakt. Buren neemt deel in de ambtelijke werkgroep landelijk als medetrekker. Vanuit de werkgroep wordt ook afgestemd met de gemeentelijke collega economie en andersom.

Vanuit de werkgroep zijn de eerste gesprekken gevoerd met betrokkenen in de land- en tuinbouwsector. Zoals genoemd in hoofdstuk 4 is de beschikbaarheid tot water in tijden van droogte een probleem. Ook komen er door de hogere temperaturen meer plaagdieren voor. Om de opgaven, ontwikkelingen en stakeholders in het landelijk gebied beter in kaart te brengen laat de kerngroep een pre-verkenning uitvoeren. Hierna wordt een aanpak opgesteld om tot een netwerkstructuur te komen. De uitgangspunten hierbij zijn dat er in de regio al diverse projecten lopen gericht op klimaat en het landelijk gebied en de werkgroep hier zo veel mogelijk bij wil aanhaken. Daarnaast moeten andere partners dan de overheid in het netwerk zitten om breed draagvlak te creëren.

Lokaal

Aangezien er regionaal al veel klimaatbestendige maatregelen worden getroffen ligt de prioriteit lokaal nu niet op het stimuleren van klimaatbestendige landbouw. In de toekomst kan dit veranderen wanneer regionale ontwikkelingen ook lokale aandacht vragen. Een eerste voorbeeld is de verdere ontwikkeling van teeltondersteunende voorzieningen (TOV's). Het Fruitpact en de Laanboompact geven aan dat de noodzaak voor TOV's steeds belangrijker wordt vanwege de toenemende plagen en de extremere weersomstandigheden. Deze voorzieningen zorgen voor een grotere oogstopbrengst en minder noodzakelijkheid tot chemische gewasbescherming. Voorbeelden zijn regenkappen, hagelnetten en kassen. Deze voorzieningen leveren dilemma's op met betrekking tot landschappelijke inpassing. De gemeente blijft daarom aangehaakt in gesprekken onder andere vanuit het oogpunt van klimaatadaptatie. Indien deze ontwikkelingen vragen om maatregelen zal hier verder op worden ingezet. Een voorbeeld kan het informeren van inwoners zijn over het nut van deze teeltondersteunende voorzieningen in relatie tot klimaatverandering.

5.7 Natuur

Klimaatverandering en bijbehorende weersextremen hebben impact op de natuur. Een belangrijke verandering in de natuur is de migratie van soorten. Zo zullen nieuwe soorten vestigen in Nederland die goed tegen warmte kunnen en andere soorten zullen verdwijnen, waardoor ecosystemen veranderen. De snelheid waarmee dit gebeurt, is een probleem voor de natuur om zich aan te passen en hierdoor kan de biodiversiteit verminderen. Ook wordt de natuur minder weerbaar. Veel natuurgebieden zijn klein en niet aaneengesloten, waardoor een droge zomer veel effect heeft. Diersoorten kunnen dan niet makkelijk verplaatsen naar een natter en koeler gebied.

Regionaal

Het speerpunt 7: 'We stellen perspectieven op voor de klimaatbestendige inrichting van de natuur voor de langere termijn' heeft betrekking op het thema natuur en klimaatadaptatie. Om dit speerpunt verder uit te werken is een regionale werkgroep landelijk opgesteld. Hieraan is ook het regionale speerpunt voor land- en tuinbouw gekoppeld. Meer hierover staat benoemd in hoofdstuk 5.6 agrarisch. Vanuit de werkgroep wordt ook afgestemd met de gemeentelijke collega natuur en andersom.

Lokaal

Het hebben van meer groen en meer bomen wordt door de inwoners in de vragenlijst klimaatadaptatie het meest genoemd als idee om zo snel mogelijk klimaatbestendig te worden. Ook vinden zij meer openbaar groen hebben om de omgeving te verkoelen de beste maatregel. Om meer inzicht te krijgen in het openbaar groen van de gemeente, maar ook in het groen op privé terreinen, doet de gemeente Buren mee met de Groene Stad Challenge. Met behulp van deze analyse krijgt de gemeente meer inzicht in hoe veel groen aanwezig is en kan zij de maatregelen daarop aanpassen. Openbaar groen kan op meerdere manieren worden vergroot, bijvoorbeeld met verticaal groen, groene daken en het planten van bomen.

Figuur 13 Het plaatsen van bomen op versteende plekken - zoals op de foto door de wethouder duurzaamheid en beleidsmedewerker groen van Buren samen met basisschoolkinderen wordt gedaan - heeft naast het vergroten van biodiversiteit veel klimaatbestendige voordelen zoals het bieden van schaduw en vergroten van infiltratie van regenwater in de grond

Het type groen dat gebruikt wordt zal intern worden afgestemd, met een voorkeur voor inheems en klimaatbestendig. Meer vegetatie is een erg gewenste maatregel om hittestress en wateroverlast tegen te gaan door infiltratie in de bodem, verkoeling door verdamping en het bieden van schaduw. Aan de andere kant vragen bomen en planten ook veel water. Bij het plaatsen van groen moet hier rekening mee worden gehouden door het type vegetatie af te stemmen op de waterbeschikbaarheid en een goede watervoorziening aan te leggen. Om integraliteit te verhogen is het van belang dat ook wordt gekeken naar andere domeinen. Zo zet de gemeente Buren in op het koppelen van vergroening aan maatregelen tegen wateroverlast, bijvoorbeeld door groene, natuurvriendelijk beplante wadi's aan te leggen. Dit geeft biodiversiteit in de wijken een kans. Ook zal intern afstemming tussen het uitvoeringsplan van de LAS en het Biodiversiteitsplan worden gezocht. Dit plan wordt door meerdere regionale gemeenten vanuit de regiodeal opgesteld in 2022.

Aangezien regionaal met de natuurbeheerders wordt samengewerkt en Buren hier ook bij betrokken is, zet de gemeente lokaal vooral in op het vergroten van natuur in de wijken, participatie van inwoners en meekoppelen van natuur bij andere domeinen. Inwoners hebben aangegeven dat zij graag zien dat burgerparticipatie een proces van onderaf is. Daarom zal Buren in het communicatie- en participatieplan voor klimaatadaptatie ook groen en natuur laten terugkomen.

5.8 Recreatie

Regionaal

Recreatie is geen thema waar een speerpunt voor is opgenomen in de RAS samenwerkingsagenda.

Lokaal

Buren heeft meerdere recreatieplassen die belangrijk zijn voor inwoners en toeristen om op warme dagen verkoeling te zoeken. Deze plassen, net als het Eiland van Maurik, zijn een focuspunt in de Visie Recreatie en Toerisme. Klimaatverandering kan invloed hebben op recreatie. Zo blijkt uit de stresstesten dat het zwemwater in de gemeente zal opwarmen in de komende vijftig jaar en dat hierdoor de kwaliteit van het water kan worden verminderd. Ook worden er meer warme dagen voorspeld, waardoor meer behoefte is aan schaduw en waterdrinkpunten. De prioriteiten liggen daarom nu bij het informeren van bezoekers over de waterkwaliteit (onder andere over blauwalg), onderzoeken of er meer schaduwplekken op recreatieterreinen nodig zijn en of er maatregelen zijn die positieve invloed hebben op de beheerkosten. Ook wordt bij het opstellen van de lokale hitteplannen aandacht gevraagd voor een hitteprotocol op evenementen. Wanneer in de toekomst de klimaateffecten in de recreatiegebieden groter worden of wanneer meer toeristen de gemeente bezoeken kunnen andere maatregelen verder worden onderzocht.

Figuur 14 Jutterseiland is een speeleiland op recreatiepark de Meent in Beusichem en een belangrijke recreatieplek voor kinderen en volwassenen. Het speeleiland is klimaatbestendig ingericht met ruimte voor water, schaduwplekken en natuur.

5.9 Overig

5.9.1 Veiligheid en vitale en kwetsbare functies

Regionaal

Voor het uitwerken van het thema veiligheid en vitale en kwetsbare functies ligt vooral een rol bij de veiligheidsregio Gelderland-Zuid. De twee speerpunten van de RAS die hierbij horen zijn 8 ‘We hebben de klimaatkwetsbaarheden van de vitale en kwetsbare functies in onze regio in beeld en geanalyseerd’ en 9 ‘We hebben stakeholders actief betrokken in onze ambitie en strategie om alle relevante, vitale, kwetsbare functies voldoende te beschermen’.

In een regionale werkgroep worden de speerpunten uitgewerkt. De regionale werkgroep is nog niet opgestart.

Lokaal

Aangezien de inwoners van Buren veiligheid en kwetsbare functies als belangrijk thema zien zal er vanuit Buren regionaal wel aandacht gevraagd worden voor het oppakken van dit speerpunt en het starten van de regionale werkgroep. Ook vraagt Buren om betrokken te blijven bij de regionale ontwikkelingen, zodat het gemeentelijk kan worden afgestemd.

5.9.2 Energietransitie

Regionaal

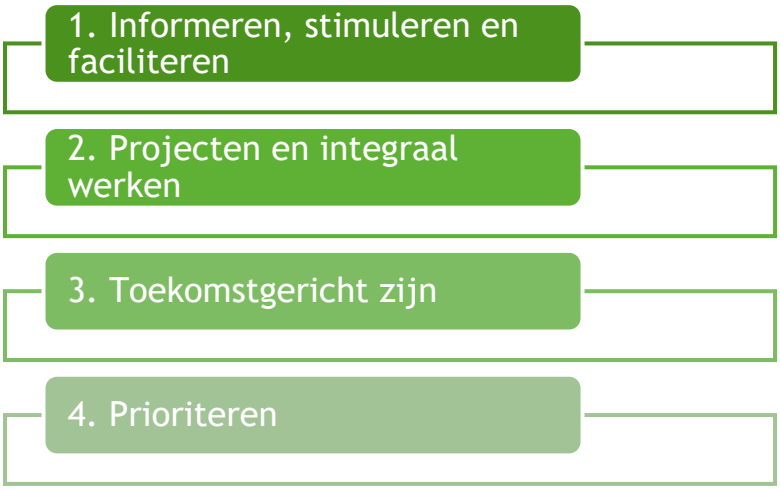
Aan het thema energietransitie is geen RAS speerpunt gekoppeld.

Lokaal

Lokaal zal de gemeente verkennen of maatregelen voor klimaatadaptatie ook aan de energietransitie kunnen worden gekoppeld. Klimaatmitigatie (verminderen van de uitstoot van broeikasgassen) en klimaatadaptatie (aanpassen van de leefomgeving aan het veranderende klimaat) worden door velen vaak met elkaar verward. Dit biedt kansen om beide onderdelen van duurzaamheid te combineren.

Zo wordt er door een toenemende hitte meer behoefte aan energie verwacht voor koeling, zoals airconditioning. Klimaatbestendig ontwerp zoals vegetatie en waterbuffering kunnen juist zorgen voor een natuurlijke verkoeling van de omgeving. Ook kunnen (blauw)groene daken en zonnepanelen elkaar versterken. De straling van de zon is bij groene daken hoger, doordat het meer zonlicht reflecteert. Het groen zorgt dat het dak een lagere temperatuur heeft, waardoor het rendement van zonnepanelen wordt verhoogd. Nieuwe vormen van energiewinning bieden ook kansen. Thermische energiewinning uit oppervlaktewater zorgt voor een lagere watertemperatuur, wat voor een betere waterkwaliteit en verminderde kans op blauwalg zorgt. Hiernaast kan bij het aanleggen van een warmtenet door het openbreken van de straat ook worden gekeken naar mogelijkheden voor vergroenen of het plaatsen van waterdoorlatend asfalt. In de gemeente Buren zal er naar worden gestreefd om meekoppelkansen te onderzoeken en zo veel mogelijk te benutten. Zeker in relatie tot de doelstellingen bij het thema economie om ondernemers te informeren over de baten bij de koppeling tussen duurzame energie en klimaatadaptatie.

6 STRATEGIELIJNEN

Figuur 12 De strategielijnen van de LAS

6.1 INFORMEREN, STIMULEREN EN FACILITEREN

Buren kan alleen klimaatbestendig zijn en worden als zij samen met de inwoners, bedrijven en andere betrokkenen optrekt. Iedereen heeft immers te maken met de gevolgen van klimaatverandering en kan ook bijdragen aan de oplossing. Zo is het vergroenen van tuinen en bedrijven- en schoolterreinen iets waar de inwoners en ondernemers zelf de regie over hebben. De gemeente heeft hierbij een informerende, stimulerende en faciliterende rol. Door de inwoners meer bewust te maken van het thema klimaatadaptatie kan de gemeente actiebereidheid vergroten. Samenwerken en het koppelen van doelstellingen van verschillende partijen is hierin belangrijk.

6.2 PROJECTEN EN INTEGRAAL WERKEN

Klimaatadaptatieve maatregelen staan nooit alleen. Deze maatregelen worden uitgevoerd op verschillende domeinen, zoals de openbare ruimte, wonen en natuur. Daarnaast bieden projecten op het gebied van klimaatadaptatie kansen voor het koppelen van biodiversiteit en gezondheid. Er gebeurt al veel en het is belangrijk om overzicht te bewaren om integraal werken binnen de gemeente mogelijk te maken. Binnen de gemeente is daarom een ambtelijke werkgroep klimaatadaptatie opgezet, wat bijdraagt aan de integraliteit.

6.3 TOEKOMSTGERICHT ZIJN

De gemeente moet zich voorbereiden op een klimaat dat in toenemende mate verandert. Uitgangspunten hierbij zijn de huidige inzichten en voorspellingen ten aanzien van het veranderende klimaat. In de regio wordt toekomstgericht gewerkt door klimaatadaptatiemaatregelen waar mogelijk te borgen in nieuwbouw en herinrichtingsprojecten. Ook maakt de gemeente prestatieafspraken met woningcorporaties. Om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen en gevolgen evalueert de gemeente de LAS driejaarlijks binnen de ambtelijke werkgroep klimaatadaptatie, in samenspraak met de raadswerkgroep klimaatvisie, en stelt deze zonodig bij.

6.4 PRIORITEREN

Vanwege beperkte middelen en capaciteit wordt geprioriteerd op het uitvoeren van maatregelen. De gemeente gebruikt de stresstesten, klimaatgesprekken en inbreng van inwoners en ondernemers om te bepalen welke thema's voorrang krijgen en welke maatregelen waar het eerst moeten worden uitgevoerd. Hierbij is kerngericht werken van belang. Daarnaast worden enkele thema's ook regionaal opgepakt en is het vanwege capaciteit en uniformiteit goed om hierbij aan te sluiten.

7 Plan van aanpak uitvoeringsplannen

Om de doelstellingen en ambities in de Lokale Adaptatie Strategie in de praktijk te brengen wordt een uitvoeringsplan op verschillende ambitieniveaus geschreven. Dit plan wordt medio 2022 voorgelegd aan de gemeenteraad. Daarnaast worden ook al enkele acties opgezet met het huidige budget voor klimaatadaptatie, lokaal en regionaal. Naast de acties hieronder worden ook de mogelijke maatregelen verkend en gesprekken aangegaan met andere betrokkenen.

7.1 Acties en activiteiten

Om de doelstellingen en ambities in de Lokale Adaptatie Strategie in de praktijk te brengen wordt een uitvoeringsplan op verschillende ambitieniveaus door de werkgroep klimaatadaptatie geschreven. Deze werkgroep bestaat uit medewerkers van de gemeente Buren op relevante beleidsterreinen, zoals wonen, economie en openbare ruimte. Een voorbeeld van maatregelen die in het uitvoeringsplan kunnen voorkomen is te vinden in bijlage 9. Na maart 2022 zullen de gemeenteraad en de inwoners worden gevraagd inbreng te leveren op de uitgewerkte maatregelen.

Het uitvoeringsplan wordt medio 2022 voorgelegd aan de gemeenteraad. Naast het uitvoeringsplan wordt een communicatie- en participatieplan geschreven, om bij te voegen aan de LAS.

Voor het uitvoeringsplan staat voor nu in ieder geval op de planning:

- Gemeentebreed maatregelenplan wateroverlast met adviesbureau opstellen inclusief prioritering
- Aansluiten bij regionale gesprekken groennormen ontwikkelaars
- De eerste gesprekken met de woningbouwcorporaties om te komen tot jaarlijkse prestatieafspraken over wonen
- Opstart gesprekken met parkmanagement over klimaatbestendig bedrijventerrein
- Deelnemen aan bijeenkomsten opstellen lokale hitteplannen
- Met de regionale werkgroep landelijk een pre-verkenning laten uitvoeren

Hiernaast worden de mogelijke maatregelen verkend en gesprekken aangegaan met andere betrokkenen.

Daarnaast worden ook al in het eerste deel van 2022 acties opgezet met het huidige budget voor klimaatadaptatie, lokaal en regionaal.

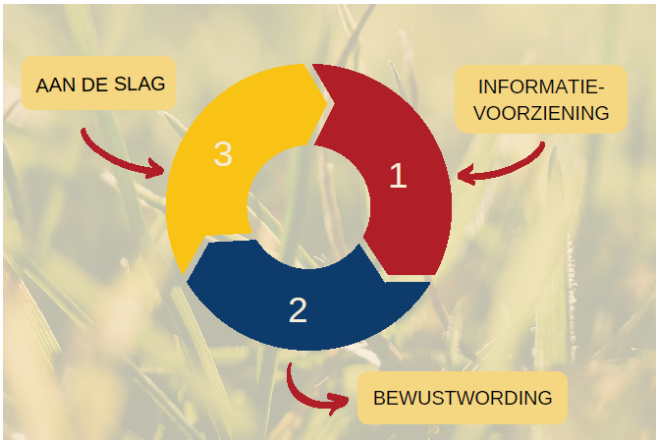
- Buren neemt deel aan de Groene Stad Challenge om inzichten te krijgen in het groen van de dorpen en stad. De eerste resultaten worden in 2022 bekend gemaakt.
- Gemeente Buren start met NK tegelwippen om inwoners te stimuleren om tegels in hun tuin te vervangen voor groen.

7.2 COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE

Buren kan alleen klimaatbestendig zijn en worden als samen wordt opgetrokken met de inwoners, bedrijven en andere betrokkenen. Iedereen krijgt namelijk meer te maken met de gevolgen van klimaatverandering. Groene tuinen en bedrijven- en schoolterreinen spelen een belangrijke rol in het verminderen van mogelijke overlast en inwoners en ondernemers hebben hier zelf de regie over. Daarom is communicatie en participatie een belangrijk onderdeel van de lokale klimaatadaptatie strategie van Buren en het uitvoeringsplan.

In regionaal verband wordt participatie uitgewerkt naar aanleiding van RAS speerpunt 3: 'We willen klimaatadaptief handelen stimuleren bij inwoners en bedrijven in de regio (participatie)'. Ook in de gemeente Buren wordt dit punt als belangrijk gezien. Voor communicatie en participatie wordt de strategielijn 'informeren, stimuleren en faciliteren' gebruikt en hieronder uiteengezet. Onderdeel hiervan is het opstellen van een communicatie- en participatieplan in 2022, gekoppeld aan het uitvoeringsplan.

De drie pijlers *informeren, stimuleren en faciliteren* sluiten aan bij de compacte communicatiestrategie duurzaamheid waarin drie doelen staan benoemd. Als eerste is de informatievoorziening naar inwoners belangrijk, net als de transparantie over eigen werk. Ten tweede is het doel dat inwoners zich bewuster worden van klimaatverandering. Als derde wordt gestimuleerd dat inwoners zelf aan de slag gaan met duurzaamheid en ook weten hoe dat kan.

Figuur 16 De drie doelen van de compacte communicatiestrategie duurzaamheid

Informeren

De inwoners in Buren zijn meermaals geïnformeerd dat de gemeente een lokale adaptatie strategie en bijbehorend uitvoeringsplan aan het opstellen is, waarbij inbreng van inwoners (door middel van de vragenlijst) is meegenomen.

In de regionale RAS groep is een werkgroep communicatie opgesteld om inwoners meer te betrekken bij klimaatadaptatie. Zij hebben een communicatiebureau ingeschakeld om een campagne op te starten. De huidige en eerste campagne is vooral gericht op bewustwording bij inwoners en informatie geven over wat inwoners zelf kunnen doen. In de vragenlijst klimaatadaptatie is nagevraagd hoeveel inwoners behoefte hebben aan meer informatie over klimaatadaptatie. Met als resultaat ongeveer de helft van de inwoners. Het liefst ontvangen zij de informatie via een nieuwsbrief. Ook de plaatselijke krant, de website van de gemeente, informatieavonden en huis-aan-huis bladen zijn gewenste kanalen.

Onderdeel van de regionale campagne is een *swipocratie* (digitale participatie tool), het instellen van klimaatambassadeurs en het opstarten van een website (https://www.klimaatactiefrivierenland.nl/). Om het een en ander af te stemmen is er contact tussen deze regionale werkgroep en medewerkers van Buren. Zo kan Buren publicatiemomenten over klimaatadaptatie plannen en gebruik maken van de beschikbare toolkit. In 2022 kan Buren ook de klimaatbestendige pop-up tuin gebruiken bij campagnes. Het publiceren van berichten uit de campagne wordt zo veel mogelijk afgestemd op

lokale activiteiten in Buren, weersextremen (hittegolven, periodes van droogte etc.) en nieuws over lokale en regionale maatregelen voor klimaatadaptatie. Een voorbeeld is de content voor wateroverlast koppelen aan lokale situaties, zoals de extreme wateroverlast die in Lienden voorkwam in 2021. Verdere regionale campagnes zullen naar verwachting ook gericht zijn op informeren met aandacht voor ondernemers en parkmanagers. Deze behoefte wordt ook gevoeld door ondernemers in Buren. Daarom zal Buren zich bij de regionale campagnes en ontwikkelingen hierover aansluiten.

Stimuleren

In de verschillende thema's in de LAS zijn al veel prioriteiten genoemd, waarbij ook een rol voor inwoners kan liggen. Denk aan verticaal groen, opslag van hemelwater en aanleggen van groenblauwe daken. Dit zijn maatregelen die in de openbare ruimte kunnen worden uitgevoerd, maar ook op privéterreinen en in tuinen. Meerdere inwoners hebben zelf al aangegeven ook te willen handelen. Om inwoners hierbij te ondersteunen en verder te stimuleren wordt bij het uitvoeringsplan een communicatie- en participatieplan opgesteld door de ambtelijke werkgroep klimaatadaptatie, de vakgroep communicatie en de kernregisseurs. Een eerste activiteit is het NK tegelwippen, waaraan Buren in 2022 voor de eerste keer zal meedoen. Tijdens deze activiteit wordt ook actief de samenwerking gezocht met een andere relevante partij, zoals de woningbouwverenigingen. Capaciteit is een probleem in de gemeentelijke organisatie en ondersteuning kan gewenst zijn in het opstarten van activiteiten. Daarom wordt gekeken of externe ondersteuning hulp kan bieden. Een organisatie zoals Steenbreek ondersteunt gemeenten met een klimaatadaptatie activiteitenpakket.

Faciliteren

De gemeente zal ook klimaatbestendige activiteiten bij inwoners faciliteren. Voorbeelden zijn subsidies op groene daken, samenwerkingen met andere organisaties aangaan om inwoners korting te geven op het aanschaffen van een boom of regenton en inwoners de kans te geven een stukje 'openbare ruimte' te beheren, zoals een geveltuin of buurtgroen. Samen met de kernregisseurs wordt gekeken waar behoefte aan is en of dit verschilt per kern. In het uitvoeringsplan zal hier een keuze in moeten worden gemaakt. Bij het faciliteren van activiteiten wordt ook samenwerking gezocht met organisaties die kennis en ondersteuning kunnen bieden, bijvoorbeeld in het opstarten van een buurttuin (Leefbaarheidsalliantie Gelderland) of het aanleggen van een groen dak (Natuur & Milieu).

Vakgroep communicatie

In het verdere traject om de gemeente Buren klimaatbestendig te maken ligt er een belangrijke rol voor informatie, communicatie en participatie. In het voortraject van de LAS is dat al gebeurt door informatie op te halen bij inwoners door middel van het verspreiden van een vragenlijst en swipocratie. Om de communicatie naar en participatie van inwoners doelgericht te houden wordt er met de vakgroep communicatie een communicatie- en participatieplan geschreven. Dit ook om gemeentelijke inzet te kunnen plannen. Hierin worden de campagnes en acties beschreven die voor en samen met de inwoners in de komende jaren worden uitgevoerd. Dit plan wordt gekoppeld aan het uitvoeringsplan en heeft als uitgangspunt: "beter goed informeren, dan te veel informeren", zodat de inwoners niet worden 'overspoeld' met duurzaamheidsinformatie. Om doelmatig campagnes op te zetten wordt aangesloten bij een aantal landelijke campagnes mede omdat dat de aandacht versterkt en het minder gemeentelijke inzet vraagt. Een voorbeeld is aansluiten bij landelijke campagnes van stichting Steenbreek.

Kernregisseurs

Bij de LAS zijn de kernregisseurs betrokken door te informeren welke inwoners nu al klimaatbestendig bezig is. Zij hebben geholpen bij het verspreiden van de vragenlijst om inbreng op te halen voor deze strategie. Bij het opstellen van het uitvoeringsplan zullen de kernregisseurs verder worden betrokken. Zo wordt in het communicatie- en participatieplan gekeken of er behoefte is aan andere maatregelen in de verschillende kernen. Ook bij het ophalen van informatie zal worden afgestemd welk communicatiekanaal in welke kern geschikt is. Bij het uitvoeringsplan worden ook de kernregisseurs betrokken en spelen de uitgangspunten uit de Nota Kerngericht Werken zeker een rol. Dit zijn; 1. 'Inwoners en de gemeente werken samen als partners' 2. 'Inwonersinitiatieven krijgen ruimte' 3. 'We leveren maatwerk naar de kernen'.

7.3 Kosten en dekking

De verdere en structurele dekking, mede gezien de financiële situatie en de beperkte middelen vanuit het rijk voor deze landelijke opgaven, vormt nog een uitdaging voor de komende jaren. In feite gaat het in deze LAS en het eerste uitvoeringsplan om de financiering van een eerste inhaalslag voor het klimaatbestending maken van de bestaande ruimtelijke omgeving. Zo is er voor de verdere stappen in de adaptatie nodig na te gaan hoe de verdere en meer structurele kosten voor klimaatmaatregelen gedekt kunnen worden. In de kadernota zal als nieuw beleid 2023 of anders in het uitvoeringsplan een voorstel gedaan worden voor de aanvullende dekking van de projectkosten als andere dekkingsmogelijkheden onvoldoende blijken voor de noodzakelijke klimaatmaatregelen.

DPRA impulsgelden

Vanaf 2021 tot 2027 kunnen gemeenten, provincies en waterschappen gebruik maken van de landelijke DPRA impulsregeling. Deze rijksbijdrage is bedoeld om klimaatadaptieve maatregelen te versnellen en betreft alleen de (extra) kosten voor maatregelen tegen wateroverlast, droogte en het verminderen van het overstromingsrisico in de openbare ruimte. Maatregelen tegen hittestress vallen niet primair onder de impulsregeling.

Voor Buren is een gedrag gereserveerd van € 358.721. Minimaal 67% van de kosten moeten worden bijgelegd door de gemeente zelf. De rijksbijdrage levert namelijk 1/3 cofinanciering en stelt als voorwaarde dat de maatregelen voor 31 december 2027 zijn uitgevoerd.

De gemeente Buren wilt de impulsgelden deels gebruiken voor het uitvoeren van maatregelen tegen wateroverlast om een deel van de kosten te dekken. Ook zal de gemeente verkennen of klimaatbestendige maatregelen op bedrijventerreinen mede gedekt kunnen worden uit de DPRA gelden. In het uitvoeringsplan zal dit als totaal kostenoverzicht met bijbehorende dekking in beeld worden gebracht.

Budget gemeente

In de begroting van Buren is nu structureel € 50.000 per jaar opgenomen voor het uitvoeren van klimaatbestendige maatregelen. Hiervan moet jaarlijks structureel € 15.000 worden gereserveerd voor de bijdrage aan de werkregio Klimaat Actief Rivierenland (KAR), waaraan Buren deelneemt. De KAR is de ambtelijke werkregio van de RAS. Daarnaast wordt er jaarlijks € 25.000 vanuit dit budget gereserveerd voor de informatie, communicatie met en participatie met inwoners en stakeholders. Het gaat dan ook om het opzetten van campagnes of faciliteren van kleinschalige acties van inwoners zoals het NK tegelwippen. Het resterende bedrag van € 10.000 is jaarlijks nodig voor onvoorziene zaken.

Er zal daarom in de kadernota van nieuw beleid 2023 of anders in het uitvoeringsplan een voorstel gedaan worden om klimaatadaptieve projecten of maatregelen van inwoners te stimuleren, zoals bijvoorbeeld een bijdrage aan het vergroenen van daken.

Subsidie toekomstbestendige bedrijventerreinen

Voor het klimaatbestendig maken van het nieuwe deel van het bedrijventerrein in Doejenburg en mogelijk ook andere bedrijventerreinen wordt gestreefd naar het gebruik maken van een bijdrage regeling van de provincie Gelderland. Dit zal in de verdere uitwerking voor het uitvoeringsplan verder uitgezocht worden. Mogelijk dat ook hierbij de DPRA impulsgelden als co-financieringsstroom een rol kunnen spelen.

Overige subsidies

Mogelijk is dat er in de komende jaren ook andere subsidies beschikbaar komen, bijvoorbeeld van het Rijk en de Provincie Gelderland. Een voorbeeld is de regio deal, waar de gemeente op andere terreinen gebruik van heeft gemaakt. Ook biedt provincie Gelderland financiële ondersteuning bij maatregelen tegen hittestress, omdat hitte niet is opgenomen in de DPRA impulsgelden. Ook is er incidenteel cofinanciering van de provincie voor het vergroenen van schoolpleinen en het aanvragen van een watertappunt. Dit zijn maatregelen die aansluiten bij de LAS. Daarom worden enkele maatregelen zo veel mogelijk gekoppeld aan (co)financieringsmogelijkheden en per jaar uitgevoerd.

Ook worden subsidies beschikbaar gesteld door organisaties genoemd op de duurzaamheidspagina van de website van de gemeente Buren, die mogelijk ook aantrekkelijk zijn voor initiatieven van inwoners en ondernemers.

Huidige middelen meekoppelen

Ten slotte kan klimaatadaptatie in huidige herstructureringsprojecten en onderhoud worden meegenomen. Het gebeurt bijvoorbeeld al dat bij het renoveren van een weg wordt gekeken welk type wegdek het meest verkoelend werkt en of het aanplanten van bomen langs de weg mogelijk is.

Tot slot

Het is denkbaar dat er extra rijksmiddelen beschikbaar komen voor klimaatadaptatie, omdat het onderdeel is van de (landelijke) duurzaamheidsopgave. Die kunnen dan uiteraard voor de verdere uitvoering ingezet worden.

Verder zal bij de rekening 2021 nagegaan worden in hoeverre het mogelijk en nodig is resterende incidentele middelen duurzaamheid (taakveld 7.3 milieu) over te hevelen naar 2022. Dit is dan de eerste basis voor de middelen van circa € 710.000 (66%) die nodig zijn om in aanmerking te komen voor de cofinanciering van de DPRA gelden van € 358.721 (33%). Andere bronnen daarvoor kunnen mogelijk in bestaande beheerbudgetten of andere mogelijke cofinanciering gevonden worden.

In de kadernota kan als nieuw beleid 2023 of anders in het uitvoeringsplan mogelijk ook een voorstel gedaan worden voor de aanvullende dekking van de 66% projectkosten van DPRA- projecten als die eerdere dekkingsmogelijkheden onvoldoende blijken voor de noodzakelijke klimaatmaatregelen.

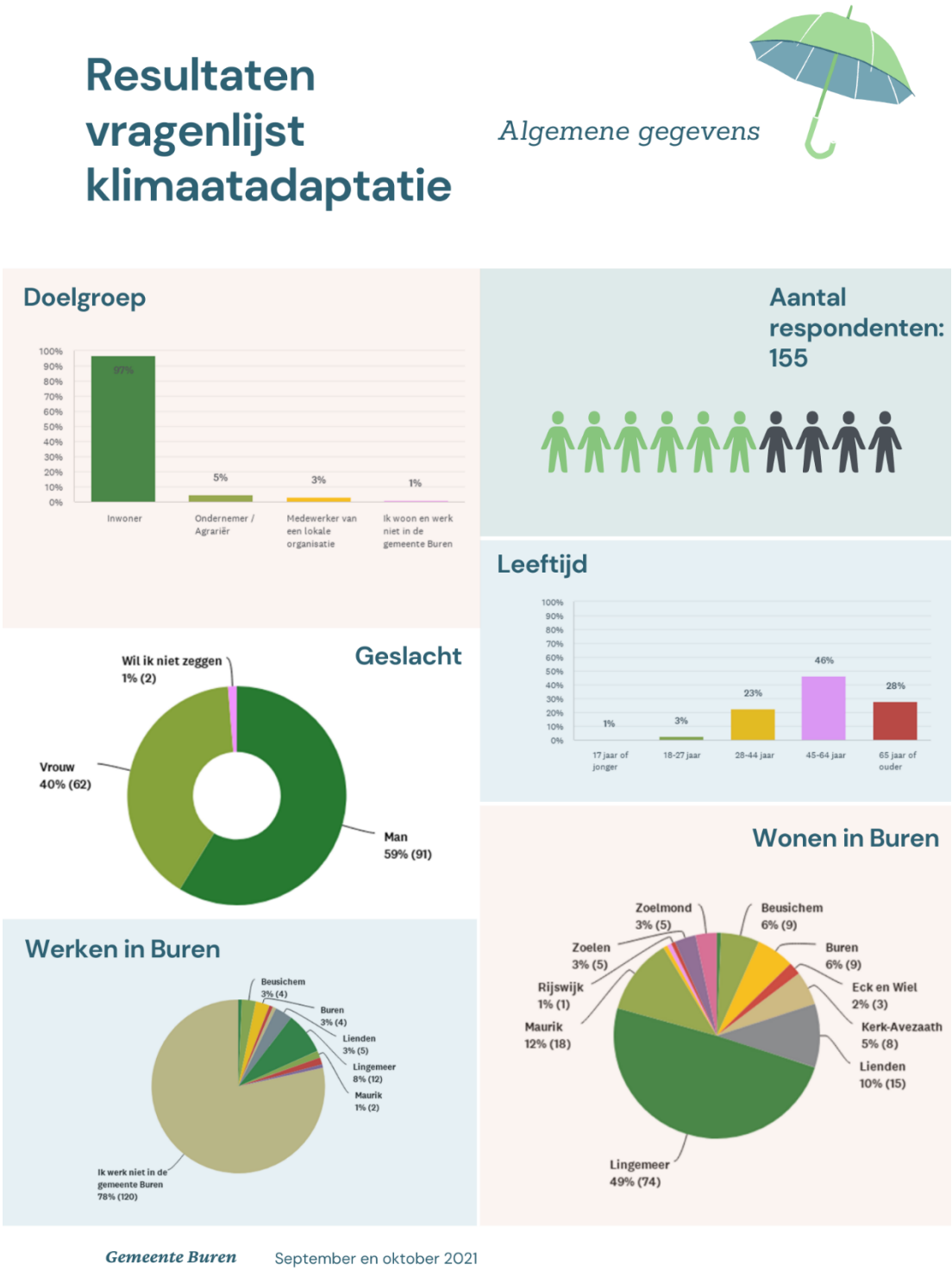
Verder moet ook nagedacht worden over de structurele dekking van klimaatadaptief werken. Zo is er voor de verdere stappen in de adaptatie nodig na te gaan hoe de verdere en meer structurele kosten voor klimaatmaatregelen gedekt kunnen worden. Een voorbeeld met betrekking tot lokaal waterbeheer kan zijn dat die kosten en dekking toegevoegd worden aan het betreffende beheerplan.

7.4 Evaluatie

Het klimaat verandert in toenemende mate. Uitgangspunten voor de LAS zijn de huidige inzichten en voorspellingen ten aanzien van het veranderende klimaat. Sommige gevolgen zijn echter nog onbekend. Daarnaast verandert ook onze samenleving en vindt er veel bedrijvigheid plaats in de gemeente. Het is belangrijk om in te kunnen spelen op gevolgen en ontwikkelingen die nog niet bekend zijn of bekende ontwikkelingen waarvan de prioriteit toeneemt. Dit gaat over de klimaatontwikkelingen net als de ontwikkelingen rond wonen, bedrijven en in de kernen. Daarnaast zal de ambtelijke werkgroep klimaatadaptatie de voortgang van de realisatie van de doelstellingen in de LAS driejaarlijks evalueren. Met behulp van de monitoring en evaluatie zal de gemeente het uitvoeringsplan en wanneer nodig ook de LAS elke 3 jaar actualiseren.

Bijlage 1. Inwonersvragenlijst klimaatadaptatie

Gesloten vragen

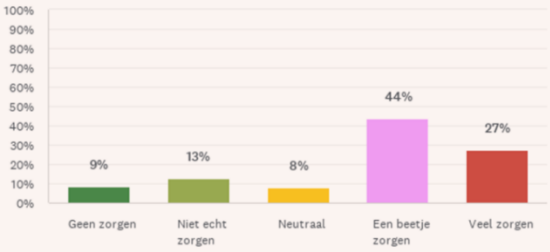
De vragenlijst klimaatadaptatie is ingevuld door 155 inwoners, ondernemers en medewerkers van lokale organisaties. Voornamelijk inwoners hebben de vragenlijst ingevuld. Hierbij is een goede man-vrouw verdeling. De leeftijd van de respondenten ligt hoog, waarbij de groep onder de 28 jaar maar uit 4 procent bestaat. Een groot aantal respondenten woont in Lingemeer, bijna de helft van alle deelnemers.

Resultaten vragenlijst klimaatadaptatie

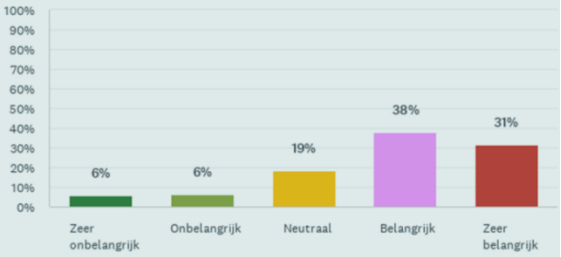
Ervaringen met klimaatadaptatie

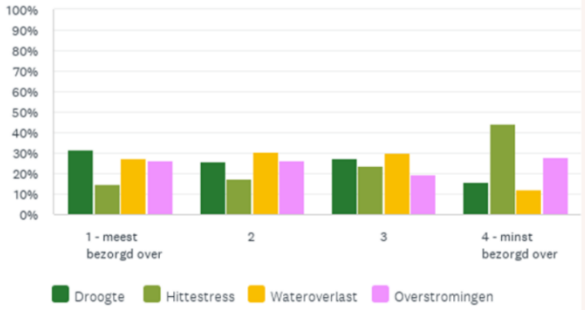
Maakt u zich zorgen over klimaatverandering?

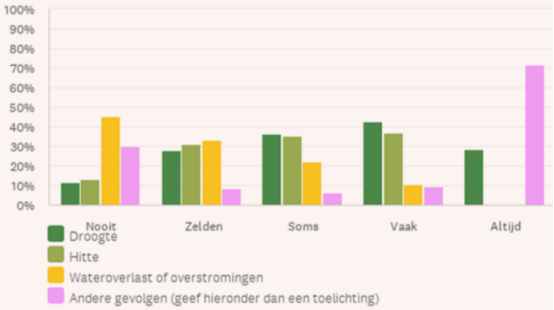
Hoe belangrijk vindt u het dat er meer aandacht komt voor klimaatadaptatie in Buren?

Om welk effect van klimaatverandering heeft u het meeste zorgen?

Hieronder staan mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Hoe vaak heeft u deze in het afgelopen jaar mee gemaakt?

Gemeente Buren September en oktober 2021

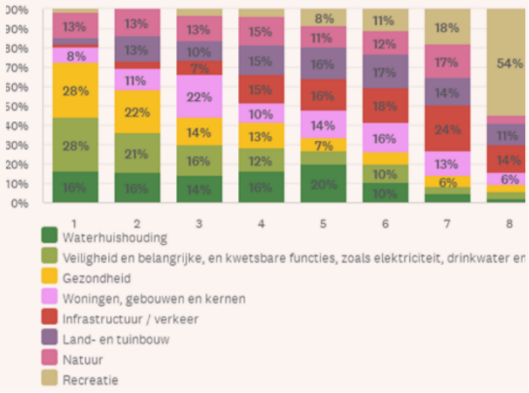
Van de respondenten uit de vragenlijst maakt 71 procent zich een beetje zorgen tot veel zorgen over klimaatverandering. Ook vindt bijna 70 procent het belangrijk dat er in Buren meer aandacht komt voor klimaatadaptatie. De inwoners geven aan dat zij hitte en droogte het afgelopen jaar het meest hebben ervaren en dat wateroverlast en overstromingen meestal zelden of nooit voorkwam. Toch zijn er de minste zorgen over hitte en worden droogte en wateroverlast als problematischer ervaren.

Resultaten vragenlijst klimaatadaptatie

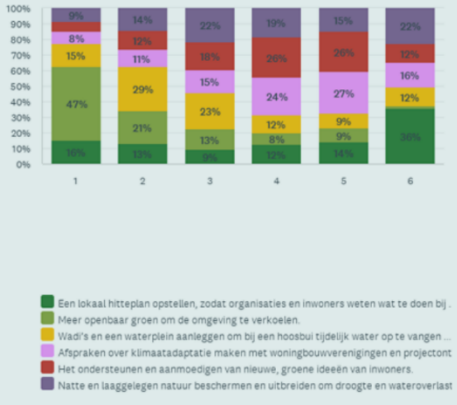
Rol gemeente Buren

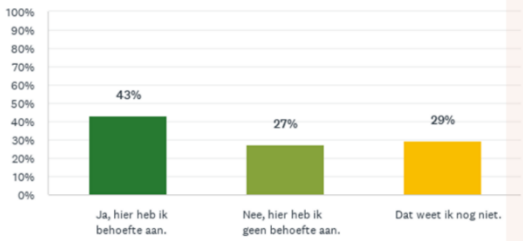
Welk onderwerp moeten we voorrang geven als we maatregelen nemen voor klimaatadaptatie?

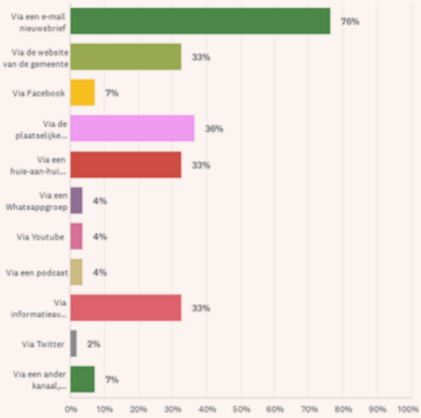
Welke maatregelen die de gemeente kan nemen vindt u het beste?

Heeft u behoefte aan verdere informatie over de gevolgen van klimaatverandering en maatregelen voor klimaatadaptatie vanuit de gemeente Buren?

Via welke kanalen wilt u geïnformeerd worden?

Gemeente Buren September en oktober 2021

Klimaatadaptatie staat bijna nooit op zichzelf. Zo kun je adaptieve maatregelen nemen in de landbouwsector, maar ook op recreatieterreinen. Inwoners zien gezondheid als belangrijkst onderwerp waarin we klimaatbestendige maatregelen moeten nemen. Daarna komen veiligheid en kwetsbare functies en de waterhuishouding op de tweede en derde plek. Bij de maatregelen die de gemeente kan uitvoeren komt meer openbaar groen om de omgeving te verkoelen ruim bovenaan als meest gewenste maatregel. Iets minder dan de helft van de inwoners heeft behoefte aan meer informatie over klimaatadaptatie. Het liefst ontvangen zij dit via een nieuwsbrief. Ook de plaatselijke krant, de website van de gemeente, informatieavonden en huis-aan-huis bladen zijn gewenste kanalen.

Open vragen
Om ideeën en suggesties voor klimaatadaptatie van inwoners, ondernemers en organisaties in de gemeente Buren mee te nemen zijn er open vragen aan de respondenten gesteld over ervaringen met klimaatverandering, plekken die extra aandacht verdienen en tips voor maatregelen.
In onderstaande afbeeldingen komen de meest genoemde antwoorden naar voren.
Vraag 9: *Hieronder staan mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Hoe vaak heeft u deze in het afgelopen jaar meegemaakt? Vul in als u nog andere gevolgen heeft ervaren.*

Bij de vraag over gevolgen van klimaatverandering kwamen er veel antwoorden over een verstoring van het natuurlijk evenwicht van de natuur en minder verschil in de seizoenen. De periodes met droogte, hitte en wateroverlast wisselen elkaar steeds vaker af en het klimaat lijkt van slag te zijn. Ook benoemen meerdere inwoners een lage waterstand bij het Lingemeer, hoog water in de Rijn en de Lek en de hevige valwind met bijbehorende stormschade in juni. Het verdwijnen van insecten, bloemen en biodiversiteit werd ook genoemd, maar insectenplagen lijken toch vaker voor te komen. Enkele inwoners zijn sceptisch en geven aan dat verandering van het klimaat vaker voorkomt tijdens de afgelopen millennia.

Vraag 10: *Kent u een bepaald(e) gebied, dorp of straat waar u veel overlast ervaart van droogte, hitte, wateroverlast of overstromingen? Vul deze in het vak hieronder in en benoem om welke overlast het gaat.*

Meerdere gebieden werden aangewezen waarbij veel overlast werd ervaren. Zoals in de afbeelding te zien is komen droogte en meerdere problemen met water vaak voor. Bomen, de omgeving en de tuin worden door veel inwoners genoemd als oplossing tegen de klimaateffecten. Ook de kernen Lingemeer en Maurik worden vaker genoemd. Dat komt omdat de vragenlijst vaker door inwoners uit deze kern is ingevuld.
De antwoorden zijn ook per kern te bekijken. Als oplossing wordt het stimuleren van inwoners om de tuin te vergroenen benoemt. In Kerk-Avezaath worden de kerk en de Luttervelsestraat specifiek benoemd als plekken waar wateroverlast wordt ervaren. In Lienden is hoog water ervaren langs de rivieren. Ook is overlast ervaren in de Rembrandt van Rijnstraat en worden het gebied Korseborgerd en de Voorstraat erg heet in de zomer en is er sprake van wateroverlast. In de kern Lingemeer is met name de lage waterstand een probleem voor de inwoners. Hierdoor is droogte op de gronden en in de tuinen een probleem. Ook zorgt dat voor inklinking van de bodem en daardoor schade aan de infrastructuur. In Maurik worden allerlei klimaateffecten genoemd, namelijk wateroverlast, angst voor kans op overstroming en doorbraak van de Rijnbandijk, hitte in de woonwijken en droogte in de tuinen en specifiek in de Eendrachtstraat. In Ommeren, Zoelen en Zoelmond hebben inwoners last van droogte in eigen tuin. Verzakkingen van huizen door de lage grondwaterstand speelt volgens een inwoner in de hele gemeente.

Vraag 13: *Welke oplossingen ziet u om de gemeente Buren klimaatbestendig te maken?*
Op de vraag over oplossingen om Buren klimaatbestendig te maken kwamen enorm voor suggesties en ideeën.

Meer groen en meer bomen zijn het meest genoemd als effectieve oplossing voor een klimaatbestendig Buren. Inwoners geven aan dat hierbij gedacht kan worden aan stimuleren en helpen om tuinen te vergroenen; inwoners de ruimte te geven om groen te beheren ten behoeve van de biodiversiteit; de huidige natuur zoals de uiterwaarden behouden; meer groen aan te leggen langs wegen, weides, akkers en woonwijken en; het aanleggen van groen bij nieuwbouw te verplichten. Ook worden oplossingen met betrekking tot zonnepanelen, van het gas af, waterstof en energie vaak genoemd. Dit zijn oplossingen die eigenlijk niet bij klimaatadaptatie horen (het aanpassen van de leefomgeving), maar bij klimaatmitigatie, waarbij wordt gekeken naar het verminderen van de menselijke uitstoot van broeikasgassen. Dit laat zien dat meerdere onderdelen van duurzaamheid samenhangen en dit ook zo door de inwoners wordt gezien. Het is daarom belangrijk om te kijken hoe klimaatadaptatie en andere oplossingen voor duurzaamheid aan elkaar gekoppeld kunnen worden. Een enkele suggestie is om een algemeen duurzaamheidsplan te maken en hierin ook de energietransitie en mobiliteit mee te nemen.
“Alles hangt met elkaar samen en met een groot plan wordt het voor inwoners een duidelijk geheel”
Een ander voorbeeld is de combinatie van groene daken en zonnepanelen. Ook wordt het contact tussen de inwoners en gemeente vaak genoemd in de vorm van bewustwording vergroten, in gesprek gaan met elkaar en inwoners en bedrijven aanzetten tot actie, waarbij de gemeente het goede voorbeeld geeft. Verder moet er samenwerking met omliggende gemeenten in de regio worden gezocht. Dit gebeurt momenteel al in de vorm van de Regionale Adaptatie Strategie (RAS).

Bijlage 3: Overige inwonersinbreng

Klimaatgesprek Jongerenraad Buren

Tussen de ambtelijke groep duurzaamheid en de Jongerenraad Buren is in het najaar 2021 een gesprek gevoerd over verschillende duurzaamheidsonderwerpen, de betrokkenheid van de jongerenraad en de rol van de gemeente. Jongeren zijn de toekomst, vandaar dat hun stem ook belangrijk is bij het opstellen van de gemeentelijk strategie. Op het onderdeel klimaatadaptatie zijn meerdere ideeën genoemd door de jongeren waar de gemeente mee aan de slag kan. De jongerenraad zou met name in de vorm van communicatie willen bijdragen.

De volgende ideeën op het gebied van klimaatadaptatie worden door de jongeren genoemd en worden meegenomen in de verdere uitwerking van de LAS:

“Maaisel: bodemverbetering & wateropslag”, “beekdalen en gemeentelijk groen”, “’10 tips voor een groener leven’ brochure”, “veel groen op straten”, “kleine natuurgebieden aanleggen”, “meer doen met de bodem”, “vlogs en communicatie van de jongerenraad”, “gras en andere speeltuinen”, “biodiversiteit en gezondheid koppelen”, “boete op een tegeltuin” en “NK tegelwippen organiseren”.

Omgevingsbus ideeën van inwoners

De ambtelijke groep duurzaamheid heeft zich in oktober 2021 aangesloten bij de participatierondes van de omgevingsbus. De omgevingsbus ging langs verschillende kernen om het gesprek met inwoners aan te gaan. De inwoners werden ook gewezen op de vragenlijst klimaatadaptatie en konden suggesties in de duurzame ideeënbox doen. De ideeën die ook betrekking hebben op klimaatadaptatie staan hieronder genoemd. Met name burgerparticipatie werd vaak genoemd als behoefte van onze inwoners.

“Maak het betaalbaar (2x)”, “betrek de boeren”, “maak burgerparticipatie een proces van onderaf (4x)”, “wateroverlast in de kruipruimte (door putten)”, “meer richten op jongeren (2x)”, “heggegroen bij de Avezaathen (dorpshuis) en rond de bomen in de steekakkerstraat en de teisterbandstraat: maak er een fleurige (zaai) bloemen bedden van”.

Overige signalen in de gemeente

Beschikken over een openbaar watertappunt is via mailcontact door meerdere inwoners aangedragen.

Meerdere inwoners geven aan interesse te hebben in het aanleggen van een groen dak op hun schuur of uitbouw. Zij zouden hier subsidie voor willen zien. Ook is benoemd dat woningcorporaties niet openstaan voor groene daken, terwijl inwoners dit wel graag zouden willen.

#1

VOLTOOID

Verzamelprogramma: Web Link 1 (Webkoppeling)
Begonnen: zaterdag 11 september 2021 14:36:36
Laatst gewijzigd: zaterdag 11 september 2021 14:41:49
Bestede tijd: 00:05:12
IP-adres: 212.84.135.22

Pagina 1

V1 **Lienden**

Waar in de gemeente Buren woont u?

V2 **45-64 jaar**

Wat is uw leeftijd?

V3 **Man**

Wat is uw geslacht?

Pagina 2: Ervaringen met klimaatverandering

V4 **Een beetje zorgen**

Maakt u zich zorgen over klimaatverandering?

V5 **Neutraal**

Hoe belangrijk vindt u dat er meer aandacht komt voor klimaatadaptatie in de gemeente Buren?

V6

Hieronder staan mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Hoe vaak heeft u deze in het afgelopen jaar meegemaakt?

Droogte	**Soms**
Hitte	**Soms**
Wateroverlast of overstromingen	**Soms**

V7

Kent u een bepaald(e) gebied, dorp of straat waar u veel overlast ervaart van droogte, hitte, wateroverlast of overstromingen? Vul deze in het vak hieronder in en benoem om welke overlast het gaat.

Overstroming
Baron van Brakellweg
Laag gelegen weg met matige afvoer van oppervlakte water

V8

Om welk effect van klimaatverandering maak je je het meest zorgen? Rangschik de weersextremen van 1 (meest bezorgd over) naar 4 (minst bezorgd over).

Droogte	**2**
Hittestress	**4**
Wateroverlast	**1**
Overstromingen	**3**

Pagina 3: Onderwerpen

V9

Welk onderwerp moeten we voorrang geven als we maatregelen nemen voor klimaatadaptatie? Zet de onderwerpen op volgorde van 1 (meest belangrijk) naar 8 (minst belangrijk).

Waterhuishouding	**4**
Veiligheid en belangrijke, en kwetsbare functies, zoals elektriciteit, drinkwater en ICT	**2**
Gezondheid	**5**
Woningen, gebouwen en kernen	**1**
Infrastructuur / verkeer	**6**
Land- en tuinbouw	**3**
Natuur	**7**
Recreatie	**8**

Pagina 4: Rol van de gemeente

V10

Welke maatregelen die de gemeente kan nemen vindt u het beste? Zet de maatregelen op volgorde van 1 (meest goede maatregel) naar 6 (minst goede maatregel).

Een lokaal hitteplan opstellen, zodat organisaties en inwoners weten wat te doen bij erge en voor lange tijd durende hitte.	**2**
Meer openbaar groen om de omgeving te verkoelen.	**3**
Wadi’s en een waterplein aanleggen om bij een hoosbui tijdelijk water op te vangen dat daarna in de bodem weg kan zakken.	**1**
Afspraken over klimaatadaptatie maken met woningbouwverenigingen en projectontwikkelaars.	**4**
Het ondersteunen en aanmoedigen van nieuwe, groene ideeën van inwoners.	**6**
Natte en laaggelegen natuur beschermen en uitbreiden om droogte en wateroverlast voor een deel op te vangen.	**5**

V11

Welke oplossingen ziet u om de gemeente Buren klimaatbestendig te maken?

Simpel nadenken en zoeken in de eenvoudige middelen zonder al te veel kosten

#2

VOLTOOID

Verzamelprogramma: Web Link 1 (Webkoppeling)
Begonnen: maandag 13 september 2021 9:43:58
Laatst gewijzigd: maandag 13 september 2021 9:49:13
Bestede tijd: 00:05:15
IP-adres: 86.84.108.3

Pagina 1

V1 **Lienden**

Waar in de gemeente Buren woont u?

V2 **45-64 jaar**

Wat is uw leeftijd?

V3 **Man**

Wat is uw geslacht?

Pagina 2: Ervaringen met klimaatverandering

V4 **Een beetje zorgen**

Maakt u zich zorgen over klimaatverandering?

V5 **Zeer belangrijk**

Hoe belangrijk vindt u dat er meer aandacht komt voor klimaatadaptatie in de gemeente Buren?

V6

Hieronder staan mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Hoe vaak heeft u deze in het afgelopen jaar meegemaakt?

Droogte	**Vaak**
Wateroverlast of overstromingen	**Soms**
Andere gevolgenGeef een toelichting wat voor andere effecten van klimaatverandering u heeft ondervonden: Langere perioden van droogte en warmte (hogere temperaturen).	

V7

Kent u een bepaald(e) gebied, dorp of straat waar u veel overlast ervaart van droogte, hitte, wateroverlast of overstromingen? Vul deze in het vak hieronder in en benoem om welke overlast het gaat.

N.v.t.

V8

Om welk effect van klimaatverandering maak je je het meest zorgen? Rangschik de weersextremen van 1 (meest bezorgd over) naar 4 (minst bezorgd over).

Droogte	**4**
Hittestress	**2**
Wateroverlast	**3**
Overstromingen	**1**

Pagina 3: Onderwerpen

V9

Welk onderwerp moeten we voorrang geven als we maatregelen nemen voor klimaatadaptatie? Zet de onderwerpen op volgorde van 1 (meest belangrijk) naar 8 (minst belangrijk).

Waterhuishouding	**4**
Veiligheid en belangrijke, en kwetsbare functies, zoals elektriciteit, drinkwater en ICT	**1**
Gezondheid	**3**
Woningen, gebouwen en kernen	**2**
Infrastructuur / verkeer	**6**
Land- en tuinbouw	**8**
Natuur	**5**
Recreatie	**7**

Pagina 4: Rol van de gemeente

V10

Welke maatregelen die de gemeente kan nemen vindt u het beste? Zet de maatregelen op volgorde van 1 (meest goede maatregel) naar 6 (minst goede maatregel).

Een lokaal hitteplan opstellen, zodat organisaties en inwoners weten wat te doen bij erge en voor lange tijd durende hitte.	**6**
Meer openbaar groen om de omgeving te verkoelen.	**2**
Wadi’s en een waterplein aanleggen om bij een hoosbui tijdelijk water op te vangen dat daarna in de bodem weg kan zakken.	**1**
Afspraken over klimaatadaptatie maken met woningbouwverenigingen en projectontwikkelaars.	**3**
Het ondersteunen en aanmoedigen van nieuwe, groene ideeën van inwoners.	**5**
Natte en laaggelegen natuur beschermen en uitbreiden om droogte en wateroverlast voor een deel op te vangen.	**4**

V11

Welke oplossingen ziet u om de gemeente Buren klimaatbestendig te maken?

Goede betaalbare initiatieven inbedden.

#3

NIET VOLTOOID

Verzamelprogramma: Web Link 1 (Webkoppeling)
Begonnen: donderdag 16 september 2021 11:57:40
Laatst gewijzigd: donderdag 16 september 2021 11:58:48
Bestede tijd: 00:01:07
IP-adres: 194.171.89.11

Pagina 1

V1

Waar in de gemeente Buren woont u?

Lienden

V2

Wat is uw leeftijd?

18-27 jaar

V3

Wat is uw geslacht?

Man

Pagina 2: Ervaringen met klimaatverandering

V4

Maakt u zich zorgen over klimaatverandering?

Respondent heeft deze vraag overgeslagen

V5

Hoe belangrijk vindt u dat er meer aandacht komt voor klimaatadaptatie in de gemeente Buren?

Respondent heeft deze vraag overgeslagen

V6

Hieronder staan mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Hoe vaak heeft u deze in het afgelopen jaar meegemaakt?

Respondent heeft deze vraag overgeslagen

V7

Kent u een bepaald(e) gebied, dorp of straat waar u veel overlast ervaart van droogte, hitte, wateroverlast of overstromingen? Vul deze in het vak hieronder in en benoem om welke overlast het gaat.

Respondent heeft deze vraag overgeslagen

V8

Om welk effect van klimaatverandering maak je je het meest zorgen? Rangschik de weersextremen van 1 (meest bezorgd over) naar 4 (minst bezorgd over).

Respondent heeft deze vraag overgeslagen

Pagina 3: Onderwerpen

V9

Welk onderwerp moeten we voorrang geven als we maatregelen nemen voor klimaatadaptatie? Zet de onderwerpen op volgorde van 1 (meest belangrijk) naar 8 (minst belangrijk).

Respondent heeft deze vraag overgeslagen

Pagina 4: Rol van de gemeente

V10

Welke maatregelen die de gemeente kan nemen vindt u het beste? Zet de maatregelen op volgorde van 1 (meest goede maatregel) naar 6 (minst goede maatregel).

Respondent heeft deze vraag overgeslagen

V11

Welke oplossingen ziet u om de gemeente Buren klimaatbestendig te maken?

Respondent heeft deze vraag overgeslagen

#4

VOLTOOID

Verzamelprogramma: Web Link 1 (Webkoppeling)
Begonnen: donderdag 16 september 2021 12:03:05
Laatst gewijzigd: donderdag 16 september 2021 12:37:01
Bestede tijd: 00:33:56
IP-adres: 194.171.89.11

Pagina 1

V1 **Lienden**

Waar in de gemeente Buren woont u?

V2 **18-27 jaar**

Wat is uw leeftijd?

V3 **Man**

Wat is uw geslacht?

Pagina 2: Ervaringen met klimaatverandering

V4 **Een beetje zorgen**

Maakt u zich zorgen over klimaatverandering?

V5 **Zeer belangrijk**

Hoe belangrijk vindt u dat er meer aandacht komt voor klimaatadaptatie in de gemeente Buren?

V6

Hieronder staan mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Hoe vaak heeft u deze in het afgelopen jaar meegemaakt?

Droogte	**Vaak**
Hitte	**Vaak**
Wateroverlast of overstromingen	**Soms**

V7

Kent u een bepaald(e) gebied, dorp of straat waar u veel overlast ervaart van droogte, hitte, wateroverlast of overstromingen? Vul deze in het vak hieronder in en benoem om welke overlast het gaat.

Respondent heeft deze vraag overgeslagen

V8

Om welk effect van klimaatverandering maak je je het meest zorgen? Rangschik de weersextremen van 1 (meest bezorgd over) naar 4 (minst bezorgd over).

Droogte	**1**
Hittestress	**4**
Wateroverlast	**2**
Overstromingen	**3**

Pagina 3: Onderwerpen

V9

Welk onderwerp moeten we voorrang geven als we maatregelen nemen voor klimaatadaptatie? Zet de onderwerpen op volgorde van 1 (meest belangrijk) naar 8 (minst belangrijk).

Waterhuishouding	**1**
Veiligheid en belangrijke, en kwetsbare functies, zoals elektriciteit, drinkwater en ICT	**2**
Gezondheid	**7**
Woningen, gebouwen en kernen	**8**
Infrastructuur / verkeer	**6**
Land- en tuinbouw	**4**
Natuur	**5**
Recreatie	**3**

Pagina 4: Rol van de gemeente

V10

Welke maatregelen die de gemeente kan nemen vindt u het beste? Zet de maatregelen op volgorde van 1 (meest goede maatregel) naar 6 (minst goede maatregel).

Een lokaal hitteplan opstellen, zodat organisaties en inwoners weten wat te doen bij erge en voor lange tijd durende hitte.	**3**
Meer openbaar groen om de omgeving te verkoelen.	**2**
Wadi’s en een waterplein aanleggen om bij een hoosbui tijdelijk water op te vangen dat daarna in de bodem weg kan zakken.	**1**
Afspraken over klimaatadaptatie maken met woningbouwverenigingen en projectontwikkelaars.	**6**
Het ondersteunen en aanmoedigen van nieuwe, groene ideeën van inwoners.	**5**
Natte en laaggelegen natuur beschermen en uitbreiden om droogte en wateroverlast voor een deel op te vangen.	**4**

V11

Welke oplossingen ziet u om de gemeente Buren klimaatbestendig te maken?

een goede risicoinventarisatie maken van de mogelijke problemen en daar de beste oplossing van maken. in dit geheel de burger goed blijven betrekken

#5

VOLTOOID

Verzamelprogramma: Web Link 1 (Webkoppeling)
Begonnen: vrijdag 17 september 2021 18:52:05
Laatst gewijzigd: vrijdag 17 september 2021 19:09:07
Bestede tijd: 00:17:01
IP-adres: 79.27.186.241

Pagina 1

V1 **Rijswijk**

Waar in de gemeente Buren woont u?

V2 **65 jaar of ouder**

Wat is uw leeftijd?

V3 **Vrouw**

Wat is uw geslacht?

Pagina 2: Ervaringen met klimaatverandering

V4 **Veel zorgen**

Maakt u zich zorgen over klimaatverandering?

V5 **Zeer belangrijk**

Hoe belangrijk vindt u dat er meer aandacht komt voor klimaatadaptatie in de gemeente Buren?

V6

Hieronder staan mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Hoe vaak heeft u deze in het afgelopen jaar meegemaakt?

Droogte	**Soms**
Hitte	**Vaak**
Wateroverlast of overstromingen	**Soms**
Andere gevolgen (geef hieronder dan een toelichting)	**Soms**
Andere gevolgenGeef een toelichting wat voor andere effecten van klimaatverandering u heeft ondervonden: Warmere periodes en hoosbuien	

V7

Kent u een bepaald(e) gebied, dorp of straat waar u veel overlast ervaart van droogte, hitte, wateroverlast of overstromingen? Vul deze in het vak hieronder in en benoem om welke overlast het gaat.

Respondent heeft deze vraag overgeslagen

V8

Om welk effect van klimaatverandering maak je je het meest zorgen? Rangschik de weersextremen van 1 (meest bezorgd over) naar 4 (minst bezorgd over).

Droogte	**1**
Hittestress	**4**
Wateroverlast	**2**
Overstromingen	**3**

Pagina 3: Onderwerpen

V9

Welk onderwerp moeten we voorrang geven als we maatregelen nemen voor klimaatadaptatie? Zet de onderwerpen op volgorde van 1 (meest belangrijk) naar 8 (minst belangrijk).

Waterhuishouding	**6**
Veiligheid en belangrijke, en kwetsbare functies, zoals elektriciteit, drinkwater en ICT	**4**
Gezondheid	**3**
Woningen, gebouwen en kernen	**2**
Infrastructuur / verkeer	**7**
Land- en tuinbouw	**5**
Natuur	**1**
Recreatie	**8**

Pagina 4: Rol van de gemeente

V10

Welke maatregelen die de gemeente kan nemen vindt u het beste? Zet de maatregelen op volgorde van 1 (meest goede maatregel) naar 6 (minst goede maatregel).

Een lokaal hitteplan opstellen, zodat organisaties en inwoners weten wat te doen bij erge en voor lange tijd durende hitte.	**2**
Meer openbaar groen om de omgeving te verkoelen.	**1**
Wadi’s en een waterplein aanleggen om bij een hoosbui tijdelijk water op te vangen dat daarna in de bodem weg kan zakken.	**4**
Afspraken over klimaatadaptatie maken met woningbouwverenigingen en projectontwikkelaars.	**3**
Het ondersteunen en aanmoedigen van nieuwe, groene ideeën van inwoners.	**5**
Natte en laaggelegen natuur beschermen en uitbreiden om droogte en wateroverlast voor een deel op te vangen.	**6**

V11

Welke oplossingen ziet u om de gemeente Buren klimaatbestendig te maken?

Bewustzijn vergroten, regionale samenwerking

#6

VOLTOOID

Verzamelprogramma: Web Link 1 (Webkoppeling)
Begonnen: maandag 20 september 2021 8:33:30
Laatst gewijzigd: maandag 20 september 2021 8:43:14
Bestede tijd: 00:09:43
IP-adres: 178.85.249.171

Pagina 1

V1 **Buren**

Waar in de gemeente Buren woont u?

V2 **45-64 jaar**

Wat is uw leeftijd?

V3 **Man**

Wat is uw geslacht?

Pagina 2: Ervaringen met klimaatverandering

V4 **Veel zorgen**

Maakt u zich zorgen over klimaatverandering?

V5 **Zeer belangrijk**

Hoe belangrijk vindt u dat er meer aandacht komt voor klimaatadaptatie in de gemeente Buren?

V6

Hieronder staan mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Hoe vaak heeft u deze in het afgelopen jaar meegemaakt?

Droogte	**Vaak**
Hitte	**Vaak**
Wateroverlast of overstromingen	**Zelden**
Andere gevolgen (geef hieronder dan een toelichting)	**Vaak**

Andere gevolgenGeef een toelichting wat voor andere effecten van klimaatverandering u heeft ondervonden:
Tegengestelde belangen bij grondwaterpeil. Landbouw, cultuurhistorie, dijken

V7

Kent u een bepaald(e) gebied, dorp of straat waar u veel overlast ervaart van droogte, hitte, wateroverlast of overstromingen? Vul deze in het vak hieronder in en benoem om welke overlast het gaat.

Rondom stadje buren bij heftige regenval. In dat geval wordt regenwater op de stadsgracht geloosd.

V8

Om welk effect van klimaatverandering maak je je het meest zorgen? Rangschik de weersextremen van 1 (meest bezorgd over) naar 4 (minst bezorgd over).

Droogte	**2**
Hittestress	**1**
Wateroverlast	**3**
Overstromingen	**4**

Pagina 3: Onderwerpen

V9

Welk onderwerp moeten we voorrang geven als we maatregelen nemen voor klimaatadaptatie? Zet de onderwerpen op volgorde van 1 (meest belangrijk) naar 8 (minst belangrijk).

Waterhuishouding	**1**
Veiligheid en belangrijke, en kwetsbare functies, zoals elektriciteit, drinkwater en ICT	**6**
Gezondheid	**2**
Woningen, gebouwen en kernen	**3**
Infrastructuur / verkeer	**5**
Land- en tuinbouw	**7**
Natuur	**4**
Recreatie	**8**

Pagina 4: Rol van de gemeente

V10

Welke maatregelen die de gemeente kan nemen vindt u het beste? Zet de maatregelen op volgorde van 1 (meest goede maatregel) naar 6 (minst goede maatregel).

Een lokaal hitteplan opstellen, zodat organisaties en inwoners weten wat te doen bij erge en voor lange tijd durende hitte.	**5**
Meer openbaar groen om de omgeving te verkoelen.	**1**
Wadi’s en een waterplein aanleggen om bij een hoosbui tijdelijk water op te vangen dat daarna in de bodem weg kan zakken.	**2**
Afspraken over klimaatadaptatie maken met woningbouwverenigingen en projectontwikkelaars.	**6**
Het ondersteunen en aanmoedigen van nieuwe, groene ideeën van inwoners.	**3**
Natte en laaggelegen natuur beschermen en uitbreiden om droogte en wateroverlast voor een deel op te vangen.	**4**

V11

Welke oplossingen ziet u om de gemeente Buren klimaatbestendig te maken?

CO2 neutraal maken. Electro school rijden. Van het gas af

#7

VOLTOOID

Verzamelprogramma: Web Link 1 (Webkoppeling)
Begonnen: maandag 20 september 2021 17:53:47
Laatst gewijzigd: maandag 20 september 2021 18:03:02
Bestede tijd: 00:09:14
IP-adres: 213.247.65.159

Pagina 1

V1 **Eck en Wiel**

Waar in de gemeente Buren woont u?

V2 **18-27 jaar**

Wat is uw leeftijd?

V3 **Man**

Wat is uw geslacht?

Pagina 2: Ervaringen met klimaatverandering

V4 **Neutraal**

Maakt u zich zorgen over klimaatverandering?

V5 **Onbelangrijk**

Hoe belangrijk vindt u dat er meer aandacht komt voor klimaatadaptatie in de gemeente Buren?

V6

Hieronder staan mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Hoe vaak heeft u deze in het afgelopen jaar meegemaakt?

Droogte	**Zelden**
Hitte	**Nooit**
Wateroverlast of overstromingen	**Soms**

V7

Kent u een bepaald(e) gebied, dorp of straat waar u veel overlast ervaart van droogte, hitte, wateroverlast of overstromingen? Vul deze in het vak hieronder in en benoem om welke overlast het gaat.

Respondent heeft deze vraag overgeslagen

V8

Om welk effect van klimaatverandering maak je je het meest zorgen? Rangschik de weersextremen van 1 (meest bezorgd over) naar 4 (minst bezorgd over).

Droogte	**1**
Hittestress	**4**
Wateroverlast	**3**
Overstromingen	**2**

Pagina 3: Onderwerpen

V9

Welk onderwerp moeten we voorrang geven als we maatregelen nemen voor klimaatadaptatie? Zet de onderwerpen op volgorde van 1 (meest belangrijk) naar 8 (minst belangrijk).

Waterhuishouding	**5**
Veiligheid en belangrijke, en kwetsbare functies, zoals elektriciteit, drinkwater en ICT	**4**
Gezondheid	**1**
Woningen, gebouwen en kernen	**3**
Infrastructuur / verkeer	**6**
Land- en tuinbouw	**2**
Natuur	**7**
Recreatie	**8**

Pagina 4: Rol van de gemeente

V10

Welke maatregelen die de gemeente kan nemen vindt u het beste? Zet de maatregelen op volgorde van 1 (meest goede maatregel) naar 6 (minst goede maatregel).

Een lokaal hitteplan opstellen, zodat organisaties en inwoners weten wat te doen bij erge en voor lange tijd durende hitte.	**1**
Meer openbaar groen om de omgeving te verkoelen.	**2**
Wadi’s en een waterplein aanleggen om bij een hoosbui tijdelijk water op te vangen dat daarna in de bodem weg kan zakken.	**3**
Afspraken over klimaatadaptatie maken met woningbouwverenigingen en projectontwikkelaars.	**5**
Het ondersteunen en aanmoedigen van nieuwe, groene ideeën van inwoners.	**4**
Natte en laaggelegen natuur beschermen en uitbreiden om droogte en wateroverlast voor een deel op te vangen.	**6**

V11

Welke oplossingen ziet u om de gemeente Buren klimaatbestendig te maken?

Airco's

#8

VOLTOOID

Verzamelprogramma: Web Link 1 (Webkoppeling)
Begonnen: dinsdag 21 september 2021 11:57:32
Laatst gewijzigd: dinsdag 21 september 2021 12:02:33
Bestede tijd: 00:05:00
IP-adres: 77.168.63.231

Pagina 1

V1 **Buren**

Waar in de gemeente Buren woont u?

V2 **45-64 jaar**

Wat is uw leeftijd?

V3 **Vrouw**

Wat is uw geslacht?

Pagina 2: Ervaringen met klimaatverandering

V4 **Veel zorgen**

Maakt u zich zorgen over klimaatverandering?

V5 **Zeer belangrijk**

Hoe belangrijk vindt u dat er meer aandacht komt voor klimaatadaptatie in de gemeente Buren?

V6

Hieronder staan mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Hoe vaak heeft u deze in het afgelopen jaar meegemaakt?

Droogte	**Soms**
Hitte	**Soms**
Wateroverlast of overstromingen	**Zelden**

V7

Kent u een bepaald(e) gebied, dorp of straat waar u veel overlast ervaart van droogte, hitte, wateroverlast of overstromingen? Vul deze in het vak hieronder in en benoem om welke overlast het gaat.

Respondent heeft deze vraag overgeslagen

V8

Om welk effect van klimaatverandering maak je je het meest zorgen? Rangschik de weersextremen van 1 (meest bezorgd over) naar 4 (minst bezorgd over).

Droogte	**3**
Hittestress	**4**
Wateroverlast	**2**
Overstromingen	**1**

Pagina 3: Onderwerpen

V9

Welk onderwerp moeten we voorrang geven als we maatregelen nemen voor klimaatadaptatie? Zet de onderwerpen op volgorde van 1 (meest belangrijk) naar 8 (minst belangrijk).

Waterhuishouding	**4**
Veiligheid en belangrijke, en kwetsbare functies, zoals elektriciteit, drinkwater en ICT	**2**
Gezondheid	**1**
Woningen, gebouwen en kernen	**3**
Infrastructuur / verkeer	**5**
Land- en tuinbouw	**6**
Natuur	**7**
Recreatie	**8**

Pagina 4: Rol van de gemeente

V10

Welke maatregelen die de gemeente kan nemen vindt u het beste? Zet de maatregelen op volgorde van 1 (meest goede maatregel) naar 6 (minst goede maatregel).

Een lokaal hitteplan opstellen, zodat organisaties en inwoners weten wat te doen bij erge en voor lange tijd durende hitte.	**1**
Meer openbaar groen om de omgeving te verkoelen.	**3**
Wadi’s en een waterplein aanleggen om bij een hoosbui tijdelijk water op te vangen dat daarna in de bodem weg kan zakken.	**4**
Afspraken over klimaatadaptatie maken met woningbouwverenigingen en projectontwikkelaars.	**2**
Het ondersteunen en aanmoedigen van nieuwe, groene ideeën van inwoners.	**5**
Natte en laaggelegen natuur beschermen en uitbreiden om droogte en wateroverlast voor een deel op te vangen.	**6**

V11

Welke oplossingen ziet u om de gemeente Buren klimaatbestendig te maken?

.

#9

VOLTOOID

Verzamelprogramma: Web Link 1 (Webkoppeling)
Begonnen: dinsdag 21 september 2021 20:13:01
Laatst gewijzigd: dinsdag 21 september 2021 20:17:56
Bestede tijd: 00:04:55
IP-adres: 86.86.189.114

Pagina 1

V1 **Ingen**

Waar in de gemeente Buren woont u?

V2 **45-64 jaar**

Wat is uw leeftijd?

V3 **Vrouw**

Wat is uw geslacht?

Pagina 2: Ervaringen met klimaatverandering

V4 **Veel zorgen**

Maakt u zich zorgen over klimaatverandering?

V5 **Zeer belangrijk**

Hoe belangrijk vindt u dat er meer aandacht komt voor klimaatadaptatie in de gemeente Buren?

V6

Hieronder staan mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Hoe vaak heeft u deze in het afgelopen jaar meegemaakt?

Droogte	**Vaak**
Hitte	**Soms**
Wateroverlast of overstromingen	**Nooit**
Andere gevolgen (geef hieronder dan een toelichting)	**Soms**
Andere gevolgenGeef een toelichting wat voor andere effecten van klimaatverandering u heeft ondervonden: Verandering natuur	

V7

Respondent heeft deze vraag overgeslagen

Kent u een bepaald(e) gebied, dorp of straat waar u veel overlast ervaart van droogte, hitte, wateroverlast of overstromingen? Vul deze in het vak hieronder in en benoem om welke overlast het gaat.

V8

Om welk effect van klimaatverandering maak je je het meest zorgen? Rangschik de weersextremen van 1 (meest bezorgd over) naar 4 (minst bezorgd over).

Droogte	**2**
Hittestress	**3**
Wateroverlast	**4**
Overstromingen	**1**

Pagina 3: Onderwerpen

V9

Welk onderwerp moeten we voorrang geven als we maatregelen nemen voor klimaatadaptatie? Zet de onderwerpen op volgorde van 1 (meest belangrijk) naar 8 (minst belangrijk).

Waterhuishouding	**4**
Veiligheid en belangrijke, en kwetsbare functies, zoals elektriciteit, drinkwater en ICT	**5**
Gezondheid	**1**
Woningen, gebouwen en kernen	**3**
Infrastructuur / verkeer	**7**
Land- en tuinbouw	**6**
Natuur	**2**
Recreatie	**8**

Pagina 4: Rol van de gemeente

V10

Welke maatregelen die de gemeente kan nemen vindt u het beste? Zet de maatregelen op volgorde van 1 (meest goede maatregel) naar 6 (minst goede maatregel).

Een lokaal hitteplan opstellen, zodat organisaties en inwoners weten wat te doen bij erge en voor lange tijd durende hitte.	**6**
Meer openbaar groen om de omgeving te verkoelen.	**1**
Wadi’s en een waterplein aanleggen om bij een hoosbui tijdelijk water op te vangen dat daarna in de bodem weg kan zakken.	**5**
Afspraken over klimaatadaptatie maken met woningbouwverenigingen en projectontwikkelaars.	**4**
Het ondersteunen en aanmoedigen van nieuwe, groene ideeën van inwoners.	**3**
Natte en laaggelegen natuur beschermen en uitbreiden om droogte en wateroverlast voor een deel op te vangen.	**2**

V11

Welke oplossingen ziet u om de gemeente Buren klimaatbestendig te maken?

Voorkomen!! Ipv alleen gevolgen bekijken..

#10

VOLTOOID

Verzamelprogramma: Web Link 1 (Webkoppeling)
Begonnen: dinsdag 21 september 2021 22:41:11
Laatst gewijzigd: dinsdag 21 september 2021 22:51:41
Bestede tijd: 00:10:30
IP-adres: 178.85.97.204

Pagina 1

V1 **Rijswijk**

Waar in de gemeente Buren woont u?

V2 **45-64 jaar**

Wat is uw leeftijd?

V3 **Vrouw**

Wat is uw geslacht?

Pagina 2: Ervaringen met klimaatverandering

V4 **Veel zorgen**

Maakt u zich zorgen over klimaatverandering?

V5 **Zeer belangrijk**

Hoe belangrijk vindt u dat er meer aandacht komt voor klimaatadaptatie in de gemeente Buren?

V6

Hieronder staan mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Hoe vaak heeft u deze in het afgelopen jaar meegemaakt?

Droogte	**Zelden**
Hitte	**Soms**
Wateroverlast of overstromingen	**Nooit**

Andere gevolgenGeef een toelichting wat voor andere effecten van klimaatverandering u heeft ondervonden:
Meer wind, maar er wordt alleen naar afgelopen jaar gevraagd, beter is om naar afgelopen 5 jaar te kijken waar we extreme droogte hebben ervaren, extreme regenval dit jaar en veel wind.

V7

Respondent heeft deze vraag overgeslagen

Kent u een bepaald(e) gebied, dorp of straat waar u veel overlast ervaart van droogte, hitte, wateroverlast of overstromingen? Vul deze in het vak hieronder in en benoem om welke overlast het gaat.

V8

Om welk effect van klimaatverandering maak je je het meest zorgen? Rangschik de weersextremen van 1 (meest bezorgd over) naar 4 (minst bezorgd over).

Droogte	**2**
Hittestress	**1**
Wateroverlast	**4**
Overstromingen	**3**

Pagina 3: Onderwerpen

V9

Welk onderwerp moeten we voorrang geven als we maatregelen nemen voor klimaatadaptatie? Zet de onderwerpen op volgorde van 1 (meest belangrijk) naar 8 (minst belangrijk).

Waterhuishouding	**2**
Veiligheid en belangrijke, en kwetsbare functies, zoals elektriciteit, drinkwater en ICT	**3**
Gezondheid	**4**
Woningen, gebouwen en kernen	**6**
Infrastructuur / verkeer	**7**
Land- en tuinbouw	**8**
Natuur	**1**
Recreatie	**5**

Pagina 4: Rol van de gemeente

V10

Welke maatregelen die de gemeente kan nemen vindt u het beste? Zet de maatregelen op volgorde van 1 (meest goede maatregel) naar 6 (minst goede maatregel).

Een lokaal hitteplan opstellen, zodat organisaties en inwoners weten wat te doen bij erge en voor lange tijd durende hitte.	**4**
Meer openbaar groen om de omgeving te verkoelen.	**1**
Wadi’s en een waterplein aanleggen om bij een hoosbui tijdelijk water op te vangen dat daarna in de bodem weg kan zakken.	**3**
Afspraken over klimaatadaptatie maken met woningbouwverenigingen en projectontwikkelaars.	**6**
Het ondersteunen en aanmoedigen van nieuwe, groene ideeën van inwoners.	**5**
Natte en laaggelegen natuur beschermen en uitbreiden om droogte en wateroverlast voor een deel op te vangen.	**2**

V11

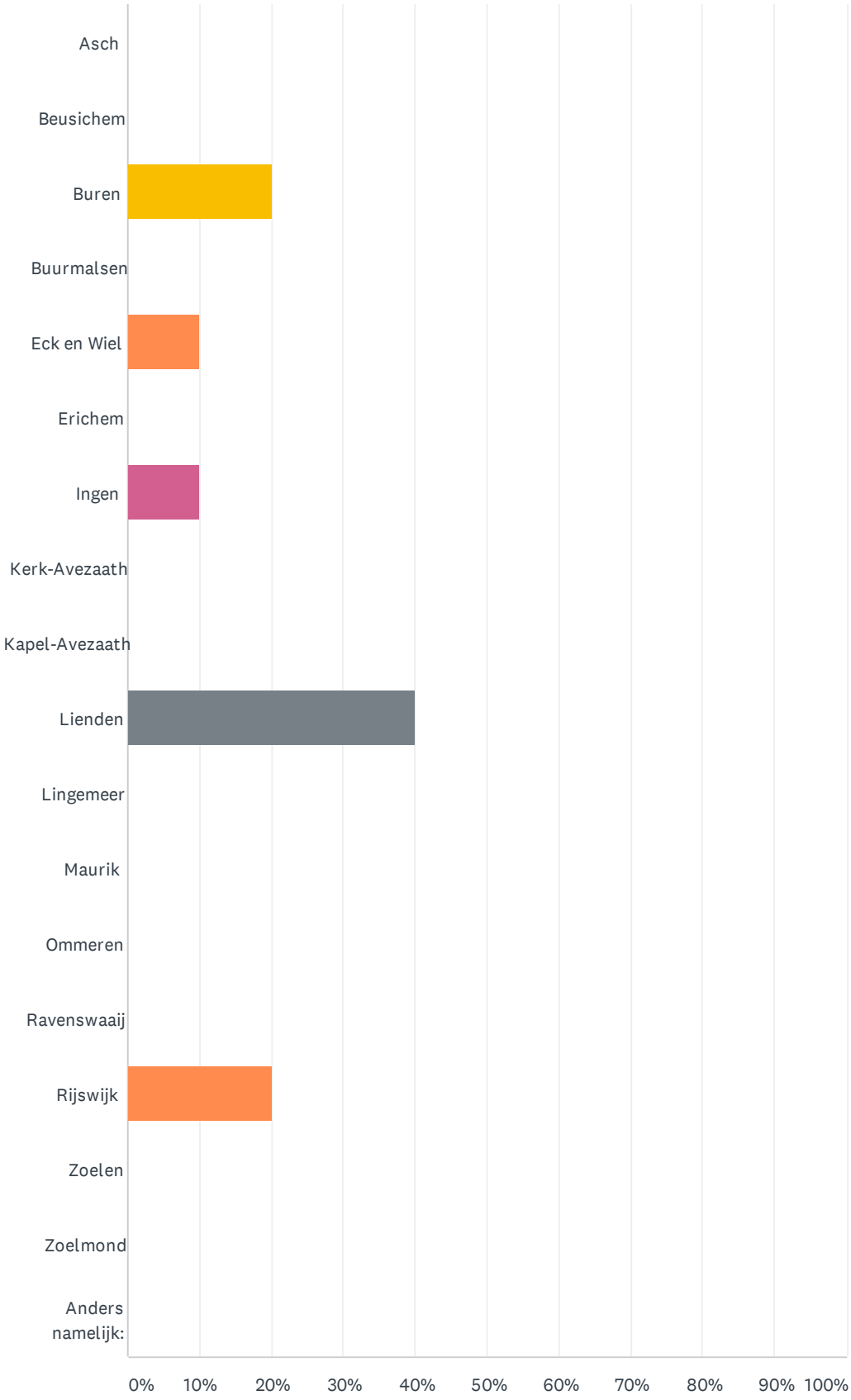
Welke oplossingen ziet u om de gemeente Buren klimaatbestendig te maken?

Tuinen vergroenen: tegels lichten.
Waterpeil blijvend verhogen.
Uiterwaarden natuur laten zodat er wateroverloop mogelijk is.

V1 Waar in de gemeente Buren woont u?

Beantwoord: 10 Overgeslagen: 0

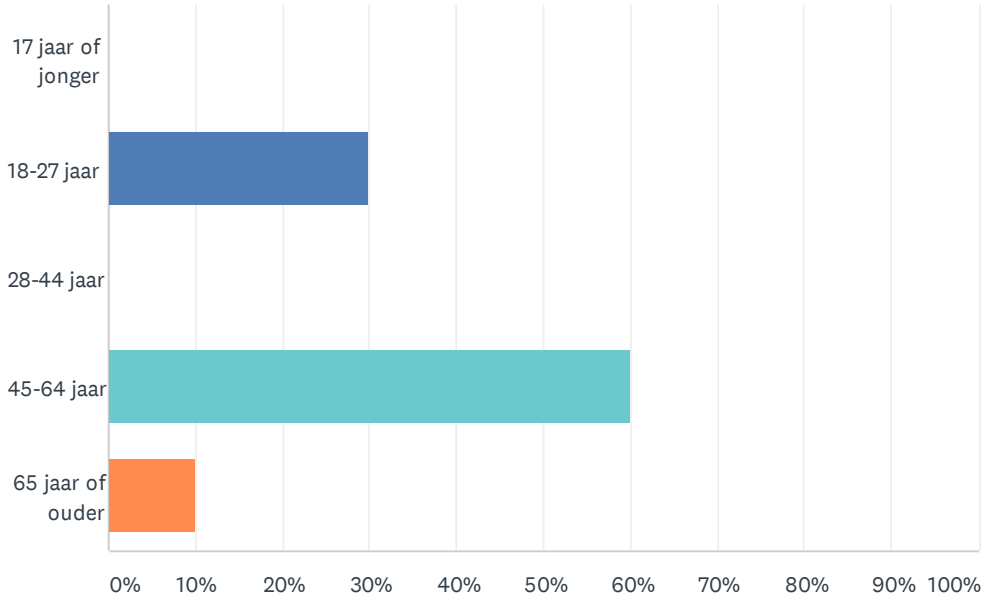
Aanpassen aan het klimaat in Buren

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Asch	0.00%	0
Beusichem	0.00%	0
Buren	20.00%	2
Buurmalsen	0.00%	0
Eck en Wiel	10.00%	1
Erichem	0.00%	0
Ingen	10.00%	1
Kerk-Avezaath	0.00%	0
Kapel-Avezaath	0.00%	0
Lienden	40.00%	4
Lingemeer	0.00%	0
Maurik	0.00%	0
Ommeren	0.00%	0
Ravenswaaij	0.00%	0
Rijswijk	20.00%	2
Zoelen	0.00%	0
Zoelmond	0.00%	0
Anders namelijk:	0.00%	0
TOTAAL		10

V2 Wat is uw leeftijd?

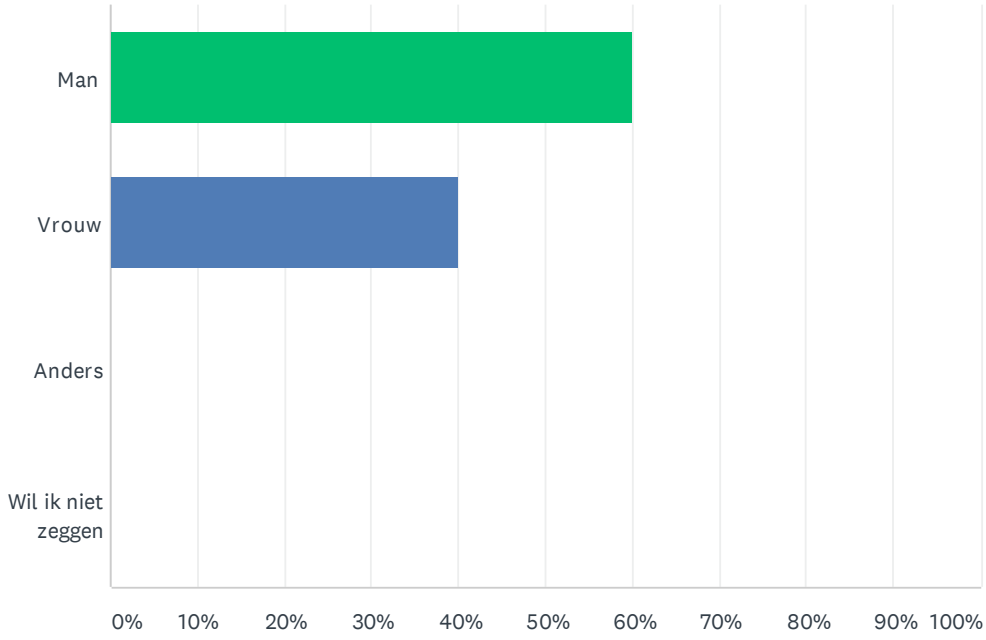
Beantwoord: 10 Overgeslagen: 0

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
17 jaar of jonger	0.00%	0
18-27 jaar	30.00%	3
28-44 jaar	0.00%	0
45-64 jaar	60.00%	6
65 jaar of ouder	10.00%	1
TOTAAL		10

V3 Wat is uw geslacht?

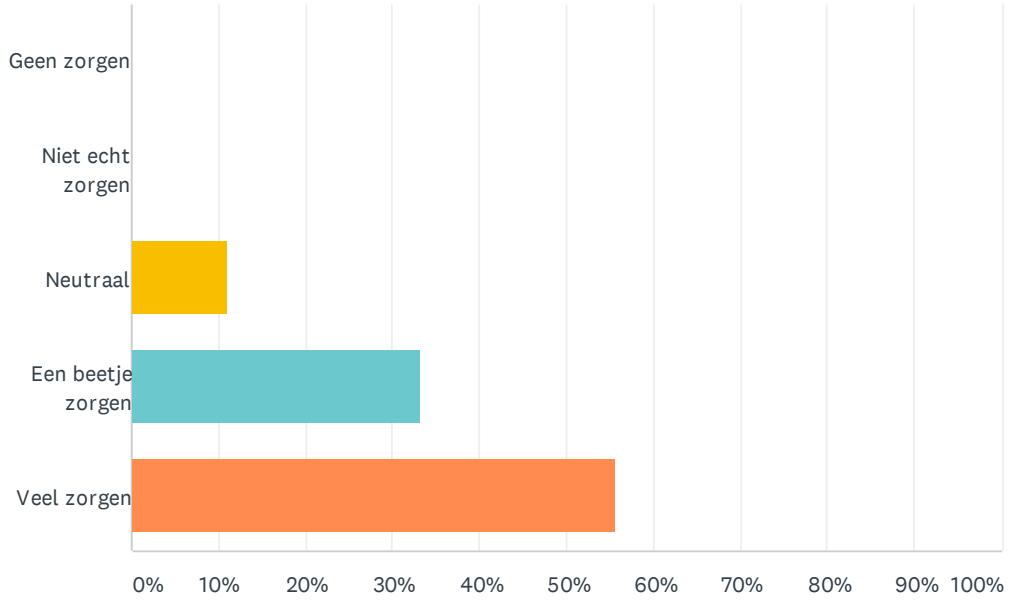
Beantwoord: 10 Overgeslagen: 0

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Man	60.00%	6
Vrouw	40.00%	4
Anders	0.00%	0
Wil ik niet zeggen	0.00%	0
TOTAAL		10

V4 Maakt u zich zorgen over klimaatverandering?

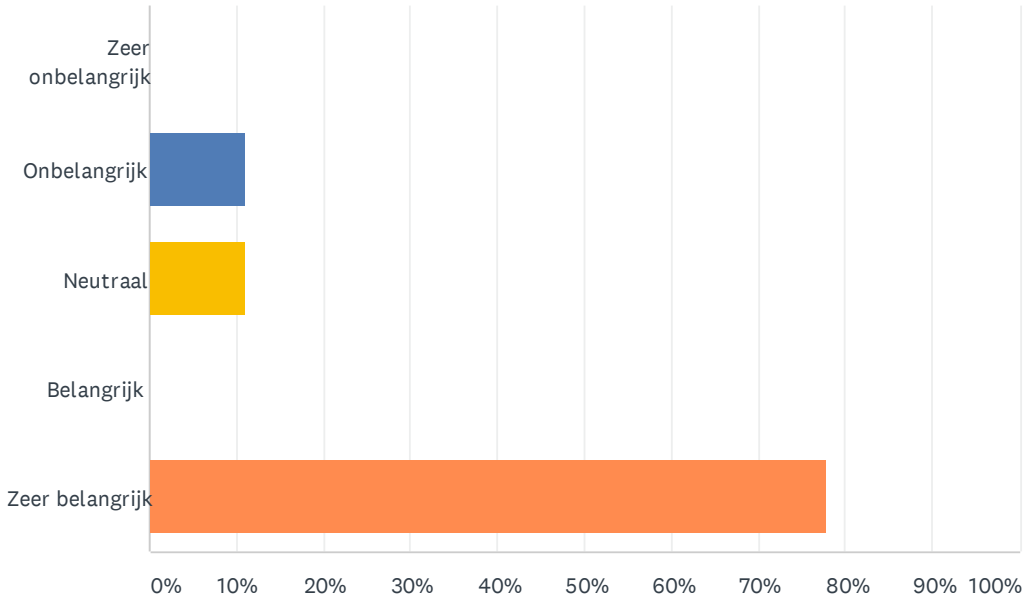
Beantwoord: 9 Overgeslagen: 1

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Geen zorgen	0.00%	0
Niet echt zorgen	0.00%	0
Neutraal	11.11%	1
Een beetje zorgen	33.33%	3
Veel zorgen	55.56%	5
TOTAAL		9

V5 Hoe belangrijk vindt u dat er meer aandacht komt voor klimaatadaptatie in de gemeente Buren?

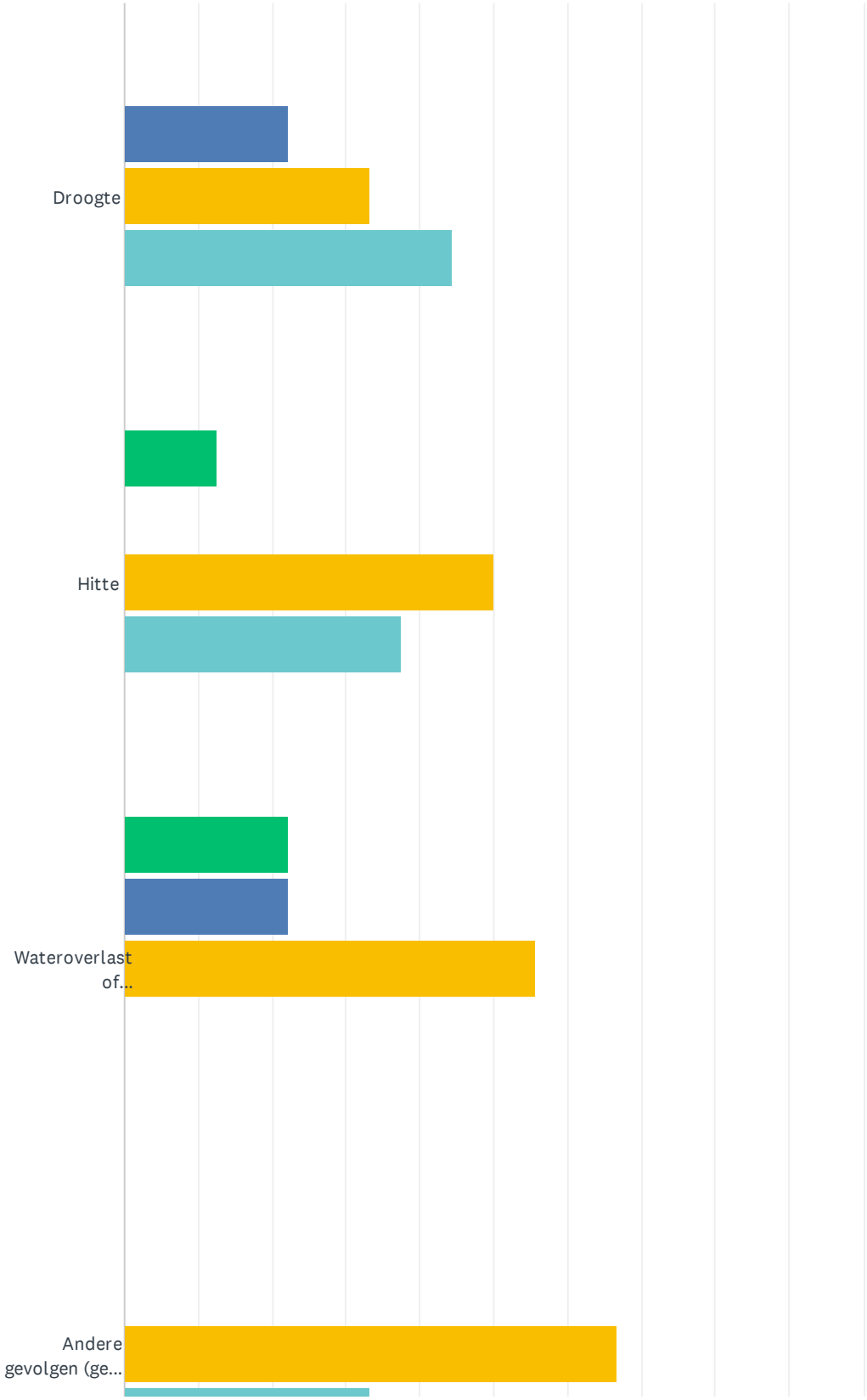
Beantwoord: 9 Overgeslagen: 1

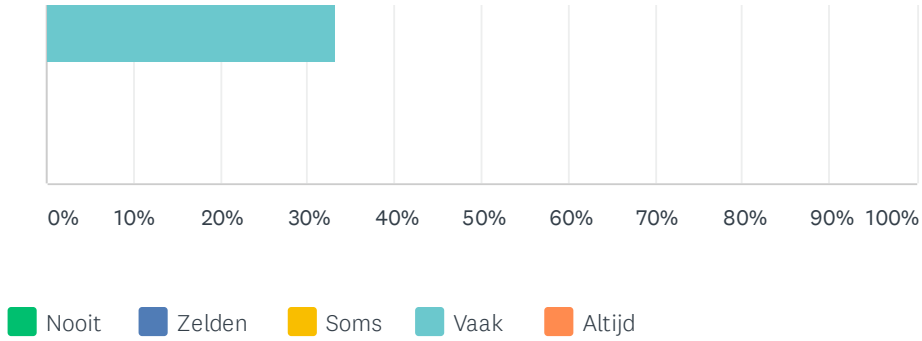
ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Zeer onbelangrijk	0.00%	0
Onbelangrijk	11.11%	1
Neutraal	11.11%	1
Belangrijk	0.00%	0
Zeer belangrijk	77.78%	7
TOTAAL		9

V6 Hieronder staan mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Hoe vaak heeft u deze in het afgelopen jaar meegemaakt?

Beantwoord: 9 Overgeslagen: 1

Aanpassen aan het klimaat in Buren

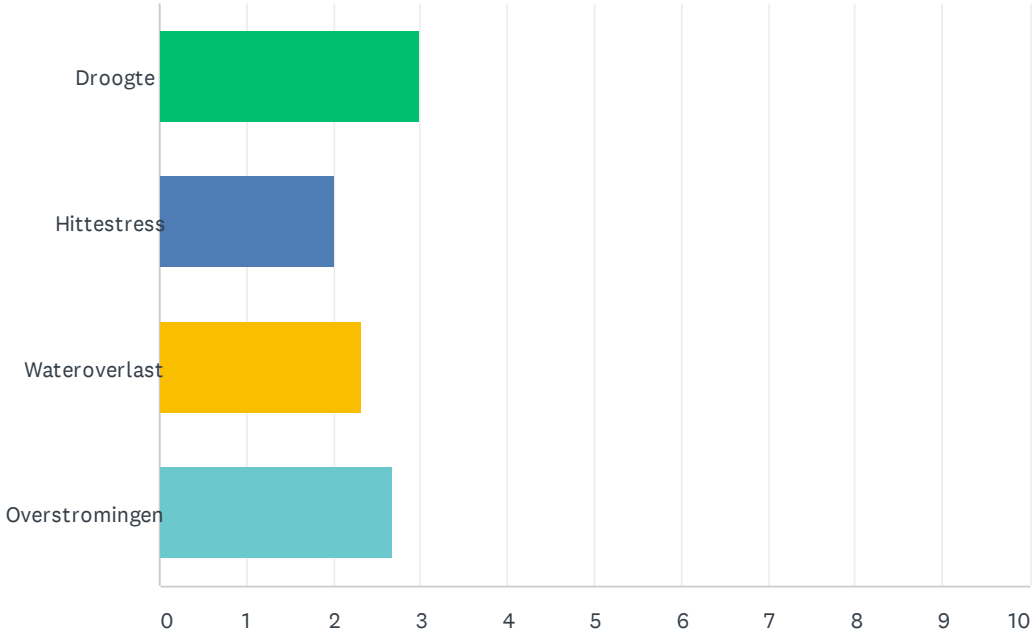
	NOOIT	ZELDEN	SOMS	VAAK	ALTIJD	TOTAAL AANTAL RESPONDENTEN
Droogte	0.00% 0	22.22% 2	33.33% 3	44.44% 4	0.00% 0	9
Hitte	12.50% 1	0.00% 0	50.00% 4	37.50% 3	0.00% 0	8
Wateroverlast of overstromingen	22.22% 2	22.22% 2	55.56% 5	0.00% 0	0.00% 0	9
Andere gevolgen (geef hieronder dan een toelichting)	0.00% 0	0.00% 0	66.67% 2	33.33% 1	0.00% 0	3

V7 Kent u een bepaald(e) gebied, dorp of straat waar u veel overlast ervaart van droogte, hitte, wateroverlast of overstromingen? Vul deze in het vak hieronder in en benoem om welke overlast het gaat.

Beantwoord: 3 Overgeslagen: 7

V8 Om welk effect van klimaatverandering maak je je het meest zorgen? Rangschik de weersextremen van 1 (meest bezorgd over) naar 4 (minst bezorgd over).

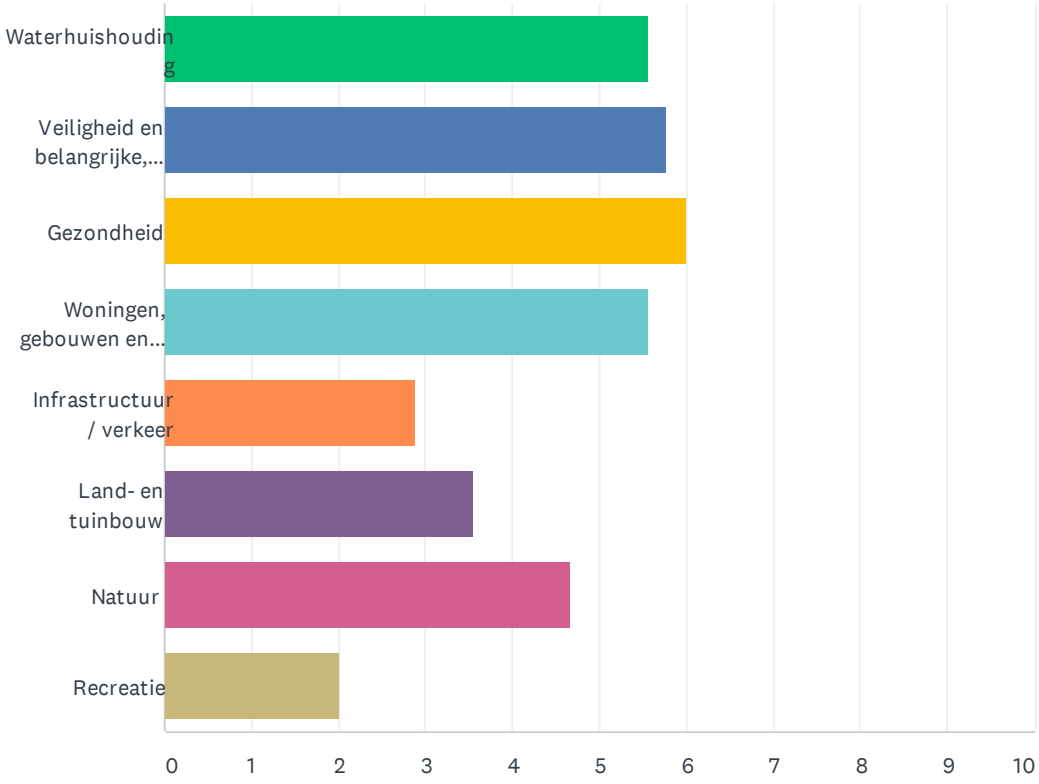
Beantwoord: 9 Overgeslagen: 1

	1	2	3	4	TOTAAL	SCORE
Droogte	33.33% 3	44.44% 4	11.11% 1	11.11% 1	9	3.00
Hittestress	22.22% 2	11.11% 1	11.11% 1	55.56% 5	9	2.00
Wateroverlast	11.11% 1	33.33% 3	33.33% 3	22.22% 2	9	2.33
Overstromingen	33.33% 3	11.11% 1	44.44% 4	11.11% 1	9	2.67

V9 Welk onderwerp moeten we voorrang geven als we maatregelen nemen voor klimaatadaptatie? Zet de onderwerpen op volgorde van 1 (meest belangrijk) naar 8 (minst belangrijk).

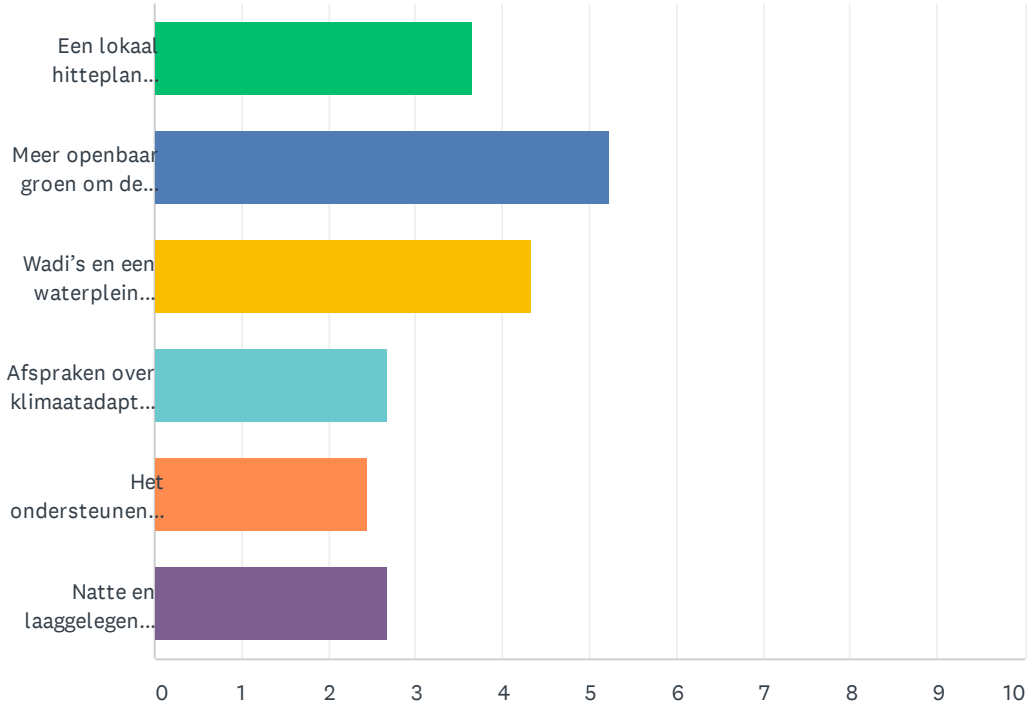
Beantwoord: 9 Overgeslagen: 1

	1	2	3	4	5	6	7	8	TOTAAL	SCORE
Waterhuishouding	22.22% 2	11.11% 1	0.00% 0	44.44% 4	11.11% 1	11.11% 1	0.00% 0	0.00% 0	9	5.56
Veiligheid en belangrijke, en kwetsbare functies, zoals elektriciteit, drinkwater en ICT	11.11% 1	33.33% 3	11.11% 1	22.22% 2	11.11% 1	11.11% 1	0.00% 0	0.00% 0	9	5.78
Gezondheid	33.33% 3	11.11% 1	22.22% 2	11.11% 1	11.11% 1	0.00% 0	11.11% 1	0.00% 0	9	6.00
Woningen, gebouwen en kernen	11.11% 1	22.22% 2	44.44% 4	0.00% 0	0.00% 0	11.11% 1	0.00% 0	11.11% 1	9	5.56
Infrastructuur / verkeer	0.00% 0	0.00% 0	0.00% 0	0.00% 0	22.22% 2	44.44% 4	33.33% 3	0.00% 0	9	2.89
Land- en tuinbouw	0.00% 0	11.11% 1	11.11% 1	11.11% 1	11.11% 1	22.22% 2	11.11% 1	22.22% 2	9	3.56
Natuur	22.22% 2	11.11% 1	0.00% 0	11.11% 1	22.22% 2	0.00% 0	33.33% 3	0.00% 0	9	4.67
Recreatie	0.00% 0	0.00% 0	11.11% 1	0.00% 0	11.11% 1	0.00% 0	11.11% 1	66.67% 6	9	2.00

V10 Welke maatregelen die de gemeente kan nemen vindt u het beste? Zet de maatregelen op volgorde van 1 (meest goede maatregel) naar 6 (minst goede maatregel).

Beantwoord: 9 Overgeslagen: 1

	1	2	3	4	5	6	TOTAAL	SCORE
Een lokaal hitteplan opstellen, zodat organisaties en inwoners weten wat te doen bij erge en voor lange tijd durende hitte.	22.22% 2	22.22% 2	11.11% 1	11.11% 1	11.11% 1	22.22% 2	9	3.67
Meer openbaar groen om de omgeving te verkoelen.	44.44% 4	33.33% 3	22.22% 2	0.00% 0	0.00% 0	0.00% 0	9	5.22
Wadi's en een waterplein aanleggen om bij een hoosbui tijdelijk water op te vangen dat daarna in de bodem weg kan zakken.	33.33% 3	11.11% 1	22.22% 2	22.22% 2	11.11% 1	0.00% 0	9	4.33
Afspraken over klimaatadaptatie maken met woningbouwverenigingen en projectontwikkelaars.	0.00% 0	11.11% 1	22.22% 2	22.22% 2	11.11% 1	33.33% 3	9	2.67
Het ondersteunen en aanmoedigen van nieuwe, groene ideeën van inwoners.	0.00% 0	0.00% 0	22.22% 2	11.11% 1	55.56% 5	11.11% 1	9	2.44
Natte en laaggelegen natuur beschermen en uitbreiden om droogte en wateroverlast voor een deel op te vangen.	0.00% 0	22.22% 2	0.00% 0	33.33% 3	11.11% 1	33.33% 3	9	2.67

V11 Welke oplossingen ziet u om de gemeente Buren klimaatbestendig te maken?

Beantwoord: 9 Overgeslagen: 1

Rivierengebied Klimaatbestendig
Samen aan de slag!

Regionale Adaptatie Strategie

© Joop Hoek / Adobe Stock

Inhoud

Samenvatting
p. 9

2
Kwetsbaarheden in Rivierenland
p. 22

Voorwoord
p. 7

1
Inleiding
p. 14

4
De volgende stap: naar een samenwerkingsagenda
p. 36

3
Strategie: naar een klimaatbestendig Rivierenland
p. 32

Bijlagen
- Voorbeelden Klimaatadaptatie
- Regionale aanpak: onze opgaven en acties

p. 40

colofon

De volgende partijen zijn betrokken bij
de totstandkoming van de RAS:
Aequator Groene Ruimte
De Kernen
Dunea
Fruitpact
Gelders Genootschap
Gemeente Buren
Gemeente Culemborg
Gemeente Lingewaard
Gemeente Maasdriel
Gemeente Neder-Betuwe
Gemeente Overbetuwe
Gemeente Tiel
Gemeente West-Betuwe
Gemeente Zaltbommel
GGD Gelderland Midden
GGD Gelderland Zuid
Gelderse Natuur en Milieufederatie (GNMF)
K3 Delta
Kadaster
Kleurrijk Wonen
Land- en Tuinbouw Organiatie (LTO) Noord
Landschapsbeheer Gelderland
Nederlandse Fruittelers Organisatie (NFO)
Omgevingsdienst Rivierenland
Provincie Gelderland
Regio fruitDelta /Regio Rivierenland
Staatsbosbeheer
Vitens
Wageningen University & Research
Waterschap Rivierenland
Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (ZLTO)

Procesbegeleiding: Raadhuis Advies
Grafisch ontwerp: Dana Dijkgraaf Design.

Voorwoord

Van ons allemaal

Deze RAS is een interactief proces, waarbij negen gemeenten uit Rivierenland, waterschap Rivierenland en de provincie Gelderland samenwerken met andere stakeholders, teneinde een Regionale klimaat Adaptatie Strategie te ontwikkelen voor de regio Rivierenland. Alle samenwerkende partijen zijn benoemd in de colofon op de voorgaande pagina. Deze RAS beschrijft de strategische koers voor regio Rivierenland betreffende klimaatadaptatie en is geschreven voor alle betrokkenen in het rivierengebied.

Het klimaat verandert. De gevolgen van klimaatverandering ondervinden we steeds vaker aan den lijve. Hetere zomers, hevigere regenbuien en langere perioden van droogte; als inwoners en ondernemers van onze regio krijgen we daar steeds meer mee te maken. Het maatschappelijk debat gaat veelal over het menselijk aandeel in klimaatverandering en wat we kunnen doen om de klimaatverandering te beperken.

Adaptatie, het aanpassen aan de werkelijkheid van klimaatverandering, is evenzo van groot belang. Aanpassen aan de omstandigheden zit ons in de regio in de genen. Al generaties lang hebben wij ons leven en werken aangepast aan de invloed van de rivieren in ons gebied. Het heeft onze identiteit gevormd. Nu staan we voor de uitdaging om onze leef- en werkomgeving aan te passen aan de veranderingen van het klimaat. Dit met het oog op een vitale en toekomstbestendige regio met een fijn leef- en werkklimaat.

Vanuit dit besef hebben we als gemeenten in het rivierengebied, waterschap en provincie Gelderland, samen met andere stakeholders in ons mooie rivierengebied samengewerkt aan een Regionale klimaat Adaptatie Strategie (RAS). Hierin verwoorden wij onze ambities en opgaven van klimaatverandering en de benodigde maatregelen.

Voor u ligt onze RAS. Met deze strategie zijn we er niet, het is slechts een begin. De uitwerking van de opgaven en maatregelen zijn er op gericht dat wij als regio ons daadwerkelijk kunnen aanpassen aan de klimaatverandering en daar ook naar gaan handelen. Dat is niet alleen een taak van ons als overheden. Een grote verantwoordelijkheid ligt bij ons als gehele maatschappij: van individuele inwoner tot ondernemer, van natuurorganisatie tot woningcorporatie, van land- en tuinbouw tot logistiek.

Als overheden hebben wij een voortrekkersrol en is het onze taak om alle betrokkenen te activeren en te faciliteren bij de opgave die klimaatadaptatie heet. Een handschoen die wij gaan oppakken. Samen aan de slag!

Govert van Bezooijen
voorzitter Stuurgroep Samenwerkende Netwerken Regio Rivierenland

631
BK-35-GX

Samenvatting

< Water op straat in Tiel

We staan voor de uitdaging om onze leef- en werkomgeving aan te passen aan de veranderingen van het klimaat. Ook in onze regio hebben wij steeds vaker te maken met hogere temperaturen, drogere perioden, meer en extreme neerslag en toename van het risico op overstromingen. Dit vraagt dat wij ons aanpassen aan deze klimaatverandering, met het oog op een vitale en toekomstbestendige regio met een fijn leef- en werkklimaat.

Een regionale en lokale aanpak

Om richting te geven aan deze opgave hebben gemeenten, waterschap, provincie en andere stakeholders samen gewerkt aan een Regionale klimaat Adaptatie Strategie (RAS). Deze RAS voor Rivierenland maakt op regionaal niveau inzichtelijk of en zo ja waar extra inzet nodig is om vanaf 2020 klimaatadaptief te handelen en in 2050 klimaatadaptief ingericht te zijn. Aan deze RAS wordt later dit jaar nog een samenwerkingsagenda voor de uitvoering gekoppeld.

Door in samenhang klimaatadaptatie vraagstukken te benaderen in de regio, proberen we winst te behalen voor de regio als geheel. Gemeenten en individuele stakeholders gaan daarnaast zelf aan de slag met hun eigen (lokale) aanpak. We willen deze RAS een dynamisch document laten zijn. Voortschrijdend inzicht, ontwikkelingen en ervaringen die we opdoen, zorgen er voor dat we deze strategie blijven aanpassen.

De inhoudelijke thema's die horen bij klimaatadaptatie hebben betrekking op *wateroverlast, droogte, hitte* en het risico op *overstromingen*. Rivierenland is gevoelig tot zeer gevoelig voor al deze klimaateffecten. De RAS beschrijft de effecten waar wij als regio mee worden geconfronteerd. Onze strategie richt zich op de opgaven die binnen onze eigen invloedsfeer liggen en waar we iets aan kunnen doen in termen van voorkomen of reguleren. In sommige gevallen betekent klimaatadaptatie ook dat we – incidenteel – overlast zullen moeten accepteren.

We hebben niet van vandaag op morgen onze regio klimaatadaptief ingericht. In deze RAS zijn doelen voor de korte termijn opgenomen, maar is ook beschreven wat klimaatadaptief ingericht in 2050 betekent voor onze regio.

Strategische lijnen voor de korte termijn

- **Vergroten van bewustwording en kennis**
  We vergroten de bewustwording en kennis van de urgentie tot klimaatadaptatief handelen bij overheden en betrokken stakeholders, maar zeer zeker ook van inwoners en bedrijven. Het grootste deel van het grondgebied in Rivierenland is niet in eigendom van overheden, maar van particulieren. De urgentie tot klimaatadaptatie moet bij alle betrokkenen worden vergroot en er toe leiden dat we klimaatadaptatie verankeren in ons beleid en ons concrete handelen.

- **Een andere manier van denken en samenwerken**
  Samen durven we naar beste weten beslissingen te nemen, op basis van beperkte kennis en in de wetenschap dat de toekomst onvoorspelbaar is. We moeten daarom durven te denken en doen buiten de bestaande relaties en gebaande paden, gebruik maken van de goede voorbeelden en ervaringen en samenwerken met verschillende disciplines.

- **We pakken eerst de meest urgente opgaven aan**
  We richten ons in eerste instantie op de meest urgente opgaven. Daarnaast pakken we natuurlijk de makkelijke oplossingen (‘laaghangend fruit’) op. We koppelen klimaatadaptatie aan kansen op andere gebieden zoals de energietransitie, bos- en natuurontwikkeling, aanleg en reconstructie van wegen, dijkverbetering, recreatieve ontwikkelingen, etc.

- **We verbinden verschillende schaalniveaus**
  We verbinden de regionale en lokale aanpak en wat betreft schaalniveau zetten we in op zowel strategisch, tactisch als operationeel niveau. Door samen te werken en slimme combinaties binnen schaalniveaus te maken, komen we tot een efficiënte aanpak van een klimaatadaptieve inrichting van de leef- en werkomgeving in regio rivierenland.

Ambities voor klimaatbestendig Rivierenland 2050

Vanuit deze strategische lijnen op korte termijn, zijn onze ambities geformuleerd om toe te werken naar een klimaatbestendig Rivierenland in 2050:

- **Ambitie 1: Leefbare kernen**
  We hebben in 2050 aantrekkelijke groene en leefbare kernen waar het goed wonen, werken en recreëren is. We gaan daarom beperking van wateroverlast, droogte en hitte meenemen als ontwerpuitgangspunt bij de (her)inrichting van onze kernen. Daarbij werken overheden, woningcorporaties en private partijen samen.

- **Ambitie 2: Duurzame logistiek en bedrijvigheid**
  Met groen en water als bouwstenen zorgen we ervoor dat onze bestaande en nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen gewapend zijn tegen wateroverlast en hittestress. Daarnaast is de hoofdinfrastructuur van (snel)wegen, spoorwegen en waterwegen klimaatrobuust ingericht. We hebben ons voorbereid op situaties waar infrastructuur tijdelijk uit kan vallen door wateroverlast, hitte of droogte. We weten in die situaties hoe we zelf kunnen handelen om schade en overlast zo veel mogelijk te voorkomen.

- **Ambitie 3: Vitale en toekomstbestendige land- en tuinbouw**
  De land- en tuinbouw is in 2050 zo ingericht dat het zo min mogelijk last heeft van de gevolgen van wateroverlast, droogte en hitte. We gaan ervoor zorgen dat de land- en tuinbouw beter bestand is tegen klimaatverandering. Dit doen we door bijvoorbeeld water beter vast te houden, te zoeken naar mogelijkheden van multifunctioneel grondgebruik en te zoeken naar andere ontwikkelingen, die kansen bieden voor verduurzaming van de landbouw.

- **Ambitie 4: Robuust en aantrekkelijk rivierenlandschap**
  We zetten in op het behouden en versterken van (natte) natuur, het vergroten van de biodiversiteit en het zoeken naar nieuwe natuurdoelen op andere plekken. De natuurgebieden maken deel uit van een sterke groenblauwe dooradering in het landschap. Deze groenblauwe dooradering faciliteert berging en voorraad van zoet water voor de functies in het gebied en is tevens aantrekkelijk voor natuur en recreatie. De Linge is binnen de Betuwe hierin de blauwe draad. Verdere versterking geeft nog meer kansen voor landbouw, natuur en recreatie.

Bij het toewerken naar deze ambities zoeken we naar slimme combinaties van oplossingsrichtingen. Daarbij staat klimaatadaptatie niet op zichzelf. Het is onderdeel van de integrale opgaven gericht op het versterken van de leefbaarheid, onze gezondheid, onze economie, toerisme en recreatie en de energietransitie. Daardoor nemen we niet alleen goede en tijdige maatregelen, maar pakken we ook kansen om de regio in vele opzichten te versterken.

In de RAS zijn de hiervoor genoemde strategische lijnen en ambities vertaald naar welke opgaven en kansen ontstaan, welke prioriteiten ontstaan, hoe we die het beste kunnen aanpakken en wie daarvoor aan zet is en welke samenwerking daarbij nodig is.

<u>Samen aan de slag!</u>

We zetten de ingezette samenwerking voor klimaatadaptatie voort. Het opstellen van een samenwerkingsagenda én het uitvoeren van de daarin opgenomen maatregelen zijn de logische en noodzakelijke vervolgstappen die we gaan zetten. Zowel op regionaal niveau, maar zeer zeker ook op lokaal niveau. Deze grote verantwoordelijkheid ligt bij ons als gehele maatschappij: van individuele inwoner tot ondernemer, van natuurorganisatie tot woning-corporatie, van land- en tuinbouw tot logistiek. De overheden hebben hierin de taak om een voortrekkersrol te vervullen en om alle betrokkenen te activeren en te faciliteren bij de opgave die klimaatadaptatie heet. We moeten dus samen aan de slag!

Gemeentehuis Neerijnen

Een uniek landschap met een afwisseling van de kleinschaligheid van oeverwallen tot de karakteristieke vergezichten van de komgebieden en slingerende dijken langs de rivieren en uiterwaarden.

1.
Inleiding

Rivierenland, samen voor een sterke regio

Rivierenland [1] heeft van oudsher te maken met de invloed van het klimaat en vanaf het begin hebben we samengewerkt om hoog water en overstromingen te bestrijden. Al voor de Romeinse tijd legden we dijkjes aan en zetten we moeras om in bruikbaar land. Rond 1450 was er een eerste min of meer gesloten stelsel van rivierdijken. Van de 16de tot midden van de 19de eeuw reguleerden we de rivieren steeds verder en ontstond het landschap dat we nu kennen.

Een uniek landschap met een afwisseling van de kleinschaligheid van oeverwallen tot de karakteristieke vergezichten van de komgebieden en slingerende dijken langs de rivieren en uiterwaarden. Het is een gebied met een rijke cultuurhistorie en een aantrekkelijke woonomgeving verspreid over stedelijke en vele landelijke kernen.

We vormen een sterke economische regio met een combinatie van diverse soorten landbouw, waaronder veel hoogwaardige landbouw zoals fruitteelt, laanboomteelt en (glas) tuinbouw. Daarnaast kenmerkt onze regio zich door aan landbouw gelieerde bedrijvigheid en logistiek en vele mogelijkheden voor recreatie.

We geven gezamenlijk uitvoering aan de regionale economische speerpunten. Daarnaast pakken we in regionaal verband ook thema's op zoals wonen, mobiliteit en de energietransitie, onder andere in het kader van de Regiodeal die onlangs door het Rijk is gehonoreerd. Dit doen we vanuit de overtuiging dat het in samenhang benaderen van deze vraagstukken winst oplevert voor de regio als geheel: een rivierengebied waar het nu en ook in de toekomst goed wonen, werken en recreëren is.

Klimaatadaptatie, een belangrijke opgave

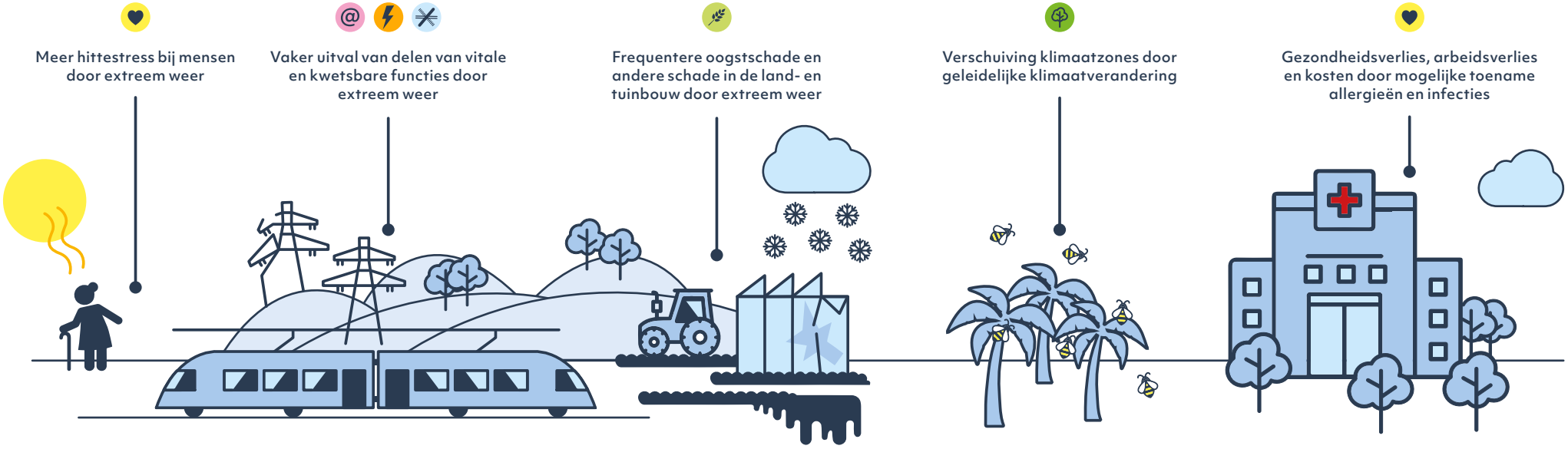
Ook voor klimaatadaptatie zien we een meerwaarde in het regionaal samenwerken. Niemand ontkomt namelijk aan de effecten van klimaatverandering. De effecten houden niet op bij gemeentegrenzen, ze zijn gebied overstijgend. Zowel inwoners, bedrijven als natuur en landschap hebben en krijgen te maken met de gevolgen van klimaatverandering.

Het wordt steeds natter, warmer, er zijn langere droge periodes en de zeespiegel stijgt. Het KNMI heeft scenario's opgesteld die duidelijk maken dat we ons moeten voorbereiden op extremere weersomstandigheden die kunnen leiden tot grote ruimtelijke, economische, ecologische en maatschappelijke impact.

1. Met Rivierenland bedoelen we het grondgebied van de 9 gemeenten die samenwerken in het kader van de RAS, niet het samenwerkingsverband Regio Rivierenland.

De urgente effecten van klimaatverandering

Appelpop en het fruitcorso zijn drukbezochte evenementen in Gelderland.

Als regio staan we voor de opgave om ons aan te passen aan het klimaat en om de schade die hiermee gepaard gaat te beperken. Tegelijkertijd moeten we de kansen die klimaatverandering met zich mee brengt benutten. Denk daarbij aan het verbouwen van andere producten en een langere oogstperiode.

Aan de slag!

Klimaatadaptatie vraagt om een andere aanpak dan die we gewend zijn. Klimaatverandering is een complex en meervoudig vraagstuk dat verschillende sectoren, organisaties en bestuurslagen overstijgt. Met veel betrokken partijen, veel wederzijdse afhankelijkheden, waarbij geen van de partijen het geheel onder controle heeft en het vraagstuk van niemand is en toch van iedereen.

Wij als betrokken partijen moeten samen, naar beste weten, beslissingen durven te nemen, op basis van beperkte kennis en in de wetenschap dat de toekomst onvoorspelbaar is. We moeten daarom durven denken buiten de bestaande relaties en gebaande paden, gebruik maken van de goede voorbeelden en ervaringen en samenwerken met verschillende disciplines.

2019

- Regionale stresstest
- Consultatieronde
- 1e dialoogronde

2020

- 2e dialoogronde
- Regionale strategie
- Samenwerkings-agenda

2050

- Rivierenland Klimaatbestendig

Rivierenland bezit het DNA en de kracht om deze samenwerking regionaal tot stand te brengen.

We brengen zo breed mogelijk de regionale en lokale gevoeligheden voor klimaatverandering in kaart en vertalen deze in een klimaateffectatlas voor onze regio. Tezamen met de opbrengsten van de uitgevoerde regionale risicodialogen eind 2019 en begin 2020 levert dit de basis voor onze regionale klimaatadaptatie strategie (RAS).

Deze RAS voor Rivierenland maakt op regionaal niveau inzichtelijk of en zo ja waar extra inzet nodig is om vanaf 2020 klimaatadaptief te handelen en in 2050 klimaatadaptief ingericht te zijn. Aan deze RAS wordt later dit jaar nog een samenwerkingsagenda voor de uitvoering gekoppeld. De regionale aanpak zorgt ervoor dat we zaken lokaal sneller kunnen implementeren. Gemeenten en individuele stakeholders gaan daarnaast zelf aan de slag met hun eigen (lokale) aanpak.

Deze RAS is een dynamisch document. Voortschrijdend inzicht, ontwikkelingen en ervaringen die we opdoen, zorgen er voor dat we deze strategie blijven aanpassen.

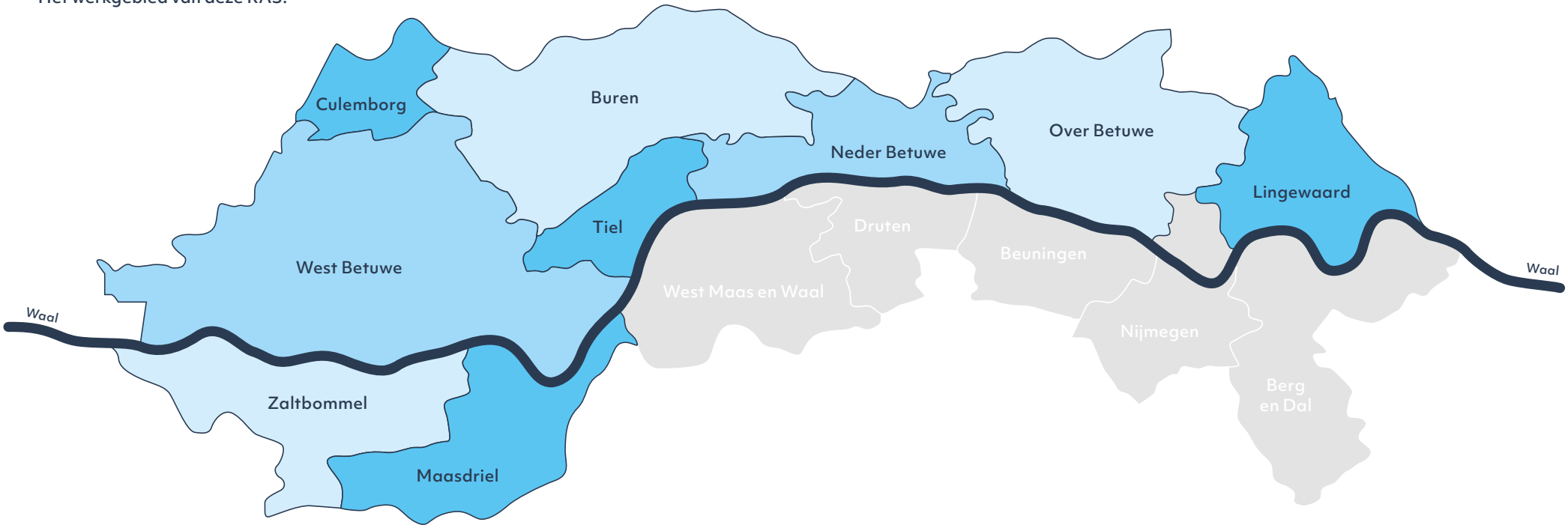
Tegel eruit en plantje erin

7 ambities voor een waterrobuuste en klimaatbestendige inrichting van Nederland

Het gebied

Het werkgebied van deze RAS.

Enkele begrippen

Klimaatadaptatie

Is het proces waarbij de samenleving zich aanpast aan het actuele of verwachte klimaat en de effecten daarvan, om de overlast, hinder of schade die gepaard kan gaan met klimaatverandering te beperken en de kansen die de klimaatverandering biedt te benutten. (Planbureau voor de Leefomgeving)

Klimaatmitigatie

Is het totaal aan maatregelen die beogen emissies van broeikasgassen en een aantal fluorverbindingen te verminderen, om zo klimaatverandering te remmen en/of te stoppen.

Dat de regio met deze RAS ambitieus werk wil maken van klimaatadaptatie, betekent niet dat het beperken van klimaatverandering (klimaatmitigatie) tot het verleden behoort. Integendeel, op regionaal niveau wordt nu hard gewerkt aan gedragen keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de benodigde opslag en energie infrastructuur. Dit alles wordt vertaald in de Regionale Energie Strategie (RES).

Weten, willen en werken

De zeven ambities uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie zijn een verdere uitwerking van de Handreiking Ruimtelijke Adaptatie, waarin het weten, willen en werken centraal staat.

Weten: Wat zijn de effecten van klimaatverandering in mijn gebied? Wat gebeurt er bij een overstroming, bij hevige regenval, droge perioden en hittegolven? Wat is er te zeggen over de kwetsbaarheid van de mensen die er wonen en werken? En over de bescherming van de vitale functies, zoals ziekenhuizen en elektriciteitscentrales? Wat zijn de kansen en mogelijkheden om de leefomgeving te verbeteren, kosten te besparen of zelfs geld te verdienen?

Willen: Het concreet maken van een ambitie op het gebied van waterrobuust inrichten of klimaatadaptatie. Worden er haalbare doelen gesteld? Is bepaald hoe deze doelen gehaald kunnen worden? Kunnen de doelen en de aanpak rekenen op draagvlak, binnen én buiten de organisatie? De regionale klimaatadaptatie strategie is de uitwerking van de stap “willen” en vormt de basis voor het “werken”.

Werken: Hier gaat het om het borgen en realiseren van de doelen en strategieën. Hoe komen we tot daadwerkelijke uitvoering in de praktijk? Hoe wordt onze leefomgeving klimaatadaptief ingericht?

De volgorde van deze trits is geen vaststaand en hard gegeven. In deze RAS zijn opgaven opgenomen variërend van het vergroten van de bewustwording, het stellen van ambities tot het realiseren van concrete doelen.

Grauwe ganzen familie
(Door Richard Dijkgraaf)

De combinatie van hoog water, kwel en woongebieden vlak achter de dijk maakt het Rivierengebied extra kwetsbaar voor klimaatveranderingen.

2. Kwetsbaarheden in Rivierenland

Effecten in beeld: nu en in de toekomst

De inhoudelijke thema's die horen bij klimaatadaptatie hebben betrekking op *wateroverlast, droogte, hitte* en het risico op *overstromingen*. De combinatie van hoog water, kwel en woongebieden vlak achter de dijk maakt het Rivierengebied extra kwetsbaar voor klimaatveranderingen. Op basis van de uitgevoerde regionale stresstesten in de regionale klimaateffectatlas (Werkregio Klimaatactief Rivierenland) en de risicodialogen concluderen wij dat Rivierenland gevoelig tot zeer gevoelig is voor alle klimaateffecten.

Sommige effecten van klimaatverandering ervaren we nu al in grotere hevigheid dan eerder werd gedacht. Het regent vaak harder en de hoosbuien zorgen voor wateroverlast in dorpen, steden en op wegen. De kans op een hittegolf neemt toe, hetgeen effect heeft op de volksgezondheid en ook kan leiden tot schade, bijvoorbeeld aan de fruitteelt of infrastructuur. Langdurige droogte leidt tot watertekorten voor de land- en tuinbouw en de natuur en tot lage grondwaterstanden. De extreme weersomstandigheden vormen verder risico's voor vitale functies, zoals bijvoorbeeld de beschikbaarheid van elektriciteit.

In deze strategie richten wij ons op de opgaven die binnen onze eigen invloedsfeer liggen en waar we iets aan kunnen doen in termen van voorkomen of reguleren. In sommige gevallen betekent klimaatadaptatie ook dat we – incidenteel – overlast zullen moeten accepteren.

In dit hoofdstuk zijn de effecten beschreven die zich op deze vier thema's voordoen in onze regio. Daarbij zijn ook enkele voorbeelden opgenomen van gemeenten of andere organisaties die inmiddels gestart zijn met het uitvoeren van concrete projecten.

De lokale, gemeentelijke "klimaatstresstesten" zullen – naast de regionale klimaatstresstest – meer zicht bieden op wat er voor iedere gemeente apart speelt.

Wat voorspelt het KNMI?

Voorspellingen zijn geprognotiseerd tot 2050 en 2085 met als uitgangspunt het klimaat in de periode 1981-2010.

1. De temperatuur blijft stijgen.
2. Zachte winters en hete zomers komen vaker voor.
3. De neerslag en extreme neerslag in de winter nemen toe.
4. De intensiteit van extreme regenbuien in de zomer neemt toe.
5. Hagel en onweer worden heviger.
6. De zeespiegel blijft stijgen.
7. Het tempo van de zeespiegelstijging neemt toe.
8. De veranderingen in de windsnelheid zijn klein.
9. Het aantal dagen met mist neemt af en het zicht verbetert verder.
10. De hoeveelheid zonnestraling nabij het aardoppervlak neemt licht toe.

Bron: www.klimaatscenarios.nl

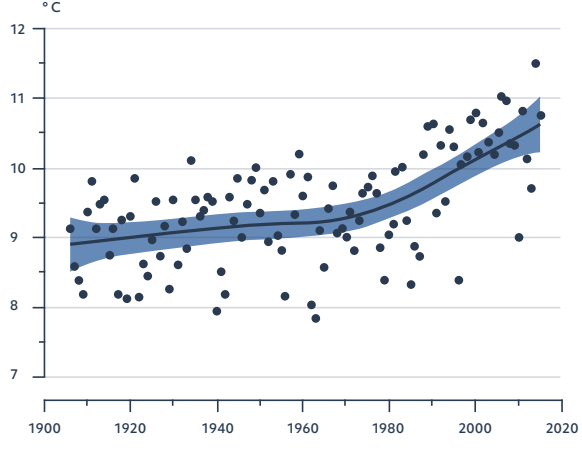
A. Wateroverlast

B. Droogte

C. Hitte

D. Overstromingen

A. Effecten van wateroverlast

- Bij extreme regenbuien kan het water niet altijd opgevangen en afgevoerd worden. Het watersysteem in onze kernen is vaak niet ingericht op het afvoeren of tijdelijk opvangen van grote hoeveelheden regen. De extreme buien die periodiek optreden kunnen ernstige overlast en schade veroorzaken.

- Extreme regenbuien kunnen zorgen voor een aantasting van de vitale stedelijke infrastructuur. Denk aan het onderlopen van viaducten en tunnels, tijdelijke onbereikbaarheid van voorzieningen en waterschade in gebouwen.

- Naast de extreme regenbuien zien we ook een toename van hagelbuien in frequentie en intensiteit. Deze levert o.a. schade op voor de land- en tuinbouw: aan gewassen, maar ook aan bijvoorbeeld kassen.

- Het landelijk gebied heeft incidenteel ook te maken met wateroverlast.

Opheusden
Opheusden kreeg in de zomer van 2014 te maken met 80 tot 100 millimeter regen in slechts vier uur tijd. Dit heeft tot ernstige overlast geleid.

Bommelerwaard
In 2015 hebben hagelbuien tot aanzienlijke materiële en financiële schade geleid in de Bommelerwaard. Circa de helft van de glastuinbouw in dit gebied is er door getroffen en ook bij de fruittelers was er sprake van flinke schade.

De Waal
De ligging aan de Waal en de zanderige bodem in combinatie met hoge(re) grondwaterstanden en kwel leiden in de regio tot problemen bij hevige neerslag, zoals het onderlopen van straten en kelders.

B. Effecten bij langdurige droogte

- Verdroging leidt binnen een aantal gemeenten al tot inklinking en zetting van de bodem, hetgeen vervolgens kan leiden tot ongelijkmatig zakken van de grond met scheurvorming in de muren, wegen en dijken tot gevolg.

- Een lange periode van droogte leidt ook tot afname van gewaspopbrengst. Zeker wanneer dit samengaat met hitte en lage rivierstanden. Door hitte is de verdamping extra hoog en door lage rivierstanden zijn de grondwaterstanden extra laag. Door de extra hoge waterbehoefte van de gewassen en beperktere mogelijkheden om voldoende water te kunnen voeren kan een nog groter vochttekort ontstaan.

- Rivierenland heeft een belangrijke taak bij het doorvoeren van zoet water voor de drinkwaterwinning. Bij teveel droogte komt deze functie in gevaar omdat er te weinig zoet water voorradig is en lage waterstanden van invloed zijn op de waterkwaliteit.

- Bij lage rivierstanden kan het voorkomen dat het waterpeil van de rivier daalt tot een niveau waarbij inlaten van water niet langer mogelijk is voor een gebied, hetgeen tot watertekorten en schades kan leiden. Ook leveren lagere rivierstanden beperkingen op voor de scheepvaart.

- Tijdens het groeiseizoen ontstaat er een spanningsveld tussen doorvoer van water ter voorkoming van verzilting bij het kustgebied en de groeiende watervraag van de land- en tuinbouw om oogstschade te voorkomen.

- Ecosystemen passen zich aan; vooral vegetatiesoorten die droogte-resistent zijn zullen blijven groeien. Droogte heeft een negatieve invloed op biodiversiteit en leidt tot verandering van het van oudsher natte (historisch) landschap.

- Droogte en verminderde watertoevoer in combinatie met hitte leidt tot een verslechtering van de kwaliteit van het oppervlaktewater. Hierdoor neemt voor die wateren de kwetsbaarheid voor blauwalg en botulisme toe, juist in tijden dat er behoefte is aan verkoeling en recreatief zwemmen.

- Bij een langere periode van droogte, droogt de grond verder uit, in combinatie met meer zon en hogere temperaturen, neemt de kans op natuurbranden verder toe.

- Door lage waterstanden van de rivieren dalen de grondwaterstanden en ontstaat wegzijging, omdat water ondergronds naar de rivier toe stroomt (met name op de hogere en lichtere gronden). Door lagere grondwaterstanden komen gewassen minder makkelijk bij het grondwater, waardoor deze een watertekort kunnen krijgen. Ook is het lastiger om oppervlaktewater aan te voeren en vast te houden, omdat dit water wegzijgt.

Inklinking / zetting van de bodem
Verdroging leidt binnen een aantal gemeenten al tot inklinking en zetting van de bodem, hetgeen vervolgens kan leiden tot scheurvorming in de muren van woningen en gebouwen. Vanaf de zomer van 2018 tot nu heeft gemeente Lingewaard al meer dan 100 meldingen ontvangen van scheurvorming in panden.

Regionale Droogte Overleggen
In Regionale Droogte Overleggen (RDO's) delen waterschappen, regionale onderdelen van Rijkswaterstaat en provincies tijdens (dreigende) watertekorten informatie en stemmen maatregelen en bijbehorende communicatie met elkaar af. Tijdens de droogte van 2018 kwamen inlaten droog te liggen en zijn via RDO's oplossingen voor de onstane problemen gezocht. Eén van de oplossingen was een beregeningsverbod voor overdag, om verdamping te voorkomen.

Blauwalg
In 2018 en 2019 werd in recreatieplassen blauwalg geconstateerd waardoor er niet gezwommen kon worden.

C. Effecten bij langdurige hitte

- Langdurige hitte of hittestress vergroot het risico op gezondheids-problemen en kan zorgen voor afname van arbeidsproductiviteit. Ook plagen (zoals de eikenprocessierups) komen vaker voor.
- Bij hitte treedt het ‘hitte-eiland effect’ op in onze kernen, waarbij vooral in versteende buurten of wijken meer warmte wordt vastgehouden dan in landelijk gebied of minder versteende buurten of wijken. Hierdoor koelen de versteende gebieden ’s nachts onvoldoende af.
- Door hitte en droogte ontstaat meer behoefte aan koele plekken en meer schaduw door groen.
- Hitte tast daarnaast ook infrastructuur aan door bijvoorbeeld het smelten van asfalt en het uitzetten van rails en bruggen.
- Door extreme hitte ontstaat er risico op zonnebrandschade aan fruit. Daarnaast worden nieuwe insecten, plagen en ziekten geïntroduceerd en is er sprake van een verschuiving van de oogstperiode.

Zomerschade aan fruit
De land- en tuinbouw in het gebied heeft steeds meer last van hitte en warmte. Zo is er risico op zonnebrandschade aan fruit. In 2018 leidde dat tot opbrengstderving bij de fruittelers in de regio.

Hitte

Het verschil tussen nu en 2050

Stedelijk hitte-eiland effect:
In (binnen)steden is het gemiddeld 2° C warmer dan het landelijk gebied.
In het centrum van Tiel is dit 1 à 1,5° C

Aantal tropische dagen:
Huidig klimaat → 2050

4 dagen — 7-13 dagen

Aantal warme nachten (Tiel):
Huidig klimaat → 2050

Circa 4 nachten — 2 tot 3 weken

Aantal ijsdagen:
Huidig klimaat → 2050

8 dagen — 1 tot 4 dagen

D. Effecten van overstromingen

- Overstromingen kunnen (afhankelijk van de ernst) leiden tot maatschappelijke ontwrichting, veiligheidsrisico's, de uitbraak van infectieziekten en het vrijkomen van schadelijke stoffen. [Gezondheidsraad 2017]

- Volgens deskundigen is de kans klein dat bij hoge waterstanden op de rivier een dijk doorbreekt. Maar als er een dijk in onze regio doorbreekt, stroomt een groot gebied onder water. De overstromingsdiepte in onze regio gaat naar 2 meter of zelfs meer. Het gaat er dan om dat er in geval van een dreigende overstroming een evacuatieplan is. De verantwoordelijke Veiligheidsregio's Gelderland-Zuid (VRGZ) en Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) hebben een rampbestrijdingsplan (Dijkdoorbraak en Overstroming) vastgesteld dat onder andere de evacuatie regelt.

- Bij overstromingen kunnen nutsvoorzieningen uitvallen, met als gevolg dat onder andere de toelevering van bijvoorbeeld elektriciteit stil komt te liggen.

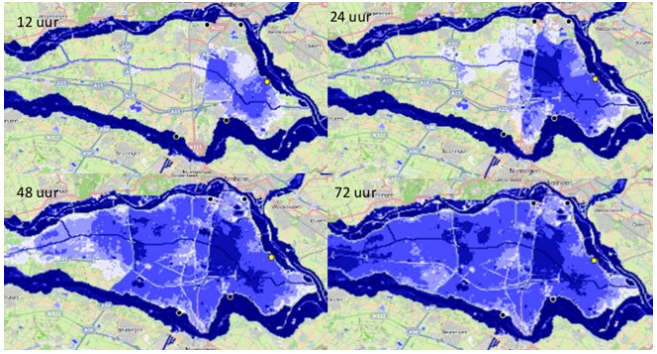
- Het onderzoek door Veiligheid Nederland in Kaart wijst op grote gevolgen van een mogelijke dijkdoorbraak. De economische schade als gevolg van een dijkdoorbraak kan variëren tussen € 5,3 en € 16,9 miljard (gem. € 9 miljard per gebeurtenis). Het aantal slachtoffers varieert van 40 tot maximaal 1.750 (gem. 190 slachtoffers), afhankelijk van de mogelijkheden tot preventieve evacuatie. [2]

Hoogwaterbeschermingsprogramma
Het nationale hoogwaterbeschermingsprogramma is gericht op de versterking van de dijken voor een waterveilig Nederland in 2050. In de nieuwe Integraal Rivier Management aanpak vanuit het Deltaprogramma wordt de klimaatopgave integraal meegenomen.

2. Dit zijn getallen voor de gehele dijkkring 43. Een groot deel van Rivierenland valt binnen deze dijkring.

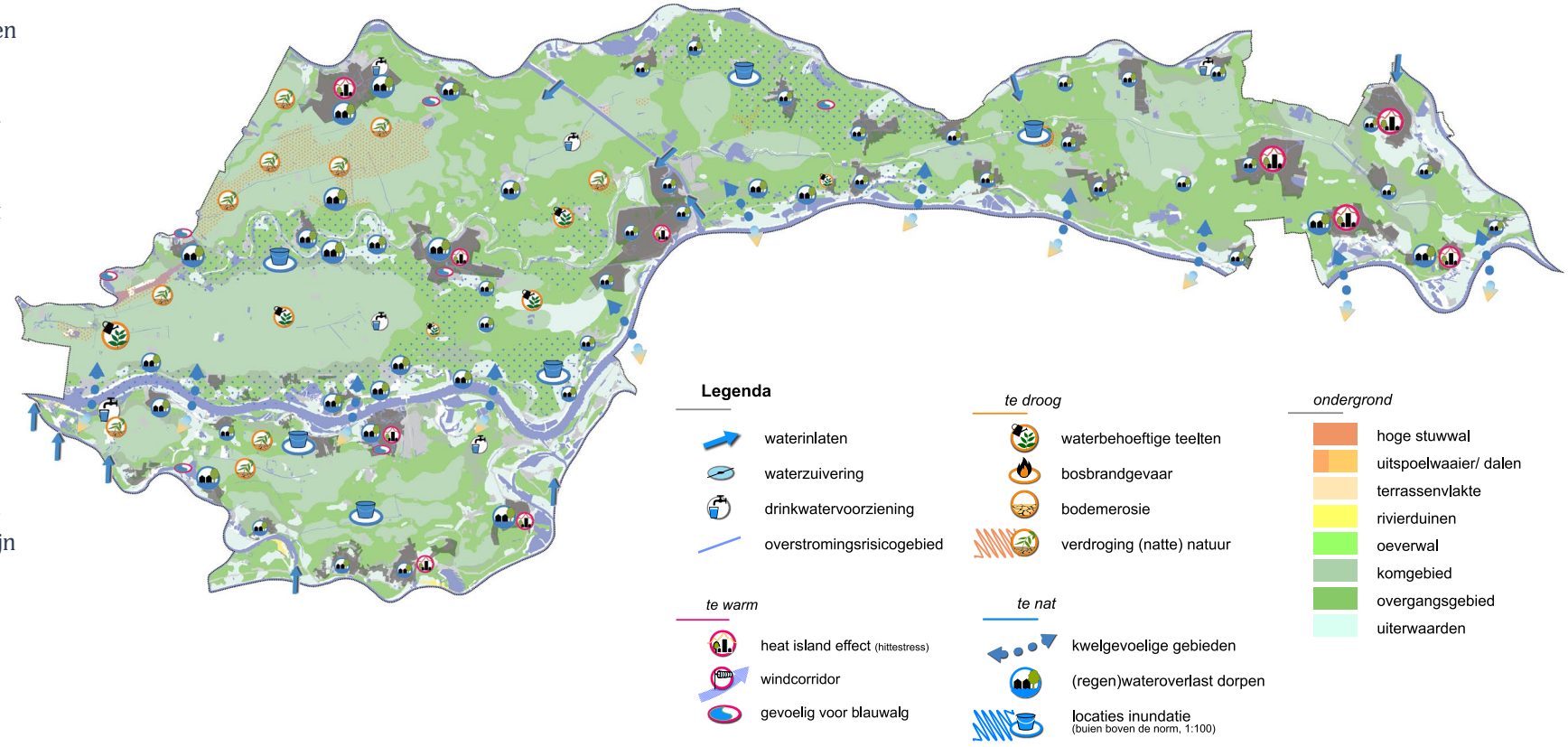
Evacuatie rivierengebied 1995.

Inundatieverloop bij Toetspeil scenario (Tp) Angeren, Gemeente Lingewaard na 12, 24, 48 en 72 uur na doorbraak van de waterkering nabij Angeren aan de oostzijde van het gebied (voorbeeld van een van de vijf doorbraakscenario's).

Iconenkaart Rivierenland

Voor de regio Rivierenland is een klimaateffectatlas (Werkregio Klimaatactief Rivierenland) ontwikkeld. In de klimaateffect-atlas wordt gebiedsspecifiek bekeken welke risico's voor verdroging, hitte, wateroverlast en overstroming er zijn. Daarbij worden ook verbanden gelegd op regionaal niveau. Bij welke peilgebieden komt de inlaat droog te liggen bij een lage rivierstand? Welke regio's hebben veel waterberging beschikbaar en in welke gebieden is juist veel afstroom? En waar liggen natuur- en land-bouwgebieden die kwetsbaar zijn voor bijvoorbeeld droogte? De uitkomsten van deze klimaateffectatlas zijn met iconen op deze overzichtskaart verwerkt.

Door droogte en verminderde watertoevoer in combinatie met hitte, neemt de kwetsbaarheid voor blauwalg en botulisme toe.

Het grote rivierenpad Geldermalsen
(Door Tjabeljan, Flickr.)

Klimaatverandering is een complex en meervoudig vraagstuk dat verschillende sectoren, organisaties en bestuurslagen overstijgt. En waarbij het vraagstuk van niemand is en toch van iedereen.

3.
Strategie: naar een klimaatbestendig Rivierenland

Rivierenland voorbereid en aangepast aan het veranderend klimaat

De RAS is onze leidraad om regie te voeren op een goede en tijdige aanpassing aan het veranderende klimaat. Om deze ambitie te realiseren is het van belang dat we de mogelijkheden benutten die zich aandienen en daarnaast inspelen op veranderingen in de toekomst. We gaan verder met het onderzoek naar de (te verwachten) effecten en passen zo nodig tussentijds onze strategie daarop aan.

Door nu gezamenlijk actie te ondernemen voorkomen we hoge financiële en maatschappelijke kosten op de langere termijn en leveren we een belangrijke bijdrage aan de versterking en duurzame ontwikkeling van onze regio. Wij beseffen dat onze omgeving en het klimaat blijft veranderen. Het is onmogelijk en ook onwenselijk om in 2020 een complete blauwdruk voor de aanpak en uitvoering van onze klimaatbestendige regio tot en met 2050 te maken. Dit ontslaat ons niet van de verplichting om nu keuzes te maken voor de komende periode.

Onze strategische lijnen

Bij onze aanpak en uitvoering hanteren wij de volgende strategische lijnen:

- **Vergroten van bewustwording en kennis**
  De verantwoordelijkheid voor klimaatadaptief handelen moet breed gevoeld en gedragen worden. Bij overheden en betrokken stakeholders, maar ook bij onze inwoners en bedrijven. Dat betekent dat we de bewustwording van klimaatverandering en de urgentie tot klimaatadaptatie bij alle betrokkenen moeten vergroten. We benutten daarvoor de kennis, expertise, voorbeelden en ervaring die er al is binnen onze eigen regio en daarbuiten. We stimuleren ook educatie en extra onderzoek en betrekken daarbij onderwijsinstellingen en onderzoeksinstituten, zoals de Wageningen Universiteit. De bewustwording moet er mede toe leiden dat we klimaatadaptatie verankeren in ons beleid en ons concrete handelen. We beseffen dat de klimaatadaptatie opgave ons ook voor strategisch lastige keuzes laat komen te staan. Keuzes voor verregaande maatregelen met bijbehorende financiële consequenties. Dit vraagt om durf.

Waterpompen vanwege drooogte.

- **Een andere manier van denken en samenwerken**
  Dat is waar klimaatadaptatie om vraagt. Klimaatverandering is een vraagstuk met een veelheid aan betrokken partijen en wederzijdse afhankelijkheden. We erkennen de noodzaak van interdisciplinair en integraal (sector overstijgend) werken. Het is een vraagstuk waarvoor geen spoorboekje beschikbaar is en dat vraagt om tussentijds evalueren en bijstellen. Betrokken partijen moeten samen naar beste weten beslissingen durven te nemen, op basis van beperkte kennis en in de wetenschap dat de toekomst onvoorspelbaar is. We moeten daarom durven te denken en doen buiten de bestaande relaties en gebaande paden, gebruik maken van de goede voorbeelden en ervaringen en samenwerken met verschillende disciplines.

- **We pakken eerst de meest urgente opgaven aan**
  We richten ons in eerste instantie op de meest urgente opgaven. Daarnaast pakken we natuurlijk de makkelijke oplossingen (‘laaghangend fruit’) op. We doen wat we zeggen en pakken door als dat nodig is. We gaan actief aan de slag om de klimaatbestendigheid van de regio al op korte termijn te vergroten. We koppelen klimaatadaptatie aan kansen op andere gebieden zoals de energietransitie, bos- en natuurontwikkeling, aanleg en reconstructie van wegen, dijkverbetering, recreatieve ontwikkelingen, etc. Daarnaast werken we samen aan oplossingen om te sturen op noodzakelijke grotere transities om ook in de verdere toekomst veilig en prettig te kunnen wonen, werken en recreëren in het Rivierengebied.

- **We verbinden verschillende schaalniveaus**
  We verbinden de regionale en lokale aanpak. Door kennisdeling en uitwisseling van ervaringen, kunnen slimme combinaties gemaakt worden en kan een meer efficiënte aanpak gerealiseerd worden. De RAS is een dynamische strategie, waarbij naast het strategisch niveau, ook zeker aandacht is voor het tactisch en operationeel niveau. Door deze niveaus in nauwe verbinding met elkaar te brengen, komen we tot een uitvoerbare, beheersbare en gedragen strategie. Deze strategie kan efficiënt bijdragen aan het realiseren van een klimaatadaptieve inrichting van onze leefomgeving. Het is belangrijk om dit samen op te pakken, met alle betrokkenen in het gebied. Betrokken overheden kunnen hierin op verschillende manieren bijsturen. Ze kunnen het goede voorbeeld geven door te investeren in eigen gebouwen, voorzieningen en in de buitenruimte, daarnaast kunnen de overheden ook sturend optreden via lokale regelgeving.

Onze regionale ambities

Vanuit deze strategische lijnen hebben wij voor de regionale gebiedspijlers onze ambities geformuleerd om toe te werken naar een klimaatbestendig Rivierenland in 2050:

- **Leefbare kernen**
  Beperking van wateroverlast, droogte en hitte nemen we als ontwerpuitgangspunt mee bij de (her)inrichting van onze kernen. Daarbij werken overheden, woningcorporaties en private partijen samen om de buitenruimte en gebouwen te transformeren tot groene, leefbare en klimaatbestendige kernen. We gaan er samen voor zorgen dat zo snel mogelijk alle nieuwbouw en herontwikkeling klimaatbestendig is. Bij renovatie, beheer en onderhoud wordt klimaat-adaptatie meegenomen.

Ook zetten we gezamenlijk als overheden, GGD, zorginstellingen en andere partijen in op het informeren en faciliteren van onze bewoners en bedrijven om middels maatregelen en gedrag hittestress te beperken en wateroverlast en droogte te voorkomen. Het resultaat: aantrekkelijke groene leefbare kernen waar het goed wonen, werken en recreëren is.

- **Duurzame logistiek en bedrijvigheid**
  Met groen en water als bouwstenen zorgen we ervoor dat onze bestaande en nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen gewapend zijn tegen wateroverlast en hittestress. Daarnaast is de hoofdinfrastructuur van (snel)wegen, spoorwegen en waterwegen klimaatrobuust ingericht. We hebben ons voorbereid op situaties waar infrastructuur tijdelijk uit kan vallen door wateroverlast, hitte of droogte. We weten in die situaties hoe we zelf kunnen handelen om schade en overlast zo veel mogelijk te voorkomen.

- **Vitale en toekomstbestendige land- en tuinbouw**
  We erkennen dat verdere toename van risico's op wateroverlast, droogte en hitte grote gevolgen heeft voor de land- en tuinbouw. Om te zorgen dat de sterke agrarische sector in onze regio een goede toekomst heeft, werken overheden, agrariërs en andere stakeholders samen aan oplossingen. Minder afhankelijk worden van water is hierbij essentieel. Om wateroverlast en watertekort te beperken streven we er naar om water zo veel mogelijk vast te houden, in de bodem en in het watersysteem. Door samen slim en zuinig om te gaan met het beschikbare water kunnen we de gevolgen van droogte en hitteschade zo veel mogelijk voorkomen. Dit bekijken we in samenhang met de waterbeschikbaarheid voor de drinkwatervoorziening, natuur en recreatie.

  Om weerbaar te zijn voor de klimaatverandering onderzoeken we de mogelijkheden van multifunctioneel grondgebruik en inrichting. We staan open voor teelten van andere gewassen en zoeken naar aansluiting met andere ontwikkelingen die kansen bieden voor verduurzaming van de landbouw zoals kringlooplandbouw en natuurinclusieve landbouw.

- **Robuust en aantrekkelijk rivierenlandschap**
  We zetten in op het behouden en versterken van (natte) natuur, het vergroten van de biodiversiteit en het zoeken naar nieuwe natuurdoelen op andere plekken. Door nog meer rekening te houden met de ondergrond en het watersysteem, kunnen we ook met klimaatverandering er voor zorgen dat de natuur zich optimaal kan ontwikkelen op de geschikte plekken. De natuurgebieden maken deel

uit van een sterke groenblauwe dooradering in het landschap. Deze groenblauwe dooradering zorgt voor de berging en voorraad van zoet water voor de functies in het gebied en is tevens aantrekkelijk voor natuur en recreatie. De Linge is binnen de Betuwe hierin de blauwe draad. Verdere versterking geeft nog meer kansen voor landbouw, natuur en recreatie. Op deze manier zorgen we voor een robuust en aantrekkelijk rivierenlandschap dat om kan gaan met de effecten van klimaatverandering.

We zoeken naar slimme combinaties van oplossingsrichtingen. Daarbij staat klimaatadaptatie niet op zichzelf. Het is onderdeel van de integrale opgaven gericht op het versterken van de leefbaarheid, onze gezondheid, onze economie, toerisme en recreatie en de energietransitie. Zodoende nemen we als betrokken partijen niet alleen goede en tijdige maatregelen, maar pakken we ook kansen om de regio in vele opzichten te versterken.

In de bijlagen zijn onze strategische lijnen en gebiedspijlers verder uitgewerkt rondom de volgende centrale vragen:

— Welke opgaven en kansen ontstaan door klimaatverandering in onze regio?
— Welke opgaven en kansen hebben prioriteit?
— Hoe kunnen we deze opgaven en kansen het beste aanpakken en verzilveren?
— Wie kan het beste in actie komen en waar is samenwerking nodig?

Regionale Klimaatadaptatie Strategie

2020
- Bewustwording en kennisontwikkeling
- Communicatie richting bewoners en bedrijven
- Verder onderzoek

2025

Klimaatbestendigheid in beleid en handelen:
- Onderdeel van omgevingsvisie en omgevingsplannen
- Hitteplannen en -protocollen
- Groennormen voor bebouwd en onbebouwd gebied
- Klimaatadaptatie in prestatieafspraken woningcorporaties
- Beleid vitale functies

- Borgen waterbeschikbaarheid land- en tuinbouw, natuur, drinkwatervoorziening en recreatie
- Behoud en waar mogelijk versterken van natte natuur
- Klimaatbestendige en duurzame land- en tuinbouw
- Klimaatbestendige inrichting van onze kernen en het buitengebied
- Beschermen vitale functies

2050

Rivierenland Klimaatbestendig:
- Leefbare kernen
- Duurzame logistiek en bedrijvigheid
- Vitale en toekomstbestendige land- en tuinbouw
- Robuust en aantrekelijk rivierenlandschap

4.
De volgende stap: naar een samenwerkings-agenda

Klimaatadaptatie op de agenda houden

De RAS is ontstaan uit intensieve samenwerking tussen partijen uit de regio en ook voor uitvoering van de RAS zal samenwerking belangrijk blijven. Bij het ontbreken van een formele vorm van samenwerking is het niet ondenkbaar dat het vervolg op deze RAS versnipperd en ongecoördineerd zal zijn, met het gevaar dat zaken van de agenda verdwijnen. Om het RAS-traject effectief en succesvol voort te zetten moet gezocht worden naar een platform of organisatievorm om klimaatadaptatie op de gezamenlijke agenda te houden. De kracht van veel oplossingsrichtingen ligt echter juist in gezamenlijke en meer informele aanpak met de andere stakeholders. Hierbij liggen er kansen om de samenwerking aan te gaan met andere regio's.

Vervolgstappen

Voor een gedragen RAS hebben we commitment nodig van alle partijen die te maken hebben en krijgen met de gevolgen van het veranderende klimaat. Het is van belang dat zij de opgaven die wij schetsen in deze RAS herkennen en de ambities onderschrijven. Dat betekent ook het accepteren van de daaraan verbonden maatregelen en investeringen.

We consulteren ambtenaren en bestuurders van de overheden en de overige stakeholders over de RAS. Dat biedt hen de kans om verder richting te geven aan deze RAS. Met die input wordt de RAS definitief gemaakt en starten we met het opzetten van een samenwerkingsagenda. Later dit jaar worden de RAS en de samenwerkingsagenda ter besluitvorming voorgelegd aan de negen gemeenten, de provincie Gelderland en het waterschap Rivierenland.

Deze RAS is een dynamisch document. Voortschrijdend inzicht, ontwikkelingen en ervaringen die we opdoen, zorgen er voor dat we deze strategie blijven aanpassen. Dit betekent dat we op gezette tijden de bestuurders geactualiseerde versies van de RAS en samenwerkingsagenda ter besluitvorming voorleggen.

Samen aan de slag

Daadwerkelijk aanpassen aan klimaatverandering betekent ook dat we het niet bij een strategie kunnen laten. Juist de uitwerking van de opgaven en maatregelen, bepaalt of wij er in slagen ons aan te passen aan klimaatverandering. Het opstellen van een samenwerkingsagenda én het uitvoeren van de daarin opgenomen maatregelen zijn de logische en noodzakelijke vervolgstappen.

Stadswal Zaltbommel

Zowel op regionaal niveau, maar zeer zeker ook op lokaal niveau. Dit is niet alleen een verantwoordelijkheid van overheden. Deze grote verantwoordelijkheid ligt bij ons als gehele maatschappij: van individuele inwoner tot ondernemer, van natuurorganisatie tot woningcorporatie, van land- en tuinbouw tot logistiek. Overheden hebben hierbij de taak om een voortrekkersrol te vervullen en om alle betrokkenen te activeren en te faciliteren bij de opgave die klimaatadaptatie heet. We moeten dus samen aan de slag!

Communicatie en participatie

Klimaatadaptief gedrag willen we stimuleren bij inwoners en bedrijven. Zo willen we bijvoorbeeld dat inwoners infiltratiekratten plaatsen, regenwater opvangen in regentonnen of dat ze in de tuin de stenen vervangen door groen. Van bedrijven verwachten we dat ze zuinig omgaan met water, bijvoorbeeld door druppelberegening aan de wortels van de planten. Maar hoe bereiken we deze gedragsverandering? Dit start met de bewustwording.

De regionale werkgroep communicatie gaat een communicatiestrategie uitwerken voor onze inwoners en bedrijven. Uitgangspunt is dat de gemeente samen met bedrijven, bewoners, corporaties en maatschappelijke organisaties werkt aan de klimaatadaptieve regio. Zelf het goede voorbeeld geven als overheden en het aansluiten bij de belevingswereld van inwoners en bedrijven staat hierbij centraal. De communicatiestrategie wordt opgepakt via drie pijlers:

1. Bewustwording: het bewustzijn over de kwetsbaarheid voor extreem weer vergroten;
2. Kennis: aangeven met welke maatregelen deze kwetsbaarheid te verkleinen is, het geven van een handelingsperspectief
3. Participatie: inwoners en bedrijven betrekken, faciliteren en stimuleren bij klimaatadaptieve maatregelen

Naast de strategie voor inwoners en bedrijven, wordt er ook voor de interne communicatie binnen de betrokken gemeenten een strategie uitgewerkt.

Deze grote verantwoordelijkheid ligt bij ons als gehele maatschappij: van inwoner tot ondernemer, van natuurorganisatie tot woningcorporatie, van land- en tuinbouw tot logistiek.

Bijlagen

INDIGO

Voorbeelden Klimaatadaptatie

Waterplein Tiel

Een waterplein is een voorbeeld van Klimaatadaptatie in stedelijk gebied. In droge tijden is het een speel- en ontmoetingsplek, in natte tijden verandert het in een tijdelijke waterberging. Het is een technologische oplossing die ook nog uitnodigt tot recreatie en ontmoeten in de wijk. In het geval van een extreme regenbui heeft het plein een maximaal waterbergend vermogen van 550 m^3, waarbij het water dan maximaal 70 cm hoog staat.

Dijkverbetering/-versterking

Het Rijk en het Waterschap Rivierenland gaan, ondanks dat de kans op dijkdoorbraken bij hoog water klein is, door met dijkverbeteringen en -versterkingen. Dit heeft te maken met de aanzienlijke overstromingsdiepte van ruim 2 meter of meer in onze regio. Naast dat delen van de dijken niet meer aan de veiligheidsnormen voldoen. Daarmee zijn onze dijken voorbereid op de toekomstige effecten van klimaatverandering.

Herinrichting De Vergt

Vanwege de kastanjebloedingsziekte moesten alle kastanjes in de groenstrook naast de Prins Bernardweg in Zaltbommel gekapt worden. Het fraaie laanbeeld verdween daarmee. Samen met bewoners is gekomen tot een herinrichting met een wadi. Wadi is de afkorting voor “Water Afvoer Drainage Infiltratie”. Een wadi is een verlaagd gedeelte, waar tijdelijk (hemel)water opgevangen kan worden, waarna het langzaam in de bodem weg kan zakken (infiltreren).

Waterberging Poederoijen

Voor de waterberging van het water uit het dorp Poederoijen in de gemeente Zaltbommel en de glastuinbouw is een waterberging aangelegd nabij deze gebieden. De waterberging is gerealiseerd in de vorm van een verlaagd weiland met rabattenstructuur en sloten met natuurvriendelijke oevers. In tijden van hoog water is het gebied nog steeds geschikt voor schapen om te blijven grazen. Het verlaagde weiland met haar sloten en wandelpad vormt tevens de landschappelijke inpassing voor het naastgelegen kassengebied.

Operatie Steenbreek

Het doel van operatie Steenbreek is om onnodige verharding in privé- en openbare ruimte te vervangen door een diversiteit aan groen. Waar mogelijk worden stenen vervangen door groen zodat het water makkelijker de grond in kan. Dit wordt onder andere gedaan door bewust zijn te creëren bij burgers, gemeenten, organisaties en bedrijven over de gevolgen van verstening en de positieve effecten van groen. In Rivierenland zijn er al gemeenten (o.a. Zaltbommel, Overbetuwe en Maasdriel) die bij dit initiatief zijn aangehaakt.

Boomgaard van de toekomst (proeftuin Randwijk)

Op initiatief van Fruitpact zijn fruittelers, onderzoekers, politici en de Rabobank begonnen met de vraag “hoe zien boomgaarden er uit in 2030?” Zonnepanelen tussen de boomgaarden en nieuwe oplossingen rondom waterberging worden een vanzelfsprekendheid. Maar ook nieuwe of andere soorten gewassen die beter bestand zijn tegen het veranderende klimaat zijn onderdeel van de boomgaard van de toekomst.

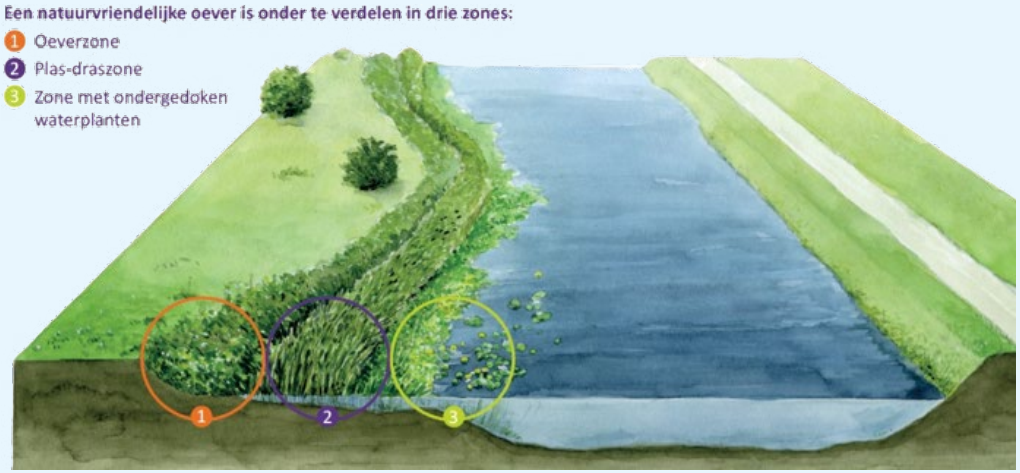
Klimaatbestendige parkeerplaats Maasdriel

Bij het Multifunctioneel Centrum Heerewaarden is de parkeerplaats zo ingericht dat wateroverlast bij extreme regenbuien wordt tegengegaan. De parkeervakken van gerecycled kunststof roosters zijn voorzien van gras. De parkeerplaats zorgt voor waterberging op en onder de parkeerplaats. Onder de roosters is een laag van bomenzand en lava die het regenwater langer vasthouden, voordat het water afgevoerd wordt naar de omliggende sloot. Bij extreme buien zitten de sloten snel vol. Op de momenten dat het water niet snel genoeg de bodem kan inzakken, blijft het water op de roosters staan. Dit is mogelijk doordat de parkeerplekken net wat lager zijn aangelegd. De parkeerplaats heeft een lange levensduur en vermindert bovendien de hitte in de zomer.

Diepinfiltratie Doornenburg

Om het bestaande rioolstelsel in Doornenburg te ontlasten is er voor een nieuw project in de Homoetstraat voor gekozen om het hemelwater op een andere manier te verwerken. Uit onderzoek blijkt dat hemelwater kan infiltreren in de zandlaag, onder de dikke en veelvoorkomende kleilaag in deze regio (diepinfiltratie). Het hemelwater wordt opgevangen, geborgen in een nieuw regenwaterstelsel en infiltratie units, en vervolgens geïnfiltreerd diep in de ondergrond. Ook een deel van het dakvlak van de bestaande woningen is op dit vernieuwende systeem aangesloten. Om te kijken of dit project ook elders te kunnen toepassen, wordt de waterstand in het riool en de infiltratieunits continu gemeten.

Natuurvriendelijke oevers (o.a. Linge)

Kenmerk van natuurvriendelijke oevers is dat de overgang van land naar water geleidelijk verloopt. Hierdoor ontstaat er meer ruimte om water te bergen. Hiermee dragen deze natuurvriendelijke oevers bij aan klimaatadaptatie. Bijkomend voordeel is dat de planten die op de oever en in de plas-dras zone staan en de ondergedoken waterplanten zorgen voor een betere waterkwaliteit en biodiversiteit.

Regionale aanpak: onze opgaven en acties

Opgave 1

Doel: Klimaatbestendigheid is een leidend principe in beleid en besluitvorming – op deze manier maken we bewuste keuzes voor een goed woon-, werk- en leefklimaat

Subdoel	Hoe	Wat hebben we daarvoor (nog) nodig?	Wie	Wanneer (prioriteit)
We zijn ons op ambtelijk, management en bestuurlijk niveau bewust van de urgentie om klimaatadaptatie te verankeren in beleid en handelen (gemeente, provincie, waterschap, uitvoerende organisaties)	• Bewustwordingscampagne uitrollen, waarbij onder meer de RAS en kennis-bijeenkomsten gebruikt worden • Interne communicatiestrategie uitwerken voor overheden en andere stakeholders • Opnemen in beleid	• Breng de risico's en calamiteiten beeldend inzichtelijk • Goede praktijkvoorbeelden uitdragen (zoals pilot Waterplein)	• Regionale werkgroep communicatie (is reeds actief) • Lokaal binnen gemeente (bestuurlijk, management en ambtelijk)	• Korte termijn (2020 – 2021)
We spreken als overheden de bestuurlijke ambitie uit om klimaatadaptatie op te pakken	• Regionale bestuurlijke bijeenkomst organiseren • Klimaatadaptatie is als speerpunt van beleid opgenomen in coalitieakkoorden van gemeenten en deze maken hiervoor in de begroting ook middelen vrij	• Bestuurders en raadsleden de stresstesten buiten laten ervaren • Bewoners en bedrijven vertellen aan bestuurders/raadsleden over hun ervaringen • Niet alleen ambities uitspreken in coalitieakkoorden, maar ook menskracht en middelen daaraan koppelen	• Werkgroep Klimaat Actief Rivierenland (KAR)/stuurgroep Samenwerkende Netwerken Regio Rivierenland (SNR) • Lokaal binnen gemeente (colleges en raden)	• Korte termijn (2020)

Subdoel	Hoe	Wat hebben we daarvoor (nog) nodig?	Wie	Wanneer (prioriteit)
We hebben klimaatadaptatie als een integraal onderdeel opgenomen in onze omgevingsvisies en omgevingsplannen	• Op regionaal niveau planmatig oppakken: uniforme kaders en uitgangspunten die gebruikt (kunnen) worden door alle overheden	• Sector overstijgende aanpak, doorbreken van beleidsverkokering • Commitment om regionaal kaders vast te stellen om gelijk speelveld in regio te creëren • Klimaatadaptatie onderdeel laten zijn van een regionaal programma i.p.v. eigen programma • Kennisbank met goede praktijkvoorbeelden en lessons learned	• Regionale werkgroep (trekker gemeente die voorop loopt met de uitwerking van de omgevingsvisie, alle gemeenten zijn vertegenwoordigd)	• Korte termijn (2020 - 2023)
We beschikken over hitteplannen en -protocollen die we actief uitdragen naar inwoners, zorginstellingen, bedrijven, organisatoren evenementen	• In samenwerking met de GGD opstellen van hitteplannen en -protocollen	• Regionaal overkoepelend protocol opstellen, zodat gemeenten alleen lokale accenten hoeven aan te brengen	• Werkgroep hitteplan (GGD en vertegenwoordiging alle gemeenten)	• Korte termijn (2022)
We willen klimaatadaptief handelen stimuleren bij inwoners en bedrijven in de regio (participatie)	• Communicatiestrategie voor inwoners en bedrijven in de regio. Gebaseerd op de 3 pijlers: Bewustwording, kennis en participatie	• Concrete voorbeelden van kwetsbaarheden en effecten • Mogelijkheden om kwetsbaarheden en effecten te verkleinen (handelingsperspectief) • Betrokken inwoners en bedrijven in de regio	• Samenwerking met andere werkregio('s) • Regionale werkgroep communicatie (is reeds actief) • Lokaal binnen gemeente (bestuurlijk, management en ambtelijk)	• Korte termijn (2020 – 2023)

Opgave 2

Doel: Onze kernen zijn groen, hittebestendig en gewapend tegen overvloedige regenval en langdurige wateroverlast

Subdoel	Hoe	Wat hebben we daarvoor (nog) nodig?	Wie	Wanneer (prioriteit)
We hebben groennormen en ontwerpprincipes geformuleerd voor het klimaatadaptief ontwikkelen van bebouwd en onbebouwd gebied	• Op regionaal niveau opstellen van uniforme groennormen en ontwerpprincipes • Lokaal maatwerk en verankeren in beleid (omgevingsvisie en -plannen)	• Uitkomsten lokale en regionale stresstesten • Goede samenwerking tussen overheden en stakeholders; sterkere rol voor regionale werkgroep Rivierenland	• Regionale werkgroep (trekker koploper binnen de regio, vertegenwoordiging alle gemeenten en evt. externe expertise) • Lokaal binnen iedere gemeente	• Middellange termijn (2025)
We nemen klimaatadaptatiedoelen standaard mee in de prestatie-afspraken met de woningcorporaties en contracten met ontwikkelaars	• Op regionaal niveau organiseren van workshops met woningcorporaties en ontwikkelaars/aannemers • Verankeren in contracten en prestatieafspraken	• Samenwerking in de regio t.b.v. gelijk speelveld in regio voor ontwikkelaars en corporaties • Kennis over gezond binnenmilieu	• Gemeenten in samenwerking met woningcorporaties (SWR: Samenwerkende Corporaties Rivierenland) en ontwikkelaars en GGD • Lokaal binnen gemeente	• Korte termijn (2020 – 2021)

Subdoel	Hoe	Wat hebben we daarvoor (nog) nodig?	Wie	Wanneer (prioriteit)
We hebben bij het aanleggen van openbare ruimte en het oprichten van bebouwing klimaatbestendigheid als uitgangspunt	• Regionale bestuurlijke bijeenkomst: bestuurlijke ambitie ophalen om binnen alle gemeenten hiervoor beleid te formuleren en pilots/ projecten uit te voeren (bijv. inrichtingsplannen van openbare ruimte, zoals parken, plantsoenen, speelterreinen en schoolpleinen, maar ook bebouwing)	• Bewustwording over noodzaak en borging van vergroening in de openbare ruimte • Kennis en ervaring om subsidies te verkrijgen	• Werkgroep Klimaat Actief Rivierenland (KAR) / stuurgroep Samenwerkende Netwerken Regio Rivierenland (SNR) • Uitwerking vindt plaats in overleg met ontwikkelende partijen en woningcorporaties	• Korte termijn (2020 – 2021)
We hebben inzicht in de benodigde waterbuffering in de stad en het landelijk gebied	• Op lokaal en regionaal niveau in beeld brengen van noodzakelijke omvang van de benodigde buffering, de gewenste locaties van buffering	• Detailberekeningen vanuit de lokale stresstesten	• Regionale werkgroep (met vertegenwoordiging van alle gemeenten)	• Korte termijn (2021)

Opgave 3 **Doel:** Het landelijk gebied van Rivierenland is voorzien van een klimaatrobuuste groenblauwe structuur

Subdoel	Hoe	Wat hebben we daarvoor (nog) nodig?	Wie	Wanneer (prioriteit)
We hebben en houden in tijden van langdurige droogte voldoende en kwalitatief goed water beschikbaar voor onze natuurgebieden, land- en tuinbouw, drinkwatervoorziening en recreatie	• Op regionaal niveau gaan we eerst de waterbehoefte en -beschikbaarheid inventariseren en deze met elkaar confronteren (kijkend naar zowel de kwantitatieve kant van behoefte en aanbod, als de locatie hiervan). Op basis van deze inventarisatie wordt in beeld gebracht of en zo ja met welke maatregelen bij alle betrokken partijen de watervraag en de -beschikbaarheid beter op elkaar kan worden afgestemd.	• Gebruikers van grond en oppervlaktewater en de waterbeheerders betrekken • Ruimte voor waterbuffering in natte perioden, zodat dit water in tijden van droge perioden kan worden ingezet	• Regionale werkgroep met vertegenwoordigers van overheden, waterschap, landbouw- en natuurorganisaties en waterleidingbedrijven	• Middellange termijn (2025)
Onze land- en tuinbouw ontwikkelt zich klimaatbestendig en duurzaam. Daarbij kijken we onder meer naar: • **Waterbeschikbaarheid** • **Klimaatadaptieve gewassen, teelten en teeltsystemen** • **Ruimte in regelgeving om te experimenteren** • **Functies op de juiste plek**	• Regionaal wordt een verdiepingsslag gemaakt naar de kwetsbaarheden van de land- en tuinbouw en wat deze sector moet doen om zich klimaatbestendig te ontwikkelen	• Ontwikkelen van perspectieven voor de langere termijn. • Initiatieven (pilots) van onderop ondersteunen met kennis en middelen • Voorbeelden uitdragen (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland)	• Regionale werkgroep met vertegenwoordigingen van overheden en land- en tuinbouworganisaties	• Middellange/ lange termijn (2025 – 2030)

Subdoel	Hoe	Wat hebben we daarvoor (nog) nodig?	Wie	Wanneer (prioriteit)
We zetten in op het behouden en versterken van natte natuur, het vergroten van de biodiversiteit en het zoeken naar nieuwe natuurdoelen op andere plekken.	• Op regionaal niveau verder onderzoeken wat de kwetsbaarheden en mogelijke oplossingen zijn. Denk daarbij aan: • Langer vasthouden van het water (in de winter) en de sponsfunctie verhogen, door o.a.: - Ruimte voor de rivieren en moerassen in de uiterwaarden. - Dichten van sloten. - Stimuleren van veenvorming. - Verloving van bossen. • Robuuster maken van Ecosystemen/natuurlijke klimaatbuffers door o.a.: - Waterberging bij extreme neerslag of piekafvoeren van de rivieren. - Groene airco: koelend effect door natte natuur in de zomer in bebouwd gebied. - Tegengaan veenoxidatie en inklinking bodem. - Koolstofopslag in organische stof, zoals moerasvorming of klimaatbossen. • Leefgebied van diersoorten moet mee kunnen verschuiven, door o.a.: - Meer geschikte leefgebieden niet te ver van elkaar. - Ecologische verbindingen. • Natuurgebieden 'afmaken' en daarmee beter beschermen tegen gebiedsvreemd water, door o.a.: - Natuurlijker waterpeil in een logisch begrensd gebied. • Extra inlaat van water bij droogte • Bosaanplant	• Opgave niet alleen voor regio maar ook per deelgebied (met eigen kansen & kwetsbaarheden) bekijken • Eerlijk zijn over keuzes over water-beschikbaarheid (water is schaars) en deze keuzes uitdragen en de consequenties ervaren • Financiële middelen voor versterken natuur en landschap	• Regionale werkgroep met vertegen-woordigers van overheden, waterschap, landbouw- en natuur-organisaties	• Middellange termijn (2025)

Opgave 4

Doel: Vitale functies zijn bestand tegen hitte en wateroverlast (piekbuien en/of overstromingen)

Subdoel	Hoe	Wat hebben we daarvoor (nog) nodig?	Wie	Wanneer (prioriteit)
We hebben de klimaatkwetsbaarheden van de vitale en kwetsbare functies in onze regio in beeld en geanalyseerd (voor hitte, wateroverlast en overstromingen)	• Op regionaal niveau in kaart brengen van de vitale functies en hun kwetsbaarheden i.r.t. hitte en overstromingen	• Betrokkenheid Veiligheidsregio • Betrokkenheid RWS • Betrokkenheid van kwetsbare instellingen (bijv. ziekenhuizen/ verzorgingsinstellingen/scholen) • Betrokkenheid drinkwaterbedrijf • Kennis GGD • Inzicht in kwetsbaarheden land- en tuinbouw	• Regionale werkgroep (trekker Veiligheidsregio) • Uitwerking van maatregelen lokaal	• Middellange termijn (2023)
We hebben de betrokken stakeholders mee in onze ambitie en strategie om alle relevante vitale, kwetsbare functies voldoende te beschermen	• Regionale bestuurlijke bijeenkomst waarbij we inzicht geven in de vitale en kwetsbare functies en calamiteiten die daarbij kunnen optreden in gevallen van extreme hitte en overstromingen	• Inzicht in kwetsbaarheden van vitale en kwetsbare functies (zie hierboven)	• Werkgroep Klimaat Actief Rivierenland (KAR)/stuurgroep Samenwerkende Netwerken Regio Rivierenland (SNR)	• Middellange termijn (2023/2024) Periodiek (6 jaarlijks) strategie herzien

Subdoel	Hoe	Wat hebben we daarvoor (nog) nodig?	Wie	Wanneer (prioriteit)
We hebben inzicht in de risico's voor klimaatextremen, ook na genomen maatregelen; voor deze restrisico's zijn door stakeholders gezamenlijke protocollen opgesteld over wat te doen als het toch misgaat	• Op regionaal niveau formuleren van de restrisico's en het opstellen van protocollen	• Calamiteitenprotocollen/ rampenplannen • Acceptatienormen opgesteld en uitdragen van deze acceptatiegrenzen	• Regionale werkgroep met stakeholders (ook veiligheidsregio)	• Middellange termijn (2025 – 2030)
Alle verantwoordelijke partijen hebben hun vitale, kwetsbare functies optimaal beschermd tegen mogelijke calamiteiten als gevolg van klimaatverandering. Zo: • **zijn kwetsbare objecten, zoals rioolkasten, elektriciteitskasten niet meer kwetsbaar voor wateroverlast (piekbui en kwel)** • **zijn ondergrondse leidingen (CAI, riool, water, elektra) niet meer kwetsbaar voor hitte** • **is de bereikbaarheid t.b.v. hulpdiensten ondanks de klimaatverandering onder alle omstandigheden gewaarborgd**	• Uitvoeren van maatregelen ter bescherming vitale en kwetsbare functies	• Kennis van buitenland ophalen • Eigenaarschap van verantwoordelijken	• Verantwoordelijken van de vitale en kwetsbare functies	• Lange termijn (2050)

Fazant
(Door Richard Dijkgraaf)

Waterplein Tiel

© Ivonne Wierink / Adobe Stock

Rivierengebied Klimaatbestendig

Samen aan de slag!

Samenwerkingsagenda

Werkregio Klimaat Actief Rivierenland (KAR)
Eindconcept mei 2021

Wadi

© barmalini / Adobe Stock

Inhoud

Colofon

p. 6

Voorwoord

p. 7

1
Waarom een samenwerkingsagenda?

- Het klimaat verandert!
- Van Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) naar RAS Rivierenland
- De volgende stap: Samen aan de slag!

p. 10

2
De regionale speerpunten

p. 16

3
Financiering en monitoring

- Financiering
- Monitoring

p. 44

Bijlage 1

- Factsheets speerpunten
- Samenwerkingsagenda

p. 50

colofon

De volgende partijen zijn betrokken bij de totstandkoming van de Samenwerkingsagenda van de RAS Rivierenland:

Aequator Groene Ruimte
Collectief Rivierenland
De Kernen
Dunea
Fruitpact
Fruit Tech Campus
Gelders Genootschap
Gemeente Buren
Gemeente Culemborg
Gemeente Lingewaard
Gemeente Maasdriel
Gemeente Neder-Betuwe
Gemeente Overbetuwe
Gemeente Tiel
Gemeente West Betuwe
Gemeente Zaltbommel
GGD Gelderland Midden
GGD Gelderland Zuid
Greenport Gelderland
K3 Delta
Kadaster
KleurrijkWonen
Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO) Noord
Stichting Landschapsbeheer Gelderland
Natuur en Milieu Gelderland
Nederlandse Fruittelers Organisatie (NFO)
Stichting Geldersch Landschap & Kasteelen
Omgevingsdienst Rivierenland
Provincie Gelderland
Regio fruitDelta /Regio Rivierenland
Staatsbosbeheer
Tree Centre Opheusden (TCO)
Vitens
Wageningen University & Research
Waterschap Rivierenland
Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (ZLTO)

Procesbegeleiding: Raadhuis Advies
Grafisch ontwerp: Dana Dijkgraaf Design.

Voorwoord

Met veel genoegen presenteer ik u de Regionale Samenwerkingsagenda: *Rivierengebied klimaatbestendig. Samen aan de slag!*

We krijgen allemaal steeds meer te maken met klimaatverandering. Het weer wordt extremer. In de zomers breken we hitterecord na hitterecord. In de ene periode is er water in overvloed, terwijl we in andere perioden een watertekort kennen. De gevolgen van klimaatverandering raken onze samenleving in zijn geheel. Mensen ervaren hittestress, huizen lopen onder water of verzakken of scheuren juist door droogte. En ook in onze sterke land- en tuinbouw sector krijgen we te maken met droogte, zonneschade en veranderende biodiversiteit, wat mogelijk kan leiden tot een mindere oogst. Klimaatverandering biedt daarentegen ook zeker kansen zoals een productieverhoging door hogere temperaturen en een langer groeiseizoen. Daarom moet er iets gebeuren om de gevolgen van klimaatverandering op onze samenleving te beperken en juist de kansen die klimaatverandering ons biedt optimaal te benutten. Deze opgave om onze samenleving aan te passen aan het actuele of verwachte klimaat en de effecten daarvan, noemen we klimaatadaptatie.

De effecten van klimaatverandering houden niet op bij door ons gestelde grenzen, zoals gemeentegrenzen. Daarom werken negen gemeenten, de provincie Gelderland, Waterschap Rivierenland en tal van stakeholders samen om de regio Rivierenland klimaatbestendig en waterrobuust te maken. In de colofon op de voorgaande pagina hebben we alle samenwerkende partijen benoemd.

Deze samenwerking heeft eerder geleid tot een Regionale Adaptatie Strategie (RAS) Rivierenland, waarin wij onze ambities en opgaven van klimaatverandering en de benodigde maatregelen hebben verwoord. Voor u ligt de **Regionale Samenwerkingsagenda Rivierengebied klimaatbestendig. Samen aan de slag!** Met deze samenwerkingsagenda geven we invulling aan onze RAS. We hebben de ambities en strategische lijnen van de RAS vertaald naar meer concrete opgaven voor de komende drie jaar en dit opgeschreven in het voorliggende document. In deze opgave vinden we samenwerking van cruciaal belang. Vandaar dat we kiezen om dit document een “samenwerkingsagenda” te noemen, tegenover de meer traditionele noemer “uitvoeringsprogramma”.

Klimaatverandering raakt ons allemaal. Samen kunnen we iets doen om beter bestand te zijn tegen klimaatverandering. Daarom zeggen we ook: **Rivierengebied klimaatbestendig. Samen aan de slag!**

Frank Groen
voorzitter Stuurgroep Samenwerkende Netwerken Regio Rivierenland

Koeien lopen naar de stal

Klimaatverandering raakt ons allemaal, samen kunnen we iets doen om bestand te zijn tegen klimaatverandering

1.
Waarom een samenwerkingsagenda?

Het klimaat verandert!

Het klimaat verandert! De bodem daalt, de zeespiegel stijgt en de weersextremen nemen toe. Steeds vaker krijgen we te maken met hogere temperaturen, drogere perioden, meer en meer extreme neerslag en een toename van het risico op overstromingen. Dit heeft gevolgen voor onze economie, gezondheid, natuur en onze veiligheid. Ook in Rivierenland!

De effecten van klimaatverandering houden niet op bij de gemeentegrenzen, ze zijn gebied overstijgend en daarom werken negen gemeenten, de provincie Gelderland, Waterschap Rivierenland en tal van stakeholders samen om de regio Rivierenland klimaatbestendig en waterrobuust te maken. Samen zorgen we ervoor dat Rivierenland beter bestand is tegen de negatieve effecten van klimaatverandering en dat de regio ook in de toekomst een fijne plek is om te wonen, werken en recreëren. Een uitdaging die vraagt om een lange adem, maar ook om snelle en gerichte acties in het hier en nu. De inhoudelijke thema's die horen bij de klimaatadaptatie hebben betrekking op wateroverlast, droogte, hitte, en risico op overstromingen.

Om de samenwerking richting te geven hebben overheden en stakeholders deze Regionale Samenwerkingsagenda Klimaatadaptatie Rivierenland opgesteld. Dit document beschrijft wat we in de regio gaan doen om de komende jaren beter bestand te zijn tegen de negatieve effecten van klimaatverandering. Hierin zien we het woord 'samen' heel breed, iedereen die wil, mag zich aansluiten en zijn steentje bijdragen aan een klimaatbestendig Rivierenland.

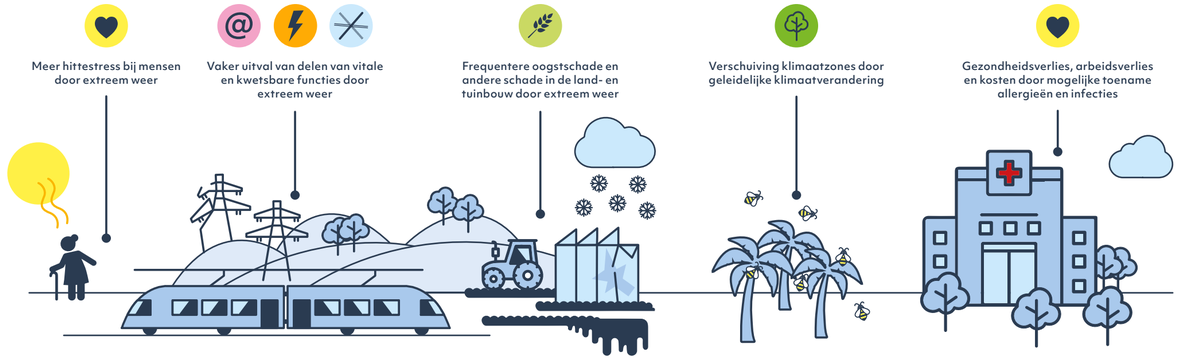
In de samenwerking laten we zien wat de regio de komende drie jaar (2021-2023) op het gebied van klimaatbestendigheid gaat doen. In de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) zijn verschillende doelen en acties opgenomen, waarvan we negen speerpunten naar voren hebben gehaald. Met deze speerpunten gaan we als eerste aan de slag en daar zetten we de komende jaren ook de meeste energie in. Vertegenwoordigers vanuit de overheden én stakeholders werken de speerpunten verder uit en gaan er mee aan de slag. Door de komende jaren als regio met deze speerpunten te starten verwachten we een start te kunnen maken met de invulling van de strategie uit de RAS.

Van Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) naar RAS Rivierenland

Het Delta Plan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) is een gezamenlijk nationaal plan van gemeenten, waterschappen,

De urgente effecten van klimaatverandering

provincies en het Rijk met concrete acties en doelen voor de verantwoordelijke overheden. Hierbij is veel ruimte voor en betrokkenheid van regionale partijen zoals regionale overheden, het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en burgers.

Tijdens een tussentijdse evaluatie van de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie is gebleken dat we in Nederland al veel dingen doen, maar dat we met de huidige aanpak de urgentie van de ruimtelijke adaptatie niet voldoende duidelijk op het netvlies krijgen bij alle betrokken partijen en belanghebbenden. We moeten dus meer doen. Gerichter, concreter en actiever. Ook waar dreigingen niet acuut zijn, is een versnelling urgent. Bijvoorbeeld om geen kansen te missen bij investeringen in gebouwen en infrastructurele werken, die tenslotte vaak vele decennia blijven bestaan. Vanuit dit besef hebben de gemeenten in het rivierengebied, waterschap Rivierenland en provincie Gelderland samen met andere stakeholders gewerkt aan een Regionale klimaat Adaptatie Strategie (RAS) met als titel 'Rivierengebied Klimaatbestendig. Samen aan de slag'. In onze regio beginnen we niet bij nul. Op tal van plekken zijn overheden en stakeholders al aan de slag gegaan en lopen er projecten en initiatieven die bijdragen aan een meer klimaatbestendige regio.

Er is veel ambitie, maar tegelijkertijd is er niet altijd (direct) voldoende capaciteit om er groots mee aan de slag te gaan. We kijken daarom hoe we acties zo effectief en efficiënt mogelijk kunnen oppakken om versnelling te bereiken. We maken nu een begin.

De volgende stap: Samen aan de slag!

De verantwoordelijkheid voor het volgen van deze koers ligt niet alleen bij de (regionale) overheidsinstanties, maar juist ook bij de stakeholders en belanghebbenden vanuit verschillende sectoren zoals land- en tuinbouw, natuur en landschap, leefbaarheid en wonen, recreatie en toerisme, veiligheid, zorg en welzijn, drinkwatervoorziening en infrastructuur.

Ook de individuele inwoner en ondernemer kunnen een bijdrage leveren. Kortom: Samen aan de slag! We gaan door met de samenwerking en afstemming in de uitvoering van activiteiten en projecten, om in de regio Rivierenland vanaf nu klimaatadaptief te handelen en in 2050 klimaatadaptief ingericht te laten zijn.

Overheden zorgen voor agendering en afstemming
Vanuit het nationale Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie hebben overheden de taak om een voortrekkersrol te vervullen en om alle betrokkenen te activeren en te faciliteren bij de opgave die klimaatadaptatie heet. In de werkregio Klimaatactief Rivierenland (KAR) verzorgen negen gemeenten, het Waterschap Rivierenland en de provincie Gelderland, deze voortrekkersrol. De medewerkers van de betrokken overheden zijn vertegenwoordigd in de regionale netwerkgroep KAR, die als aanspreekpunt voor het Rijk fungeert en zorgdraagt voor de agendering, afstemming en waar nodig regie op deze opgave. Hierin vervult het Waterschap Rivierenland samen met de gemeente West Betuwe de ambtelijke coördinatie. De regionale netwerkgroep KAR voedt de Stuurgroep Samenwerkende Netwerken Regio Rivierenland, waarin alle wethouders en bestuurders die klimaat óf water in de portefeuille hebben, zijn vertegenwoordigd.

Rivierenland Klimaatbestendig!
Samen aan de slag!

De RAS beschrijft de strategische koers voor regio Rivierenland betreffende klimaatadaptatie, waarbij ambities en strategielijnen zijn omschreven om te komen tot een klimaatbestendig Rivierenland in 2050.

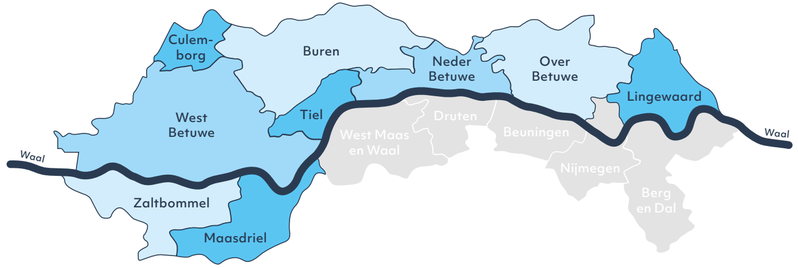
Regionale gebiedspijlers

- Leefbare kernen
- Duurzame logistiek en bedrijvigheid
- Vitale en toekomstbestendige land- en tuinbouw
- Robuust en aantrekkelijk rivierenlandschap.

Strategielijnen

- Het vergroten van bewustwording en kennis
- Een andere manier van denken en samenwerken
- Aanpakken van de meest urgente opgaven
- Verbinden van diverse schaalniveaus

Het werkgebied van deze RAS

De stuurgroep bepaalt jaarlijks de inzet en middelen voor de Samenwerkingsagenda en bewaakt de regionale voortgang.

In samenwerking met de stakeholders
De overheden kunnen het niet alleen. Stakeholders zoals woningcorporaties, ontwikkelaars en bouwers, bedrijven, de land- en tuinbouwsector, natuur- en landschapsorganisaties, de GGD, onderwijs- en kennisinstellingen, drinkwaterbedrijven, hoveniers en de Veiligheidsregio zijn stuk voor stuk onmisbaar bij het werken aan klimaatadaptatie. Veel partijen zijn al actief op dit terrein en we gaan gezamenlijk verder met de uitvoering. Waar dat nog niet het geval is, gaan we in gesprek en werken we aan bewustwording en urgentiebesef. Het is een gezamenlijke opgave die stap voor stap verder moet worden ingevuld en opgepakt. Het is daarvoor belangrijk om elkaar met enige regelmaat te zien en te spreken. Er wordt een adviesgroep gevormd bestaande uit de meest betrokken stakeholders. De adviesgroep is gekoppeld aan de stuurgroep en we organiseren minimaal één keer per jaar een brede regionale bijeenkomst.

In relatie met andere programma's en projecten
Klimaatadaptatie is geen losstaande ontwikkeling, maar hangt samen met andere opgaven gericht op het versterken van de leefbaarheid, veiligheid, gezondheid, economie, de land- en tuinbouw, natuur en landschap, stedelijke ontwikkeling, toerisme en recreatie en de energietransitie. Het gaat daarbij om lopende programma's en projecten, zoals het Programma Integraal Riviermanagement (IRM), het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP), de Regiodeal Fruitdelta Rivierenland, de Regionale Energietransitie (RES), de Strategische Gebiedsagenda voor Rivierenland en het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW). Waar dat kan sluiten we aan bij deze opgaven en lopende trajecten.

We verbinden regionaal en lokaal
Dat wat lokaal kan, moeten we zeker lokaal doen. Elke gemeente en het waterschap maken eigen beleid, dat in de Lokale Adaptatie Strategie (LAS), de omgevingsvisie, het omgevingsplan en andere plannen wordt opgenomen, zodat maatwerk geborgd is. Ook worden lokale uitvoeringsprogramma's opgesteld. Hetzelfde geldt ook voor de activiteiten van de stakeholders.

De invulling ligt bij elke overheid en stakeholder zelf, in de vorm van inzet en middelen voor uitvoering van (lokale) projecten. Het vraagt van alle partijen om een nieuwe manier van samenwerken en om integrale afwegingen. Capaciteit en tijd is nodig voordat klimaatadaptatie als het 'nieuwe normaal' wordt gezien.
Met de regionale aanpak willen we ervoor zorgen dat zaken door organisaties sneller geïmplementeerd kunnen worden, dat koppelkansen kunnen worden benut en betaalbaarheid wordt verbeterd. Hiervoor wordt gewerkt met werkgroepen waarbij overheden en stakeholders betrokken zijn. Voordelen van deze regionale aanpak hebben te maken met efficiëntie (tijd en financiën), een sterke(re) onderhandelingspositie, inspiratie en het delen van kennis en de goede voorbeelden (kwaliteit).

Bomen voor koeien
(Door Ada Wille)

2.
De regionale speerpunten

Groenbemesters dragen bij aan bodemvruchtbaarheid.

In regio Rivierenland hebben we in de RAS voor de regionale gebiedspijlers meerdere opgaven, doelen en acties geformuleerd. Deze opgaven zijn als bijlage “Regionale aanpak: onze opgaven en acties” opgenomen in het RAS document. In dialoog met overheden en stakeholders hebben we een beeld gevormd over welke van deze opgaven en acties urgent, wenselijk en ook haalbaar zijn om op te nemen in de Samenwerkingsagenda. Daaruit zijn negen speerpunten geselecteerd waarmee we in de periode 2021-2023 aan de slag gaan. We verwachten dat een gezamenlijke aanpak door overheden en stakeholders doelmatiger is en een vliegwieleffect kan hebben. De speerpunten zijn een combinatie van onderzoek, bewustwording, kennisdeling en -ontwikkeling, communicatie en participatie, beleidsontwikkeling en concrete projecten.

In dit hoofdstuk wordt elk van de speerpunten toegelicht. Op hoofdlijnen is aangegeven waarom we met het speerpunt aan de slag gaan, hoe we dat willen gaan doen, wat het moet opleveren, welke partijen betrokken zijn en op welke periode het speerpunt betrekking heeft. De factsheets voor de speerpunten actualiseren we periodiek op basis van de voortgang en voortschrijdend inzicht.

Speerpunten overzicht

1. We hebben klimaatadaptatie als een integraal onderdeel opgenomen in onze omgevingsvisies en omgevingsplannen.
2. We beschikken over hitteplannen en -protocollen die we actief uitdragen naar inwoners, zorginstellingen, bedrijven, organisatoren evenementen.
3. We willen klimaatadaptief handelen stimuleren bij inwoners en bedrijven in de regio (participatie).
4. We hebben groennormen en ontwerpprincipes geformuleerd voor het klimaatadaptief ontwikkelen van bebouwd en onbebouwd gebied.
5. We nemen klimaatadaptatie-doelen standaard mee in de prestatieaf-spraken met de woningcorporaties en contracten met ontwikkelaars.
6. We stellen perspectieven en actie-punten op voor de klimaatbestendige inrichting van de land- en tuinbouw voor de langere termijn.
7. We stellen perspectieven op voor de klimaatbestendige inrichting van de natuur voor de langere termijn.
8. We hebben de klimaatkwetsbaarheden van de vitale en kwetsbare functies in onze regio in beeld en geanalyseerd.
9. We hebben stakeholders actief betrokken in onze ambitie en strategie om alle relevante, vitale, kwetsbare functies voldoende te beschermen.

Speerpunt 1

We hebben klimaatadaptatie als een integraal onderdeel opgenomen in onze omgevingsvisies en omgevingsplannen.

We werken als regio toe naar een klimaatbestendig en waterrobuust Rivierenland in 2050. Vanaf 2020 nemen we klimaatbestendig en waterrobuust handelen mee als een vast onderdeel van ons beleid. De opgave van klimaatadaptatie overstijgt verschillende vakdisciplines. Bij iedere vakdiscipline kan je wel iets doen aan klimaatverandering. De multidisciplinaire invulling van gemeentelijk beleid in de omgevingsvisies en omgevingsplannen, biedt een mooie kans om het klimaatbestendig en waterrobuust inrichten vast te leggen. Op een manier dat het een integraal onderdeel is van alle werkzaamheden in de ruimtelijke inrichting in de regio.

Onder de Omgevingswet zijn de omgevingsvisie en het omgevingsplan twee centrale instrumenten voor gemeenten. In het omgevingsplan staan alle regels over de fysieke leefomgeving, die de gemeente heeft opgesteld binnen haar grondgebied. Per gemeente is er één omgevingsplan, dat je kunt zien als opvolger van het bestemmingsplan. Het omgevingsplan geeft invulling aan de opgaven uit de gemeentelijke omgevingsvisie. In de gemeentelijke omgevingsvisie staat de langetermijnvisie op de opgaven waaraan de gemeente wil werken. Je kunt de omgevingsvisie zien als de opvolger van de structuurvisie.

Gemeenten in Rivierenland zijn bezig met het opstellen van een omgevingsvisie. De provincie heeft een omgevingsvisie (Gaaf Gelderland) waarin klimaatadaptatie is meegenomen. Het waterschap maakt zelf geen omgevingsvisie, maar brengt het beleid in beeld als gemeenten en provincies hun omgevingsvisies opstellen. Waterschappen maken een waterschapsverordening. Daarin staan de regels over de fysieke leefomgeving die het waterschap stelt binnen haar beheergebied. Daarnaast heeft het waterschap een lange termijn visie opgesteld (Watervisie 2050).

Om Rivierenland waterrobuust en klimaatbestendig in te richten, is het belangrijk dat de gemeenten, het waterschap en de provincie klimaatadaptatie een plek geven in hun omgevingsvisies en -plannen en/of vergelijkbare beleidskaders. Als eerste stap gaan we in gesprek met de betrokken medewerkers van de overheden over het verankeren van klimaatadaptatie in het beleid en de doorwerking daarvan naar de uitvoering. We maken daarbij gebruik van de goede voorbeelden binnen en buiten de regio en gaan deze kennis met elkaar delen en verder verdiepen. Als eerste stap organiseren we één of meerdere regionale masterclasses ‘Omgevingsvisie en klimaatadaptatie’.

Waarom?
DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie: vanaf 2020 klimaatbestendig en waterrobuust handelen. Klimaatadaptatie is één van de maatschappelijke opgaven waar voor overheden een taak ligt.

Hoe:
Bevorderen dat gemeenten, waterschap en provincie klimaatadaptatie in omgevingsvisies en –plannen gaan opnemen, door uniforme regionale kaders en uitgangspunten, het doorbreken van beleidsverkokering, via kennisontwikkeling en het delen van goede voorbeelden.

Resultaat:
Klimaat als integraal onderdeel van het (ruimtelijk) beleid van de betrokken overheden.

Wie:
Gemeenten, waterschap, provincie

Wanneer:
2021-2023

VOORBEELD

In de gemeente Buren wordt gewerkt aan een integrale omgevingsvisie.

“Bij het opstellen van deze omgevingsvisie staan de vragen centraal: Wie willen wij als gemeente zijn? Hoe ziet dat er in de toekomst uit? En hoe zorgen we voor een duurzame en gezonde omgeving?

De gemeente kent een aantal beleidsdoelen, deze gemeentelijke doelen brengen we samen in de omgevingsvisie. Een van de beleidsonderwerpen is klimaat en daarbinnen klimaatadaptatie. Zo besteden we in de visie aandacht aan een klimaatbestendige inrichting van de kernen door doelen op te nemen over het vastleggen en verbinden van groenstructuren (schaduwrijke routes) en waterberging. Ook denken we in de omgevingsvisie na over het vasthouden van water in drogere perioden ten behoeve van de landbouw. Door het samenvoegen van de beleidsonderwerpen ontstaat een integraal beeld van de opgave binnen de gemeente.

De gemeente Buren hecht groot belang aan aansluiting bij de samenleving. Daarom vormt burgerparticipatie een belangrijk onderdeel in het proces om te komen tot de omgevingsvisie.”

Roelof Goodijk
Medewerker Omgevingsvisie gemeente Buren en eigenaar LOS Stadomland.

Speerpunt 2

We beschikken over hitteplannen en -protocollen die we actief uitdragen naar inwoners, zorginstellingen, bedrijven, organisatoren evenementen.

Hoe kunnen we er voor zorgen dat we de (kwetsbare) groepen in onze regio tijdens de zomerse hitte de juiste zorg en aandacht bieden? Door middel van signalering en agendering en vervolgens de gezamenlijke uitwerking, die we vastleggen in lokale hitteplannen. Met een lokaal hitteplan leggen we een goede basis om samen met onder andere de zorg-, horeca- en recreatiesector de gevolgen van hitte te lijf gaan.

Een hitteplan is een procesplan waarin afspraken staan opgenomen hoe de betrokken (gezondheids) organisaties en de gemeente zich voorbereiden op een hitteperiode en hoe ze communiceren tijdens een (dreigende) hitteperiode. Lokale hitteplannen zijn een lokale uitwerking van het Nationaal Hitteplan van het RIVM. Tijdens een hitteperiode is het van belang dat professionele en niet-professionele zorgverleners, waaronder familie en buren, extra letten op, en waar nodig zorg bieden aan, voor hitte gevoelige mensen in hun omgeving.

Bij het opstellen van het lokaal hitteplan maken we gebruik van de landelijke Handreiking Lokaal Hitteplan, en werken we samen met gemeenten, GGD Gelderland-Zuid en andere experts. Dit doen we onder andere via regionale (digitale) bijeenkomsten. Voor deze bijeenkomsten nodigen we, naast mensen uit het fysiek domein, mensen van verschillende lokale (zorg)organisaties, zoals ouderenbonden, welzijnsorganisaties, woningcorporaties, thuiszorgorganisaties en vrijwilligersorganisaties uit. Daarnaast zorgen we dat gemeenten beschikken over actuele hittestresskaarten en afstand-tot-koelte kaarten om te weten waar de hittestress het hoogst is tijdens hete periodes.

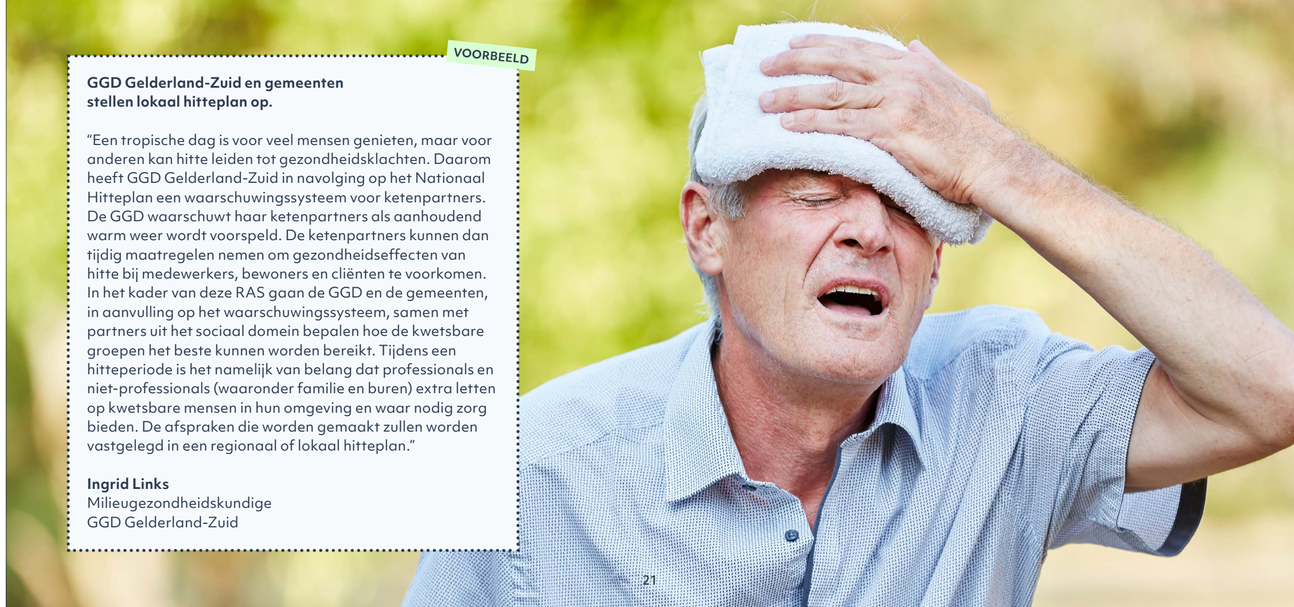
Waarom?
De ambitie van het DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie is om Nederland vanaf 2020 klimaatbestendig en waterrobuust in te richten. De zomers in Nederland worden steeds heter.

Hoe:
Opstellen regionaal overkoepelend hitteplan op basis van de Handreiking Lokaal Hitteplan. Het hitteplan beschrijft lokaal maatwerk door een samenwerking binnen de gemeente tussen het fysiek domein, sociaal domein en communicatie.

Resultaat:
Elke gemeente in Rivierenland beschikt over een hitteplan en heeft beleid ontwikkeld mede op basis van hittestresskaarten en afstand-tot-koeltekaarten.

Wie:
Gemeenten, GGD, zorginstellingen, evenementenbureaus, horeca en cultuur, recreatieondernemers

Wanneer:
2021-2023

VOORBEELD

GGD Gelderland-Zuid en gemeenten stellen lokaal hitteplan op.

“Een tropische dag is voor veel mensen genieten, maar voor anderen kan hitte leiden tot gezondheidsklachten. Daarom heeft GGD Gelderland-Zuid in navolging op het Nationaal Hitteplan een waarschuwingssysteem voor ketenpartners. De GGD waarschuwt haar ketenpartners als aanhoudend warm weer wordt voorspeld. De ketenpartners kunnen dan tijdig maatregelen nemen om gezondheidseffecten van hitte bij medewerkers, bewoners en cliënten te voorkomen. In het kader van deze RAS gaan de GGD en de gemeenten, in aanvulling op het waarschuwingssysteem, samen met partners uit het sociaal domein bepalen hoe de kwetsbare groepen het beste kunnen worden bereikt. Tijdens een hitteperiode is het namelijk van belang dat professionals en niet-professionals (waaronder familie en buren) extra letten op kwetsbare mensen in hun omgeving en waar nodig zorg bieden. De afspraken die worden gemaakt zullen worden vastgelegd in een regionaal of lokaal hitteplan.”

Ingrid Links
Milieugezondheidskundige
GGD Gelderland-Zuid

Speerpunt 3

We willen klimaatadaptief handelen stimuleren bij inwoners en bedrijven in de regio (participatie).

We willen als regio met behulp van gerichte communicatie urgentiebesef, bewustwording en daarmee het handelingsperspectief vergroten. Dit geldt voor een breed scala aan stakeholders; van overheden tot bedrijven, onderwijsinstellingen en inwoners. We willen zoveel mogelijk informeren en uitleggen waarom het van belang is om in actie te komen, goede voorbeelden laten zien waardoor men overtuigd raakt van het 'waarom' en mensen in beweging laten komen (what's in it for me?), waardoor we als regio beter voorbereid raken op het veranderende klimaat en de gevolgen die dat met zich meebrengt.

Om dit vorm te geven hebben we een communicatiebureau geselecteerd die de regio gaat ondersteunen bij het realiseren van onze communicatiedoelstellingen. Dit door een communicatiestrategie voor de komende vier jaar op te stellen en uit te voeren. Het bureau gaat dit doen samen met de werkgroep van lokale communicatiemedewerkers, die mede de communicatie over de lokale projecten en de doorvertaling van landelijke en regionale informatie verzorgen.

Overheden geven zelf het goede voorbeeld in de openbare ruimte en bij bouwprojecten, zodat inwoners en bedrijven worden aangespoord dat ook te gaan doen. Dat vraagt om inzet van lokale overheden en het koppelen van kansen bij alle projecten in de openbare ruimte. Tegels eruit en plantjes er in!

Operatie Steenbreek!
Een deel van de gemeenten in onze regio heeft zich al aangesloten bij Stichting Steenbreek. We hebben de ambitie om als regio breed aan te sluiten. Stichting Steenbreek zet zich in om de leefomgeving te vergroenen, samen met gemeenten, provincies, waterschappen, projectontwikkelaars, woningbouwcorporaties, kennis- en onderwijsinstellingen en andere betrokken maatschappelijke organisaties. Elke vierkante meter steen die wordt vervangen door groen helpt.

Waarom?
DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie: vanaf 2020 klimaatbestendig en waterrobuust handelen. Handelingsperspectief bieden aan inwoners en ondernemers.

Hoe:
Ontwikkelen communicatiestrategie met campagnes voor verschillende doelgroepen. Deelname aan operatie Steenbreek.

Resultaat:
Bewustwording, urgentiebesef én handelingsperspectief bij de verschillende doelgroepen in onze regio.

Wie:
Overheden, inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen.

Wanneer:
2021-2025

VOORBEELD

Stenen eruit, Groen erin!

"Het klimaat verandert. We krijgen vaker te maken met hoosbuien en dagen met tropische temperaturen. Als gemeenten kunnen we daarop inspelen door onze openbare ruimte anders in te richten. Dat heet klimaatbestendig maken of ook wel klimaatadaptatie. Met meer groen kunnen we het veranderende klimaat beter aan. Ook groene tuinen spelen daarbij een belangrijke rol.

In een groene tuin kan het regenwater gemakkelijk wegzakken in de grond. En bomen en struiken zorgen ervoor dat je tuin (en je huis!) koeler blijft in de zomer. Bovendien is veel groen paradijselijk voor vogels en vlinders. Dus: Stenen eruit, GROEN erin! Doe je mee?"

Margot Ribberink
Ambassadeur Steenbreek en duurzaamheid

TEGELTELLER

287499

Gewipte tegels in Nederland

2021 NK TEGELWIPPEN

Regio Derby's:

Maasdriel	vs	Zaltbommel
Lingewaard	vs	Overbetuwe
West Betuwe	vs	Tiel

VOORBEELD

Maasdriel gaat de strijd aan in het NK Tegelwippen.

"Van 30 maart tot 30 september 2021 vindt het jaarlijkse NK Tegelwippen plaats: wie verruilt de meeste (tuin)tegels voor groen? Wij gaan de strijd aan met gemeente Zaltbommel om samen de Bommelerwaard te vergroenen. Door heel Nederland worden tegels vervangen door groen om zo wateroverlast te voorkomen, koelte te bieden in tijden van hitte, water vast te houden bij droogte en de leefruimte voor planten en dieren te vergroten. Bovendien draagt groen bij aan een goede gemoedstoestand. Iedereen kan zijn of haar gewipte tegels aanmelden via nk-tegelwippen.nl. Deze worden automatisch opgeteld bij de tegelstand van de betreffende gemeente.

Door mee te doen aan het NK Tegelwippen gaan we voor meer groen in onze gemeente. Zo dragen we letterlijk een steentje bij aan het klimaat. Doet u ook mee? Vervang de tegels in uw eigen tuin, op het schoolplein in uw dorp of bij uw lokale vereniging door groen. Aan de slag!"

Erik van Hoften
Wethouder gemeente Maasdriel

Speerpunt 4

We hebben groennormen en ontwerpprincipes geformuleerd voor het klimaatadaptief ontwikkelen van bebouwd en onbebouwd gebied.

We gaan het bebouwd en onbebouwd gebied in onze regio klimaatbestendig ontwerpen, ontwikkelen en realiseren. Daarbij werken overheden, woningcorporaties en private partijen samen om dorpen en steden te transformeren tot groene(re), leefbare en klimaatbestendige kernen. We zien daarbij een koppeling met thema's als gezondheid, woon- en leefklimaat en de energietransitie.

Veel ruimtelijke ontwikkelingen vinden binnen de kernen plaats, daar waar de negatieve effecten van klimaatverandering, zoals hittestress vaak al groot zijn. Deze ontwikkelingen maken het extra van belang dat klimaatbestendig ontwerpen, ontwikkelen en bouwen zo snel mogelijk het nieuwe normaal wordt. We gaan leren van de goede voorbeelden, de koplopers binnen en buiten de regio en we gaan regionale afspraken maken om verder te komen.

Challenge Groene Icoonprojecten
Een mooi voorbeeld is de Challenge Groene Icoonprojecten waarbij de provincie Gelderland gemeenten, maar ook ondernemers, particulieren, projectontwikkelaars, landschapsarchitecten en grondeigenaren uitnodigt om met oplossingen te komen om steden en dorpen groener te maken en op een andere manier met regenwater om te gaan.

We starten met inspiratie- en kennissessies voor de gemeenten gericht op gebied, gebouw en gebruiker. Een voorbeeld van een sessie is een masterclass Hitte waarmee we inzicht verkrijgen in de effecten en gevolgen van hitte in het stedelijk gebied en de richtlijnen voor hittebestendige inrichting van de buitenruimte. Daarbij bespreken we aan de hand van concrete casussen op welke manier gemeenten invulling kunnen geven aan de richtlijnen.

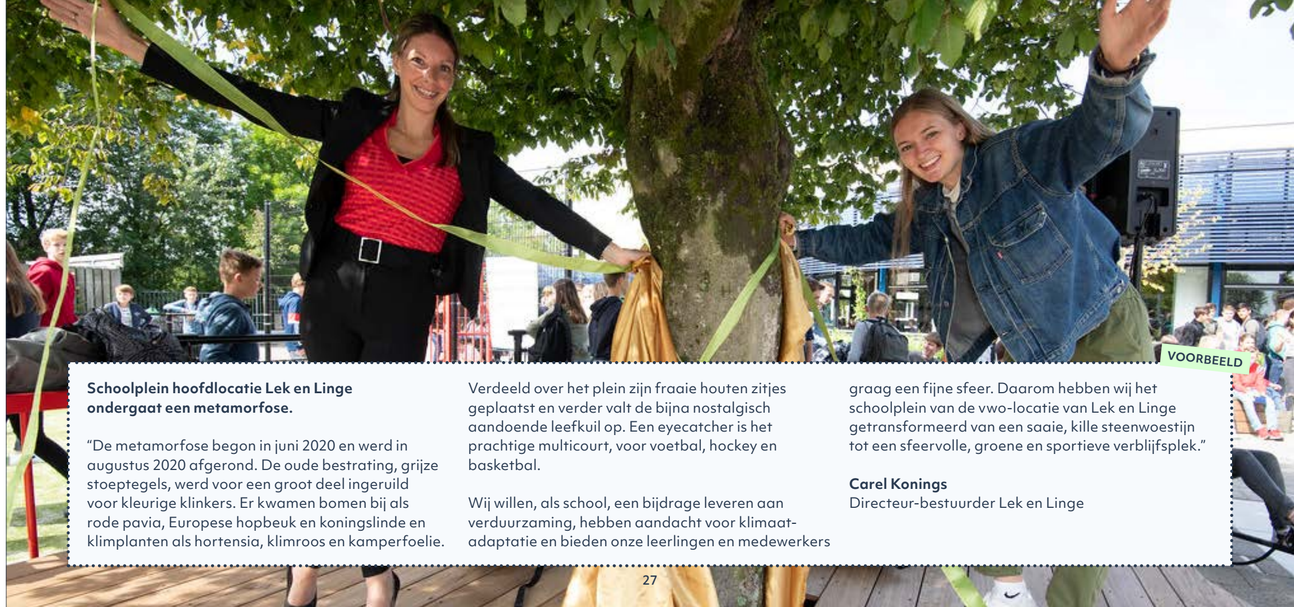
Waarom?
DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie: vanaf 2020 klimaatbestendig en waterrobuust handelen. Beperking van wateroverlast, droogte en hitte nemen we als ontwerpuitgangspunt mee bij de (her)inrichting

Hoe:
Door bewustwording en kennisontwikkeling, klimaatbestendig ontwerpen en ontwikkelen, aangepast materiaalgebruik, en het vergroenen creëren we ruimte voor water bij extreme regenval en verkoeling bij hoge temperaturen.

Resultaat:
Klimaatadaptief ontwerpen, ontwikkelen en bouwen.

Wie:
Gemeenten, provincie, waterschap, omgevingsdiensten, Avri, gebied coöperaties, woningcorporaties, ontwikkelaars en bouwers

Wanneer:
2021-2023

VOORBEELD

Schoolplein hoofdlocatie Lek en Linge ondergaat een metamorfose.

"De metamorfose begon in juni 2020 en werd in augustus 2020 afgerond. De oude bestrating, grijze stoeptegels, werd voor een groot deel ingeruild voor kleurige klinkers. Er kwamen bomen bij als rode pavia, Europese hopbeuk en koningslinde en klimplanten als hortensia, klimroos en kamperfoelie. Verdeeld over het plein zijn fraaie houten zitjes geplaatst en verder valt de bijna nostalgisch aandoende leefkuil op. Een eyecatcher is het prachtige multicourt, voor voetbal, hockey en basketbal.

Wij willen, als school, een bijdrage leveren aan verduurzaming, hebben aandacht voor klimaatadaptatie en bieden onze leerlingen en medewerkers graag een fijne sfeer. Daarom hebben wij het schoolplein van de vwo-locatie van Lek en Linge getransformeerd van een saaie, kille steenwoestijn tot een sfeervolle, groene en sportieve verblijfsplek."

Carel Konings
Directeur-bestuurder Lek en Linge

Speerpunt 5

We nemen klimaatadaptatie-doelen standaard mee in de prestatieafspraken met de woningcorporaties en contracten met ontwikkelaars.

Jaarlijks spreken woningcorporaties, huurders en gemeenten in prestatieafspraken af wat ze doen op het gebied van betaalbaarheid, beschikbaarheid en duurzaamheid. Daar valt klimaatbestendigheid vanaf nu ook onder. Datzelfde geldt voor de afspraken die we maken met ontwikkelaars en bouwers. We gaan hierover in gesprek zodat uiteindelijk alle corporaties, ontwikkelaars en bouwbedrijven in de regio meedoen en alle nieuwe en te renoveren woningen én hun tuinen én de openbare ruimte klimaatbestendig ingericht zijn.

Inzicht en afstemming is nodig over wat haalbare en betaalbare afspraken zijn. De afspraken gelden voor zowel nieuwbouw, als voor reconstructie en renovatie van bestaande woningen, tuinen en openbare ruimte. We sluiten aan bij het traject wat landelijk wordt geïnitieerd vanuit de koepelorganisatie Aedes, de brancheverenigingen van woningcorporaties in Nederland en Groene Huisvesters. In dat traject worden gesprekken gestart over de noodzaak van klimaatadaptie met de directeuren van de woningcorporaties. Daarnaast worden trainingen georganiseerd voor professionals van woningcorporaties via de Groene Huisvesters.

Waarom?
DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie: vanaf 2020 klimaatbestendig en waterrobuust handelen. Beperking van wateroverlast, droogte en hitte nemen we als ontwerpuitgangspunt mee bij de (her)inrichting van onze kernen.

Hoe:
Maken van afspraken met woningcorporaties en ontwikkelaars. Vastleggen in prestatieafspraken en overeenkomsten.

Resultaat:
Klimaatadaptief ontwerpen, ontwikkelen en bouwen is het nieuwe normaal.

Wie:
Aedes, Bazalt Wonen, SWR, KleurrijkWonen, Thius, Woningstichting Maasdriel, Waardwonen, Woonstichting Gendt, De Kernen, De Woongaard, De Goede Woning, gemeenten, ontwikkelaars en bouwers.

Wanneer:
2021-2023

VOORBEELD

KleurrijkWonen werkt aan een plan om hitteoverlast te beperken.

"De laatste jaren krijgen we steeds meer klachten van onze huurders over te warme woningen en woonomgevingen. Daarom werken we aan een plan om hitteoverlast te beperken. We combineren de hittestress kaarten van regio Rivierenland met onze eigen GIS kaarten. Aan de hand van die kaarten wordt inzichtelijk welke woningen in een kwetsbaar en risicovol gebied liggen. Deze inzichten bieden de mogelijkheid om klimaatadaptatie planmatig aan te pakken en zo veel mogelijk te combineren met onze reguliere onderhoudsprocessen.

Daarnaast werken we aan een menukaart klimaatadaptatie. Hierin staan mogelijke maatregelen om hittestress, wateroverlast of droogte te voorkomen. Met drones brengen we woningen en de woonomgeving in kaart. Met slimme beeldherkenning kunnen we heel snel zien of er voldoende groen of water in het gebied rondom de woningen aanwezig is. En of de woningen bijvoorbeeld voorzien zijn van zonwering."

Emile Lindeboom
Regisseur Duurzaamheid bij woningstichting KleurrijkWonen

Speerpunt 6

We stellen perspectieven en actiepunten op voor de klimaatbestendige inrichting van de land- en tuinbouw voor de langere termijn.

Adobe Stock/Hansenn

Ook de land- en tuinbouw ondervindt de gevolgen van klimaatverandering. Denk bijvoorbeeld aan droogteschade door een beperktere beschikbaarheid van zoet water, zonneschade aan fruit, nieuwe ziekten en plagen, hittestress bij dieren en een steeds groter risico op wateroverlast door extreme neerslag. Naast negatieve gevolgen, zien we ook enkele positieve kanten, zoals een mogelijke productieverhoging door hogere temperaturen en een langer groeiseizoen of een kwaliteitsverbetering door bijvoorbeeld een hoger suikergehalte.

Een goed water- en bodemsysteem in de regio helpt de risico's op droogte of wateroverlast te beperken. Een bodem die water en voedingsstoffen goed kan opnemen, zorgt ervoor dat gewassen kunnen blijven groeien. Extreem of warm en vochtig weer kan gewassen van boeren en tuinders beschadigen. Met de juiste maatregelen kan de oogst hiertegen worden beschermd. Ook dieren kunnen beter beschermd worden door bijvoorbeeld verkoelende systemen in stallen te plaatsen en door dieren schaduw te bieden in de wei. Voor de lange(re) termijn zoeken we naar meer inzicht in de kwetsbaarheden van het water- en bodemsysteem en de urgentie daarvan, hoe we daar mee omgaan in relatie met de land- en tuinbouw en waar welke functies wel of niet met het oog op de toekomst gepland kunnen worden.

Er lopen reeds verschillende trajecten op het gebied van klimaatadaptatie in de land- en tuinbouw, zoals de zorg voor voldoende water en een vitale bodem. In het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) bijvoorbeeld staan de thema's verdroging en vernatting centraal. We zoeken in Rivierenland de aansluiting bij de bestaande projecten en activiteiten. We kijken ook of een regionaal overlegplatform landelijk gebied zinvol kan zijn. Daarnaast werken we komende periode aan het watersysteem en watergebruik, teeltondersteunende voorzieningen en duurzame gewasbescherming.

Watersysteem en watergebruik
Het watergebruik en watervraag in de land- en tuinbouw neemt steeds verder toe. In principe is er over het jaar heen voldoende water, echter niet altijd op de momenten dat het nodig is. Een vitale bodem speelt hierin een belangrijke rol. De oplossingen worden gezocht in onder andere waterbuffering en de inzet van nieuwe technieken op bedrijfsniveau, zoals druppelirrigatie. Daarnaast zijn de provincie en het waterschap druk bezig met investeringsprogramma's voor een meer structurele aanpassing van het watersysteem, zowel via maatregelen voor de korte termijn als een strategie voor de lange(re) termijn.

Teeltondersteunende Voorzieningen (TOV's)
De Handreiking Teeltondersteunende Voorzieningen wordt dit jaar geactualiseerd. TOV's vormen een belangrijke oplossing voor bedrijven om mee te bewegen met de klimaatverandering en voorop te kunnen blijven lopen in de fruit- en laanboomteelt. Dergelijke voorzieningen hebben echter ook impact op het landschapsbeeld en de beleving van het landschap. Vaak zijn er grote verschillen tussen gemeenten in de mate waarin ruimte wordt gegeven aan TOV's. Het is daarom van belang om het draagvlak voor deze voorzieningen te vergroten. Dat vraagt om een goede uitleg waarom de voorzieningen nodig zijn.

Duurzame gewasbescherming
We zien een verandering in ziekten en plagen, de natuurlijke resistentie verandert. We moeten op een andere manier bestrijden en beschermen. Daarnaast zien we dat de technieken en toepassingen voor bestrijding en bescherming steeds geavanceerder worden. Meer dan voorheen gaat het er om systemen te ontwikkelen die robuust zijn en goed functioneren onder sterk wisselende omstandigheden. We gaan door met het ontwikkelen en inzetten van weerbare teelten en duurzame gewasbeschermingsstrategieën.

Waarom?
De klimaatverandering neemt toe en gaat sneller dan verwacht, extremen (hitte, droogte en verdroging, hoosbuien, wateroverlast) volgen elkaar sneller op en risico's in de land- en tuinbouw worden steeds groter.

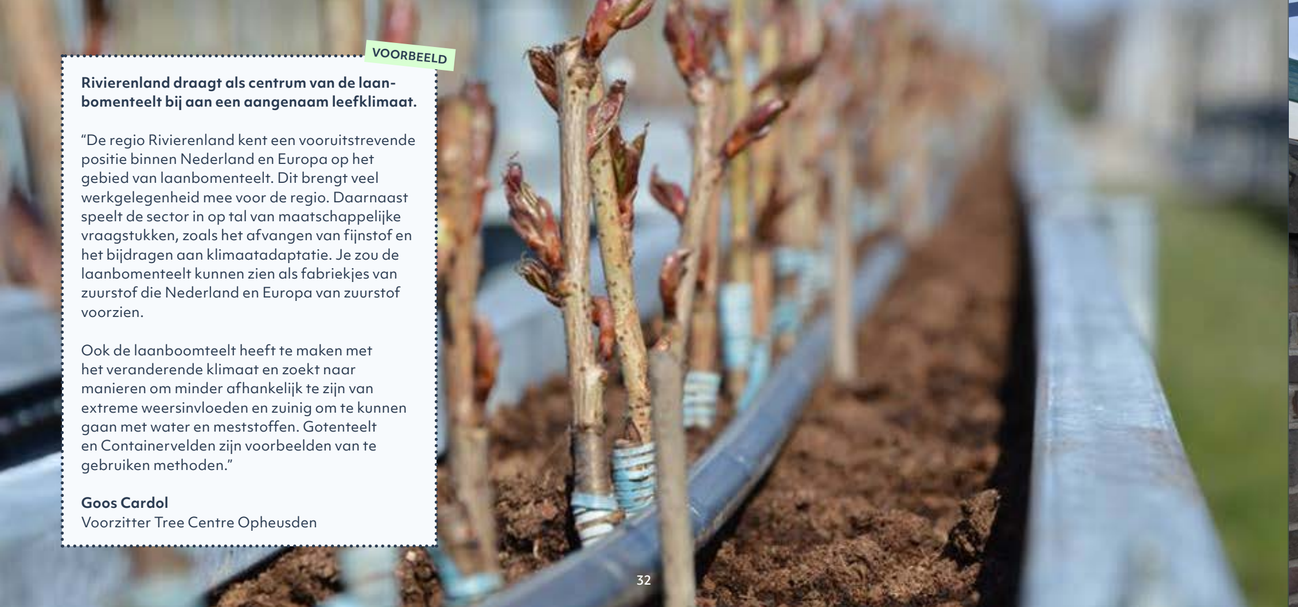
Hoe:
We willen op regionaal niveau een verdiepingsslag maken naar de kwetsbaarheden van de land- en tuinbouw, zodat we op basis van deze inzichten perspectieven en actiepunten kunnen opstellen om onze land- en tuinbouw beter voor te bereiden op het veranderende klimaat.

Resultaat:
Een strategie voor de lange(re) termijn en een programma met concrete projecten gericht op een klimaat- en toekomstbestendige land- en tuinbouw.

Wie:
LTO Noord, ZLTO, NFO, TCO, Fruitpact, Greenport Gelderland, gemeenten, waterschap, provincie

Wanneer:
2021-2030

Een vitale en toekomstbestendige land- en tuinbouw
Al van oudsher is de agrarische sector bepalend geweest voor het landschap van Rivierenland. Het klimaat, het landschap, de beschikbaarheid van goed water en de voedingsrijke bodem leveren de optimale randvoorwaarden en hebben ervoor gezorgd dat dit gebied toonaangevend is in een aantal specifieke teelten. De tuinbouwsector geeft in belangrijke mate invulling aan het landschap en de identiteit van de regio. In Regio Rivierenland ligt ten opzichte van andere foodregio's in Nederland, de nadruk op tuinbouw, tuinbouwproductie en handel. Het gebied bevat het grootste fruitcluster van Nederland met 4700 hectare teelt (met name op de stroomruggen) en fruitgerelateerde bedrijvigheid. In de Bommelerwaard en Neder-Betuwe is al overgegaan tot een clustering van glastuinbouw, champignon- en laanboomteelt om een doorontwikkeling van deze sectoren mogelijk te maken. In de komgebieden binnen het rivierengebied komen overwegend grondgebonden veeteeltbedrijven voor. Met in totaal bijna 7.000 hectare is dit de grootste grondgebruiker in Regio Rivierenland. De land- en tuinbouw in Rivierenland wil haar toonaangevende positie verder versterken.

VOORBEELD

Rivierenland draagt als centrum van de laanbomenteelt bij aan een aangenaam leefklimaat.

"De regio Rivierenland kent een vooruitstrevende positie binnen Nederland en Europa op het gebied van laanbomenteelt. Dit brengt veel werkgelegenheid mee voor de regio. Daarnaast speelt de sector in op tal van maatschappelijke vraagstukken, zoals het afvangen van fijnstof en het bijdragen aan klimaatadaptatie. Je zou de laanbomenteelt kunnen zien als fabriekjes van zuurstof die Nederland en Europa van zuurstof voorzien.

Ook de laanboomteelt heeft te maken met het veranderende klimaat en zoekt naar manieren om minder afhankelijk te zijn van extreme weersinvloeden en zuinig om te kunnen gaan met water en meststoffen. Gotenteelt en Containervelden zijn voorbeelden van te gebruiken methoden."

Goos Cardol
Voorzitter Tree Centre Opheusden

VOORBEELD

Capaciteit gemaal De Neust vergroot met het oog op klimaatverandering

"In 2020 hebben we het gemaal De Neust in Tricht vernieuwd. De Neust zorgt ervoor dat in de achterliggende polder voldoende water is. Het gemaal pompt in natte periodes water op de Linge. Bij droogte laat het gemaal water in, zodat agrariërs en fruittelers voldoende water hebben. Met het oog op klimaatverandering hebben we de capaciteit van het gemaal vergroot. Zo kunnen we bij extreme neerslag het water sneller wegpompen."

"Bij de bouw van het nieuwe gemaal hebben we het historische gemaalgebouw, een rijksmonument uit 1926, tijdelijk verplaatst. Ook hebben we een vispassage gebouwd zodat vissen vanuit de polder de Linge in kunnen zwemmen."

Gijsbert Derksen
projectleider Technische Projecten,
Waterschap Rivierenland

VOORBEELD

Water van levensbelang voor goed en gezond fruit

“Voor de fruitteelt is water een belangrijk element voor alle levensprocessen van de plant. De fruitteelt heeft geen enorme hoeveelheden water nodig, maar wel voldoende water op het juiste moment. De afhankelijkheid van water om een goed bedrijfsrendement te kunnen halen in droge jaren wordt steeds belangrijker.”

Marc André de la Porte
voorzitter kring midden Nederland
NFO en voorzitter Fruitpact
Greenport Gelderland

VOORBEELD

Fruit Tech Campus werkt aan een duurzame fruitteelt met toekomst.

“Als Fruit Tech Campus maken we werk van de vernieuwing van het fruitonderwijs. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is klimaatverandering. De fruitteelt dient steeds nieuwe technieken te ontwikkelen om beter bestand te zijn tegen de toenemende weersextremen. Wij ondersteunen de sector door technologische- , systeem- en sociale innovaties voor de boomgaard, als voedselbos, van de toekomst te bedenken en te ontwikkelen. We starten bij de volgende generaties telers in een leven lang leren.”

Harrij Schmeitz
Directeur Fruit Tech Campus

VOORBEELD

Samen werken we aan een klimaatbestendige inrichting van de regio Rivierenland.

"De afgelopen jaren hebben we steeds vaker last van langdurige droogte. Dit is een probleem dat, naar verwachting, ook de komende jaren regelmatig zal terugkeren. Het tegengaan van verdroging in agrarische natuurgebieden vraagt systeemherstel op landschapsschaal en een integrale aanpak. Een nauwe samenwerking tussen boeren, natuurbeheerders en overheden is hierbij cruciaal.

Geert van Odijk
Bestuurder Coöperatieve Agrarische Natuurbeheervereniging
Collectief Rivierenland

Speerpunt 7

We stellen perspectieven op voor de klimaatbestendige inrichting van de natuur voor de langere termijn.

Klimaatverandering is van invloed op natuurlijke systemen. Er gaat biodiversiteit verloren en ecosystemen gaan achteruit. Door natuur en landschap te beschermen en ecosystemen te herstellen, zorgen we ervoor dat zij minder kwetsbaar zijn en meer weerstand kunnen bieden. In het toekomstbestendig landelijk gebied in onze regio staan voor de komende jaren enerzijds meer praktische maatregelen op het programma en anderzijds de klimaatkwetsbaarheden van natuurlijke systemen op de lange(re) termijn.

Wat betreft de praktische maatregelen op kortere termijn gaat het om:

- behoud en weer terugbrengen van autochtone beplanting, die beter bestand is tegen de effecten van klimaatverandering;
- het planten van meer schaduw biedende bomen en groenstructuren in of om weilanden en erven (bomen voor beesten);
- de aanleg van waterbergende en waterkwaliteit verbeterende landschapselementen en poelen;
- bestrijding van invasieve soorten;
- het daar waar nodig verbeteren van de water-verdeling bij droogte;
- water vasthouden binnen het huidige watersysteem;
- opstellen van bedrijfsnatuurplannen voor agrarische bedrijven.

Er zijn inmiddels diverse projecten in gang gezet en dat gaan we in de komende periode intensiveren. Daarbij richten we ons in eerste instantie op de focusgebieden voor natuur in onze regio. Dit op basis van inzicht in de regionale kwetsbaarheden en urgentie. Om kennis en ervaring op te doen gaan we kleinschalig aan de slag met maatregelen in uitvoeringsgerichte 'living labs'. Pilots en onderzoeken bieden inspiratie en bouwstenen voor nieuwe vormen van samenwerking en de opschaling naar grotere (natuur)gebieden.

Voor de lange(re) termijn gaat het om meer inzicht in de kwetsbaarheden van het water- en bodemsysteem in onze regio, de urgentie daarvan, hoe we daar mee omgaan en waar welke functies wel of niet met het oog op de toekomst gepland kunnen worden. Een vraag die hierbij opkomt is op welke wijze de Linge een rol kan spelen in het regionale watersysteem.
Dit vraagt om een heroriëntatie gericht op het herstel van natuurlijke watersystemen (vasthouden in plaats van versneld afvoeren) en het herstel van de natuurlijke sponswerking van de bodem.

Keuzes komen tot stand in afstemming met andere gebiedsopgaven en in overleg met organisaties vanuit andere sectoren zoals de land- en tuinbouw, recreatie e.d. Daarbij sluiten we zoveel mogelijk aan bij reeds lopende trajecten - bijvoorbeeld het regionaal water-programma - en bestaande overlegstructuren. Maar we kijken ook of een regionaal overlegplatform landelijk gebied zinvol kan zijn. Ten slotte investeren we in onderzoek en kennisdeling om toekomstige oplossingen te ontwikkelen en de ervaring die binnen en buiten de regio wordt opgedaan te delen.

Waarom?
De klimaatverandering neemt toe en gaat sneller dan verwacht, extremen (hitte, droogte en verdroging, hoosbuien, wateroverlast) volgen elkaar sneller op en risico's voor natuur, landschap en biodiversiteit worden steeds groter.

Hoe:
We zetten in op het behouden en versterken van (natte) natuur, het vergroten van de biodiversiteit en het zoeken naar nieuwe natuurdoelen op andere plekken. De natuurgebieden maken deel uit van een sterke groenblauwe doorademing in het landschap die berging en voorraad van zoet water faciliteert voor de functies in het gebied en is tevens aantrekkelijk voor natuur en recreatie.

Resultaat:
- Gezamenlijke kwetsbaarheden-kaart en gebiedsagenda
- De juiste functie op de juiste plek
- Perspectieven klimaat-bestendige inrichting en beheer voor de langere termijn

Wie:
Staatsbosbeheer, ANV's collectief Rivierenland, Stichting Geldersch Landschap & Kasteelen, Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Natuur en Milieu Gelderland, Provincie, waterschap, gemeenten

Wanneer:
2021-2030

VOORBEELD

Met het project Bomen voor Beesten verschaffen we vee tijdens perioden van hitte beschutting en verkoeling.

"Dieren zijn net zo blij met beschutting voor zon, regen en wind als mensen, daarom verzorgen wij schaduwplekken voor onder andere koeien, paarden en schapen door het aanplanten van bomen."

Arjan Vriend
directeur-bestuurder van Stichting Landschapsbeheer Gelderland

Door Ada Wille

Speerpunt 8

We hebben de klimaatkwetsbaarheden van de vitale en kwetsbare functies in onze regio in beeld en geanalyseerd.

Speerpunt 9

We hebben stakeholders actief betrokken in onze ambitie en strategie om alle relevante, vitale, kwetsbare functies voldoende te beschermen.

Vitale en kwetsbare functies vormen de ruggengraat van de samenleving. Het is belangrijk om te weten welke vitale functies kwetsbaar zijn voor klimaatverandering.

Uitval of beschadiging van belangrijke functies door overstroming, wateroverlast, droogte of hitte kan leiden tot ernstige gevolgen voor mens, milieu of economie. Denk daarbij aan functies zoals de energievoorziening, de hoofdinfrastructuur en ziekenhuizen. Doordat uitval van deze belangrijke functies tot ernstige gevolgen kan leiden, noemen we ze vitaal en kwetsbaar. Daarnaast kunnen vitale en kwetsbare functies noodzakelijk zijn om een gebied te herstellen, bijvoorbeeld na een overstroming.

Het Rijk is verantwoordelijk voor het klimaatbestendig en waterrobuust maken van 13 vitale en kwetsbare functies voor 2050 (zie figuur). De (netwerk) beheerders van deze functies brengen hiervoor de kwetsbaarheden in beeld en treffen maatregelen als dat nodig is.

Het is belangrijk om als regio inzicht te hebben in de vraag of functies beschikbaar blijven bij wateroverlast, hitte of een overstroming en wat er gebeurt als zij uitvallen. Hierbij is samenwerking met de veiligheidsregio van groot belang. Klimaatbestendigheid betekent het maken van de juiste keuzes ten aanzien van ruimtelijke inrichtingsvraagstukken maar ook minimaliseren van gevolgschade, mocht toch uitval van functies optreden bij extreme situaties. Door het inzetten van het omgevingsinstrumentarium en kennis van kwetsbare locaties kunnen decentrale overheden ervoor zorgen dat (vitale) nieuwe objecten meteen klimaatbestendig worden ontwikkeld.

Om vitale en kwetsbare functies beter bestand te maken tegen hitte, wateroverlast en overstromingen, is het zaak om de klimaatkwetsbaarheden voor onze regio in beeld te brengen en te analyseren en hierover afspraken te maken met de stakeholders.

Waarom?
DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie: vanaf 2020 klimaatbestendig en waterrobuust handelen.

Hoe:
We hebben de klimaatkwetsbaarheden van de vitale en kwetsbare functies in onze regio in beeld en geanalyseerd (voor hitte, wateroverlast en overstromingen).

Resultaat:
Inzicht in de kwetsbare en vitale functie in de regio Rivierenland en afspraken om deze voldoende te beschermen.

Wie:
Gemeenten, waterschap, provincie, netbeheerders, nutsbedrijven, Rijkswaterstaat, Veiligheidsregio

Wanneer:
2021-2023

Overzicht van nationale vitale en kwetsbare functies conform het deltaprogramma

- Energie: (a) elektriciteit; (b) aardgas, (c) olie
- Telecom/ICT: (a) basisvoorzieningen voor communicatie t.b.v. respons bij een overstroming (b) publiek netwerk
- Waterketen: (a) drinkwater; (b) afvalwater
- Gezondheid
- Keren en beheren oppervlaktewater: gemalen
- Transport: hoofdinfrastructuur
- Chemisch en Nucleair: (a) chemie; (b) nucleair; (c) Infectueuze stoffen\ Genetisch gemodificeerde organismen (ggo's)

VOORBEELD

De provincie Gelderland richt het wegennet zo in dat inwoners en passanten snel en veilig naar hun plaats van bestemming kunnen reizen.

"Klimaatverandering heeft impact op onze infrastructuur. Wateroverlast op wegen bij plotselinge piekbuien bijvoorbeeld, of smeltend asfalt in hete zomers. Dat vraagt om aanpassingen die de negatieve gevolgen helpen voorkomen, daarnaast biedt het ook kansen. Als we bermen aanleggen met bloemen, planten en bomen houden ze meer regenwater vast, zijn ze minder gevoelig voor uitdroging en groeit de natuurlijke rijkdom in die berm. Kortom we richten ons wegennet meer klimaatbestendig in.

Klimaatbestendige provinciale wegen is één van de vijf thema's van het Actieplan Klimaatadaptatie van de provincie Gelderland."

Peter Kerris
Gedeputeerde Klimaatadaptatie
Provincie Gelderland

Provincie Gelderland
Actieplan klimaatadaptatie

Veel ruimtelijke ontwikkelingen vinden binnen de kernen plaats, daar waar de negatieve effecten van klimaatverandering, zoals hittestress vaak al groot zijn.

Varik begin februari 2021
door Hans Verhorst

3. Financiering en monitoring

Financiering

Hoe wordt de Samenwerkingsagenda gefinancierd en hoe gaan we de activiteiten in de toekomst financieren?

In de Samenwerkingsagenda staan de speerpunten waarop overheden en stakeholders regionaal samenwerken om versnelling en verdieping te bereiken. Om met de speerpunten aan de slag te gaan zijn middelen nodig. In eerste instantie tijd van overheden en stakeholders om het speerpunt te trekken, maar ook van andere organisaties om deel te nemen. Omdat tijd schaars is en procesmatige en inhoudelijke ondersteuning wenselijk is, zal er ook gebruik gemaakt worden van externe ondersteuning. Daarnaast zijn er voor de goede uitvoering nog andere bijkomende kosten.

Naast de uitvoering van de speerpunten doorlopen we jaarlijks de Plan-do-check-act circle en ook hiervoor dienen we tijd en kosten voor (externe) procesbegeleiding te reserveren.

Voor de uitvoering van de Samenwerkingsagenda gaan we uit van een gezamenlijk maximaal jaarbudget van € 165.000 voor de jaren 2021, 2022 en 2023. Dit budget komt voort uit de bijdragen van de samenwerkende overheden. Hierbij zoeken we naar slimme koppelingen met reeds lopende trajecten.

Impulsregeling Klimaatadaptatie en overige cofinanciering
Vanaf 1 januari 2021 kunnen gemeenten, provincies en waterschappen in regionaal verband gebruikmaken van de Impulsregeling klimaatadaptatie. Het Rijk stelt daarvoor geld beschikbaar om concrete adaptatiemaatregelen versneld uit te voeren en om al geplande ruimtelijke maatregelen uit te breiden met adaptatiemaatregelen of om nieuwe adaptatiemaatregelen op te pakken. Kortom, een kans om een plus te zetten op onze inspanningen om Rivierenland klimaatadaptief te maken. Voor de werkregio Klimaatactief Rivierenland is € 4.247.000 aan Impulsgelden beschikbaar voor de periode tot en met 2027. Dit vraagt om actie van partijen om deze kansen te benutten.

De werkregio KAR verzorgt het aanvragen van de impulsgelden in onze regio. Het Rijk toetst de aanvragen aan de hand van criteria. Daarbij kijkt zij of het voorgestelde maatregelenpakket overeenstemt met de doelstelling van de regeling (versnelling van de uitvoering), of er voldoende cofinanciering wordt ingebracht, of het bestuurlijk commitment (minimaal 50% van de regionale partijen én minimaal 2 verschillende bestuurslagen) is geborgd en de voorgestelde maatregelen passen binnen de scope van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (inclusief het Deltafonds).

Daarnaast moeten werkregio's in hun voorstel onderbouwen hoe ze met de criteria doeltreffendheid en doelmatigheid, integraliteit en urgentie zijn omgegaan. De toets binnen de werkregio's borgt in belangrijke mate dat de juiste en meest urgente maatregelen op een kosteneffectieve wijze worden getroffen en dat goed gekeken wordt naar de samenhang met andere opgaven.

Om de beschikbare impulsgelden in onze regio te verdelen, hanteren we een afwegingskader. Het uitgangspunt daarbij is dat de door Delta Plan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) geformuleerde criteria altijd gelden. Met de impulsregeling willen wij versnelling binnen de hele regio realiseren en maatregelen met extra maatschappelijke meerwaarde bevorderen.

Daarnaast is mede financiering van klimaatadaptatiemaatregelen vanuit de Regiodeal Fruitdelta van het Rijk mogelijk.[1]. Indien mogelijk maken we ook gebruik van eventuele andere cofinancieringsmogelijkheden. Zowel via regionale aanvragen als via lokale aanvragen om de gewenste versnelling te bereiken. Binnen de regio zetten we een aparte werkgroep op die de aanvragen voor de impulsgelden gaat coördineren en daarnaast ook zo mogelijk de coördinatie verzorgt om andere vormen van cofinanciering in te kunnen zetten.

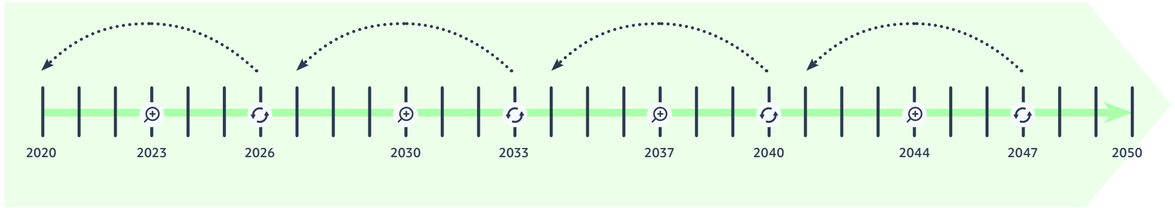
Monitoring

We werken in dit proces met de Plan-Do-Check-Act (PDCA) verbetermethode om continue werk, prestaties en de organisatie te verbeteren en op een hoger plan te brengen. De PDCA-cyclus draagt bij aan het structureel oplossen van problematiek:

- **Plan:** het plannen van activiteiten en het stellen van doelen: wie doet wat, waar, wanneer, waarom en hoe?
- **Do:** het uitvoeren van de geplande activiteiten.
- **Check:** het controleren in hoeverre de afgesproken doelen zijn gerealiseerd (evaluatie).
- **Act:** het analyseren van afwijkingen in het proces en daaropvolgend het proces aanpassen (standaardiseren, integreren en bijsturen).

1. De Regiodeal heeft betrekking op de gemeenten die met elkaar samenwerken binnen de gemeenschappelijke regeling. De gemeenten Lingewaard en Over Betuwe vallen daar buiten.

Hoofdlijnen proces

Jaarlijkse voortgangsrapportage

Terugkijken & leren van eerdere ervaringen

Verdieping samenwerkingsagenda o.b.v. eerste ervaringen

Nieuwe cyclus weten (stresstest), willen (strategie) & werken (uitvoering)

Elk jaar doorlopen we bovenstaande stappen en stellen we zo nodig de Samenwerkingsagenda bij. In bijlage 1 is per speerpunt een factsheet opgenomen, waarin de aanpak van het speerpunt is beschreven. Het bijstellen van de samenwerkingsagenda betekent met name dat we de aanpak van de speerpunten en dus de factsheets jaarlijks actualiseren.

Op de linker pagina wordt het proces weergegeven.

Samenwerking laat zich moeilijk in een model vatten. De uitvoering van een complexe aanpak zoals bij klimaatadaptatie is en blijft dynamisch, die organisch moet gaan groeien en steeds concreter moet gaat worden. Als er andere opgaven urgent worden of aandacht vereisen of als zich concrete kansen voordoen, dan pakken we die ook op. Zo werken we toe naar een klimaatbestendige regio in 2050.

Het is belangrijk om een vinger aan de pols te houden door de voortgang op de diverse thema's in beeld te hebben. Zo weten we op welke onderdelen we op stoom zijn en waar de voortgang stokt. Op die manier kunnen we elkaar helpen en ondersteunen om effectief en efficiënt samen te werken om de noodzakelijke vervolgstappen te zetten. Jaarlijks maken we daarom een voortgangspresentatie over de voortgang van de speerpunten, aangevuld met de goede voorbeelden uit de praktijk van overheden en stakeholders.

Bijlagen

Bijlage 1: Factsheets speerpunten

Ruimtelijke ontwikkeling

Speerpunt 1

We hebben klimaatadaptatie als een integraal onderdeel opgenomen in onze omgevingsvisies en omgevingsplannen.

Termijn: 2020-2023

Aanleiding

De ambitie in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) is dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht. Hierbij is als tussenstap aangegeven dat klimaatbestendig en waterrobuust inrichten al vanaf 2020 een vast onderdeel in het beleid en handelen is. Bij deze maatschappelijke opgave wordt bij ruimtelijke (her)ontwikkelingen voorkomen dat het risico op schade en slachtoffers door overstromingen of extreem weer verder toeneemt en beheer en onderhoud worden zo uitgevoerd dat de kans op schade en slachtoffers, waar mogelijk, afneemt. De provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies en de Watervisie Rivierenland bieden de mogelijkheid om het klimaatbestendig en waterrobuust inrichten te borgen in het beleid en handelen van de overheden, zodat het een integraal onderdeel is van alle werkzaamheden in de ruimtelijke inrichting in de regio.

Aanpak

Jaar 1

1. Regiobrede inventarisatie (*Team*):
   - stand van zaken t.a.v. omgevingsvisies en omgevingsplannen bij de betrokken overheden;
   - inventariseren goede voorbeelden i.r.t. klimaatadaptatie.
2. Bepalen regionale koers (*Team*).
3. Organiseren Masterclass(es) RAS en Omgevingsvisie (*Team /extern bureau*).

Jaar 2

Formuleren duurzame regionale aanpak omgevingsvisie (*Team + stakeholders*).

Jaar 3

Bieden van handelingsperspectief voor duurzame regionale aanpak omgevingsvisie (*Team + stakeholders*).

Doelen 2023

Klimaatadaptatie is onderdeel van de omgevingsvisies en -plannen van de betrokken overheden in de regio Rivierenland.

Toelichting:

- We nemen klimaatadaptatie als een integraal onderdeel mee in onze omgevingsvisie en omgevingsplannen. In de omgevingsvisies kan klimaatadaptatie worden afgewogen ten opzichte van andere maatschappelijke thema's en de lokale en regionale context.
- We zorgen dat klimaatadaptatie onderdeel is van een regionaal programma i.p.v. het eigen lokale programma. Hierbij vertalen we regionale opgaven in lokale omgevingsvisies.
- We pakken klimaatadaptatie op regionaal niveau planmatig op: we creëren uniforme kaders en uitgangspunten die gebruikt (kunnen) worden door alle overheden in de regio.
- We zetten een kennisbank op met goede praktijkvoorbeelden en lessons learned.

Organisatie

Trekker(s)

- **Gemeente Overbetuwe**
- Gemeente West Betuwe
- Provincie Gelderland

Team

- Ambtelijk medewerkers Omgevingsvisie, Ruimtelijke Ordening en klimaatadaptatie

Deskundigen

- Extern bureau t.b.v. organisatie Masterclass

Financiën en monitoring

Financiën

- P.m.

Monitoring

- Jaarlijkse inventarisatie en overzicht stand van zaken omgevingsvisies en omgevingsplannen
- Delen goede voorbeelden

Speerpunt 2

We beschikken over hitteplannen en -protocollen die we actief uitdragen naar inwoners, zorginstellingen, bedrijven, organisatoren evenementen.

Termijn: 2020-2023

Aanleiding

Door klimaatverandering neemt het aantal zomerse en tropische dagen toe. Op deze warme dagen kunnen mensen last krijgen van hittestress. De aanhoudende hitte en hittestress vormen een vergroot risico op gezondheidsproblemen, met name onder ouderen en chronisch zieken. We willen in de regio Rivierenland deze kwetsbare groepen, maar ook andere groepen die tijdens hete dagen extra aandacht vragen, zoals bezoekers van evenementen en horeca, handvatten geven om weerstand te bieden tegen de overlast die door hitte kan worden ervaren. Daarom werken we toe naar een regionaal overkoepelend hitteprotocol, dat we acties uitdragen vaan inwoners, zorginstellingen, bedrijven en organisatoren van evenementen.

Aanpak

Jaar 1
1. Benaderen beleidsmedewerkers sociaal domein en recreatie (*Team*).
2. Overzicht stand van zaken hitteplannen en protocollen (*Team*).
3. Inventarisatie doelgroepen (*team*).
4. Organiseren bijeenkomst/webinar samen met GGD (*Team*).

Jaar 2
1. Opstellen regionaal overkoepelend hitteplan – en protocol (*Team*).
2. Ondersteuning partijen bij lokaal maatwerk (o.a. bij evenementen) (*Team*).

Jaar 3
1. P.m.

Doelen 2023

Overheden en relevante stakeholders in de regio Rivierenland beschikken over hitteprotocollen en hitteplannen.

Toelichting:
- We stellen een regionaal overkoepelend hitteprotocol op, zodat gemeenten alleen lokale accenten hoeven aan te brengen.

Organisatie

Trekker(s)
- **Gemeente Lingewaard**
- Gemeente Maasdriel
- Gemeente Tiel
- GGD Gelderland Zuid

Team
- Ambtelijk medewerkers sociaal domein
- Vertegenwoordigers vanuit de stakeholders (o.a. GGD).

Stakeholders
- Veiligheidsregio's
- Zorginstellingen
- Evenementenbureaus
- Horeca en cultuur
- Recreatieondernemer

Deskundigen
- GGD

Financiën en monitoring

Financiën
- Middelen en inzet GGD.

Monitoring
- Jaarlijkse inventarisatie en overzicht stand van zaken.

Communicatie

Speerpunt 3

We willen klimaatadaptief handelen stimuleren bij inwoners en bedrijven in de regio (participatie).

Termijn: 2020-2025

Aanleiding

De ambitie in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) is dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht en dat we nu al (vanaf 2020) klimaatadaptief handelen. Klimaatadaptatie is een vraagstuk van iedereen, van individuele inwoner tot ondernemer, van natuurorganisatie tot woningcorporatie, van land- en tuinbouw organisatie tot logistieke partij. We willen als regio Rivierenland klimaatadaptief handelen stimuleren bij inwoners en bedrijven. Dit willen we bereiken door hun bewustzijn van en de kennis rondom het thema klimaatadaptatie te vergroten en door hen perspectieven mee te geven over hoe zij hun steentje bij kunnen dragen.

Aanpak

Jaar 1
1. Opstellen communicatiestrategie (*Communicatiebureau + team*).
2. Uitvoeren nulmeting (*Communicatiebureau*).
3. Uitvoeren communicatiestrategie (*Communicatiebureau + team*).

Jaar 2
1. Uitvoeren communicatiestrategie (*Communicatiebureau + team*).
2. Effectmeting (*Communicatiebureau*).

Jaar 3
1. Uitvoeren communicatiestrategie (*Communicatiebureau + team*).

Jaar 4
1. Uitvoeren communicatiestrategie (*Communicatiebureau + team*).
2. Effectmeting (*Communicatiebureau*).

Doelen 2025

De bewustwording bij en het handelingsperspectief van overheden, stakeholders, inwoners en bedrijven op het gebied van klimaatadaptatie is vergroot.

Toelichting:
Met hulp van communicatie gaan we de bewustwording, en daarmee handelingsperspectief, vergroten. Dit geldt voor een breed scala aan stakeholders; van overheden tot bedrijven en inwoners. We willen zoveel mogelijk mensen informeren (uitleggen waarom het van belang is om in actie te komen), inspireren (goede voorbeelden laten zien, waardoor men overtuigd raakt van het 'waarom') en motiveren en moveren (in beweging laten komen, what's in it for me?), waardoor we als regio beter voorbereid raken op het veranderende klimaat en de gevolgen die dat met zich meebrengt. Regiobrede deelname aan Operatie Steenbreek.

Organisatie

Trekker(s)
- **Gemeente West Betuwe**
- Gemeente Zaltbommel
- Waterschap Rivierenland

Team
- Ambtelijk medewerkers communicatie en klimaatadaptatie
- Vertegenwoordigers communicatiebureau.
- Vertegenwoordigers NME.

Stakeholders
- NME (Natuur en Milieu Educatie) Rivierenland
- Stichting Steenbreek

Deskundigen
- Communicatiebureau
- Arnhem klimaatbestendig

Financiën en monitoring

Financiën
- € 45.000 1e jaar

Monitoring
- Nulmeting 2021
- Effectmeting 2023 & 2025.
- Monitoring campagne statistieken bij inzet middelen (o.a. zichtbaarheid en bereik).

Speerpunt 4

We hebben groennormen en ontwerpprincipes geformuleerd voor het klimaatadaptief ontwikkelen stedelijk gebied.

Termijn: 2020-2023

Aanleiding

We krijgen steeds vaker te maken met extremere weersomstandigheden, het wordt natter, warmer, er zijn langere droge periodes en we ervaren steeds vaker hittestress. We moeten aan de slag om de ambitie van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) om in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht te zijn, te behalen. Het is van belang om beperkingen van wateroverlast, droogte en hitte mee te nemen als ontwerpuitgangspunt bij de (her)inrichting van onze kernen.

Aanpak

Jaar 1
1. Overzicht stand van zaken (*Team*).
2. Organiseren van kennis- en inspiratiesessie (*Team*).

Jaar 2
1. Opstellen regionale richtlijnen (*Team + stakeholders + deskundigen*).

Jaar 3
1. Groennormen en ontwerpprincipes opstellen *(Team + stakeholders + deskundigen).*

Doelen 2023

Klimaatadaptief ontwerpen, ontwikkelen en bouwen is het nieuwe normaal.

Toelichting:
Beperking van wateroverlast, droogte en hitte nemen we zo spoedig mogelijk mee als ontwerpuitgangspunt bij de (her)inrichting van onze kernen. Daarbij werken overheden, woningcorporaties en private partijen samen om dorpen en steden te transformeren tot groene, leefbare en klimaatbestendige kernen. We gaan er samen voor zorgen dat zo snel mogelijk alle nieuwe ontwikkelingen klimaatbestendig zijn ingericht en dat bij renovatie, beheer en onderhoud klimaatadaptatie wordt meegenomen. Om het handelingsperspectief te vergroten formuleren we regionaal te gebruiken groennormen en ontwerpprincipes.

Organisatie

Trekker(s)
- **Gemeente Culemborg**
- Gemeente Tiel
- Gemeente Neder-Betuwe
- Gemeente Lingewaard
- KleurrijkWonen

Team
- Ambtelijk medewerkers ruimtelijke ordening, klimaatadaptatie, water en landschap.
- Vertegenwoordigers vanuit de stakeholders.

Stakeholders
- Klokgroep
- Omgevingsdienst Rivierenland/ Regio Arnhem
- AVRI
- Gebiedscoöperaties
- Woningcorporaties

Deskundigen
- CROW, Platform 31, Natuurinclusief bouwen, VNG en Groene Huisvesters.

Financiën en monitoring

Financiën
- P.m.

Monitoring
- P.m.

Leefbare kernen

Speerpunt 5

We nemen klimaatadaptatie-doelen standaard mee in de prestatieafspraken met de woningcorporaties en contracten met ontwikkelaars.

Termijn: 2020-2021

Aanleiding

We krijgen steeds vaker te maken met extremere weersomstandigheden, het wordt natter, warmer, er zijn langere droge periodes en we ervaren steeds vaker hittestress. We moeten aan de slag om de ambitie van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) om in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht te zijn, te behalen. Het is van belang om beperkingen van wateroverlast, droogte en hitte mee te nemen in prestatieafspraken met woningcorporaties en contracten met ontwikkelaars om te borgen dat ook deze partijen zicht inzetten voor een klimaatbestendige inrichting van regio Rivierenland.

Aanpak

Jaar 1
1. Overzicht stand van zaken (*Team*).
2. Organiseren van kennis- en inspiratiesessie (*Team*).

Jaar 2
1. Opstellen regionale richtlijnen voor prestatie-afspraken (*Team + stakeholders + deskundigen*).

Jaar 3
1. Verder definiëren regionale richtlijnen voor prestatieafspraken (*Team + stakeholders + deskundigen*).

Doelen 2023

Klimaatadaptief ontwerpen, ontwikkelen en bouwen is het nieuwe normaal en wordt ook door woningcorporaties en ontwikkelaars onderschreven.

Toelichting:
Beperking van wateroverlast, droogte en hitte nemen we zo spoedig mogelijk mee als ontwerp-uitgangspunt bij de (her)inrichting van onze kernen. Daarbij werken overheden, woningcorporaties en private partijen samen om dorpen en steden te transformeren tot groene, leefbare en klimaat-bestendige kernen. We gaan er samen voor zorgen dat zo snel mogelijk alle nieuwe ontwikkelingen klimaatbestendig zijn ingericht en dat bij renovatie, beheer en onderhoud klimaatadaptatie wordt meegenomen.

Organisatie

Trekker(s)
- **Gemeente Tiel**
- Gemeente Maasdriel

Team
- Ambtelijk medewerkers ruimtelijke ordening, klimaatadaptatie en wonen.
- Diverse stakeholders.

Stakeholders
- Aedes
- SWR
- KleurrijkWonen
- Thius
- Woningstichting Maasdriel
- Waard wonen
- De Kernen
- De Woongaard
- De goede woning
- Bazalt Wonen
- Koepel-/Brancheorganisatie ontwikkelaars
- Provincie Gelderland

Deskundigen
- CROW, Platform 31, Natuurinclusief bouwen, VNG en Groene Huisvesters.

Financiën en monitoring

Financiën
- P.m.

Monitoring
- P.m.

Landelijk gebied

Speerpunt 6

We stellen perspectieven en actiepunten op voor de klimaatbestendige inrichting van de land- en tuinbouw voor de langere termijn.

Termijn: 2020-2023

Aanleiding

Door klimaatverandering hebben we in Nederland steeds vaker te maken met neerslagextremen, droogte, hitte en verzilting. De klimaatverandering neemt alleen maar toe en gaat sneller dan verwacht, extremen volgen elkaar sneller op en risico's in de land- en tuinbouw worden steeds groter. Het is nu tijd om de land- en tuinbouw in te richten op een manier die beter bestand is tegen de effecten van klimaatverandering.

Aanpak

Jaar 1
1. Inventarisatie huidige stand van zaken i.r.t. klimaat(adaptatie) en regionale behoeften (*Team + stakeholders*).
2. Werkateliers, waarin gekomen wordt tot de strategische lijnen (perspectieven) en concrete projecten *(actiepunten) (Team + stakeholders).*
3. Uitvoeren concrete projecten *(Team + stakeholders).*
4. Uitwerken concept strategie *(Team + stakeholders + deskundigen).*

Jaar 2
1. Opstellen definitieve strategie *(Team + stakeholders).*
2. Uitvoeren concrete projecten *(Team + stakeholders).*

Jaar 3
1. Uitvoeren strategie *(Team + stakeholders).*
2. Uitvoeren concrete projecten *(Team + stakeholders).*

Doelen 2023

Een strategie voor de lange(re) termijn en een programma met concrete projecten gericht op een klimaat- en toekomstbestendige land- en tuinbouw.

Toelichting:
We maken op regionaal niveau een verdiepingsslag naar de kwetsbaarheden van de land- en tuinbouw en stellen daartoe een strategie op die perspectief biedt voor de lange(re) termijn. Daarnaast zoeken we in de regio aansluiting bij bestaande projecten en activiteiten en gaan we de komende periode werken aan de onderwerpen: Watersysteem en watergebruik, Teeltonder-steunende voorzieningen, Duurzame gewasbescherming en Natuurinclusieve landbouw.

Organisatie

Trekker(s)
- **Waterschap Rivierenland**
- Gemeente Zaltbommel
- Gemeente West Betuwe

Team
- Ambtelijk medewerkers ruimtelijke ordening, klimaatadaptatie en landschap.
- Vertegenwoordigers vanuit de stakeholders.

Stakeholders
- LTO: ZLTO & LTO-Noord.
- NFO Fruit
- Tree Center Opheusden
- Fruitpact
- Greenport Gelderland
- Gemeente Arnhem

Deskundigen
- Aequator groen en ruimte, WUR, Gelders Genootschap, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap

Financiën en monitoring

Financiën
- P.m.

Monitoring
- P.m.

Landelijk gebied

Speerpunt 7

We stellen perspectieven op voor de klimaatbestendige inrichting van de natuur voor de langere termijn.

Termijn: 2020-2023

Aanleiding

Door klimaatverandering hebben we in Nederland steeds vaker te maken met wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen. De klimaatverandering neemt alleen maar toe en gaat sneller dan verwacht, extremen volgen elkaar sneller op en risico's voor de natuur worden steeds groter. Zo staan leefgebieden van planten en dieren onder druk en wordt de kans op natuurbranden bij langere droogte verder toe. Het is nu tijd om de natuur en het landschap in te richten op een manier die beter bestand is tegen de effecten van klimaatverandering.

Aanpak

Jaar 1

1. Inventarisatie huidige stand van zaken i.r.t. klimaat(adaptatie) en regionale behoeften *(Team + stakeholders)*.
2. Werkateliers, waarin gekomen wordt tot een kwetsbaarhedenkaart, gebiedsagenda (actiepunten) en perspectieven voor de langere termijn *(Team + stakeholders + deskundigen)*.
3. Oppakken en uitvoeren actuele (korte termijn) acties, zoals behoud en terugbrengen autochtone beplanting, de aanleg van waterbergende en waterkwaliteit verbeterende landschapselementen en poelen en het opstellen van bedrijfsnatuurplannen voor agrarische bedrijven *(Team + stakeholders)*.

Jaar 2

1. Updaten gebiedsagenda *(Team + stakeholders)*.
2. Lange termijn perspectieven uitwerken tot strategie *(Team + stakeholders + deskundigen)*.
3. Oppakken en uitvoeren actuele acties *(Team + stakeholders)*.
4. Opzetten en uitvoeren "living labs" *(Team + stakeholders)*.

Jaar 3

1. Updaten gebiedsagenda *(Team + stakeholders)*.
2. Uitvoeren lange termijn strategie *(Team + stakeholders)*.
3. Oppakken en uitvoeren actuele acties *(Team + stakeholders)*.
4. Actualiseren en uitvoeren "living labs" *(Team + stakeholders)*.

Doelen 2023

We hebben perspectieven en actiepunten geformuleerd voor de klimaatbestendige inrichting van natuur voor de langere termijn.

Toelichting:
We brengen de kwetsbaarheden van de natuur in kaart en maken een gebiedsagenda waarin de kwetsbare gebieden worden aangepakt. We zorgen dat de juiste functie op de juiste plek land en bieden perspectieven voor de klimaatbestendige inrichting en het beheer van de natuur op de langere termijn.

Organisatie

Trekker(s)

- **Waterschap Rivierenland**
- Gemeente Zaltbommel
- Gemeente West Betuwe
- Staatsbosbeheer

Team

- Ambtelijk medewerkers ruimtelijke ordening, klimaatadaptatie en landschap.
- Vertegenwoordigers vanuit de stakeholders.

Stakeholders

- Staatsbosbeheer
- Collectief Rivierenland
- Stichting Geldersch Landschap & Kasteelen
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland
- Natuur en Milieu Gelderland
- Gemeente Arnhem

Deskundigen

- Aequator groen en ruimte, WUR, Gelders Genootschap, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap

Financiën en monitoring

Financiën

- P.m.

Monitoring

- Jaarlijks actueel houden van de gebiedsagenda.

Speerpunt 8

We hebben de klimaatkwetsbaarheden van de vitale en kwetsbare functies in onze regio in beeld en geanalyseerd.

Termijn: 2021-2022

Aanleiding

Vitale en kwetsbare functies zijn functies die bij uitval of beschadiging door hitte, wateroverlast of overstroming ernstige schade met zich mee kunnen brengen voor mens, milieu of economie, of functies die noodzakelijk zijn voor snel herstel van een gebied na extreem weer. Om deze vitale en kwetsbare functies beter bestand te maken tegen hitte, wateroverlast en overstromingen, is het zaak om de klimaatkwetsbaarheden in beeld te brengen en te analyseren.

Aanpak

Jaar 1

1. Inventarisatie vitale en kwetsbare functies. Wat zijn het? Wat zijn algemene kwetsbaarheden? Welke kwetsbaarheden zijn van toepassing in regio Rivierenland? Wie is in de regio verantwoordelijk voor de vitale en kwetsbare functies? *(Team).*
2. Inventarisatie delen + feedback en aanvullingen opvragen *(Team + stakeholders + deskundigen).*
3. Regionale richtlijnen destilleren uit de inventarisatie *(Team + stakeholders).*

Doelen 2023

- We hebben de klimaatkwetsbaarheden van de vitale en kwetsbare functies in onze regio in beeld en geanalyseerd (voor hitte, wateroverlast en overstromingen).
- We hebben inzicht in de risico's voor klimaatextremen, ook na genomen maatregelen.

Organisatie

Trekker(s)
- Gemeente Culemborg
- Gemeente Neder-Betuwe

Team
- Burgemeesters
- Ambtelijk medewerkers: assetmanagers, interne calamiteitenzorg, hydrologen en wegbeheerders.
- Vertegenwoordigers vanuit de stakeholders.

Stakeholders
- Veiligheidsregio's
- Rijkswaterstaat
- Woningcorporaties
- GGD
- Nutsbedrijven: o.a. Liander en Vitens.
- Vertegenwoordigers supermarkten

Deskundigen
- Kennisinstituten: NKWK/Deltares/WUR

Financiën en monitoring

Financiën
- P.m.

Monitoring
- Parallel aan landelijk spoor wanneer bekend.

Speerpunt 9

We hebben stakeholders actief betrokken in onze ambitie en strategie om alle relevante, vitale, kwetsbare functies voldoende te beschermen.

Termijn: 2021-2023

Aanleiding

Vitale en kwetsbare functies zijn functies die bij uitval of beschadiging door hitte, wateroverlast of overstroming ernstige schade met zich mee kunnen brengen voor mens, milieu of economie, of functies die noodzakelijk zijn voor snel herstel van een gebied na extreem weer. Om deze vitale en kwetsbare functies beter bestand te maken tegen hitte, wateroverlast en overstromingen, hebben we de klimaatkwetsbaarheden in beeld te gebracht en geanalyseerd. Klimaatadaptatie is een grote maatschappelijke opgave, om de vitale en kwetsbare functies goed te kunnen beschermen is het zaak om stakeholders betrokken en alert te laten zijn op de effecten van klimaatverandering op deze functies.

Aanpak

Jaar 1

1. Stakeholders zijn betrokken bij het in kaart brengen en analyseren van de klimaatkwetsbaarheden van de vitale en kwetsbare functies *(Team + stakeholders)*.
2. Stakeholders zijn betrokken geweest bij het opstellen van of geïnformeerd over de regionale richtlijnen voor het beschermen van vitale en kwetsbare functies *(Team + stakeholders)*.
3. Masterclass bescherming vitale en kwetsbare functies *(Team + deskundigen)*.

Jaar 2

1. Protocollen opstellen voor restrisico's *(stakeholders)*.

Doelen 2023

- We hebben de betrokken stakeholders mee in onze ambitie en strategie om alle relevante vitale, kwetsbare functies voldoende te beschermen.
- We hebben inzicht in de risico's voor klimaatextremen, ook na genomen maatregelen, voor deze restrisico's zijn door stakeholders gezamenlijke protocollen opgesteld.
- Alle verantwoordelijke partijen hebben hun vitale, kwetsbare functies optimaal beschermd tegen mogelijke calamiteiten als gevolg van klimaatverandering.

Organisatie

Trekker(s)
- Gemeente Culemborg
- Gemeente Neder-Betuwe

Team
- Burgemeesters
- Ambtelijk medewerkers: assetmanagers, interne calamiteitenzorg, hydrologen en wegbeheerders.
- Vertegenwoordigers vanuit de stakeholders.

Stakeholders
- Veiligheidsregio's
- Rijkswaterstaat
- Woningcorporaties
- GGD
- Nutsbedrijven: o.a. Liander en Vitens.

Deskundigen
- Kennisinstituten: NKWK/Deltares/WUR

Financiën en monitoring

Financiën
- P.m.

Monitoring
- Jaarlijks evalueren of functies voldoende beschermd zijn tegen effecten van klimaatverandering.

Door Thomas Klomp

Waterplein Tiel

BIJLAGE 7 VOORBEELD UITVOERINGSMATRIX

Om een idee te geven hoe de projectthema's kunnen worden uitgewerkt, staat hieronder een lijst met mogelijke maatregelen die wij in de gemeente kunnen uitvoeren. Natuurlijk hoort bij iedere maatregel een andere planning en budget. Vanaf 2022 gaat de interne werkgroep klimaatadaptatie de meest gewenste maatregelen uitwerken in een uitvoeringsplan op een gemiddeld en hoog ambitieniveau.

In de uitvoeringsmatrix wordt per maatregel met pijltjes aangegeven wat voor effect de maatregel heeft op hitte, wateroverlast en droogte. Deze effecten kunnen zijn: afvoeren, bergen, weren, gebruiken aanvullen, onttrekken en verdampen.

Maatregelen per thema	**Wateroverlast**	**Droogte**	**Hitte**
Participatie en bewustwording			
Aansluiten bij stichting Steenbreek			
Inwoners krijgen bij het inleveren van tegels een tegoedbon voor het lokale tuincentrum om planten te kopen			
Buren geeft 50% tegoed op een regenton			
Inwoners kunnen een initiatief indienen voor een boomtuin, geveltuin, buurtmoestuin, bijen- of vlinderveld, buurtuin of adoptiegroen waarbij ze een stukje openbare ruimte 'adopteren' en beheren, bijvoorbeeld samen met de buurt. Per jaar 1x per kern.			
Bewustwordingsplan Buren			
Klimaatlessen op school, inclusief biodiversiteit			
Subsidieregeling groene daken			
Campagne blauwgroene bedrijventerreinen			
Participeren in opstellen regionale hitteprotocollen			
Hittestresskaart maken: "Hoe ver moet jij lopen voor verkoeling?"			
Watertappunten plaatsen in de openbare ruimte bij scholen			
Educatie & Informatie buitenzwemwateren			
Subsidieregeling zonwering			

Onderzoek teeltondersteunende voorzieningen			
Onderzoek naar nieuwe officiële buitenzwemwateren			
Stimuleren van lichter wegdek			
Verminderen gevoeligheid wateroverlast door afkoppelen Tielsestraat			
Onderzoek naar de afvoerroutes van de duikers in achtertuinen, en onderhoud voor garantstelling functioneren bij extremen			
Waterberging en vergroenen Lienden			
Vergroenen dorpsplein			
…straat oppervlakkig afstroming mogelijk maken naar watergang			
Onderzoek naar vasthouden water			
Groene parkeerplaatsen			
Aanleggen nieuwe, natte natuur			
Klimaatadaptief groenbeleid 2.0			
Waterbeschikbaarheid wordt in de ruimtelijke ordening bij bijvoorbeeld bestemmingsplannen meegenomen.			
Leefbaar wonen en bouwen			
Prestatieafspraken met woningbouwcorporaties en huurders			
Groennormen woningbouwlocaties			
Groene erfafscheidingen stimuleren bij nieuwbouw			
Klimaatbestendig bouwen borgen in richtlijnen/bouwregels			
Klimaatbestendig bouwen borgen in Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)			

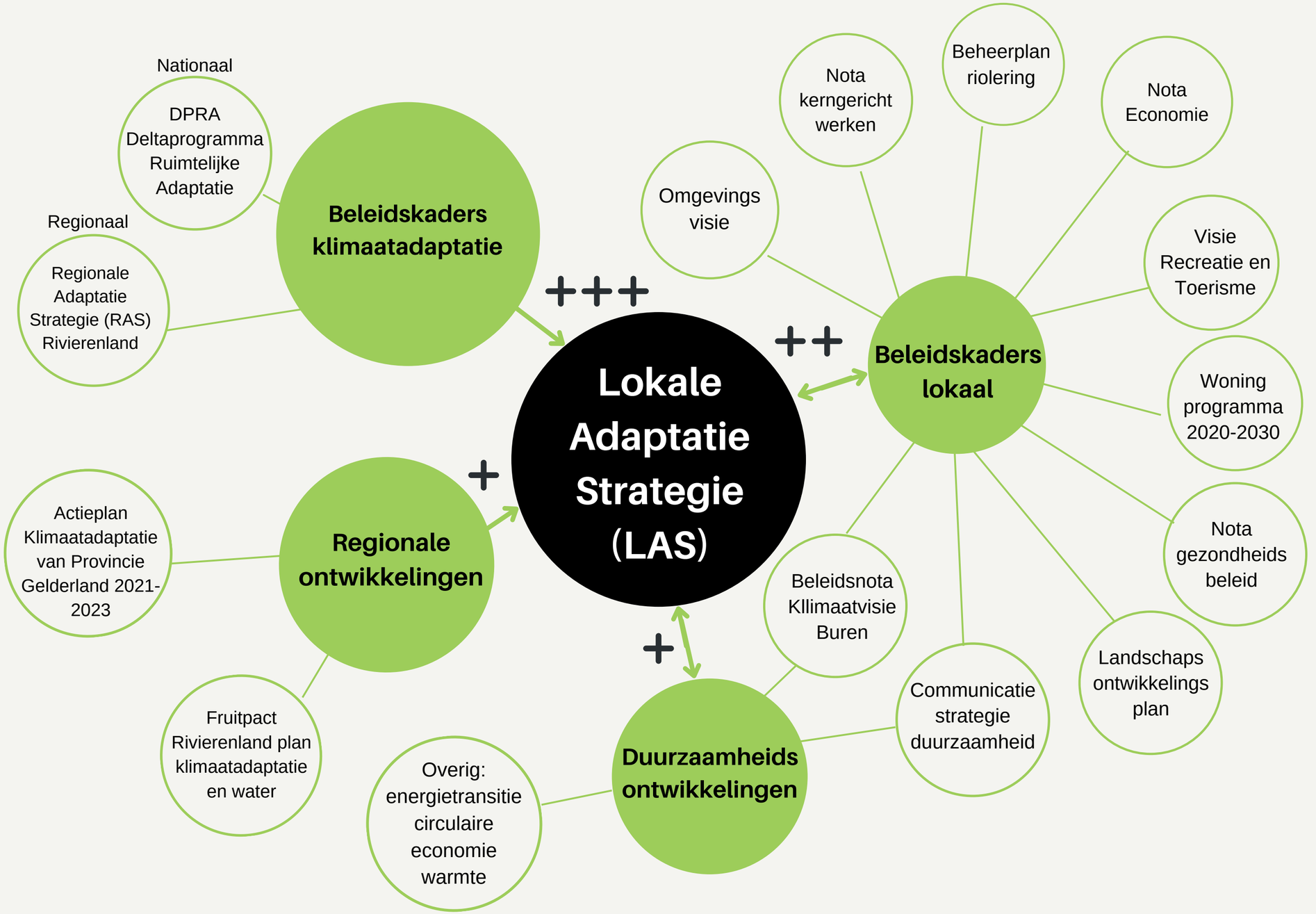
Lokale Adaptatie Strategie Gemeente Buren - 2022

Schema kaders en ontwikkelingen

+++ = zeer sterke invloed
++ = sterke invloed
+ = enige invloed

Dit schema geeft inzicht in de beleidskader en ontwikkelingen die van invloed zijn op de Lokale Adaptatie Strategie (LAS) van de gemeente Buren.

Enkele beleidskaders zijn nog in ontwikkeling. De uitgangspunten van deze kaders zijn wel gebruikt.

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
22 februari 2022	D.107590 Z.037437	D.107591 Z.037437

Onderwerp **Lokale Adaptatie Strategie**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 11 januari 2022;

besluit:

1: De Lokale Adaptatie Strategie (bijlage 3) vast te stellen met als hoofdlijnen:
- informeren, stimuleren en faciliteren
- projecten en integraal werken
- toekomstgericht zijn
- prioriteren

Vastgesteld in de openbare vergadering van 22 februari 2022

De griffier, De voorzitter,

E.E. Weijenberg J.P.M. Meijers

Raadsvergadering

Dossiernummer	2072
Extern Zaak ID	Z.034105
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 februari 2022
Agendapunt	6.2
Titel	Pilot kleine windmolens
Organisatieonderdeel	Domein Ruimte
Eigenaar	Geleuken, B. van
Portefeuillehouder	J.P. Neven

Bijlagen
Raadsvoorstel pilot kleine windmolens
Raadsbesluit Kleine windmolens
Ingekomen brief gemeenteraad - te betrekken bij raadsvoorstel pilot kleine windmolens
Bijlage 1: Kaders voor plaatsing kleine windmolens
Bijlage 2: Procedure plaatsing kleine windmolens pilot
Bijlage 3: Effecten van kleine windmolens op de fauna
Antwoorden op vragen VVD Pilot kleine windmolens VVD.pdf
Antwoord op vagen CDA LAS en Pilot kleine windmolens voorbespreking 08-02-22.pdf
Aangekondigd Amendement PCG Kleine windmolens.pdf
Aangekondigde Motie PvdA - Pilot Kleine Windmolens.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Collegevergadering	11 januari 2022
Agendacommissie	26 januari 2022
Voorbespreking I	8 februari 2022
Raadsvergadering	**22 februari 2022**

Voorgesteld besluit

1. Een pilot te ondersteunen waarbij maximaal tien initiatiefnemers een kleine windmolen plaatsen in het buitengebied (één windmolen per initiatiefnemer).
2. De pilot uit te voeren binnen de bestaande (ruimtelijke) regelgeving.
3. Deelnemers aan de pilot in 2022 een tegemoetkoming toe te kennen in een deel van de procedurekosten voor in totaal maximaal € 29.000,-- totaal (maximaal € 2.900,-- per

initiatiefnemer, circa een derde van de procedure- en onderzoekskosten).
4. Uitvoering van de pilot te laten plaatsvinden binnen kaders die in bijlage 1 staan samengevat, waaronder naast wet- en regelgeving de maximale hoogte, locatie en het betrekken van omwonenden.

Besluit

Verworpen. De raad stemt niet in met de pilot kleine windmolens.

Toelichting

Het besluit is verworpen met 8 stemmen voor (CDA, PCG, Fractie Mevrouw Van Dam, PvdA, PvdD en mevrouw. N.H.A.F. van Doremalen (VVD)) en 11 stemmen tegen (overige fracties).
De volgende leden geven een stemverklaring: de heer A. Warmer (PvdA), de heer H. Zaaijer (PCG), de heren W.T. van Laar en J.W. Lammers (beiden Gemeentebelangen), mevrouw I.P. Tetteroo-Baldinger (VVD), mevrouw M. Bettink-Pierik (CDA), mevrouw. N.H.A.F. van Doremalen (VVD), de heren C. de Lange en C. van de Bijl (beiden PCG).
Aangezien het besluit is verworpen is de aangekondigde motie niet in stemming gebracht.

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
22 februari 2022	**D.106379** **Z.034105**

Voorstel ingebracht door	Bart van Geleuken
Portefeuillehouder	P.J. Neven
Begrotingsprogramma en taakveld	Ruimte 7.4 milieu(beheer)

Onderwerp **Pilot kleine windmolens**

Voorgesteld besluit

1. Een pilot te ondersteunen waarbij maximaal tien initiatiefnemers een kleine windmolen plaatsen in het buitengebied (één windmolen per initiatiefnemer).
2. De pilot uit te voeren binnen de bestaande (ruimtelijke) regelgeving.
3. Deelnemers aan de pilot in 2022 een tegemoetkoming toe te kennen in een deel van de procedurekosten voor in totaal maximaal € 29.000,-- totaal (maximaal € 2.900,-- per initiatiefnemer, circa een derde van de procedure- en onderzoekskosten).
4. Uitvoering van de pilot te laten plaatsvinden binnen kaders die in bijlage 1 staan samengevat, waaronder naast wet- en regelgeving de maximale hoogte, locatie en het betrekken van omwonenden.

Samenvatting van het voorstel

Steeds meer gemeenten staan kleine windmolens met een tiphoogte van de wieken van circa 15 tot 35 meter toe. Vaak worden deze geplaatst bij agrarische bedrijven. In Buren gaan we in een ‘pilot’ (proef) ervaring opdoen met maximaal tien kleine windmolens. Deze komen op ruime afstand van omwonenden, zodat er geen overlast optreedt. De gemeente helpt de deelnemers aan deze pilot door te ondersteunen bij de procedures die nodig zijn. Ook geeft de gemeente een gedeeltelijke vergoeding van de kosten van procedures zoals de bestemmingsplanprocedure.
Doel van de pilot is om te onderzoeken of meer kleine windmolens in Buren wenselijk zijn en zo ja, onder welke voorwaarden. Daarbij zijn de landschappelijke inpassing en natuurwaarden belangrijk. Na evaluatie van de pilot in 2023 wordt een besluit genomen of er in Buren beleid komt om het plaatsen van kleine windmolens eenvoudiger mogelijk te maken. In diverse provincies en gemeenten is dit al met succes gebeurd.

HOOFDLIJNEN

1. Inleiding

In 2020 heeft de gemeenteraad het ‘Beleidsplan zon en wind’ vastgesteld. Daarin staat (p.26) dat het college in 2021 om ruimte te bieden aan ‘ontwikkelingen en innovaties’ een pilot vaststelt voor:
A. Windmolens bij bedrijven
B. Innovatieve windmolens bij woonhuizen
Een pilot is ‘iets dat als test dient’ of ‘een klein project of onderzoek dat is bedoeld om iets uit te proberen’. We gaan onderzoeken of, en zo ja hoe kleine windmolens kunnen worden ingepast in de ruimte en hoe de realisatie ervan kan plaatsvinden.
Voor kleine windmolens bij bedrijven (A) hebben veel gemeenten dit in het (ruimtelijk) beleid inmiddels mogelijk gemaakt. Daardoor kan de procedure in een vrij korte periode (in provincie Zeeland bijvoorbeeld in acht weken) plaatsvinden. Ook zijn de procedurekosten beperkt. Negatieve effecten op de omgeving (geluid, slagschaduw) of op vogels blijken niet of nauwelijks op te treden.
In Buren wordt dergelijk beleid nu niet opgesteld. Reden daarvoor is dat de gemeenteraad het plaatsen van kleine windmolens eerst op kleine schaal wil ‘testen’. De leerervaringen kunnen vervolgens worden benut voor het aanpassen van het (ruimtelijk) beleid om het plaatsen van kleine

windmolens te vereenvoudigen. Deelname aan de pilot wil overigens niet bij voorbaat zeggen dat een windmolen geplaatst kan worden. In de pilot wordt dit juist onderzocht.
We richten ons niet op de innovatieve windmolens bij woonhuizen (B). Er is geen belangstelling voor de 'microturbines' op daken. Bovendien zijn deze soms storingsgevoelig en financieel bijna altijd onaantrekkelijk. Hinder en overlast is bij woonhuizen ook te verwachten, zeker in de bebouwde kom. Overigens kunnen innovatieve (micro) windmolens bij woningen en op daken geplaatst worden, afhankelijk van de regels in het bestemmingsplan.

2. Doel / meetbaar effect

Buren wil conform het nationaal beleid in 2050 energieneutraal zijn en in 2030 de CO2-uitstoot meer dan halveren in de strijd tegen de klimaatverandering. Dat is een enorme opgave. Doel van pilot is om voor maximaal tien kleine windmolens te testen hoe deze in Buren zonder significante overlast of aantasting van natuur en landschap een bijdrage kunnen leveren aan de opgave om duurzame energie op te wekken. Omdat windmolens in de nacht en juist ook in de winter veel energie leveren, zijn ze een goede aanvulling op zonnepanelen om bedrijven duurzaam en 'energieneutraal' te kunnen maken. De windmolens in deze pilot leveren gemiddeld een hoeveelheid elektriciteit die vergelijkbaar is met het verbruik van een melkveehouderij of van circa 10-20 huishoudens per jaar.

3. Argumenten

1.1 Een beperkte pilot geeft op een efficiënte manier invulling aan de vraag van de raad
Door de pilot te beperken tot maximaal tien windmolens, wordt voldoende ervaring opgedaan en kunnen de nu bekende belangstellenden deelnemen. De pilot is aangekondigd in het Beleidsplan zon en wind Buren en past in het provinciale windbeleid (zie bijlage 1).

2.1 Eerst ervaring opdoen, dan indien gewenst verankeren in beleid
Aanpassing van ruimtelijke regelgeving – om het plaatsen van kleine windmolens eenvoudiger mogelijk te maken - door bijvoorbeeld het opstellen van een facetbestemmingsplan (omgevingsplan) vindt plaats na evaluatie van de pilot. Tegen die tijd zal de Omgevingswet van kracht zijn. Op dat moment wordt gebruik gemaakt van leerervaringen van de pilot. De gemeenteraad zal voordat van plaatsing sprake kan zijn in de pilotfase een 'verklaring van geen bedenkingen' voor het afwijken van het bestemmingsplan moeten afgeven.

3.1 Subsidie vermindert de procedurekosten voor 'koplopers'
De gemeente ondersteunt in deze pilot initiatiefnemers door hen een gratis vooroverleg aan te bieden (kosten principeverzoek normaal € 400). Bovendien is voorzien in een tegemoetkoming in de procedurekosten. Er is namelijk een uitgebreide procedure nodig waarin afgeweken wordt van het bestemmingsplan. Dat betekent dat naast een omgevingsvergunning en onderzoek, een ruimtelijke onderbouwing nodig is. Ook zijn er legeskosten. Deze kosten bedragen in totaal circa € 10.000,-- per windmolen. Voor deelnemers aan deze pilot wordt een subsidie verstrekt van maximaal € 25.000,-- totaal (maximaal € 2.500,-- per initiatiefnemer). Omwille van de eenvoud en omdat kosten van ruimtelijke onderbouwing en onderzoek voor alle deelnemers gelijk zijn, krijgt elke deelnemer aan de pilot dezelfde tegemoetkoming.
Naast financiële ondersteuning is ook ambtelijke ondersteuning nodig. Ook voor de gemeentelijke organisatie is het plaatsen van kleine windmolens immers nieuw. Dit gebeurt door voor de ruimtelijke onderbouwing en voor de vergunningverlening extra ambtelijke capaciteit beschikbaar te stellen.

4.1 Uitvoering pilot binnen kaders
Omdat de pilot bedoeld is om leerervaring op te doen, is het niet gewenst om vooraf uitgebreide en sterk 'knellende' kaders vast te stellen. De pilot is immers juist bedoeld om beleidskaders voor de toekomst te ontdekken. Of en hoe een windmolen het beste ruimtelijk ingepast kan worden in een bepaald geval, is bovendien zeer locatie-afhankelijk. De richtinggevende kaders voor de pilot staan in bijlage 1 genoemd. Deze kaders worden geëvalueerd na afronding van de pilot. Daarna zijn ze bouwstenen voor het eventueel op te stellen 'generieke' ruimtelijke beleid voor het plaatsen van kleine windmolens in Buren. Dit beleid zal dan onderdeel worden van het op te stellen omgevingsplan in het kader van de Omgevingswet.

4. Kanttekeningen

1.1 Het besluit is beperkt tot een pilot
Om de energie- en klimaatdoelstellingen van Buren voor 2030 en 2050 te kunnen halen, zullen alle kansen benut moeten worden om energie te besparen en om deze duurzaam op te wekken. De pilot beperkt zich nu tot hooguit tien.

2.1 Geen generiek beleid
De pilot betekent dat wanneer initiatiefnemers buiten de pilot nu een kleine windmolen willen plaatsen, deze een uitgebreide procedure moeten volgen inclusief de kosten die dit betekent, zonder subsidie.

3.1 Aanzienlijke procedurele lasten en kosten voor deelnemers pilot ondanks tegemoetkoming
Doordat de pilot plaatsvindt binnen bestaande regelgeving, is het plaatsen van een kleine windmolen een buitenplanse afwijking van het bestemmingsplan die een uitgebreide procedure vergt (zie bijlage 2). Dat betekent dat een uitgebreide procedure noodzakelijk is inclusief een kostbare ruimtelijke onderbouwing en onderzoek. Mogelijk valt de belangstelling om deel te nemen aan de pilot daardoor tegen. Doordat de wind in Buren minder kracht heeft dan in de kustprovincies, is de ‘terugverdientijd’ enkele jaren langer dan in gebieden waar het meer waait. Heel globaal kan deze terugverdientijd ingeschat worden op circa 10 jaar in de kustprovincies en 15 jaar in Buren. Extra kosten voor een uitgebreide ruimtelijke procedure verlagen het financieel rendement nog verder.
Een subsidie als tegemoetkoming in een deel van de procedurekosten zoals hier voorgesteld wordt, compenseert deze hoge kosten deels. Hierdoor wordt de negatieve prikkel die uitgaat van de hoge procedurekosten tegengegaan. Uiteraard zijn de toekomstige energietarieven van grote invloed op de rentabiliteit. De verwachte levensduur van zeker 20 jaar. Rijkssubsidie (ISDE) en fiscale voordelen zorgen ervoor, dat een kleine windmolen financieel toch rendabel is te exploiteren.

4.1 Kaders kunnen uitvoering pilot beperken, ongewenste effecten zijn niet uitgesloten
De kaders genoemd in bijlage 1 kunnen ertoe leiden dat potentieel geïnteresseerden niet kunnen deelnemen aan de pilot of dat een molen toch niet geplaatst kan worden. Doordat de pilot wordt uitgevoerd binnen bestaande regelgeving, kunnen bezwaren er bovendien toe leiden dat windmolens niet of pas na een lange procedure geplaatst kunnen worden. Ook kunnen ongewenste effecten optreden. Onderdeel van de pilot is om in een vroeg stadium omwonenden – in lijn met de toekomstige Omgevingswet – te raadplegen. Effecten op de natuur zijn naar verwachting zeer beperkt, zie bijlage 3.

TOELICHTING EN UITVOERING

5. Financiën

De financiële consequentie van de pilot zijn de volgende:
1. Het niet in rekening te brengen kosten vooroverleg (€ 4.000,-- voor tien windmolens in totaal)
2. € 2.500,-- per deelnemer aan de pilot tegemoetkoming in de procedurekosten, € 25.000,-- totaal. Leges- en andere procedurekosten worden wel in rekening gebracht bij de deelnemers aan de pilot, maar door deze tegemoetkoming deels gecompenseerd.
3. Ambtelijke ondersteuning, ter indicatie: vanuit ruimtelijke ordening: 40 uur, vanuit duurzaamheid: 20 uur.

De dekking voor deze € 29.000,-- vindt plaats uit in 2021 niet bestede incidentele middelen. Duurzaamheid en milieu (67400130) onder het taakveld 7.4 milieu(beheer). Deze middelen worden meegenomen in het voorstel voor budgetoverheveling van 2021 naar het jaar 2022.

6. Communicatie

Na besluitvorming zal opnieuw in de media (krant en online) aandacht besteed worden aan het onderwerp en aan de pilot. Aangegeven zal worden, dat omwonenden (buren) binnen een ruime afstand van tenminste 250 meter in een vroeg stadium zullen worden betrokken en dat hun inbreng zal worden gebruikt voor de ruimtelijke onderbouwing.

De gemeenteraad ontvangt informatie over het verloop van de pilot ook via het Raadsjournaal. In het kader van de ruimtelijke procedure zal de gemeenteraad in een later stadium ook gevraagd worden verklaringen van geen bedenkingen af te geven. Zie onder ‘Burgerparticipatie’ hierna over de betrokkenheid van geïnteresseerden en eCoBuren.

7. Uitvoering en planning

Na de besluitvorming wordt de start van de pilot aangekondigd in de media en wordt contact gezocht met geïnteresseerden die zich eerder gemeld hebben.
Bij meer dan tien geïnteresseerden wordt geselecteerd op volgorde van aanmelding, waarbij geïnteresseerden die zich na een eerdere oproep gemeld hebben, voorrang krijgen. De verzoeken die het beste voldoen aan de randvoorwaarden, komen vervolgens voor deelname aan de pilot in aanmerking. Bij minder dan tien belangstellenden beperkt de pilot zich tot het aantal deelnemers, tien is het voorgestelde maximum.
Wanneer deelnemers aan de pilot willen samenwerken, dan kan dit kostenbesparend werken. Om kosten te besparen kunnen (enkele of alle) deelnemers aan de pilot bijvoorbeeld samen het benodigde onderzoek, zoals fauna-onderzoek, aanbesteden. Dit zal in de pilot gestimuleerd worden.
De pilot wordt in 2023 geëvalueerd.

8. Participatie

Via de media is voor de zomer van 2021 een oproep geplaatst met de vraag of belangstellenden voor het plaatsen van een kleine windmolen zich wilden melden. Vervolgens is in samenwerking met eCoBuren in oktober een avond georganiseerd met informatie over kleine windmolens. Ook is gevraagd naar de mening van aanwezigen over de hoogte, plaats van de windmolen en de procedures. Deze zijn verwerkt in dit voorstel.
In hoofdlijn vroegen geïnteresseerden om ruimte voor maatwerk door niet bij voorbaat in dit voorstel de bouwhoogte en locatie in te kaderen. Gevraagd is om in dit voorstel en in de pilotfase ‘ruimte’ geven om te optimaliseren, afhankelijk van de unieke eigenschappen van elke locatie. In de bijlage 1 staat dit uitgewerkt.
In de tweede plaats is gevraagd om de legeskosten in de pilotfase te vergoeden of achterwege te laten. Hieraan wordt tegemoet gekomen met de subsidie bijdrage en gratis vooroverleg.
In de derde plaats is gevraagd om ambtelijke ondersteuning bij de ruimtelijke en vergunningenprocedures. Tenslotte is door enkele (‘landgoed’)bewoners gevraagd om aan de pilot deel te mogen nemen. Dit biedt de kans om ook hier leerervaringen mee op te doen.
Dit voorstel voorziet in deze vier wensen.

9. Duurzaamheid

Het voorstel draagt bij aan de opgave om in 2050 alle energie in Buren en in Nederland duurzaam op te wekken en bedrijven ‘energieneutraal’ te maken.

Bijlagen:

Bijlage 1: Kaders voor plaatsing kleine windmolens
Bijlage 2: Procedure plaatsing kleine windmolens pilot
Bijlage 3: Effecten van kleine windmolens op de fauna

Inlichtingen bij:

Naam	Bart van Geleuken / Ko van den Beemt
Domein	Ruimte

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
22 februari 2022	**D.106379**	**D.106288** **Z.034105**

Onderwerp **Raadsbesluit Windmolen pilots 2021**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 11 januari 2022;

besluit:

1. Een pilot te ondersteunen waarbij maximaal tien initiatiefnemers een kleine windmolen plaatsen in het buitengebied (één windmolen per initiatiefnemer).
2. De pilot uit te voeren binnen de bestaande (ruimtelijke) regelgeving.
3. Deelnemers aan de pilot in 2022 een tegemoetkoming toe te kennen in een deel van de procedurekosten voor in totaal maximaal € 29.000,-- totaal (maximaal € 2.900,-- per initiatiefnemer, circa een derde van de procedure- en onderzoekskosten).
4. Uitvoering van de pilot te laten plaatsvinden binnen kaders die in bijlage 1 staan samengevat, waaronder naast wet- en regelgeving de maximale hoogte, locatie en het betrekken van omwonenden.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 22 februari 2022.

De griffier, De voorzitter,

E.E. Weijenberg J.P.M. Meijers

Bijlage 1: kaders voor plaatsing kleine windmolens

Voor deelnemers aan de pilot gelden onderstaande randvoorwaarden als kaders.

Deze kaders passen binnen de 'Beleidslijn Windenergie' van de provincie Gelderland. De beleidslijn geeft aan dat kleine windmolens volgens de Elektriciteitswet tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoren. In delen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, het Gelders Natuurnetwerk en Natura 2000-gebieden vindt de provincie het plaatsen van (grote) windturbines 'niet kansrijk', maar worden deze niet op voorhand uitgesloten. Dit geldt ook voor kleine windmolens.
Windturbines zijn op basis van de 'Beleidslijn Windenergie' wel uitgesloten in de 'open schootsvelden' van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en voor de weidevogel- en rustgebieden voor winterganzen.

Randvoorwaarden:

1. Randvoorwaarden die voortvloeien uit wet- en regelgeving en bovengenoemd provinciaal beleid, zoals procedures, uit te voeren onderzoek (zoals effecten op de natuur, geluid, slagschaduw) en mogelijke zones rondom buisleidingen, hoogspanningsleidingen en spoor- en rijkswegen (en indien van toepassing: laagvliegroutes, luchthavens en omliggende zones en antenneparken).

2. Maximale hoogte van windmolens in de pilot: in principe is de tiphoogte (van de wieken) niet meer dan 25 meter. Een maximale tiphoogte van 35 meter is alleen mogelijk indien passend bij hoge en grote bouwvolumes, noodzaak in verband met windopbrengst en indien er geen belangrijke bezwaren van de omgeving of nadelen voor de omgeving zijn op basis van een faunatoets en de milieu eisen in de omgevingsvergunning.

3. Locatie: bij bedrijven in principe binnen het bouwvlak en vanaf de openbare weg gezien zoveel mogelijk achter de woning en bedrijfsgebouwen. Anders tot maximaal 25 meter buiten het bouwvlak indien dat landschappelijk en vanuit opbrengst van de windmolen wenselijk is. Afstand tot omwonenden wordt bepaald op basis van de eisen die de omgevingsvergunning oplegt (geluid en eventueel slagschaduw volgens de omgevingsvergunning op basis van het Activiteitenbesluit Wet milieubeheer. Afstand bij voorkeur minimaal 100 meter. Aantoonbaar draagvlak onder omwonenden is daarbij van belang, ook voor maatwerkvoorschriften in de omgevingsvergunning.

4. Goede inpassing in de omgeving (kleur, geen reclame-uitingen, passend in landschappelijke structuur, geen visuele hinder van betekenis, advies Welstand).

5. Draagvlak: initiatiefnemer overlegt met buren binnen 250 meter van de windmolen en doet daarvan schriftelijk verslag bij aanvang van deelname aan de pilot.

6. Voor eigen gebruik: de opgewekte energie wordt door de initiatiefnemer grotendeels zelf gebruikt. Daarbij geldt dat 'teruglevering' aan het elektriciteitsnet is toegestaan. Opslag van de energie op eigen terrein wordt gestimuleerd.

7. Samenwerking: deelnemers aan de pilot staan open voor het delen van informatie en gezamenlijk onderzoek, zodat de leerervaringen maximaal benut kunnen worden en kosten worden beperkt.

8. Deelnemers aan de pilot krijgen mogelijk een tijdelijke vergunning, waarbij geldt dat de investering minimaal terugverdiend kan worden. De vergunning wordt daarna afhankelijk van het dan geldende beleid en verkregen inzichten verlengd.

9. Opruimplicht: de windmolens wordt verwijderd aan het einde van de levensduur en op een duurzame wijze verwerkt (bijdrage aan een circulaire economie).

10. Nadere eisen die de gemeente als maatwerk kan stellen aan onder andere de plaats, omvang en het gebruik.

Bijlage 2: Procedure plaatsing kleine windmolens pilot

- Procedure afwijken bestemmingsplan

Het plaatsen van een kleine windmolen voldoet niet aan de bestemmingsplannen in Buren. Voor het gebruik van een kleine windmolen is een omgevingsvergunning nodig. Voor het plaatsen van een kleine windmolen geldt in Buren een uitgebreide procedure: een “omgevingsvergunning met een goede ruimtelijke onderbouwing”. Dit is een buitenplanse afwijking van het bestemmingsplan. Eenvoudigere procedures, zoals een binnenplanse planologische afwijking of een tijdelijke planologische afwijking zijn niet mogelijk. Ook een buitenplanse afwijking in de vorm van een ‘kruimelgeval’ is niet mogelijk.

De procedure bestaat uit een aantal stappen:

1. Aanvraag omgevingsvergunning
1a. Besluit college
1b. (ontwerp) verklaring van geen bedenkingen gemeenteraad.

2. Als beide positief zijn:
2a. ter inzagelegging ontwerp omgevingsvergunning met ruimtelijke onderbouwing
2b. mogelijkheid tot indienen zienswijzen binnen zes weken.

3. Indien er zienswijzen worden ingediend: raad besluit over definitieve verklaring van geen bedenkingen naar aanleiding van eventuele zienswijzen.

4. College verleent omgevingsvergunning

5. Omgevingsvergunning ligt zes weken ter inzage met beroepsmogelijkheid bij de rechtbank

- Voorstel aanpak pilot kleine windmolens

Voor diegenen die een kleine windmolen willen plaatsen binnen de pilot wordt het volgende stappenplan voorgesteld om de procedurele kosten en lasten verder te beperken. Daarbij komen als deelnemers in de eerste plaats diegenen in aanmerking, die zich in 2021 hebben aangemeld na een oproep en een daarna georganiseerde bijeenkomst.

Stap 1 (maart 2022): Gezamenlijk: ambtelijk vooroverleg RO (deelnemers pilot, gemeente, Omgevingsdienst)

- vragen over de te volgen procedure
- check op randvoorwaarden uit raadsbesluit

Stap 2 (maart-april 2022): Gezamenlijk: verkennen samenwerking (deelnemers pilot, eCoBuren)
Eventuele samenwerking deelnemers pilot:

- laten opstellen ruimtelijke onderbouwing
- uitvoeren onderzoek (voor zover nodig: geluid, slagschaduw, fauna, bodem)
- keuze leveranciers windmolens

Stap 3 (april-mei 2022): Gezamenlijk of individueel: ruimtelijke onderbouwing en uit laten voeren onderzoek
Afhankelijk van uitkomst stap II: inschakelen bureaus per deelnemer pilot en/of (deels) gezamenlijk.

Stap 4: Individueel (mei-juni): aanvraag omgevingsvergunning
Deze aanvraag wordt digitaal ingediend bij het omgevingsloket.nl. Enige ondersteuning bij vragen door contactpersoon gemeente/Omgevingsdienst Rivierenland/RO.

Stap 5 (tot eind 2022/2023): formele procedure
zie hierboven onder ‘procedure afwijken bestemmingsplan’, proceduretijd 5 maanden tot een jaar.

Bijlage 3: effecten van kleien windmolens op de fauna

Uit: ‘Eindrapportage effecten kleine windturbines vogels en vleermuizen’, provincie Groningen (Ecosensys e.a., 2020, p.3/4), samenvatting:

Resultaten

- Dagactieve vogels
Er zijn gedurende het broedseizoen en de najaarstrek in totaal ruim 4000 vogels verdeeld over 54 verschillende vogelsoorten in de directe nabijheid van de windmolens visueel waargenomen. Gemiddeld werden circa 45 vogels per uur waargenomen. Van de ruim 4000 in de nabijheid van de windmolens waargenomen vogels vlogen er in totaal 129 vogels verdeeld over 14 verschillende vogelsoorten binnen de risicozone van 2 m rond het rotorbereik. Gemiddeld werden in het broedseizoen circa 2 vogels per uur binnen de risicozone waargenomen. Dit lag tijdens de najaarstrek duidelijk lager op circa 0,3 vogels per uur. Verreweg de meest talrijk waargenomen vogels in de risicozone zijn de Boerenzwaluw en de Huiszwaluw, die in vlucht jagen op vliegende insecten rond het boerenerf. In verhouding tot het totaal aantal waarnemingen in de nabijheid van de windmolens, werd Torenvalk relatief vaak binnen de risicozone waargenomen.
Opvallend is dat de typische najaarstrekkers, zoals Koperwiek, Kramsvogel, Gaai en Vink wel werden waargenomen, maar zelfs op dagen dat er massaal door deze vogels werd gemigreerd slechts incidenteel groepen nabij de kleine windmolens werden waargenomen. De meeste trekvogels vlogen op grotere hoogte dan de kleine windmolens of verbleven preferent in de omgeving van bomen en struiken.

- Nachtactieve vogels
In totaal zijn bijna 50 uur aan warmtebeeldcamera opnames geanalyseerd op nachtactieve vogels. In veel gevallen was een determinatie tot op de soort van de waargenomen vogels niet mogelijk. Bij drie van de zes onderzoekslocaties konden op basis van de camerabeelden met zekerheid uilen in de directe nabijheid de windturbines worden vastgesteld. Het betrof in alle gevallen Kerkuilen.

- Vleermuizen
Door middel van vleermuisrecorders werden Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Tweekleurige vleermuis, Rosse vleermuis, Meervleermuis, Watervleermuis en Grootoorvleermuis in de nabijheid van kleine windmolens geregistreerd. Van deze soorten werden Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis met de warmtebeeldcamera ook regelmatig binnen de risicozone van 2 m rond het rotorbereik van de windmolen waargenomen, waarbij foerageergedrag rond de windmolen werd vertoond. Op de warmtebeeld opnames werden echter geen aanvaringen met de windmolens waargenomen.

- Aanvaringsslachtoffers
Tijdens het onderzoek naar aanvaringsslachtoffers werden een juveniele Houtduif en een Huiszwaluw gevonden. Bij beide vondsten was op basis van de aangetroffen resten niet met zekerheid te zeggen of deze vogels ook daadwerkelijk aanvaringsslachtoffers zijn. Gelet op het feit dat beide vogels direct onder de windmolen lagen is dit echter wel aannemelijk. Er werden geen vleermuizen als aanvaringsslachtoffers van de kleine windmolens gevonden. Hierbij dient wel opgemerkt dat vleermuizen door hun geringe afmeting en schutkleur doorgaans moeilijk te vinden zijn als aanvaringsslachtoffer.

Amendement van de PCG over **“Pilot kleine windmolens”**

De raad van de gemeente Buren in openbare vergadering bijeen op 22 februari 2022,

Overwegende dat:

- Het doel van de pilot is om ervaring op te doen met windmolens.
- Wij trots zijn op de mooie omgeving in de gemeente Buren.
- Onze inwoners zo min mogelijk last van de gevolgen van deze pilot moeten hebben in het geval de windmolens voor overlast zorgen.

Stelt vast dat:

- Het aantal windmolens voor een pilot op 15 december 2020 in “Zon en wind beleidsplan 2020” is vastgesteld op 4-6 windmolens.
- Er in de gemeente Buren vrijwel geen bebouwing is in het buitengebied van 35 meter hoog.

Is van mening dat

- Het College vast moeten blijven houden aan eerder gemaakte afspraken welke in de raad zijn gemaakt.
- Een windmolen van 35 meter niet past binnen onze gemeente.
- Het voor een pilot niet gewenst is dat de windmolens op korte afstand van elkaar staan.

Besluit:

1. Het aantal windmolens in deze pilot vast te stellen op een maximum van 6.
2. De maximale hoogte van de windmolens in deze pilot vast te stellen op 25 meter.
3. De windmolens in deze pilot verspreid over de gemeente te plaatsen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Maurik, 22 februari 2022

Namens de fractie PCG

Erik Zaaijer

PVDA BUREN

Motie inzake Raadsvoorstel **Pilot kleine windmolens** van de fractie PvdA Buren, **D.106379**

De raad van de gemeente Buren in openbare vergadering bijeen op 22 februari 2022

Overwegende dat:

- Doel van pilot is om voor maximaal tien kleine windmolens te testen hoe deze in Buren zonder significante overlast of aantasting van natuur en landschap een bijdrage kunnen leveren aan de opgave om duurzame energie op te wekken *(citaat raadsvoorstel).*
- Effecten op natuur en landschap gebied-gebonden zijn en niet *zonder meer* afgeleid kunnen worden uit onderzoek in andere regio's
- De pilot in 2023 geëvalueerd wordt met als doel een besluit te nemen of er in Buren beleid komt om het plaatsen van kleine windmolens eenvoudiger mogelijk te maken *(citaat raadsvoorstel)*

Stelt vast dat:

- Het kunnen uitvoeren van de evaluatie vraagt om specificering vooraf van criteria, waaronder "significante overlast" en "aantasting van natuur en landschap"
- Het behalen van deze subdoelstellingen en daarmee het succes van de pilot valt of staat met input van en draagvlak bij alle betrokkenen, inclusief omwonenden en belangenpartijen die actief zijn op dit gebied (waaronder IVN, MilieuWerkgroep, Vogelwacht), hetgeen om een proactieve betrokkenheid vraagt
- Het meten van de effecten op natuur, landschap en met name de leefomgeving van de omwonenden integraal onderdeel dient te zijn van de onderzoeksopzet

Roept het college van B&W op om:

- In de voorbereidende stappen expliciet ruimte te maken voor overleg met omwonenden en belangengroeperingen op het gebied van natuur en landschap
- De evaluatiecriteria en het meten daarvan tijdens de pilot samen met omwonenden en belangengroeperingen vast te stellen
- Evaluatie van de pilot expliciet op te nemen in het stappenplan

En gaat over tot de orde van de dag.

Maurik, 22 februari 2022

Raadsvergadering

Dossiernummer	2099
Extern Zaak ID	Z.038091
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 februari 2022
Agendapunt	6.3
Titel	Zienswijze kadernota 2023 AVRI
Organisatieonderdeel	Domein Ruimte
Eigenaar	Luiten, H.
Portefeuillehouder	J.P. Neven

Bijlagen
Raadsvoorstel Zienswijze kadernota 2023 AVRI
Raadsbesluit Zienswijze kadernota 2023 AVRI
Discussienotitie nazorgfonds stortplaats Avri
Bijlage bij discussienotitie nazorgfonds stortplaats Avri
Bijlage 1: Aanbiedingsbrief kadernota Avri
Bijlage 2: Kadernota Avri 2023
Bijlage 3: Zienswijzebrief gemeente Buren
Aangekondigd amendement CDA e.a. - Zienswijze kadernota en discussienotitie
D.109641 - Getekend geamendeerd raadsbesluit Zienswijze kadernota 2023 AVRI

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Collegevergadering	18 januari 2022
Agendacommissie	26 januari 2022
Voorbespreking I	8 februari 2022
Raadsvergadering	**22 februari 2022**

Voorgesteld besluit

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van Avri op de volgende onderwerpen:
a. Communicatie en verbeterkansen.
b. Programma GRIP, doelstellingen en besparingen.
c. Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid.
d. Ontwikkelingen afval- en grondstoffenmarkt.
e. Milieustraten in ontwikkeling.

f. Luiers en incontinentiemateriaal.
g. Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR).
h. Financiën en financiële stabiliteit.
i. Continuïteit in bedrijfsvoering middels duurzaam inzetbare medewerkers.

2. Een zienswijze in te dienen op de discussienota Nazorgfonds stortplaats op de volgende onderwerpen:
a. Risico omtrent stortplaats bij Avri houden.
b. Risico-opslag afvalstoffenheffing behouden.
c. Gemeente Buren periodiek geïnformeerd houden.

3. De zienswijzebrief vast te stellen (bijlage 3).

Besluit

De raad stemt in het met amendement en voegt toe aan de zienswijzebrief:
Wij verwachten dat zolang de provincie niet instemt met de door AVRI aangegeven uitgangspunten het risico als gevolg van het verschil in de berekening wordt opgenomen in de risicoparagraaf van de begroting 2023 van de Avri.

Toelichting

Het gewijzigde besluit is unaniem zonder stemming (bij hamerslag). De heer A. Warmer (PvdA) geeft een stemverklaring.
Portefeuillehouder Neven zegt toe bij de AVRI het verzoek in te brengen scenario's uit te werken over de financiële risico's m.b.t. het nazorgfonds stortplaats en deze scenario's dit jaar aan te leveren aan de gemeenteraad.

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
22 februari 2022	**D.109640** **Z.038091**

Voorstel ingebracht door	H. Luiten
Portefeuillehouder	J.P. Neven
Begrotingsprogramma en taakveld	29. Afval

Onderwerp **Zienswijze kadernota 2023 AVRI**

Voorgesteld besluit

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van Avri op de volgende onderwerpen:
    a. Communicatie en verbeterkansen.
    b. Programma GRIP, doelstellingen en besparingen.
    c. Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid.
    d. Ontwikkelingen afval- en grondstoffenmarkt.
    e. Milieustraten in ontwikkeling.
    f. Luiers en incontinentiemateriaal.
    g. Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR).
    h. Financiën en financiële stabiliteit.
    i. Continuïteit in bedrijfsvoering middels duurzaam inzetbare medewerkers.
2. Een zienswijze in te dienen op de discussienota Nazorgfonds stortplaats op de volgende onderwerpen:
    a. Risico omtrent stortplaats bij Avri houden.
    b. Risico-opslag afvalstoffenheffing behouden.
    c. Gemeente Buren periodiek geïnformeerd houden.
3. De zienswijzebrief vast te stellen (bijlage 3).

Samenvatting van het voorstel
Als gemeente hebben we de kadernota 2023 van Avri mogen ontvangen. Tevens een discussienota omtrent Nazorgfonds stortplaats. Op beide onderdelen wordt gevraagd om een zienswijze.
In de kadernota geeft de gemeenschappelijke regeling aan wat de beleidsmatige en financiële uitgangspunten zijn voor de begroting voor 2023. De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op deze kadernota. Deze procedure is afgesproken in het regionale informatieprotocol. In dit voorstel wordt aangegeven een zienswijze in te dienen op de kadernota. Het bestuur van Avri dient bij het presenteren van de conceptbegroting kenbaar te maken op welke wijze de zienswijzen op de kadernota zijn verwerkt in de conceptbegroting.

HOOFDLIJNEN

1. Inleiding
Avri heeft december verleden jaar de kadernota 2023 richting de gemeente Buren verstuurd. Dit met verzoek om hiervoor tot een zienswijze te komen. In dezelfde aanbiedingsbrief wordt verwezen naar de discussienota Nazorgfonds stortplaats. Ook hiervoor wordt een zienswijze gevraagd. Beiden zienswijzen zijn gecombineerd in te dienen.

In de kadernota geeft de gemeenschappelijke regeling (hierna GR) aan wat de beleidsmatige en financiële uitgangspunten zijn voor de begroting voor 2023. Deze conceptbegroting wordt in april aan de gemeenten voorgelegd. De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op deze kadernota. Het geven van een zienswijze is niet wettelijk verplicht, maar wel zeer wenselijk omdat de gemeenteraad daarmee beter in positie kan worden gebracht.

In discussienota Nazorgfonds stortplaats wordt ingaan op de risico's en kansen omtrent de stortplaats te Geldermalsen.

2. Doel / meetbaar effect

Door het indienen van een zienswijze kan de gemeente Buren kenbaar maken wat de wensen zijn voor de aankomende begroting voor 2023 en daarmee meer invloed uitoefenen op de conceptbegroting 2023. Het bestuur van Avri dient bij het presenteren van de conceptbegroting kenbaar te maken op welke wijze de zienswijzen op de kadernota hierin zijn verwerkt.

Een zienswijze op de discussienota Nazorgfonds stortplaats stelt in staat de wijze waarmee om te gaan met de kansen en risico's omtrent de stortplaats te beïnvloeden. En tevens om als mede-risicodrager richting te geven aan de manier waarop Avri hier mee om gaat.

3. Argumenten

1.1 Met het indienen van een zienswijze geeft de raad invulling aan zijn kaderstellende rol.

Het indienen van een zienswijze op de kadernota is niet wettelijk verplicht, maar het is wel wenselijk omdat de raad met het indienen van een zienswijze beter in positie kan worden gebracht. Dit stelt de raad in staat meer invloed op de inhoud van de begroting 2023 van Avri uit te oefenen. Met het indienen van zienswijzen op de kadernota van Avri wordt invulling gegeven aan de wens van de raad om grip te krijgen op de gemeenschappelijke regelingen en wordt invulling gegeven aan het in 2020 vastgestelde regionale informatieprotocol.

1.2 De gemeente Buren heeft een groot bestuurlijk en financieel belang bij de Avri.

Het gemeentelijk belang omtrent de diensten van Avri is groot. Primair betreft dit de inzameling en het verwerken van afvalstromen. De kosten hiervoor worden verrekend middels de afvalstoffenheffing. Tevens gaat de kadernota in op de taken die onderdeel uitmaken van het pluspakket. Voor de gemeente Buren geldt dat binnen het pluspakket de IBOR-taken (integraal beheer openbare ruimte) worden afgenomen. De kosten voor uitvoering van deze IBOR-taken worden met de gemeente verrekend.

1.3 De zienswijze op de kadernota moet uiterlijk op 1 maart worden ingediend.

Om Avri de mogelijkheid te geven om zienswijzen op de kadernota te betrekken bij het opstellen van de begroting, wordt in het informatieprotocol bepaald dat de gemeenteraden uiterlijk op 1 maart hun zienswijze kenbaar moet maken. Daarbij moet worden opgemerkt dat Avri de zienswijzen op korte termijn heeft te verwerken, aangezien de conceptbegroting vóór 15 april naar de gemeenteraden moet worden gestuurd.

2.1 Met het indienen van de zienswijze geeft de raad invulling aan de rol van mede-risicodrager.

De regionale stortplaats in Geldermalsen is afgewerkt, gesloten en daarmee gereed voor overdracht aan de provincie Gelderland. Bij overdracht dient een bedrag voor de provincie beschikbaar te zijn voor de eeuwigdurende zorg, het zogenaamde doelvermogen. Er is een risico op een te laag doelvermogen in het nazorgfonds van de stortplaats. In de begroting en het meerjarenperspectief is al rekening gehouden met € 12,- per huishouden per jaar risico-opslag tot 2034. In theorie zou dat voldoende doelvermogen moeten kunnen opleveren, maar dat is met name afhankelijk van twee factoren: de rekenrente en de technische uitgangspunten. Hiermee loopt Avri (en subsidiair de gemeenten) uiteindelijk een risico.

2.2 De zienswijze geeft duidelijkheid omtrent de alternatieve variant van omgaan met de risico's.

Er is ook een variant denkbaar om het risico van de stortplaats als deelnemende gemeenten geheel over te nemen. Dit zou betekenen dat het huidig gekwantificeerde risico van 5,9 miljoen moet worden

meegewogen in het weerstandsvermogen van de afzonderlijke gemeenten. Daarnaast zou dat betekenen dat de risico-opslag van € 12,- naar beneden kan of dat na het bereiken van voldoende weerstandsvermogen voor de overgebleven risico's bij de Avri (vermoedelijk binnen enkele jaren), de € 12,- risico-opslag helemaal uit het tarief kan worden gehaald. In de zienswijze wordt de voorkeur uitgesproken het risico bij Avri te laten en de risico-opslag van €12,- te behouden teneinde het doelvermogen als beoogd te bereiken.

2 Kanttekeningen

1.1 Een zienswijze op de kadernota resulteert niet in een gewijzigde kadernota

Zoals reeds benoemd zal de zienswijze worden benut bij het opstellen van de begroting 2023 door Avri. Dit heeft primair betrekking op de taken die onderdeel uitmaken van het basispakket. Tevens bevat de begroting uitgangspunten voor de taken in het pluspakket, waarvan de gemeente Buren de IBOR-taken bij Avri afneemt. Een (werk)begroting voor het uitvoeren van deze IBOR-taken volgt pas later in het jaar. Avri verzorgt bij de presentatie van de conceptbegroting een terugkoppeling over de manier waarmee omgegaan is met de ingediende zienswijze(n).

2.1 De situatie omtrent de stortplaats (en het nazorgfonds) is voor de lange termijn.

Er is niet op korte termijn uitsluitsel nodig over de wijze waarop om te gaan met de kansen en risico's omtrent de overdracht van de stortplaats te Geldermalsen. De nota is vooral informerend, met als doel daarover met elkaar, Avri en raden, het gesprek te blijven voeren. Een zienswijze kan in beginsel wel de richting van dit gesprek bepalen. De kansen en risico's zijn bovendien aan tijd en uitgangspunten onderhevig, zoals ook uit de nota blijkt. De provincie kan hierin een cruciale rol vervullen. Een goede relatie tussen Avri en provincie inzake de stortplaats is daarin van groot belang.

TOELICHTING EN UITVOERING

3 Financiën

De begroting voor alle taken die geen onderdeel uitmaken van het pluspakket, worden verrekend middels de afvalstoffenheffing. Overeenkomstig de door het CPB opgestelde cijfers die in de septembercirculaire zijn opgenomen, past Avri een algemene prijsindexering toe van 1,5% (conform september circulaire 2021). Overige uitgangspunten omtrent indexering zijn opgenomen in de kadernota 2023. Waarbij vermeld dient te worden dat hiervoor de financiële controllers van de Rivierenlandse gemeenschappelijke regelingen (GR-en) met elkaar hebben gesproken over de systematiek van het in de begroting verwerken van verwachte salariskostenstijgingen en de hierbij gewenste onderlinge harmonisering.

Ten aanzien van de IBOR-taken, als onderdeel van het pluspakket, wordt uitgegaan van branche-specifieke marktwerking. De GWW sector verwacht aankomende jaren bij de aanbestedingen een kostenstijging van ca. 7% per jaar. Op het moment dat er nieuwe contracten moeten worden afgesloten betekent dit dat rekening gehouden moet worden met hogere kosten in de komende jaren die verwerkt zullen worden in de begroting, zoals ze zich voordoen. De zienswijze benadrukt dat hierin maatwerk (dus beoordeling per contract binnen de gemeente Buren) nodig is.

4 Communicatie

Nadat raad heeft ingestemd met de concept-zienswijzebrief wordt deze verstuurd naar het algemeen bestuur van Avri.

5 Uitvoering en planning

Zienswijzen op de kadernota moeten uiterlijk vóór 1 maart worden ingediend, zodat deze betrokken kunnen worden bij het opstellen van de begroting. De concept begroting moet vóór 15 april worden verstuurd naar de gemeenteraden. Bij de aanbiedingsbrief van de conceptbegroting moet worden aangegeven op welke wijze de zienswijzen op de kadernota zijn verwerkt in de conceptbegroting.

8. Participatie

N.v.t.

9. Duurzaamheid

N.v.t.

Bijlagen:

1. Aanbiedingsbrief kadernota Avri
2. Kadernota Avri
3. Zienswijzebrief gemeente Buren

Inlichtingen bij:

Inhoudelijke vragen

Naam	H. Luiten
Domein	Ruimte

Procedurele vragen

Naam	R. B. Morshuis
Domein	Bedrijfsvoering

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
22 februari 2022	**D.109640**	**D.109641** **Z.038091**

Onderwerp **Zienswijze kadernota 2023 AVRI**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 14 januari 2021;

besluit:

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van Avri op de volgende onderwerpen:
    a. Communicatie en verbeterkansen.
    b. Programma GRIP, doelstellingen en besparingen.
    c. Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid.
    d. Ontwikkelingen afval- en grondstoffenmarkt.
    e. Milieustraten in ontwikkeling.
    f. Luiers en incontinentiemateriaal.
    g. Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR).
    h. Financiën en financiële stabiliteit.
    i. Continuïteit in bedrijfsvoering middels duurzaam inzetbare medewerkers.
2. Een zienswijze in te dienen op de discussienota Nazorgfonds stortplaats op de volgende onderwerpen:
    a. Risico omtrent stortplaats bij Avri houden.
    b. Risico-opslag afvalstoffenheffing behouden.
    c. Gemeente Buren periodiek geïnformeerd houden.
3. De zienswijzebrief vast te stellen.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 22 februari 2022.

De griffier, De voorzitter,

E.E. Weijenberg J.P.M. Meijers

Aan	Algemeen Bestuur
Van	Dagelijks Bestuur (plus)
Kopie aan	
Datum	
Betreft	Discussienotitie nazorgfonds stortplaats

DISCUSSIENOTITIE

1. Inleiding

De regionale stortplaats in Geldermalsen is afgewerkt, gesloten en daarmee gereed voor overdracht aan de provincie Gelderland. Bij overdracht dient een bedrag voor de provincie beschikbaar te zijn voor de eeuwigdurende zorg, het zogenaamde doelvermogen[1]. Er is een risico op een te laag doelvermogen in het nazorgfonds van de stortplaats. In de begroting en het meerjarenperspectief is al rekening gehouden met € 12 per huishouden per jaar risico-opslag tot 2034. In theorie zou dat voldoende doelvermogen moeten kunnen opleveren, maar dat is met name afhankelijk van twee factoren: de rekenrente en de technische uitgangspunten. Hiermee loopt Avri (en subsidiair de gemeenten) uiteindelijk een risico.

De provincie en Avri hebben in december 2020 een bestuurlijk akkoord gesloten over uitstel van de overdracht van de stortplaats van Avri. Kernpunt in dit bestuursakkoord is het uitstel van het besluit over het moment van overdracht tot 2031. In 2031 besluit provincie na overleg met de Avri-gemeenten over het overdrachtsmoment.

In deze notitie wordt een beeld gegeven van de actuele stand van zaken en de risico's en kansen in de toekomst. Deze toekomst kent vele onzekerheden. De beweeglijkheid van de rekenrente en de inflatie, maar ook landelijke ontwikkelingen m.b.t. de stortbranche maken dat we alle ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn goed moeten blijven volgen.

Voor een stapsgewijze en uitgebreidere uiteenzetting van alle achtergronden verwijzen we u graag naar de bijlage.

2. Doel

Het doel van deze discussienotitie is om de gemeenteraden te ondersteunen in haar overwegingen met betrekking tot de risico's en kansen van het nazorgfonds stortplaats en de gemeenteraden de mogelijkheid te bieden om als mede-risicodrager richting te geven aan de manier waarop Avri hier mee om gaat.

Aan de hand van de zienswijzen (als onderdeel van de zienswijzen met betrekking tot de kadernota) van de diverse gemeenteraden kan het AB een definitief besluit nemen over de wijze waarop en de mate waarin het risico van de stortplaats zal worden afgedekt in de meerjarenbegroting van Avri.

3. De huidige situatie

In de jaarstukken 2020 is uitgegaan van een benodigd doelvermogen van € 10,6 miljoen per 2044, berekend op basis van de uitgangspunten zoals in de bijlage beschreven. Dit doelvermogen wordt bereikt door de optelsom van het huidige saldo in het nazorgfonds (€ 5,1 miljoen) en een jaarlijks rendement van 3,1%, conform de rekenrente

[1] Bij overdracht van de nazorg moet in het provinciale nazorgfonds voor iedere locatie voldoende vermogen zijn om de jaarlijkse kosten, periodieke vervangingen en risico's te dekken. Het benodigde doelvermogen is de netto contante waarde van de toekomstige nazorgkosten en wordt door het nazorgfonds zelf berekend met een landelijk, gevalideerd rekenmodel (Rinas).

van de provincie. Daarnaast is het risico op afwijkingen in de variabelen in de jaarstukken gekwantificeerd op € 4,9 miljoen.

In de begroting 2022 is, in lijn met de zienswijze van een meerderheid van de gemeenten, de risico-opslag in de afvalstoffenheffing, van € 12,- per huishouden, gehandhaafd (tot het vroegst mogelijke moment van overdracht van de stortplaats in 2034). Hiermee beoogd Avri voldoende weerstandscapaciteit op te bouwen om de risico's, ten opzichte van de huidige berekening van het doelvermogen, naar de toekomst af te dekken.

Dit voorjaar (2021) is het nazorgplan geactualiseerd en hiermee heeft de provincie middels haar brief van april 2021 ingestemd. De actualisatie leidt tot een iets hoger doelvermogen van € 10,9 miljoen en een hoger gekwantificeerd risico van € 5,9 miljoen (voor een toelichting hierop wordt verwezen naar de bijlage).

4. Risico's en kansen

In deze paragraaf vindt u een beschrijving van de belangrijkste financiële risico's en kansen die van invloed zijn op het doelvermogen dat moet worden opgebouwd.

Technische uitgangspunten ten aanzien van de berekening van het doelvermogen

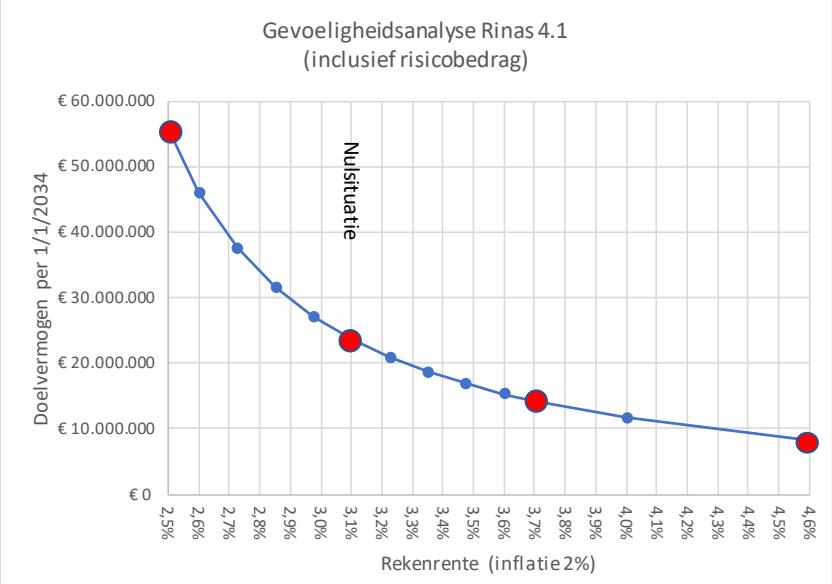
Het benodigd doelvermogen wordt door Avri in beginsel berekend op basis van de verwachting dat een aantal landelijke ontwikkelingen tot bijstelling van de uitgangspunten zal leiden. Dit betreft bijvoorbeeld de vervangingstermijn van de bovenafdichting. In de berekening van het doelvermogen is deze levensduur op 75 jaar gesteld terwijl deze bij Avri (op basis van onderzoek) tenminste 100 jaar is. Een ander uitgangspunt is het risicopercentage. In de berekening van het doelvermogen is deze bepaald op 10%. De Avri acht een percentage van 8% echter verantwoord omdat bij overdracht in 2044 de processen in het stortlichaam stabiel zijn en daarmee de risico's afnemen. Voor een volledige opsomming van de gewijzigde uitgangspunten in de berekening verwijzen we u naar de in de bijlage opgenomen notitie.

Het uitstel van het besluit over de overdracht tot 2031, conform bestuursakkoord, geeft ons de tijd om de landelijke ontwikkelingen af te wachten. We verwachten, op basis van actuele inzichten, dat het landelijk onderzoek naar de evaluatie en vernieuwing van de systematiek van nazorg stortplaatsen zal leiden tot lagere beheerskosten dan de huidige aannames in het huidige Rinas rekenmodel. Echter, deze ontwikkelingen zijn nog niet uitgekristalliseerd. Daarom houden we er in ons risicoprofiel rekening mee dat de huidige uitgangspunten stand houden.

Daling rekenrente

De provincie hanteert een rekenrente van 3,1% voor het bepalen van het doelvermogen waarmee het onderhoud van de stortplaats eeuwigdurend moet worden bekostigd. De provincie Gelderland kan autonoom besluiten om deze rekenrente lager of hoger vast te stellen. Dit zal zij, normaal gesproken, alleen doen naar aanleiding van een ALM-studie (Asset Liability Management) die zij eens in de vijf jaren kan laten uitvoeren. Nieuwe ALM-studies en daarmee een bijstelling van de rekenrente zijn daarmee mogelijk in 2026, 2031, 2036 en zo verder (iedere 5 jaar)

Een verlaging van de rekenrente is het grootste financiële risico voor het op te bouwen doelvermogen. Vanwege het eeuwigdurende karakter van het onderhoud heeft een kleine verlaging van deze rekenrente een forse impact op het te behalen doelvermogen. In onderstaand grafiek wordt dit effect geïllustreerd.

De grafiek gaat uit van een overdracht in 2034, waarbij het doelvermogen op basis van de huidige rekenrente van 3,1% en gebruik makend van de (nu nog) geldende uitgangspunten in de nazorg-branche, is bepaald op € 23,7 miljoen. Duidelijk zichtbaar is dat wanneer de rekenrente zou dalen naar 2,5% dit zou leiden tot een berekening van het doelvermogen van meer als € 50 miljoen. Anderzijds leidt een stijging van diezelfde rekenrente tot 4,0% tot een daling van het doelvermogen naar iets meer dan € 10,0 miljoen. In dat geval zouden we nu al voldoende in het fonds gestort hebben om het doelvermogen te bereiken. Dit 'fenomeen' maakt de onzekerheid van de rekenrente het grootste financiële risico, temeer de provincie eenzijdig kan besluiten om deze rekenrente aan te passen. Het is overigens niet ondenkbaar dat de rekenrente zou stijgen en er dus een positief effect optreedt.

5. Doorgerekende scenario's

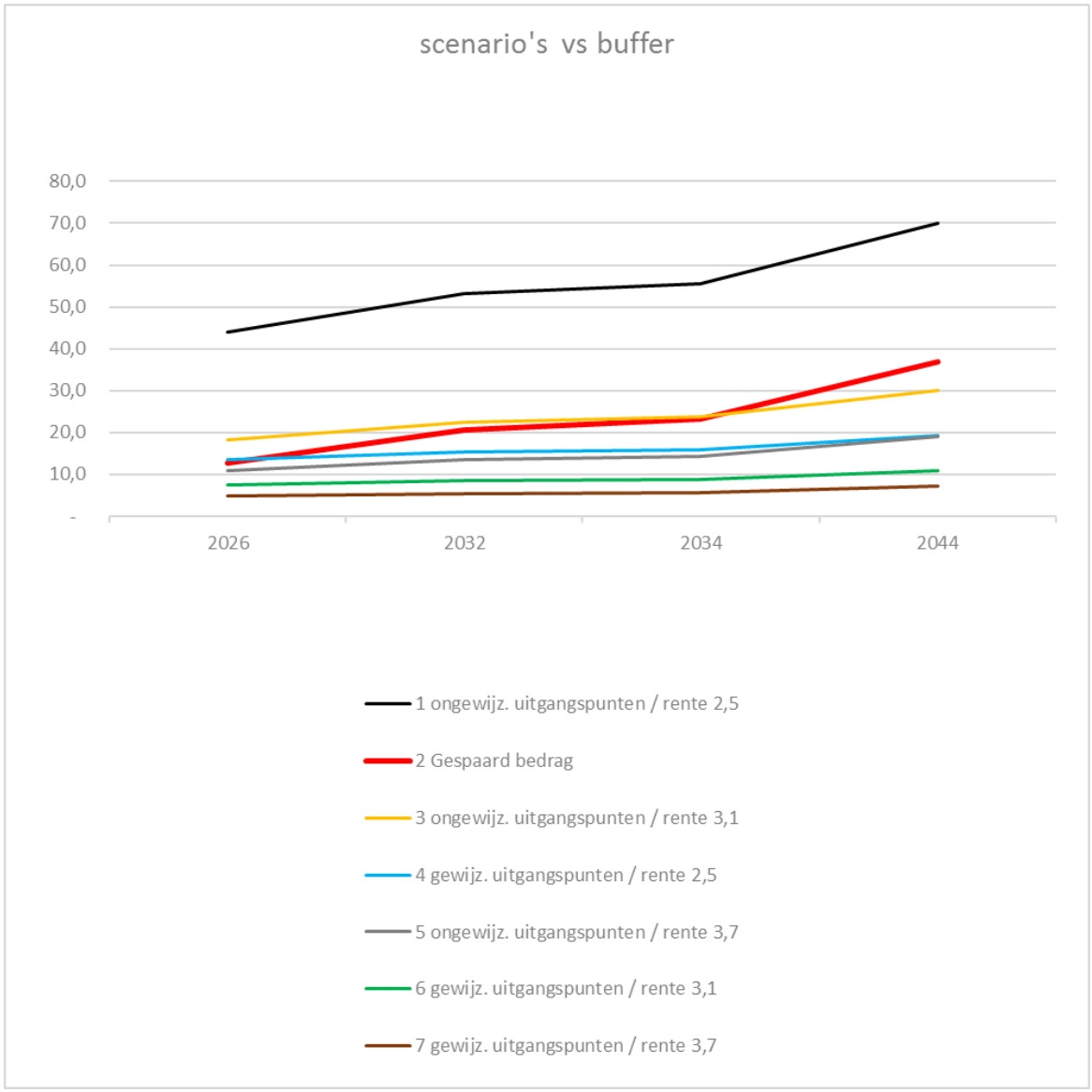
Voor de beeldvorming is een aantal scenario's doorgerekend. Deze scenario's zijn een doorrekening van combinaties van de hierboven beschreven risico's waarbij in grote lijnen de totale omvang van het risico bepaald wordt door twee belangrijke vragen:

- Gaan we uit van gewijzigde technische uitgangspunten op basis van de landelijke ontwikkelingen, die financieel veel gunstiger zijn, of blijven de technische uitgangspunten ongewijzigd?
- Gaan we uit van een stabiele ongewijzigde rente of van een rente die (bijvoorbeeld) 0,6% lager of hoger[2] ligt?

Deze scenarioberekeningen geven een beeld van hoe het financiële risico zich in de tijd zou kunnen ontwikkelen. Tegenover dit risico staat het doelvermogen en de risicobuffer die met de € 12,- opslag wordt 'opgebouwd'. Als we de scenarioberekeningen zetten tegenover de optelsom van het doelvermogen en de risicobuffer ontstaat het volgende beeld:

[2] Een rentestijging is zeker niet ondenkbaar, gelet op het gerealiseerd jaarlijks rendement van de afgelopen jaren, het verminderde risico van de provincie nu de rendementsgarantie is afgeschaft en de rentes die in andere provincies een stuk hoger liggen (bv. ZH 4,8%, NB 5,0%)

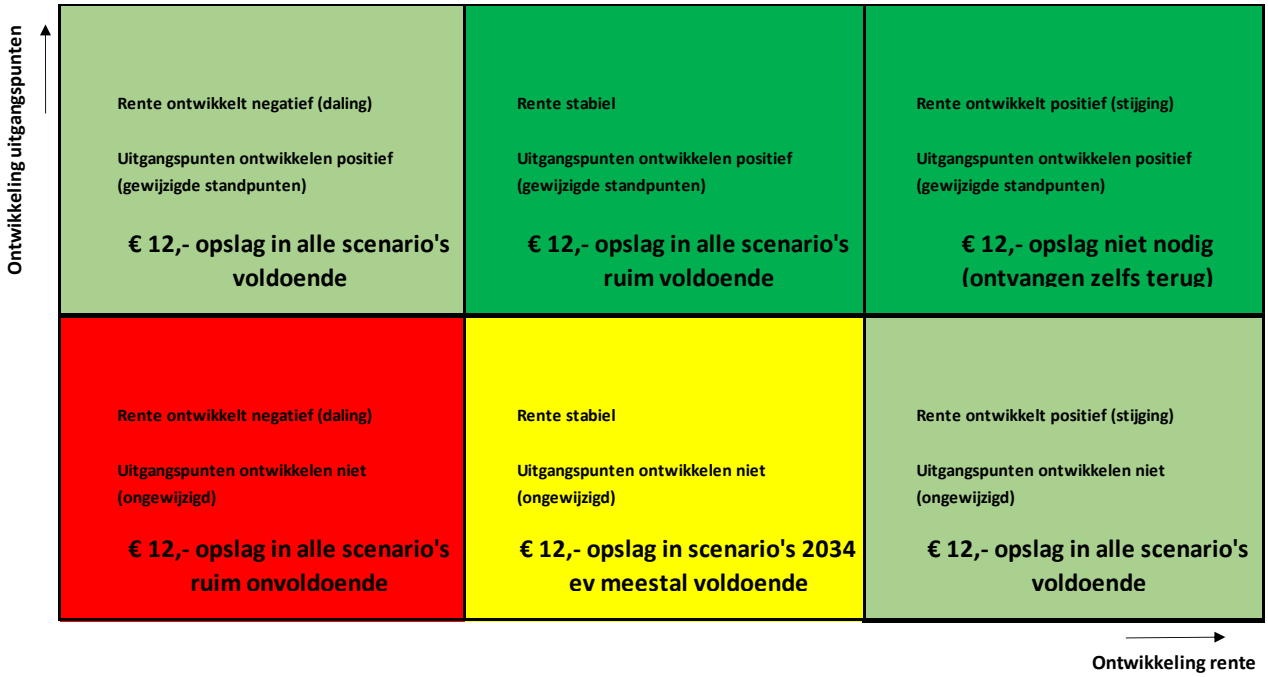
De rode lijn geeft het niveau weer van het doelvermogen en de risicobuffer. De overige lijnen zijn de doorrekeningen van de verschillende scenario's waarbij er steeds een combinatie gemaakt is van de ontwikkeling van de rente met de ontwikkeling van de technische uitgangspunten (gewijzigd of ongewijzigd).

De rode lijn bevat het (gespaarde) bedrag in het nazorgfonds plus het (spaar)bedrag vanuit de € 12,- risico-opslag. De grafiek toont aan dat de meeste scenario's kunnen worden opgevangen door het totaal gespaarde bedrag, zeker naarmate we meer tijd hebben om dat vermogen op te bouwen. De Avri gaat uit van overdracht in 2044 aangezien dan het zonnepark aan het einde is gekomen van haar technische levensduur. Dit standpunt is ook bekend bij de provincie. Conform het bestuursakkoord zal het besluit hierover pas in 2031 genomen worden. Gezien de redelijke termijn die in acht moet worden genomen voor de overdracht gaan wij ervan uit dat de overdracht niet voor 2034 plaats zal vinden.

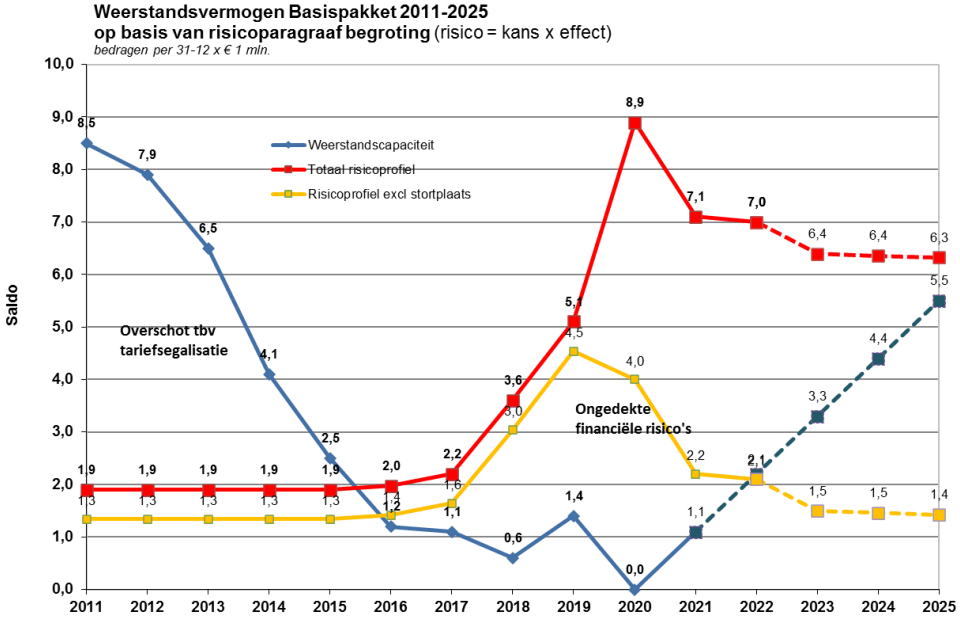
Het scenario (volledig) ongewijzigde uitgangspunten / gewijzigde rente (zwarte lijn) is hoe dan ook onbetaalbaar en raakt aan de houdbaarheid van het stelsel. Een dergelijk scenario is dan ook nu al onderwerp van het publieke

debat. Het is daarom de vraag of een dergelijk risico zich één op één zal vertalen in een direct financieel risico of dat de (landelijke) politiek in een dergelijk scenario zal ingrijpen. De ontwikkelingen zullen nauwgezet worden gevolgd en in de P&C documenten van de Avri worden verantwoord en vertaald. Wanneer de risico's zich ongunstig ontwikkelen zullen wellicht nieuwe overwegingen moeten worden gemaakt t.a.v. de risico-opslag (zie onderstaande figuur).

6. Overwegingen ten aanzien van het weerstandsvermogen

Als onderdeel van de P&C documenten (begroting, bestuursrapportage en jaarstukken) wordt het weerstandsvermogen afgezet tegen de gekwantificeerde risico's. In de bestuursrapportage is de laatste stand van de gekwantificeerde risico's afgezet tegen het weerstandsvermogen, bestaande uit de reserves en de voorziening basispakket. Hieruit blijkt, zoals bekend, een ruim onvoldoende weerstandscapaciteit. Met behulp van de € 12,- risico-opslag in de tarieven afvalstoffenheffing wordt de weerstandcapaciteit verder opgebouwd tot een voldoende niveau. De beoogde ontwikkeling is in de bestuursrapportage weergegeven in onderstaande grafiek (voor wat betreft het basispakket) en is conform de begroting 2022 en het meerjarenperspectief.

Deze grafiek maakt duidelijk dat, wanneer risico's zich ook daadwerkelijk gaan voordoen (en dan met name het risico van de stortplaats), er op basis van de huidige inschatting van de risico's onvoldoende dekking bestaat binnen het weerstandsvermogen van de Avri om de financiële effecten op te vangen en er een beroep gedaan zal worden op de deelnemende gemeenten. Bovendien zal het een aantal jaren (ongeveer nog 5 jaar) duren voordat, bij een gelijkblijvende financiële omvang van de risico's, er wel een voldoende weerstandscapaciteit zal zijn opgebouwd. Hieruit ontstaan een aantal overwegingen:

<u>Ophogen risico-opslag in de afvalstoffenheffing?</u>
Is de € 12,- risico-opslag voldoende voor het risico van de stortplaats of is een verhoging van deze opslag en daarmee de tarieven van de afvalstoffenheffing nodig? Is de termijn van 5 jaar, waarin we het tekort aan weerstandsvermogen inlopen, snel genoeg of moet dat sneller? Sneller inlopen en daarmee de risico-opslag verhogen is misschien goed voor het weerstandsvermogen, maar als, bij het bereiken van het juiste niveau van het weerstandsvermogen, het tarief weer omlaag kan, is dat nadelig voor een stabiele ontwikkeling van de tarieven. Bovendien kunnen ook de risico's tussentijds weer naar beneden worden bijgesteld. Als bijvoorbeeld de rekenrente bij de volgende ALM studie iets omhoog wordt bijgesteld is de financiële omvang van het risico van de stortplaats onmiddellijk een stuk kleiner van omvang. Al te snel en/of teveel middels de afvalstoffenheffing reageren op dergelijke onzekere risico's werkt derhalve de beoogde stabiele prijsontwikkeling tegen.

Moeten de deelnemende gemeenten zelf weerstand opbouwen?
Zoals hierboven vermeld bestaat er een risico dat Avri een beroep zal moeten doen op de deelnemende gemeenten wanneer het risico stortplaats manifest zou worden. Voor de deelnemende gemeenten afzonderlijk is het daarom een overweging om voor het aandeel in de GR een eigen stuk weerstandsvermogen op te bouwen voor het tekort in de weerstandscapaciteit van de Avri. In de bestuursrapportage 2021 is dit tekort in het weerstandsvermogen becijferd op € 6,3 miljoen (uitgaande van een ratio weerstandsvermogen van 1,0 wat het minimale niveau is voor een 'voldoende' weerstandscapaciteit).

Een variant op bovenstaande is de overweging om het risico van de stortplaats als deelnemende gemeente geheel over te nemen. Dit zou betekenen dat het huidig gekwantificeerde risico van 5,9 miljoen moet worden meegewogen in het weerstandsvermogen van de afzonderlijke gemeenten. Daarnaast zou dat betekenen dat de risico-opslag van € 12,- naar beneden kan of dat na het bereiken van voldoende weerstandsvermogen voor de overgebleven risico's bij de Avri (vermoedelijk binnen enkele jaren), de € 12,- risico-opslag helemaal uit het tarief kan worden gehaald. In bovenstaande grafiek wordt op basis van de prognoses bij de bestuursrapportage 2021 de ontwikkeling van de risico's en weerstandsvermogen tevens getoond, exclusief het risico op de stortplaats.

7. Resumé

In deze notitie wordt een beeld gegeven van de actuele stand van zaken van de risico's en kansen in de toekomst. Deze toekomst kent vele onzekerheden. Het doel van deze discussienotitie is om de gemeenteraden de mogelijkheid te bieden om als mede-risicodrager richting te geven aan de manier waarop Avri hier mee om gaat.

Aan de hand van de zienswijzen (als onderdeel van de zienswijzen met betrekking tot de kadernota) van de diverse gemeenteraden kan het AB een definitief besluit nemen over de wijze waarop en de mate waarin het risico van de stortplaats zal worden afgedekt in de meerjarenbegroting van Avri.

Bijlage 1: Nazorgfonds stortplaats (2 december 2021)

Bijlage bij discussienotitie: Nazorgfonds stortplaats (2 december 2021)

SAMENVATTING

Stortplaats De Meersteeg is niet meer in gebruik en heeft een definitieve bovenafdichting. Volgens de wet wordt de nazorg van de stortplaats overgedragen aan de provincie. Het moment van overdracht is in het bestuursakkoord in 2020 voor onbepaalde tijd uitgesteld. In 2031 besluit de provincie over het moment van overdracht. Uitstel van overdracht van de nazorg biedt Avri de mogelijkheid om zelf een voorziening op te bouwen om het nadelig effect van de in 2020 verlaagde rekenrente op te vangen.

Bij overdracht van de nazorg moet in het provinciale nazorgfonds voldoende vermogen zijn om de jaarlijkse kosten, periodieke vervangingen en risico's te dekken. Het benodigde doelvermogen is de netto contante waarde van de toekomstige nazorgkosten en wordt door het nazorgfonds zelf berekend met een landelijk, gevalideerd rekenmodel (Rinas). Het doelvermogen wordt door Avri opgebouwd door de provinciale belastingaanslagen hiervoor te betalen. Tot het moment van definitieve overdracht is het vermogen afhankelijk van o.a. het beleggingsrendement van het nazorgfonds, veranderingen in rekenrente, inflatie en (technische) ontwikkelingen in onderhoud en levensduur van bodembeschermende voorzieningen.

Het nazorgfonds bepaalt enkel via een goedgekeurd definitief nazorgplan, net vóór overdracht, het doelvermogen. Avri berekent daarom zelf het doelvermogen via het laatste goedgekeurde nazorgplan (zomer 2021). Avri doet dit bedachtzaam en wil niet ver afwijken van de provinciale standpunten. Daarmee is het namelijk mogelijk om bij gunstige ontwikkelingen de stortplaats eerder over te dragen.

Voor afwijkingen in de uitgangspunten dient Avri in de komende tien (of twintig) jaar overeenstemming met het nazorgfonds te bereiken. Avri acht de volgende uitgangspunten haalbaar:

1. Overdracht per 1-1-2044: Het is realistisch om de stortplaats pas per 2044 over te dragen na het einde van de technische levensduur van het zonnepark.
2. Gewijzigde vervangingstermijn bovenafdichting: Provincie hanteert bij goede aanleg standaard een levensduur van 75 jaar. De levensduur van de bovenafdichting bij Avri is bij aanleg onderzocht en is tenminste 100 jaar.
3. Lagere inflatie: Provincie gebruikt een standaard inflatie van 2% voor de groei van de eenheidsprijzen. Avri vindt het op basis van in het voorjaar van 2021 verkregen informatie verantwoord om een inflatie van 1,5% te hanteren omdat de inflatie en de prijsindex in de van toepassing zijnde sector grond-, weg- en waterbouw lager was en macro-economische ontwikkelingen dit standpunt rechtvaardigen.
4. Lager risicopercentage: Avri vindt een verlaging van 10% naar 8% (percentage van nazorgkosten) verantwoord omdat bij overdracht in 2044 de processen in het stortlichaam stabiel zijn en daarmee de risico's afnemen.
5. De monitoringsinspanning kan in het komend decennium worden afgebouwd Vanwege de stabiele grondwaterkwaliteit en de verwachting dat de grondwaterkwaliteit niet verslechtert nadat de definitieve bovenafdichting vijf jaar geleden is gerealiseerd.

Avri raamt het doelvermogen op basis van de bovenstaande "Avri – uitgangspunten" per 1-1-2044 op € 10,8 mln. De netto contante waarde (NCW) van ons, al betaalde, deel in het nazorgfonds is in 2020 € 5,1 mln.

Naar verwachting is ons “geoormerkte budget” in het nazorgfonds in 2044 gegroeid naar € 10,5 miljoen. Als de situatie gelijk blijft zal in de komende ruim 20 jaar € 0,3 miljoen extra vermogen opgebouwd moeten worden.

Uitstel van de overdracht betekent wel dat risico’s tot aan de overdracht voor rekening van Avri zijn. Die bestaan uit technische en financiële risico’s/onzekerheden. De stortplaats wordt gemonitord en onderhouden. Daarnaast kunnen we in deze beschikbare tijd ook “bewijzen” dat de beheerskosten lager zijn dan de aannames in het Rinas rekenmodel. De technische risico’s beschouwen we daarom als beheersbaar en zijn binnen de exploitatie op te vangen.

Avri loopt financiële risico’s bij opbouw van het doelvermogen. Deze risico’s zijn niet beïnvloedbaar omdat de provincie autonoom bevoegd is bij het nazorgfonds en om het moment van overdracht en het doelvermogen te bepalen.

Avri gaat bij bepaling van het risico uit van overdracht per 1-1-2034 waarbij het doelvermogen door het nazorgfonds wordt bepaald volgens de provincie (standaard) uitgangspunten. Waarschijnlijk wordt eerder (2031?) voor dit moment gekozen maar de effectuering vraagt enige tijd.
De mate van het risico:

- Voor de variant 2034 met provincie uitgangspunten is het benodigde doelvermogen 23,7 miljoen. Ons deel in het nazorgfonds heeft in 2034 een NCW van 7,8 miljoen zodat in de komende 13 jaar € 15,9 miljoen opgebouwd moet worden.
- Indien het lukt om in 2034 over te dragen op basis van “Avri uitgangspunten” moet € 1 miljoen extra opgebouwd worden om het totaal van € 8,9 miljoen te bereiken.

Daarnaast kan het nazorgfonds beslissen om de rekenrente te verlagen. Dat heeft een zeer groot nadelig effect op het doelvermogen. De kans dat de rekenrente verder daalt is uiterst onzeker en is naar verwachting klein; ook een stijging is nog mogelijk. Bij een rekenrente van 2,5 % over een langere periode is het tekort in 2034 op gespaard vermogen € 47 miljoen. Echter bij een rekenrente van 4% is het tekort € 3,8 miljoen.

In het bestuursakkoord is afgesproken om samen met de provincie jaarlijks de ontwikkelingen en verwachtingen te bespreken. Gemeenten kunnen ervoor kiezen dit risico te accepteren. Indien gemeenten dit risico zoveel mogelijk of geheel willen voorkomen zullen er keuzes worden voorgelegd in welke vorm al eerder kan worden ‘gespaard’ voor dit risico. Dit kan bijvoorbeeld door verhoging van de tarieven afvalstoffenheffing of weerstand in de eigen gemeentelijke begroting te reserveren. Mogelijk behoort ook het aangaan van een lening tot de te onderzoeken mogelijkheden. Een combinatie van dekkingsmaatregelen is ook mogelijk. De diverse opties worden verder uitgewerkt, zodat financiële scenario’s aan de gemeenteraden kunnen worden voorgelegd.

Inhoud

1. INLEIDING 3
2. WAT BETEKENT DE VERLAGING VAN DE REKENRENTE VOOR AVRI? 5
3. ALGEMENE TOELICHTING OP DE UITGANGSPUNTEN 6
4. VOORZIENING OP BASIS VAN UITGANGSPUNTEN VAN PROVINCIE 7
5. VOORZIENING OP BASIS VAN UITGANGSPUNTEN VAN AVRI 8
6. WELKE RISICO'S ZIET AVRI TOT HET MOMENT VAN OVERDRACHT? 9
7. BRONVERMELDING 12

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Stortplaats De Meersteeg van Avri is van 2014 tot begin 2017 in twee fasen voorzien van een bovenafdichtingsconstructie van circa 18 hectare. Op de bovenafdichting is het zonnepark van Avri aangelegd dat in 2018 in gebruik is genomen. Eind 2019 is windpark Avri gerealiseerd bestaande uit 3 windturbines waarvan 1 op de stortplaats met de fundering (gecontroleerd) door de bovenafdichting heen.

De stortplaats is nu in de zogenaamde "prenazorgfase". Beheer, metingen en onderhoud gaan in deze fase door en komen ten laste van de exploitatiebegroting van Avri. Er zijn geen directe inkomsten vanuit de activiteit "storten". In de prenazorgfase worden ook nog ad hoc/projectmatige kosten gemaakt zoals advieskosten, aanpassingen aan technische voorzieningen e.d. ten laste van de financiële voorziening stortplaats zoals opgenomen in de begroting van Avri.

Een stortplaats die niet meer in exploitatie is én voorzien is van de definitieve eindafwerking wordt overgedragen naar de Provinciale Nazorgorganisatie (in geval Avri: Provincie Gelderland). De stortplaats wordt dan conform vastgestelde regels formeel gesloten verklaard. Avri draagt hierbij een geldbedrag over aan de provincie (het zogenaamde doelvermogen) waarmee de nazorgorganisatie de "eeuwigdurende" nazorg kan financieren.

Het doelvermogen wordt bepaald door de kosten van beheer, onderhoud, metingen en vervangingen in de nazorgperiode te berekenen met een landelijke rekenmodel. Bij overdracht van de nazorg aan de stortplaats dient het volledige doelvermogen in het provinciale nazorgfonds te zijn gestort door Avri. Een deel van dit bedrag is al in het provinciale nazorgfonds beschikbaar dankzij een in 2011 gedane storting in het provinciale nazorgfonds. In hoeverre de gestorte middelen toereikend zijn bij overdracht hangt af van meerdere factoren, waaronder o.a. de beleggingsrendementen van de provincie, inflatie ontwikkelingen en de uitgangspunten van het nazorgplan voor locatie De Meersteeg.

Provincie Gelderland heeft afgelopen jaar een ALM-studie[1] uit laten voeren. Vanuit deze studie heeft de beleggingsadviescommissie BAC) van het nazorgfonds keuzes gemaakt voor belangrijke items die ook het doelvermogen beïnvloeden: de rekenrente (rendementsgarantie) en de beleggingsmix.

Met name de te hanteren rekenrente heeft hierbij een grote invloed: van 2013 tot 2020 was deze vastgesteld op 4,6% en gegarandeerd (de rendementsgarantie). Het advies om de rekenrente te verlagen naar 3,1% is op 4 februari 2020 door de BAC overgenomen en is door Provinciale Staten op 28 oktober 2020 vastgesteld en gaat in per 1/1/2021. Verder is kennisgenomen van het feit dat de rendementsgarantie per 1-1-2020 is komen te vervallen (GS-brief 25 augustus 2020): het rendement

[1] ALM staat voor Asset Liability Management: het uiteindelijke doel van ALM is het verkrijgen van een zodanige situatie dat waardeontwikkelingen aan beide kanten van de balans van een organisatie zo veel mogelijk "gelijk oplopen".

wordt niet meer gegarandeerd maar het jaarlijkse rendement van de belegging wordt door het nazorgfonds vastgesteld en toegevoegd aan het fonds.

Provincie geeft in haar besluit van 28 oktober 2020 aan dat de verlaging van het verwachte rendement van het Nazorgfonds van 4,6% naar 3,1% zal leiden tot een hogere nazorgheffing en dat deze verhoging voor de exploitanten gedurende een periode van twee jaar geleidelijk wordt ingevoerd. In die periode kunnen de exploitanten hun plannen voor de nazorg actualiseren.
Het besluit zou een financieel nadelig effect hebben op het doelvermogen van Avri van € 10 mln., gelet op het feit dat de stortplaats reeds gesloten is (en daardoor geen inkomsten meer kan genereren) en bovendien per 1-1-2024 zou worden overgedragen. Voor Avri is daarom een uitzondering gemaakt: provincie heeft besloten (1) de overdracht voor onbepaalde tijd uit te stellen. De provincie zal over 10 jaar (in 2031) bepalen wanneer de stortplaats overgedragen zal worden.

1.2 Landelijke ontwikkelingen

De afgelopen jaren is in opdracht van ministerie I&W met betrokkenheid van de stortbranche en de gezamenlijke provincies onderzoek uitgevoerd naar de evaluatie en vernieuwing van de systematiek van nazorg stortplaatsen (project Evaluatie Nazorgwet Stortplaatsen (EVANAS)). De evaluatie kan worden gebruikt voor een eventuele aanpassing van wet- en regelgeving. Onderwerpen van onderzoek waren onder meer het komen tot een landelijke nazorgorganisatie en een landelijk gelijke rekenrente en/of beleggingsbeleid. De partijen zijn het echter nog niet eens over de oplossingsrichtingen. De Provincies onderzochten daarom de voorkeursscenario's vanuit hun eigen positie en zijn niet tot een eensluidende visie gekomen. De brancheverenigingoverweegt de mogelijkheid om tot een landelijk nazorgbedrijf te komen. Mede ook door de commotie van de renteverlaging door Gelderland en de discussie over de situatie bij Avri heeft de brancheverenigingrecent bij I&W aangegeven dat het "concept" eeuwigdurende nazorg eigenlijk niet langer houdbaar is. Tevens is hierbij aangegeven dat de technische Richtlijnen uit 1991 voor de eindafwerking van een stortplaats verouderd zijn en niet meer passen binnen een visie over circulaire economie. Het verzoek is gedaan deze te herzien. Ministerie erkent de problemen maar lijkt eerst een onderzoek af te wachten naar de toekomst van storten (indicatieve planning: gereed in juni 2022) . Wanneer I&W initiatief zal nemen voor onderzoek naar veranderingen, is het de verwachting dat dit een langlopend proces is en op korte termijn (2-5 jaar) niet tot veranderingen leidt.

In 2015 hebben rijksoverheid, provincies en de branche de Green Deal Duurzaam Stortbeheer gesloten. In dat kader worden praktijkproeven gedaan op (delen van) gesloten stortplaatsen. Deze proeven duren tien jaar. Momenteel vindt een tussenevaluatie plaats, welke dit jaar (2021) wordt afgerond. Als het experiment slaagt zal de regelgeving rond eindafwerking en nazorg van stortplaatsen worden aangepast. Verwacht wordt dat hier over tien jaar meer duidelijkheid over zal zijn. Dit heeft niet direct effect op de nazorg van de stortplaats De Meersteeg (want deze heeft reeds de voorgeschreven bodembeschermende voorzieningen) maar kan mogelijk wel leiden tot een veranderende visie op 'eeuwigdurende' nazorg en daarmee het benodigde doelvermogen.

De conclusie is dat een eventueel vervolg op de evaluatie en aangepaste regelgeving daarmee te onzeker is om er op dit moment rekening te houden.

Bij het invullen van het Rinas 4.1 rekenmodel wordt 'standaard' uitgegaan van een levensduur van de bovenafdichting van 75 jaar en daarmee een investering naar telkens 75 jaar. De technologische ontwikkelingen op dat gebied staan niet stil en bij de stortplaats De Meersteeg is al aangetoond dat de verwachte levensduur tenminste 100 jaar is. Vanuit de exploitanten van stortplaatsen worden initiatieven ondernomen om de levensduur van 100 jaar ook 'vast te leggen' en er is ook een scenario mogelijk dat de vervanging (na 75 jaar of 100 jaar) eenmalig zal zijn.

1.3 Leeswijzer

Dit memo beschrijft de oplossingen die Avri ziet om het toegenomen benodigde doelvermogen als gevolg van de verlaging van de rekenrente te voorzien zonder dat dit acuut grote financiële consequenties heeft voor Avri en de aangesloten gemeenten. In hoofdstuk 2 wordt de probleemstelling kort weergegeven. Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de uitgangspunten. In hoofdstuk 4 worden de uitgangspunten (schattingen) van het provinciale nazorgfonds genoemd. Hoofdstuk 5 beschrijft de afwijkende schattingen die volgens Avri reëel en verantwoord zijn om de voorziening te onderbouwen. Naast de voorziening worden in hoofdstuk 6 ook de financiële en technische risico's in de prenazorgperiode beschouwd. In hoofdstuk 7 is de bronvermelding opgenomen.

Verklaring van de andere doelvermogens in deze notitie dan genoemd in jaarrekening 2020 en begroting 2022

In de tweede helft van 2020 en begin 2021 zijn berekeningen gedaan met het gevalideerde model (Rinas 4.1) om het doelvermogen voor onze stortplaats De Meersteeg te bepalen.
Bij het invullen van de Rinas berekeningen is mede als uitgangspunt gehanteerd dat de monitoringsinspanning in het komend decennium kan worden verminderd.

In voorjaar 2021 is het nazorgplan geactualiseerd en hiermee heeft de provincie met haar brief van april 2021 ingestemd. Met het toezenden van het tussentijds eindinspectierapport in augustus is de stand van zaken door de provincie bekrachtigd.
De actualisatie leidt in al onze eigen Rinas berekeningen tot een hoger doelvermogen, variërend tussen de 2 en 10 miljoen (in het jaar van overdracht). De toename is het gevolg van het 1:1 overnemen van de verplichtingen uit het definitieve nazorgplan en is meer specifiek een gevolg van de toenemende jaarlijkse kosten van controlemetingen en inspecties.

De voorschriften (verplichtingen) betreffende deze controlemetingen en inspectie zijn gebaseerd op de huidige omgevingsvergunning en volledig overgenomen omdat enkel op basis van nader onderzoek onderbouwd kan worden afgeweken van het vergunde monitoringsplan.
Dit nazorgplan is specifiek bedoeld als leidraad voor beheer- en onderhoudswerkzaamheden tijdens de prenazorg periode van de komende 10 jaar.
Er zijn een aantal zaken waarom we vrijwel zeker weten dat op het moment van overdracht aan het nazorgfonds het controle en inspectie programma (verplichting) minder omvattend is:

1. Resultaten van de grondwateranalyses van de laatste jaren laten een gunstige ontwikkeling zien, waardoor kan worden onderbouwd dat minder metingen zullen volstaan;
2. De monitoringsinspanning kan in het komend decennium worden afgebouwd Vanwege de stabiele grondwaterkwaliteit en de verwachting dat de grondwaterkwaliteit niet verslechtert nadat de definitieve bovenafdichting vijf jaar geleden is gerealiseerd.

Op basis van deze uitgangspunten hanteren wij het controle en meetprogramma uit het nazorgplan van begin 2021 als uitgangspunt bij de Rinas berekeningen van de gewijzigde variant voor de jaren 2026, 2032, 2034 en 2044 bij een rente van 3,1 respectievelijk 2,5%

2 WAT BETEKENT DE VERLAGING VAN DE REKENRENTE VOOR AVRI?

De verlaging van de rekenrente van 4,6% naar 3,1% betekent dat voorzien kan worden dat het binnen het provinciale nazorgfonds opgebouwde vermogen niet meer voldoende is om het doelvermogen behorend bij de verlaagde rekenrente af te dekken. De komende jaren zal Avri daarom een voorziening moeten opbouwen om het (toekomstige) doelvermogen te kunnen

afdragen. De hoogte van de toekomstige verplichting (de basis voor deze voorziening) is aan schattingselementen onderhevig, mede gelet op de extra onzekerheden die zijn ontstaan uit het recente bestuursakkoord tussen de provincie en Avri (gemeenten). Zoals ieder jaar zal Avri de meest betrouwbare schatting van de toekomstige verplichting opnemen in haar jaarrekening.

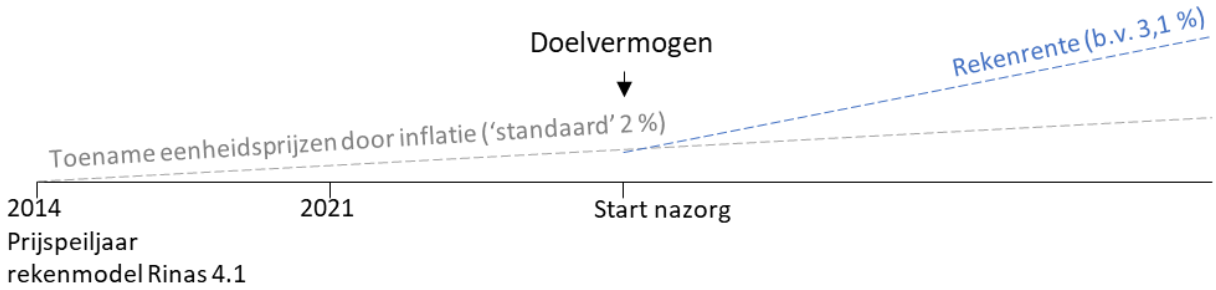
3 ALGEMENE TOELICHTING OP DE UITGANGSPUNTEN

3.1 Doelvermogen

Bij start van de nazorg moet een bedrag in het provinciale nazorgfonds aanwezig zijn waarmee de kosten van de eeuwigdurende nazorg zijn gedekt. Dit zogenaamde doelvermogen wordt berekend met behulp van het door de provincie (en landelijk) toegepaste en gevalideerde Rekenmodel IPO Nazorg Stortplaatsen en baggerdepots (Rinas versie 4.1).

Het doelvermogen wordt gedefinieerd als de netto contante waarde (exclusief BTW) benodigd op het moment van start nazorg ter financiering van de reguliere nazorgactiviteiten rekening houdend met risico's gedurende deze periode. Het doelvermogen wordt berekend door het kapitaliseren van alle nazorgkosten inclusief risico opslag. Het doelvermogen wordt uitgedrukt in het prijspeil van het startjaar van de nazorg (zie figuur 1).

Figuur 1: Ontwikkeling doelvermogen

Het doelvermogen wordt door de provincie vastgesteld (formeel besluit GS) op basis van een goedgekeurd nazorgplan. In 2008 is door Avri een nazorgplan opgesteld dat van rechtswege is goedgekeurd. Avri is in 2020 gestart met een nieuw nazorgplan. Een definitieve versie van 11 maart 2021 is zomer 2021 door GS goedgekeurd. Echter het standpunt van de Provincie is dat zij de berekeningen pas doet op basis van een goedgekeurd nazorgplan bij definitieve overdracht en niet in deze prenazorgfase. Daarom heeft Avri zelf op basis van het goedgekeurde nazorgplan (maart 2021) met die inhoudelijke punten het doelvermogen berekend met het rekenmodel Rinas 4.1.

Gedeputeerde Staten stelt in de brief d.d. 8 december 2020 (zaaknummer 2020-005548 'Bestuurlijke afspraak overdracht stortplaats AVRI'): *'Zolang de stortplaats niet overgedragen is en de datum van overdracht niet bekend is zijn zowel AVRI als gemeenten er mee akkoord dat de inspecteur voorlopige aanslagen oplegt waarbij het bedrag niet onderbouwd kan worden door een vastgesteld en doorgerekend nazorgplan'.* De hoogte van de nog te ontvangen voorlopige aanslagen is daarmee niet bekend maar heeft geen invloed op de door Avri te bepalen voorziening.

Bij het bepalen van het doelvermogen zijn naast de rekenrente en inflatie de volgende input parameters maatgevend:

- Nazorg activiteiten (omvang, duur en frequentie);
- Datum aanvang nazorg (overdrachtsmoment);
- Jaar prijspeil Rinas doelvermogen berekening;

- Bandbreedte eenheidsprijzen;
- Opslagen/toeslagen: percentage onvoorzien, apparaatskosten, kosten rapportage/evaluatie, communicatiekosten;
- Risicobedrag doelvermogen;
- Vervangingstermijn van de bovenafdichting.

3.2 Uitgangspunten voor berekening van de voorziening

De volgende parameters worden onderscheiden voor de financiële berekeningen:

- Rekenrente;
- Inflatie;
- Reservering in het provinciale nazorgfonds voor stortplaats De Meersteeg (per 1/1/2021 bedraagt: €5.092.016);
- Risicobedrag in de prenazorgfase.

4. VOORZIENING OP BASIS VAN UITGANGSPUNTEN VAN PROVINCIE

Zoals hierboven vermeld heeft de provincie geen recente berekeningen van het doelvermogen gemaakt. Omdat er voorlopig ook geen berekening van de provincie verwacht wordt heeft Avri op basis van het goedgekeurde nazorgplan het doelvermogen berekend met de volgende door de provincie vastgestelde uitgangspunten:

Parameter	**Provincie**
Rekenrente t.b.v. invoer in Rinas (nazorgperiode)	3,1%
Inflatie	2%
Jaar prijspeil	1-1-2014
Risicobedrag	10% van totale nazorgkosten
Vervangingstermijn bovenafdichting (termijn eerste vervanging / volgende vervanging)	75j / 75j (eerste vervanging na 75 jaar en daarna telkens na 75 jaar)
Start nazorg	1-1-2032 (vroegst mogelijk)

Overdrachtsmoment

Als de provincie in 2031 het moment van overdracht vaststelt (cf. afspraken uit het bestuursakkoord) is het (bij voldoende tussentijdse afstemming en afronding van voorbereidende activiteiten) mogelijk dat overdracht direct per 1-1-2032 plaatsvindt. Het bijbehorende doelvermogen bedraagt bij deze uitgangspunten op 1-1-2032: € 22.528.119 De netto contante waarde van de verplichting bij een door de provincie gehanteerd beleggingsrendement van 3,1% is op 31-12-2021: € 16.101.992 .
Dit bedrag zou nu in het fonds moeten zitten om met een rendement van 3,1 % (rekenrente) in 2032 voldoende te zijn voor de overdracht.

Als de provincie in 2031 het moment van overdracht vaststelt en zo snel mogelijk wil starten met de nazorg is het (gelet op de te doorlopen procedures en dan aflopende hypotheekrechten op het zonnepark) volgens Avri meer aannemelijk dat dit 'snelste' scenario op 1-1-2034 effectief wordt. Het bijbehorende doelvermogen bedraagt bij deze uitgangspunten op 1-1-2034: € 23.702.172 (mede vanwege het feit dat het startjaar dichter bij de vervangingsmomenten komt en de eenheidsprijzen door inflatie jaarlijks toenemen). De netto contante waarde van de verplichting bij een door de provincie gehanteerd beleggingsrendement van 3,1% is op 31-12-2021: € 15.937.694. Ook bij deze variant zal extra geld betaald moeten worden om voldoende vermogen op te bouwen voor de overdracht.

In het najaar van 2020 heeft Avri in het kader van bestuurlijk overleg ook de variant uitgewerkt die uitgaat van start van de nazorg in 2044 (zie ook hoofdstuk 5). Bij die variant is het benodigde doelvermogen op 1-1-2044: € 30.143.007.

5. VOORZIENING OP BASIS VAN UITGANGSPUNTEN VAN AVRI

5.1 Berekening doelvermogen op basis van eigen uitgangspunten Avri

Voor het vaststellen van het doelvermogen zijn er een aantal ontwikkelingen die leiden tot gegronde afwijking van de uitgangspunten van de provincie. Deze moeten voor overdracht van de nazorg met de provincie worden overeengekomen. Avri acht dat voor de volgende punten haalbaar:

- Aanvangsdatum van de nazorg: op basis van het bestuurlijk akkoord is het overdrachtsmoment op dit moment nog niet bekend. het is vanuit technisch oogpunt realistisch om de stortplaats over te dragen bij einde van de technische levensduur van het zonnepark, dat wil zeggen dat de overdracht per 1-1-2044 plaatsvindt. Bij ongewijzigde omstandigheden is dan het huidige zonnepark van de stortplaats verwijderd. Hierdoor is het toekomstig beheer door de provincie beter uit te voeren. De verwachting is dat bij deze overdrachtstermijn de risico's (zie onderdeel risico) beheersbaar zijn en er reëel perspectief ontstaat om voldoende middelen op te kunnen bouwen voor het doelvermogen.
- Provincie hanteert een inflatie van 2% voor ontwikkeling van de eenheidsprijzen vanaf 1-1-2014. Avri vindt het verantwoord om een inflatie van 1,5% te hanteren, aangezien de inflatie sinds 2014 lager was, de eenheidsprijzen niet volledig worden bepaald door de consumentenprijsindex (die mede wordt bepaald door andere sectoren als energie, woonlasten en voedselprijzen) en het inflatiedoel van de ECB is al sinds 2003 'dicht bij, maar niet boven de 2 procent' op de middellange termijn is in het hele eurogebied. De toename van de inputprijsindex in de van toepassing zijnde sector grond-, weg- en waterbouw (2) was vanaf 1 januari 2014 tot oktober 2020 gemiddeld 1,0% (met variaties per deelgebied, bijvoorbeeld deelgebied 'civieltechnische werken en bouw' 2,6% en deelgebied 'waterbouwkundige werken en bouw' 1,2%). Gelet op deze macro ontwikkelingen en om een grote afwijking ten opzichte van het provinciaal standpunt te voorkomen wordt 1,5% voorgesteld.
- Provincie hanteert een vervangingstermijn van de bovenafdichting van 75 jaar. Bij aanleg van de bovenafdichting op De Meersteeg is op basis van onderzoek bij de toegepaste materialen een technische levensduur van tenminste 100 jaar aangetoond. Avri verwacht dat in de komende jaren landelijk afspraken zullen worden gemaakt om een levensduur van 100 jaar te kunnen gaan hanteren.
- Avri is van mening dat het risicobedrag in het doelvermogen (dus na overdracht) verlaagd kan worden omdat er bij aanvang in 2044 vrijwel geen stortgas of percolaat meer wordt gevormd en er geen ongelijkmatige zetting van het stortlichaam meer zal optreden. Avri is van mening dat het percentage dan verminderd kan worden tot tenminste 8% (of zelfs minder).
- De monitoringsinspanning kan in het komend decennium worden afgebouwd Vanwege de stabiele grondwaterkwaliteit en de verwachting dat de grondwaterkwaliteit niet verslechtert nadat de definitieve bovenafdichting vijf jaar geleden is gerealiseerd.

Hoewel Avri verwacht dat in aanloop naar de overdracht dat het beleggingsrendement hoger dan 3,1% kan zijn (in 2020 was deze 4,1%) hanteert Avri voorzichtigheidshalve het beleggingsrendement van 3,1%.

5.2 Wat betekent dit voor het doelvermogen van Avri per 1-1-2021?

Avri wil bij het berekenen van de voorziening per 1-1-2021 bedachtzaam optreden en niet teveel afwijken van de standpunten van de provincie om een eerdere overdracht van de stortplaats. Avri berekent daarom op basis van het eigen concept nazorgplan het doelvermogen met de volgende uitgangspunten:

Parameter	Avri
Rekenrente nazorgperiode	3,1%
Inflatie	1,5%
Jaar prijspeil	1-1-2014
Risicobedrag	8% van totale nazorgkosten
Vervangingstermijn bovenafdichting (termijn eerste vervanging / volgende vervanging)	100j / 100j (eerste vervanging na 100 jaar en daarna telkens na 100jaar)
Start nazorg	1-1-2044

Als 1-1-2044 het moment van overdracht wordt dan is het geraamde doelvermogen: € 10.866.460 (inclusief 8% risico).

6 WELKE RISICO'S ZIET AVRI TOT HET MOMENT VAN OVERDRACHT?

6.1 Inleiding

In het bestuursakkoord is overeengekomen dat over 10 jaar het overdrachtsmoment door de provincie zal worden bepaald en dat alle risico's tot het moment van overdracht voor rekening van Avri (en in het verlengde; de Avri gemeenten) komen. Deze risico's moeten worden geïnventariseerd en toegelicht in de risicoparagraaf van de jaarlijkse begroting en jaarrekening om de gebruikers van de (openbare) begroting en jaarrekening hierover te informeren.

Financiële buffers moeten worden opgebouwd om risico's op te kunnen vangen en fluctuaties van de begroting (tarieven) tegen te kunnen gaan. De risico's worden beschouwd als toekomstige (uitgestelde) kosten en de opbouw van buffers hiervoor worden daardoor worden betrokken in de (kostendekkende) tarieven afvalstoffenheffing. Dit biedt de mogelijkheid om de komende jaren via de tarieven afvalstoffenheffing weerstand op te bouwen tegen de risico's.

De risico's worden op basis van de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2017 Avri gekwantificeerd volgens de methode kans x effect. Aangezien de hierin opgenomen bandbreedtes soms te gering kunnen zijn, wordt een afwijkende schatting van het risico gemaakt als dit een betrouwbaarder beeld geeft. In het risicoprofiel van de (gecorrigeerde) jaarstukken is voor de stortplaats een risico opgenomen van € 3,1 mln., destijds (mei 2020) gebaseerd op de situatie voor besluitvorming met een overdrachtsmoment van de stortplaats per 1-1-2024. Dit risico ging uit van een potentieel effect van € 10 mln. en een kans van 30% dat dit risico zich zou kunnen voordoen, gelet op de vele onzekerheden op dat moment. Zo spelen er onder andere op landelijk en provinciaal niveau discussies over de gehanteerde rekenmethodieken en het beleggingsbeleid. Daarnaast lag er een collectief bezwaar van de Gelderse stortplaats exploitanten tegen het advies voor verlaging van de rekenrente en was Avri bestuurlijk in gesprek gegaan met PS. Ook werd een langer besluitvormingstraject verwacht.

We onderscheiden de volgende risico's c.q. onzekerheden:
1. Technisch operationele risico's (§ 6.2)
2. Financiële risico's (§ 6.3)

6.2 Technisch operationele risico's

Technische risico's (falen van aangebrachte voorzieningen) zijn:

- Percolaatvorming. In de prenazorg fase wordt rekening gehouden met afname van de hoeveelheid percolaat vanwege de bovenafdichting die in 2017 is aangebracht. De kans is dat de percolaatvorming toeneemt is zeer klein omdat er een kwalitatief hoogwaardige bovenafdichting is aangelegd en er geen neerslag in het stortlichaam intreedt. Het aantal verwachte vervuilingseenheden na 2022 wordt ingeschat op circa 100 vervuilingseenheden. Als

aangenomen wordt dat een verdubbeling optreedt zal het aantal vervuilingseenheden met 100 toenemen. Bij een lozingstarief van afgerond € 55 is het effect dan € 5.500 per jaar.
- Ongelijkmatige zetting die de bovenafdichting kan beschadigen en kan leiden tot herstelkosten. Gelet op de opbouw van het stortlichaam en de meetresultaten van afgelopen jaren is de kans klein dat de bovenafdichting schade door ongelijkmatige zetting oploopt. Herstelkosten bedragen naar schatting € 50 per m². Bij een mogelijk herstelloppervlak van 100 m² zijn de eenmalige herstelkosten € 5.000.
- De in 1994 gerealiseerde grondwaterbeheerssysteem voldoet niet meer volledig. Controle van de werking van het grondwaterbeheerssysteem zal in de komende jaren plaatsvinden en het grondwater blijft conform het monitoringsplan plaatsvinden. De kans is klein (mede gelet op de afnemende percolaathoeveelheden) maar niet geheel uitgesloten dat in de komende decennia aanvullende maatregelen nodig blijken te zijn.

De genoemde bedragen passen binnen de huidige exploitatiebegroting en worden als zodanig niet als een risico in het kader van het weerstandsvermogen beschouwd.

Avri ziet het zorgvuldige beheer en monitoring van de bodembeschermende voorzieningen als activiteiten binnen de reguliere exploitatie en zal daarover jaarlijks overleg voeren met de provincie. Als gevolg van andere technische inzichten tussen Avri en provincie kan er nog verschil ontstaan in de berekening van het doelvermogen voor de nazorg. Dit betreft bijvoorbeeld de behandeling van stortgas in compostfilters, de grondwaterbeheersing in de nazorgperiode en aanpassingen van eenheidsprijzen in een volgende versie van het Rinas model. De grondwatermonitoring kan bij de overdracht worden geoptimaliseerd en daarmee het aantal peilbuizen en metingen worden verlaagd via de ervaringen en metingen van de komende jaren.

6.3 Financiële risico's

De financiële risico's betreffen de risico's die Avri loopt ten aanzien van het opgebouwde doelvermogen bij de provincie. Op basis van het gesloten bestuursakkoord zijn er meerdere, niet beïnvloedbare onzekerheden tot het moment van overdracht (tevens onzeker). Diverse uitgangspunten – waaronder de door de provincie gehanteerde rekenrente – zijn bepalend voor de hoogte van de verplichting die voor Avri ontstaat bij overdracht van de stortplaats. Daarnaast is het intussen overgedragen vermogen bij de provincie afhankelijk van de gerealiseerde beleggingsresultaten van de provincie. Indien dit vermogen ontoereikend blijkt, dient Avri zelf over voldoende aanvullende middelen te beschikken om aan de verplichting te kunnen voldoen. Hierbij wordt opgemerkt dat het gaat over de financiële verplichtingen (verantwoording o.b.v. BBV[2]) en niet over de feitelijke betaling (financiering) ervan. Uiteindelijk wordt de verplichting voldaan door betaling van de (definitieve) belastingaanslag.

2044-12

Uitgaande van de eigen uitgangspunten en overdracht van de nazorg in 2044 hoeft er slechts een relatief beperkt bedrag door Avri bij gespaard te worden omdat verplichtingen en waarde van reeds gedane stortingen vrijwel gelijk blijft. Op basis van het goedgekeurde nazorgplan 2021 is een bedrag van € 0,3 mln (binnen een periode van ruim 20 jaar).

2034-12

Uitgaande van de eigen uitgangspunten en overdracht van de nazorg in 2034 hoeft er ook slechts een beperkt bedrag door Avri bij gespaard te worden omdat verplichtingen en waarde van reeds gedane

[2] Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en gemeenten. Deze is gebaseerd op een stelsel van baten en lasten, waarbij vanuit voorzichtigheid de lasten direct verwerkt moeten worden in het jaar dat deze voorzienbaar zijn.

stortingen vrijwel gelijk blijft. Op basis van het goedgekeurde nazorgplan 2021 een bedrag van € 1 mln (binnen een periode van 12 jaar) .

2032-01
het risico op overdracht per 2032 na besluit PS in 2031 conform uitgangspunten provincie
Het gesloten bestuursakkoord kent geen vastgesteld overdrachtsmoment voor Avri maar enkel de afspraak dat deze over 10 jaar door de provincie zal worden bepaald. Dit biedt ruimte om eigen uitgangspunten te hanteren (zoals verwoord in dit memo). Aangezien de provincie bevoegd is om autonoom te besluiten tot overdracht volgens haar eigen uitgangspunten gaan we in het risicoprofiel uit van de uitgangspunten van de provincie en tevens een directe overdracht per 2032 (na het beslismoment door PS in 2031).

We houden bij de berekening van het doelvermogen rekening met het bovenstaande en hierop wordt het bij de provincie opgebouwde vermogen in mindering gebracht. Het doelvermogen is € 22,5 mln. Opgebouwd is € 7,3 mln, tekort op dat moment is € 15,1 mln . In ons opgebouwde vermogen bij de provincie zijn de komende betalingen niet meegerekend.

2034-01
het risico op overdracht per 2034 na besluit PS in 2031 conform uitgangspunten provincie
Rekening houdend met de reële doorlooptijd van het (deels juridisch) sluitingsproces en contractuele afspraken gaan we voor de inschatting van de risico's uit van overdracht per 2034. Dan is het benodigde doelvermogen € 23,7 mln en de verwachte opbouw is € 7,8 mln met de uitgangspunten van de provincie. Het verwachte tekort is dan € 15,9 mln.

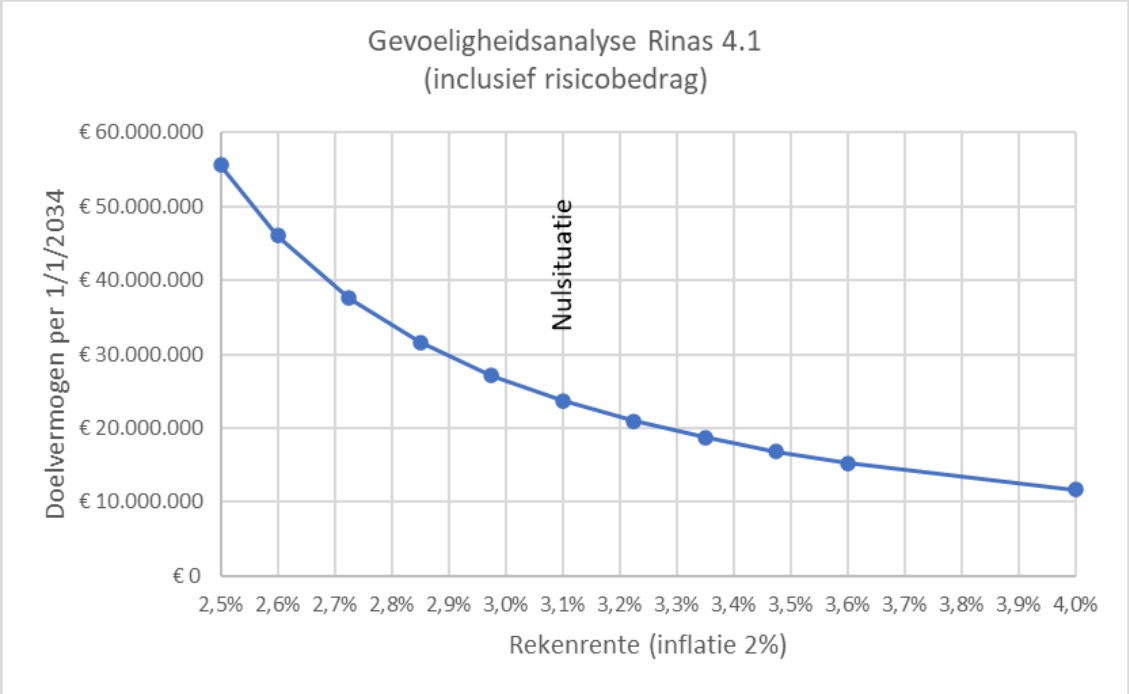
2034-13 en andere varianten
het risico op overdracht per 2034 na besluit PS in 2031 conform het gedeeltelijk toepassen van de uitgangspunten provincie, een mix van Avri en provincie

Hierbij gaan we er vanuit dat één of meerdere uitgangspunten afwijken van de huidig ingenomen standpunten door Avri.
Bij een tussentijdse verlaging van de rekenrente naar bijvoorbeeld 2,5% neemt het effect bij overdracht in 2034 toe tot naar schatting € 46 mln.
Echter in 2034 bij een (momenteel niet aannemelijke) rekenrente van 4% is het tekort 1,8 miljoen

De kans dat de genoemde uiterste effecten zich gaan voordoen wordt op dit moment als zeer klein ingeschat. Er zijn de komende jaren ook ontwikkelingen mogelijk die een positief effect kunnen hebben op het doelvermogen. Voorbeelden zijn lagere nazorgkosten door technische ontwikkelingen, hogere beleggingsrendementen van de provincie of een hogere rekenrente. Rekening houdend met de diverse risico scenario's en de actuele inschatting van de kans dat deze zich voordoen, bedraagt het gekwantificeerd risico € 5,9 mln.

Via het rekenmodel Rinas 4.1 kan een gevoeligheidsanalyse worden uitgevoerd op de rekenrente. Dit is in onderstaande grafiek gedaan voor het doelvermogen per 1-1-2034 (de nulsituatie, o.b.v. uitgangspunten provincie: rekenrente 3,1%, inflatie 2%) en afwijkingen van de rekenrente van maximaal +/- 0,5%.

Figuur 2: Gevoeligheidsanalyse benodigd doelvermogen per 1-1-2034

7 BRONVERMELDING

1. **Provinciale Staten van Gelderland.** Voortgang amendement 20 A9 nazorg stortplaats AVRI. 8 december 2020. Zaaknummer 2020-005548.

2. **CBS Grond-, weg- en waterbouw (GWW). [Online] [Citaat van: 15 januari 2021.] https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/84538NED#Inputprijsindex_1.**

3. Accountant. Accountantsverslag bij jaarstukken 2019. 2020.

4. Interprovinciaal overleg. *Berekening risicobedrag voor nazorgstortplaatsen.* 2009. Royal Haskoning 9T6966.01.

5. Avri. Uitgangspunten voorziening nazorg. 2021.

6. Provinciale Staten van Gelderland. Besluit Provinciale Staten, bijlage bij de Verordening nazorgheffing stortplaatsen Gelderland 1999. 2020. zaaknummer 2018-012418.

Aan de raden van de deelnemende gemeenten van de
Gemeenschappelijke Regeling Avri

Datum	16 december 2021	**Uw kenmerk**	n.v.t.
Onderwerp	Kadernota 2023 GR Avri	**Ons kenmerk**	
Contactpersoon	Walter Brouwer	**E-mailadres**	bestuurssecretariaat@avri.nl
Telefoonnummer	(0345) 58 53 53		

Geachte raad,

Wij bieden u bijgevoegd de Kadernota 2023 van Gemeenschappelijke Regeling Avri (Avri) aan. Deze is behandeld in het Dagelijks Bestuur van 8 december 2021 in samenspraak met de AB-leden. Artikel 27 van de gemeenschappelijke regeling (GR) bepaalt dat het Dagelijks Bestuur van Avri vóór 15 april van het jaar, voorafgaande aan het jaar waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan de gemeenteraad voorlegt. Wij geven daar via bijgevoegde Kadernota 2023 invulling aan.

De Kadernota is immers een belangrijk document voor gemeenteraden om invloed uit te kunnen oefenen op de koers van een GR. De raden en colleges hebben de mogelijkheid om een reactie te sturen op de kadernota van een GR. Door een reactie op de Kadernota in te dienen, kunnen raden of colleges invloed uitoefenen op de inhoud van de begroting.

In aanvulling op de bepalingen uit de GR leggen we de kadernota 2023 ter besluitvorming voor aan het Algemeen Bestuur van Avri (10 februari 2022). Hiermee bieden we een extra gelegenheid om tijdig het gesprek te voeren over de kaders voor de begroting en zodoende meer grip aan de voorkant van het begrotingsproces te creëren. Raadsleden worden via de voorafgaande platformbijeenkomst van Avri (13 januari 2022) over de kadernota geïnformeerd. Via deze kadernota proberen wij zodoende invulling te geven aan het regionale initiatief van raadsleden om de grip op gemeenschappelijke regelingen te vergroten. Aan u vragen we uw zienswijze aan te geven op de kadernota 2023 en over hoe Avri om moet gaan met de risico's en kansen van het nazorgfonds stortplaats (zie ook de discussienotitie). De zienswijzen zullen niet leiden tot aanpassingen in de kadernota, maar wel worden betrokken bij het opstellen van de begroting 2023 (conform informatieprotocol).

Landelijk en regionaal verandert er veel. Deze veranderingen zijn van grote invloed op regio Rivierenland, de gemeenten en Avri. De landelijke en regionale doelen richten zich op een circulaire samenleving, zonder afval en met een lage CO2-uitstoot. Deze doelen staan in het Rijksbrede programma Circulaire economie 2050, het landelijk afvalbeheersplan (LAP3) en de provinciale plannen. En nog belangrijker, ook de Avri-gemeenten hebben doelen over circulariteit en CO2 in hun bestuursakkoorden opgenomen. Om deze doelen te halen is een trendbreuk nodig. Avri heeft hierin al een voorzet gedaan. Avri stelt zich voor 2025 tot doel: "Trots op Rivierenland door samen te werken aan een schone leefomgeving". Om deze doelstelling te bereiken, zijn er vijf strategieën benoemd: circulaire waardencreatie, efficiënte operatie, van de regio/voor de regio, kwaliteit afvalstromen en een nieuwe koers.

De voorgestelde koerswijziging van Avri, de opgaven vastgelegd in het nieuwe strategisch koersplan 2021-2025 en Governance die daar het beste bij past, dienen als vertrekpunt voor de gesprekken die begin 2022 met raadsleden zullen worden gevoerd. De uitkomsten hiervan moeten leiden tot een gezamenlijk beeld van de toekomst, over de

kansen die er liggen om veranderingen te bewerkstelligen en over de innovatieruimte die Avri nodig heeft, bijvoorbeeld om de doelstelling van 30 kg restafval per inwoner in 2025 te bereiken. Daarmee geven ze richting aan de koers van Avri in 2023 en verder.

In lijn met het strategisch koersplan richten we ons op het behoud van de kwaliteit van grondstofstromen en het realiseren van prijsstabiliteit. Dit doen we door te zoeken naar nieuwe manieren om (grondstof) opbrengsten te genereren en kosten te beheersen in alle aanpalende stappen van de keten van circulariteit, maar ook door ons weerstandsvermogen te verbeteren.

We zijn regionaal betrokken en werken actief samen met inwoners en gemeenten aan een schone leefomgeving. We willen hierbij onze maatschappelijke toegevoegde waarde bieden op circulariteit, duurzaamheid en inclusiviteit, waarbij we continue de balans zoeken met een kostenbewuste en efficiënte uitvoering van taken en dienstverlening die aansluit bij de behoeftes van gemeenten en inwoners.
In de kadernota 2023 leest u meer over deze kaders en uitgangspunten voor de begroting 2023.

De uitgangspunten in deze Kadernota 2023 vormen de basis voor de ontwerp Begroting 2023 van Avri. Deze wordt uiterlijk 15 april 2022 aangeboden aan de gemeenteraden. U treft in de bijlage van de kadernota een planning aan van de bestuurlijke behandeling van de Begroting 2023.

Wij verzoeken u om voor 1 maart 2022 uw zienswijze op de kadernota 2023 en uw zienswijze over hoe Avri om moet gaan met de risico's en kansen van het nazorgfonds stortplaats aan te geven.

Met vriendelijke groet,
Namens het Dagelijks Bestuur van Avri,

J. Reus
Voorzitter

W. Brouwer
Secretaris

Bijlage(n): - Kadernota 2023
- Discussienota stortplaats (incl. bijlage)

SAMEN WERKEN
AAN EEN SCHOON RIVIERENLAND

Kadernota 2023

inclusief de meerjarenraming 2024-2026

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3

2 Visie en hoofddoelen 4

3 Ontwikkelingen en strategie 7

4 Producten en diensten Avri 11

5 Financiële kaders en uitgangspunten 13

6. Financiële stabiliteit en continuïteit in bedrijfsvoering 15

Bijlage 1: Inhoudelijke beleidskaders 18

Bijlage 2: Ontwikkelingen op de afval- en grondstoffenmarkt 19

Bijlage 3: Planning begroting 2023 21

1 INLEIDING

De kaders voor de begroting 2023 en de meerjarenramingen 2024 tot en met 2026, worden via deze nota voorgelegd aan de raden van de deelnemende gemeenten van de Gemeenschappelijke Regeling Avri (Avri).

De Kadernota is een belangrijk document voor gemeenteraden om invloed uit te kunnen oefenen op de koers van een gemeenschappelijke regeling (GR). De raden en colleges hebben de mogelijkheid om een reactie te sturen op de kadernota van een GR. Door een reactie op de Kadernota in te dienen, kunnen raden of colleges invloed uitoefenen op de inhoud van de begroting.

Om GR'en de mogelijkheid te geven om zienswijzen op de kadernota te betrekken bij het opstellen van de begroting, is in het informatieprotocol Rivierenland bepaald dat zienswijzen uiterlijk op 1 maart ingediend moeten worden bij de GR. De tijd om deze zaken dan nog te verwerken in de begroting is vrij krap. Daarom wordt op ambtelijk niveau de inhoud van een concept-reactie op een kadernota van tevoren al gedeeld met een GR, zodat de GR hier alvast rekening mee kan houden. Uiteraard geldt uiteindelijk slechts de definitieve reactie die door raad of college is verstuurd.

De kadernota heeft betrekking op de begroting. In de brief waarmee de conceptbegroting wordt aangeboden aan de gemeenteraden wordt aangegeven op welke wijze de reacties van de raden op de kadernota al dan niet zijn verwerkt in de begroting.

In aanvulling op de bepalingen uit de GR leggen we de kadernota 2023 ter besluitvorming voor aan het Algemeen Bestuur van Avri (10 februari 2022). Hiermee bieden we een extra gelegenheid om tijdig het gesprek te voeren over de kaders voor de begroting om zodoende meer grip aan de voorkant van het begrotingsproces te creëren. Raadsleden worden via de voorafgaande platformbijeenkomst van Avri (13 januari 2022) over de kadernota geïnformeerd. Via deze kadernota proberen wij zodoende invulling te geven aan het regionale initiatief van raadsleden om de grip om gemeenschappelijke regelingen te vergroten.

1.1 Leeswijzer

Deze kadernota begint in hoofdstuk 2 met een korte beschrijving van de visie, dienstverlening en bedrijfsvoering van Avri. In hoofdstuk 3 gaan we in op de beleids- en marktontwikkelingen. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de financiële en personele stabiliteit en continuïteit. De algemene beleids- en financiële kaders en uitgangspunten voor de begroting 2023, zoals de inrichting van de tarieven afvalstoffenheffing, het weerstandsvermogen en prijsindexeringen zijn uitgewerkt in de bijlagen.

2 VISIE EN HOOFDDOELEN

2.1 Inleiding

Samen met 247.000 inwoners en de 8 gemeenten werken wij voor en met de regio aan een schoon, veilig, duurzaam en circulair Rivierenland. Avri wil zich steeds meer inzetten als een brede maatschappelijke dienstverlener; passend bij een veranderende maatschappij. Daarbij horen een doorontwikkeling van de werkwijze en bekostiging van het huidige afvalsysteem, een regionale partner in het onderhoud van de openbare buitenruimte en het vormgeven van lokale arbeids- en bewonersparticipatie. We willen de regio duurzamer maken door betrokken te zijn bij en een meerwaarde te bieden op maatschappelijke thema's. Circulariteit, duurzaamheid en inclusiviteit vormen daarbij onze visie waarbij geldt; "van de regio, voor de regio".

De komende jaren staat Avri voor diverse uitdagingen in haar bijdrage aan een leefbare woonomgeving. Deze uitdagingen worden ingegeven door:

- Aangescherpte beleidsambities van Rijk en gemeenten (o.a. Bestuursakkoorden);
- Strengere normen en financiële prikkels (heffingen, wet- en regelgeving);
- Meer samenhangende of samenvallende normen (o.a. CO2-heffing, energieverbruik gebouwen en transport);
- Hogere inzamelkosten, grilligere grondstofopbrengsten;
- Draagvlak vermindering bij de inwoners door hogere kosten en de complexiteit van goed afval scheiden.

Doen wat we altijd deden, is niet geen optie meer. Er is behoefte aan een trendbreuk met het verleden: een koerswijziging van lineaire afvalinzamelaar naar circulaire ketenpartner. Hierdoor verandert de rol en positie van Avri: de focus komt te liggen op draagvlak bij inwoners, partnerschap in de keten, efficiëntie, en een data gestuurde bedrijfsvoering.
De uitdagingen en ontwikkelingen op het gebied van circulariteit, duurzaamheid en inclusiviteit zijn veelomvattend. Tegelijkertijd is een wendbare, robuuste en voorspelbare bedrijfsvoering nodig om te blijven voldoen aan de behoeftes van gemeenten en inwoners. Avri heeft in 2021 een nieuwe strategie (strategisch koersplan 2021-2025 en de positionering) ontwikkeld waarin de uitdagingen en ontwikkelingen zijn vertaald naar opgaven voor de komende jaren en manieren om die te kunnen realiseren. De nieuwe strategie is tot stand gekomen met bijdragen van medewerkers van Avri, de RBA-leden, communicatieadviseurs van gemeenten, raadsleden, inwoners en bestuursleden van Avri.

2.2 Onze opgaven voor de komende vijf jaren

Avri stelt zich voor 2025 tot doel: "Trots op Rivierenland door samen te werken aan een schone leefomgeving". Om deze doelstelling te bereiken, zijn er vijf strategieën benoemd:

- Circulaire waardencreatie: waarde toevoegen door intensief samen te werken met partijen die slim werken aan de circulariteit van grondstofstromen;
- Efficiënte operatie: reële en voorspelbare uitvoeringslasten door een efficiënte aanpak
- Van de regio, voor de regio: positieve waardering van de inwoners en opdrachtgevers door zichtbaar bij te dragen aan de leefbaarheid in de regio;
- Kwaliteit afvalstromen: opbrengst van grondstoffen is maximaal door samen met gemeenten te investeren in communicatie die afvalscheiding voor iedereen aantrekkelijk maakt
- Nieuwe koers: een toekomstgerichte organisatie door de strategie en positionering ('wat' en 'hoe') als intern kompas in denken en doen te verankeren.

De voorgestelde koerswijziging van Avri, de opgaven vastgelegd in het nieuwe strategisch koersplan 2021-2025 en *Governance* die daar het beste bij past, dienen als vertrekpunt voor de gesprekken die in 2022 met raadsleden worden gevoerd. De uitkomsten hiervan moeten gaan leiden tot een gezamenlijk beeld van de toekomst, over de kansen die er liggen om veranderingen te bewerkstelligen en over de innovatieruimte die Avri nodig heeft om een betere kwaliteit van de stromen en waardecreatie te realiseren. Daarmee geven ze richting aan de koers die Avri in 2023 verder doorzet.

2.3 Communicatie en samenwerking met inwoners

Er is binnen Avri het besef dat inwoners onze belangrijkste partners zijn voor het succesvol realiseren van onze doelstellingen voor Rivierenland. Het is essentieel dat we draagvlak bij hen verkrijgen voor onze opgaven. Avri wil niet alleen van de regio zijn, maar ook voor de regio. Draagvlak verkrijgen we niet alleen door *wat* we doen, maar ook door *hoe* we de dingen doen.

Avri maakt in de periode 2021-2022 een omslag naar een meer mensgerichte en samenwerkingsgerichte organisatie die haar deskundigheid daarbij inzet: de specialistische verzorger. Dat betekent dat wij bewuster de verbinding maken met anderen, we weten wat er bij hen speelt en wat hun behoeften zijn. Daarna bepalen we hoe we een 'win-win' situatie kunnen krijgen en helpen we vanuit onze expertise. De waarden die hierbij horen zijn: inlevend, verbindend, wendbaar, deskundig en behulpzaam. Door deze waarden consistent uit te dragen in alles wat we doen, bouwen we aan een herkenbare Avri-ervaring bij onze inwoners en gemeenten. De komende jaren blijft Avri er aan werken om dat nog bewuster en beter te doen. Het karakter en de waarden zijn als positionering vastgelegd in het Avri-kompasboekje.

2.4 Leefbaarheid en duurzaamheid

We zorgen voor onze dagelijkse leefomgeving, zowel voor de huidige inwoners door een zo goed mogelijk beheer van de openbare ruimte, als voor de toekomstige generaties door te blijven inzetten op duurzaamheid en circulariteit. Want ook onze kleinkinderen verdienen een leefbare woonomgeving. We zien afval als grondstof in een circulaire samenleving, waarin het primair draait om hergebruik daarvan. Daarvoor zullen we de manier waarop we omgaan met afval en grondstoffen klaar moeten maken voor de toekomst.

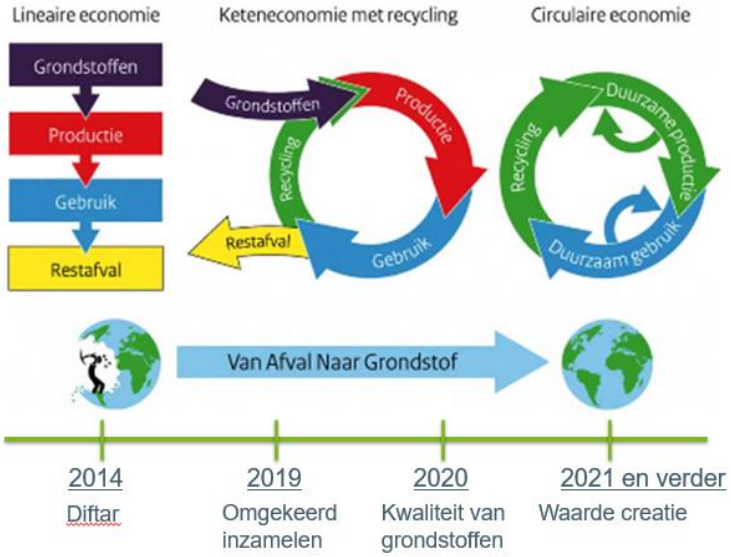
Duurzaamheid maakt een belangrijk onderdeel uit van de keuzes binnen onze bedrijfsvoering. Symbool hiervoor staan het zonnepark en windpark op de voormalige stortplaats van Avri. Avri Solar BV realiseert duurzame energie op de voormalige stortplaats door de exploitatie van een zonnepark en Betuwewind realiseert duurzame energie door de exploitatie van het windpark die in de energiebehoefte voorzien van duizenden huishoudens in onze regio.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen geven we ook vorm door middel van verduurzaming van onze werkprocessen en inkoopactiviteiten. Bij de uitvoering van onze werkzaamheden maken we onze footprint zo klein mogelijk en zetten we in op een reductie van onze CO_2 uitstoot. Dit doen we o.a. door het gebruik van elektrische voertuigen en machines en duurzame materialen. Hierdoor dragen we bij aan een schone leefomgeving en verduurzaming van onze keten.

2.5 Circulariteit

Avri heeft de unieke positie om bij te dragen aan het stimuleren van duurzaam gedrag van de inwoners in Rivierenland. Dit in lijn met het doel van het Rijk om van een lineaire economie te transformeren naar een circulaire economie, zie onderstaande afbeelding. Vanuit onze overtuiging dat we afval als grondstof beschouwen en door het ontwikkelen van beleid, stimuleren van positief gedrag, voorlichting, educatie en handhaving. We nemen deel aan maatschappelijke activiteiten en staan in verbinding met de maatschappij en werken zo - samen met inwoners - aan een duurzamere regio.

Vanuit onze verantwoordelijkheid leveren we een bijdrage aan een meer circulaire economie in de Regio Rivierenland. De ontwikkeling die Avri heeft doorgemaakt staat ook in de onderstaande afbeelding weergegeven. We zien afval als grondstof: alles draait om hergebruik (het nieuwe afvalbeleid is hier een duidelijk voorbeeld van). Daarbij hebben we aandacht voor de ontwikkeling van onze brengvoorzieningen, de milieustraten, en maken we nog meer verbinding met kringloop en repair. Ook benutten we kansen om onze grondstoffen in partnerschap circulair te verwerken.

2.6 Inclusiviteit

Avri zorgt voor maatschappelijke meerwaarde door kansen te bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In de afgelopen jaren zijn ruim 95 medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt bij Avri komen werken. Waar het in eerste instantie is begonnen met het detacheren van mensen, is de samenwerking met het regionale werkvoorzieningsschap Werkzaak Rivierenland later uitgebreid met meer doelgroepen. Zo worden steeds meer mensen uit de zogenaamde kaartenbak van de gemeente (bijstand, WW, Wajong, Wia, statushouders) begeleid ge(her)introduceerd in het arbeidsproces. Voor de mensen zelf draagt dit bij aan het gevoel van zelfstandigheid en actief mee te doen in de maatschappij.

We verkennen voortdurend de mogelijkheden om deze groep te kunnen vergroten door werkervaringsplaatsen en leerwerkroutes aan te bieden en laagdrempelige werkzaamheden bij en door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te laten uitvoeren met als doel de afstand tot de arbeidsmarkt voor zo veel mogelijk mensen te verkleinen. Op deze wijze leveren we nu en in de komende jaren een stevige bijdrage aan de oplossing voor onze gemeenten bij het vinden van banen voor mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt.

2.7 Programma GRIP

Met het onderbrengen van 16 projecten in het programma GRIP wil Avri kostenreductie en –beheersing behalen en de opbrengst vergroten door het leveren van toegevoegde waarde op producten en diensten. Doel is het vergroten van invloed op de keten, verbeteren weerstandsvermogen, een meer wendbare bedrijfsvoering en de voorspelbaarheid moet toenemen en een bijdrage leveren aan een betere reputatie voor Avri. De kostenreductie ligt tussen de € 4 - € 17 per huishouden en is voor een gedeelte gericht op schone grondstof stromen en zijn mede afhankelijk van “politieke” keuzes die er worden gemaakt. De kosten gaan hierbij echter voor de baten uit.

Inwoners
De communicatieprojecten zijn gericht om schonere grondstof stromen door inwoners te realiseren en daarmee lagere vervuilingskosten bij onze verwerkers te betalen. Dit doen we door eerst informatie bij inwoners te halen wat ze nodig hebben om van daaruit communicatie, educatie en informatie te leveren doormiddel van campagnes en inzet afvalcoach. Dit leidt tot schonere grondstoffen en vermindering van afvaltoerisme, wat indirect zorgt voor hogere inkomsten.

Markt
Door andersoortig contracten met afvalverwerkers af te sluiten heeft Avri meer stabiliteit en een sneller financieel effect bij schonere stromen. Avri kijkt waar zij waarde kan toevoegen aan de grondstofstromen (3 subsidieprojecten vanuit Regiodeal) om deze doelen te halen.

Om meer GRIP op de verwerking te krijgen overziet Avri de hele keten en probeert zo meer invloed te krijgen op die keten. Hierbij kan worden gedacht aan de gehele keten ten aanzien van gebruik van grondstoffen; onderzoek naar samenwerking waar het gaat om productie, consumptie (voorlichting, communicatie) en duurzame inname en verwerking van grondstoffen. Door (regionale en landelijke) samenwerking met producenten, verwerkers en marktpartijen te intensiveren gaat Avri op zoek naar slimme, innovatieve en duurzame oplossingen. Hiermee neemt Avri ook meer verantwoordelijkheid voor de afzet van onze grondstofstromen en probeert zo circulair mogelijk de verwerking te laten plaatsvinden. Bij voorkeur vindt regionaal plaats zodat de lokale economie gestimuleerd wordt inclusief CO2-reductie op het transport.

Organisatie
Verdere ontwikkeling van de bedrijfsvoering door meer data gestuurd te werken en optimalisatie van de routes hebben een positief resultaat op hoeveelheid en kwaliteit grondstofstromen.

Resultaten 2026
Het resultaat van het programma GRIP in 2026 is deels te voorspellen. De positieve gevolgen van data-gestuurd werken zijn in 2026 zichtbaar en we hopen dan bereikt te hebben dat de inwoners bijgedragen hebben aan het verbeteren van de kwaliteit van de grondstoffen. En dat daarmee een positief effect is ontstaan op de kosten. In 2026 zijn we minder kwetsbaar voor marktontwikkelingen door andere contracten af te sluiten en meer waardecreatie te realiseren. Landelijke ontwikkelingen en wetgeving gaan ons daarbij helpen, zoals verdere invoering van de uitgebreide producenten verantwoordelijkheid. Avri neemt daarin zijn verantwoordelijkheid om grondstoffen zoveel mogelijk regionaal te verwerken. Daarvoor nemen we deel aan regionale netwerken die een bijdrage leveren aan de circulaire economie in Rivierenland.

3 ONTWIKKELINGEN EN STRATEGIE

3.1 Algemeen

De beleidsontwikkelingen op het gebied van afval en grondstoffen van het Rijk zijn vastgelegd in het Landelijk Afvalbeheerplan 3 (LAP3) en het bijbehorende VANG-programma. In LAP3 wordt meer ruimte geboden voor het circulair maken van afval- en grondstofstromen. Maar ook de vraag: wanneer is iets áfval of een secundaire grondstof, wordt beantwoord. Ook is bronscheiden opgenomen als voorkeursroute in LAP3. De wettelijke gronden op basis waarvan een gemeente af kan wijken van het verplicht gescheiden inzamelen van metaal, glas, kunststof en bioafval van huishoudens (gft) zijn nader uitgewerkt in LAP3. Dit betekent dat bronscheiden de norm is voor álle huishoudens en iedere afwijking aan de wettelijke gronden moet voldoen. Ook het beleid van de gemeenten richt zich steeds meer en concreter op circulariteit.

Naast de landelijke en regionale beleidsontwikkelingen hebben de marktontwikkelingen een steeds grotere invloed op de begroting van Avri. Naar verwachting zal het Rijk meer sturen via de hoogte van de verbrandingsbelasting en de CO2 –heffing. Daarnaast is het positief dat de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid verder wordt uitgebreid, zoals voor matrassen en textiel.

De opwarming van het klimaat heeft invloed op de buitenruimte. Er komen steeds meer hittegolven, stormen, ziekten en plagen in het openbare groen en hevige regenbuien voor. Bomen en struiken helpen de buitenruimte minder snel warm te laten worden. Het is daarom steeds belangrijker dat Avri blijft zorgen dat het openbaar groen vitaal blijft door zorgvuldig onderhoud uit te voeren. Deze klimaatontwikkeling vraagt van Avri steeds vaker inzet om de openbare ruimte veilig te houden. Denk aan de inzet buiten werktijd bij een storm of hevige regen of sneeuw. Naast het planmatig onderhouden van de openbare ruimte, moet Avri steeds vaker inspelen bij calamiteiten door onvoorziene invloeden.

De coronacrisis heeft een zware impact op het gebruik van de openbare ruimte. Vooral de parken en recreatieroutes kennen een ongekende of tot dusver ongeziene aantrekkingskracht. Het is enerzijds een mooie ontwikkeling dat onze inwoners hun omgeving zijn gaan herwaarderen. Anderzijds neemt de druk op de openbare ruimte toe en daardoor vraagt de openbare ruimte steeds meer onderhoud.
Ook zorgt de huidige economische situatie voor stijgende prijzen op de arbeidsmarkt en hogere tarieven bij marktpartijen bij de inkoop van goederen en diensten. Dit is zowel bij de inzameling van afval als bij het beheer van de openbare ruimte van toepassing.

Inwoners willen betrokken worden bij - en meer invloed hebben op - het beleid dat Avri maakt en de uitvoering die daarbij hoort. Dit geldt evenzeer voor gemeenten en raadsleden. We willen als inlevende en wendbare organisatie in kunnen spelen op de behoeftes van de gemeenten en hun inwoners. De invoering van het nieuwe afvalbeleid heeft laten zien dat de behoeftes van de deelnemende gemeenten uiteen kunnen liggen, waardoor het gesprek over maatwerk en de grip op gemeenschappelijke regelingen intussen is opgestart. Deze ontwikkelingen vragen in toenemende mate van Avri om in verbinding te zijn met de diverse stakeholders en om innovatief en flexibel te zijn. De behoeftes veranderen en Avri verandert mee.

3.2 Van Afval naar Grondstof

<u>Regionale beleidsontwikkelingen</u>
In 2023 zal binnen de landelijke beleidskaders Van Afval Naar Grondstof (VANG) het eigen beleid (‘Afval scheiden heel gewoon’) doorontwikkeld worden waarbij regionaal de doelstelling is vastgesteld om per 2025 maximaal 30 kg restafval per inwoner te produceren. In onze regio zien we een sterke verlaging van de hoeveelheid restafval (in 2020 64 kg per inwoner) en zamelen we meer grondstoffen in. De regio is op de goede weg en daarom zal een nieuw grondstoffenplan voorbereid worden. Het doel van het plan blijft de preventie van afval, een verdere reductie van het restafval, inzameling van zo schoon mogelijke grondstoffen.

Verenigingen zijn voor Avri belangrijke ambassadeurs bij het behalen van duurzaamheidsdoelen en een schone leefomgeving. Verenigingen die nu papier inzamelen, kunnen andere taken binnen het basispakket op pakken voor hun vergoeding. In 2021 is één pilot uitgevoerd namelijk het schoonmaken van de ondergrondse containers. Een aantal verenigingen zien deze pilot als volwaardig alternatief voor de papierinzameling. Afhankelijk van gemaakte afwegingen wordt invulling aan deze werkzaamheden voor en door de verenigingen gegeven en worden de gevolgen hiervan in de begroting 2023 verwerkt.

Regio Deal
De Regio Deal is een arrangement tussen regio's en het Rijk om de kracht van de regio's te versterken. Met de Regio Deal krijgen regio's de kans om hiervoor van het Rijk ondersteuning in de vorm van financiële middelen, experimenteerruimte en expertise te krijgen. In de Regio Deal maken Rijk en regio afspraken, waarbij het primair gaat om het samen oplossen van deze regionale opgave. In 2021 heeft Avri drie projecten voor de Regio Deal toegekend gekregen. Het gaat om een innovatief circulair textielsorteercentrum, een betere bodem in de Betuwe – van tuinafval naar compost voor de Fruitdelta en Betuws Circulair – van regionale reststromen zoals plastic, naar regionale producten voor de Fruitdelta en recreatiesector. Onder voorbehoud van besluitvorming in 2022 zullen deze projecten verder vorm krijgen.

Ontwikkelingen op de afval- en grondstoffenmarkt
Door de toenemende hoeveelheden ingezamelde grondstoffen wordt de begroting van Avri gevoeliger voor en meer afhankelijk van marktmechanismes. Voor diverse grondstoffen verwachten wij een negatieve tendens in de prijsstelling die wordt veroorzaakt door diverse factoren. De toenemende invoering van prijs- en comfortprikkels voor afvalscheiding in Nederland heeft een nadelig effect op de kwaliteit van de grondstoffen. De vervuiling van de grondstoffen neemt toe door vermenging met restafval. Daarnaast neemt de gemiddelde kwaliteit verder af, doordat grondstoffen van laagwaardige kwaliteit (die eerst in het restafval zaten) ook gescheiden ingezameld worden. In bijlage 3 zijn de ontwikkelingen per fractie uiteengezet.

Het tarief afvalstoffenheffing is dankzij deze niet beïnvloedbare ontwikkelingen de afgelopen jaren sterk gestegen. We verkennen continu de mogelijkheden om onze grip op de tariefontwikkeling te vergroten. Het vergroten van de grip op onze kostenontwikkeling bereiken we door onze invloed op de afzetmarkt te vergroten. Dat kan onder meer bereikt worden door het afsluiten van langlopende contracten met verwerkers, samenwerking met regionale partners en deelname of investeringen in verwerkingscapaciteit.

CO2 -heffing
De CO2-heffing voor de industrie is in 2022 € 42 per te veel uitgestoten ton CO2 en de heffing loopt op tot €128 in 2030. De precieze impact hiervan blijft nog onzeker. Veel hangt af van politieke wil in de komende jaren. Uit eerdere berekeningen van KplusV is op te maken dat in het voor de afvalbranche minst gunstige geval de afvalstoffenheffing in 2030 kan oplopen tot €50,- per persoon of €100,- per huishouden.

Milieustraten in ontwikkeling
Er moeten de nodige investeringen worden gedaan om de milieustraten op te knappen. Een probleem hierbij blijft het ruimtegebrek (en daarmee het risico op onveiligheid en klachten) op de huidige locaties. De situatie is urgent, actie is dringend gewenst en staat daarom op de prioriteitenlijst van het AB. Avri heeft daarom een verkennend onderzoek laten uitvoeren naar het huidige functioneren van de milieustraten, de ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het functioneren van de milieustraten en de spreiding van de milieustraten in Rivierenland. Het rapport geeft inzicht in de stand van zaken van de verschillende milieustraten en beschrijft mogelijkheden om de milieustraten toekomstbestendig te maken. In het rapport wordt een aantal niveaus genoemd waar een milieustraat zich naartoe kan ontwikkelen. Dat begint met een basisniveau milieustraat tot aan het aanpassen van een milieustraat tot een circulair ambachtscentrum met afvalpreventie en circulariteit. Om per milieustraat goed in beeld te brengen wat haalbaar en wenselijk wordt geacht, is verdiepend onderzoek nodig om een concreet voorstel aan het bestuur te kunnen doen. Het algemeen bestuur neemt op basis van het voorstel in 2022 een besluit wat de ambitie van de regio hierin is.

Stortplaats Geldermalsen
De regionale stortplaats in Geldermalsen is afgewerkt, gesloten en daarmee gereed voor overdracht aan de provincie Gelderland. Bij overdracht dient een bedrag voor de provincie beschikbaar te zijn voor de eeuwigdurende zorg, het zogenaamde doelvermogen . Er is een risico op een te laag doelvermogen in het nazorgfonds van de stortplaats. In de begroting en het meerjarenperspectief is al rekening gehouden met € 12 per huishouden per jaar risico-opslag tot 2034. In theorie zou dat voldoende doelvermogen moeten opleveren, maar wijziging van de rekenrente en het moment van overdracht hebben grote invloed op de opbouw van het doelvermogen. Hiermee loopt Avri (en subsidiair de gemeenten als garant stellende instantie) uiteindelijk een extra risico.

In voorjaar 2021 is het nazorgplan geactualiseerd en hiermee heeft de provincie middels haar brief van april 2021 ingestemd en middels het toezenden van het tussentijds eindinspectierapport in augustus de stand van zaken bekrachtigd. De actualisatie leidt in alle Rinas berekeningen tot een hoger doelvermogen, variërend tussen de 2 en 10 miljoen (in het jaar van overdracht). De toename is het gevolg van het 1:1 overnemen van de verplichtingen uit het definitieve nazorgplan en is vooral een gevolg van de toenemende jaarlijkse kosten van controlemetingen en inspecties. Avri gaat er van uit dat de monitoringsinspanning in het komend decennium kan worden afgebouwd vanwege de stabiele grondwaterkwaliteit in combinatie met de verwachting dat de grondwaterkwaliteit niet verslechtert nadat de definitieve bovenafdichting vijf jaar geleden is gerealiseerd. Deze actualisatie betekent per

saldo dat het te bereiken doelvermogen in 2044 stijgt naar € 10,9 miljoen en dat het gekwantificeerd risico stijgt naar € 5,9 miljoen. Deze actualisatie en de gevolgen voor het risicoprofiel worden opgenomen in de komende P&C documenten. In de begroting 2023 zullen de meest actuele ontwikkelingen worden meegenomen in de bepaling van het risicoprofiel.

In de separate discussienotitie wordt u meegenomen in de risicoafwegingen met betrekking tot de stortplaats. Deze dient als basis waarop de gemeenten hun zienswijzen kunnen aangeven.

Gemeenten kunnen hun zienswijze met betrekking tot deze discussienotitie, tezamen met de zienswijze voor de kadernota aangeven. De kadernota zal in het AB van februari 2022 ter besluitvorming worden geagendeerd.

Luiers en incontinentiemateriaal
In 2022 zijn er vier gemeenten van start gegaan met het gescheiden inzamelen van luiers en incontinentiemateriaal. De overige gemeenten hebben de keuze om aan te geven of ze gaan voor een gescheiden inzameling in de loop van 2022 en gaan vervolgens van start per januari 2023. De geplande installatie voor gescheiden verwerking van incontinentiemateriaal en luiers bij ARN is gerealiseerd. Met de ARN is een contract opgesteld met daarin de prognose op basis van tonnage van de vier gemeenten deelnemend in 2022. Het geprognosticeerd aantal tonnen komt in 2022 boven de afgesproken tonnage uit. Met deelname van de overige gemeenten in 2023 wordt dit verder overschreden. Deze overschrijding zal van invloed zijn op de verwerkingskosten en naar verwachting zal dit in 2023 een prijsstijging betekenen voor de deelnemende gemeenten. In 2023 kan het project verder worden geoptimaliseerd, denk hierbij aan: inzamelfrequentie, optimaliseren van de route, het aantal zakken per gemeenten kan worden bijgesteld en lager transportkosten bij een verminderde vervuiling. Met de inzameling van luiers en incontinentiemateriaal komen we tegemoet aan de wens van gemeenten om maatwerk te bieden. De milieuwinst door duurzame verwerking van de luiers is een CO2-emissiereductie van 964 kg CO2 /ton luierafval ten opzichte van verbranding als restafval. De gemiddelde daling van de hoeveelheid restafval is naar verwachting 6 kg per inwoner per jaar.

3.3 Integraal Beheer Openbare Ruimte

Binnen het programma Pluspakket en het integraal beheer van de openbare ruimte zien we de volgende beleidsmatige ontwikkelingen

Robuust dienstenpakket
Om de dienstverlening aan de IBOR- en handhavingsgemeenten zo goed en efficiënt mogelijk uit te voeren is een robuust dienstenpakket noodzakelijk. De inzet is dan ook het behouden en uitbreiden van diensten die bij Avri passen en van voldoende omvang zijn. Ook kunnen, in overleg met de betrokken gemeenten, huidige diensten die niet (meer) bij Avri passen worden afgestoten.

Regionale partner
In de loop der jaren heeft Avri veel kennis van het beheer van de openbare ruimte opgedaan. De komende jaren willen wij onze expertise op het gebeid van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte bundelen. Met deze expertise kunnen we regionale partners zijn voor de gemeenten en onze dienstverlening voor de gemeenten verder verbeteren. Hiervoor zullen investeringen in denkkracht van de organisatie en in innovaties nodig zijn. In het data-gestuurd beheer (legen afvalbakken, vegen verhardingen) zijn we koploper in de regio.

Marktwerking contracten
Naast de reguliere medewerkers en de medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt voert Avri het beheer met behulp van (lokale) marktpartijen uit. De kosten van marktpartijen zijn mede afhankelijk van de economie en het klimaat. Dit kan zorgen voor fluctuatie van de werkbegrotingen. Om deze fluctuatie zo veel mogelijk te beperken wordt, daar waar mogelijk, gebruik gemaakt van meerjarige contracten.

Klimaatontwikkeling
In de nieuwe Omgevingswet krijgen biodiversiteit en klimaatadaptatiebeleid een belangrijke plek. Voor gemeenten betekent dit dat zij hiervoor een vertaling moeten maken naar de openbare ruimte en het beheer en onderhoud daarvan. Het anders beheren van hemelwatervoorzieningen, bermen en sloten, het anders beheren van grasvelden, perken en plantsoenen en zelfs bomen zijn daarin actuele thema's.
Dit zal ook zijn weerslag krijgen op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Naast de veranderingen in het beheer is de inschatting van Avri dat de openbare ruimte ook zal veranderen. Een aantal veranderingen die Avri op zich af ziet komen zijn het anders beheren van hemelwatervoorzieningen maar ook bijvoorbeeld het anders beheren van plantsoenen en zelfs bomen. Voorspellingen geven namelijk aan dat diverse boomsoorten op termijn (+/- 20 jaar) gaan verdwijnen uit het Nederlandse straatbeeld. Deze aanstaande verschuivingen zullen ook

inwoners opmerken. Avri kan gemeenten hierin ondersteunen door mee te denken en te helpen in de voorlichting op dit thema met betrekking tot het dagelijks beheer van de openbare ruimte.

Ontwikkelingen Handhaving

Avri kan voor iedere gemeente maatwerk leveren waarbij het handhavingsbeleid van de gemeente wordt uitgevoerd. Landelijk wordt gekeken naar de uitrusting en optionele bewapening van boa's. Avri volgt deze ontwikkelingen op de voet en zal indien gewenst bij de landelijke richtlijnen aansluiten. Avri ziet erop toe dat haar medewerkers steeds in staat blijven om hun taken naar behoren uit te kunnen voeren middels de voorgeschreven bevoegdheden, bescherming en scholing. Voor de uitvoering van het toezicht op het gemeentelijk parkeerbeleid gaan we een onderzoeken om deze taak digitaal (door middel van een scanvoertuig) uit te voeren.

4 PRODUCTEN EN DIENSTEN AVRI

4.1 Algemeen

Vanuit onze visie en kernwaarden leveren we verschillende diensten aan de inwoners in de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.

De afgelopen jaren is de behoefte van gemeenten voor maatwerk dienstverlening toegenomen. We willen inspelen op deze behoefte en beogen onze dienstverlening hierop verder te flexibiliseren, zodat Avri steeds meer en integraler wordt gezien als maatschappelijke dienstverlener die met inwoners en gemeenten samenwerkt in de openbare ruimte. We streven binnen de bedrijfsvoering maximale synergie na waardoor werkzaamheden efficiënt worden uitgevoerd en ook flexibeler kan worden ingespeeld op de behoeften van gemeenten en inwoners. Hierdoor vervagen de traditionele grenzen van het takenpakket en ontstaat een producten en dienstenpakket die bijdraagt aan het creëren van een leefbare woonomgeving.

4.2 Het inzamelen en verwerken van huishoudelijke afvalstromen en grondstoffen

In het programma Basispakket zijn de diensten opgenomen die Avri uitvoert voor de acht regiogemeenten in Rivierenland. Avri geeft hiermee invulling aan de gemeentelijke taak van inzameling en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen en aan het Regionale Afvalbeheer Plan, waarin de ambities en speerpunten van de acht regiogemeenten op het gebied van afval en grondstoffen zijn vastgelegd. Avri voert de inzameling en scheiding van afval zo efficiënt en effectief mogelijk uit om de landelijke en regionale doelstellingen te behalen. Bronscheiding is daarbij een belangrijke factor die bijdraagt aan het afvalbewustzijn van inwoners, het zichtbaar maken van de noodzaak om beter herbruikbare producten op de markt te krijgen, de zuiverheid van de materialen en meer kostenefficiënt inzamelen en verwerken. We hebben geleerd dat onze overwegend directieve en zakelijke toon niet aansluit bij de meerderheid van de inwoners die goedwillend zijn en behoefte hebben aan hulp bij het goed scheiden. Dat betekent dat we een omslag gemaakt hebben van actief zijn aan de achterkant van het proces met de nadruk op repressie naar de voorkant van het proces waar we meer inzetten op preventie (informeren en stimuleren). Samen' en 'Verbinden' zijn de sleutelwoorden. Onze toonzetting is veranderd naar inspireren.

Daarnaast gaan we inzetten op grondstofstromen - ook bij bedrijven - die logisch aansluiten bij de wijze waarop we er waarde aan kunnen toevoegen. In alle stappen van de keten van circulariteit (productie – consumptie – verwerking) gebruiken we de kansen om onze invloed te vergroten of tot slimme, duurzame oplossingen te komen. We werken daarvoor aan bewustwording bij inwoners, zoeken samenwerking met producenten van verpakkingen en we werken samen met verwerkingscapaciteiten rondom afval- en grondstofstromen.

4.3 Aanvullende dienstverlening voor gemeenten

Naast het basispakket kunnen gemeenten ervoor kiezen om ook taken op het gebied van Integraal beheer openbare ruimte (IBOR) af te nemen van Avri. Deze dienstverlening richt zich op alle acht gemeenten waarbij de inbreng modulair is. De komende jaren werkt Avri verder aan een robuust dienstenpakket waarbij we - in overleg met onze opdrachtgevende gemeenten - continu streven naar duurzaam, efficiënt en belevingsgericht beheer van de openbare ruimte.

Dit dienstenpakket bevat onderhoudstaken op het gebied van groen, reiniging, verhardingen, riolering, verkeer, begraafplaatsen, speeltuinen, gladheidbestrijding, evenementen, afvaldumpingen, prullenbakken en zwerfafval. Daarbij heeft Avri een vakinhoudelijk adviserende rol richting de gemeenten en verzorgt de intake en afhandeling van meldingen over de openbare ruimte.

4.4 Handhaving openbare ruimte (APV+): onmisbare schakel bij 'Schoon, Heel en Veilig'

Avri levert diensten op het gebied van toezicht en handhaving op de afvalstoffenverordening en onderdelen van domein 1 Openbare ruimte. Daaronder vallen APV-gerelateerde zaken zoals toezicht op hondenoverlast, jeugdoverlast, afvaldumpingen, prullenbakken, zwerfafval, vuurwerkoverlast, sluitingstijden, alcohol.

Buiten de APV kunnen we ook handhaven op lichte verkeersovertredingen zoals overtreding van geslotenverklaring en fietsen in een voetgangersgebied. Fiscaal toezicht behoort ook tot de taken die we kunnen uitvoeren. Uitbreiding van taken of het uitvoeren van deze taken in meerdere gemeenten zal de

handhavingsorganisatie efficiënter maken. Door de schaalgrootte worden gemeenten ook minder kwetsbaar in de uitvoering van dergelijke handhavingstaken.

Werkgevers van boa's hebben de verplichting om jaarlijks een audit uit te voeren over hoe omgegaan wordt met politiegegevens. Die auditverplichting is met ingang van 1 januari 2019 met de inwerkingtreding van de nieuwe Wet politiegegevens (Wpg) van kracht geworden. De Wpg bepaalt dat er eens in de vier jaar een externe audit wordt uitgevoerd en de eerst externe audit 2 jaar na inwerkingtreding. Avri Handhaving zal in 2023 een interne audit uitvoeren.

4.5 Bedrijfsafval: maatschappelijke betrokkenheid door verbinding met regionaal bedrijfsleven

Avri voert in beperkte mate commerciële activiteiten uit in de vorm van inzameling, inname en het laten verwerken van afval dat vrijkomt bij bedrijven. Dankzij deze dienstverlening is het mogelijk om uiting te geven aan de regionale maatschappelijke betrokkenheid van Avri. Door verbinding met het regionale bedrijfsleven en sponsoring in natura tijdens regionale evenementen wordt de zichtbaarheid van Avri in de regio vergroot.

5 FINANCIËLE KADERS EN UITGANGSPUNTEN

Bij de samenstelling van de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 wordt binnen de bestaande wet- en regelgeving rekening gehouden met onderstaande eigen financiële beleidskaders van Avri:

- Financiële verordening Gemeenschappelijke Regeling Avri 2016;
- Bijdrageverordening Avri 2016;
- Verordening afvalstoffenheffing Avri;
- Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen Avri 2017;
- Nota Reserves en Voorzieningen Avri 2017;
- Treasurystatuut Avri 2016;
- Nota activabeleid Avri 2018;

Naast de genoemde financiële kaders vormt de vastgestelde (gewijzigde) begroting 2022 van Avri de basis voor de nog op te stellen begroting 2023, waar de ontwikkelingen uit de voorliggende kadernota 2023 in worden verwerkt.

5.1 Afvalstoffenheffing

In de begroting van het basispakket worden de kosten gedekt door de afvalstoffenheffing. Deze bestaat uit een basistarief en variabele tarieven (o.b.v. aanbiedvolume en aantal aanbiedingen restafval). De huidige verhouding tussen het basisdeel en variabel deel is 91%-9%. Om vervuiling van grondstoffen, het afvaltoerisme tegen te gaan en de financiële risico's te verlagen zoeken we naar de juiste balans. Daarom zal het variabele deel van de ASH naar beneden worden gebracht zodat meer mensen hun restafval wegbrengen en dumpingen of afvaltoerisme zal afnemen. Dit past in het beeld om de focus meer te leggen op de kwaliteit van de afvalstromen en de kosten en minder op het verminderen van de kwantiteit

5.2 Aantal aanbiedingen restafval

In juli 2019 is overgegaan naar nieuw beleid. In 2020 zijn we opgeschrikt door corona krijgen we een vertekend beeld van de daadwerkelijke effecten ten opzichte van wat we voorafgaand aan de beleidswijziging hadden voorspeld. Ook in 2022 blijven we te maken hebben met de effecten van corona. Dat maakt een verdere verlaging van het gemiddeld aanbod restafval in 2023 niet aannemelijk. Uitgangspunt voor het aantal aanbiedingen restafval is een gemiddeld aanbod van 60 kg. restafval per inwoner, conform begroting 2022.

5.3 Indexering

De financiële controllers van de Rivierenlandse gemeenschappelijke regelingen (GR-en) hebben met elkaar gesproken over de systematiek van het in de begroting verwerken van verwachte salariskostenstijgingen en de hierbij gewenste onderlinge harmonisering. In de onderlinge afstemming hebben de controllers met elkaar afgesproken dat aansluiting wordt gezocht bij de door het CPB 'berekende' stijging van de lonen (de geraamde loonontwikkeling), die in de door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uitgebrachte septembercirculaire is gepubliceerd. Aanvullend wordt voor de hoogte van de totale salariskostenstijging in de begroting een schatting gemaakt van de verwachte stijging van de pensioenpremies en overige sociale lasten (premies werknemersverzekeringen).

<u>Cao-afspraken en raming salariskostenstijging:</u>
De huidige CAO loopt tot 1 januari 2021. DE gesprekken voor een nieuwe CAO zijn nog gaande. Op basis van de huidige inzichten en gepubliceerde informatie van het CPB wordt in de begroting 2023 gerekend met een loonontwikkeling van 2,3% (loonvoet sector overheid). Daarnaast houden we voor 2023 rekening met een geschatte stijging van de pensioenpremies en de overige sociale lasten (premies werknemersverzekeringen) van indicatief 0,45%, waardoor de totale stijging van de salariskosten in de begroting 2023 geraamd wordt op 2,75%. In de jaarrekening worden de werkelijke salariskosten verantwoord.

<u>Prijsindexering kostenbudgetten:</u>
Overeenkomstig de door het CPB opgestelde cijfers die in de septembercirculaire zijn opgenomen, passen we een algemene prijsindexering toe van 1,5% (conform september circulaire 2021). Dit algemene indexeringspercentage wordt ook door andere gemeenschappelijke regelingen (GR-en) toegepast in de begroting 2023).

5.4 Marktwerking Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)

Voor het uit te besteden werk voor de IBOR-taken is sprake van branche-specifieke marktwerking. De GWW sector verwacht aankomende jaren bij de aanbestedingen een kostenstijging van ca. 7% per jaar. Op het moment dat er nieuwe contracten moeten worden afgesloten betekent dit dat rekening gehouden moet worden met hogere kosten in de komende jaren die verwerkt zullen worden in de begroting, zoals ze zich voordoen.

5.5 Aantal inwoners

Zoals opgenomen in de Bijdrageverordening Avri 2016 vindt de verrekening van zowel de kosten als de opbrengsten (Afvalstoffenheffing) plaats op basis van het aantal inwoners van de regiogemeenten. Dit betekent dat ook het voordeel voor de gemeenten als gevolg van de compensatie van de BTW verdeeld wordt op basis van het aantal inwoners. De inwoneraantallen voor 2023 worden gebaseerd op de inwoneraantallen per 1 januari 2022 (bron: Centraal Bureau voor de Statistiek).

5.6 Systematiek van toerekening van indirecte kosten

Het financiële model voor de toerekening van indirecte kosten is gebaseerd op de verhouding van de verwachte productieve inzet (productie manuren). Dit betekent dat de hoogte van de indirecte kosten samenhangt met de omvang van de activiteiten (basispakket, pluspakket, bedrijfsafval). Een dergelijk model past bij een uitvoeringsorganisatie als Avri, doordat (financiële) sturing op productie en productiviteit is gecreëerd.

6. FINANCIËLE STABILITEIT EN CONTINUÏTEIT IN BEDRIJFSVOERING

De in deze kadernota beschreven ontwikkelingen zijn van invloed op de begroting van Avri. In dit hoofdstuk gaan we in op de meest relevante thema's; het weerstandsvermogen, efficiënte bedrijfsvoering en de duurzame inzet van medewerkers. De overige financiële kaders en financieel-technische uitgangspunten zijn verwerkt in bijlage 2.

6.1 Weerstandsvermogen

We willen als wendbare organisatie in kunnen spelen op de behoeftes van inwoners en gemeenten. Dit vraagt om een robuuste en wendbare bedrijfsvoering om invulling te kunnen blijven geven aan de veranderende maatschappelijke behoeftes. Tevens is voldoende financiële armslag nodig om hierop te kunnen blijven anticiperen. Om weerstand te kunnen blijven bieden tegen de toenemende grilligheid en het tarief afvalstoffenheffing te stabiliseren is financiële stabiliteit een vereiste. Hoewel de deelnemende gemeenten garant staan voor Avri willen we de continuïteit van onze bedrijfsvoering zelf waarborgen en beschikken over voldoende financiële middelen om deze robuuster en wendbaarder te maken.

We constateren echter dat de risico's voor Avri toenemen doordat de begroting steeds meer afhankelijk is van marktmechanismes. Prijsontwikkelingen op de grondstoffenmarkt en effecten van scheidingsgedrag (o.a. vervuiling) zijn actuele risico's die impact hebben op de afvalstoffenheffing en financiële resultaten. Tegelijkertijd hebben de gemeenten de behoefte geuit om het tarief afvalstoffenheffing zo stabiel mogelijk te laten zijn. Het beschikken over voldoende weerstandscapaciteit creëert een buffer voor het opvangen van mee- en tegenvallers en vermindert hiermee de invloed van de financiële risico's op het tarief afvalstoffenheffing, doordat tegenvallers door de GR kunnen worden opgevangen.

Diverse gemeenten hebben hun zorgen geuit over het beperkte weerstandsvermogen van Avri. Deze zorgen zijn ook geuit in de beoordelingsbrief van de provincie over de Avri begroting 2022. De beschikbare capaciteit voldoet niet aan het risicoprofiel en de daaraan door Avri zelf gestelde minimumnorm. De provincie heeft geconstateerd dat in de begroting en meerjarenramingen de weerstandscapaciteit jaarlijks zal worden versterkt maar vooralsnog onvoldoende blijft. Dit zou kunnen betekenen dat de deelnemende gemeenten hiervoor eventueel aangesproken kunnen worden. Het advies van de provincie is een zodanig weerstandsbeleid te voeren zodat de weerstandscapaciteit op termijn weer aan onze eigen norm gaat voldoen.

6.2 Efficiënte bedrijfsvoering

Maatschappelijke behoeftes, maar ook wettelijke ontwikkelingen, zijn bepalend voor de wijze waarop we de bedrijfsvoering bij Avri kunnen vormgeven en ambities kunnen realiseren. Het vraagt erom dat we flexibel meebewegen om in de toekomst op efficiënte wijze te kunnen blijven werken aan circulariteit, duurzaamheid en inclusiviteit, gebaseerd op een voldoende robuuste bedrijfsvoering.

Evenals voorgaande jaren richten we ons binnen de bedrijfsvoering op het verhogen van onze bedrijfsefficiency en het verkleinen van onze bedrijfsvoeringsrisico's. Dat willen we bereiken door o.a. een effectieve en flexibele organisatie-inrichting en informatiehuishouding te creëren (o.a. optimalisatie van processen en systemen), waarbij de behoefte van de inwoner voorop staat. Daarnaast ervaren we steeds meer en steeds complexere wettelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op onze bedrijfsvoering. Voorbeelden hiervan zijn veranderende of toegenomen wetgeving ten aanzien van inkoop en aanbesteden, arbeidsrecht (WNRA, WAB), informatiebeheer en -beveiliging en vennootschapsbelasting. Om hieraan te kunnen blijven voldoen, risico's te beheersen en continuïteit te kunnen waarborgen moeten we investeren in onze bedrijfsvoering om deze robuuster in te richten. Dit doen we door het harmoniseren, beschrijven, automatiseren en digitaliseren van onze bedrijfsprocessen en -systemen. Dankzij mobiele apparatuur als boordcomputers, tablets en het gebruik van apps streven we ernaar om tijd- en plaats onafhankelijk te kunnen werken. Tegelijkertijd werken we aan de transparantie en openheid van Avri en verbinding met onze inwoners.

6.3 Duurzaam inzetbare medewerkers

Het werken aan een duurzame regio willen wij doen met duurzaam inzetbare medewerkers; gezonde en vitale medewerkers die veilig en met bezieling aan het werk zijn. We hebben immers elke collega nodig. We zetten de komende jaren in op de volgende thema's:

- Vitaliteit; we gaan door met acties om de vitaliteit in de organisatie te vergroten. We proberen hierbij vooral het eigenaarschap en initiatieven van medewerkers te stimuleren en te faciliteren.

- Strategische personeelsplanning; om daarmee de uitdagingen in de arbeidsmarkt aan te kunnen gaan en medewerkers breder en duurzaam inzetbaar te maken. De reguliere aanpak past niet meer, er zijn innovatieve oplossingen nodig voor de toekomst.
- Leren; we vinden het belangrijk dat medewerkers zich kunnen blijven ontwikkelen. We willen meer leren in en van de dagelijkse praktijk en zetten stevig in op scholing. En fouten maken kan: als we er maar wel van leren.
- Veiligheid; als werkgever zorgen we voor goede fysieke arbeidsomstandigheden (veilig, gezond), voldoende opleidings- en ontwikkelmogelijkheden en stimuleren we goede sociale arbeidsomstandigheden, zoals een waarderende cultuur en een reële werkdruk.

.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: INHOUDELIJKE BELEIDSKADERS

Naast wet- en regelgeving (zoals de Gemeentewet, Wet Milieubeheer en de Wet Gemeenschappelijke Regelingen) zijn de volgende beleidskaders op Avri van toepassing in 2023:

- Strategisch koersplan en houtskoolschets
- Landelijk Afvalbeheer Plan 2017 - 2023 (LAP);
- Uitvoeringsprogramma VANG (Van Afval Naar Grondstof) 2013 - 2025;
- Raamovereenkomst Verpakkingen (ROV) 2017-2022
- Ketenovereenkomst Verpakkingen 2020 – 2029
- Kwijtscheldingsregeling (2012)

Strategisch koersplan en houtskoolschets
In 2022 is het strategisch koersplan met de raden besproken, evenals de houtskoolschets over de rol van Avri in de afvalstoffenketen en de toekomstige structuur. De conclusies worden in 2023 verder geïmplementeerd.

Landelijk beleidskader: Afvalbeheer Plan (LAP3)
In het Landelijk Afvalbeheer Plan (hierna: LAP) zijn de landelijke uitgangspunten neergelegd op het gebied van afvalpreventie, recycling en afvalverwerking in Nederland. Het nationale programma is in 2014 door het kabinet ontwikkeld om de transitie naar een circulaire economie verder te stimuleren, en gemeenten aan te zetten tot minder restafvalproductie door middel van betere afvalscheiding. Gemeenten mogen in 2025 nog maar 30 kilo restafval per inwoner per jaar produceren.

Regionaal beleidskader: Regionale Visie Afval en Grondstoffen
In het kader van de landelijke doelstellingen om in 2025 30 kilo restafval per persoon per jaar te produceren, is er een Regionale Visie Afval en Grondstoffen opgesteld. Deze visie is als leidend kader door het AB van Avri op 13 oktober 2016 vastgesteld. In deze visie zijn de ambities en doelstellingen van de gemeenten van regio Rivierenland op het gebied van afval- en grondstoffenbeheer voor 2017-2020 geformuleerd. Voor de periode 2021-2025 is in 2022 een nieuwe visie opgesteld. Belangrijkste ambities die in deze visie worden opgenomen zijn het inzetten op afvalpreventie, een stevige reductie van het restafval en een fors meer gescheiden inzameling van grondstoffen bij huishoudens.

Uitvoeringsprogramma Van Afval Naar Grondstof (VANG)
In 2019 is het nieuwe beleid ingevoerd waarbij de doelstelling van de gemeenten is om per 2020 maximaal 75 kg restafval per inwoner te produceren. Om dit te bereiken is gedurende 2019 een comfortprikkel ingevoerd, naast de bestaande prijsprikkel (betalen per aanbieding restafval). De inwoners van de acht regiogemeenten brengen hun restafval zelf naar een ondergrondse container in de buurt. Inwoners in de buitengebieden behouden hun minicontainer aan huis voor restafval maar die wordt minder vaak geleegd. De uitvoering en effecten van het beleid worden continue gemonitord en waar mogelijk en in overleg met inwoners en gemeenten bijgesteld. Hiervoor wordt zo nodig flankerend beleid opgesteld.

Raamovereenkomst verpakkingen (ROV)
In de Raamovereenkomst verpakkingen zijn door de VNG, het verpakkende bedrijfsleven en het ministerie van Infrastructuur en Milieu nieuwe afspraken gemaakt over de inzameling en recycling van verpakkingen. De ROV loopt af op 31 december 2022. Aanvullend is de Ketenovereenkomst Verpakkingen 2020 – 2029 getekend. In de Ketenovereenkomst staan afspraken ter aanvulling en opvolging van de Raamovereenkomst. De Ketenovereenkomst is gesloten tussen het Afvalfonds Verpakkingen (AFV) en de VNG.

In de Ketenovereenkomst zijn modellen voor de inzameling en/of recycling van kunststof verpakkingsafval, metalen verpakkingsafval en drankenkartons opgenomen waar een gemeente uit kan kiezen. Afspraken uit de Raamovereenkomst over de vergoedingen en regie van de materiaalsoorten glas, papier en karton en hout worden gedurende de looptijd van de Raamovereenkomst gecontinueerd totdat VNG en AFV andere afspraken maken. Uiterlijk voor het einde van de Raamovereenkomst leggen VNG en AFV nieuwe afspraken vast over de regie en vergoedingen van deze verpakkingsmaterialen voor de periode 2023-2029.

Pluspakket
Avri heeft inmiddels meer taken ondergebracht in het pluspakket. Deze worden, wanneer het gaat over afval, in het bestuur voor besluitvorming voorgelegd. Taken vanuit Handhaving en IBOR zijn voorbehouden aan de opdrachtverstrekkende gemeenten en verwerkt in de dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen Avri en de gemeenten. Voor de begroting hanteert Avri, naast de in deze kadernota genoemde kaders, de geldende DVO's als uitgangspunt.

BIJLAGE 2: ONTWIKKELINGEN OP DE AFVAL- EN GRONDSTOFFENMARKT

In deze bijlage gaan we in op een aantal ontwikkelingen binnen de afval- en grondstoffenmarkt die direct effect hebben op de waarde van afvalstromen en grondstoffen en daarmee de hoogte van de afvalstoffenheffing. We zien dat de grondstoffenmarkt grillig is wat wordt veroorzaakt door te veel aanbod, aanscherping van importbeleid in andere landen en mindere kwaliteit en vervuiling van de aangeboden grondstoffen. Dit heeft direct effect op de vergoedingen waar we zien dat in deze markten geen meerjarige contracten meer worden afgesloten. In Europa wordt geanticipeerd op deze trend door het creëren van extra productiecapaciteit door verwerkers. Wij moeten ons blijven focussen op schone grondstofstromen om de gevolgen van deze marktontwikkelingen zoveel mogelijk financieel te beperken.

Papier
De ontwikkelingen op de grondstoffenmarkt en de papiermarkt in het bijzonder hebben een direct effect op het resultaat van Avri. De invloed op de papiervergoeding heeft mede te maken met het aangescherpte importbeleid van China om de lokale inzameling van oud papier te stimuleren.
Daarnaast heeft de, als gevolg van Corona, enorme toename van online bestellingen direct gevolg voor de opbrengst van papier.
De schommelingen in de papiervergoeding zijn daardoor voor Avri noodzakelijk om te volgen. Dit wordt duidelijk in de volgende cijfers: in 2020 was de gemiddelde vergoeding € 60 per ton. In 2021 ligt de gemiddelde vergoeding tot dusver op € 110 per ton. De papiervergoeding is opgebouwd uit een maandelijks tarief dat meebeweegt met de marktprijs. Daar bovenop ontvangen we een extra vergoeding. De papiervergoeding blijft onzeker, waardoor dit risico opgenomen blijft in ons risicoprofiel.

Avri heeft per 2021 een nieuw contract voor 2 jaar afgesloten. In dit contract zijn de kosten voor vervuiling lager dan in de vorige overeenkomst. Wel blijft de vervuiling nog altijd toenemen en overschrijd dit de maximale toegestane eis van 3 %.
De mate van vervuiling wordt in mindering gebracht op de opbrengsten en de sorteer- en verbrandingskosten worden in rekening gebracht. De vervuiling van papier (met textiel, pizza- en natte dozen en restafval) is sinds december 2020 toegenomen. In 2022 zetten we in op meer communicatie en begeleiding van onze inwoners om een juiste samenstelling van papier te krijgen.

De digitalisering zorgt enerzijds voor een daling van folders en bladen. Een nieuwe trend is dat het tonnage te verwerken karton toeneemt door een sterke groei van het thuisbezorgen / internetbestellingen. Vooral in de coronatijd is goed zichtbaar.

Plastic, blik en drankverpakkingen (pbd)
Sinds 1 maart 2020 werken we met een ander vergoedingsmodel. De gemeenten krijgen alleen nog een vergoeding voor de ingezamelde tonnages. De vergoeding voor sorteren en vermarkten wordt door het Afvalfonds rechtstreeks met de verwerker afgerekend. Dit betekent dat we minder risico lopen. We gaan ervan uit dat de afrekening 2017-2018-2019 en eerste 3 maanden 2020 vanuit het voormalig vergoedingenstelsel in 2022 zijn afgewikkeld. In de regio wordt onderzoek gedaan naar circulaire toepassingen van deze grondstoffen en proberen we met de keten te zoeken naar hergebruik voor nieuwe producten.

De vervuiling in het pbd is toegenomen en we moeten naar meer zuiver plastic willen we deze grondstof kunnen inzetten voor nieuwe producten. We zetten meer in op communicatie en door hergebruik van de grondstof in de regio te realiseren willen we inwoners zich meer betrokken laten voelen en hen enthousiast maken om het afval goed te scheiden.

Statiegeld op blik
Met ingang van 1 januari 2022 wordt op drankblikjes statiegeld geheven net als bij plastic flesjes. Met deze heffing wordt beoogd de hoeveelheid zwerfafval terug te dringen. Het wordt voor inwoners (financieel) interessant om deze flesjes in te leveren op diverse inzamelpunten zoals supermarkten, treinstations, tankstations en cateraars. Naast vermindering van de hoeveelheid zwerfafval kan deze heffing ook leiden tot een lager aanbod van drankblikjes in het ingezamelde pbd. Dat kan van invloed worden op de waarde van en daarmee de vergoeding voor de ingezamelde tonnen pbd.

Schroot
De vraag naar ijzer is erg groot, dit zorgt voor een hogere vergoeding voor deze stroom. De vergoedingen van schroot zijn erg afhankelijk van de wereldmarkt; de tarieven zijn op dit moment stabiel. Na het deels sluiten van de export naar China is Turkije op dit moment vanuit Europa de grootste afnemer. Net als bij papier werkt deze markt met maandtarieven en kunnen de omstandigheden snel wijzigen, dit maakt een lange termijnvisie lastig.

Textiel
De vervuiling van textiel neemt op nationaal niveau enorm toe door de invoering van inzamelmethoden als diftar. Ook neemt de hoeveelheid draagbaar textiel sterk af. Dit heeft te maken met de mindere en goedkopere kwaliteit die op de markt wordt gezet en betere afvalscheiding door onze inwoners. Deze mindere kwaliteit kan worden omgezet in vezels maar deze techniek is nog onvoldoende doorontwikkeld. Dit heeft tot gevolg dat er door de verwerkers geen vergoeding meer wordt gegeven voor textiel en in sommige gevallen, met name in stedelijk gebied, er zelfs moet worden betaald voor textiel. Avri heeft januari 2021 een contract afgesloten met een nieuwe verwerker. De voorwaarden en opbrengst hebben een positief effect op het resultaat. De mogelijke komst van een sorteercentrum (Cirtex, zie programma Grip) maakt dat we voor 2022 nog geen contract hebben afgesloten in afwachting van de besluitvorming. De toename in vervuiling zorgt voor minder opbrengst, door inzet van communicatie en begeleiding van onze inwoners proberen we de vervuiling terug te dringen.

Bioafval (gft)
We zien een toename in de vervuiling van Gft. Dit blijkt uit onze sorteerproeven maar ook uit het feit dat onze verwerker (Attero) de 1e signalen af heeft gegeven dat we maar net onder de toegestane norm van 5 % vervuiling zitten momenteel. Het gft wordt momenteel deels vergist en deels gecomposteerd. Vanuit Grip doen we een haalbaarheidsonderzoek doen om de tuinfractie uit het bioafval te scheiden. De tuinfractie wordt gecomposteerd, vervolgens geanalyseerd zodat kan worden bepaald of deze compost voldoet en kan worden ingezet als bodemverbeteraar in de fruitsector in het Rivierengebied. Daarnaast houdt compost vocht vast wat weer ten goede komt aan het grondwaterniveau. Wetgeving en aanbestedingsregels staan dit vooralsnog wel in de weg, een Europese en landelijke lobby zal nodig zijn om dit te laten slagen mits de compost voldoet aan de eisen. Het huidige contract met onze verwerker loopt tot 1 april 2023 en het onderzoek kan ertoe leiden dat we in 2023 een ander soort bestek op de markt zetten.

Restafval
Als gevolg van het regeerakkoord is de afvalstoffenbelasting per 1 januari 2020 verhoogd naar € 33,15 per ton. Met de verhoging van de belasting hoopt de regering de hoeveelheid restafval te beïnvloeden. Dergelijke, niet beïnvloedbare, belastingmaatregelen werken verhogend door in het tarief afvalstoffenheffing. De verhoging voor 2022 is nog niet bekend. Dit is een extra onzekerheid en een factor die van invloed kan zijn n de mogelijke toename van de afvalstoffenheffing voor 2023.

De tarieven op de markt voor verbranding stijgen als gevolg van groeiende hoeveelheid brandbaar restafval. Groot-Brittannië biedt moment veel restafval aan op de Nederlandse markt. Vanwege langlopende contracten en daarmee langdurige afspraken over verbrandingstarieven heeft voorgaande ontwikkeling geen direct financieel gevolg voor Avri. Het huidige contract loopt tot 31 maart 2022 met een eenzijdige optie (voor Avri) tot verlenging van een keer voor de duur van twee jaar. Van deze verlenging wordt in de begroting 2022 uitgegaan en daarmee hanteren we hetzelfde tarief (plus jaarlijks indexering). Het huidige verwerkingscontract is gunstig voor Avri. We zien dat de prijzen voor verbranden van afval naast de belastingmaatregelen sterk zijn gestegen. In 2024 zal de aanbesteding tot een aanzienlijke prijsstijging leiden en dit maakt het terugdringen van de kilo's restafval alleen maar urgenter.

Luiers en incontinentiemateriaal
De luier- en incontinentie-inzameling is opgenomen in het pluspakket. In totaal hebben 4 gemeenten ervoor gekozen hiervan gebruik te maken, de inzameling voor deze gemeenten start per 1 januari 2022. Daarnaast zijn er op dit moment ook gemeenten die een financiële compensatie aanbieden aan inwoners die meer restafval hebben door incontinentie-afval.

Overige afvalstromen
De verhoging van de afvalstoffenbelasting had gevolgen voor alle stromen waar een residu na sortering bij vrijkomt. Onder residu wordt verstaan de te verbranden of te storten hoeveelheid restafval. Voorbeelden hiervan zijn huishoudelijk afval, A-B hout, bouw en sloopafval, rioolkolken, gemaalslib en veegvuil. De verwachting is dat de afvalstoffenbelasting verder verhoogd gaat worden, waardoor de tarieven voor deze fracties waarschijnlijk ook zullen gaan stijgen.

BIJLAGE 3: PLANNING BEGROTING 2023

Op basis van Vergaderschema GR Avri 2022 (concept)	
Vaststellen ontwerp begroting door Dagelijks Bestuur Avri	6 april 2022
Toezending ontwerp begroting aan gemeenteraden	8 april 2022
Raadsinformatiebijeenkomst: toelichting op de ontwerp begroting	13 april 2022
Zienswijzen retour gemeenten	22 juni 2022
Behandeling zienswijzen in Dagelijks Bestuur Avri	29 juni 2022
Aanbieden begroting incl. zienswijzen aan Algemeen Bestuur Avri	2 juli 2022
Vaststelling begroting door Algemeen Bestuur Avri	7 juli 2022
Aanbieden begroting aan de provincie	15 juli 2022

Avri
Meersteeg 15

Postbus 290
4190 CG Geldermalsen

(0345) 58 53 53

info@avri.nl
www.avri.nl

Avri
Meersteeg 15
4191 NK GELDERMALSEN

uw brief van: Maurik, 12 januari 2022
uw kenmerk:
ons kenmerk: Z.038091/D.109642
behandeld door: J. Luiten
bijlage(n):
onderwerp: Zienswijze kadernota 2023 AVRI

Geachte heer/mevrouw,

Op 21 december 2021 ontvingen wij van u de Kadernota voor de begroting van 2023 en de discussienota over het Nazorgfonds stortplaats. Via deze brief maken wij onze zienswijze op beide onderdelen kenbaar.

Zienswijze op de kadernota 2023
De gemeenteraad nam kennis van de Kadernota en geeft aan u de volgende opmerkingen mee:

Algemeen
- Er wordt in algemene zin overwegend goed uitleg gegeven bij de verschillende onderdelen. Ook illustraties met uitleg over het proces van een lineaire economie naar een circulaire economie spreken tot de verbeelding.
- De kadernota schetst een duidelijk beeld van de opgaven (en uitdagingen) en de aanpak die Avri hierin voorstaat. Dit met een concrete vertaling in het programma GRIP. Waarin ook het Strategisch Koersplan 2021-2025 leidend is.
- Het is goed te lezen dat Avri zich bewust is van de behoefte van inwoners en politiek om meer betrokken te zijn (lees: invloed uit te oefenen) op de ontwikkeling van beleid. En dat Avri deze betrokkenheid faciliteert en daarop de dienstverlening waar nodig aanpast. Dit deels door het leveren van maatwerk.
- De (financiële) ruimte die Avri realiseert – door het benutten van Regio Deals - wordt als positief ervaren. Dit stelt Avri in staat verder te ontwikkelen en de dienstverlening richting gemeente te vergroten/optimaliseren.
- Er is kennis genomen van de risico's op kostenstijgingen als gevolg van de heffing op extra uitgestoten CO2. We hopen dat Avri in staat is de totale heffing te reduceren door innovatie.
- Het vierde hoofdstuk in de kadernota lijkt niet geheel passend. De inhoud is niet per se verkeerd, maar een herhaling van wat eerder benoemd is. Voorstel is dit hoofdstuk op te heffen en relevante onderdelen elders in de kadernota (denk aan de inleiding) toe te passen.

Communicatie
In de kadernota wordt in algemeenheden gesproken over de wijze waarop Avri communiceert en daarin samenwerkt met inwoners. Een voorbeeld: *"Dat betekent dat wij bewuster de verbinding maken met anderen, we weten wat er bij hen speelt en wat hun behoeften zijn. Daarna bepalen we hoe we een 'win-win' situatie kunnen krijgen en helpen we vanuit onze expertise"*. Wij verzoeken om dit verder concreet te maken.

We vragen hierin specifiek aandacht voor een verbetering van de huidige dienstverlening in de vorm van sneller en duidelijker naar inwoners communiceren wanneer zij vragen of klachten hebben.

Programma GRIP
Uit de kadernota komt onvoldoende naar voren wanneer we als gemeente de financiële vruchten plukken van eventuele kostenreductie. Er wordt enkel gesproken over het jaar 2026, terwijl er mogelijk reeds eerder sprake is van baten. Het geheel van de besparing lijkt op het oog beperkt, tot max. €17,- per huishouden. Bekend is dat een relevant deel hiervan (tot ca. de helft) wordt bepaald door de wijze waarop er in de toekomst wordt omgegaan met de papierinzameling. Deze nuance is in de kadernota beter te maken. Daarbij ontstaat de vraag in hoeverre de kostenreductie (per huishouden) het doel op zich is of een prettige bijvangst. Mogelijk is hierover in de kadernota meer duidelijkheid te geven, om vervolgens in het vervolg hierop ook het accent te leggen. Tot slot wordt onvoldoende duidelijk of de te maken (extra) kosten reeds zijn verdisconteerd in de te verwachten baten. Indien dit niet zo is, wat zijn dan de te verwachte kosten versus de cumulatief beoogde baten en/of wat is de verwachte verhouding (%) tussen beide.

Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV)
De kadernota vermeld *"Daarnaast is het positief dat de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid verder wordt uitgebreid, zoals voor matrassen en textiel."* Vervolgens wordt niet duidelijk gemaakt op welke wijze Avri hiermee rekening houdt in haar bedrijfsvoering en/of inwoners hierin meeneemt (informatievoorziening). In algemene zin stelt de gemeente Buren voor om de ontwikkelingen omtrent UPV's meer in de gaten te houden, omdat dit zowel vanuit financieel als circulair oogpunt kansen biedt. Specifiek met betrekking tot de matrassen is hierover binnen het RBA vaker het gesprek gevoerd. Telkens is onvoldoende concreet geworden wat Avri hiermee doet. Het verzoek om meer duidelijkheid te verschaffen omtrent de beoogde aanpak.

Ontwikkelingen afval- en grondstoffenmarkt
Gesproken wordt over een verlies van kwaliteit van grondstoffen. Mede door de huidig toegepaste prijsprikkel(s). Een zorgelijke ontwikkeling. Avri stelt, mede daarom, voor de balans van inkomsten tussen het vaste deel (Afvalstoffenheffing) en het variabele deel (tarief per storting) anders te leggen. Navolgend wordt niet concreet gemaakt op welke wijze dan en wat hiervan de impact is. Ook hierin bestaat de behoefte om meer duidelijkheid en eventueel wat mogelijke scenario's zijn.

Milieustraten in ontwikkeling
De milieustraten zijn aan een opknapbeurt toe. Hiervoor volgt in 2022 navolgend onderzoek. Tevens wordt per milieustraat een ambitieniveau vastgesteld. Wij verzoeken in dit proces de raad van de gemeente Buren hierin actief mee te nemen. Dit sluit aan bij de behoefte tot het beïnvloeden van beleid, of in dit geval keuzemogelijkheden met een meer strategisch karakter. We maken u erop attent dat we als onderdeel van de keuzemogelijkheden graag de benutting van subsidies zien, indien beschikbaar voor de aanpassing van een milieustraat met de aanvullende optie voor een circulair ambachtscentrum.

Luiers en incontinentiemateriaal
In het kader van maatwerk zijn verschillende gemeenten overgestapt op het apart inzamelen van luiers en incontinentiemateriaal. Besluiten hierover zijn mede genomen op basis van (doorrekeningen binnen) verschillende business cases. Cruciale factor hierin is een de mate van zekerheid over de aan te houden tariefstelling. Het tarief van 2022 is laat in 2021 nog negatief (dus hoger) bijgesteld ten opzichte van wat eerder is gecommuniceerd. Tevens spreekt de kadernota over verdere kostenontwikkeling in 2023. De argumentatie hiervoor (meer storten dan afgesproken) lijkt tegenstrijdig aan wat je zou verwachten (toename volume = afname kosten). Kan dit uitgelegd worden? Tevens verzoeken we om tijdig, toch zo snel als mogelijk, inzicht te verschaffen inzake de tariefstelling 2023. Dit met inzicht in aangehouden uitgangspunten voor wat betreft de mate van vervuiling door verkeerd aanbieden van afvalstromen. Dit stelt in staat om de gemaakte business cases bij te stellen, alvorens de raad van de gemeente Buren hierin een keuze te laten maken.

Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)
Er wordt gesproken over een ‘robuust takenpakket’. Vervolgens wordt niet uitgelegd wat hieronder wordt verstaan en de wijze waarop Avri hieraan invulling wil geven. Tevens wordt gesproken over het eventueel afstoten van diensten die niet (meer) bij Avri passen. In hoeverre is dat strijdig met voorgaande; het beoogde robuuste takenpakket? En kan inzicht verschaft worden in de diensten die wat betreft Avri voor afstoting in aanmerking komen?

Wij waarderen de ambitie van Avri om als kennispartner actief input te leveren in de samenwerking met de gemeente. Om op die manier samen verder te ontwikkelen. Het onderdeel omtrent klimaatontwikkeling staat mogelijk summier beschreven, met herhaling van dezelfde informatie. Het aangepast beheer zal, naar verwachting, veelal het gevolg zijn van een aangepaste inrichting en/of doel en functie van de plek. Ook hierin herkennen we voor Avri de adviserende rol.
In hoofdstuk 4 wordt een verwijzing gemaakt naar het ‘belevingsgericht’ beheren van de buitenruimte. De beleving wordt in de praktijk echter niet ‘gemeten’, wel de beeldkwaliteit conform vastgelegd binnen de DVO.

Financiën
Dit bevat een herhaling inzake de verschuiving van de vaste en variabele inkomsten, om een waargenomen vervuiling van grondstoffen tegen te gaan. Over de wijze waarop, en eventuele keuzes tussen scenario’s, ontvangt de gemeente Buren graag duidelijkheid. De wijze van indexering is ter kennisgeving aangenomen. Enkel indien hierin wordt afgeweken van voorgaande jaren, het verzoek dit ook als zodanig kenbaar te maken. Zodat hierover het gesprek kan worden gevoerd.

De kostenstijging binnen de GWW sector (uitvoering IBOR-taken) in relatie tot de werkbegroting/ gemeentelijke begroting is zorgelijk. We verwachten dat Avri de gemeente (middels de contractmanager) hierin actief meeneemt en maatwerk levert. Dit betekent dat er geen ‘eenvoudige’ verhoging van de werkbegroting IBOR-taken volgt (van de benoemde 7%, werken derden), maar dat op contractniveau wordt gekeken naar kansen en beperkingen. Hierin kiezen we in gezamenlijkheid een strategie.

Tot slot over het onderdeel ‘financiën’ en de systematiek van toerekening van indirecte kosten: deze staat hier zeer summier opgenomen. Op andere momenten is hierover al meer uitleg gegeven en bovendien gewerkt met illustraties. Het advies is om dit onderdeel verder te verduidelijken.

Financiële stabiliteit; het weerstandsvermogen
Hieromtrent is in 2021 actief het gesprek tussen Avri en gemeenten gevoerd. We onderstrepen het advies van de provincie om het weerstandsvermogen op te bouwen, zodat deze weer aan de norm gaat voldoen. De ingezette koers (en toename van €12,-- / huishouden/jaar) sluit daarbij aan. Hierover is eerder reeds een positieve zienswijze gegeven.

Continuïteit in bedrijfsvoering; duurzaam inzetbare medewerkers
We onderstrepen het belang van vitale medewerkers, veilig werken en blijven leren. Dat alles draagt mede bij aan het binden van medewerkers aan de organisatie. In tijden van krapte op de arbeidsmarkt is dit cruciaal. Avri staat ook een diversiteit en het rouleren van werkzaamheden voor. Als gemeente blijven we graag op de hoogte van deze ontwikkelingen: wat betekent dit / wat doet dit met de medewerkerkers, hun betrokkenheid en productiviteit?

Zienswijze op de Discussienota Nazorgfonds stortplaats
Zoals afgesproken bij de behandeling van de begroting 2022 heeft u een notitie opgesteld waarin meerdere financiële scenario’s zijn uitgewerkt om te komen tot voldoende doelvermogen in het Nazorgfonds stortplaats. Wij zijn er geen voorstander van om als gemeente dit risico over te nemen. Wij vinden dat Avri voldoende weerstandsniveau op moet bouwen om dit risico zo goed mogelijk op te kunnen vangen

In de begroting en het meerjarenperspectief is hiervoor al rekening gehouden met een opslag van € 12,- per huishouden per jaar tot 2034.

In de discussienotitie blijkt dat deze opslag in vrijwel alle scenario's voldoende is. Een extra heffing om zo het risico van een eventuele wijziging van de rekenrente (met een financieel negatieve impact) op te vangen, is niet gewenst. In de discussienota geeft u tevens aan dat volgens u de berekende risico's omlaag zouden kunnen. Het inflatiepercentage is te hoog en levensduur van afwerking te kort. Hierbij is het onduidelijk of dit is besproken met de provincie. Het is wenselijk om dit met de provincie te bespreken alvorens dit in de berekeningen door te voeren.
We willen benadrukken dat het noodzakelijk is dat de gemeente Buren via de Planning & Control cyclus blijvend wordt geïnformeerd over de ontwikkelingen omtrent de stortplaats.

Tot slot
Wij vernemen graag uw reactie op de punten uit deze zienswijze. Rest ons nog u veel succes te wensen met de uitvoering van uw werkzaamheden die voortkomen uit uw kadernota. Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
namens de gemeenteraad van Buren,

de griffier,	de voorzitter,
E.E. Weijenberg	J.P.M. Meijers

Amendement van de fractie CDA Buren, fractie mevrouw Van Dam ter zake van agendapunt 6.3 Zienswijze kadernota 2023 AVRI

De raad van de gemeente Buren in openbare vergadering bijeen op 22 februari 2022

Gelezen het raadsvoorstel van burgemeester en wethouders met kenmerk D.109640/Z.038091

Overwegende dat:

- De provincie in 2031 opnieuw wil beslissen over de overdracht stortplaats
- Een eerst mogelijke overdracht theoretisch mogelijk is in 2032
- Gemeentes niet opnieuw geconfronteerd moeten worden met een tekort voor de overdracht
- Het niet duidelijk is of er overeenstemming heerst tussen provincie en AVRI over de door laatstgenoemde aangegeven uitgangspunten

Constaterende dat:

- AVRI in de bijlage bij de discussienota op 4 van de 6 uitgangspunten afwijkt van de uitgangspunten van de provincie (inflatiepercentage, risicobedrag, vervangingstermijn bovenafdichting en de start van de nazorg)

Besluit:

De zienswijze over de discussienota als volgt aan te vullen:

“Wij verwachten dat zolang de provincie niet instemt met de door AVRI aangegeven uitgangspunten het risico als gevolg van het verschil in de berekening wordt opgenomen in de risicoparagraaf van de begroting 2023 van de Avri.”

En gaat over tot de orde van de dag

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer	Besluitnummer
22 februari 2022	D.109640	D.109641 Z.038091

Onderwerp **Zienswijze kadernota 2023 AVRI**

De Gemeenteraad van Buren;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 14 januari 2021;

besluit:

1. Een zienswijze in te dienen op de kaderbrief van Avri op de volgende onderwerpen:
    a. Communicatie en verbeterkansen.
    b. Programma GRIP, doelstellingen en besparingen.
    c. Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid.
    d. Ontwikkelingen afval- en grondstoffenmarkt.
    e. Milieustraten in ontwikkeling.
    f. Luiers en incontinentiemateriaal.
    g. Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR).
    h. Financiën en financiële stabiliteit.
    i. Continuïteit in bedrijfsvoering middels duurzaam inzetbare medewerkers.
2. Een zienswijze in te dienen op de discussienota Nazorgfonds stortplaats op de volgende onderwerpen:
    a. Risico omtrent stortplaats bij Avri houden.
    b. Risico-opslag afvalstoffenheffing behouden.
    c. Gemeente Buren periodiek geïnformeerd houden.
3. De zienswijzebrief gewijzigd vast te stellen, aangevuld met:
   Wij verwachten dat zolang de provincie niet instemt met de door AVRI aangegeven uitgangspunten het risico als gevolg van het verschil in de berekening wordt opgenomen in de risicoparagraaf van de begroting 2023 van de Avri.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 22 februari 2022.

De griffier, De voorzitter,

E.E. Weijenberg J.P.M. Meijers